

*Carina et quadrangula et pira publica et dicitur non
interdicitur...*

5

III 4/1

*Mallens
maleficarū*

**Mallens
maleficarū**

Inlet de Incun 274

BIBLIOTEKA
TNP
Zielona Gora

XV, 65

Hain, 9246

2
Apologia auctoris in malleum maleficarum.

Om̄ inter ruinas seculi calamitates. quas prochdoloꝝ nō tam
legim⁹ q̄ passim experimur. vetus oriēs damno sue inire irrefra-
gabilis dissolutus. eccliam quā nouis oriēs hō xp̄i. scilicet aspersi-
one sui sanguinis secūdauit. licet ab initio varijs heresim̄ cogitōib⁹
inficere nō cessat. Illo tñ p̄cipue i tpe hīs conat⁹: qñ mūdi vespere ad oc-
casum declināte ⁊ malicia hoim̄ excreſcēte nouit in tra magna. vt
Apo. testatur se modicū tēp⁹ habere. Quare ⁊ insolitā quandā heresim̄
p̄rauitatē in agro dominico succrescere fecit: heresim̄ in quā maleficarū
a p̄ncipalioꝝ in q̄ vigeret noscēt sexu denotando. Que dū innumeris
machinat⁹ insultib⁹: h̄ tñ in sigulis: quod cogitatu terribile. deo n̄m̄
abominabile ⁊ oib⁹ xp̄ifidelibus odibile cernit. opib⁹ explet. Ex pacto
em̄ cū inferno ⁊ federe cū morte fetidissime seruituti p̄ earū p̄rauis ex-
plēdis spurcijs se subiicit. Preterea ea que i quotidianis erūnis. hoī-
bus. iumētis ⁊ terre frugib⁹ ab eis deo p̄mittēte ⁊ v̄tute demonū cōcur-
rente inferunt. Inter q̄ mala: nos inq̄sitorēs iacob⁹ sp̄tēger vna cō car-
simo ab applica sede in exterminis tā pestifer heresim̄ socio deputato. li-
cet inter diuinoy eloquioꝝ p̄fessores sub p̄dicatoꝝ ordine militantium
minimi. P̄io tñ ac lugubri affectu pensantes qd̄ remedijs: qd̄ ve solamē
nis mortalib⁹ ip̄s p̄ saluari anthidoto foret ad ministrādū huic operi
p̄ cunctis alijs remedijs p̄ios s̄mittere humeros dignū iudicauim⁹. cō-
fisi de mellisua largitate ill⁹ q̄ dat oib⁹ affluenter. ⁊ q̄ calculo sumpto
de altari foxpice tangit ⁊ mūdāt labia impfectoy: in finē optatū cuncta
p̄ducere. Verū cū in opib⁹ hoim̄ nil fiat adeo vtile ⁊ licitū: cui nō possit
aliqua p̄nicies irrogari. Ingeniola etiā nostra ad acumē nō pueniūt ve-
ritatis: nisi lūna alterius p̄rauitatis plurimū fuerit abrasa. Nō qui de no-
uitate operis nos redarguendos estimat: ad certamē ill⁹ p̄fidenter acce-
dimus. Sciat tñ h̄ ip̄m̄ opus nouū esse simul ⁊ antiquū: breui pariter et
plūxū. Antiquum certe materia ⁊ auctoritate: nouū vero partium cōpl-
latione earūq̄ aggregatōe. Breue p̄pter plurimoy auctoy in breuem p̄-
strictionē. longū nihilominus p̄pter immensam materie multitudinē ⁊
maleficay imp̄scrutabile maliciā. Nec h̄ dicim⁹: auctoy auctoy script⁹
p̄sumptuose derogando nostrūq̄ opus iactanter ⁊ inaniter extollendo.
cum ex n̄o ingenio pauca ⁊ quasi nulla sint addita. Vñ nō nostrū op⁹.
sed illoꝝ potius censet quoy ex dictis ve. sunt singula ⁊ exta. Qua si-
mul ex causa nec poemota cōdere nec sublimes theorias cepim⁹ extēde
sed excerptoy more p̄cedendo. Ad honorē summe trinitatis ⁊ indius-
due vnitatis. sup̄ tres p̄tes p̄ncipales. originē. p̄gressum ⁊ finē. Malefi-
carū malleū tractatū nūcupādo aggredimur. Recollectionē opis socio.
executione vero hīs opib⁹ iudicū durissimū iunim⁹: et eo q̄ in vindictas
maloy. laudē vero bonoy p̄stituti cernim⁹ ⁊ a deo. cui ois honor ⁊ gloriā
in secula seculoy Amen.

3

Tenor bulle aplice aduersus heresim maleficarum est approbatio et sub
scriptioe doctorum alme vniuersitatis Colonie. i sequentem tractatum. In
cipit feliciter.

Innocentius episcopus seruus seruorum

dei. Ad futuram rei memoriam. Summis desiderantes affectibus. put pastor
ralis sollicitudinis cura requirit. ut fides catholica nris potissime tempo
ribus vbiq; augetur et floreat. ac ois heretica prauitas de finibus fidelium
p. ul pellat ea libeter declaretur. ac etiam de nouo procedimur qd hmoi p
desideriis nostrum votum. p. at effectum. cunctisq; p. p. terea p. nre operatio
nis ministerium quasi p. puldi opatoris sarculum. erroribus extirpatis. elus
dem fidei zelus et obseruantia in ipsoz corda fidelium fortius imprimatur
Sane nup ad nram non sine ingenti molestia puenit auditum qd in nonnul
lis partibus alamanie superioris. necno in Maguntine. Colonie. Treue
renti. Saltzburg. et Hiemen. puincijs. ciuitatibus. terris. locis et diocest
bus qd plures vtriusq; sexus persone. p. p. salutis immemores et a fide ca
tholica deuiantes. cum demonibus incubis et succubis abuti ac suis in can
tationibus. carminibus et iuratationibus alijsq; nefandis supstitiis et sortile
gijs. excessibus. criminibus et delictis mulierum partus. animalium fetus. terre
fruges. vinearum vvas et arborum fructus. necno hoies. mulieres. iumenta. pe
cora. pecudes et alia diuersorum generum animalia. Vinea quocumq; pomeria
pata. pasua. blada. frumenta et alia terre legumina p. suffocari et extin
gut facere et pcurare. ipsaq; hoies. mulieres. iumenta. pecora. pecudes et
animalia. diris tam intrinsecis qd extrinsecis doloribus et tormetis afficere et
excruciare. ac eosdem homines ne gignere et mulieres ne concipere. virosq; ne
prozibus et mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant. impedire
Fidem p. terea ipam quam in sacri susceptioe baptismi susceperunt ore sacri
legio abnegare. Aliasq; plurima nefanda. excessus et crimina instigan
te humani generis inimico committere p. p. tere non verent in aiarum sua
rum periculum. diuine maiestatis offensam ac p. niciosum ex. p. l. et scandalum
plurimum. Quodq; licet dilecti filij Henrici institutoris in p. dictis par
tibus Almaniae superioris. in quibus etiam puincie. ciuitates. terre. dioceces.
et alia loca hmoi. qd p. h. s. fore censentur. necno iacobus spreger p. certas
partes linee rhene. ordinis fratrum p. dicatorum et theologie p. fessores. hereti
ce prauitatis inq. sitores. p. l. s. apostolicas deputati fuerint. put adhuc
existunt. tam nonnulli clerici et laici illarum partium querentes plura sapere qd
oporteat. p. eo qd in l. s. deputatis hmoi. puincie. ciuitates. dioceces.
terre et alia loca predicta. illarumq; persone. ac excessus hmoi. nominatim
et specificce expressa non fuerunt. illa sub eisde partibus. diocesibus. terris. et
p. terea p. fatis inq. sitoribus i. puincijs. ciuitatibus. diocesibus. terris. et
locis p. dictis hmoi inq. sitois officium exequi non cere. et ad p. sonarum earum
dem sup. excessibus et criminibus antedictis. p. ntionem. incarcerationem
et correctionem admitti non debere. p. nactiter asserere non erubescunt. Propt

quod in puñcijs: ciuitatib⁹: dioceſibus: terris & locis p̄dict⁹ excessus &
crimina hmōi nō ſine aiaz earundē euidēti ſactura & eterne ſalut⁹ diſpē
dio remanet ipunita. Nos igit⁹ impedimēta q̄libet q̄ p̄ ipſoz inquiſitor⁹
officij executio quomōlibet. retardari poſſet de medio ſubmouere. & ne
labes heretice prauitatis alioꝝq; excessuū hmōi in p̄ncipē. alioꝝ innocē
tū ſua venena. diffundat: oportunitis remedijs. put n̄ro incūbit. ſicio p̄
uidere volentes: fidei zelo ad h̄ maxime nos impellēte. ne p̄pterea cōtin
gat. Prouincias. ciuitates. dioceſ. terras & loca p̄dicta ſub eiſdē ptib⁹.
Almante ſupioris debito inquiſitionis officio carere eiſdē inq̄ſitorib⁹.
In illis officiū inq̄ſitionis hmōi exeq̄ ſcere & ad p̄ſonaz earundē ſup ex
ceſſib⁹ & criminib⁹ p̄dict⁹ correctionē: incarcerationē & punitionē admitti
debere. Per inde i oib⁹ & p̄ oia ac ſi in literis p̄dictis. puñcie: ciuitates
dioce. terre & loca ac p̄ſone & exceſſus hmōi nominatim & ſpecifice exp̄ſſa
forēt. auctoritate aplica tenore p̄ſentū ſtatutum⁹. Proq; potiori cautela
lras & deputatōez p̄dictas: ad puñcias: ciuitates: dio. terras & loca: nec
nō p̄ſonas & crimina hmōi extendētes. Prefatis inq̄ſitorib⁹. qđ ip̄ſi alit⁹
eoz accerſito ſecū dilecto filio: Tohe grempet clerico Lōſtañ. dioc. ma
giſtro i artib⁹ eoz moderno: ſeu quīs alio notario publico p̄ ipſos & quē
libet eoz p̄ tpe deputādo in puñcijs: ciuitarib⁹: dio. terris & locis p̄
ctis p̄tra quacūq; p̄ſonas cuiuſcūq; p̄ditōis & p̄minētie fuerint: hmōi
inq̄ſitōis officij exeq̄: ip̄ſaq; p̄ſonas q̄s in p̄miſſis culpabiles reperint
iuxta earū demerita corrigere: incarceratione: punire & mulctare. Necnō in
ſingulis puñciarū hmōi parrochialib⁹ eccl⁹ijs vbi dei fideli p̄p̄o q̄ti
ens expedierit ac eis viſū fuerit. p̄ponere & p̄dicare: oiaq; alia & ſingula i
p̄miſſis & circa ea necēſaria & oportuna facere & ſiſr exeq̄ libere & licite va
leant: plenā ac liberā eadē auctoritate de nouo p̄cedim⁹ facultatē. Et n̄
hilomin⁹ venerabili fr̄i n̄ro Ep̄o Argen⁹. p̄ aplica ſcripta mādam⁹ quate
nus ip̄e p̄ ſe vel aliū ſeu alios p̄miſſa: vbi quādo & quotiēs expedire cog
uerit fueritq; p̄ parte inq̄ſitor⁹ hmōi ſeu alter⁹ eoz legitime req̄ſit⁹ ſolē
nit publicās: nō p̄mittat eos p̄ q̄ſcūq; ſup h̄ p̄tra p̄dictaz & p̄ſentū lras
rū tenore quauis auctoritate moleſtari: ſeu alias quomōlibet impediri.
Moleſtatores & impedietes & p̄tradictores q̄libet & rebelles cuiuſcun
q; dignitatis ſtatus: gradus p̄minētie: nobilitati⁹ & excellētie aut p̄di
tōis fuerint & q̄cūq; exēptōis p̄uilegio ſint mun⁹. Per excōicariōis. ſu
ſpēſiōis & interdici⁹: ac alias etiā formidabiliores. de q̄b⁹ ſibi videbitur
ſentētiās. cenſuras & penas oī appellatōe. p̄poſita cōpeſ. edo: & etiaz
legitimis ſup h̄s p̄ eū ſeruādīs p̄ceſſib⁹. ſentētiās ip̄ſas q̄t. ſ opus fue
rit aggranare & reaggranare: auctoritate n̄ra. p̄curet. Inuocato ad h̄ ſi
opus fuerit auxilio brachij ſecularis. Nō obſtatib⁹ p̄miſſis ac p̄ſtitutō
b⁹ & ordinatōib⁹ aplicis p̄trarijs q̄buſcūq;. Aut ſi aliq̄b⁹ cōiter vel diuſ
ſim ab aplica ſit ſede in ſultum q̄ interdici⁹: ſuſpēdi⁹ & excōicari nō poſ
ſint p̄ lras aplicas: nō faciētes plenā & exp̄ſſā ac de vbo ad vbi de in
dulto hmōi inētionē & q̄libet alia dicte ſedis in dūlq̄tia general⁹ v̄l ſpe

clall culuscūq; tenoris existat. q̄ quā p̄tibus nō exp̄ssam vel totalit̄ nō
 insertā effectus huiusmodi gratiē impedire valeat quomodolibet vel dis
 ferri. z de q̄ cuiuscūq; toto tenore hūda sit in nostris l̄ris mentio specialis.
 Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginā nostre declaratiōis: exp̄tē
 stionis: p̄cessiōis: z mādari infringere. vel ei ausu temerario h̄re. Si q̄s
 aut̄ hoc at̄ ptare p̄sumperit: indignatiōez omnipotētis dei ac b̄tōr̄ Pe
 tri z Pauli ap̄loz eius se nouerit incursum. Datū Rome apud sc̄m̄ De
 tr̄. Anno incarnatiōis dñice Millesimoquadringētesimo octuagesimo
 quāto. Non̄. Decemb. Pōtificatus nostri Anno p̄mo.

Sequit̄ in sequentē tractatū approbatio z subscriptio
 doctoz alme vniuersitatis Coloniē. iuxta for
 man publice instrumenti.

In nomine domini nostri Jesu

xpi. Amen. Nouerint vniuersi p̄s publicū instrumentuz
 lecturi. v̄suri. z audituri. Q̄d anno a natiuitate iesusdē doi
 mini nostri. M. cccclxxxvij. Indictiōe. v. Die v̄o sabbat
 decimanona mēsis Maij. hora q̄nta post meridiē. vel q̄si
 pōtificatus Sāctissimi in xpo p̄is z dñi nostri dñi Innocētij diuina p̄
 uidentia pape octauī. Anno. iij. In mei notarij publici z testium infrascr
 ptōz ad hoc specialiter vocatoz z rogatoz p̄ntia: p̄sonaliter constitutus
 Generabilis z religiosus frater Henricus institutoris sacre theologie p̄
 fessor ordinis p̄dicatoz heretice prauitatis inquisitor. A sancta sede apo
 stolica. vna cum venerabili z religioso fratre Jacobo sprenger etiā sacre
 theologie p̄fessore. ac p̄uētus p̄dicatoz Coloniē. p̄ore collega suo sp̄aliter
 deputatus p̄ se z dicto collega suo p̄posuit atq; dixit q̄ modernus sum
 mus pontifex scz dñs Innocētius papa p̄fatus. p̄ vnam patentem bullā
 cōmisit ipsi inq̄sitoribus Henrico z Jacobo ordinis p̄dicatoz z sacre
 theologie p̄fessoribus p̄dictis facultatē inquirēdi ap̄lica auctoritate. sup
 quascūq; hereses. p̄cipue aut̄ sup heresim maleficaz modernis tēpibus
 vigentē. z hoc p̄ q̄nq; celsias metropolitanas. videlz Moguntinā. Co
 loniē. Treuerē. Saltzburgenē. z Bremenē. cū omni facultate p̄ tales p̄ce
 dendū vsq; ad vltimū exterminū. iuxta tenorē bulle ap̄lice. quā suis ha
 bebat in manibus. sanā. inteḡā. illesam z nō viciatā. h̄ omni p̄rlus suspi
 tione caren. Cuius q̄dem tenor bulle sic incipit. Innocētius eps seruus
 seruoꝝ dei. Ad futurā rei memoriā summ̄s desiderantes affectibus. put
 pastoralis sollicitudinīs cura requirit vt fides catholica nostr̄ potissime
 tempibus vbiq; augeat̄ z floreat zc̄. Finit aut̄ sic. Datum Rome apud
 sanctū Petz Anno incarnatiōis dñice Millesim̄ q̄dringētesimo octua
 gesimo q̄to. Nonas Decemb̄is. Pōtificatus nostri Anno p̄mo. Et
 quia nōnulli animaz rectoz z verbi dei p̄dicatores publice in eoz ser

monibus ad populi asserere et affirmare non verebant maleficas non esse aut quod nihil in nocentibus creaturarum quacumque operatione efficere possent. Ex quibus incautis sermonibus non nunquam seculari brachio ad puniendum huiusmodi maleficas amputabat facultas. et hoc in maximum augmentum maleficarum et perfortationem illius heresis. Ideo prefati inquisitores totis eorum viribus cunctis periculis et insultibus obviare volentes tractatum quendam non tam studiose quam et laboriose collegerunt. In quo non tam huiusmodi predicatorum ignorantiam pro catholice fidei conservatio et repellere nisi sunt. quantum etiam in exterminium maleficarum de quibus modos sententiam dandi et easdem puniendi iuxta dicte bulle tenorem et sacrorum canonum instituta laborarunt. At quoniam personarum ratio est ut ea que communiter utilitate sunt. etiam communi approbatione doctorum roborentur. Ideo ne prefati rectores discipuli et predicatorum sacrarum litterarum ignari estimarent per dictum tractatum sic ut permittit collectum. minus bene doctorum determinationibus et sententiis fulcitum. eundem aline vniuersitati Coloniensi. seu non nullis ibidem sacre pagine professoribus. ad discutiendum et collationandum obtulerunt. ut si qua reprehensibilia et a catholica veritate dissona repirent eorum iudice sic refutarentur. quod tamen persona catholice veritati approbarentur. quod subscriptis modis factum fuit.

In primis. Egregius dominus Albertus de monte manu sua propria se subscripsit. put sequitur. Ego Albertus de monte. sacre theologie humilis professor. Decanus pro tempore facultatis sacre pagine eiusdem studii Coloniensis. fateor hac manu mea propria istum tractatum tripertitum. pro me illustratum et diligenter collationatum quo ad eius partes primas. nihil pertinere saltem meo humiliter iudicio quod sit contrarium aut sententiis non errantium philosophorum. aut contra veritatem sancte catholice et apostolice fidei. aut contra doctorum determinationes a sancta ecclesia approbatorum aut admissorum. Veritas etiam pro utique sustinenda et approbata quo ad illorum hereticorum punitiones de quibus tractatur in quibusdam sacris canonibus non repugnat. Item pro exprimitur in hoc tractatu narrata. que utique pro fama tantorum virorum precipuorum etiam in quibusdam credunt esse vera. Considerandum tamen videtur quod iste tractatus doctus et utrisque zelosis. que ex eo sana varia et matura consilia in exterminium maleficarum deferre possunt cunctis. sicut et ecclesiarum rectoribus timoratis et scientiosius distaret ad quorum doctrinam subditorum corda in odium tantae pestifere heresis incitari poterunt. ad cautelam bonorum pro et malorum inexcusabilitatem atque punitiones. ut sic misericordia in bonis. et iusticia in malis. lucet et clarius pateat. et in omnibus deus magnificet ipso prestate cui laus et gloria. Deinde ad idem venerabilis magister Jacobus de stralen etiam propria manu sua se subscripsit in hunc modum. Ego Jacobus de stralen sacre theologie professor minimus. post visitationem tractatus memorati sentio conformiter pro oia his que per venerabile magistrum nostrum Albertum de monte decanum sacre theologie superius annotata sunt. quod attestor hanc scripturam manus mee ad dei laudem. Pariformiter exprimitur magister Andreas de Dohlsfurt etiam propria manu se subscripsit. ut infra. Conformiter mi

7
hi Andree de Dehsenfurt sacre theologie p̄fessor nouissimovi del cēsen
dū de materia oblati tractatus. q̄tū p̄ma facie apparuit. q̄d p̄fessor man⁹
mee sc̄ptura. ad finē in eodē exp̄ssum p̄mouēdū. Cōsequēt aūt egre
gius maḡ Thomas de Scotia. s̄l̄r se p̄pria manu sua subsc̄psit. put se
quis. Ego Thomas de Scotia sacre theologie doctor. l̄z imeritus. p̄for
mīter sentē p̄ oīa venerabilibus maḡis nostris p̄cedētib⁹ in materia
p̄fati tractatus p̄ me examinati. quod attestor manu p̄pria mea. Sub
se. t̄ter z secunda subscriptio p̄ p̄fatos p̄dicatores incautos sic acta fu
it. In p̄mis positi fuerunt articuli. put sequit̄. Prīmo inquisitores here
tice p̄auitatis deputatos auctoritate sedis apostolice iuxta formam ca
nonū cōmendāt maḡistri sacre theologie subscripti z horant q̄ d̄gnent̄
p̄sequi cum zelo eoz officium. Secundo q̄ maleficia posse fieri p̄missi
one diuina ex coopatione dyaboli p̄ maleficos aut maleficas nō est p̄nū
fidei catholice. s̄ p̄sonum dictis sacre scripture. imo necessarius est iuxta
sententias doctorū sanctorū illa quādoq̄ posse fieri admittere. Tercio
p̄dicare ergo maleficia non posse fieri erroneum est. q̄ sic p̄dicātes im
pediūt q̄tū in eis est opus p̄ium inq̄sitorū in p̄iudiciū salutis animarū
secreta t̄n que q̄nq̄ ab inq̄sitoribus audiunt nō sunt oībus reuelāda.

Ultimo exhortādī veniūt om̄s p̄ncipes z d̄cūs catholici vt assistere
d̄gnent̄ cā p̄is vortis inquisitorū p̄ defensione sancte catholice fidei

Demū vō subscripti z sup̄scripti doctores p̄dicte facultatis theolo
gie manibus p̄p̄rijs se subscripserūt. put ego Arnoldus notarius infra
scriptus ex reuelatione honesti Johānis vorda de Mechlinia alme vni
uersitatis Coloñ. bedelli iurati qui mihi hoc retulit audiui. z vt ex mani
bus etiā supra z infra scriptis apparuit vldi in hunc qui sequit̄ modum.
Ego Lambertus de mōte. sacre theologie humilis p̄fessor ita sentio vt p̄
scribit̄. teste hac manu mea p̄pria p̄ temp̄e decanus. Ego Jacobus de
Stralen. sacre theologie p̄fessor minimus ita sentio vt supra scribit̄. q̄d te
stifico manu mea p̄pria. Ego Adalricus kridivis de Eflingen sacre
theologie p̄fessor nouissimus. vt p̄scriptus est ita sentiendū hac manus
p̄p̄rie sc̄ptura cēseo. Et ego Conradus de cāpis sacre theologie p̄fessor
humillimus. put sup̄r cū maioribus meis in idē p̄curro iudiciū. Ego
Cornelius de Breda minimus p̄fessor ita sentio vt p̄scriptum est. quod
testifico manu mea p̄pria. Ego Thomas de Scotia. sacre theologie
p̄fessor. l̄z imeritus p̄formīter sentio venerabilibus p̄fessoribus p̄scri
ptis. teste manu mea p̄pria. Ego Theodericus de Hūmel sacre theo
logie humillimus p̄fessor ita sentio sicut scriptum est p̄ maḡistros meos
p̄scriptos. quod testor manu mea p̄pria. In assertioe articuloz p̄scri
ptoz p̄formis iudiciū sum cum venerandis maḡistris nostris p̄cepto
rib⁹ meis. Ego Andreas de Dehsenfurt sacre theologie facultatis ro
fessor ac theologoz v̄ iuersitatis Colonien̄. colle. i minimus.

Nouissime aūt z finalit̄ s̄ā d̄ctus venerabil̄ z religiosus frat̄ H̄ericus
institutoris inq̄sitor. habuit z tenuit in suis manibus q̄dā aliā litterā p̄ga
4

meneam Serenissimi regis Romanorū sigillo suo rubeo rotūdo in ca-
 pta cere glauce impressa: impressula p̄gamentū inferius impendē. sigilla
 tam: sanā & integrā: nō viciatā. nō cancellatā. neq; in aliqua sui parte su-
 spectā. sed omni prorsus vicio & suspiciōn. carē. Ita q; in facilitōē expe-
 ditōē huius negocij fidei idē Serenissimus dñs Romanorū rex prefa-
 tus ip̄am eandē bullam apostolicā supra tactā tanq̄ xp̄ianissimus prin-
 ceptū tueri & defendere voluit atq; vult. & ipsos inquisitores in suam om-
 ninodā proteccionē suscipit. Mandās & precipiēs oibus & singulis Ro-
 mano imperio subditis vt in executione talij negotioꝝ fidei ipsi inquit-
 sitoribus oēm fauorem & assistentiā exhibeant. ac alia faciāt prout in ea-
 dem l̄ra plenius p̄tinet & habet. Cuius quidē literę regalis p̄ncipiū & fi-
 nis hic infra annotant in hūc modū. Maximilianus diuina fauēte cle-
 mentia Roma. rex semp̄ augustus. Archidux austriae. dux Burgun. Lo-
 thar. Brabantie. Lymburgie & Luczenbur. & Beldrie. Comes flādr̄ie &
 Finis vero. Da. ā in oppido n̄ro Buxellen. n̄ro sub sigillo. mēsis nouē-
 br̄is die sexta. Anno dñi Millesimoquadringētesimo octuagesimosexto
 regni n̄ri Anno primo. De et sup̄ premissis oibus & singulis itā dictus
 venerabilis & religiosus frater Henricus inq̄sitor. p̄ se & collega suo an-
 tedicto ipsi a me notario publico supra & infra scripto fieri & p̄fici. um
 vel plura publicū seu publica instrumentū & instrumenta in meliori for-
 ma petijt. Acta sunt hec Coloñ. in domo habitatiū. venerabilis magistr̄i
 Lamberti de monte p̄dicti infra emunitatē ecclesie sc̄i Andree Coloñ.
 stis in camera negociōꝝ & studij eiusdē magistr̄i Lamberti inferi. Sub
 anno dñi. indiction. inensis. die horis & pontificatu quibus supra. p̄sent
 bus ibidē p̄dictis magistro Lamberto et Johanne bedello. Wecnon ho-
 nestis viris Nicolao cuper de Venroide. venerabilis curie Colonien. notario iurato. & Cristiano wintzen de enfkirchē clerico Colonien. dno
 cessis testibus ad premissa fidedignis rogatis & requisitis.

Et ego Arnoldus kolich de enfkirchen clericus Coloñ. iura-
 tus. Quia premissis oibus & singulis dum sic vt premissis fie-
 rent & agerentur vna cum premissa testibus p̄sens fui.
 Eaꝝ sic fieri vidi et vt p̄fertur ex relatione bedelli audiu. Et
 p̄circo p̄sens publicum instrumentum manu mea propria
 scriptum & ingrossatum exinde confeci. subscripsi publicau &
 in hanc publicam formam redegi. Signoꝝ & nomine meis so-
 litis & consuētis signauit rogatus & requisitus in finem & testi-
 monium omnij & singuloꝝ premissorum.

Tabula sequēs p̄

sentis opusculi p̄inet p̄mo diuisio
nē totius libri in partes. ⁊ post hoc
cuiuslibet et partē q̄stiones siue capti-
tula. deinde numerū annexum qui
ostēdit foliū in q̄ quelibet questio
siue capitulū incipiat ⁊c.

Oper bullaz

Sergo Innocētiū octauū ad
uersus heresim maleficaz
nouissime emanatā q̄ones q̄dragin-
ta octo discurrede: t̄tia p̄ncipalit̄ ha-
bēt declarare. P̄mo originē. sc̄do
p̄gressum. t̄rcio finale remedium.
Originē quo ad multiplicatiōē: si-
nale remediū q̄ ad illius heresis ex-
terminiū. P̄ma pars sup̄ tria que
ad maleficialē effectū concurrūt vt
sunt demon: maleficus ⁊ diuina per-
missio. Continet in numero questio-
nes decem ⁊ octo quarū quatuor su-
per potentias demonū ⁊ reliqua sup̄
earū opera. Est autē p̄ma ⁊ toti⁹
opis introductoria. An asserere ma-
leficis esse: ita censet catholicum q̄
eius oppositū p̄tinaciter defendere.
omnino sit hereticū. folio p̄mo.

Secūda an catholicū sit asserere
q̄ ad effectū maleficialē semp̄ habe-
at demon cū maleficio p̄currere vel
q̄ alterū sine admittit nullo alteri⁹ ta-
lē effectū possit p̄ducere. folio .v.

Tercia an catholicū sit asserere
q̄ h̄mōi effectus p̄ incubos ⁊ succu-
bos demones sic p̄curant q̄ etiā ve-
ri hoies in multiplicatiōē ⁊ originē
maleficorū p̄ r̄les demōes p̄creāt. ix.

Quarta an catholicū sit asserere
q̄ actus incuborū ⁊ succuborū demo-
nū t̄m̄no iſimis spiritib⁹ p̄uēiat. xij.

Quinta an quoquo mō possit ca-

tholice cēseri q̄ origo ⁊ multiplica-
tio maleficorū operū ex influētijs p̄-
cedat corporū celestium absq̄ admittit
culo demonū seu a substantijs sepa-
tis vt sūt motores orbū celestium.
Seu etiā a malicia hoim concurrē-
te ad voces ⁊ verba q̄cunq̄ virtute
stellarum. folio. xiiij.

Sexta q̄ ad maleficos cū demo-
nib⁹ p̄currētes. Cur mulieres āpl⁹
inueniunt hac heresi infecte q̄ virtū
Cuiusmodi etiā mulieres p̄ ceteris
sūt inuolute declarat p̄ quinq̄ sequē-
tes q̄stiones. folio. xx.

Septima. an malefice virtute de-
monū mētes hoim ad odiū v̄l amo-
rē inordinatū incitare valeāt et de
mō p̄ponēdi h̄mōi materiā in fimo
nibus ad populum. fo. xxiiij.

Octaua an generatiuā potentiā
seu actū venerēti impedire ⁊ malefī-
ciare p̄nt cū q̄dam incidētalī q̄one.
cur in dū act⁹ ille ipedit resp̄ciū vni-
us ⁊ si respectu alteri⁹ p̄sonē. xxviij.

Nonā an p̄stigiōsa illusione mē-
bra virtū q̄ si sint a corporib⁹ euul-
sa auferre solēt: cū certis alijs anne-
ris difficultatibus. fo. xxxix.

Decima an hoies in bestiales for-
mas possint trāsmutare cū incidē-
talī aliā difficultate. fo. xxxj.

Undecima: de obstericib⁹ male-
ficis p̄ceptus in vtero ⁊ t̄c̄ diuersi-
mode interimētes. fo. xxxiiij.

Duodecima sup̄ p̄missionē diui-
nā q̄ ad demonē ⁊ maleficā h̄z p̄cur-
rere: an diuinā p̄missionē i his op̄-
ibus maleficaz cōmēdare ita sit ca-
holicū q̄ eius oppositū sc̄z illā re-
darguere oīno sit hereticū. xxxiiij.

Trede. na etiā incidētalīs sup̄-
duas diuinas p̄missiones circa ca-
sum diaboli ⁊ p̄mōz parērum ex-

qbus cuncta maleficorū opera iuste
permittunt. folio. xxxvj.

Quartadecima an pmissis nō ob
stātib⁹ pctā maleficorū gūiora sint
pctis maloz angeloz ⁊ pmoꝝ parē
tū. ⁊ est tota materia p̄dicabilis cū
declaratōe q̄ gūissimas merent pe
nas etiā in presenti vltra oēs flagi
tiosas mūdi. folio. xxxvij.

Quitadecima an p̄p̄ pctā male
ficorū innoxij sepe maleficiā. fo. xl.

Septadecima an heresis malefi
carū oēs alias sup̄stitutionis species
excedat. fo. xliij.

Decimaseptia ē declaratua q̄re
decime grauitatē crīmīs i malefici
ad pctā q̄cūq; demonū p̄p̄do. xliij

Decimoctaua p̄ q̄nq; argumēta
laicoꝝ q̄ de⁹ nō p̄mittit tantā p̄tā
rem diabolo ⁊ maleficiis. Et in hac
materia p̄iungitur finis suo p̄inci
pio dum hecyltima questio annexi
tur prime. folio. xliiij.

Secūda pars ope

ris p̄tinet sedeci capla sub duabus
q̄nōibus. Quarū vna in p̄ncipio et
altera i fine ponit Et p̄ma sup̄ reme
dia maleficia amouēta. Capla aut
in media modū p̄cedēdi malefico
rū in maleficiis inferēdis p̄tractāt.
P̄tia q̄o. An q̄s possit p̄ bonos an
gelos ita b̄ficiari q̄ a maleficiis de
monib⁹ nō possit maleficiari. xlvj.

Capitulū primū de diuersis me
dijs q̄b⁹ demones ad augmentū il
lius p̄fide alliciūt p̄ maleficas ino
p̄ias ⁊ honestas puellas. fo. l.

Capitulū secundū de mō sacrile
ge p̄fessionis earū cū declaratiōe
hōmagij p̄stādi diabolo. folio. liij.

Ca. liij. sup̄ modū q̄ de loco ad lo
cū corpāliter transferunt. folio. lv.

Ca. liij. de mō q̄ se incubis demo
nib⁹ subiiciūt in q̄ etiā tractat q̄nt
ex his multiplicant ⁊ an semp cum
decisione seminis incub⁹ maleficia
aggredit. ⁊ an poti⁹ vno tpe p̄ alte
ro ⁊ s̄it de loco. ⁊ an visibilis illas
spurcicias agitāt cū maiorē vel mi
norē venerea delectatōe. ⁊ an incubi
t̄mmodo m̄lieres ex eaz spurcitijs
p̄creatas aggrediunt. folio. lvliij.

Ca. v. de mō generali q̄ ad sacra
ecclesie sua maleficia exercēt et de
sex modis q̄bus oib⁹ creaturis co
poralib⁹ deptis corporalib⁹ celestib⁹
veras infirmitates lz nō veras san
tates v̄tute nālī inferri p̄nt. fo. lxj.

Ca. vj. de mō q̄ vim generatiuam
impedire solent. folio. lxiiij.

Ca. viij. de mō q̄ mēbra v̄rtilia at
ferre solent qz ea q̄ in p̄ma parte ta
cta sunt sup̄ potētā factēdi iam per
modos opandī declarant v̄i nō est
v̄trobicq; materia. folio. lxiiij.

Ca. viij. de mō q̄ hoies in bestia
les formas transmutant. folio. lxvj.

Ca. ix. de mō quo demones in tra
corpa sine lesiōe existūt q̄ p̄stigio
sas opant trāsmutatōes. fo. lxvij.

Ca. x. de mō quo demones sub
stācialiter p̄ maleficaz opatōes ho
mines inhabitant. fo. lxix.

Ca. xj. de mō quo omne gen⁹ in
firmitatis inf̄re possunt hoc tamē
in generali tractat. folio. lxxiij.

Ca. xij. de mō in speciali q̄ hoib⁹
grauiores infirmitates inferūt. lxvj

Ca. xliij. sup̄ modū quo malefica
obstetices p̄e oibus alijs maiorā
dāna inferūt infantes aut interimē
do aut demonib⁹ offerēdo. fo. lxvij

Ca. xliij. sup̄ modū quo iumentis
varia nocumēta inferūt. fo. lxix.

Ca. xv. de modū quo grādines

et tempestates conctare ac fulgura
fulminare solent. folio. lxxx.

Sextū decimū capitulū sup tres
modos q̄ virtū reperiunt maleficijs
infecti z nō mulieres. Et primo de
malefici sagittarijs. Scōda de incā
tatorib⁹ qui p̄ carmina sacrilega ar
ma lesina z̄ q̄cunq; nocumēta incā
tare sciūt z̄ hoc p̄ v̄ba. Tercio q̄ p̄
breuia scripta. folio. lxxxij.

Sed quo ad reme
dia maleficia amouēta. q̄d ē scōm
p̄ncipale hui⁹ scōe part̄. P̄rio po
nit q̄d. Utrum sit licitū maleficia p̄
alia maleficia aut p̄ illicita tollē. Et
h̄z capitula nouē. folio. lxxxv.

Cap. p̄mū sup remediū ecclesiasti
cū z̄ iucubus z̄ succubos demōes. xc
Ca. ij. sup remedia z̄ vim genera
tiuā maleficiatā. fo. xcij.

Ca. iij. sup remedia z̄ maleficiatos
sup amorē v̄l odii iordinatū. xcij.
Ca. iij. sup remedia vbi p̄stigiōsa
arte inēbra vitrilia auferūt. z̄ vbi ho
mines in bestiales formas transinu
tant. fo. xcij.

Ca. v. sup remedia z̄ obsessos ex
Cap. vi. sup remedia cōtra qual
cūq; infirmitates a maleficiis illatas z̄
h̄ p̄ licitos exorcismos. fo. xcviij.

Ca. vij. sup remedia z̄ grādines z̄
fulmiaz etiā sup iurāta malefi. ciij.
Ca. viij. sup remedia q̄dā occulta
z̄ q̄sdā occultas v̄monū ifestates. cv
Ca. ix. sup remedia p̄ ill⁹ se v̄mo
nib⁹ intuitu alicuius cōmodi tp̄alis
totaliter deuouissent. fo. cvj.

Tercia pars ope
ris sup remedia vltia nō tā z̄ earuz
opa q̄ p̄sonas maleficaz sup sp̄oz
extimū. p̄tinet tres p̄tes p̄ncipa

les sez modū inchoādī p̄cessū iudi
cij: z̄ modū p̄tinuādī. z̄ modū sentē
tiādī puniēdi z̄ plectēdi. Et p̄ia ps
p̄tinet q̄des q̄nq;. Scōda. xij. Ter
cia. xij. Et p̄ia z̄ oim sequentiū intro
ductoria q̄onū est. Utrū malefice z̄
earz fautores receptatores z̄ defeso
res. ita subijciant tā ecclesiastico q̄
ctiuli iudicio q̄ earz inq̄sitōe valeāt
heretice prauitarū inq̄sitores eē ex
onerati. Deinde sup modū inchoā
di p̄cessum folio. cvj.

Prima q̄stio. Quis sit mod⁹ p̄pe
tēs iudici ad inchoandū p̄cessuz si
dei z̄ malefi. cxij. ro testū. cxij.

Scōda q̄d. Tercie part̄ ē de nūe
Tercia q̄d. vtrū iudex testes pos
sit cōpellē ad iurandū de dicēda ve
ritate in causa fidei z̄ quotiens pos
sint examinari. folio. cxij.

Quarta q̄d de p̄ditōe testū. cxv.
Quinta q̄d. an inimici capitales
ad testificandū admittant. fo. cxv.
Sup scōbaz p̄te q̄lit p̄cessus tal̄ ē
p̄tinuād⁹ z̄ est q̄d sexta. Et p̄rio q̄lit
testes sūt citādī z̄ interrogādī. cxv.

Interrogatoria sup testes. cxvj.
Interrogatoria ḡh̄alia sup maleficia
aut maleficiū. Et ē p̄m⁹ act⁹. cxvj.

Interrogatoria p̄ticularia sup eos.
Septima q̄dne va dē. cxvij.
ria dubia sup respōsiones negatiuas
maleficariū declarant z̄ q̄n p̄t icar
cerari. q̄n etiā p̄ manifeste dephēsa
in heresi maleficaruz sit habenda z̄
est actus scōs. folio. cxvij.

Octaua questio quomodo sit ca
p̄tēda z̄ incarcerationa erit actus ter
cius folio. cxvij.

Nonā questio an deponentiū no
mina sint z̄ post captione manifeste
stāda z̄ est actus quart⁹ fo. cxvij.

Decima q̄d. qualiter defensiōes

sint pcedēde cū deputatōe aduoca-
ti. actus q̄ntus. Fo. cxix.

Undecima q̄stio q̄d faciet aduo-
catus cū sibi testiu nomia nō publī
cant. actus sextus. Fo. cxix.

Duodecīa q̄stio maḡ declaratia
quō sit capital inimicitia inf̄ delatā
z testes inuestigāda. z ē actus septi-
mus. Fo. cxix.

Tredēcīa d̄ his q̄ iudex h̄z aduer-
tere aī locū carcer̄ z torture q̄ non
sit facil̄ ad exponendū maleficā tor-
mēt̄ pp̄ maleficiū taciturnitat̄. z
est actus octauus. Fo. cxix.

Decīa q̄rta q̄stio d̄ mō sniandi de-
latā ad q̄stioes. z q̄lit p̄ma die sit q̄
stionāda. z ē actus non⁹. Fo. cxix.

Quīdadecīa quō tormēta sint p̄ri-
nuāda. Et d̄ signis ex q̄b⁹ malefica
coḡscit̄. z quō sint abradēde. z d̄ va-
rijs cautel̄ sup maleficiū tacturni-
tat̄is. z ē actus decimus. Fo. cxix.

Decīasexta q̄stio. de tpe z d̄ sc̄do
mō infrogādi de cautel̄ extrēis a tu-
dice obfuaādis. z ē act⁹. xi. fo. cxix.

Super modos ve-
ro sniandi. xix. i nūero ē p̄ma q̄stio
z. xvij. in ordie. An sup examē z iu-
dictū cā dēt̄ ferr̄ vbi ad illō appel-
lāt possint sniari. Fo. cxix.

Sc̄da d̄ his q̄ gnalit̄ iudex dz ob-
suare tā circa snias interlocutorias
q̄ diffinitias. z ē. xvij. i. or. fo. cxix.

Tercīa q̄t mōis iudex p̄t facē snias
h̄e suspectū. z sup q̄b⁹ p̄t facē snias
ē ē. xix. in ordine. Fo. cxix.

Quarta quō sit snia ferēda sup p-
sonā. h̄ immunem totalit̄. z est q̄stio
xx. Fo. cxix.

Quīta q̄lit sit ferēda sup delatā
z diffamatā gnalit̄. z est q̄stio. xxi.
in ordine. Fo. cxix.

Sexta q̄lit sup delatā diffamatas
q̄stionib⁹ t̄n̄ z tormēt̄ exponēda a-
liq̄lit. z ē in ordine. xxij. Fo. cxix.

Septīa q̄lit sup suspectaz de illa
heresi leuit̄. z ē in ordine. xxij. que-
stio. Fo. cxix.

Octaua q̄lit sup suspectā vehemē-
ter. z ē q̄. xxij. in ordie. fo. cxix.

Nonā q̄lit sup suspectā violent̄. z
est q̄. xxv. in ordine. Fo. cxix.

Decīma q̄lit est ferēda sup diffa-
matā z suspectā. z est q̄stio. xxvi. in
ordine. Fo. cxix.

Undecīa q̄lit sup p̄fessam illā he-
resim. h̄ nō relapsam z penitentē. z
est. xxvij. in ordine. Fo. cxix.

Duodecīma q̄lit sup p̄fessam he-
resim z penitentē. h̄ relapsam p̄ba-
bilis. z ē q̄stio. xxviii. fo. cxl.

Tredēcīa sup modū sniandi here-
sim p̄fessaz. h̄ ipenitētē. z t̄n̄ relapsā
z ē. xxix. q̄ in ordine. Fo. cxl.

Decīma q̄rta sup heresim p̄fessaz
z relapsam z impenitentē. z est. xxx
in ordine. Fo. cxli.

Quītasdecīa sup p̄ictū z dep̄hē-
sum. oia t̄n̄ negātem. z est in ordine
xxxi. q̄stio. Fo. cxli.

Decīmasexta sup p̄ictū z fugit̄-
uum vel se p̄umaciter absentātem
z est. xxxij. in ordine. Fo. cxliij.

Decīmasēptīma sup p̄sonā dela-
tā ab alta mō. Ita incinerata vel in-
cinerāda q̄lit sit snianda. z est. xxx-
ij. in ordine. Fo. cxlvj.

Decīmocta. sup modū sniandi ma-
leficā maleficia tollētē. Insup et̄iaz
sup maleficas obstetrices z malefi-
cos sagittarios. z ē. 34. i. or. fo. cxlvij.

Decīnona z vltīa hui⁹ p̄t̄. z. xxx-
v. totū sup mō d̄ sniandi malefi-
cos q̄scūq̄ frivole aut et̄ia iuste ap-
pellātes. Fo. cl. in fine. Finis.

Operis huius prima pars incl-
dit feliciter. **Questio I**

Trum asse

tere maleficos esse sit
adeo. catholicū q̄ est
opposituz p̄tinaciter
defendere oīno sit he-

reticum. Et arguit q̄ nō sit catholi-
cū quicq̄ de his asserere. xxvj. q. v.
est. Qui credit posse fieri aliquam
creaturā aut in melius deteriusue
transmutari. aut in aliā speciem vel
similitudinē transformari q̄ ab ip̄o
omniū creatore. pagano et infideli
deterior est. Talia autē cum referun-
tur fieri a maleficis ideo talia asse-
rere nō est catholicū sed hereticuz.
Preterea nullus effectus maleficia-
lis est in mundo. Probat. Quia si
esset. opatione demonū fieret. Sed
asserere q̄ demones possint corpo-
rales transmutatiōes aut impedi-
re aut efficere nō videt catholicum
quia sic perimere possent totū mū-
dū. Preterea omis alteratio corpo-
ralis puta circa infirmitates aut sa-
nitates procurādas reducitur in mo-
tū locale. patet ex septimo phisico
rū. Quorūcumq̄ est motus celi. S3
demones motū celi variare nō pos-
sunt. Dionisius in epistola ad Po-
licarpū. Quia hoc solū dei est. er-
go videt q̄ nullā transmutationez
ad minus verā in corporibus cau-
sare p̄t. et q̄ necesse sit huiusmodi
transmutationes in aliquā causam
occultam reducere. Preterea sicut
opus dei est fortius q̄ op̄ dyabo-
li: ita et eius factura. S3 maleficiuz
si esset in mūdo est opus dya-
boli cōtra facturā dei. ergo sicut il-
licitū est asserere facturā suūstitio-

nam dyaboli excedere opus dei. Ita
illicitū est credere vt creature et ope-
ra dei in homibus et sumētis vale-
ant viciari ex opibus dyaboli. Pre-
terea id qd̄ subiacet virtuti corpora-
li non habet virtutē imprimendi in
corpora. S3 demones subdunt vir-
tutibus stellaruz qd̄ patet ex eo. q̄
certi incātatores cōstellationes de-
terminatas ad inuocandū deōdes
obseruant. ergo nō habent virtutē
imprimendi aliqd̄ in corpora. Et sic
multominus malefice. Itē demo-
nes nō operant nisi per artē. Sed
ars non pōt dare verā formā. vnde
in. c. de mineris dicit. Sciāt aucto-
res alchimie spēs trāsmutari non
posse. Ergo et demones p̄ artē ope-
rantes veras q̄litates sanitatis aut
infirmitatis inducere nō possunt.
sed si vere sunt habēt aliquā aliam
causam occultā absq̄ ope demonū
et maleficorū. S3 in decre. xxxij.
q. i. si per sortarias atq̄ maleficas
artes nōnunq̄ occulto iusto dei iu-
dicio permittēte: et dyabolo prepa-
rante et loquente de impedimento
malefici ali quo ad actus cōfugales
tria cōcurrere. scz maleficaz. dyabo-
lum et dei p̄missionē. Preterea for-
tius agere potest in id quod est mi-
nus forte. Sed virtus demonis est
fortior virtute corporali Job. xl. Nō
est potestas sup̄ terram que ei vale-
at cōparari. qui creatus est vt nemi-
nē timeret. Responso. Hic impu-
gnandi sunt tres errores heretica-
les quibus reprobatas veritas pa-
tebit. Nam quidā iuxta doctrinam
scz Tho. in. iij. dist. xxxij. vbi tra-
ctat de impuimēto maleficiali co-
nari sunt asserere maleficium nihil
esse in mundo nisi in opinione ho-

minū que naturales effectus quoz
 caufe sunt occulte maleficis impu
 tabant. Alij qui maleficos cōcedūt
 sed ad maleficialis effectus illos tā
 tūmodo imaginarie r fantastice cō
 currere asserūt. Tercij qui effectus
 maleficialis oīno dicunt esse fanta
 sticos r imaginarios. Iles demō cū
 malefica realiter concurrat. Horuz
 errores sic declarant r reprobant.
 Nā pmt omnino de heresi notant
 per doctores in. iij. prefata di. p̄ci
 pue per sanctū Tho. in. iij. arg. r in
 corpore. q. dicens illā opinione esse
 oīno cōtra auctoritates sanctorum
 r procedere ex radice infidelitatis.
 Quē vbi auctoritas scripture sacre
 dicit q̄ demones habent potestātē
 supra corporalia r supra imaginati
 onē hoīm qm̄ a deo p̄mittunt. vt ex
 multis scripture sacre passibus no
 tat. Ideo illi q̄ dicunt maleficiū n̄
 bil esse in mūdo nisi in estimatione
 hoīm. Etiā nō credūt esse demōes
 nisi in estimatiōe vulgi tm̄ vt terro
 res q̄s hō sibi p̄t facit ex sua estima
 tione imputet demoni. Et q̄ etiā ex
 imaginatiōe vehemētī aliq̄ figure
 apparent in sensu tales q̄les hō co
 gitāt q̄ r tūc credunt demōes vide
 ri dicam⁹ vel etiam malefici. Et qm̄
 hec vera fides repudiāt p̄ quā ange
 los de celo cecidisse r demōes esse
 credim⁹. Iō r fatemur ip̄os ex sub
 tilitate s̄e nature multa posse que
 nos nō possum⁹. Et illi q̄ eos ad ta
 lia faciēda inducūt malefici vocant
 Hec ibi. Quia vō infidelitas in ba
 ptisato heresis noīat. iō tales de he
 resi resp̄hendunt. Alij duo errores
 demōes r eoz nāle potentia non
 negātes s̄ inter se q̄ ad effectū ma
 leficialē r ip̄am maleficam dissiden

tes Inq̄sus vn⁹ p̄cedit maleficā res
 liter cooperari ad effectū nō tū ve
 rū s̄ fantasticus. Alter vō p̄ trimum
 effectū realē in lesō p̄cedēs s̄ male
 ficā fantastice putat cooperari. Fun
 damentū erroris ex duob⁹ passib⁹
 canoni. q̄ habent. xxvj. q. v. epi. sum
 pserūt. vbi p̄ resp̄hendunt mulieres
 q̄ credūt se cū dyana vl herodiana
 nocturnis horis eq̄tare. Inspiciat
 ibi canon. Et quia sepe fantastice r
 imaginarie talia solūmodo fiūt. iō
 r illi errantes de oibus alijs effecti
 bus ita fieri iudicāt. Scō: quia ibi
 continēt q̄ q̄ credit vel asserit posse
 fieri aliquā creaturā aut in melius
 deteriusue immutari aut trāsforma
 ri in aliam speciez vel similitudinē
 q̄ a deo oīum creatore. infidelis est
 et pagano deterior. Vnde propter
 hoc qd̄ ibi dicit deteriorius immuta
 ri dicunt illū effectum non esse rea
 lem in maleficiato sed tantummo
 do fantasticum. Sed q̄ bi errores
 heresim sapiant r contra sanum in
 tellectū canonis militant. ostendit
 primo tam per legē diuināz q̄ etiā
 ecclesiasticāz r ciuilem. et hoc in ge
 nerali. demū in speciali verba cano
 nis exprimendo. Iles etiā in sequen
 ti questione clariuz hoc deducere. Nā
 lex diuina in plerisq̄ locis p̄
 cipit maleficas non solum esse vitā
 das: sed etiam occidēdas. cuiusmo
 di penas non imponeret si non ve
 raciter et ad reales effectus et lesio
 nes euz demonibus concurrerent.
 Hozs em̄ corporalis nō affligitur
 sine corporali r graui peccato licet
 aliud de morte anime q̄ ex fantasti
 ca illusione r etia tentatione ori
 ri pōt. Hec est sentētia sancti Tho.
 in. ij. q. vii. in questiōe. An vsi sa

Illo demonū sit malus. Na Deuē.
 xvij. precipit omnes maleficas et
 incantatores interfici. Reuēti. etiaz
 p̄. dicit. Anima que declinauerit
 ad magos et ad artolos et fornicata
 fuerit in eis ponā faciē meā contra
 eam et interficiā eam de medio ppli
 mei. Et iterū. xx. Vir vel mulier in
 q̄bus phitonicus vel diuinus sp̄s
 fuerit inoriat lapidib⁹ obruent eos
 Et dicunt phitones in q̄bus demō
 operat mirōs effectus. Preterea h̄
 sunt q̄ p̄pter hoc pctm̄ ochozlas in
 firmus mortu⁹ fuit. iij. Regū. i. et
 saul. j. Paralip. x. Diuinoz deniq̄
 eloq̄ozū tractatores q̄d aliud in eo
 rū scriptis sup. ij. dist. vij. z. viij. tra
 diderūt de potestate demonū et ma
 gicē artibus eozū scripta inspiciant
 tur cuiuscūq̄ doctorū sup. ij. li. senē.
 et inueniet nullo discrepante ma
 gos z maleficos virtute demonū p
 mittēte deo mirōs effect⁹ nō fanta
 sticos posse pducere. Taceo de va
 rijs alijs locis in q̄bus sc̄tus Tho.
 diffuse de hmōi opib⁹ ptractat vt in
 summa cōtra genti. li. iij. c. j. z. ij. in
 p̄ma pte. q. cxliij. ar. iij. Et in sc̄da
 sc̄de. qd. xcij. z. xcij. Inspiciant de
 niq̄ postillatores et glosatores de
 magis pharaonis Exo. vij. Inspici
 ant z dicta Aug. xvij. de ciuit. dei.
 ca. xvij. Et in sc̄do de doctrina xp̄ta
 na. Similiter aliorū do. q̄ q̄bus
 omnibus cōtradicevalde absurdū
 est: nec a vicio heresis excusa p̄t
 immo in iure hereticus censet qui
 cunq̄ errat in expositione sacre scri
 pture. xvij. q. j. heresis. Et quicun
 q̄ aliter sentit de h̄s q̄ fidē concer
 nūt q̄ romana tenet ecclia. e. c. z. q.
 Hec est fides q̄ deos p̄tra sanū in
 intellectū canonis militāt ondif p le

gē ecclasticam. Naz z canonū do
 ctiores sup. ca. Si p fortiaras z ma
 leficas artes. xvij. q. j. z et de frigi
 dis z maleficiat. qd aliud p̄ndūt
 nisi de maleficali impedimēto cir
 ca actus plugales declarare quō di
 rimit cōtractū aut p̄hendū m̄rimo
 niū. Dicit em̄ sicur z Tho. in. iij.
 vbi supra. q̄ si maleficiū supuentat
 m̄rimonio an carnalē copulā. tūc si ē
 p̄petuū impedit z dirimit m̄rimoniū
 p̄tractū. cuiusmodi snia nō daret sup
 illuzoriū z fantasticiū effect⁹ vt de
 se pat. Aldeas h̄ostii. in summa co
 piofa. siliter Gotfri. z Ray. q̄ etiam
 nullibi legunt difficultasse. An tal
 effect⁹ posset cēferi imaginari⁹ et
 nō realis. h̄ tanq̄ p se notū relin
 q̄bant. Et quō posset cēferi p̄petu⁹
 vel tpalis declarāt si post triennitū
 duraret nec dubitabāt an imagina
 rie p̄ maleficā seu illuzorie intronit
 teretur. Sed q̄ vere z realiter po
 test talis defectus procurari virtu
 te demonis propter pactum cuz eo
 initum. vel etiam per ipsum demo
 nem absq̄ malefica. licz hoc rarissi
 me fiat in ecclia vbi sacm̄ m̄rimoniū
 meritorū existit h̄ q̄ int infideles h̄
 cōtingat: h̄ est qz iusto titulo illos
 possidere se cernit: vt petr⁹ de palu
 de in suo q̄rto recitat de sponso qui
 desponsauerat ydolū: z nihilomin⁹
 cōtraxerat cū quadā suuēcula. quā
 tū cognosceret nō potuit p̄pter oya
 bolū qui sp̄ se in corpore assumpto
 interpōsuerat. cum tū in ecclia oya
 bolus conat potius p̄ maleficas p̄
 pter suū lucrū in pditionē aiarū ta
 les effectus intronit̄tere. z q̄ alit
 hoc facere p̄t z q̄bus medijs infe
 rius declarabit. vbi de septem mo
 dis nocendī hominibus p̄ cōsiles et

fectus tractabitur. Ex alijs etia q̄-
 stionibus quas theologi ⁊ canonice
 circa hanc materiã mouet b̄ idem
 pz. discutiētes quō possit tolli ⁊ an
 licitū sit p̄ aliud maleficiū tollere ⁊
 qd̄ si malefica mortua sit p̄ quã ma-
 leficiū est immissum. De quo casu
 Borfridus in sua summa mētionē
 facit de quibus in questionib⁹ ter-
 tie ptis patebit. Cur de his tam di-
 ligent canonice varias penas pro-
 mulgassent distinguēdo de occulto
 et manifesto pctō maleficorū seu po-
 tētis diuinatōrū cū nota supstitio
 varias habeat spēs vt si notorium
 sit eucharistia denegetur. Si occul-
 tū p̄nia. xl. diez. de se. di. ij. p̄ dile-
 ctione. Itē si clericus q̄ deponēd⁹
 et in monasterio tetrudendus. Si
 laycus excoicad⁹. xxvj. q. v. Mō oz.
 Itē q̄ tales infames debeāt cense-
 ri ⁊ q̄ ad eos cōcurrunt imo nec ad
 accusatōnē debēt admitti. ij. q. viij
 quisquis nec. Sed ⁊ p̄ legē ciuilem
 hoc idē ostendit. Mā Azon in sum-
 ma sup. ix. l. Codicis Rubrica de
 maleficijs. l. post comeliam. de sicca-
 rijs ⁊ homicidijs dicit. Sciendū q̄
 om̄s illi quos vulgus maleficos vo-
 cat ⁊ etiã illi q̄ artē diuinandi sciūt
 patiūtur capitalē penā. vt. l. nemo.
 l. de maleficijs. Itē inferūt penam
 l. culpa. l. nullus. De enī leges his
 verbis vtunt. Memint p̄mittitur di-
 uinare alioq̄n supplicij capite gla-
 dio vltiore feret p̄stratus ⁊ subdit.
 Sunt alij q̄ arte magica vite inno-
 centum insidiant animos mulierū
 ad libidinem flectunt. et hi bestijs
 ō iectuntur vt eo. C. l. mult. Decer-
 nunt etiã leges q̄ de eorum accu-
 satōnem quilibet admittatur sicut
 et canoñ. in ca. in fauorem fidel. lib.

vi. de here. Unde sub dicitur ibidem.
 Ad hanc accusationē quilibet ad-
 mittitur quasi sit crimine lese male-
 statis. Ipsam enī propemodus pul-
 sant malestatem diuinam. Item q̄
 questionibus ad interrogandū sub-
 iectatur subdit. Et quilibet nulla di-
 gnitate obstante questionē subiicit
 ⁊ qui cōuincitur: vel si detegat facti-
 nus suū sit eculeo deditus vngulis
 q̄ sulcantibus latera pferat penas
 dignas suo facinorū vt eo. C. l. si ex.
 zc. Nota q̄ olim duplici pena talis
 plectebant. capitis ⁊ vngulis ad di-
 laceratōnē corpis seu ad deuorandū
 bestijs obiciendo. Tam autē cre-
 mant forte propter femineuz sexū.
 Item prohibent participationem.
 Vñ subditur. sed nec permittant
 tales ad līnen alteri⁹ accedere alio
 quin concremant bona. nec aliquis
 oz eos suscipere vel cōsulere alioquin
 deportant in insulam ⁊ om̄ia bona
 publicant. Hic notat pena exilij cū
 amissionē om̄nū bonorū qui tales
 consulunt aut suscipiunt. Has pe-
 nas vbi predicatorē populis ⁊ re-
 ctoribus terrarū publicant. plus ad-
 uersus maleficas q̄ ex alijs scriptu-
 rarū allegatiōibus inarcescūt. Pre-
 terea ⁊ p̄ leges cōmendant qui eorū
 maleficijs obstant. Unde vbi supra
 l. eorum. ij. autē q̄ faciunt id ne la-
 bores hominū ventorū gradinisq̄
 lapidatōne sternunt. non pena. sed
 p̄. in. digni sunt. Qualiter autē sit
 licitum talia impedire inferius pa-
 tebit vt prius tactū est. Om̄ia autē
 hec negare aut friuole illis resistere
 quomodo potest scrupulo heretice
 prauitatis. ere. Iudicet vnusq̄s
 q̄ nisi fortassis eum ignorantia ex-
 cusabit. Ad cuiusmodi ignorā. ⁊ ex

tuset statim inferius patebit. Concludendo ex oibus pmissis catholica & verissimā assertōem q̄ malefici sunt q̄ demonū auxilio p̄p̄i p̄actū cum eis int̄tū maleficiales reales effectus p̄mittēte deo p̄curare p̄nt nō excludēdo q̄n̄ & p̄stigiosos effectus & fantasticos etiā p̄ media p̄stigiōsa p̄ducere valeāt. Sed qz p̄ns speculatio sup̄ maleficiales effectus versatur q̄ plurimū ab alijs differūt. Itē p̄ hoc nihil ad p̄positū cū tales pot̄t for̄tilegi vel incātoroz dicūt q̄ malefici. Demuz qz fundamētum sui erroris capiūt ex v̄bis canōis sc̄ipue duos v̄ltim̄s errores nō loq̄ndo de p̄mo q̄ sc̄ipm̄ cogdēnat ex n̄m̄tū cōtra veritatē scripture exoribit. 3o ad sanū intellectū canonis ē p̄cedēdū. & p̄mo p̄ p̄m̄tū errorē dicētis medium eē fantastiū sed extrema eē realia. Vbi notādū qz dū q̄tuordecim sunt spēs capitales i ḡne sup̄stitōis q̄s recitare cā breuitatis n̄ expedit. tū qz clare recitātur ab 3si. viij. eth̄. & sc̄da sc̄de p. s. Tho. q. xcij. tū etiā quia inferius vbi de gravitate huius heresis tractabit de sp̄is mentis erit. & hoc q̄one v̄ltima hui⁹ p̄t̄ me p̄tis. Et spēs s̄b q̄ h̄mōi mulieres cōtinēt vocat spēs phitonū in quibus demon vel s̄o. n̄t v̄l m̄tra opat. Et ē sept̄ p̄ria in ordie. Species aut̄ s̄b q̄ malefici cōtinēt vocat spēs maleficorū. Et quia int̄ se plurimū distāt. nec oportet qz q̄ in vna sp̄e laborat qz etiā s̄b alijs cōp̄hendat. 3o sicut canō de illis mulierculis m̄tōem fac̄ & nō de maleficiis. ita falsē canōi. Interpretat̄ quibmōi imagiariis deo. s̄ cor̄poroz ad for̄ū gen̄ sup̄stitōis. oēs

species etus reducere velint vt sic ille mulieres imaginarie solū ita & omnes malefice trāferantur. & p̄m̄plius canonē falsificat q̄ ex illo arguere vellet malificā solūmō imaginarie ad effectū maleficialē egritudinis v̄l morbi cōcurrē. Præterea tales sic errātes p̄m̄pl̄i⁹ rep̄hēdūtur dū extrema p̄cedūt realia. s. de monē opātē & effectū morbi realē. mediū aut̄ instr̄i. s. p̄sonā maleficā dicūt fantastice p̄currere cū t̄m̄e dū sp̄ natura p̄cipiat extremorū. Hec valet si dicat qz et fantasia sit qd̄ reale. qz sic fantasia vt tal̄ n̄l p̄e efficē nec p̄currere ad demōis opationē nisi p̄ pactū int̄tū cū demōe in q̄ pacto malefica se totā obrulit & astrinxit diabolo vere & realit̄ et nō fantastice & imaginarie solum. ita etiā oqz qz coop̄ct̄ diabolo vere & corp̄alit̄. Hā & ad h̄ sunt oia maleficorū opa vbi sp̄ aut p̄ pactū aut per visum aut p̄ locutōem seu p̄ alicui⁹ maleficij instr̄i repositi sub limine dom⁹ opatione sua maleficia exercent. prout in seq̄nti q̄one patebit. Præterea si q̄s v̄ba cano. diligēter inspiciet p̄siderabit q̄tuor q̄ p̄dicatores & sacerdotes p̄ eccias sibi commissas om̄i cū instātia p̄plo p̄dicare deberent. s. qz ex v̄nū deū nemo arbitret̄ aliqd̄ esse numinis vel diuinitatis. Secūdo qz cū dyana vel herodiade eq̄tare est cū diabolo q̄ se ita fingit & noiat trāsmearē. Tercio qz talis eq̄tatura sit tūc fantastice. q̄n̄ diabolus mentē p̄ infidelitatem sibi subiectaz agit̄ talit̄ vt ea q̄ solo sp̄ū s̄iā. corp̄alit̄ fieri ei edūtur. Quart̄ qz tal̄ dñe habeant in omnibus obedire. Vñ ad maleficiales actus hęc v̄ba extēdere ē ab

sur dum. cum sint diuerse spēs. An
 aut malefici etiā localitē transferan-
 tur in sua specie supstitiōis vlt solū
 imaginariē sicut phitones. tracta-
 bitur de illo in capitulis secūde p-
 tis capitulo tercio q̄ vtroq̄ modo
 Et sic secūdus error cū primo eli-
 ditur quo ad fundamentū z sanus
 intellectū canonis. Tercius insu-
 per q̄ ex v̄bis canonis effectū ma-
 leficialē asserit fantastici ex verbis
 canonis etiā elidit. Nā in eo q̄ dicit
 q̄ credit posse fieri aliquā crea-
 turā aut in meli⁹ deteriusue trans-
 mutari aut in aliā spēm vlt similitudi-
 nē trāformari q̄ ab ipso oim crea-
 tore zc. infideli deterior ē. He tres
 ptes si nude intelligāt sunt p̄ces
 sum scripture z determinatōem do-
 ctōz. Nā posse fieri aliq̄s creatu-
 ras a maleficijs vtpote vera aialia
 impfecta. inspiciat se q̄ns canō. nec
 intrū post allegari cano. epi. quid
 Aug. determinat de magis pharao-
 nis q̄ v̄gas in serpētes vterunt in-
 spiciat glo. sup illud Exo. vii. Vo-
 cauit pharao sapiētes. inspiciat. et
 alia glo. strabi q̄ demones discurs-
 rūt p̄ mūdū q̄n p̄ incantatōem ma-
 lefici p̄ eos aliqd̄ efficere conant z
 colligūt diuerſa semia. z ex eorum
 adaptiōe p̄nt prūpe diuerſe spēs.
 Inspiciat z Alb. in de aialib⁹. In-
 spiciat z. s. thō. j. p. q. c. xliij. ar. iij.
 Quoz dicta breuitatis cā obmittit
 tur. solū h̄ sup ē vt intelligat ibi fie-
 ri p̄creari. Scdm̄ etiā q̄ i melius
 deteriusue valeat trāsinutari intel-
 ligat solūmō a deo aucte z ad cor-
 rectionē seu ēt punitōem. septi⁹ tñ
 ista misterio demonū exercēt. Et
 sic de p̄mo dī. dñs pcurit z ipse me-
 detur. z ego occidam z ego viuere

factam. Ita de sc̄do dī inmissiōe
 p̄ angelos malos vt supra tactū est
 In p̄fato deniq̄ ca. nec m̄tz. inspi-
 ciāt v̄ba aug. q̄ dicitur malefici
 z cuiusmōi eoz opatōes q̄n hoib⁹
 interdū nō solū infirmitates s̄ etiā
 mortē inferūt. Tercius etiā sane in-
 telligere expedit cū modernū ma-
 lefici sepius ope demonū transfor-
 mant in lupos z alias bestias. Sz
 canō loqrur de reali trāformatiōe
 z essentiali z non de p̄stigiōsa q̄ se-
 pfus fit. de q̄ etiā Aug. xvij. de ci.
 del. c. xvij. multa refert vt de famo-
 sissima maga circes. z de socijs dy-
 omedis z de p̄re p̄statiij. De q̄ ma-
 tertia in. ca. ij. p̄tis patebit. Et an sp̄
 sunt p̄ntes vel absentes malefici z
 an illā formā diabolus assumat vel
 ipse hō p̄ se videat tal cap. vi. z. vij.

Ed qz sc̄da ps q̄ntis dīc q̄
 his opposituz asserere p̄-
 naciter sit hereticū. Querit
 tur an tales debeāt h̄ri tanq̄ mani-
 feste dephensi in heretica prauita-
 te. vel solū vt de hereſi vebement
 suspecti. Et v̄ q̄ p̄mo mō. nā bernū.
 in glo. ordinaria i. c. ad abolēdā. s̄.
 p̄nti. z v. dephensi. eē de here. Nū
 ti nihilomin⁹ ordinatōe sancimus
 vt q̄cūq̄ manifeste fuerint i hereſi
 dephēsi zc. declarat q̄ trib⁹ mōis
 q̄s censet manifeste dephēsus. sa-
 cti. vīcz euidentia. puta qz publice
 p̄dicat hereſim vlt legitia p̄batiōe
 p̄ testes. vel ex sua p̄fessione. Et qz
 tales publice p̄dicāt seu temē s̄ p̄-
 fāta oia se opponit asserētes male-
 ficas n̄ eē. aut q̄ nullo mō valeant
 hoibus nocere. s̄o tanq̄ manifeste
 dephēsi in tal prauitate s̄ hac dī-
 stinctōe p̄ntet. Ad etiā dē et sensuz
 ē etiā dē glo. in. c. excoicamus;

secundo super verbo deprehensibile publice. Ad idem etiam facit. capitulo. super quibusdam. extra de verborum significatio. Suspiciat ibidem lector. c. et repletur veritate. Sz q. hoc nimis duxit. vi. tu. pro pena ane. q. notat in. c. ab abolenda. s. p. n. i. ex de here. vbi in clerico ponit degradatio. et q. secularis relinquat arbitrio patris secularis aduersione et debita punitione. tu. etia. propter ignorantiam et multitudinem eorum que culpabilis in tali errore cernit. Et ex multitudine tali rigor iusticie est tunc. di. xl. vt ostenderet. R. n. C. si nra sit intentio potius auertere heref. hmoi predicatores. p. posse excusare q. incusare cu. vt di. ex de p. sum. c. lras. s. q. circa inadamus q. ten. cu. pro sole suspicionem quisve hemetes nolunt illud de tagraui crimine adnari. x. vbi gl. sup. ver. adnari. Procedi potest tales sicvehementer suspecti. h. no. dz. propterea adnari. nisi assit vt ibidem declaratur vto lenta suspicio atq. suspitione excludere non possumus. et h. propter frivolas eorum assertiones s. fidei veritates. Et cu. hoc triplex sit suspitio. leuis vehemens. et violenta de q. in. c. accusat. et ca. cu. p. maria. li. vi. de here. et p. notata p. archidiaconum et Jo. andre. sup. ca. accusat. et vbo vehemens. et de p. sum. c. lras. De violenta etia loquitur. cano. di. xxxiiij. q. r. da. Jo. q. endu. cutulmoi suspitioni talis predicat subiacet. Et q. e. cu. talia dogmatizantes non equaliter se ad hmoi errores hfe noscunt eo q. ali q. ex simplici ignorantia iuris diuini. alii etia sufficienter informari adhuc fluctuat facillae. plene assentire nolunt. et cu. error in mente hereticus non faciat nisi assit p. n. a. voluta

ris. optz. etia dice q. ad suspitioz super crimen herefis non se equaliter habeant. Attamen quia per ignorantiam putant se posse euadere. Aduertant paululum q. grantiter peccant. q. ex hmoi ignorantia delinquant. Ma. lz. multiplex sit ignorantia. tu. in rectori aiaz ignorantia q. cunq. sit no. p. t. dici ignorantia particularis fm. p. hos q. a iuristis et theologis di. facti. Sz censet in eis ignorantia vniuersalis q. est ignorantia iuris diuini. q. e. eorum q. ds. de iure ex lege diuina scire tenet. di. xliij. Hilcolaus papa. Di. sp. satio celestis seminis nob. iniuncta est. Ne si non aspserim. Ne si ta. cuerim. Tenent em. hfe sciam. sacre scripture dist. xxxvi. p. totu. Et ad hoc ad subditoy aiaz informandas eadem di. c. ij. s. ecce. et s. si ds. vult. lz. fm. Ray. hostie. Tho. non requat q. heat sciaz eminentes. h. q. heat competentes. id est sufficientes ad suum officium exercendum. Ne tamen pro eorum aliquali consolatione dummodo damna precedentia lucris sequentibus deinceps re compensant est eis aduertendum. De hec ignorantia iuris licet dica. tur interdum affectata crassa et supina dicitur tamen affectata id est voluntaria dupliciter. Quia interdum cum scientia intentionis. Interdum cum ignorantia intentionis. Prima licet in nullo excusat h. d. nat. De qua Psal. noluit intelligere vt bene ageret. Secunda tamen dimittit voluntarium. ita et peccatum. Quia fit quando quis tenetur aliquid scire sed nescit quod teneat. Que etia fuit in Paulo. j. Th. j. Miscetiaz p. secut. sum. q. a. i. g. r. a. p. s. e. c. t. i. s. Quia tu

dicit affectata indirecte. q̄a p̄pter
 alias occupaciones negligit addi
 scere ea que scire tenet. nec vult la
 borare in studio ad sciendum illar
 excusat non a toto. sed a tanto. Et
 etiam iuxta Ambrosium super illō
 Roma. ij. An ignoras q̄ benigni
 tas dei ad penitentiam te adducit.
 dicit. Grauis sine peccatis si ignoras
 grauisime. i. valde periculose. Iō
 p̄sertim iam in temporibus ad suc
 currēdus aniaz piculis om̄ez igno
 rantia repellam⁹ ⁊ durissimū iudi
 cium qd̄ nobis imminet. super d̄stru
 ctā ratōez ⁊ talentū nobis creditū
 semp̄ p̄re oculis habeam⁹ ne ipsa
 ignorantia etiā in nobis notē cras
 sa vel supina p̄ methaphorā homis
 crasse vel supini q̄ nō videt. etiā ea
 q̄ corā ip̄o sunt. Dicit em̄ cancella
 rius in florib⁹ regulaz moralium. et
 in sc̄da regula. q̄ culpabilis igno
 rantia iuris diuini nō cadit in faci
 entez qd̄ in se est. Rō est. Quia spi
 ritualis talē hoiez de necessarijs
 ad salutē q̄ vires ei⁹ excēdūt doce
 re immediate patet. Ad p̄mū ar
 gumentū solutō p̄z p̄ sanū intelle
 ctū canonis. Ad sc̄dū dicit Def.
 de tharā. perimeret viq̄ ex magna
 sua inuidia q̄ aduersus hoīem agi
 tat. si a deo p̄mitteret. q̄ aut̄ deus
 p̄mittit sibi aliq̄ ⁊ aliqua nō. hoc ce
 dit in maiorē ip̄ius dyaboli p̄uine
 liam ⁊ displicentiā q̄ deus in om̄i
 bus vitē eo p̄tra suā voluntatem ad
 manifestatiōē glorie sue. Ad ter
 ctū d̄ q̄ alteratiōē egritudis aut
 alteri⁹ effect⁹ maleficat̄ sp̄ p̄cedit
 aliq̄s or⁹ localis inq̄tūz demon
 p̄ maleficā colligit det̄. ista acti
 ua q̄ vitz ledere possunt ⁊ apponit
 determinatis passivis ad inferen

duz dolorē vel nocumētūz aut acti
 aliquēz spurcissimūz. Et si q̄rit an
 mot⁹ ille rez a demone localis re
 ducat in motū celestē. Descendum
 est q̄ nō. Quia nō mouent ex vir
 tute naturali. s̄ mouent ex obediē
 tia naturali q̄ s̄biciunt virtuti de
 mouis qui h̄z hoc ex virtute natu
 re sue q̄ p̄t supra corpora Potest
 dico nō q̄ possit influere reb⁹ ma
 terialib⁹ aliq̄ā formā vel substantia
 lem vel accidentalē absq̄ am̄inica
 lo alteri⁹ rei naturalis. S̄z q̄a p̄t
 deo p̄mittēte res localiter mouere
 ⁊ ex reb⁹ p̄iuctis dolorē vel aliq̄ā
 q̄litatez p̄ducere. An effectus ma
 leficat̄ nō subijct̄ motū celi sic
 nec ip̄e demō lz res ille ⁊ instrumē
 ta subijctant. Ad quartū dicendūz
 Opus dei p̄t ope dyaboli vicari
 put ad p̄ns loq̄mur de effectu ma
 leficat̄. S̄z q̄z hoc n̄ p̄t nisi diu
 na p̄missione. id nō sequit̄ q̄ dy
 bol⁹ sit deo fortior. demū q̄z non vi
 ciat opa dei p̄ violentiā cū sic etiaz
 destruere posset. Ad q̄ntum simplr
 notū est. q̄ corpa celestia nō p̄nt v
 turē imp̄mēdi demones cū nihil
 agat ultra suā v̄tutē. s̄ q̄ a maḡ ad
 uocati s̄b certa p̄stellatiōe veniunt
 duplici ex cā h̄ facere vident. Pr̄
 mo q̄z sciūt v̄tutē illi⁹ p̄stellatiōis
 iuuare ad q̄m quēz magi oprāt.
 Sc̄do factūz h̄ hoies iducat adve
 nerādūz aliq̄d numē stellis. ex q̄ ve
 neratiōē etiā an̄ tpa rit⁹ ydolatrie
 p̄cessit. Ad vltimū q̄tū ad terminos
 argumētū sup̄ aux̄ alchimicū. v̄m
 fm̄ sc̄m Tho. in. ij. di. vij. in solone
 vni⁹ argumētū. vbi declarat de v̄t
 te demonū in c̄. ando. Q̄z lz q̄daz
 foie substantiales p̄ arte induci. pos
 sint v̄tute n̄t̄ agentis v̄t q̄i. foia

Questio 21 Secūda V

ignis inducit p arte in lignū h tñ
 nō p̄t fieri vlt eo q̄ ars n̄ p̄t iuenire
 sp̄ seu p̄iūg ere pp̄ia actiua pp̄iis
 passiuis p̄t tñ facere aliqd̄ sile z sic
 alchimiste faciūt aliqd̄ sile auro q̄
 tñ ad accidētia exteriora h tñ n̄ fa-
 ciūt vex aux. qz forma sballis auri
 nō ē p̄ calorē ignis q̄ vritur alch-
 miste h p̄ calorē solis in loco deter-
 minato vbi viger virt^o mineralis.
 z ideo tale aurū nō hz opatōem cō-
 seq̄ntē sp̄em z simile ē de alijs eoz
 opatōibus. Ad p̄positū. Demōes
 opant p̄ arte circa effectus malefi-
 ciales z iō absq̄ ammiculo alteri^o
 agētis nullā formā sbalem vel acci-
 detale inducere p̄nt z qz non vici-
 mus q̄ maleficia inferat p̄tē absq̄
 ammiculo alterius agētis iō ēt cū
 tali ammiculo p̄t veras qualitates
 egritudinis aut alterius passōis i-
 ducere. h̄ qualit̄ hec ammicula seu
 amministratōis instrōy h̄nt ad ef-
 fectū maleficialē cū demonib^o cō-
 currere vel non patebit p̄ seq̄ntia.

Questio. II.

Acatholicuz

lit asserere qd̄ effectuz
 maleficialē sp̄ hēat de
 mon cū malefico cōcurrere vel q̄
 vnus sine altero vt de o sine ma-
 lefico vel econuerso tale effectum
 possit pducere. Et arguit p̄mo q̄
 demō sine malefico. augus. in l̄bro
 lxxiij. q. **Q**uia q̄visibilis fuit etiā p̄
 inferiores p̄tates aeris fieri posse
 eredūtur. Sz oia nōcūmēta corpa
 lia nō sunt inuisibilia h̄ potius sen-
 sibilia. igit̄ et a demō s̄ib^o fieri p̄nt.
 Preterea ex sc̄pturis nōcūmēta
 sob̄ illars vbi ignis d̄ celis cecidit
 z famillā cū gregibus. n̄ vno

impetu p̄sumpsit z turbo domū de-
 iiciens liberos occidit demon p̄ se
 absq̄ maleficis p̄currēte m̄mō d̄-
 uina p̄missiō ē opatus ē. ergo a s̄ilē
 in alijs q̄ maleficis ascribūt. patz z
 de. vii. v̄ris sare v̄gis q̄s demō oc-
 cidit. Preterea q̄qd̄ p̄t v̄tus infe-
 rior absq̄ ammiculo v̄tutis supio-
 ris p̄t z v̄tus supior absq̄ ammicu-
 lo v̄tutis inferioris. Sz v̄tus infe-
 rior p̄t excitare gradines z inducere
 re infirmitates absq̄ auxilio v̄tutis
 superioris. Sic. n. Alb. de p̄phetari-
 bus reruz q̄ saluta p̄trefacta cer-
 tis modis vt sbidē pontif̄ si p̄iecta
 fuerit i fontē mirabiles p̄citabit in
 aere tēpestates. Preterea si dicat̄
 q̄ demō v̄rit maleficio n̄ p̄t indi-
 gentiā h̄ p̄t ei^o quā q̄rit p̄ditōem
 Cōtra Aresto. iij. et̄b. Maleficia est
 volūtariū. qd̄ pbat p̄ h̄ q̄ null^o opa-
 tur iniuste volūtariē n̄ velle iniustū
 eē. z volūtariē stuprātē n̄ velle icō-
 tinentē eē. z p̄ h̄ ēt legislatores pu-
 n̄tūt malos q̄si volūtariē mala ope-
 rantes. Demō ergo si opat̄ p̄ male-
 ficā opat̄ tāq̄ p̄ instrū. z cū instrū
 depēdet ad volūtariē p̄ncipalē agen-
 tis z nō volūtariē agit s̄i p̄currit n̄
 erit ei actio iputāda nec p̄ d̄ns pu-
 nisēda. Sz q̄ nihil possit efficere
 in inferiorib^o absq̄ maleficis. Pri-
 mo de ḡnātōne. **D**is actio ē p̄ pra-
 ctū. Et qz n̄ ē aliq̄s p̄cti^o demōis
 ad corpa cū nihil hēat cuz eis cōe.
 ergo v̄rit aliq̄ instrū illi influendo
 v̄tutē ledēdi p̄ p̄ctū. **I**ūz h̄ ēt q̄
 maleficia possint fieri absq̄ opere
 demonū. pbat p̄ t̄ctū z gl. ad gal.
 iij. **Q**uīsc̄ari gallatē q̄s vos fa-
 scinaūt v̄itati n̄ obedire. gl̄ qdam
 h̄nt oculos vrētes q̄ solo aspectu
 ficiūt alios z maxime pueros. Et

ad hoc est Autē. vi. natura. li. iij. c. vii. ita dices. Multoties autē anima opat in corpore alieno sicut in proprio quoad modum est opus oculi fascinatōis et estimatōis opantis. Et eadē sententiā est pōit Algafel. li. v. suo phisicor. ca. ix. Putat est Autē. h. n. tenet in illo quod virtus imaginatiua est absque visu possit extranea corpora immutare. vbi nims exēdit virtutem imaginatiuā. et capim⁹ hęc virtutē imaginatiuā nō inq̄ntū distiguit. Salias virtutes sensitivas interiorēs vt est sensus cōis et fantāstia et estimatio. h. inq̄ntū includit oēs illas virtutes interiores. Sz hñ verū quod talis virtus imaginatiua potest transmutare corpus cōiūctū. s. illud in quod est sicut hō potest ambulare supra trabes quod est in medio vite. Si vero posita fuerit supra aquā profundam nō audebit ambulare et supra eā. eo quod imaginabit in eā aīa foīa cadēdi vehemēt imposita cui obedit materia eius et virtus inebriat eius et nō obediūt eius. s. ad directe ambulādū. In h. ergo puenit h. immutatio cū oculo fascinatōis inq̄ntū imutat corpus propriū proprio hñ corpus alienū de quod immutatioe iā loquimur. Preterea si dicat quod talis immutatio catur a corpore viuū mediāte aīa s. aliud corpus viuū. Contra. quod ad pntiam interfectoris manat sanguis ex vulneribus occisi ergo est absque virtute aīe corpora pnt mirabiles effectus pducē. Itē hō viues et ppe cadaver hōis occisi trāsfectus est n. sentiēdo illō adhuc frore pcuti. Preterea sic res naturales habēt quōsdā virtutes occultas quod rō ab hōie assignari nō potest. sic quod adamas trahit ferrū et multa quod Aug. enūciat. xx. de ci. dei. Ita mulieres ad immutatōes faciēdas i corporibus alie-

nis certis reb⁹ vti pnt. absque auxilio demonū quod est nram rōem excedūt. Et quod excedūt nō dēmus ppter rea demōib⁹ quod si ex maleficiis insit conuersantes ascribere. Preterea malefici certis vtis imaginibus et rebus insfalibus quod interdū ponit s. h. limite ostij domus aut ad certa loca. vbi pecudes cōueniūt. aut est boies quod maleficiant et interdū moriūt. Sz quod hñ effectus pnt euent re ex imaginibus illis inq̄ntū hñt quodsdā influētias a corporibus celestibus receptas. pbat. nā sic corpora nalia subdūt corporibus celestibus. ita et artificialia. Sz corpora nalia pnt recipere quodsdā virtutes occultas. ergo et artificialia. vñ vt quod eorū opa possont p tales impōssōes practicari et non p demōes. Preterea si va miracula pnt fieri ex pte nature i eo quod opatur. ita et mirāda et stupēda opa ex virtute nature. pbat. h. gre. dic. y. dyal. Seti miracula faciūt aliqui ex pte. aliqui ex pte. exēti datur de vtroque. Petri orādo suscitauit ebatā mortuā. Ananīa et saphirā mētentes mortū increpādo tradidit absque pte. et hō virtutē aīe sue poterit ināim corpale in altero est transmutare seu immutare de sanitate i infirmitatē conuerso. Preterea corpus hūanū est nobilit⁹ et alia corpora inferiora. h. ppe apprehensioe aīe hūan. imutat corpus hūanū ad calorem et frigiditatem in trascētibus et timētibus. imo est h. immutatio ptingit quod vltim⁹ ad egritudinē et mortem ergo multo magis potest sua virtute materiam corpale mutare. Sz h. est. Substantia spūal nō potest impmē aliquas formā nisi amittit alteri agētis vt supra iactū est. vñ et aug. p. fato. li. hō est putandū istis t. a. est.

ribus angelis ad nutū seruire hāc
 visibilitū rex materiā. s. soli deo er-
 go inulro inū hō ex potestate na-
 turali efficere pōt effect⁹ maleficia
 les. Rūdendo qz nō desunt errātes
 in hac materiā maleficas excusan-
 tes z demōes tm̄mō aut inculpātes
 aut qbusda naturalib⁹ trāsmutatō-
 nibus eay facta ascribētes. Fō ho-
 rum falsitas oñdī primo p descri-
 ptiones maleficoy. De q̄ ystō. vlij.
 ethim. c. ix. Malefici dicunt ob fa-
 cinoy magnitudinē. s. mala p cūct⁹
 malefactorib⁹ efficientia. vñ sōdit.
 hī elemēta pcutunt opere. s. demo-
 nū ad grādines z tēpestates pcutā-
 das. Itē dicit. Mētes hoīz turbāt
 intellige ad amētā odiū z amores
 inordinatū. Itē subdit. Ac sine vl-
 lo venent haustu violētā tm̄ carmi-
 nis anias interimūt. Ad idē. xxvj.
 q. v. c. nec mīz. z sunt verba Aug⁹.
 in de ciuit. det. vbi declarat q̄ dicun-
 tur magi z malefici. Magi sunt q̄
 vulgo dicunt malefici z ob facino-
 rum magnitudinē sic nūcupantur.
 hī sunt qui pmissu dei elemēta con-
 curiunt. hominū turbāt mētes mi-
 nus pfidentū in deo ac sine vllōve-
 neni haustu violētā tantū carnis
 sterimūt hoies. vñ z Lucan⁹. Mēs
 hausti nulla sanie polluta veneni i
 cātata perit demōi. s. m̄ accitīs au-
 dēt vētilare z quōsqz luos pīnāt ma-
 lis artib⁹ inimicis. Ex quib⁹ patz
 q̄ i hūōl opib⁹ sp̄ hnt demōes cuz
 maleficis pcurē. Scdo qz cū q̄ dru-
 plices effect⁹ penales assigre pos-
 sum⁹. s. misteriales. noxtiales. male-
 ficiales z nāles. misteriales dicitur
 q̄ misterio boni. v. āgeloy sic no-
 xiales maloy spīritū. s. immittunt.
 Moytes em̄ egyptū i. z magis mi

sterio bonoy pcutit vbi magi i. s. r.
 tm̄ p malos spūs pcurrit z triduz
 pestē ppter pctm̄ dauid circa nume-
 rationē pplī pmissuz. z de lxxij. mī-
 libus hoīm vna nocte pstrat⁹ de ex-
 ercitu Sennacherib vtiqz hīc p an-
 gelos dñi. i. p bonos dominū vene-
 rantes z cognoscētes pacta fuerūt
 Noxtiales vero effectus cū in scri-
 pturis nō iant. Immissiōnes p an-
 gelos malos fm̄ quas pplīs ille in
 deserto sepe pcutus fuit. Et malefi-
 ciales effectus dicunt q̄ demon p
 maleficos z p magos opat. sicut et
 naturales q̄ ex influētīs corporoz
 celestīū i istis inferiorib⁹ circa mor-
 talitates sterilitates terray z gran-
 dines z his similib⁹ causant. Et in-
 ter hos effectus magna fit dñia. s. o-
 cū iob noxtali plaga fuit a demone
 pcutus z nō maleficiali ideo nihil
 ad ppositū. Si q̄s vero curiosus
 instaret sicut plerūqz hec materia
 curiosas parit a maleficay defenso-
 ribus instārias. sp̄ in cortice vboz
 aerē verberātes z medullā veritatē
 nunqz penetrātes. Cur iob non ma-
 leficiali effectū p demōē sicut no-
 xiali pcutus fuit. Hīs curioso etiā
 respōderi pōt q̄ iob fuit pcutus a
 dyabolo solū. z nō mediatē malefi-
 covel malefica. Quia hoc genus su-
 perstitiōis vel nondū erat inuen-
 tum. vel si erat inuentū. diuina ta-
 men puidentiā voluit vt potestas
 demōis mūdo ad p̄cauēdū ei⁹ in-
 dias p dei gl̄ia inotesceret cū nihil
 nisi a dō pmissus efficē pōt. Et de
 tpe qdē q̄ pmū gen⁹ supstitiōis iue-
 tut⁹ fuit Et dico pmū gen⁹ q̄ ad de-
 monū iue. atqz nō q̄ ad purā ydo-
 latriā. dicit Aīn. in spe. hist. allegās
 p̄les doc. q̄ pmū iue. tot artīs magi

ce et mathematice fuit zoroastres q̄ dicitur fuisse Ebra filius Noe. h̄ fin August. de ciuit. dei. solus risit nascendorum h̄ nō nisi ope diaboli. Hic etiā cū esset rex sup̄ est a Nino filio bel̄ q̄ edificauit ninuē. vel amplius sub q̄ cepit regnū assyriorū tempe Abrae. Hic etiā Minus ob inordinatū amorē p̄ris fecit fieri imagines patri mortuo ad quā quicūq; cōfugiebāt malefactores liberi erāt ab omni punitōe debita. Et ex hoc ceperūt hoies imagines adorare vt deos. sed hoc p̄ p̄maz etatē. qz sub illo tpe nō erat ydolatria. p̄pter recentē memoriā creatōnis mūdi. vt dicit. s. Tho. sc̄da sc̄de. q. xcvi. art. iij. vel etiā incept̄ a Membroth. q̄ cogebāt hoies ignē adorare sic in sc̄da etate incept̄ ydolatria. q̄ est p̄ mū gen̄ sup̄stitutionis. sicut diuinitō sc̄dm. et obseruata tertiū. Maleficorum aut̄ rit̄ reduc̄ ad sc̄dm genū sup̄stitutionis. s. ad diuinationē q̄ fit p̄ exp̄ssaz demonū inuocatiōnē. cuius etiā sūt tria genera. s. nigromātia. planetarij seu potius mathematici. et diuinitō p̄ somnia. hec iō posuit vt prius lector intelligat noxias illas artes nō subito s̄ p̄cessu. t̄p̄is fuisse inuentas nec absōnū esse asserere maleficas tpe iob non fuisse. Sicut em̄ p̄ incrementa t̄p̄oz vt gre. in moralib⁹ dicit creuit sc̄ia sc̄dōrū ita et noxie artes demonioz. Et sic tam repleta est terra sc̄ia dñt̄ Est. xi. Ita tā mūdi vespe ad occasum declinatē et malecia hoim̄ excresecēte et charitate refrigescēte sup̄abundat ois maleficōz inuidias. Ipse etiā zoroastres cū esset it̄ illis actibus et solūmodo p̄sideratōni astrologum a dyabolo succensus est. Hec

ubi supra. De tpe aut̄ quo malefici legunt. cū demonib⁹ ad maleficiā ferenda uenisse tactū est sup̄s. et h̄ Exo. vii. q̄ ad magos Pharaōis qui in plagis sup̄ egyptū demonū assistētia sicut moyses misterio bonoz āgeloz signa plura p̄petrarūt. An̄ concludit veritas catholica vt delictet q̄ ad effectū maleficialez lz nō ad effectū mortale semp̄ h̄z maleficus cū demone cōcurrere. Et p̄ hec p̄z r̄sio ad argumēta. H̄az ad p̄mū nō negat quin effectus mortales que visibilibus cernunt sup̄ homines iumenta terre fruges. et que etiā ex influentijs corporoz celestiu sepe pueniūt etiā a demonib⁹ deo p̄mittēte inferunt. Dicit em̄ August. iij. de ciuit. demonib⁹ s̄sunt ignis et aer quantū eis a deo p̄mittit. p̄z et p̄ glosam sup̄ illud. Immissiones p̄ angelos malos que dicit. Deus punit p̄ malos angelos. Ex quibus etiā p̄z r̄sio ad sc̄dm de Job et ex his que prius tacta sunt de initio artis magice. Et ad terciuz de saluta putrefacta et in putēti p̄lecta dicit q̄ licet sequat̄ effect⁹ noxialis absq; auxiliō demonis lz nō absq; influētia corporis celestis Loq̄mur aut̄ de effectū maleficitalit̄ non est simile Ad quartū dicit̄ v̄z esse q̄ demones vtunt̄ et malefici tantūmō p̄p̄ eoz p̄ditionē. Et cū infer̄ qd̄ non essent punitēdi qz cōcurrūt tanq; instrumenta q̄ mouent̄ ad nutū nō p̄ priū sed p̄ncipalis agētis. R̄ndet q̄ sunt instrumenta animataz libere agentia. et licet post exp̄ssuz pactuz initū cū demonib⁹ nō iam sint sue libertatis. qui ex earum fastidibus acceptimas. et loquor de mureculis cōbustis ad plurima ma

Questio 25 Secunda VII

Inflicta coacte si verbera demonū s̄
terfuger evolvūt cooperant. p̄ma tñ
p̄fessione q̄ sponte se demonibus
subiecerunt manent ligate.

A alia vero argumenta in
quib⁹ probat maleficiales
effectus posse absq; ope de
monū a vetulis p̄curari. Descendū
q̄ ex vno p̄ticulari p̄cludere vniuer
sale est dissonū rōni. Et cū in tota
vt videt scriptura sacra nō inuenit
tale nisi hīc vbi agit de fascinatōe
seu inuultuatione vetularū. Fō nō
valet p̄ hoc p̄cludere q̄ seip̄ habe
at ita euentre. Insup est etiā dubi
um per glosam. An absq; opere de
monū talis fascinatō fieri possit eo
q̄ ex glosis ibi elicit q̄ fasciatio ca
pit tripliciter. Vno mō dicit ludifi
catio sensū q̄ fit p̄ artē magicam
et sic pōt fieri ministerio demonuz
nisi p̄hibeant a deo inmediate me
diante vel ministeriō sanctoy ange
loy. Secōdo modo pōt dicit inuidia.
vt ibi Ap̄tus dixit. Quis vos fasci
navit. i. tanto odio p̄secut⁹ est. Ter
cio q̄ ex tali odio fiat imutatio ad
ad malū in corpe alicui⁹ p̄ oculos
altertus aspicientis in eū. Et de fa
scinatōe hoc mō dicta p̄muniter
loquunt doctores s̄m quē modum
etiam Aucēna et Algazel vt in ar
gumētis deducit loca sunt. Maz
et sanctus Tho. hanc fascinatōe
declarat p̄ma pte. q̄ xvij. ob hunc
modū ex forti inquit imagin. atōne
ante imutant spiritus corporis cō
tuncit. Que quidē imutatio spiri
tū maxime fit in oculis ad quos
subtiliores spūs p̄ueniunt. Oculi
em̄ inficiunt aere. vniū vsq; ad
determinatū spaciū p̄ quē modum
specula si sint noua et p̄tra contra

hunt quandam impuritātē ex aspe
ctu mulieris menstruatae. vt aristo
tles dicit in libro de somno et vigi
lis. Sic igitur cū aliqua anima fue
rit vehementer cōmota ad maliciā
sicut maxime vetulis contigit ef
ficatur s̄m modum predictū. Aspe
ctus eius venenosus et noxius et
maxime pueris qui habent corpus
tenerum et de facili receptiuum im
pressionem. Subdit tamen q̄ possi
bile est etiam q̄ dei p̄missione vel
ex aliq; occulto facto cooperet ad
hoc malignitas demonū cum qui
bus sortilege vetule pactū aliquod
habent.

Ed p̄ ampliori intellectu
solucionum aliqua dubia
mouentur ex quib⁹ solutō
neveritas magis patebit. Videtur
em̄ obstare p̄mo illud qd̄ superi⁹
dictū est. Q̄ substantie spirituales
nō possunt trāsmutare corpa ad ali
quā naturalē formā nisi āminiculo
alteri⁹ agentis ergo m̄trominus h̄
poterit efficere imaginatō quantū
cunq; fortis in aia. Preterea est ar
ticulus cōdemnat⁹ in plerisq; vni
uersitatibus p̄cipue tamen parisi
ensi. q̄ incantator aliquis p̄icit ca
melum in foveam solo visu eo q̄ si
cut intelligentie superiores impri
munt inferiores. sic anima intelle
ctua imp̄mit in aiam et etiā in ani
mā sensitīuā. Item ad hoc est arti
culus p̄demnatus. q̄ materia exte
rior obedit substantie spūali si intel
ligat simpliciter et s̄m omnē modū
transmutationis. Quia sic soli deo
vt prius patuit obedit. Hīs visis
fascinatō qua loquemur qualiter
sit possibilis et aliter nō declaratur
Hō em̄ est possibile hōi q̄ p̄ natu

talem virtutes anime sue p oculos
 tale virtutē emittat q̄ nō mediante
 trāsmutatōe pprii corpis neq; me-
 dij nocumētuz inferre possit corpi
 hoīs qd̄ aspiciat maxie cū fm̄ opini-
 onem p̄nūiorē videam⁹ intra su-
 scipiētes nihil extra mittētes. Nō
 ē etiā possibile hoī q; p virtutē na-
 turale anie suo p volūtate sua trāf-
 mutatōez factat imaginādo in ocu-
 lis suis. q̄ mediāte trāsmutatōe me-
 dij. s. aeris possit corpus hoīs quē
 aspiciat in aliquā trāsmutare quali-
 tatē fm̄ qd̄ sibi placuerit. Et q; fm̄
 hos duos modos p̄dictos nō pōt
 vnus homo aliū fascinare cū nulli
 hoīm pōt in esse realis v̄tus p natu-
 rale virtutē anie sue. Iō vello pre-
 bare quod maleficiales effect⁹ pos-
 sent prodire ex naturali aliq; v̄tute
 sup ad infrigendū opa maleficorū
 q; virtute demonū sunt est pluri-
 mū alienū a veritate. qz etiā fm̄ hos
 duos modos fascinatō reprobā si-
 cut ⁊ p̄fati duo articki. Qualiter tū
 sit possibilis licz superi⁹ tactum sit
 tū clarus sic deduct⁹. Pōt em̄ cō-
 tingere q; hō vel mulier aspiciens
 corpus alicui⁹ pueri moueat ipm̄
 mediāre visu ⁊ imaginatiōe vel ali-
 q; passiōe sensibili. Et q; passio sen-
 sibilis est cū quadā imutatōne cor-
 porali ⁊ oculi sunt tenerrmi ppter
 qd̄ sunt imp̄ssiois multū receptiui.
 Iō quandoq; p̄tingit q; p aliquam
 passiōe inferiore trāsmutant ocu-
 li in aliquā malā qualitātē maxie
 cooperante ad hoc aliq; imaginatō-
 ne cuius imp̄ssio cito redundat in
 oculos ⁊ ppter eoz teneritudinem
 ⁊ ppter vicinīatē radiis sensuum
 particulariū ad imaginatiōis orga-
 num. Cū autē oculi sunt trāsmutasti

in aliquā qualitātē noctuā cōtinge-
 re pōt qd̄ trāsmutent aerem sibi cō-
 tiguū aliquā qualitātē malā et illa
 ps aliq; ⁊ sic vsq; ad aerem cōtiguū
 oculis pueri q̄ aspiciat ⁊ ille aer cō-
 tiguus poterit q̄nc; in materiaz di-
 spositā q; nō dispositā cui cōsonat
 trāsmutare oculos ipius pueri in
 aliā qualitātē malā ⁊ mediantibus
 oculis ipius pueri aliquas alias p-
 tes interiores. Et nec cibū digere
 re nec in mēbris fortificari aut au-
 gmētari poterit. Experimentū hu-
 ius rei manu ductiuū est. Quia vi-
 dem⁹ hoīem patientē in oculis qm̄
 q; ex aspectu suo ledere oculos eū
 aspiciētis qd̄ p̄tingit ex hoc q; ocu-
 li mala qualitātē infecti inficiūt ae-
 rem mediū ⁊ aer infect⁹ inficit ocu-
 los directos ad oculos infirmos eo
 q; fm̄ rectā lineā infectio illa vert-
 uat in directum ad oculos inspic-
 entū cooperāte ad hec multū ima-
 gnatione eius q̄ aspiciēdo oculos
 infirmos imaginat se ledi. Plura
 possent exempla manu ductiua ad-
 duct que brenstatis causa obmittū-
 tur. Concordat his quedam glosa;
 super illud psalmi. Qui timent te vt
 debunt me ⁊ le. dicens. Magna vir-
 tus in oculis est quod in natural-
 bus apparet animal enim visum p
 dest yteri⁹ prior videns lupis
 vocem aui. rt. vel sic. Basiliscus si
 prior videt occidit si prior videtur
 occidit. Et ratio quare basiliscus
 videndo occidit hominem nisi q;
 ex aspectu ⁊ imaginatione excitat
 in eius corpore materia venenosa
 per quam oculi primo inficiuntur
 ⁊ demum aer cōtiguus sic aliaz
 alia pars aeris vsq; ad aerem hōī
 cōtiguū quem aerem p aspiratio-

Questio 27 Secūda VIII

nem cū hō attraxit. intoxicat & mo-
ritur. Dicitur autē visus ab hoīe vbi
hō volēs basiliscū occidere circū-
munit se speculis ex quibus dū basi-
liscus inspicit ex reuerberatōe aer
inficit & sic vsq; ad basiliscū prin-
git & occidit. Sed dubius. Cur hō
occisor bestie nō morit & hic occi-
tam quādam cām opinari necesse est.
Hec sine p̄iudicio & temeraria as-
sertione dicta sunt tantūmō dictis
sanctorū inherentes catholicā veri-
tatē cōcludamus qd̄ ad maleficia-
les effectus de quibus ad p̄ns loquitur
mur malefici cū demonib⁹ semper
concurrere & vnū sine altero nihil
posse efficere. Ad argumenta patz
r̄ntio de fascinatione ad p̄mū. Ad
secūdū d̄r. iux̄t̄ C̄in. in spec. natu. c.
xiiij. Qd̄ vulnus infectū spiritibus
interficiētis ex forā imaginatiōe
illud vulnus trahit aerē infectum
transcūtē tam interfectore sanguis
ebulliens ex̄ manat. qz ad p̄ntiā inf-
ectoris aer inclusus in vulnere si-
cut ab interfectore irruit. Ita ad
eius p̄ntiam cōmouet ex q̄ cōmo-
tione sanguis erūpit. Sunt quidā
alias cās allegātes q̄si illa ebullitō
sanguinis sit eius clamor de terra
sup homicidaz p̄ntem & hoc p̄pter
maledictōem p̄ntem & iudicē cayn
ad illd̄ de horrore. d̄m̄ hoc qz hō
transiēs p̄pe cadauer hoīs occisū
horrore p̄cutiat. h̄ illud nō p̄ntat
v̄ sit ex sp̄ū quātulam cūq; infectōez
recipiēte & eā aīe rep̄ntante. Sz h̄
nihil p̄clu dū aduersus opa malefi-
corū cū oīa natural̄ vt dictū ē
fieri valeāt. Ad h̄ cū sic d̄m̄ ē su-
pra maleficorū ritus deducūtur ad
scōm gen⁹ sup̄stitōnis qd̄ d̄r diui-
natio rebus v̄o sup̄stitū & v̄i i ob-
seruantis quibus deducit ad ter-

ciū genus. Ideo argumentū nō est
simile. demū etiā qz reducūtur nō
ad quālibet diuinatōnem. h̄ ad illa
q̄ sit p̄ exp̄ssam demonū inuocatio-
nē. Et h̄ etiā cū multis modis fieri
possit. s. p̄ nigromātiā. geomantiā,
p̄dromātiā &c. Inspiciatur se. se. q.
xcv. ar. v. Iō hec diuinatio malefi-
corū vbi maleficijs sunt intenti. sic
sup̄mū gradū in flagitijs tenet ita
& aliud iudiciū de eo existit. vñ qñ
arguit qz occultas rerū vtutes
cognoscere non possum⁹ & malefici
ēt occultas reb⁹ intēdūt. D̄r qz si i-
tenderēt reb⁹ naturalib⁹ ad aliq̄s
effect⁹ naturales ex naturalī vtute
p̄cedēdos h̄ licitū foret vt de se p̄z
Tel̄ ē p̄cedēdo qz si intēderēt sup̄-
stitiōse reb⁹ naturalib⁹. vtpote re-
bus hmōi certas characteres v̄l al-
qua noīa ignota inscribēdo. & illis
p̄ acq̄renda sanitāte vcl amicitia
& p̄ aliq̄ vtilitate & n̄ p̄ nocumēto
aliq̄ inferēdo vter ēt. tūc lz absq; ex-
p̄ssa demonū inuocatiōe lz n̄ absq;
tacita fieri ista possent & illicita iu-
dicant. Quia tñ h̄ & his filia redu-
cūt ad terciū gen⁹ sup̄stitōis. s. ad
obfuantā vanitatū vt d̄m̄ ē. iō n̄
hil ad p̄positū. sup̄ heresim malefi-
corū fortificat. Etiā solo qz huic ter-
cio generi quatuor assignantur sp̄s.
Quia vcl v̄tū q̄s obfuantis ad sciē-
tiā acq̄rēdā v̄l ad p̄iecturas sumen-
das fortuniorū v̄l infortuniorū. vel
ad suspensiones sacrorū v̄borum
vel ad corpora immutanda in mel-
lius. Unde & notanter sanct⁹ & ho-
mas. in ti. illo questōis vbi querit
An obseruatōnes ordinate ad cor-
porum immutationem sint licite.
questio. xcvi. in summa p̄fata. ar.
ij. addit. puta ad sanitatem obfua-
tiones ergo maleficorū cū h̄c locū

hnt h̄ vt dictū ē sub secūdo genere
 p̄tinent sup̄stitōnis tō nihil ad p̄-
 positū. Ex his etiā ad quartum ar-
 gumentū r̄ndetur. q̄qz duplices i
 his obseruantijs fieri p̄nt imagies
 nigromantice z astronomice z inf̄
 hec talis ē differētia. Qd̄ in nigro-
 manticis semp̄ s̄nt exp̄sse inuoca-
 tiones demonū p̄pter expressa pa-
 cta cum eis inita. Inspeciat̄ solu-
 tio secūdi argumenti p̄fate q̄ōnis
 In astronomiis v̄o sunt pacta ta-
 cita. z tōo nulla inuocatio nisi for-
 tallis tacta. puta p̄pter figuraz et
 caracterū signa q̄ ees inscribunt. z
 itez imagines nigromantice vel fi-
 unt ib̄ certis p̄stellatōibus ad reci-
 piendū certos influxus z imp̄ssio-
 nes celestiuū cozp̄m etiā certis figu-
 ris z caracterib̄ insignitū vt i anu-
 lo. lapide vel aliq̄ p̄ciosa materia.
 vel sunt simpl̄r. absqz obseruantiā
 cōstellationū. h̄ ind̄nter ex q̄cūqz
 materia etiā vili ad inferendū ma-
 leficia vbi z q̄n ad aliq̄ loca repo-
 nūtur. Et de his effectib̄ cuz suis
 imaginib̄ iam fimo ē z nō de alijs
 Ideo argumentū nō facit ad p̄po-
 sitū. Qualit̄ deniqz certe imagies
 sup̄stitiose. de q̄bus tactū ē nullaz
 hnt efficacitā inq̄ntū sunt artificia-
 lia solū. licet forte materialia i eis
 cōsiderata possent h̄re efficacitā si
 z in p̄ntū h̄rent naturalē aliquam
 vtutem ex imp̄ssione cozpoz cele-
 stiuū. si cui placet. doctozē ibidē in-
 spiciat. Sp̄ tñ dicit eē illicitū ima-
 ginibus vti. Imagines v̄o malefi-
 caz. q̄ naturalis aptitudie ad ef-
 fectū sunt. solūmō aut̄ p̄ iussu de-
 monū reponūt z applicant vt ma-
 nualit̄ ad effectū p̄currant in maio-
 rem cōmunitā creatozis vt z pam-
 plius irritat̄ malaqz fieri in flagi-

torū taliū v̄ndictā āpli⁹ p̄mittat.
 vñ z sacratozib̄ āni t̄pib̄ hmōi fi-
 eri p̄curant. Ad q̄ntū d̄m q̄ Bre.
 ibi intellexit p̄tate gr̄e nō nature.
 vñ z ibidē s̄bdit. Quid filij d̄i p̄tate
 sunt vt Jo. dicit. Quid mirū si signa
 ex p̄tate faciūt. Ad vltimū d̄m q̄ si
 m̄l̄tudo n̄ valet. qz alia ē actio aie
 circa corp̄⁹ p̄p̄tū. z alia circa cor-
 pus alienū. Mā qz cozp̄i p̄p̄tū vnl-
 tur aia vt forma. z appetit̄ sensit-
 uus ē act̄⁹ alie⁹ organ̄ cozpal. Jo
 ad apprehēsiōē aie h̄ūane p̄t cō-
 moueri appetit̄ sensitiuū cū aliq̄ i
 mutatiōe cozpalī calorē z fr̄ig⁹. vel
 ēt vsqz ad mortē. Ad exteroza v̄o
 cozpa imutāda nulla app̄hēsiō aie
 h̄ūane sufficit nisi mediāte imuta-
 tiōe p̄p̄tū cozp̄is sic de fascinatiōe
 d̄m ē. Cū z malefici ex nulla p̄tā-
 te nāli h̄ solūmō auxilio demonū.
 z t̄p̄i demōes āminicō alie⁹ alteri
 us rei vt p̄ sp̄ias ossa crines ligna
 ferrū z hmōi q̄n iromititū. aut in-
 strūm aliq̄ reponunt vt successine
 patebit maleficiales effect⁹ p̄curāt

¶ Et nō magis i sp̄iali tenoz
 o bulle aplice iherēdo p̄side-
 randū ē de origie malefico-
 rū z eoz opoz m̄ltiplicatiōe. z p̄io
 de t̄p̄is maleficis. sc̄d̄o de eoz op̄i-
 bus. Vbi not̄ tñ qz ad hmōi ef-
 fectū tria h̄nt concurrere. s. demon-
 malefica. z diuina p̄missio. xxij. q.
 1. si p̄ se atarias. Aug. etiā dicit qz
 ex pestifera facietate hoim̄ z d̄mo-
 nū hec sup̄stitiosa vanitas adinuē-
 ta est. Ideo origo z multiplicatio
 hui⁹ heresis ex pestifera hac facie-
 tate sumit qz et̄ p̄ alijs elicit. nā
 attento qz hec heresis maleficorū
 non soluz differt ab alijs heresib̄⁹
 in hoc qz p̄a per pacta nēdum ex-
 p̄ssa. v̄o v̄ctis placita ac fecerata h̄

omnes creatoris ac sue creaturay cō
tumeliā & nocumētū insanit cuz tñ
oēs alie simplices hereses p nullū
pactū tacitū vl exp̄ssuz cū demōi-
bus in tñ l3 nō absq̄ istinctu sato-
ris ois inuidie errorib⁹ pp difficul-
tatē credēdoz assentiūt. Verū etiā
differt ab oi noxia & supstitiosa ar-
te in h̄ q sup oia gñā diuinationum
īpa maleficorū heres supmū attinet
gradū malicie qd etiā nomē a ma-
lesicendo seu male de fide sentien-
do sibi vsurparat pri⁹ tactū ē. Attē
to ē q int alios act⁹ hñt p augmē-
to illi⁹. p̄fidie q̄tuor exercere vtz.
fidē catholicā in toto vel in pte ore
sacrilego abnegare seīpos in corpe
& ala deuouere. Infantes nōdū re-
natos īpī maligne offerre spūritū
diabolicis p carnales act⁹ cū incu-
bis & succubis demonib⁹ insistere
q̄ oia vtnā aliena ab omī v̄tate &
figmēta forēt dicēda. Dūmō ecclia
a tāta labe infectōis existeret imu-
nis. cui tñ heu obstat & aplice sedis
p bullā detmiarō vex & expiētia re-
rū ingra q̄ nos ex p̄p̄ijs eaz passio-
nib⁹ ac flagicijz ppetrat̄ in tñ cer-
tificauit q̄ absq̄ dispēdio p̄p̄ies sa-
lutis tā ab eoz inq̄sitiōib⁹ desistere
nequim⁹. Jō de illoz origine & mlti-
plicatōne pestifera tractatur. q̄a
laboriosū existit tō a l. v̄b⁹ sic sū
ma cū diligētia singla sunt p̄scrutā
da q̄r admittēda q̄ rōi p̄ona & scri-
pturay traditōib⁹ nō dissōna inue-
niūt. Et q̄ int oēs act⁹ ad mltiplica-
tionē eoz defusētib⁹ duo eoz plu-
rima coopant. s. incubi & succubi de-
mōes & infantū sacr̄ lege oblatōes
Jō de īp̄is sp̄alit̄ tractabim⁹. Ita
tñ vt p̄ de īp̄is demōib⁹. scōo de īp̄-
sis maleficis. & tercio de īp̄ v̄na p̄

missiōe mētio hēat. Et q̄z demones
p intellectū & volūtatē opant & po-
tius s̄b vna p̄stellatōe q̄ sub altera
ad h̄vt semē ad pl̄ p̄creationē vigo-
ret. Inq̄rendū erit de īp̄is p̄stella-
tionib⁹ a demonib⁹ obfuar̄. Et ita
p̄ncipalit̄ q̄runt tria. P̄rio an hec
heres p̄ p̄p̄ationē ad demōes incu-
bos & succubos possit originaliter
mltiplicari. Scōo an ne p̄ p̄p̄atiōz
ad corpa celestia. q̄ etiā cāes h̄ia-
noy actū eoz opa possint vigoza-
ri. Tercio an ne p̄ oblatōnes sacr̄
legas infantes demonib⁹ offerētēs
possit īpa heres augmētari tñ infra
scōam & terciā tractabit scōa qd p̄n-
cipalis. s. de influētijz corpoz cele-
stiu. & hoc pp̄ decentē p̄tinuationē
sup opa maleficorū. Circa p̄mū tres
erūt difficultates. vna gñalis d̄ scu-
bis illis demonib⁹. Altera sp̄ealis
a quib⁹ demonib⁹ hmōi actus ex-
ercēt. Tercia singularis q̄ ad īp̄as
maleficas demonib⁹ se s̄biciētib⁹.

Questio.

III

De primū vide

a tur q̄ nō sit catholicū as-
serere q̄ p̄ incubos & suc-
cubos demones possint hoīes p̄-
creari. p̄creatio hoīm instituta est
aī p̄ctm̄ a deo in hoc q̄ homini mu-
ltirez in adiutorij de costa foīauit
Quibus & dixit. Crescite & mltiplic-
camini Bēn. i. Et itez Adam inspi-
ratus dixit. Erūt duo in carne vna
Bēn. iij. Similiter & post peccatuz
in lege nature dictū ē ad noe. Cre-
scite & multiplicamini Bēn. ix. In
tpe etiam nom̄ legis a x̄po hec cō-
functio p̄firm̄a. Mat. xix. Nō le-
gistis q̄ ab inītio q̄ fecit hoīes ma-
sculū & feminā fecit eos. q̄ alij mōi

hoies pcreandi nō dnt assignari. Si dicat q demones cōcurrūt nō vt pncipia naturalia s; vt artificia- lia q; studiosē cōpant. ad natura- les pceptus hoim semē recipiēdo ⁊ iterū trāsfundendo. Cōtra. Quia aut hoc posset dyabol⁹ in omni statu vtz infimotali ⁊ extra. aut in vno tm. Nō p̄mo mō. q; tūc opus dia- boli esset forti⁹ q; opus dei q; quēli- bet statū instituit aut pfirmavit. pu- ta p̄nentiū ⁊ iugatorū. Nec scō mō. q; de hoc nullabi legitur in scri- pturis vt ex vno statu ⁊ nō ex alte- ro hmoi hoim fieret pcreatio. Pre- terea. pcreare hoiem est actus viui corporis. sed demones assumptis cor- porib⁹ nō dant vitā q; illa tantum- mō formaliter fluit ab ania que est actus corporis phisici organici po- tentiavitā habentis. ij. de ania. ergo p huiusmodi assumpta corpa opera vite exercere nō possunt: si dicat q; assumūt corpus nō vt vitā tribuant sed vt semen naturale retineāt ⁊ trāsfundant. Contra. In operibus an- gelorū bonorū ⁊ malorū sicut nihil est superfluum nec etiam in operi- bus nature. S; cum demō natura- li virtute qua etiam omnem virtutē corporū excedit possit inuisibiliter ⁊ semen colligere ⁊ itez applicare. Igitur aut ratio dabitur. q; nō pos- sit inuisibiliter hoc facere aut si po- test alterum erit supfluum. fortifica- tur ratio. Nāz in libro de causis di- ctur q; virtus intelligentie est infi- nita inferius q;uis sit finita super- us. sed omnia corporalia sunt infra intelligentias ergo ⁊ infinitate sue virtutis potest ea q̄teruncq; vult immutare. Sed intelligentie sunt angeli siue boni siue mali ergo pos-

sunt absq; b q; corpa assumāt trāsfundatiōes in semētib⁹ facere. Pre- terea semen recipere ab vno ⁊ trāsfundere in aliū fieret p motū loca- lem. sed demones non possunt cor- pora mouere localiter. pbat. Ania est substātia spūalis sicut ⁊ demon- hania nō pōt localiter mouere cor- pus nisi a se viuificati. Nū si aliq; memb⁹ mortificet reddit immobile ergo ⁊ demones aliq; corpus mo- uere localiter. nisi ab eis viuificati non possunt. Dicitū est aut ⁊ quasi per se notū q; demones non viuifi- cant aliquod corpus ergo nec semē poterunt mouere localiter de loco ad locū. Preterea. omis actio est p- tractus vt dicit p̄mo de ḡnitione. Nō videt aut q; possit eē aliq; cō- tact⁹ demonis ad corpa cū nihil ha- beat cū eis cōe. Cū ergo semē imit- tere ⁊ mouere localiter sit quoddā agere videt q; demones illa facere nō possint. Preterea demones nō pnt mouere corpa magis p̄nqui- ora eis in ordine nature. vt sunt ce- lestia. q; nec alia magis distantia. Nūcedens pbat. Quia cū mouens ⁊ motū sint simul. ij. phisicorū. Se- q̄ret q; demones mouentes corpa celestia eēt in celo. q; neq; fm nos neq; fm platonicos h̄veritatē. S; p̄tra Aug. de trinitate. Demones colligunt semina que abhibent ad corporales effectus. hoc autem si- ne n. etu locali fieri non potest. er- go demones possunt semina rece- pta ab aliquibus in alios transfun- dere. Item glosa strabi super istud. Exodi. vij. Aor. ut pharao sapiē- tes ⁊. Dicit demones dīcurrūt per mundum et colligunt diuersa semine ⁊ ex eorū adaptatione pos-

sunt prumpe diuerse spēs, Aidea
tur etiā glo. ibidem sup illa verba.
Vocauit pharao. Item Bene. vj.
super illud. Vidētes filij dei filias
hominū zc. glo. duo dicit. Primo
q p filios dei filij sebh intelligitur
z p filias hominū filie cayn. Secū
do dicit q nō ē incredibile nō ab
hominibus s a qbusdam demoni-
bus qui mulieribus sunt improbi
hmoī homines. i. gigantes esse p.
creatos. de quibus in littera dicit.
Gigantes aut erant super terram.
Quia z post diluuiū corpa non so-
lum vtroz s etiam mulierū incre-
dibilis pulcritudinis existerunt.

Respōsio. Quia de potestate ac
operibus diaboli circa maleficia-
les effectus plura oportz causa bre-
uitatis obmittere. Ideo pio lectori
tanq̄ per se nota relinquūtur. vel
ad minus si noscere velit i scriptis
docto. super. ij. sen. disti. v. singula
ad vnguem elucidata inueniet. Cō-
spiciet em̄ q cūcta opa sua per in-
tellectum z volūtatē demonis exe-
quūtur. Item q hec data natura-
lia nō sunt immutata. Sed ip̄ Dy-
onisiū. iij. c. de di. no. manserūt in
tegra z splēdidissima. Quis eis vti
ad bonū vtrius non valeāt. Inue-
niet etiā q̄ntum ad intellectū q tri-
plici acumine scientie. gēt. s. sibi-
litate nature experientia temporū z
reuelatōne supnoz spiritūū. inue-
niet etiā in qbus z q̄liter cōa. rōes
z naturales hoīm impōssiones ex i-
fluentijs corporz celestium p̄domi-
nantes agnoscūt vñ z eliciūt aliq̄s
magis esse dispositos ad maleficia
exequēda quā alios. Quis etiā pre ce-
teris ad hmoī exequēda magis ife-
stant. Quamū v̄p ad volūta-

te in replet sp̄am immobilit̄ malo i-
herere sp̄ peccare peccatis. sup̄bte
inuidie z summe displicētie qd̄ de
us p sui gloria eō vritur cōtra suā
volūtatē. Cognoscet qualiter ex
his duobus. s. intellectu z volūta-
te mira operatur ita q nō est pote-
stas in terra q̄ eis potest compari.
Job. xij. Nō ē sup terrā p̄as q̄ et
valeat compari. qui factus ē vt ne-
minē timet. vbi glo. Et licet nemi-
nē timet meritis tñ scōz s̄biacet i-
uentet etiā qualit̄ cognoscit cogi-
tatōnes cordiū n̄oz qualit̄ etiam
possit trāsmutare corpa adminicu-
lo alterius agētis subf̄tialiter et
accidētalit̄. q̄lit̄ etiā possit mouere
corpa localiter immutare etiā sen-
sus exteriores z interiores ad ali-
qd̄ cogitādū q̄lit̄ etiā possit immu-
tare hoīs intellectū z volūtatē licz
indirecte q̄ omnia licet ad p̄ntē no-
stram deseruirent speculationē. vo-
luntus tamē ex illis solūmō coruz
pprietates cōcludere vt ad q̄stōis
discussionem p̄cedatur. Sūt au-
tē pprietates a theologis assigna-
te q̄ sunt spūs impuri. licet nō im-
mūdī ex natura. qz in eis s̄m Dy-
onisiū inest furor irrōnalis amēs
concupiscētia fantasia prerua in-
tellige q̄ ad peccata eoz spūalia. s.
sup̄biā. inuidiā z iram. vñ sunt hu-
mani generis inimici inente rāō-
nales absq̄ tñ discursu intelligen-
tes in nequicia subriles nocēdi cu-
p̄di semp in fraude noui immutā-
sensus. Inquināt affectus. vigilan-
tes turbāt. dormiētes p̄ somnia in-
q̄erant. morbos inferūt. rēpestates
cōcitāt. in lucis angelos se trāffoz
māt. sp̄ ifernū secū portāt. ergo ma-
leficos dinū cultū sibi vsurpāt ma-

glise artes p eos fuit sup bonos do
 minari appetit z amplius p posse
 infestari electis ad exercitium dan
 semp fini hois insidiat. Et licz mil
 le nocendi habeat modos z artes
 xvj. q. ij. vtpote q conat a pncipio
 ruine sue vnitatem eccie rescindere
 charitatem vulnerare scroz opey
 dulcedine iudicie felle ificere. z oib
 bus modis huanuz gen^o euertere
 z perturbare. ptas tn eius in libis z
 vmbilico manet. Job penl. qz vltz
 p luxuriam carnis multu dnanit ho
 bus. sedes. n. luxurie i vris e in lu
 bis. qz inde decidit semz sic multe
 rib^o avmbilico. His p suppositis
 ad intellectu qois de incubis z suc
 cubis demonib^o dicendum asserere
 p incubos z succubos demones ho
 mines interdum pcreari intatu e ca
 tholici q ei^o oppositu e asserere ne
 du dicitis scroz h z traditoni sacre
 scripture frutu qd sic deducit. Naz
 Augu. hanc qonem no quide quo
 ad maleficos h qtu ad ipas opato
 nes demonu z ad fabulas poetay
 in vno loco mouet z sub dubio re
 liquit. Licet postea qtu ad pces
 sum sacre scripture determinat. Na
 li. iij. de ci. dei. ca. ij. dicit. Utru po
 tuerit ven^o ex concubitu anchisis
 eneam parere in medio relinqua
 m^o. Na pene talis qstio in scriptu
 ris orit qua qritur. Atz p uarica
 tores angeli cu silabus hoim p
 buerut. An natis gigantibus. i. ni
 miu gradibus z fortibus viris tuc
 terra repleta e. Sz li. v. c. xxij. que
 stione determinat in hec vba. Er
 berrima fama e mult^o p se expro
 vel ab eis q exptl erant de quoz si
 de dubitandū no e se audisse confir
 mant siluanos z faunos qs vulg^o

Incubos vocat improbas extitisse
 multerib^o ac eaz appetisse ac pere
 gisse pcurbitu. Et quosda demones
 quos dusios galli nuncupant affi
 due hanc immudicia z temptare z
 efficere plures talesq assuerat vt
 hoc negare impudentie videatur.
 Hec ille. Postea ibidem determi
 nat scdam questonem videlicet q
 illud Bene. Videntes filij dei id e
 seth filias hoim. id est Layn. no de
 incubis solu intelligit. Ad aut in
 cubos esse no sit credibile. Ad istd
 ibidem est glosa q sic dicit vt pri^o
 tactu est. Non est incredibile non
 ab hominibus h ab angelis vel q
 busdam demonibus q mulieribus
 sunt improbi eiusmodi homies id
 est gigantes esse pcreatos de qb^o
 in lra dicit. Gigantes aut erat sup
 terram qui z post diluutu zc. vt su
 pra. Ad idem est glosa Isaie. xij.
 vbi ppha desertoin babilonice ci
 uitatis pdicit z monstra i ea bitada
 Ibi inqt habitabunt strutiones z
 pilosi ibi saltabunt. Demones intel
 litge ibi loco pilosi. vñ glo. dic. Pi
 losi sunt siluestres homines. hispi
 di. q incubones vel satyri certa ge
 nera demonu. z Isaie. xxxij. sup
 illo vbi pphetat desolatione terre
 ydumeoz qui psequantur iudeos.
 Erat inquit cubile draconum z pa
 scua strutionu z occurreret demona
 Blosa interlinealis id est monstra
 demonu adinuice. Et glo. bti Bre.
 ibide. qui alio pilosi noie figuran
 tur no hij qs greci panos latini vo
 incubos vocat. Ad ide ebtus Iff.
 lib. viij. ca. vlt^o z dicens. Pilosi q
 grece panitt. latine incubi appellat
 tur. An z incubi dicuntur ab inci
 bando. z e stuprado. Sepe. n. sim

probi existūt etiā mulieribus z ea-
rū peragūt cōcubitum quos demo-
nes galliduos nūcupāt qz assidue
hāc peragūt immūdicā. Quē asit
vulgo incubonē vocant: hūc roma-
ni faunū ficarium dicūt. Ad quem
Oratius dixit: faune nymphaz su-
gentiū amator p meos fines z aprū
ca rura lenis incedas. Insup illud
apostoli Pau. pma Choz. xj. Mu-
lier debet habere velamē super ca-
put suum propter angelos. Multi
catholici exponūt qd sequit ppter
angelos. i. incubos. Ad idē est He-
da in hystorijs anglorū. Itz Buit.
in lib. de vniuerso parte vlt. tracta.
vj. multipliciter. Preterea h deter-
minat scētis doctor pma pte. q. xv.
Et in scōo scripto. dist. viij. Et quo-
libet. viij. q. x. atqz sup Esalam capt-
tulis. xij. z. xxxiij. Vñ talia nega-
re dicit Thomas imprudētia ē. Ad
em qd multis videt nō potest oīno
falsuz eē fin philosophū in de som-
no z vigilia in fine. z in. ij. ethic. Si
leo de hystorijs multis z aucenti-
cis tā catholicorū qz ethnicorū q in-
cubos esse palā asseuerūt Causa au-
tē qre demones se incubos faciunt
vel succubos nō delectatiōis est cā
cū spūs carnē z ossa nō habeat. Sz
hec est potissima vt p luxurie viciū
vtriusqz hoīs naturā l. cāt corporis
videlctz z gie vt sic ad oīa victa ho-
mines pñores existāt. Nec dubiū
qn z sub certis cōstellatiōibz Temia
vigorare sciūt sub qbus hoies etiā
cōcepti sp malicijs existūt deprava-
ti. vñ z enūeratis p altissimū multz
luxurie vicijs a qbr s suū pplm mū
dū esse voluit z qbus infideles irē-
fici erāt. ait Leuitici. xviij. Nō pol-
luamini in omnibus his qz cōta-

minale sunt gentes quas ego eijct-
am an cōspectū vrm e qbus polluta
est terra cuius scelera ego visita-
bo. Dicit glosa sup vbo gētes. De-
mones inqt qui ppter multitudinē
dicunt gētes vniuersi q cū omi pec-
cato gaudēt: p̄cipue tñ fornicatiōe
z ydolatria qz in his z corpus z aīa
maculat z rotus hō q terra dī. Om-
ne em̄ pctm̄ qdcunqz fecerit hō eē
corpus est: q̄ asit fornicat in corpus
suū peccat. Si cuilibet intueri hy-
storias de incubis z succubis inspi-
ciat vt supra Bedā in hystorijs an-
glorū z Huishelmū Thomā deniqz
brabantinū in libro q de apibus
intitulat. Ad argumenta. Ad pri-
mū de naturali ppagatione instituta
a deo inter marē z feminā dī. Qz
sicut dei pmissione sacm̄ matrimo-
nū pōt opere dyaboli victari p ma-
leficia: vt supra patuit. Ita a similibz
et a fortiori in quolibz alio actu ve-
nereo inter marē z feminā. Sz si q̄
ritur qre potius in actu z sup actū
venereū diabolo pmittit maleficia
exercere q̄ sup alios hūanos actus
Dicit q̄ multiplex causa assignat a
doctoribus de qbus inferius sub il-
la pte vbi de pmissione diuina discu-
tit. Ad pñs sufficit causa q̄ prius ta-
cta est scz q̄ potestas demōis est in
lumbis hoīm. Quia inter oīa certa
mina duriora sunt plia certaminis
vbi cōtinua pugna z rara victoria
Nec valet vbi dī: q̄ tñc opus dya-
boli eēt forti⁹ ope dei cū actus m̄f-
moniales a deo institutos possz vi-
ctari: qz non victat p vtolentiā: imo
cū nihil valeat insicere nisi a deo p-
missus. It magis p h̄ eius impotē-
tia cōcludit. Ad scdm̄: verū est q̄
precare hoīem est act⁹ viui corporis

sed cū dicit q̄ demones nō possunt dare vitā: q̄ illa fuit formaliter ab ania. Iterū verū est s̄ q̄ materialiter discindit a semine z demon incubus illud imitere pōt deo p̄mittente per coitū z nō tanq̄ ab eo de cūsum: sed p̄ semen alicuius hominis ad hoc acceptū: vt dicit sanctus doctor in prima pte. q. l. j. ar. iij. vtpote quod idem demon q̄ est succubus ad virū fiat incubus ad mulierē: sicut etiā aliarum rerum semina assument ad aliquarū rerū generationē: vt Augusti. dicit. iij. de trinitate. Vnde si queris cuius filius sic natus existit. Pater q̄ non est filius demonis: sed illius hominis cuius est semen acceptū: sed cū instat qd̄ nihil est supflūū in opibus angelorū sicut z nature concedit. Sed cuz infertur q̄ demon pōt inuisibiliter semen z recipere z infundere verū est: hoc aut̄ potius operat̄ visibiliter vt succubus z incubus: vt sic p̄ tales spurcitia inficiat corpus z animā z in vtroq̄ homine mulieris sez z viri: vt in corpore. q. tactum est. Preterea plura possent demones inuisibiliter qui tamē nō permittuntur etiā si vellent exercere. p̄mittuntur aut̄ visibiliter vel in exercitium bonorū vel in correctionē malorū. Possent deniq̄ cōtingere q̄ loco demonis succubi alter semen recipet ab eo: z incubū loco alterius demonis se faceret: z hoc triplici ex causa. Puta q̄ demon deputatus mulierī reciperet semē ab altero demone deputato viro: vt sic vnusquisq̄ circa sibi a principio demoniorū commissum habet maleficiū exercere cū vniciq̄ p̄prie deputet angelus etiā a malis vel p̄pter seditates

actus quā demon vnus facere abhorreret: est vt in seq̄nti questione patebit certi demones ex nobilitate nature certos act̄ et spurcicias facere abhorrerēt: vel q̄ inuisibiliter loco viri seminis suū semē id est q̄ incubus recepit inuisibiliter se inponendo mulierī inromittat: quas interpositionē facere nō est contra eius naturā aut virtutē: cum etiam in corpore assumpro inuisibiliter et incorrectabiliter se interponere potest sicut supra de illo iuvene q̄ ydolū desponsauerat patuit. Ad tertium. Hoc qd̄ dicit q̄ virtus angelī est infinita respectu superiorū: hoc est q̄a eius vtus cōprehēdi nō pōt ab inferioribus q̄n semp̄ supercedit eā ita q̄ nō limitat̄ ad vnū effectū tantū. Et hoc id̄. q̄ sup̄ma in entibus hnt vtutes maxime vniuersales. Cū p̄pter h̄ q̄ est infinita superioris nō pōt dici q̄ possit indifferenter in oēm effectū illum ad p̄ducendū: q̄ sic etiā diceret̄ infinita inferus sic sup̄ius. Demū q̄ inter agens z paties d̄ esse p̄portio: z nulla potest esse p̄portio inter substantiā pure spūalem z corporale: s̄ nec ipsi demones possent in aliquē effectū nisi mediāte aliq̄ alio p̄ncipio actiuis. Vnde est q̄ semibus rerū vtunt̄ ad effectū p̄ducendos. Iux̄ Augusti. de trinit. Vñ hoc argumentū redundat in p̄cedens nec p̄ illud fortificat nisi q̄s vellet declarationē et h̄ie: quare intelligentie asserunt habere vtutes infinitas sup̄ius z non inferius: z daret̄ sibi ex ordine rez corporaliū z corporū celestīū q̄ fm se in plures z inuitos effectus influere possent. Hoc aut̄ non fit p̄pter debilitatē inferiorū. Concludit q̄ de

mones licet absq; hoc q; corpa assumant possint transmutatōes in seminibus facere. hoc nihil arguit cōtra hoc qd̄ hic intendit de incubis & succubis quoz actus exercere nō possunt nisi in assumptis corpibus s̄m q; supra tactū est. Ad quartū q; demones nō possunt mouere corpora localiter: vñ nec semē &c. probaturq; ip̄i de ania q; similitudinez. Dicendum q; aliud est loqui de substantia spūali ip̄ius angeli aut depponis: & aliud de ipsa anima. hoc em̄ q; ania nō pōt mouere corpus localiter nisi viuificatū ab ea vel p; cōtactū corpis ad aliud corpus nō viuificatū: hoc est q; tenet infimū gradū in ordine substantiarū spūaliū: ex quo etiā cōtingit q; illud corpus qd̄ h̄z mouere etiā p; cōtactum oportz q; sit pporcionatū: nō sic autē est de demonib; q̄rū virtus oīno corporale v̄tutē excedit. Ad quīntū dicendū q; cōtactus demōis ad corpus semis v̄l cuiuscūq; alterius nō est cōtact⁹ corpalis s; v̄tualis et sit s̄m pporcionē puenientē tā mouenti s; mobili ita q; illud corpus qd̄ mouet nō excedat pporcionem virtutis demonis vt sunt corpa celestia: & etiā tota terra vel elementa mūdi. Et quare illa excedūt dicere possumus: vt dicit sc̄tus Thomas in questionibus de malo. q. x. de demonib;. Et hoc est vel ppter cōditionē nature: vel ppter danationez culpe. Est em̄ ordo rerū sic s̄m naturā ip̄arū ita & s̄m motum: & sic superioribus corpa celestia mouent a superioribus substantiis spūalibus vt sunt angeli boni. Ita inferiora corpora moueri possunt a substantiis spūalibus inferioribus: vt sunt de-

mones. Et siquidē hoc ptingit eis s̄m conditionē nature: s̄m q; aliqui ponebant demones nō esse ex illis superioribus angelis. S; ex illis que perficiunt a deo huic terrestri ordini vt erat philosophozū opinio: vel etiā si contingit ex pena peccati vt theologozū snia est: t̄sic a celestibus sedibus detrussit in h̄sic aerem tanq; ad penā nō pūt ip̄m aut trāz cōmouere. h̄ec addita sūt ppter duo argumenta q; tacite solunt scz de corpib; celestibus q; illa etiā possent mouere. Si possent corpa localiter mouē quia sunt eis magis propinqua: vt etiā vltimū argumentū p̄tendit. Respondeat em̄ q; nō valet q; illa corpa excedūt pporcionē virtutis corpi: quidē prima opinio locū h̄z. Si vō nō s; sc̄da t̄sic iterū nō possunt mouere ppter penā peccati. Est etiam ad argumentuz vbi q̄s obijceret: q; idē est motus totius v̄tutis sicut totius terre & glebe in. iij. phisico. An si demones possent mouere partes terre: possent etiā mouere terrā: nō valet vt patet intuitu distictionez Colligere autē semia rerū & applicare ad certos effectus nō excedit eorū virtutē naturālē deo eis p̄mittēte: vt de se patet. Summarie cōcludatur q; nō obstante qd̄ quidā dicunt q; demōes in assumptis corpib; nullo mō posse generare: & q; per filios dei significant filij seth & nō angeli incubi sic & q; filias hoīum. ille q; de stirpe Cayn descēderāt. Quia tñ d̄rium a multis vt patuit asserit & q; multis videt nō pōt oīno eē falsuz s̄m ph̄m in. vij. ethic: & i sine de somno & vigilijs. Itā etiā modernis t̄pi b; attestat facta & dicta maleficarū talia & realit̄ exequentiū. iō dicim⁹

tris. Pr^o q^o p tales demones spur
 cissimi actus venerei nō delectatio
 nis s^{ed} infectōis anier corporū q^ubus
 succubunt aut incubūt causa exer
 centur. Secūdo q^o p talē actū com
 pleta cōceptio r generatio a mulie
 ribus fieri potest. inquātū semē hu
 manū apponere pūt in loco cōuent
 enti vētris mulieris ad materiā p
 portōnatā ibidē pēxistentē. A siml
 li. sicut r semina aliarū rex collige
 re pūt ad cōplendū aliq^u effectus.
 Tertio q^o demonib^{us} attribuit i ta
 liū generatōe illud tm q^o ē mor^o lo
 calis nō aut ipa generatio cui^{us} p^{ri}
 cipitū nō ē virtus demonis aut cor
 poris ab eo sumpti: s^{ed} v^{ir}tas illi^{us} cu
 ius semē fuit: v^{ir} r genit^{us} nō demo
 nis s^{ed} alicuius hominis filius ē. Et
 per hec patet respōsio ad argumē
 ta vbi quis arguere vellet. q^o demo
 nes generare nō possent. ppter duo
 Primo q^o generatio cōpletur p vir
 tutē formatiua q^u ē in semie copore
 viuo resoluta. Et corpus a demonf
 bus assumptū. q^o nō est tale ergorē
 Patet r^{ati}o. q^o demō v^{ir}tute semis
 formatiua reponit ad locū debituz
 r. Secūdo si dicat q^o semē nō habet
 virtutem generadi nisi q^udiu calor
 anie in eo retinet. quē tū exalare ne
 cesse est p magnā distantia delatuz
 Est enī r^{ati}o q^o demones pūt aliq^u
 reponere ad pseruationez semis ne
 calor vitalis euaporet. Vel etiā qa
 velocissime mouētur ppter victoriā
 mouētis sup rē motā. Ideo nō po
 terit euaporari tam facily.

Quarta questio a quib^{us} demonf
 bus huiusmodi exercentur.

Trum catho

▼ **licū sit assistere q^o actus. icu**

bonū r succubonū demonū suentat
 oibus spiritib^{us} imundis indifferen
 ter r equaliter. Et videt q^o sic. quia
 oppositū asserere esset ordinē quē
 dam bonū inter eos affirmare. pzo
 batur. Sicut ad rationē boni pertt
 net modus r ordo. Aug^o in lib. de
 natura boni. ita ad rationē mali ptl
 net inordinatio. Sed in angelis bo
 nis nihil est inordinatū. ergor i ma
 lis nihil potest esse ordinatū. Unde
 indifferēter hmoi actibus habēt in
 sistere. Inde etiā illud. Vbi nullus
 ordo s^{ed} sempiternus horoz inhabi
 tat in terra videlicet miserie r tene
 brarū. Job. x. Preterea si nō omis
 indifferēter his actib^{us} insister
 eis cōpetit vel ex natura vl ex cul
 pa vel pena. non ex natura. q^o post
 peccatū oēs indifferēter vt in pce
 denti questioe tactū est. sūt in natu
 ra ipoz spūs impuri licet nō imun
 di quātum ad dminutionē natura
 lium bonoz. In neqcia subtiles no
 cendi cupidi. p supbia tumidi r. q^o
 cōpetit eis q^o ad culpam vel penam.
 Tūc sic. Vbi ē maior culpa sibi ma
 ior pena. sed supiores angelli magis
 peccauerūt. ergo i eoz penā magis
 his spurcijs hnt insistere. Si hoc
 nō ē. dabit rō alla. cur nō illis acti
 bus indiff^{er} r insistant. Preterea
 vbi nō ē subiectio r obedientia sibi
 omnes indifferenter opant s^{ed} in de
 monibus nulla ē subiectio r obedi
 entia. pbatur. Quia illa sine pcor
 dia haberi nō pūt. s^{ed} in demonibus
 nulla est cōcordia. Prouer. xlij. In
 ter superbos semp sūt iurgia. Pre
 terea sicut equi. Inter oēs ppter cul
 pam post diē iudicij in infernuz de
 trudent. Ita r ante illud tēpus in ae
 re caliginoso ppter officij eoz dett

Questio Quarta 57 XIII

nent nec legis esse inequalitas ex p
 te mancipationis: ergo nec inequa
 litas ex parte officij & temptatiois.
 S; cōtra glosa. j. ad Choz. xv. **Q**
 diu durat mundus angeli angelis
 homies hoibus: demones demoni
 bus presunt. Item Job. xl. dicit de
 squamis leuiathan p quas membra
 dyaboli significant q vna vni adhe
 rer: ergo inter eos ē diuersitas & or
 dinis & actionis. Incidētaliter que
 rit. An a bonis angelis spī demons
 nes ab hmōi eoz spurcijs exequē
 dis interdū impediunt vel non. Et
 dicēdū q qz pates dicunt angeli q
 rū dirioni vtrius aduerse subiecte
 sunt vt Breg. dicit & Aug. iij. de tri.
 Spūs vite desertor atq; pctō: regi
 tur p spiritū vite rationale pū & iu
 stū. Et sicut ille creature sup alias
 influentias hnt q sunt pfectiores &
 deo ppinquiores eo q tot^o ordo p
 latiois pmo & originaliter est i deo
 & picipat a creaturis fm q et ma
 gis ppinquāt. Id etiā boni angeli
 q maxime appropinquant deo p
 eius fructione q demones carēt su
 per ipsos demōes hnt plarionē & p
 eos regunt. Et cū instat q demōes
 pmissis medijs multa mala faciūt
 aut ergo nō impediunt q non sub
 sunt bonis angelis q eoz impedire
 possent. aut si subsunt tūc cū ad ne
 gligentia p̄sidentis p̄tinere vident
 ea que p subditos male fiūt. Vide
 tur q i angelis bonis sit aliq negli
 gentia. Respōdetur q sancti ange
 lo sunt ministri diuine sapiētē. Dñ
 sicut diuina sapientia p̄mittit aliq
 mala fieri p malos angelos vel ho
 mines ppter bona que ex eis elicit.
 Ita & boni angeli nō totaliter cobi
 bent malos a nocendo siue hoies si

ue demōes. R̄sio catholicū est as
 ferere quēdā ordinē actionū inter
 orū & exterior: etiā p quēdā plarionē
 esse in demonibus. An & quēdā
 spurcitie ab aliqbus infimis pepe
 trantur a qbus superiores p̄t nobilitate
 nature secludunt. Et declarat
 hoc pmo generaliter ex triplici cō
 gruētia q talia cōgruunt eoz natu
 re diuine sapiētē & pprie nequicē
 Demū magis in spēali. Ex natura
 quidē. Nā constat q a pncipio cre
 ationis semp qdā alijs supiores fu
 erunt ex natura cū inter se differāt
 specie nec duo angeli vnus speciel
 existant cōmuniore opinione seqn
 do: q etiā dictis p̄hoz cōcordat et
 Dionysius q ponit. x. ca. celestis se
 rarchie in eodem ordine esse p̄mos
 medios & vltimos: cui etiā necessa
 rio oportz assentire: tū ex immateri
 alitate eoz: tū etiā ex incorp̄litate
 Inspiciat q vult dicta doctoris in
 ij. dist. ij. Et qz peccatū naturā non
 tollit: & demones post casum data
 naturalia nō amiserunt vt supra ta
 ctū est: & opatiōes rez sequunt
 naturales eaz cōditiōes: id sicut i na
 tura sic & in opatiōibus sunt varij
 & multiplices. Cōgruit etiā hoc di
 uine sapiētē vt ea q ab ipso sint or
 dinata sint. Roma xliij. Que a deo
 sunt ordinata sunt. Et qd demones
 sint a deo deputati ad exercendum
 hoies et ad puniendū dānatos. Id
 in exercitijs eozū ab extra q ad ho
 mines sunt varij & multiplices. Cō
 gruit etiā & nequicē ipsorū. Quia
 em̄ humano generi aduersant: ideo
 cū ordinate impugnat: ideo magis
 homibus nocere estimant sicut fa
 ciunt. Unde con. spurcijs illis
 nepharijs dissimis nō equaliter infi

sunt qđ etiā magis specificat fall
rōne. Nā cū opatio sequit naturā
rei vt dictū est: quorūcūq; sunt na-
ture subordinate: oportet qđ etiā
opatiōes sibi inuicē subordinent sic
patz in reb⁹ corp'alibus. qđ em̄ infe-
riora corpora nāli ordine sunt infra
corpa celestia actiōes z morus eoz
subdunt actiōibus z moribus cele-
stiu corporū: z qđ vt dictū est demo-
nes nāli ordine inter se differūt. Nō
etiā nālibus actiōibus intrinsecis
z extrinsecis: s̄ertim in hmōi spur-
citijs pagendis. Ex qđbus cōcludit
qđ qđa hmōi spurcitiē plurimū p̄ter
nobilitatē angelice nature exerceat
cū etiā in actiōibus hūanis infimi et
fetidissimi actus in se qđdem cōside-
rādo nō quantū ad officiū nature z
p̄creatiōis reputat. Demū cū de qđ
libet ordine aliqui cecidisse credun-
tur nō est incōueniens asserere qđ si-
li demones qđ de infimo choro z ite-
rū illi qui infimi in illo existūt his
spurcitijs z ab alijs depurant et in-
sistūt. Hoc etiā plurimū est aduer-
tendum: qđ licet de incubis z succu-
bis mulieribus infestos sc̄ptura tra-
dit: tamē nūcūq; legit in vicijs qđbus-
cūq; cōtra naturā loquēdo nō so-
lū de zodomitico s̄ etiā de quocūq;
alio pctō extra vas debitū perpere-
agēdo se incubos z succubos fecis-
se. In qđ maxima illoz peccaminūz
enormitas oñdit cū indifferēt oēs
deinōes cuiuscūq; ordinis illa pera-
gere abhorēt z verecūdiū estimāt.
Et h̄ v̄r velle glosa sup̄ Ezechielēz
xix. vbi dī. Dabo te i man⁹ palesti-
noz. i. demonū: qđ etiā erubescūt de
vīa tua scelerata viciū cōtra naturā
intelligēs: z intuētī ptz: qđ de demo-
nib⁹ optet auctatēz intelligi. Mul-

lū em̄ pctm̄ tā sepe de⁹ reproba mo-
te in mult⁹ condēnavit. Dicūt etiā
nōnulli z vacit̄ credit qđ nullus ta-
lis vicij postq; tēpus mortalis vite
xpi qđ ad annos xxxiij. extendit in
h̄ scelere pseuerās excesserit nisi spe-
ciali grā redēptōis poterit liberari
qđ ex eo ptz qđ octogenarijs z cento-
generijs isto crimie inueniunt sepe
irretiti qđbus tēpus xpi qđ vite morū
disciplia fuit: z tō illo sp̄reto vix vn-
q; sine difficultate p̄maxia ab h̄ sce-
lere continebit: sed z qđ ordo sit in-
ter eos etiā ad officia extertiora qđ
ad ipugnatiōes demōstrāt eoz no-
mia. Nā licz vnū z idē nomē. i. dya-
bolus multip̄r exp̄mat in sc̄pturis
z h̄ p̄pter diuersas eoz p̄rietates.
Z si his immūdis opib⁹ vn⁹ p̄side-
re in sc̄pturis tradit: sic etiā z cerez
alijs vitijs. Est em̄ vsus sc̄pture et
locutiōis quemlibet immūdi sp̄m
noiare dyabolū a dya qđ est duo et
bolus qđ est morsellus. qđ duo occi-
dit. i. corp⁹ z aiām. z s̄m ethimolo-
giā h̄ grece interpretat dyabol⁹ clau-
sus ergasculo. z h̄ sibi p̄uenit cū nō
pmittit sibi nocere q̄tū veller. Vel
dyabolus q̄si defluēs. qđ defluxit. i.
corruit sp̄aliter z localiter. Moniat
etiā demon. i. sapiēs sup̄ sanguinez
vel sanguineus. i. sup̄ pctā qđ fitit et
p̄curat. i. p̄lici scia qđ viger. i. subti-
litate nature explentia tpoz z reue-
latiōe bonoz spiritūū. Moniat etiāz
belsal qđ interpretat absq; iugo vel
absq; dñio qđ pro posse pugnat cō-
tra eū cui deberet eē s̄biectus. Do-
cat etiā beelzebub qđ interpretat vir
muscaz. i. anīm peccātū qđ relque-
rūt verū sp̄osus. Im. Ite sathanas
. i. aduersari⁹. An. j. De. ij. Aduersa-
rius v̄r dyabolus circūit zc. Ite ve

hemoth. i. bestia. qz facti hoies bestiales. Ipse tñ demon fornicatiōis et pnceps illius spurciciū dī asmodeus. qd̄ interpretat̄ factura iudiciū. q̄a ppter hmōi vicissū factū fuit terribilē iudiciū sup sodomā et quorū alijs ciuitatib⁹. Sic et demon supbie dī leuiathan. qd̄ interpretat̄ additamentū eorū. qz et lucifer tentans p̄mos parētes de supbia: pmisit̄ eis additamentū diuinitatis. De quo et per Esaiā dñs. Assitabo sup leuiathan serpentē veterē et tortuosum. et demon auaricie et diuitiarū dī māmona. Quē et xps̄ i euāgelio expressit. Mat̄. vj. Nō potestis deo seruire etc. Ad argumēta. ad p̄mū qz bonū pōt inueniri sine malo. h̄ maluz nunq̄ inuenit̄ sine bono. qz fundat̄ sup creaturā q̄ in se bona est. Et iō demones inq̄tuz hñt naturā bonā ordinati sunt i naturalib⁹ et in eorū actiōibus. Ad illud Job. x. pōt dici qz demōes ad exercitiū deputati nō sunt i inferno. h̄ isto aere caliginoso. Vñ h̄ hñt ordinē sñt se quez tñc in inferno nō hēbunt. Vel etiam dici pōt qz etiā iā ois ordo in eis cessat: q̄ ad sp̄am britudinē consecq̄ndā: cū a tali ordine irrecupabiliter ceciderūt. Et dici p̄t qz etiā i inferno erit sñt eos ordo p̄tatis et penaz afflictionis inq̄tū aliq̄ ad asserendū aias deputabunt et nō alijs. Sed h̄ ordo magis erit a deo q̄ ab ip̄is sic etiaz et eorū tormēta. Ad terciū cū dī qz supiores demones. qz magis peccauerūt et magz puniunt̄ etiā his actibus imundis amplius deberēt insistere. Rñ dicitur. q̄a ip̄a ordinat̄ p penā et nō p nature actū seu opatio nē. iō nō insistent illis immūdicijs ppter nobilitatē nature non ppter

eorū culpā aut penā. Et h̄ oēs sint spūs impuri et ad nocendū cupidī tñ vnus amplius altero inq̄tuz potiora naturalia sunt obtenebrata. Ad quartū dicit qz est cōcordia inf demones nō amiscicie h̄ nequicie ex qua hoies odit̄ et dei iusticie repugnat q̄tuz p̄t. Talis em̄ cōcordia inter implos repit̄: vt eis se adiungāt et subijciāt ad p̄xiā nequiciam exequendā q̄s potiores viribus vident. Ad quintū licz carceralis m̄cipatio oibus equaliter deperet iā in aere et post in inferno. nō tñ ex h̄ naturalia in eis sunt eq̄lter ad eq̄les penas et officia eq̄lia ordinata. imo q̄to sunt nobiliores in natura et potiores i officio. tāto etiā grauiori subiecti tormēto. Vñ Sap. vj. Potētes potēt tormēta patient.

Est ergo questio sup influentias corporū celestium in q̄ tres alij errores reprobant. et q̄ est quinta in ordine.

Sz p̄ ampliori p̄missioy declaratiōe etiā obuiādū q̄buscūq̄ p̄tensis obiectiōibus. Querit̄ de maleficorū opibus q̄ ad q̄ntuplctē cām. q̄tuoꝝ ex illis reprobādo ex q̄bus influere nō p̄t. quinta vō cōcludēdo. s. virtutē intellectiua ex qua fluere hñt q̄ et licz bona sit fm naturam. est tñ mala fm volūtate. q̄tuoꝝ aut̄ cause reprobant̄ illos q̄ aut maleficas aut eorū opa eē negat. et sunt corporū celestium influentie. illoꝝ corporū et orbū motores mouētia hoim. ex crescens malicia. et imagnū ac caratēri et verborū efficacia.

Non possit quoquo modo catholice ceteri quoquo et multiplicatio

eorū operū p̄cesserit ex influentijs
 corporū celestiuū seu ex sup̄abundanti
 malicia hoīn̄ z nō ex spurcijs in-
 cuborū z succuboz demonū. z vi-
 detur q̄ ex pp̄ria malicia. Mā aug.
 In li. lxxxij. q. dicit q̄ ad homis vo-
 luntatē cā depravatōnis eius redit
 siue aliq̄ siue nullo suadente deprava-
 nata sit. Sed malefic⁹ depravat p̄
 pctm̄. ergo cā illius nō ē diabolus h̄
 volūtas hūana. Ad idē dicit de lib.
 grbi. q̄ qlibet est causa sue malicie.
 qd̄ etiā p̄bat rōne. Pctm̄ hoīs ex
 li. arbi. p̄cedit. h̄ diabol⁹ nō potest
 li. ar. mouere. H̄ cī libertati repugna-
 ret. ergo diabolus nō pōt esse cau-
 sa. nec illius cūscungz alteri⁹ pec-
 cati. Pretea i li. de eccliasicis do-
 gmatib⁹ d̄r. Nō oēs cogitationes
 n̄re male a diabolo excitātur h̄ ali-
 quoties ex n̄ri arbitriū motu emer-
 gunt. Demū q̄ ex influentijs corpo-
 rū celestiuū possint oriri z n̄ a demo-
 nibus p̄bat. Sic oīs multitudo re-
 ducitur ad vnū. itz oē multiforme
 reducit in aliq̄ vniforme p̄ncipiū.
 sed actus hūani sūt varij z multifo-
 mes tā ad vicia q̄ ad vtutes. ḡ vi-
 detur q̄ reducant ī aliqua p̄ncipia
 vniformis mota z mouēta. Sz ta-
 lia nō possunt assignari nisi ex mo-
 tib⁹ celestiuū q̄ sūt vniformes ḡ illa
 corpora sūt taliuū actōnū cause. Prete-
 rea. si celestia corpora sūt hūanorū
 actū ad vtutes z vicia cause. astro-
 logi nō adeo frequēter vā p̄dicarēt
 d̄ belloz euentib⁹ z alijs hūanis acti-
 bus. sūt ḡ aliq̄ mō cā. Pretea cor-
 pora celestia mouētur a substantijs
 sp̄ualib⁹ s̄m̄ theologoz p̄hos oēs
 s̄m̄ illi sp̄s sūt sup̄iorz s̄ aiab⁹ n̄ris
 s̄m̄ illi corpora celestia corporib⁹ n̄ris ḡ
 s̄m̄ illi h̄nt imprimere in aiām

et corpus hoīs ad causandā q̄scun-
 q̄ actus hūanos. Pretea corpora ce-
 lestia p̄t̄ imprimere in ipos demo-
 nes ad causandū certa maleficia. er-
 go a fortiori in ipos hoies. Assum-
 ptum p̄batur ex trib⁹. Mā certi ho-
 mines q̄ lunatici infestant a demo-
 nib⁹ plas vno tpe q̄ alio quod nō
 facerēt h̄ potius oi tpe molestaret̄
 nisi in certis lunatōib⁹ etiā sp̄s de-
 mones inueniret̄ ad iserēdū h̄mōs
 p̄batur etiā ex nigromaticis. q̄ cer-
 tas p̄stellatōes obseruant ad inuo-
 candū demones q̄ nō facerent nisi
 scirent illos demones corporib⁹ cele-
 bus esse subiectos. Probat etiam
 ex illo q̄ demones s̄m̄ aug. in. x. de
 ci. dei. q̄busdā corporib⁹ inferioribus
 arcētur. s. herbis. lapidib⁹. animan-
 tib⁹ z sonis q̄busdam certis z vocib⁹
 z figuratiōib⁹. h̄ cū corpora cele-
 stia sint vtuosiora q̄ corpora inferio-
 ra. Itō m̄tomagis actōib⁹ corporū
 celestiuū. Et itez ampli⁹ malefici s̄m̄
 ctunt vt eoz opa ex influentijs illo-
 rum corporū z nō ex assistentia sp̄-
 rituū maloz pueniāt. Fortificat ar-
 gumētū. ex. j. Reg. c. xvj. vbi saul q̄
 vexabat a demōe alleuiabat q̄n̄ da-
 uid cytherā pcuttebat corā eo z q̄
 recedebat sp̄s mal⁹. Sz p̄tra. Im-
 possibile est effectū sine causa sua p̄-
 ducere. sed tā maleficorum sunt
 talia q̄ nō possunt nisi opere demo-
 num fieri. patet ex descriptiōe ope-
 rum maleficorū. ex. fido. lib. 20. viij
 ethimo. Malefici dicuntur ob ma-
 gnitudinem facinorū. M̄ enī ele-
 menta concutiunt mētes hominū
 turbant z absq̄ vilo veneni haustu
 sola vt carminū animas interimūt
 z. M̄uismodi autez effectus non
 possunt ex influentijs corporū cele-

stū mediāte homine causari. Pre-
 terea pbs in ethi. Difficile inquiri
 quid sit pncipiū opationis in ania
 Et ostēdit q̄ oportet esse aliquid
 extrinsecū. Dñe ei qd̄ incipit de no-
 uo habet aliquas cām. Incipit enī
 homo opari q̄ vult. Incipit autem
 velle. q̄ p̄conciliatur. si autē p̄conci-
 liatur. p̄pter aliquid cōciliū p̄cedēs
 aut ergo est p̄cedere in infinitum.
 aut oportet ponere aliquid p̄nci-
 piū extrinsecū qd̄ p̄mo mouet ho-
 minē ad cōciliandū nisi forte aliq̄s
 dicat q̄ hoc est a fortuna ex quo se
 queretur om̄s actus humanos esse
 fortuitos. quod est absurdū. Prin-
 cipiū ergo in bonis ad bona dīc̄ eē
 deū qd̄ nō est cā p̄cti. In malis autē
 cū homo incipit agere vellez con-
 clūari ad peccādum oportet q̄ hui⁹
 etiā sit aliqua cā extrinseca. z nō po-
 test esse alia nisi diabolus p̄sertim ī
 maleficiis vt supra patuit. q̄ corp⁹
 celeste nō potest ad tales act⁹ influ-
 re. ergo patet veritas. Pretea cui⁹
 potestati subiacet mortuū. ei⁹ pote-
 stati subiacet mort⁹ q̄ a mortuo cau-
 satur. Mortuū autē voluntatis est
 aliquid apprehensum p̄ sensus. vel
 intellectus quoz vtrūq̄ subiacet po-
 testati diaboli. Dicit ei Augustin⁹
 in libro. lxxxviii. q. S. v. p̄ hoc ma-
 lum scilicet quod est a diabolo per
 omnes additus sensuales. dat se eē
 figuris accōmodat se coloribus ad
 heret sonis latet in ira z in fallacia
 sermonis. odoribus se subijcit sapo-
 ribus. z quibusdāz nebulis implet
 omnes meatus intelligentie. ergo
 videtur q̄ in potestate diaboli ē mo-
 uere voluntatē q̄ est directe causa pec-
 cati. Pretea om̄e qd̄ se habet ad
 vtrūlibet indiget aliquo determi-

nante ad hoc q̄ exeat in actū sed s̄
 arbi. hois ad vtrūlibet se habet. s.
 ad bonū z malū. ergo ad hoc q̄ exe-
 at in actū p̄cti indiget q̄ ab aliquo
 determinatur ad malus. Maxime
 autē hoc videt fieri a diabolo p̄fer-
 tim in operibus maleficorū cū eius
 volūtas est determinata ad malum
 ergo videt q̄ mala volūtas diaboli
 ē cā male volūtat̄is p̄cipue in male-
 ficis z p̄t̄ fortificari rō p̄ hoc q̄ sic
 bonus angel⁹ se h̄z ad bonū. ita ma-
 lus angel⁹ ad malū. S; ille reduct̄
 hoies ad bonū. ergo iste est ad ma-
 lū. est enī dīc̄ dyonisiū lex dīnita-
 tis imobiliter stabilita vt yma a sū
 m̄s p̄ficiat̄. Hūisio. q̄ q̄stio q̄ ad
 originē maleficorū operū fundatur.
 sup̄ influentiā luminariū celestium
 ostēditur p̄ reprobationē trīū erro-
 rū q̄ hoc asserere conātur. s. planeta-
 riorū generaliacoz z fataliū ordi-
 nē ponētū h̄ nō esse possibile quo
 ad primū. Itā si querit an ex imp̄-
 sione luminariū celestium causetur ī
 hominibus viciū maleficorū tunc
 ad diuersitatē moꝝ attendēdo z ve-
 ritatē fidei saluādo oportet s̄ disti-
 ctōe differere videlicet q̄ mores ho-
 minū a sideribus causari: potest in-
 telligi dupl̄. Aut necessario z suffi-
 cienter. Aut di. positiuē z negatiuē
 Si dicat p̄mo mō tūc nō solū ē fal-
 sum immo hereticū. eo q̄ cristiane
 religioni adeo repugnat q̄ etiā ve-
 ritas fidei in tali errore saluari non
 p̄t. Ratio. Dum enī ponit omnia
 a siderib⁹ necessario euentre. itā tol-
 lit meritū z p̄ consequēs demeritū
 Tollit z gratiā z p̄sequēs gloriā.
 Tum quia honestas moꝝum p̄ hūc
 errorem p̄iudicū patitur dū cul-
 pa peccātis in sidera fundit licē

Ita maleficiēdi sine reprehensione cōceditur. et homo ad orandū et colendum sydera incuruat. Si autē dicat mores hominū a dispositōib⁹ syderū variari dispositiue et ptingenter sic pōt bre vitatem q; nec rōi nec si dei repugnat. Planū em̄ ē q; dispositio corpis varia multū facit ad variationem affectionū et mox ante. vt plurimū em̄ aīa cōplexiones corporis imitat. vt b; in sex picipijs. Vnde et colerici sūt iracundi. et sanguinei sūt benigni. et melancolici sūt inuidi. flegmatici pigri. hoc autem nō est necessario. anīa enī dominat suo corp⁹ et maxime qñ est adiuta p gřam. Multos enī videm⁹ colericos māsuētos et melancolicos benignos. Quonīa ergo vītus corporis celestis opatur admixtionē et qualitatē cōplexionū. Hinc ē q; p consequēs quodāmo opat ad qualitatem morū valde tñ de longinā. Plus ei facit ad qualitatem pplexionis vītus nature inferioris q̄ virtus syderis. Vñ aug. v. de ci. dei. in solutōe cutusdā questōnis de duob⁹ frīb⁹ q; si mul infirm abātū et cursabant: cum querebat vñ hoc esset magis cōmēdat rōnem ypocratis q̄ astronomi. Pocras enī rīdit q; b; erat pp̄ silitudinē cōplexionis. et astronomus rīdit q; erat pp̄ter idēpitatem cōstellationis. Meli⁹ enī rīdit phisicus q; cām reddit magis pp̄riā et magis pp̄inquā. Sic ergo dicēdū q; impsiones syderū aliquo mō disponūt ad maliciā maleficorū siquidem aliqua influentia in eorū corporibus p dominatur potius ad hūmōi nephāda q̄ ad alta opera quecunq; vitiosa seu vītiosa. q; tamē dispositio nō debet dici necessaria. p̄xima et iust

ciens. sed remota et ptingens. Nec valet si quis obijceret pbm li. de p̄rietatibus elemētorū. vbi dicit q; regna vacua facta sūt et terre depopulate apud cōiunctionē iouis et saturni arguēdo quasi: q; talia ex lib. arbi. depēdebant hominū ergo etiā influentie luminariū sup li. ar. haberēt efficacīa. Respondet enī q; philosophus p hoc dictū non vult innuere q; homines illi nō poterant resistere illius influētie constellationis ad diffusionē inclinantis. sed quia noluerūt quia sicut phtolom⁹ in almagesti. Sapiēs ei p̄iunctio iouis et saturni eo q; saturn⁹ h; influentiaz melancolicā et malā et iupiter valde bonā possit ad ritam vel discorsitaz hoīes inclinare. illi tñ inclinātōi homines p libertatē arbitrii pnt resistere et valde facili cū adiutorio gratie dei. nec itēz valet si q; obijceret dictū damasce. li. ij. c. vi. vbi dicit constitunt multoties comete et signa quedā mortis regū. Respondet ei q; etiā sequendo opinionē Damasci. q; fuit vt patet in p̄dicto libro p̄rarie optinōis vie philosophice siue nō nihil p hoc cōcludit quo ad necessitatē actū humanorū. opinatur em̄ Damasc. q; cometa nec naturalitē generatur n. et vna de stellis in firmamento possit. vnde nec eius significatio est naturalis nec influentia. Dicit enī q; comete nō sunt ex his que a principio genita sūt astra. sed vna iussione fm̄ ip̄m tps p̄stituitur et rursus dissoluūt. Hec damasc. P̄nūciat at̄ d; p tale signū mortē regis magis q̄ aliorū tū q; ē psona cōis tū q; pōt ex hoc oriri turba t̄io regni: de cui⁹ custodia magis sol

licitant angeli ppter cōe bonū quo
rū etiā ministerio z generāt z dissol
uūtur. S; nec p̄hoz opinio obstat
quī dicūt q̄ stella cometa sit imp̄s
sio calida z sicca generata in sup̄io
ri pte aeris ppe ignē. ex cui⁹ vapo
ris calido z sicco globus illi⁹ vapo
ris adunatus vaporet corpus stelle
partes aut̄ illius vaporis discōtinu
ate circa illū z longū. p̄tense in suis
extremitatibus illi globo cōiuncte
sunt q̄si eius come. z fm̄ hanc posi
tionē significat z causat nō p se s; p
accidēs mortalitatē puenientē ex i
firmitatib⁹ calidis z siccis. Et q; vt
plurimū diuites nutriūtur calidis z
siccis. Ideo illo tpe multi diuites
moriunt̄ inter quos mors regum z
p̄ncipū ē magis notabilis: z h̄ po
sitis nec distat a positioe Dama.
si quis bene p̄siderat. nisi q̄ ad opa
tionē z coopationē. angeli quā nec
p̄bi excludere possunt imo vbi va
pores nūq̄ in sua siccitate z calidi
tate ad generādū cometā p̄currerēt
adhuc opatōe angeli sepe cōcurre
re h̄nt causis p̄dictis sicut z stella q̄
sancti Thome doctoris transitum
indicauit que vtiq̄ nō ex superis in
firmamēto positis prosiliūt s; opati
one angeli ex materia aliqua pia
cente formata z officio pacro iterū
resoluta fuit. Vnō videmus q̄ fm̄
quācūq̄ istaz opionū nullū penit⁹
h̄nt celi luminaria sup̄ li. ar. dñium
Unde nec p̄sequer̄ sup̄ maliciam
et mōres hoim. Nota insuper qua
re astronomi vt sepius vera predi
cant z q̄ eorū iudicia vt plurimum
sup̄ vnam puinciā aut gentē vni
us terre eueniunt. Huius rō est. qz
ei sua iudicia sumūt ex astris q̄ etā
h̄nt maiorē influētā captēdo p̄ba

babilitō zē nō necessitatē in actibus
tam nature q̄ volūtatis z in actib⁹
homīnū generalib⁹ sicut vni⁹ gētis
vel puinciē q̄ in p̄ticularibus vni⁹
p̄sone. qz maior effectus stellaz im
p̄mif in totā vnā gentē q̄ in vnū
hoim. z qz maior pars gētis vni⁹
magis sequit̄ affect⁹ naturales cor
poris q̄ vn⁹ singularis homo. iō zē
s; hoc incidentāl̄ ē tactū. Secūda
via p̄ quā p̄fata n̄ra catholica asser
tio declarat̄ est p̄ reprobationē erro
rū genitallacoz z deā fortune cole
tium mathematicoz. De q̄b⁹ I. si.
viij. et bi. c. ix. genitallaci dicit̄ p
pter nataliū p̄siderationē siderum
quī vulgo mathematici dicūt. For
tuna vō vt ibidē dicit. c. ij. a fortu
tis nomē habere d̄r q̄si deā quāda
res hūanas varijs casib⁹ z fortu
tis illudent. Vn̄ z cecā appellant̄
eo q̄ passim i q̄slibet incurrēt sine
villo examine meritōrū z ad bonos
z ad malos venit. hec I. si. S; ta
lē deā credere aut q̄ lesiōes in cor
pib⁹ z creaturis q̄ ex maleficoz op̄
bus inferunt nō ab ip̄is maleficis s;
ab ip̄a dea fortune. puenirēt. sicut ē
ydolatria. itaz asserēt maleficas ip̄as
ad h̄ eē natas vt talia p̄ eas i mūdo
exerceri possint s̄l̄r a fid̄ alienū. exi
st̄t imo z a cōi p̄hoz traditōe si cui
placet inspiciat doctorē sc̄m. li. iij.
sūme fidei s; gētiles. q. lxxvij. z se
quētib⁹. z inueniet p̄la. licet h̄ vni
cū p̄t̄ eos q̄ fortassis cop̄ia libroz
nō h̄nt nō videt̄ obmittēdū. qz in
hoie tria s̄ vt ibi notat̄ q̄ a trib⁹ ce
lestib⁹ causis dirigit̄. volūtāt̄ ac
itellec⁹ a d̄o z corporis actus h̄rū
p̄ncipiū a deo tm̄ z imediate. secū
dū ab angelo. z t̄rū a celesti corpe
dirigit̄. Hā electōez z volūtates ime

diatē a deo i bonis opib⁹ dirigitur. dicēte scriptura puerb. xij. Cor. regl⁹ supple: qd̄ maior potētia videt^r posse resistere eo m̄i⁹ ali⁹ nō possunt: q̄ in manu dñi z quocūq; voluerit inclinabit illud. Et ap̄l⁹. Deus est q̄ opatur i nobis velle z p̄ficere pro bona voluntate. Cognitione v̄o humana intellectiva a deo mediātib⁹ angelis ordinat^r. Ea v̄o q̄ ad corporalia p̄tinet siue sint exteriora siue interiora i v̄sum hoīs venētia a deo mediātib⁹ angelis z celestib⁹ corpib⁹ dispēsan^t. Dicit em̄ b̄t̄s Dionisi⁹ siij. de diuinis noi. q̄ corpa celestia sunt cause eorū q̄ in h̄ mundo sunt nō t̄n necessitatē inferētia. Et cum hō sit ordinat^r fm̄ corpa sub corpib⁹ celestib⁹. fm̄ intellectū v̄o sub angelis. fm̄ voluntatē autē sub deo pōt cōtingere q̄ hō sp̄reta inspiratiōe dei ad bonū z illuminatiōe boni angeli ducat affectiōe corporali ad ea ad q̄ influētia luminariū celsi inclināt: vt z sic tā volūtas q̄ intellect⁹ malicia z errorib⁹ inuoluant. Nō ē autē possibile h̄mōi errorib⁹ q̄bus malici irretiti sunt ex influētis luminariū celsi inuolui licet ad fundēdū sanguinē vl̄ surta aut latrocinia vl̄ etiā incōtinētias pessimas p̄petrare possit q̄s ex illis inclinari sic etiam ad alia q̄dam naturalia. Etia⁹ vt Bull. in de vniuerso dicit. Q̄ p̄ experientia h̄i si meretrix nitit plantare oliuā nō efficit fructifera q̄ t̄n p̄ castam plantata fructifera efficit. Et aliq̄s etiā medicus i sanādo. z agricola in plantando. z miles in expugnando aliqua ex imp̄ss⁹ ne celest⁹ corporis efficit q̄ ali⁹ etiā easdem artes habētēs efficere nō possunt. Tercia via sumit^r ex reprobatiōe fa

talitū effectū. Vbi notandus q̄ factū esse aliquid vno modo catholice asserit. Alio modo asserere est oino hereticū. Si em̄ factū estimetur esse fm̄ estimationē quorundā gentiliū z etiam quorundā mathematicorū qui putabāt q̄ ex vi positionis siderū causaret^r infallibiliter diuersitas morū. ita q̄ talis efficeretur necessario maleficus vl̄ virtuosus in moribus quia talē esse causaret^r vis q̄ in dispositiōe siderū sub qualis vel conceptus vel natus esset cōprehēderet. Et istam viam vocauerūt noīe fati. Sz q̄ ista opinio nō t̄n est falsa: immo heretica et oino detestanda p̄pter incōtinētia q̄ necessario sequerent^r. vt supra factum est circa reprobationē p̄mi erroris. quia videlicet tollerēt ratio meriti z demeriti: imo gratie z gl̄ie. z q̄ de malorū nostrorū auctor est z plura alia. Itō fatū sic oino refutat^r. q̄ n̄ h̄l est. fm̄ quē acceptiōz etiā Gre. dicit in omel. epiph. Absit a fidelib⁹ cordib⁹ vt fatū eē aliqd̄ dicāt: z licet h̄ opinio videat eadē eē cū p̄ia q̄ ē planetariorū. z h̄ p̄pter eadē incōtinētia q̄ yrb̄obis cernunt^r. t̄n sūt diuerse q̄ntū inter se diuersificantur. vis siderū z influxus gn̄alis septem planetarū. Si estimet^r fatū esse fm̄ quādam dispositionē siue ordinatiōz cāp̄ scōarū ad p̄ducēdū effectū diuinū. p̄uisos. Hoc mō fatū vere est aliqd̄ eo q̄ prouidētia dei p̄ causas medias exequit^r suos effectus. In illis vicz q̄ scōis caus⁹ s̄bdunt lz in alijs nō vt ē creatio. aiaz gl̄ificatio: z gr̄e collatio. Licet etiāz angeli ad gr̄e infusionē cōgari p̄nt intellectū z voluntatis capacitatē illuminādo z disponēdo. z sic quedāz

ordinatio effectus vna z eadē dicitur
 prudentia z etiā fatū. Si enī p̄side-
 ratur vt est i deo sic dicitur p̄sidentia: si
 autē fm q̄ ē in causis medijs ordina-
 tis a deo ad effectus alijs p̄ducen-
 dos sic h̄z rōz fati. Et h̄ mō Boetius
 loquēs de fato. iiii. de p̄s. dicit. Fa-
 tū ē reb⁹ mobilib⁹ inherēs disposi-
 tio p̄ quā p̄uidētia suis q̄q̄ neccit
 ordinib⁹. S̄z tñ sc̄ti doctores h̄ no-
 mine vt recusauerūt p̄pter eos qui
 illud ad v̄m: positōis fidei refoz-
 quebāt. vñ aug. v. de ci. dei. Si pro-
 p̄terea q̄sq̄ res humanas fato tribu-
 it. qz sp̄am dei volūtate v̄l potesta-
 te fatū vocat sniam teneat z linguā
 corrigat. Patet etiāz ex p̄missis
 tacta r̄sio ad questionē an oia fa-
 to subdāt. z an etiā maleficorū opa
 illi subdant. Quia si fatū dicitur ordi-
 natio causaz secundaz ad effect⁹ di-
 uinitus p̄uisos. i. vbi deus dispo-
 suit p̄ causas secundas p̄ducē effe-
 ctus tales. sic inq̄ subdūt fato. i. s̄
 dunt causis sc̄dis. sic a deo ordina-
 tis vt sūt influentie corporoz celestium.
 Ea vō q̄ immediate a deo sūt
 vt est creatio rerū. gloriificatio sub-
 stātiarū sp̄ualū z alia: h̄mōi nō s̄
 dunt. Et h̄ est qd̄ dicit Boetius vbi
 supra q̄ ea q̄ sūt p̄me desari p̄pinq̄
 fatalis ordinis mobilib⁹ rē excedūt
 Unde maleficorū opa qz nō subsunt
 sc̄dis causis cū talia p̄ter cursuz cō-
 mūne z ordinē nature euentūt. Iō
 nec fato s̄ causis alijs quo ad eorū
 originē necessario subdunt.

Consequēt q̄ nec h̄mōi ma-
 leficorū opa possint oīri aut
 causari a sc̄tatis separat̄s q̄
 motoz orbū seu corporoz cele-
 stium opinōis fuit Auicē. z sub-
 rōe moti. qz enī substan-

tie ille separte altioris sūt statū aīa
 bus n̄ris z ab ip̄a ania interdū cuz
 fuerit in sua imaginatiōe ad solaz
 quandā apprehensionē interiozem
 circa aliqd̄ extrinsecū imurat corp⁹
 p̄p̄iū. interdū etiā alienū seu extri-
 secū. vbi gr̄a. Aliq̄s ambulās supra
 trabē i alto positā cadit de facti. qz
 imaginat casum ex timore. nō autē
 caderet si esset trabes illa posita su-
 per terrā vbi casum timere nō pos-
 set. Ita ad solā apprehensionē anie
 incalescit corp⁹ vt in cōcupiscētib⁹
 vel iratis. aut etiā infrigidat sicut i
 timētibus. pōt etiā imutari ad ali-
 quā egritudinē puta febrē vel leprā
 ex forti imaginatiōe apprehēsiōe
 ad tales egritudines. z sic circa cor-
 pus p̄p̄iū z circa alienū vt illud im-
 mutet ad sanitatē vel egritudinem
 et h̄ ponit cāz etiā fascinatōis de q̄
 sup̄ius tactū ē. Et qz sc̄m istā posi-
 tionē effectus maleficarū haberēt
 reduci ad motoz orbū licet non
 p̄cise ad ip̄a corpora celestia. Ideo vl-
 tra illa q̄ ibi tacta sūt. Dicamus ad
 huc q̄ talia sic p̄tigre ē impossibi-
 le. qz cū motoz orbū sint substan-
 tie intellectuales z bone nō taz fm
 naturā q̄ z fm voluntatē qd̄ patet
 ex eaz opationib⁹ ad bonū totius
 vniuersi. Illa autē creatura cui⁹ ope
 magice opationes fiunt. z si sit bo-
 na fm naturā non tñ pōt esse bona
 sc̄m volūtatem. Ideo nō pōt esse
 idem iudiciū de ambab⁹ substantijs
 Et q̄ nō potest esse bona fm volun-
 tatē probatur. Nā p̄stare patrocini-
 um aliq̄bus in his q̄ sūt p̄raria vir-
 tuti nō est. sicut intellectus b̄i dis-
 positū. talia autē sūt i h̄mōi opatōi-
 bus maleficorū. sūt ei vt in sc̄da pte
 op̄is patebit p̄lma homicidia fom̄

castiones. puerorum et sumetorum occisiones et alia maleficia peccant vno vtentes his artibus malefici a maleficiendo vocant. non est ergo bene disposita secundum virtutem talis intellectualis natura cuius auxilio homini artes maleficarum innituntur. licet sit bona secundum naturam. quia habet esse et illud omnia appetit vt cuiuslibet intuiti pars. Tres non est intellectus bene dispositi familiariter esse sceleratis et eis patrocinium exhibere et non quibusdam virtutibus. Huius autem operibus maleficorum vtuntur homines scelerati quia a fructibus eorum cognoscuntur. Auxilio autem substantiarum orbis mouentur. in bonum quilibet creatura inclinatur a natura. licet corrumpatur per accidens sepe ergo ille subsistens non potest esse originalis causa maleficarum. Preterea intellectus bene dispositi est reducere homines in ea que sunt homini propria bona que quidem sunt bona rationis. abducere ergo ab istis et pertrahere ad alia minima bona est intellectus indecenter dispositi. Per huius autem artes non adipiscuntur homines aliquem profectum in bonis rationis que sunt scientie et virtutes sed in quibusdam minimis vt sunt deprehensiones et exercitia latronum et mille nocumetorum. ergo origo non est a substantiis separatis sed ab aliqua alia virtute non bene disposita secundum virtutem. Preterea non est bene dispositi secundum intellectum qui per aliqua scelera commissa puocatur ad auxilium alicui ferendum. Hoc autem fit in istis artibus maleficorum. nam vt patebit in executione harum fide abnegant innocentes pueros occidunt. Substantie ei separate que sunt orbium motores: propter suam bonitatem non his ma-

leficis auxiliis prestant. Concludendo quod homini artes sicut non potest a corporibus celestibus ita nec ab eorum motoribus oriri. et cum necesse habet oriri ex aliquo virtute alicui creature collate et illa etiam non potest esse bona secundum voluntatem licet sit bona secundum naturam. et homini creature sint ipsi demones relinquunt quod eorum virtute homini fiant nisi fortassis adhuc obstat friuola estimatio quod ex hominum malicia concurrete super maleficorum verba comminationis et imagines repositas ad certum locum virtute quadam stellarum sequentur. vt verbi gratia. quando maleficus diceret imaginem aliquam reponendo. facta te ceca aut clauda et hoc eueniret. Tunc ideo eueniret quod talis a sua naturalitate ex virtute stellarum sortiret per ceteris hominibus tale virtute. quantum cumque alij talia verba proferreret et eorum instructi per disciplinam ad prestandum adhuc tamen efficaces in homini operibus esse non possent. Ad que singula respondendo declarabitur. Primum quod ex malicia hominum homini effectus causari non possunt. Secundo quod nec ex vocibus quorumcumque hominum concurrete quorumcumque constellatione etiam ad quoscumque imagines.

Primo quod non ex malicia quam tunc per humana possunt oriri homini maleficorum opera sic declarat. Nam malicia hominis siue sit habitualis in quantum quis ex frequentatis actibus acquirat habitum inclinantem ad perpetranda peccata non ex ignorantia nec infirmitate. vnde censet peccare ex malicia. Vel sit actualis malicia que dicitur ipsa mali electio que etiam videtur peccatum in spiritu. nunquam potest circa ipsum.

Quæstio 97 Quinta XVIII

tantū efficiere q̄ talia opa vt sūt im-
 muratiōes elementorum z lesiōes
 circa corpora indifferēter hominū
 et iumentorum absq̄ assistentia ali-
 cuius altioris virtutis proueniunt
 quod declaratur p̄io ex parte cau-
 se. secundo ex parte effectus male-
 ficialis. Nam hoc quod non potest
 homo efficere absq̄ malicia puta p̄
 sua naturalia imminuta. min⁹ po-
 test per ipsa naturalia iam diminu-
 ta. Patet cū iā sit vt⁹ actiua etiā di-
 minuta. S; hō p̄ pctā q̄litercūq̄ p̄
 maliciā cōmissa diminuit in bonis
 naturalib⁹. pbat auctoritate z rō-
 ne. Nam Dionysius. iij. cap. de di-
 ul. noml. dicit. Malum est effectus
 naturalis habitudinis. z loquit de
 malo culpe. Vnde z nemo noscēs
 malū opatur illud. quod si operat̄
 ex defectu operatur. Ratio sic. Si-
 cut se habet bonū ḡfe ad malū na-
 ture ita se h; malū culpe ad bonum
 nature. sed p̄ gratiā diminuitur ma-
 lum nature vt fomes qui ē inclina-
 tio ad culpam. ergo per culpā a for-
 tiori diminuitur bonū nature. Nec
 obstat si dicatur de fascinatione
 que interdum procuratur ex inuul-
 tuatione seu inspectione alicui⁹ ve-
 tule maliciose puerum aspicientis
 vnde puer immutatur z fascinetur
 quia sicut supra tacuim⁹. hoc tan-
 tummodo contingere potest circa
 pueros propter teneram complexi-
 onem. Hic autē loquimur de cor-
 porum quorumcūq̄ hominum et
 iumentorum ac etiam elementorū
 ad grandines imutationes. Si q̄s
 velis latius intelligi te inspiciet do-
 ctorem sanctum in quæstionibus de
 malo. Utrum peccatū possit corū
 pere to i bonuz nature zc. Ex par

te deniq̄ effectū maleficialiū de-
 claratur. nā ex effectib⁹ deuenitur
 in cognitionē cause. Vnde sicut il-
 li effectus quo ad nos q̄ sunt p̄ter
 ordinē nature. create nobis note p̄
 virtutē creature nobis ignote. licet
 nō sint pp̄ie miracula sicut illa q̄ fi-
 unt p̄ter ordinē tot⁹ nature create
 qualia s̄m potestātē opatur ille q̄ ē
 supra omnē ordinem totius nature
 create qui est deus benedic⁹. sc̄m
 quā acceptiōnē d̄r. Tu es qui facis
 mirabilia magna solus. ita z male-
 ficiales effectus dicunt miraculosi
 inquantū sunt ab aliqua causa no-
 bis ignota z p̄ter ordinē nature
 create nobis note. Ex quibus elicit̄
 tur q̄ vtus corporalis hoīs ad hu-
 iusmodi opa causanda nō se exten-
 dere potest que semp hoc habet vt
 causa cū suo effectū naturalē nota
 sit naturaliter absq̄ admiratione. z
 q̄ effectus maleficiales possunt al-
 quo modo dici miracula inque nū
 noticiā hūanā excedūt. patet ex se
 ipsis cum naturaliter nō sunt. p̄z
 et p̄ oēs doctores. preserti Augusti-
 nū in li. lxxxiij. q. vbi dicit. Magi-
 cis artibus fiunt miracula plerū-
 q̄ similia illis miraculis que fiunt p̄
 seruos dei. Et iterū in eodem dicit.
 Magi faciūt miracula per priua-
 tos contractus boni xp̄iani per pu-
 blicam iusticiam mali xp̄iani per si-
 gna publice iusticie que oīa sic de-
 clarantur. Nam iusticia diuina est
 in toto vniuerso sicut lex publica i
 ciuitate. Virtus autē creature cu-
 iuslibet in vniuerso se habet vt vir-
 tus alicui⁹ p̄uate p̄one i citate. Iō
 hōt xp̄iani iquātū p̄dina iusticiā mi-
 racula faciūt dicit̄ facē miracula p̄ pu-
 blicā iusticiā. Mag⁹ at̄ q̄ opatur ex

pacto inito cum demone: dicitur ope-
rari per priuatum contractum qz ope-
rat per demonem q sua naturali vtu-
te potest facere aliquid preter ordinem
nature create nobis note p virtutem
creature nobis ignote. et erit mira-
culum quo ad nos sed non simpliciter
qa non potest operari pter ordinem
totius nature create et p oes virtu-
tes creaturatum nobis ignotam. Sic
enim solus deus dicitur facere miracu-
la. Juxta illud. Tu es deus q facis
mirabilia magna solus. Mali autem
christiani faciunt p signa publice iusti-
cie. sicut inuocando nomen christi vel
exhibendo aliqua sacramenta. si cui
placet inspiciat sanctum Thomam in
prima parte. q. cxj. arg. iij. potest etiam
attendere ea que in secunda parte ope-
ris. c. vj. deducunt inferius. Conse-
quenter q nec p voces et verba con-
currente virtute stellarum.

¶ Etenim q nec ex vocibus quo-
runcunqz hominum concurrente
te quacunqz constellatione sup
quascunqz imagines. Nam cum in-
tellectus hois huius dispositionis
est q eius cognitio ex rebus causat
cum intelligentem necesse sit fantas-
ma ta speculari. Non est eius conditio
q ex sua conceptione seu intellectua-
li operatione intrinseca vbi illam solam
per verba exprimeret res ab extra
habeat causare. aut q conceptio in-
tellectus expressa p verba haberet
corpa immutare. Tales enim hoies
q tale haberent virtutem non eent no-
biscum vnus species: sed equo-
cerent hoies. Preterea si dicat q
illa efficiunt p verba concurrente vir-
tute stellarum a natiuitate vnde con-
tingit q p ceteris hoibus dum profe-
runt verba q p illa aliquid efficiunt

cum tamen alij etiam proferentes eadem
non possent aliquam transmutationem
efficere. qz virtus stellarum a natiuitate
eis non deseruit. Patet ex preceden-
tibus illa esse falsa ex reprobatione
tristis errorum planetariorum. generalia-
corum. et fatalem ordinem ponentium
Preterea cum verba expriment men-
tis conceptus. et corpa celestia non
possunt imprimere intellectum nec etiam
eam eorum motores nisi p se absque mo-
tione corporum celestium intellectum
vellent illuminare et hoc solimodo
fieret ad opera bona. qz ad mala prope-
tranda non illuminat intellectus: sed
obumbrat quod non est officium bonorum
spirituum sed malorum. Sed patet q si ver-
ba eorum aliquid efficiunt hoc non est vi-
gorum alicuius corporis celestis sed assi-
stentia alicuius virtutis intellectiue
que etiam et si sit bona secundum naturam non
tamen potest esse bona secundum voluntatem
inquantum semper ad malum machinatur.
et talis erit deus. vt supra ostensum
est. Et q nec p imagines possint ta-
lia efficere quasi corpa celestia super
ipsas aliquid influerent qz huiusmodi ima-
gines quatumcumque characteribus et
figuris sint insignite sunt effectus
hois operantis per artem. Celestia au-
tem corpora effectus causant natura-
les cuiusmodi si non sunt effectus ma-
leficorum qz sunt maleficiales. vtpote
in malis creaturatum pter consue-
tum ordinem nature persistentes: vnde
nihil ad propositum. Preterea supra
ostensum est etiam q duplices sunt
imagines. astrologice et magice. q
etiam ad bonum aliquod priuatum obti-
nendum et non a corruptione ordinis
tur. Maleficorum autem imagines sunt
oimino alterius cum semper ad nocumen-
tum creaturarum et ex dem. non iussu

ad aliquē locū occulte reponunt vt desup ambulātes aut dormiētes le-
dant vt ipse malefice fatent. vnder
ab ipsīs demonibus efficiūt q̄cqd
causant z nō ex corporū celestīū in-
fluentijs. Ad argumēta. Ad om̄uz
dictū Augustini est intelligendū q̄
causa deprauationis hoīs redit ad
hoīs voluntatē sicut ad causas effe-
ctum p̄ficiētē. que p̄prie dicit esse
causa. nō sic autē est causa effectuz p̄-
mittentē vel disponentē vel cōcili-
antē aut p̄cipientes quib⁹ modis. s.
cōciliatiue. dispositiue. et p̄ceptiue
diabolus dī causa peccati z depra-
uatiōis. Deus autē solūmō p̄missi-
ue qui mala p̄mittit p̄pter bona. In
x̄ta Aug. in ench. Diabolus autē dī
sponit interi⁹ suggerēdo psuasit in-
terius z exteri⁹ acrlus stimulando.
Preceptū autē hīs q̄ ei totalit̄ se sub-
diderūt vt sūt malefici q̄bus nō est
opus interi⁹ investigari s̄ tm̄ exteri⁹
z. Et p̄ hoc etiā ad sc̄m q̄ quilibz
est causa sue malicie directe intelli-
gēdo. z ad p̄bationes patet eadem
respōsio. qz licet repugnat libero ar-
bitrio moueri p̄ modū p̄ceptiētis.
nō autē p̄ modū disponētis. Ad ter-
tiū. Motus ad virtutes aut ad vī-
cia dispositiue passūt causari ab in-
fluentijs corporū celestīū. z capitur
motus p̄ quadā natū. In inclinatio-
ne ad virtutes hūanas z vicia. opa
autē maleficorū qz excedūt cōem or-
dinē nature: ideo illis influētijs s̄
facere nō possunt. Ad quartū idem
patz. qz sunt cause humanorū actū
corpa celestia. s̄ ista opa nō sunt hu-
manit̄ adinuēri. Ad quintū q̄ mo-
tores orbū possim̄ imprimere i ant
mas s̄ intelligat immediate sic im-
p̄mūt illuminādo ad bonū z nō ad

maleficia vt supra factū est. Si autē
intelligat mediate tūc iuxta influē-
tiā corporū celestīū imprimūt indi-
recte z dispositiue. Ad sextuz. hoc
q̄ demones s̄m certa augmēta lune
hoīs verant contingit p̄ter duo.
Primo qdē ad hoc vt infamēt cre-
aturā dei. s. lunā. vt Hiero. z Chriſt.
dicūt. Sc̄do qz cum nō possint opa-
ri nisi mediātib⁹ naturalib⁹ virtutib⁹
bus. vt s̄. dictū est. Ideo cōsiderāt
corporū aptitudines ad effectus in-
ducēdos z qz cerebrū est humidissī-
mū oim̄ partū corpis vt Aresto. ob-
cit z naturales om̄es. ideo maxime
subiicit opationi lune que ex sua p̄-
prietate habet mouere hūozes. In
cerebro autē p̄ficiunt vires aiales. et
ideo demōes s̄m certa augmēta lu-
ne pturbāt hoīs fantasiā qm̄ cōside-
rāt cerebrū ad hoc dispositū. Ad ali-
ud q̄ demones aduocant i certis cō-
stellatiōibus aduentūt. faciūt p̄ter
duo. Primo vt hoīs in hunc erro-
rez inducāt q̄ credunt aliq̄d numē
esse in stellis Sc̄do qz cōsiderēt s̄m
aliquas cōstellationes materiā cōs-
palem magis esse dispositā ad effe-
ctus. p̄ quibus aduocant. Ad terciū
q̄ sicut dicit Aug⁹. xxxvj. de ciui. del
Per varia genera lapidū herbaz li-
gnorū animalū carminū z instrumē-
torū musicorū demones alliciuntur
nō vt aialia cibis sed vt spūs signis
inquantū. s. hec eis exhibent in sig-
nū diuini honoris cuius ipī sūt cu-
pidi. Tamē qz sepe obijcit q̄ demo-
nes possunt impediri p̄ herbas z ar-
monias a veratiōe hoim̄ vt in argu-
mento allegat de saul p̄ armoniā cl-
tharis. Vñ nitunt defendere q̄ ali-
quis possent effectus maleficiales p̄-
ducere p̄ certas herbas et occultas

causas absq̄ auxilio demonū tātm̄ modo ex influētia corporū celestiū que plus possūt imprimere ī hmōi res corporales ad effectus corporales quā in ipsos demones ad p̄ducēdū hmōi effect⁹ maleficiales. Ideo latius cū sit respondēdū est aduertēdum q̄ herbe v̄l armonie nō possūt sua naturali virtute totaliter excludere vexationes qua dyabol⁹ possit hominē vexare si sibi permittetere a deo vel angelis bonis. possūt tamē illam vexationē mitigare ⁊ ita parua possit esse vexatio illa q̄ possent eā pensitus excludere. s̄ hoc facerēt nō agendo in ipm̄ demones cum sit spūs sepatus in quē nō pōt naturaliter agere quodcuq̄ corpus. s̄ agēdo in ipsum vexatū a demone. Omnis em̄ causa limitate virtutis p̄ducere pōt effectū intensiorē in materia dispositam q̄ nō dispositas. cui ⁊ cōsonat illud **Ph. ij. de anima.** Actus actiuorū sunt in patiēte p̄disposito. Demon autē est agens limitate virtutis. ergo vexationē intensiorē facere pōt dyabolus in hoīe disposito ad illā vexationē siue ad illō ad quō dyabolus intendit adducere q̄ i hoīe dispositionis cōtrarie. Puta dyabolus pōt vexare intēsius passiōne melancolica hoīem dispositum ad illā q̄ hoīem cōtrarie dispositio nis. Certū est autē q̄ herbe ⁊ armonie multū possunt imutare dispositionē corporis. ⁊ ex p̄nti motus sensualitatis. hoc patet de herbis cum quedā inclinat ad leticiā quedā ad tristitiā. ⁊ sic de alijs. Hoc etiā p̄t̄ de armonijs per p̄bm̄. viij. **Politi.** vbi vult q̄ diuerse armonie habent puocare diuersas passiōes in hoīe. Hoc etiā refert **Boetius** in musica

sua. Et autor de ortu scientiarū vbi loquens de vtilitate musice dicit q̄ valet ad curandū vel alleuantū diuersas infirmitates. Et ita patē pōt q̄ ceteris paribus sit vexatio debili⁹. Nō autē video quō herbe vel armonie possint in homie dispositē onē aliquā causare p̄pter quā homo nullo mō possit a demone vexari si tamen pmittetere. quia dyabol⁹ mouendo solū motu locali vapores et ipsos spūs inordinato motu possit hominē multū vexare. Herbe autē vel armonie nullā dispositionē causare possent in homie sua naturali virtute per quā phibet demon p̄dictam cōmotionē facere. Contingit tamē quibz q̄ dyabolo nō pmittitur hominē vexare nisi vexatione ita parua q̄ per aliquā fortē dispositiones ad cōtrariū rolleret totaliter. ⁊ tūc aliq̄ herbe vel armonie possent corpus hominis ita ad cōtrariū disporre q̄ illa vexatio totaliter amoueret verbi gratia. Dyabolus quibz possit hominē vexare vexatōe tristitie ita debilitet q̄ p̄ aliquas herbas vel armonias que haberēt causare dilatacionē ⁊ diffusionē spiritūū qui sunt motus p̄trarij tristitie totaliter amoueret illa tristitia. **De autē Aug.** lib. ij. de doctr. christi. cōdemnat ligaturas ⁊ edā alla de quibus ibi diffusius scribit hoc attribuēs arti magice. hoc est q̄tuz ad illud q̄ nō possunt ex sua naturali virtute. qd̄ patet ex hoc q̄ dicit sic. Ad hoc genus pertinent omnes ligature atq̄ remedia que medicorū p̄demnat de sciētia. In quo satis patz q̄ illa cōdemnat quant⁹ ad vsum respectu cuius nō habent aliquā efficacitā ex sua naturali virtute. Quantū autē

ad illud qd. j. Regū cap. xvj. habet Saul qui verabatur a demone alleuabatur quādo dauid cytharā pcutiebat corā eo z qd spūs malus recedebat zc. Sciendū qd bene veruz est qd p tactū cythare virtute naturali illius armonie alleuabatur aliquātuluz afflictio saulis inquātum illa armonia aliq̄lter dulcorabar appetitum eius per audiriū per quā dulcorationem reddebat minus aptus ad illā vexationē Sed qd spūs malus recederet quando dauid cytharabat h̄ erat ppter vim crucis quod satis expresse dicit̄ in glosa vbi sic dicitur. Erat dauid in canticis musicis eruditus diuersorū sonorū rationabilis moderatusq; cōcentus vnitatez essentie significat que varijs modis quoridie resonat. Dauid malignuz spiritū in cythara cōpescuit. nō q̄ tanta esse: vis in cythara. sed in signo crucis qui in ligno crucis z cordarū extensione id est venarū gerebat que tā tūc demones effugebat.

Sequit̄ quo ad ipsas maleficas demonib⁹ se subijcientibus. Et est sexta quo ad questionē z secundum membrum.

Ro *tercia et*

p ānexa difficultate quo ad ipsas maleficas demonib⁹ se subijcientibus plura super moduz aggrediendū huiusmodi spurcitas possunt difficultari. Primo ex parte demonis z corporis ab eo assumpti ex quo elemento sit illud formatū. Secundo ex parte actus an semper cum infusione s̄minis ab altero recepto. Tercio ex parte temporis z loci an potius in vno tempore q̄ in altero exerceat. Quarto an

visibiliter quo ad circūstātes se agitat. Ex parte mulierū an tantūmodo ille que ex huiusmodi spurcitijs procreatur a demonibus frequētantur. Secūdo an ille que ab obstetricibus tempore partus demonibus offerunt. Tercio an remissior sit in talibus ipsa venerea delectatio. Ad que omi ad presens cuz nō sit respondendū eo qd tantūmodo generalitati studemus. z in secūda parte operis illa singula p eorū opera explanatur vt patebit in quarto capitulo vbi de singulis modis fiet mentio. Ideo ad secundū principale tendamus. Et primo cur in tam fragili sexu hoc genus perfidie inuenit amplius q̄ in viris. Et erit questio prima generalis quo ad cōditōes generales mulierū. Secūda specialis cuiusmodi mulieres amplius inueniuntur supstitiosez malefice. Tercia singularis q̄ ad ipsas obstetrices que oēs alias in malicia excedunt.

Quo ad primū. cur in sexu tam fragili mulierū maior multitudo maleficaruz reperitur q̄ inter viros z quidē incontrariū argumēta deducere nō expedit cum ipsa expertētia preter verborū z fidedignorū testimonia talia facit credibilia. Dicamus secū non despiciēdo in quo deus semper magna fecit fortia vt cōfūdet. qd diuerse a diuersis super hec assignant rationes. Semper tamē in principali cōcordātes. vnde z pro mulierū aul famēto ipsa materia bene est p̄dicabilis affectantq; audire vt expertentia sepe docuit dūmodo discrete pponat. Nam aliq̄ doctores hāc rōnez tradunt. Dicunt enī trisa esse in

rex natura. lingua. ecclesiasticus et femina q̄ mediū in bonitate aut malicia tenere nesciunt. h̄ vbi limites sue cōditiōis excedūt. ibi quendaz apicem et sup̄remū gradū in bonitate aut malicia vendicant. In bonitate q̄dem q̄n a bono regunt spir̄itu vñ et optima sunt. In malicia vō q̄n a malo spir̄itu regūt vnde et pessima efficiunt. De lingua est ptz cuz eius min̄isterio plurima regna fidel̄ xp̄iane sunt subiugata vñ et apostolis xp̄i in igneis linguis spir̄itus sanctus visus est. Ptz et in alijs sapiētibus p̄dicatozibus quotidie lingua canū vulnera et vlcera languentis lazari līgentes. Iuxta illud. Lingua canū tuoz ex inimicis animas eripientes. Cū et dux et pater p̄dicatoz ordinis in figura cattuli latrantis et accensam faculā in ore gestantis p̄monstrat^o est vs̄ suo latratu vsq̄ in p̄sens habeat lupos hereticos arcere a gregib^o ouū xp̄i. Dat et ex quotidiana experientia q̄ vniū viri prudentis lingua interdū infinitoz hominū strages p̄pedit. p̄pter q̄ nō immerito in eius cōmendationē Salomon puer. x. plura cecinit. In labijs sapientis inuenit̄ sapientia. Et itez. Argentū electū lingua iusti. cor impioz p̄ nihil lo. Iterū. Labia iusti erudiunt plurimos: q̄ aut̄ indocti sunt in cordis egestate morient̄. Cui^o causa ibidez xvj. subdit̄. qz bois est p̄parare animū et deli gubernare linguam. De mala vō lingua inuenies Eccl. xxvij. lingua tercia multos cōmouit et dispersit illos a gente in gentem ciuitates unitas destruxit. et domos magnatoz effodit Et dicit̄ lingua tercia eoz q̄ inter dual ptes cō

frarias incaute vel maculose loquit̄ De secundo. s. ecclesiasticis intellige clericos et religiosos in vtroq̄ sexu. C. rifo. sup̄ illud. Eiecit vendentes et ementes de templo. Sicut oē bonū a sacerdotio ita omne maluz ab eo egredit̄. Bero. i. epla ad Nepoclanū Negotiatozē clericū ex inope diuitem ex ignobili gloriozum quasi quandā pestē fuge. Et beatus Bern. omel. xxiij. sup̄ Can. loquēs de clericis dicit. Si insurgeret apertus hereticus mitteret foras et arefceret. si violentus inimicus absconderent se forsitan ab eo boni Nunc vō quō abijcient aut quō abscedēt se. Omnes amici et tñ om̄s inimici om̄s domestici et nulli pacifici om̄s p̄rimi et oēs que sua sunt q̄runt. Et alibi nostri prelati facti sunt pilati. nostri pastores facti sunt tonsores. Et loquit̄ etiā de prelatiis religioso rū q̄ onera grauiā inferiorib^o imponunt digito aut̄ suo minimo nō tangent. Et Greg. in pasto. dicit. Ille mo amplius in ecclesia notet q̄ p̄uerse agens nomen vel ordinē sanctitat̄ habet: delinquētē nanq̄ hūc redarguere nullus p̄sumit. et in exēplum culpa vehemēter extendit q̄n p̄ reuerentia ordinis peccatoz honorat De religiosis etiā dicit̄ b̄tus Aug. ad Vincentiū donatistā Simpliciter fateor: charitati vestre corā dño deo nr̄o q̄ testis est sup̄ animaz meā ex quo deo seruire cepi quoniam difficile sum expertus peiores sicut et non meliores q̄ q̄ in monasterijs defecerunt aut profecerunt. De mulierū vō malicia differitur. Eccl. xxv. Non est caput nequū super caput colubri. et non est ira super iram mulieris. Com. morari leoni. es

draconi pl^o placebit q̄ habitare cū muliere neq̄. Et inter plura que sequuntur & procedunt ibidē de muliere neq̄ cōcludit. Breuis est omnis malicia super maliciā mulieris. Hinc Chrysost. sup. Marthei. xix. Nō expedit nubere. Quid aliud est mulier nisi amicitie inimica. ineffugabilis pena. necessariū malū naturalis tētatio. desiderabilis calamitas. domesticū periculū. delectabile detrimētū. malū nature bono colore depicta. ergo si dimittere illā peccatū est cum oportet tenere iam vere tormentū necessariū est. vt aut dimittentēs adulteria faciamus aut quo fidianas pugnas habeamus. Tullio deniq̄. ij. rhetorice dicit. Virros ad vnūquodq̄ maleficiū singule id ē plures cupiditates impellunt. mulieres ad oīa maleficia cupiditas vna ducit multebriū em̄ viciōrum omnium fundamētum est auaricia. & Senec. i suis tragedijs. Aut amar aut odit mulier nihil terciū dedisse est. flere feminā est mēdactum. Duo genera lachrymarum habent in oculis feminarū. veri doloris vnū. insidiarum aliud. mulier cum sola cogitat mala cogitat. De bonis autē mulieribus tanta laus est vt etiā beatificasse viros legatur & saluasse gentes terras & vrbes. Patet de Iuda. Delbora & Hester. Hinc ap̄lus. j. Eozinth. vij. Si qua mulier habet virū & hic cōsentit habitare cum illa nō dimittat virū. sanctificatus est em̄ vir in fidelis p̄ mulierē fidelē. Ideo Eccl. xvj. d. Mulieris bone beat^o vir numer^o em̄ annoꝝ duplex. Multa sibi narrat laudabiliss. p̄ totū pene capitulū de excellētia bonarū. Et p̄ vtr. vlt. Ne mulieri forti. q̄ oīa etiā

in nouo testamēto in feminis claruerūt vt i virginib^o & alijs sanctis feminis que pfidas yētes & regna ab ydolatrie cultu ad xp̄ianā religiōez deduxerūt. Si quis inspicere vellet. Vinē. in spe. hysto. li. xxvj. ca. ix. de regno vngarie p̄ gillā xp̄ianissimā. Et de regno francoꝝ p̄ lorblidē virginē & clodoueo desponsatā inspicat & mira inueniet. vnde quecuq̄ vtupatione legant in cōcupiscētia carnis interpretari p̄t vt semp mulier p̄ cōcupiscētia carnis intelligat. Juxta illud. Inueni amariorē morte mulieres. & bona mulier subiecta carnis cōcupiscētia. Sunt & alij alias rōnes assignantes cur in maiore multitudinē regnant femine supersticio ē q̄ viri & dicūt esse tres causas. Prima est. qz prone sunt ad credendum. & qz p̄ncipaliter demō querit corūpere fidē. ideo potius eas aggredit. vnde & Eccl. xix. Qui cito credit leuis est corde & minorabit. Scda causa ē qz a natura p̄pter fluxibilitatez cōplexiōis facilioris sūt impressiōis ad reuelatiōes capiendas p̄ impressiōē sepatōꝝ spiritūū qua cōplexiōe etiā cū bene vtuntur multū bone sunt cum male peiores sunt. Tercia causa qz lubricā habēt linguā. & ea q̄ mala arte sciūt eis cōparibus feminis vir celare p̄nt. seqz occulte cū vires nō habeāt p̄ maleficia vndicare querūt faciliter. vnde Eccl. xxv. vt. s. Commorari leoni & draconi pl^o placebit q̄ habitare cū muliere neq̄ breuis oīs malicia super maliciā mulieris. Itē p̄t & addi illa cū fluxibiles sunt iō citi^o pueros demonib^o offerre p̄nt sicut & faciūt. Sūt & terciū alias rōnes assignātes q̄s p̄dicatores caute dnt. p̄ponere &

dicere. q̄ licz̄ in veteri testamēto scri
pture vt plurimū mala loquāt̄ d̄ mu
lierib⁹ ⁊ hoc p̄pter primā p̄uaricari
cē mulierē. s. Eua ⁊ imitatrices eius
tū ex post in nouo testamēto p̄pter
mutationē nomis vt eua in aue. Et
vt ait Hiero. Totū qd̄ intulit mali
maledictio eue. totūz̄ abfuit bene
dictio marie. Unde plurimaz̄ semp
laudabilis sunt de ipsis predicātia.
Sed qz̄ adhuc modernis t̄pib⁹ hec
p̄fidia āplius in mulieribus q̄ in vi
ris inuenit̄ vt ipsa experientia docet
curiosius causam inuestigādo vltra
p̄missa dicere possumus q̄ in omni
bus viribus tā anie q̄ corporis cuz̄
sint defectuose nō mirū si plura ma
leficia in eos quos emulant̄ fieri p̄
curāt. quātum em̄ ad intellectū seu
ad intelligēduz̄ spiritalia alterius
vident̄ esse speciei a viris cui aucto
ritas ⁊ ratio cū variis scripture exp̄
p̄tis alludit. Therentius ait. Mult
eres ferme vt pueri leui sentētia sūt
Et lactārius. iij. institutionū. Nūq̄
aliquā mulierē philosophiā sciuis
se nisi temestes. Et prouer. xj. quasi
describens mulierē dicit. Est circū
lus aureus in naribus suis. mulier
pulchra ⁊ fatua. Ratio naturalis ē.
qz̄ plus carnalis viro existit vt patz̄
in multīs carnalibus spurcitijs qui
etiā defectus notātur in formatiōe
primi mulieris cum de costa curua
formata fuit id est de costa pectoris
que est torta ⁊ quasi contraria viro
Ex quo defectu etiā p̄cedit q̄ cū sit
animal imperfectū semp̄ decipit. p̄
pter qd̄ semp̄ decipit. Catho instru
it insidias lachrymas ⁊c. Et illud.
Dum femina plorat. virū decipe la
borat. Patet in vxore Sampsonis
bue multū infestās eum ad declarā

dum sibi p̄bleuma x̄positū sodali
bus ab eo expositū eis reuelauit et
sic decept. Patet ⁊ in prima mult
ere q̄ ex natura minorē habent fidē
cū dixit serpenti interrogāti. quare
nō ederēt de omni ligno paradisi. re
spondit. de omni ⁊c. ne forte mozia
mur in quō ostēdit se dubitare ⁊ nō
fidē habere nō verba def. que omnia
etiā ethymologia nois demonstrat
Dicit em̄ femina a se et min⁹. quia
semp̄ minorē habet ⁊ seruat fides et
hoc ex natura quo ad fidelitatē. licz̄
ex gratia simul ⁊ natura fides in be
atissimā virgine nunq̄ defecerat cū
tamē in omnibus viris defecisset tē
pore passiōis x̄pi. Mala ergo mult
er ex natura cū citi⁹ in fide dubitat
etiā citius fidē abnegat qd̄ est fun
damentū in maleficijs. Quātum de
nisq̄ ad aliā potentia anime. s. volū
tate. ex natura cū odit aliquē quem
prius amauit tūc estuat. per iram et
impatentiā. ⁊ sicut maris estus sp̄
bulit ⁊ currit. sic talis est tota impa
tiens. Alludit huic rationi aucto
ritas diuersa Ecclī. xxx. Nō est ira su
per irā mulieris. et Sene. trage. viij
Nulla vis flāme tumidior venti tā
ta nec telli metuenda torri quāta cū
cōiunz̄ viduata tedis ardet ⁊ odit.
patet in muliere que false accusauit
ioseph ⁊ h̄ arcerare fecit. qz̄ noluit
sibi in s. ius venfire adulteri. Be
nefis. xxx. Et reuera potissima cau
sa deseruēs in augmentū malefica
rū est dolorosum duellū inter mari
tatas ⁊ nō maritatas feminas ⁊ vi
ros imo ⁊ inter ipsas feminas etiaz̄
sc̄tas. qd̄ tūc de ceteris. Vides em̄
in Ben. quāt fuit ipatencia ⁊ inul
dia sare ad agar postq̄ cōcepit. Be
nefis. xxx. Quāta rachel ad lyā p̄tes

filios quos nō habebat Rachel Be-
ne. xxx. Quāta anne ad fenēnam se-
cundā ip̄a sterili exiit. i. Regum. j.
Quāta marie ad moysen. Numeri.
xij. An̄ murmuravit ⁊ detraxit mo-
ysi p̄pter qd̄ est lepra p̄cussa. Quāta
marthe ad magdalenā ipsa sedē-
te ⁊ martha ministrante Lu. x. An̄
⁊ Eccli. xxxvij. Tracta cuꝝ muliere
de his que emulat. q̄si dicat: nō est
tractandū cū ea q̄: sp̄ emulatio id ē
invidiā est in mā' a muliere. Et q̄ in-
ter se sic agitant quāto maḡ aduer-
sus viros. Quare etiā vt narrat Na-
leri⁹ Forone⁹ rex grecorū die q̄ mor-
tu⁹ est dixit Leoncio fratri suo. ad
summā felicitatē nihil mihi deesset
si mihi sp̄ vxor defuisset. Cui Leon-
cius. Et quō vxor obstat felicitati.
Et ille. Marti hoc om̄s sciunt. Et
Socrates p̄s interrogat⁹ si dūcē-
da esset vxor. Respondit. Si nō ca-
pies solitudo arbitrans excipiet. h̄
generis interi⁹ hic heres alien⁹. Sz
si cepis illiē p̄petua sollicitudo: cō-
questus querulārū: dotis exprobra-
tio affinitū graue sup̄ciliuz: garrula
socrus lingua successor alieni marri-
monij incertus liberorū euent⁹. hec
dixit vt expert⁹. Maz vt ait Idero.
stra Quinsianū. Hic socrates duas
habuit vxores q̄s ingenti patientia
sustinēs. no potuit tñ ab eaz cōtu-
melijs clamorib⁹ ⁊ v̄mpationibus
liberari. An̄ quadā die ip̄s q̄rulārū
bus cōtra eū ⁊ ipse domū egressus
vt eaz molestias euitaret ⁊ an̄ do-
mū sederet. p̄ceperūt ille mulieres
sup̄ eū aquā immundā sup̄ quo ipse
nō pturbatus q̄ p̄s ait. Sciebas
q̄ post tonstrua pluitē sequerent.
Et de quodā legit cui⁹ vxor submer-
sa erat in fluuio q̄ eum quereret ca-

dauer eius ad educendum de aqua
ibat p̄ fluuium contra aquā: ⁊ inter-
rogatus causaz cum res graues de-
scendant infra ⁊ nō supra quare q̄-
reret cōtra aquam. Rñdit. Mulier
ista in v̄tra sp̄ fuit cōtraria dictis ⁊
factis siue mādatis meis. ideo que-
ro cōtrario modo si forte etiā mor-
tua contrariam voluntatē v̄tra cō-
suetū tenuisset. Et q̄dem sicut ex p̄-
m. o defectu intelligentie abnegati-
onē fidei facili⁹ v̄ris incurrit. Ita
ex secundo. s. inordinatis affectio-
nibus ⁊ passionibus varias vindic-
tas querunt excogitant ⁊ infligūt
siue p̄ maleficia siue alijs q̄buscun-
q̄ medijs. Unde non in trū tantam
multitudinem maleficaz in hoc ce-
nere existere. Quantum insup̄ dese-
crum in memoratua potentia cum
hoc sit in eis ex natura viciū nol-
le regi sed suos sequi imperus sine
quacunq̄ pietate ad hoc studet et
cuncta memorata disponit. Unde
Theophrastus. Si totam domū et
cōmiseris seruendū: ⁊ si alqd̄ tuo
arbitrio seruaueris etiā minimuz
vt magnū fidem sibi adhiberi adhi-
beri non putabit ⁊ iurgia cōcitet ei
nisi cito p̄fuleris parat venena aru-
spices ⁊ artoles cōsultat. ecce malefi-
cia. Sz quale sit dominū mulierū
audi Tullius in paradoxa. Nūqd̄ il-
le liber est cui mulier imperat leges
imponit p̄scribit iubet vetat qd̄ ei
videt nec ille imperanti aliquid ne-
gare potest vel audet. Ego istū non
modo huū h̄ nequissimū seruorū
appellandū puto lz amplissima fa-
milia natus sit. Unde ⁊ Seneca in
persona furiose medee. quid ammo-
do cessas sequere fellecē imperum
pars ista vltiōis qua gaudes quo-

ta est x̄. vbi multa ponte ostendēs
 q̄ mulier nō vult regi suo impe-
 tu pcedere etiā in damnū suū sicut
 de multis legit mulierib⁹ q̄ vel ob
 amorē vel dolorē. qz vñ dicitur face-
 re nō potuerunt: seip̄as occiderunt
 sicut z de laodice narrat b̄tero. sup
 Danielem. q̄ existens vxor regis An-
 tiochi regis syrie. zelans ne pl⁹ ama-
 ret beronicē quā etiā habebat vxorē
 beronicē z filiū ei⁹ ex dicto anti-
 ocho prius fecit occidi z post seip̄-
 sam veneno occidit. An qz nō vult
 regi z suo impetu pcedere. Iō Cri-
 so. nō immerito dicit. D̄ maū om̄i
 malo pei⁹ mulier mala siue illa pau-
 per sit siue diues. Si em̄ vxor diui-
 tis sit nō cessat nocte z die vtrū cal-
 lidū stimulare f̄monib⁹ blanda ne-
 quiter z importuna vtolenter. Si
 v̄o paup̄em vxorū h̄z ip̄m quoqz ad
 tracundīā z rixas incitare nō desi-
 nit. Et si vidua sit ip̄a p̄ semetip̄as
 om̄es despiciat passim z ad omnem
 audaciā spiritu sup̄bie inflāmatur.
 Queram⁹ inuenim⁹ fere omnia mū-
 di regna p̄pter mulieres fuisse euer-
 sa. Primū em̄ qd̄ fuit regnū. felix.
 sc̄z Troie p̄pter raprū vni⁹. fem̄ ne
 sc̄z helene destructū est multis mi-
 lib⁹ grecoz occisis. Regnū iudeoz
 multa mala z exterminia habuit p̄-
 pter pessimā reginā sezabel z filiā
 ei⁹ Athaliaz reginā in regno iude q̄
 occidi fecerat filios filij vt eo mor-
 tuo ip̄a regnaret sed vtraqz occisa.
 Regnū romanoz multa mala susti-
 nuit p̄ Cleopatrá reginā egypti
 pessimā mulierē. z sic de alijs. An z
 nō m̄tz si mund⁹ iā patit̄ ob malici-
 am mulierū. Demū inspiciendo cor-
 poris ip̄i⁹ carnalia desideria. Anō
 inu. uimera. nocumēta v̄ste hūane cō-

tingunt vt merito cū cathone vll-
 cen. dicere possim⁹. Si absqz femi-
 na possit ec̄ mund⁹ cōuersatio n̄ra
 nō esset absqz dijs cū reuera si nulli
 erū nō essent neq̄cie etiā tacēdo de
 maleficis adhuc ab innumeris per-
 culis mund⁹ remaneret exornatus
 Valer⁹ ad Rufinū. Chimerā mult
 erē esse nescis s̄ scire debes q̄ mon-
 strū illud triso: me insigni v̄nustet
 facie leonis olentis macule ventre
 capre virulēte cauda v̄pere armet.
 vult dicere. Q̄ est aspectus ei⁹ pul-
 cer. tactus fetid⁹. cōuersatio morti-
 fera. Audiam⁹ z aliā p̄prietatem p̄-
 vocem. Nam sicut est mendax i na-
 tura. sic z in loquela. Nam pungit:
 z tñ delectat. vñ et eaz vox cantus
 syrenaz affilatur q̄ dulci melodiā
 transeuntes attrahunt z tandē oc-
 cidunt. Occidunt q̄dem qz z mar-
 pta euacuant. vires auferunt. z dēū
 pdere cogunt. Itēz Valer⁹ ad ru-
 finum. Hec loquens placet delecta-
 tio: z pungit delictus. flos veneris
 rosa est. qz sub eius purpura multū
 latitant aculei. Prouer. v. Vitidi⁹
 oleo guttur ei⁹ id est locutio: nouis-
 sima eius amara q̄si absinthēū. Au-
 diamus z aliā in eius incessu statu
 z habitu ibi est vanitas vanitatus.
 Nō est hō in mūdo q̄ tñ studet pla-
 cere deo ben̄qno q̄tū mulier etiāz
 medfocris l̄ vanitatib⁹ studet ho-
 minib⁹ placere. De quo exemplum
 in vita pelagic q̄i dedita mūdo dis-
 currebat p̄ antiochiā ornata nimis
 quā sanct⁹ pater nomi⁹ noie vidēs
 flere cepit z dixit socijs q̄ toto tpe
 vite sue tantā diligentiaz nunqz ad-
 hibuerat dō placere x̄. q̄ demū ora-
 tionib⁹ ei⁹ cōuert̄ est. Hec est de q̄
 Ecclē. vij. z de qua iam ecclē. lamē

lat ppter ingentē multitudinē maleficarū. Inueni amariorē morte mulierē q̄ laque⁹ ē venatorū sagena cor ei⁹. vincula sunt manus ei⁹: q̄ placet deo fugiet illā. q̄ asit peccator ē capiet ab ea. Amarior ē morte id ē dyabolo. Apoc. vi. Nomē illi moris Nam lz dyabolus induxit euaꝝ ad peccandū: eua tñ seduxit adam. Et sicut peccatū eue nō induxisset nobis mortē anime ⁊ corporis nisi sb secuta fuisset culpa in adam ad quā induxit eua ⁊ nō dyabol⁹. sō amarior morte. Iterū amarior morte. q̄a hec naturalis ⁊ interemīt tñ corp⁹ s̄ peccatū a muliere inchoatū. occidit aīam priuando gratia ⁊ corpus s̄ in penā peccati. Iterū amarior morte. q̄ moris corporalis est intmic⁹ manifest⁹ ⁊ terribil⁹. s̄ mulier intmic⁹ cus blandus ⁊ occultus. Et sō amariorū periculosior laqueus iam non dicit venatorū s̄ demonū. q̄ iam capiunt hoies nō solū p carnalia desideria eas vīdendo audiendo cū earū facies sūt veni⁹ vrens ⁊ vox serpenis sibilus. Iuxta Bernardū. Iterū etiā innumeros maleficiendo hoies ⁊ iumenta. Sagena dicit cor ei⁹. s. inscrutabilis malicia q̄ in cordibus earū regnat. Et man⁹ s̄ vincula ad detinēdū vbi manū ad maleficiendū creaturā apponunt tunc dyabolo coopante s̄ ei. sūt q̄ s̄ tendūt. Cōcludam⁹. Prima p carnalē cōcupiscentiā. q̄ q̄ in eis est insatiabilis. Prouer. penul. Tria sunt insatiabilia ⁊. q̄ q̄ nūq̄ dicit sufficit. s. os vulue. An ⁊ cuz demonib⁹ causa explendi libidinis se agitant. Plura hic ⁊ educi possent: s̄ intelligentibus satis apparet. nō mirū q̄ plures reperiunt infecti he

res maleficorū mulieres q̄ viri. Et et p̄ heresis dicenda est. nō maleficorū s̄ maleficarū vt a potiori fiat denominatio. Et benedic⁹ altissimus q̄ virilem spēm a tanto flagitio vsq̄ in p̄s sic p̄seruat in q̄ vtiq̄ cū p̄ nobis nasci ⁊ pati voluit: sō ⁊ spm priuilegiauit.

Cuiusmodi mulieres amplius inueniunt supstitiose ⁊ malefice.

Go ad secundū cuiusmodi mulieres p̄ ceteris inueniunt supstitiose ⁊ maleficijs infecte. Dicendū vt ex precedenti questione patuit. q̄ q̄ tria generalia vicia. s. infidelitas. ambitio ⁊ luxuria. p̄cipue in malis mulieribus regnare vident. Ideo ille p̄ ceteris maleficijs intendunt q̄ p̄ ceteris illis vicijs dedite sunt. Iterū q̄ inter illa tria vltimū amplius p̄dominat. sō q̄ insatiabile ⁊. Ideo ille inter ambitiosas amplius infecte sunt: q̄ p̄ explendis suis prauis cōcupiscentijs amplius inardescunt vt sūt ad ultere fornicarie ⁊ magnatorū cōcubine ⁊ hoc ex septemplici maleficio vt in bulla tangit: venereū actum cōceptus in vtero varijs inficēdo maleficijs. Primo mentes hominū ad inordinatū amorē ⁊. immurando. Secundo vim generatiuā impediēdo. Tercio membra illi actui accōmoda auferendo. Quarto homines p̄stigiōsa arte i bestiales formas mutando. Quinto vim generatiuā quo ad femellas destruendo. Sexto abortum pcurando. Septimo infantes demonibus offerendo absq̄ alijs animalib⁹ ⁊ terre fugibus quibus varia nocumenta inferunt. de quibus in sequentibus tractabitur. s̄ ad p̄s de. nocumentis

hominem demus rationes. Et primo conclusio super eos quos maleficiunt ad amorem vel odium inordinatum et post eadem materia per maiorem intelligentiam sub difficultate est discutenda. conclusio autem hec est. Nam sanctus Thomas in III. dist. xxviii. de impedimento maleficiali practans sicut ostendit quare permittit dyabolo a deo maior potestas maleficij super actus venereos hominis quam super alios: rationes assignat. Ita dicere a seculo oportet quod he mulieres amplius infestant quam hic actibus amplius deserunt. Dicit enim quod quod corruptio peccati prima per quam homo factus est super dyabolo in nos per actum generare deuenit. Sed maleficij potestas permittit dyabolo a deo in hoc actu magis quam in alijs: sicut etiam in serpentibus magis ostendit virtus maleficij per dyabolum quam in alijs animalibus quod per serpentem dyabolum tanquam per suum instrumentum mulierem temptauit. Tunc etiam ut postea subdit. Item in matrimonio unum sit opus dei tanquam ab eo institutum. adhuc per opus dyaboli interdum destruit. Non quod deo violentiam quod censere sic fortior deo. Sed ex diuina permissione procurando impedimentum actus coniugalis vel temporale vel perpetuum. ex quibus hoc quod experientia docet: dicam quod propter hominum spurcicias explendas tam erga se quam et seculi potentes cuiuscumque etiam status et conditionis innumera maleficia practant eorum animos ad amorem heresi vel phisocaptione adeo immutando ut nulla confusione aut persuasione ab eis desistere valeant. Ex quibus etiam et ex terminum fidei seu periculum intolerabile quotidie imminet quod eorum animos immutare taliter sciunt quod eis nullum nocuum sive per se sive ab alijs

fieri permittat sicque quotidie crescit. Et utinam experientia nos minime edocuisse: imo et odia talia etiam in sacramento matrimonij coniunctis suscitata per maleficia et sicut infirmitatibus omnes generatiue potestis. ut nec redhibitionem nec exactionem debiti immontal locum per ple habere valeant. Sed quod amor et odium in aia existunt quam etiam demon intrare nequit: ne alicui hec quasi incredibili uideantur sub questione sunt discutenda cum etiam opposita iuxta se posita magis elucescunt.

Questio: an malefice mentes hominum ad amorem vel odium valeant immutare. et est septima in ordine.

Veritur an de

mones per ipsas maleficas mentes hominum ad amorem vel odium inordinatum immutare et incitare valeant. Et arguit quod non secundum premissa. Tria sunt in homine: voluntas, intellectus et corpus. Primum deus sicut habet per se regere: quia cor regis in manu domini. ita secundum angelum illustrare et ipsum corpus per influxum celestium corporum dirigere. Preterea intra corpora demones non possunt esse illa immutando. ergo minus infra animam eius potentius odium vel amorem immutando. Patet consequentia. quod ex natura maiores habent potestate supra corporalia quam supra spiritualia. et quidem quod non possunt immutare supra paruit in plerisque locis. quod nullam formam substantialem vel accidentalem inducere possunt nisi ad ministrum alicuius alterius agentis. sicut etiam quilibet alius artifex. est etiam ad idem. c. xxvj. q. v. epistolae scopi. in fine. Qui credit aliquam

Questio 59 septima XXIII

creaturā posse trāsmutari in meli⁹.
 vel in deterius nisi ab ipso oim crea
 tore infideli z pagano deterior est.
 Preterea ome agēs ex pposito co
 guoscit suū effectū. Si igit dyabo
 lus possit mētes hominū imutare
 ad odiū vel amorē. possit internas
 cogitatioēs anime videre qđ est cō
 tra illud qđ i l. de ecclesiasticis do
 gmatibus dicit. Dyabol⁹ internas
 cogitatioēs nō pōt videre. Et itez
 ibidē. Nō oēs cogitatioēs sūt ma
 le a dyabolo excitatur. sed aliquoti
 ens ex nrī arbitrij motu emergunt.
 Preterea amor z odiū sūt circa vo
 luntates que radicat in aia. ergo nō
 pūt causari a dyabolo q̄cunq; arte.
 tenet cōsequētia. qz illabi aie. vt dīc
 Aug⁹. Illi soli est possibile qui eas
 creauit. Preterea si dicat qz pōt mo
 uere sensitiuas interiores z sic cōse
 quēter volūtate nō valet. qz vis sen
 sitiuā ē dignior q̄ vis nutritiuā. Sz
 dyabolus nō pōt formare actū vir
 tutis nutritiue vt fomēt carnē aut
 os. ergo etiā nō pōt causare aliquē
 actū interiorū virtū anie. Sz cōtra
 Dyabolus nō solū visibiliter s; etiā
 Inuisibiliter hoies temptare dicit.
 hoc at falsum esset nisi interi⁹ circa
 animā z eius potētias aliqd causa
 re possit. Preterea Damasc. in suis
 sententijs. Dis malicia z eis inuidi
 cia a dyablo excogitata sūt. z dyo.
 l. iij. c. de di. no. multitudo demonuz
 tā omniū in alioruz z sibi z alijs est.
 Responso. Hic primo vanda est di
 stinctio de cā. z secūdo qualiter pōt
 interiores potētias anime imuta
 re que dicunt sensitiue interiores. z
 sic terciō concludet ppositus. Quo
 ad primuz cōsiderādum est qz causa
 alicuius potest aliquid dici duplēt

ter. Vno modo directe. Alio modo
 indirecte. Indirecte quidē sicut cū
 aliquid agēs causat aliquā disposi
 tionē ad aliqz effectū dicit esse oc
 casionaliter z indirecte causa illius
 effectus. sicut si dicat qz ille qz secat
 ligna est occasio cōbustionis ipsoz
 z hoc modo dicere possumus qz dy
 abolus est causa omniū peccatoruz
 nostroz qz ipse instigauit p̄mū ho
 minē ad peccādum ex cui⁹ peccato
 psecuta est in toto genere humano
 quedā pronitas ad omia peccata. et
 sic intelligēda sunt verba Damasc.
 z dyo. Directe autē dicit aliqd esse
 causa alicuius inquātum operat di
 recte ad illud. z hoc modo dyabol⁹
 nō est causa omis peccati. Non em̄
 omia peccata pmittunt dyabolo in
 stigāte sed quedā ex libertate arbi
 trij z carnis corruptione. qz vt Dri
 ge. dicit. Etia si dyabolus non esset
 hoies haberēt appetitū cibi z vene
 reozū z hmōi circa que inordinatio
 nes multe cōtingūt nisi p rationez
 talis appetitus refrenet. z maxime
 p̄supposita corruptiōe nature. Re
 frenare autē z ordinare huiusmodi
 appetitū subiacet li. ar. super quem
 etiam dyabolus minus habet pote
 statē. Sed quia per hanc distinctio
 nem nō possumus discernere qual
 ter iterdū amor hereds seu phloca
 ptio pcurari potest. Est vlti⁹ ad
 uertēdū qz dyabolus licet nō possit
 esse causa illi⁹ inordinati amoris di
 recte cogendo homis voluntatem.
 potest tamē esse per modū persuā
 dētis. Et hoc itetū dupliciter. scz vi
 sibiliter z inuisibiliter. Visibiliter
 sicut cum in aliqua specie hois sen
 sibiliter apparet etiā ipis inaleficis
 z eis sensibiliter loquit z persuadet

pcm. sicut tēptauit p̄mos penes
in paradiso in sp̄e serpētis. xpm̄ in de
serto in aliqua sp̄e visibilī ei appa
rēs. Et qz nō est putandū qz solū sic
psuadeat hoīem. qz sequeret qz nul
la alia pctā fierēt ex instructiōe dya
bolī nisi que dyabol⁹ visibiliter ap
parēs psuaderet. Ideo dicendū est
qz etiā inuisibilī instigat hoīem ad
peccādū. qd̄ qui fit dupliciter. per
modū psuasiōis et p̄ modū dispositi
ōis. P̄. r. modū psuasiōis sicut cū
pponit aliquid virtutē cognitiue vt
bonū. et h̄ pōt fieri tripliciter. qz vel
pponit q̄tuz ad intellectū vel q̄tū
ad sensum interiorē vel q̄tū ad sen
sum exteriorē. Q̄tuz ad intellectū
quidē qz intellect⁹ human⁹ pōt ad
iuuari ab angelico intellectu bono
vel aliqd̄ cognoscēdū p̄ modū illu
minatiōis cuiusdā. vt Diont. dicit
Ratio qz sicut intelligē f̄m p̄m̄ est
quoddā pati. Ideo pōt imprimere
in intellectu. aliquā sp̄m̄. vñ actus
intelligēdi elicit. Et si dicat qz etiā
dyabol⁹ hoc facere posset suauitate
naturalī q̄ nō est diminuta. vt patz
ex p̄cedētib⁹. Dicēdum qz nō pōt p̄
modū illuminatiōis sed p̄ modū per
suasiōis. R̄. d. qz intellect⁹ hoīs est il
lius p̄ditōis. qz q̄to magis illumia
tur t̄to magis cognoscit verū. et q̄
to magis cognoscit verū t̄to magis
pōt sibi cauere a deceptione. Et qz
h̄c deceptionē dyabol⁹ finaliter in
rēdit. ideo q̄cunqz ei⁹ psuasio nō p̄t
dici illuminatio licz possit dici reue
latio in q̄tūm p̄ impressionē quandā
in vires sensitivas interiores aut ex
teriores vbi visibiliter psuaderet a
liqd̄ impmeret. vñ intellectualis co
gnitio psuaderet ad aliquē actū ex
ercēdum qz q̄liter fieri pōt vics vt i

vires interiores aliqd̄ impmere pos
sit. Aduertendū est qz qz corpāl na
tura nata ē nālīter moueri localit̄ a
spūalī. P̄. r. hoc in corpibus n̄is q̄
ab aniab⁹ mouent s̄līr in corpib⁹ ce
lestib⁹. Nō est aut̄ apta nata forma
ri ab ea imediate et loq̄mur p̄cipue
de formis a foris manēdo nō ab in
formādo vñ optet qz cōcurrat aliqd̄
corpale agēs. vt pbat in. vij. meth.
Materia corpālīs nālīr obedit bo
no vel malo angelo ad morū localē
q̄ stāte qz demones sic p̄ morū loca
lem semina colligere p̄nt et p̄iugere
seu adhibere aliq̄bus effectib⁹ mira
bilī faciedis vt de magis pharao
nis cōtigit vbi pduxerūt serpētes
et vera aīalia vbi debita actiua debi
tis passiuis cōiungebāt. Ideo que
cūqz ex motu locali materie corpa
li accidē p̄nt nihil p̄hibet p̄ demo
nes fieri nisi diuinit⁹ impediantur
Quo itez stāte si volum⁹ intelligere
quō pōt fantasiā hoīs et interiores
potētias sensitivas icitare ad appa
ritiōes et ipetuosos act⁹ p̄ motū lo
calē. Notandū qz sicut p̄s in li. de
som. et vigil. assignat cām apparitō
nis somniōz p̄ motū localē ex eo qz
cū aīal dormit descēdente plurimo
sanguine ad p̄ncipiū sensitiuū siml
descēdunt motus siue imp̄siōes re
licte ex sens⁹. Quoz motionib⁹ prete
ritis et que cōtinue fuerūt in spiri
tibus siue virtutib⁹ sensitib⁹ inte
riorib⁹ que sunt fantasia seu imagi
natio que idē sūt f̄m sc̄m̄ Tho. vt
patebit. Est em̄ fantasia seu imagi
natio quasi thesaur⁹ quidā somniz
p̄ sensum acceptaz. Tū cōtingit qz
ita mouent p̄ncip̄ i ap̄pheniuū. i.
potentiā cōseruatōnā specierum qz
apparet in fantasijs ita recēter acti

tunc principiu sensitiuu a reb⁹ ipis exteriorib⁹ recent immutare. **U**er est q^o nō oēs s̄ intelligūt. s̄ si q^o se occupare uellet cōsiderare haberet numerū z officiu sensu interioruz q̄ s̄m **A**uscen. in l. de aia. l. 3 dicit eē q̄ncq̄. s. sensum cōem. fantasiā. imaginatiuā. extimatiuā. memoriā. **T**ū s̄m b̄m **T**ho. in p̄ma pte. q. lxxix. dicit esse quatuor t̄m eo q^o potenti am imaginatiuā z fantasiā ponit vnā: t̄m c̄t p̄lxitas s̄o obm̄it̄r de claratio eo q^o etiā q̄ in pl̄r̄sq̄ loc̄ de h̄is p̄tractat: t̄m nō hoc q̄ d̄m̄ est fantasiā esse thesaurū formari z alicui uidere memoriā esse h̄u- lufmodi. distigue. qz fantasia ē thesaurus seu cōseruatoriū formari p̄ sensum acceptaz. memoria aut̄ thesaurus int̄ctiōnū q̄ p̄ sensum nō accipiunt. **Q**uis euidens lupū fugit nō p̄pter indecentiā coloris aut si- gure q̄ sunt forme recepte a sensib⁹ exteriorib⁹ z reposita in fantasia. s̄ fugit qz inimicus naturez hoc h̄z p̄ quandā intentionē z app̄hensionē existimat: ua q̄ app̄hendit vt noctuū z canē vt amicū. s̄ cōseruatoriū illarū intentionū est memoria. qz re- t̄pe z retinere in corpalib⁹ reduc̄t̄ ad diuersa principia. nā humida be- ne recipiūt z male retinent. **E**cōtra rio aut̄ est de siccis. **A**z p̄positū s̄ q̄ cōtingit in dormientib⁹ de ap- paritionib⁹ somnoꝝ ex spiritū. i. sp̄z in cōseruatorijs repositaz z h̄ ex naturali motu locali p̄ cōmo- tionē sanguinis z humoꝝ ad prin- cipia illa. i. ad vtutes sensitivas in- teriores z dicit̄^o motu locali intri- feco in capite z in cellulis capitis. **H**oc etiā p̄t accidere ex p̄s̄i motu locali p̄ demōes p̄curato. z nō t̄m i

dormientib⁹ s̄ z in vigilantib⁹ in q̄ bus demōes p̄t admouere cōmo- uere interiores sp̄s z humores vt sp̄s p̄seruate in cōseruatorijs edu- cant de thesauris ad p̄ncipia sensi- tiva. i. ad vtutes illas imaginatiuā z fantastiā vt res aliq̄s habeat tal̄ imaginare: z talis dicit̄ interior tē- ptatioz nō mirū q^o demon s̄ possit sua naturali vtute cū q̄libz hō p̄ se vigilans z vsum rōnis h̄is p̄volun- taria cōmotionē sp̄z p̄seruatorum educere p̄t de suis thesauris. i. cō- seruatorijs h̄mōi sp̄s vt res aliq̄s ad suū placitū imaginez q̄ stant vt iam clare intelligit materia de amo- re hereos. **M**ā qz demōes vt dicit̄ est cōmouere p̄t h̄mōi sp̄s z. fact̄ unt ista dupl̄r. **A**liq̄ absq̄ ligamē vsus rōnis. vt de temptatiōe dicit̄ est z p̄ exemplū de volūtaria adhe- sioe q̄ interdū fit. **A**liq̄ aut̄ q^o tota liter vsus rōis liget. z h̄ etiā possu- mus exemplificare p̄ naturales q̄- dam defect⁹ vt in freneticz z ebrijs **E**rgo nō mirū q^o demōes sic ligare p̄t deo p̄mittente vsum rōis. z ta- les dicit̄ arrepticij z inde arrepti- cius ab arripio arripis. qz arreptus a demone. z hoc dupl̄r vel absq̄ ma- lefica z maleficid: vel cum ea absq̄ maleficio. qz vt p̄b̄s in p̄fato lib. dicit̄ q^o aliquis in passiōe existens a modica s̄titudine mouet. sic amās ex modica s̄titudine amati z sic etiā odiū habent. **I**deo demōes q̄ p̄ actus hoim experiant: q̄bus passi- onib⁹ magis subdunt illos ad hu- lufmodi amorem vel odiū inordina- tum instigāt: eo forti⁹ in eoz imagi- nationem z efficacius imp̄mendo hoc q̄ intendunt quanto etiā id facilius p̄t. **F**acilius aut̄ possunt

quanto etiā amans facilius species referuatā ad pncipiū sensitiuū. id ē imaginatiōe educit. ⁊ in ei⁹ cogitaciōe delectabili⁹ morat. Cū malefici⁹ vō qñ talia p maleficas ⁊ ad maleficarū instantiā ppter pactū intū cū eis pcurat. de qb⁹ enumerare p multitudine tam in spūalib⁹ q̄ secularib⁹ nō est possibile. Quot em̄ ad ulterī pulcherrimas vxores dimitte res in fetidissimas altas inardescūt. Nouim⁹ verulā tres successisse abates vt publica oim fratrū fama ī illo monasterio etiā in hodiernū dī em̄ refert nō solum in his maleficis affe s; ⁊ interemisse: ⁊ quartū iaz simill̄ mō dementasse qd̄z ipsa publica voce fatet nec feretur dicere feci ⁊ factō: nec desistere a meo amore poterunt: qz tantū de meis stercozib⁹ comederūt q̄titate p̄ extensum brachiū demonstrando. Fateor aut̄ qz nobis nō aderat vlciscendi ⁊ inqrendi sup̄ eaz facultas: s; adhuc supest. Et qz dictū fuit in pncipso distinctiōis q̄ inuisibiliter instigat dyabol⁹ hoīem ad peccandū nō solum p̄ modū psuasiōis vt dictū ē: im̄ mo etiā p̄ modū dispositiōis. s; non deseruit ad p̄positū tñ sic declarat. Per psilem ei admonitiōe spūitū ⁊ humoz facit aliquos magis dispositos ad irascēdū v̄ p̄cupiscēdū: v̄ ad aliqd̄ hmōi. Manifestus ē em̄ q̄ corpe aliq̄l̄ disposito ē hō magis p̄nus ad cōcupiscētiā ⁊ iraz ⁊ hmōi passioes: qb⁹ insurgentib⁹ hō disponit ad cōsensum. S; qz p̄cedentia difficile est p̄dicare: s; faciliōri mō p̄ ppli auisamento sunt declaranda. ⁊ qb⁹ remedijs possint tales maleficiatī liberari tractat̄ in tertia parte.

Mod⁹ pponēdi pmissa de amore hercos in sermonib⁹ ad pplm.

Redicator de supradictis p sic mouet questioz. An catholici sit asserere q̄ malefice valeāt ad amorē alienarū seminarū inordinarū mentes hoīm imutare ⁊ eoz corda sic succendere vt nulla cōfusiōe plagis verbis aut factis ad desistendū valeant cogi: ⁊ s̄l̄r ad odiū inter matrimonialit̄ cōiunctos incitare: vt nec redditōnis nec exactiōis debiti matrimonial' locū p̄ ple h̄re valeāt. q̄nimo interdū eoz optet currere ad amasias in tempeste noctis silentio per multa terraz spacia. Sup̄ q̄ si voluerit argumenta aliqua ex precedenti q̄stione sumat. si nō. dicat tñmō q̄ q̄stiones iste patiunt̄ difficultates ppter amorē ⁊ odiū: q̄ cū fundant̄ in voluntate q̄ in suo actu sp̄ libera ē: nec cogi pōt p̄ aliquā creaturā nisi a deo q̄ eam regere pōt. vñ nec demon vel malefica ei⁹ vtute ad amorē vel odiū voluntatē cogere videt̄. Item qz volūtas sicut ⁊ intellect⁹ subiectiue existit ī aīa ⁊ illabi aīe illi soli ē possibile q̄ eā creauit. s; difficultatē patit̄ q̄stio q̄ ad veritates enuclīadas in suis ptib⁹. his tñ nō obstantib⁹ dicendū est p̄mo sup̄ ph̄locaptionē odiū. sc̄do sup̄ maleficiū generatiue potētie. De p̄mo q̄ lz in intellectu ⁊ voluntatē hoīs immedate demon neqat opari. tñ s̄m oēs doctores theologos in. ij. sen. de vtute demōis ī opando ī corp⁹ ⁊ ī potēttas corpis siue corp⁹ alligatas siue sint sensus interiores siue exteriores p̄mittere vō agēvalēt. hoc pbat̄ aucte ⁊ rōe ex p̄cedenti q̄stione si placet inueniet, si nō. dicat au

constat rōne. Job. ij. Demoni dicit de. Ecce in manu tua. i. in p̄ta est. Job. z. B erat q̄ ad corpus. q̄d p̄z. q̄ in aiām noluit dare. vñ dicit **E**ruñ aiām ei⁹ serua. i. illesam serua. Ratio q̄ em̄ dedit in corp⁹ dedit etiā sup̄ om̄s potentias corp̄ al ligatas. vt sūt q̄nq̄ exteriores z q̄ tuor interiores. i. sensus cōis. fantasia siue imaginatiua. estimatiua memoratiua si nō pōt aliter declarari de⁹ de porcis z ouib⁹ exemplū vbi porci p̄ memoratiuā redire sciunt: z oues lupū z canē discernunt ex naturali imaginatione. vñ tantū ininiciū. aliter tāq̄ amici sue nature. Cōsequēti ois nostra cognitio intellectiua oriū bz a sensu. cum intelligentē iux̄ p̄bm in. ij. de ania. necesse sit fantasmata speculari. Tō sicut demon pōt interiorē fantasiā immutare: sic etiā intellectū obtenebrare. Et h̄ quidē nō erit imediata agere in aiām: h̄ mediantib⁹ fantasmatis. Itē q̄ nihil amat nisi cognitū. denē exēpla ad placitū d̄ auro q̄d amat auar⁹: q̄ intelligit eius virtutē zc. Tō obtenebrato intellectu obtenebrat z voluntas in suis affectiōib⁹. Nec aut̄ pōt facere demon z absq̄ malefica z cū malefica animo z accidere p̄nt ex sola incautela oculor̄ z de sing. s̄ tradem⁹ exempla. H̄v̄ Jac. j. di. Unusq̄sq̄ temptat a cōcupiscētia sua abstract⁹ z illect⁹. Deinde cōcupiscētia cū cōcepit parit pctm̄. pctm̄ vō cū p̄sumatū fuerit generat mortē. Sic sicchem cū vidisset dinam exeuntem ad videndū mulieris regionis adamauit eā z rapuit z dormiuit cū eā z cōglutinata est anima ei⁹ cum ea. Gen. xxxij. z fm̄ glo. Infirme aie

sic accidit q̄n postpositis p̄p̄is vt. Dina aliena negotia curat seducit cōsuetudine z sit vna vnitata sensus cū illicitis. De secūdo q̄ etiā absq̄ maleficis oriāz inrerdū ex tēptatione demonū principaliter sic declarat. Nam amon sororē suā thamar speciosissimā adamauit z desperat z ea valde ita vt p̄pter ei⁹ amorē egrotaret. ij. Reg. xij. H̄o em̄ intantum facin⁹ stupi q̄s p̄siliret nisi in roto corrupt⁹ z a dyabolo graui⁹ tēptatus. Un̄ glo. ibidē. Hoc monet nos z iō de⁹ p̄misit vt sp̄ caute agamus ne vicia in nobis diuent z p̄ncips pcti q̄ falsam pacē piclitantib⁹ sp̄det: nos patos inuentens improuise trucidet. De hoc secundo genere amoris refert⁹ est liber sc̄tōz patrū q̄ refert q̄ lz oēm tēptationē carnalis cōcupiscētie sibi subtraxissent tñ vltra q̄ credi pōt temptabant al̄ quōtēs amore mulierum. Un̄ z. ij. Cor. xij. ap̄ls dicit. Dat⁹ est mihi stimul⁹ carnis mer angel⁹ sathane q̄ me colaphizet. vbi glo. Emptando p̄ libidinē dat⁹ est mihi. Tēptatio aut̄ cui nō consentit nō est peccatū h̄ materia exercende virtutis. z h̄ intelligit de tēptatiōe q̄ ab hoste nō a carne q̄ sp̄ est ad min⁹ pctm̄ ventale etiā si ei nō cōsentiat. Porterit p̄dicatoz aliqua exēpla deducere si placuerit. De tercio q̄ amor hereos pueniat ex maleficis demonū discussū est supra z de hac loquitur tēptatiōe. Et si q̄s diceret quōd possit discerni q̄ n̄ ex dyabolo h̄ solum ex maleficio talis amor inordinat⁹ p̄cedit. Dicendū q̄ ex multis. Primo si taliter temptat⁹ pulcrā z honestā habeat vxorē z oppositum cōstat de altera zc. Secōdo si iudiciū

rationis oīno ligat q̄ nullis plagis seu verbis aut factis aut etiā confuſionibus ad deſiſtendū ab ea iduci valeat. Et tercio poſſiſſime qm̄ ſe cōtinere nō poſſet qm̄ interdū inopināte ſe etiā p̄ longū ſpaciū non obſtante aſperitate itineris put̄ ex taliū conſeſſione quiſq; ſentire pōt ſe trāſſerre habeāt ſiue de die ſiue de nocte. Max̄ ſicut dicit Chriſt. ſuper Math. xx. de aſina quā xp̄s equita uſt. q̄ cū demō volūtātē hoīs pctō poſſidz̄ quaſi ad libitū trahit q̄ placeat. exemplūz̄ dans de nauis in mari p̄ditō gubernaculo que ad libitū vēti p̄iicit. et ſicut q̄ equo potēter iuſſidet et rex tyrānt habēs poſſeſſiones Quarto diſcernit̄ in eo q̄ inopināte et ſubito vehunt et imutant̄ interdū vt niſi illi eis obſtare poſſit. Elicit̄ etiā ex ipſius pſone infamia. et añq; ad vltiorē qōnē de maleficijs circa potētīa generatiuā. pcedamus q̄ etiā annexa eſt. p̄mo ſoluēda ſūt argumenta.

Sequunt̄ ſoluſiōes argumētōz̄.

Argumenta autē r̄ndendo.

a Ad primū q̄ voluntas hoīs regat̄ a deo ſicut intellectus ab angelo bono. p̄t̄ ſoluſiō. Intellectus em̄ ſicut t̄mmodo illuſtratur ab angelo bono ad cognitionē verū vñ ſequit̄ amor boni. qz̄ verū et ens conuerunt̄. Ita etiā intellectus pōt a malo obtenebrari in cognitōz̄ verū apparētis. et hoc p̄ cōfuſionē ſp̄eruz̄ p̄ncipijs ſenſitiuis. ſ. virtutibus et potētis ſenſitiuis interiorib;̄ repretentatis. vñ ſequit̄ amor inordinatus apparētis boni puta corporalis delectatiōis quā etiā tales q̄rūt. Ad ſecondū argumētuz̄ q̄ intra corpora nō p̄nt eſſe illa imutādo. partim eſt ve-

rum p̄t̄m nō. et hoc q̄ ad tripl̄cē ſimilitudinē. Nō em̄ poſſunt illa imutare q̄t̄m ad educationē alicuius forme ſiue ſubſtāntialis ſiue accidentalis que etiā potē dicenda eſt productiō q̄ imutatio ſine adm̄niculo alterius agentis aut etiā ſine diuina p̄miſſiōe. Si autē loquamur de imutatiōe qualificatiua vt de ſanitate et infirmitate. ſic vt ex p̄cedentib;̄ p̄t̄z̄ p̄nt varias infirmitates etiā vſq; ad ligamē rōnis imittere. et ſic odium et amorē inordinatū procurare. Pōt etiā addi tercia imutatio que ſit qm̄ angelus bonus vel malus illabit̄ corpori ſicut dicim;̄ q̄ de t̄mmodo illabit̄ aie. ſ. eſſentie aie. Sed vbi dicim;̄ q̄ angelus illabit̄ corpori p̄cipue malus vt in obſeſſis ſibi nō illabit̄ infra terminos eſſentie corporis. qz̄ ſic ille ſolum modo q̄ dat eſſe. ſ. deus creator illa bi pōt et cōtinet tanq; q̄ habet̄ intrinſecā operationē aie. Dicim;̄ tamē illa bi corpori qm̄ aliqd̄ opatur circa corpus qz̄ ibi eſt vbi operatur. vt dicim;̄ Dam. et tūc opatur infra terminos corporalis q̄t̄itatis et infra terminos eſſentie corporis. vñ elicit̄ q̄ corpus habet terminos duplicis rōnis q̄t̄itatis et eſſentie. Et eſt diſtinctiō ſicut inter ſuppoſitū et naturā. An ſicut corpori illabi p̄nt ita et potētis affixis organo p̄poralib;̄ et p̄ p̄nt̄ impreſſiōes facere i potētias vñ p̄ accidēs talis opatioz̄ imp̄ſſiō reſultat in intellectū cū eſt obiectum ſit fantaſma ſic color viſus vt d;̄ in. iij. de aia. et p̄nt p̄ accidēs vſq; ad volūtātē qz̄ volūtās ſuū obiectū recipit ab intellectu ſub dōe boni ſm̄ q̄ intellectus apprehendit̄ aliqd̄ in rōne boni veri et apparētis. Ad terciū argumētū cōſicere cogitationes cordis eſt

dupl'r. vel in suo effectu. v' vt sunt in intellectu. P'ho mō nō solū angel' s' etiā hō gnosce' p't. lz angel' subtili' vt patebit. Itā interdū cogitatio cognoscit nō solum p' actū exteriorē. sed etiā per imutationes vultus. z etiā mediet' aliq's affectiones animi p' pulsam cognoscere p'nt. An Aug' in lib. de diuinar'one demonū dicit. q' aliqū hoim d'spositiones nō soluz voce p'latas. sed etiā cogitacōe cōceptas. cum si gna quedā ex animo exprimūtur i corpe tota facilitate p'discūt. Quis in libro retractationū h' dicat non esse asserendū. quō hoc fiat estimo q' retractat. Si q's diceret euz sensisse. q' cogitationes demon' gnosceret in intellectu. Alio modo p'nt cognosci cogitationes. put sunt in intellectu. z affectiones. put sunt i voluntate. z sic sol' deus cogitationes cordiū. z affectiones voluntariū cognoscere potest. Lut' rō est. qz volūtas creature rōnalis solū deo s'facet. z spe in eam sol' opari pōt. qui ē principale ei' obiectum. z vltim' finis. Et ideo ea q' in voluntate sunt. vel ex voluntate sola dependēt. solū deo sunt nota. Manifestū est aut'. q' ex sola voluntate depēdet q' actu aliq's aliq' p'deret. qz cum aliq's habet habitū i' te. vel species intelligibiles in eo existentes v'it eis cum vult. P'obatur etiā ex his q' dicta sunt. qz angel' nō pōt illabi aīe. ergo nō p't p' naturā videre ea q' sunt in aīa. z q'dū sunt i in timo aīe. An qū arguit. Demō nō p't vidē cogitacōes cordiū. ergo nō pōt corda seu mentes hoim ad amorē vel odiūz incitare. Dī q' sic gnoscat scz p' effect' z subtiliori mō

q' hō. ita etiā subtiliori mō pōt imutare ad odiū vel amorē. p'mouēdo fantasinata z intellectū obtenebrādo. Est etiā aliqd' timorosis p'scientijs z v'uosus p' eoz p'solatiōe aduertēdū. q' imutatio sensibilis exterior' z corpalis q' cōcomitat cogitacōes hoīs quāq' est ita p' illis z in determinata. q' diabol' p' eam i certam cogitacōem cogitacōis venire non potest. p'sertim qū studijs aut bonis operib' vacant interpellati z tales tunc in somnis plus verat. experientia hec docet. Quāq' ē ita fortis z determinata. q' p' illā pōt gnoscerē cogitacōes q'tū ad spēm. vt q' cogitat de inuidia vel de luxuria. s' an p' eaz possit certitudinalit' gnoscerē q'srum ad oēs circūstāntias. vt v'ic' sup' talem vel talem. sub dubio dimittamus. sicut z repertū. nisi q' v'ez est q' tales circūstantias ex actib' postmodū cognoscere pōt. Ad quartū p'tz q' licet illabi anime tm' cōueniat deo. tm' illabi corpi z p' p'sequēs potētis affixis corpi modo supra tacto. h' pōt p'uenire i' ange lo siue bono siue malo. An amor z odium in tali hoie causari possunt Ad illud q' virtus sensitua sit dignior q' nutritua q' tm' nō pōt imitari ab eo. Dicēdū q' imo sup' vim nutritiua etiam posset. ita vt aliqd' citius vel tard' dirigetur in os v' in carnē. sed ad illud nō coopatur sicut ad impediēdū vel agitādū v' res sensituias interiores vel exteriores. z hoc p'pter suū lucr' qd' ex sensuū deceptōe et intellect' illusione plurimū p'curat.

Questio octaua. An generatiua potētia seu actū venereū malefice impedire p'nt. quo d' maleficium in

bullam continet.

Secundo eadez

veritas. s. q. adultē fornicarie rē. ampli⁹ existūt malefice. oñdī p̄ impedimētū maleficiale sup̄ actū generatiōe potētē. z vt vitas maḡ elucescat. arguūt pri mo. q. nō sūt possibile. qz si tale maleficiū esset possibile. posset etiā maritatis p̄tingē. qd̄ si p̄cedit tūc cum m̄rimoniū sit op⁹ dei. z maleficius op⁹ diaboli. forti⁹ erit op⁹ diaboli ope dei. Si vō p̄cedit. q. tūmō fornicarijs z nō maritat. tūc redibit optiō q. maleficiū nihil sit in re. s. tū in opinioē hoīm cui⁹ oppositū in p̄ma. q. tactus ē. aut dabit rō cur sitis z nō illis p̄tingē p̄nt. z cū non videt s̄besse aliā rō. nisi qz op⁹ dei m̄rimoniū existit. Et illa rō s̄m theologos nō p̄cludit. vtz in. liij. dist. xxxiiij. de impedimēto maleficiale. manet adhuc argumētū. q. op⁹ diaboli erit forti⁹ ope dei. z cū hoc sit p̄ueniēs asserē. q. etiā incōueniens est asserē p̄ maleficiū posse impediri actū venerē. Itēz diabol⁹ non p̄t impedire act⁹ aliaz viriū naturaliaz vt comedēdi. abulandi. erigēdi. qd̄ videt eē vey ex eo qz interimē posent totū m̄ m. Præterea. cū actus venerē eqlit se hz ad oēm mulierē si impedit. impedit etiā ad oēm mulierē. s. h̄ est falsus. q. z p̄mū. q. falsus sit docet experientia. cū tales qui dī cū se maleficiatos sunt potētes ad alias. lz nō ad illas q̄s agnosce nō p̄t. qz vīc nō vult. vñ nihil p̄t in re In p̄tū z p̄ vitate ē. c. Si p̄ sortitias. xxxij. q. viij. Itēz oīm theologoz z canonistaz s̄nia vbi tractāt de maleficiale impedimēto m̄rimoni

Itēz ratto alludit cū maior sit p̄tās demōis q̄ hoīs. z homo impedire potest potentiam generatiuā siue p̄ herbas frigidissimas. siue p̄ alia impedimēta rē. vt q̄sqz imagiari p̄t ergo z demon q̄ acutioris scie existit h̄ facē p̄ampli⁹ p̄t. R̄sio ex duobus q̄ supra tacta sunt vitas satis patē p̄t. lz mod⁹ impedidēdi non sit speculatiue declarat. Nā tactus ē. q. maleficiū nō est solū in opinioē hoīm q̄si nihil in re. imo effect⁹ in nūeri maleficiales accidē p̄nt vere z realit̄ deo p̄mittēte. Q̄stus ē etiā q. deus ampli⁹ p̄mittit sup̄ vīm generatiuā p̄pter maiorē et⁹ corruptionē q̄ sup̄ alios actus h̄ianos. Sed de mō q̄ tale impedimētū p̄curat est aduertēdū. q. non p̄curat solū circa vīm generatiuā. s. etiā circa vīm imaginatiuā seu fantasiā Et sup̄ h̄ notat De. de palu. in suo liij. di. xxxiiij. q̄nqz modos. Dīc̄ etiā q. qz demon ex h̄ q. est spūs hz potētem sup̄ creaturā corpales ad mōtū locale p̄hibendū vel faciēdū. 3do p̄t corpa impedire ne sibi appropi quant directe vl̄ indirecte interponēdo se q̄nqz in corpe assumpto. sic accidit sponso q̄ despōsauerat ido lun. z nihilomin⁹ p̄traxerat euz in uenacula. nec p̄pter h̄ poterat eā cognoscē. 2do mō hoiez inflāmare ad actū illū vel etiā refrigerare ab actu illo adhibēdo occulte vtutes rez q̄s optime nouit ad h̄ validas. Tertio mō turbādo estimationē z imaginatiōē qua reddit mulierēz exofas. qz p̄t vt dictū est i imaginatiōē impmē. Quarto repmēdo vl̄ recte rigore mēoz fructificatōi cōgruēt. sicut etiā mōtū locale repr̄mere p̄t. Quinto p̄hibēdo m̄ssionē

spirituū ad mēbra in quibus est virtus
 motiua quasi intercludendo vias semi-
 nis ne ad vasa generatiōis descen-
 dat vel ne ab eis recedat. vel ne ex-
 cidat vel emittat et multis alijs modis
 Et ibidem habet quod supra actus est ab alijs
 doctoribus concordando dicēs. Plus
 enim permittit deus supra hunc actum per
 primum peccatum diffundit quod supra alios
 actus humanos. sic et supra serpentes qui
 magis incantationibus deseruiunt quod
 alia animalia. et post pauca dicit. Idem
 etiam de muliere est. quod potest imaginari
 tionem eius sic demerere ut exposus ha-
 beat virum. quod per toto mundo non permit-
 tit se cognosci. Post vult dare rō-
 nem quare plures maleficiunt viri cir-
 ca tales actus quam mulieres. et dicit quod
 quia tale impedimentum fit inter duos
 per obstructionem vasis. vel etiam per mo-
 tum localem reprimendo rigorem membrum.
 que potius et facilius in viris prin-
 gere possunt. ideo plures viri malefici-
 tur quam mulieres. Posset etiam quod dicitur
 quod ideo quod plures mulieres super-
 stitiose sunt quam viri. et potest allicere
 cupiunt viros quam mulieres. vel etiam
 in respectu habent faciunt mulieres con-
 crevit utrobique faciunt occasione ad-
 ulterandi dum vir alias cognoscere potest
 et non peritiam sicut vxor etiam alios habeat
 quare amatores. Addit etiam quod deus
 permittit amplius seuire in peccatores quam
 in iustos. Et angelus dixit Thobie
 In illos qui libidini vacat accipit de
 montium preteritatem. licet etiam aliqui in ius-
 tos sicut in Job. sed non circa vim gene-
 ratiua propter quod debet facere professio-
 nes et alia bona ne ferro manere in
 vulnere frustra sit medicina appo-
 nere. hec De. sed etiam amotione talis
 effectus patebit in tertia parte operis.
 Incidentaliter aliqua dubia de-

clarantur.

Incidentaliter deo. si querit
 Quare actus ille aliquando im-
 pedit respectu vniuersi multu-
 ris et non respectu alterius. Respon-
 sio secundum Bonauenturam. hec est vel quod fortis-
 gus seu malefica ad hoc respectum
 persone determinate diabolum immu-
 tauit. vel quod deus respectu persone
 cuiuslibet impedire non permittit. De
 cultum enim dei iudicium hic latet. ve
 patet in vxore Thobie. Et addit. si
 querit quomodo dyabolus hoc facit. Di-
 cendum quod impedit generatiua non
 impedimento extrinseco ledendo
 organum sed extrinseco impediendo
 usum. Et quia est impedimentum ar-
 tificiale non naturale. ideo potest im-
 pedire ad vnam quod non ad alias. vel
 tollendo excitationem concupiscentie
 ad illam et non aduersus alias et hoc
 per virtutem propriam vel herbam vel lap-
 idem vel per aliquam naturam occultam.
 Et hec pueniunt cum dicitur De. de
 palude. Preterea cum in potesta-
 tis actus beneque ex frigiditate na-
 ture seu naturali defectu contingit.
 Si queritur quomodo potest discerni quod ex
 malificio vel non malificio contingit.
 Respondit Hostien. in summa. licet hoc
 non sit predicandum publice quoniam vxor
 nullatenus mouet et usque potest co-
 gnoscere hoc est signum frigiditatis.
 sed quoniam mouet et erigit officere aut non
 potest est signum malificij. Notan-
 dum insuper quod non solum fit malefi-
 cium ne quis actum illum exercere va-
 leat. sed etiam aliquando fit ne mulier
 concipiat vel ut abortum faciat. Sed
 nota sunt canonum sanctiores. quod quicquid
 propter vindiectam libidinis expellenda.
 vel propter odium aliquid fecerit viro vel
 mulieri propter quod non posset gnare vel

cōdige reputat homicida. eſt de ho
mi. ſi aliq̄s. Et nota q̄ cōiſt loquit̄
.c. de amatorib⁹ ſecula q̄ ſuis ama
tijs p̄ pocula ne p̄ſuſione incurrat̄
talia p̄curat̄. vel etiā p̄ certas her
bas naturā nimis iſrigidātes abſ
q̄ auxilio demonū. vñ penſitētes ſi
cut homicide ſunt puniēdi. Male
fice aut̄ p̄ maleficiā talia p̄curātes
ſunt ſim leges vltimo ſupplctio pu
niēde vt ſupra in p̄ma q̄ſtione tactū
eſt. Et p̄ ſolutione argumētōz vbi
difficultat̄ an m̄ſimonialiter p̄tan
ctis talia p̄tingere poſſint. Eſt vltē
rius aduertēdus q̄ licet ex his que
facta ſunt nō pateat ſup̄ h̄ veritas
tñ verez realiter illis in m̄ſimonio
ſicut z eſt p̄tingere p̄nt. Et prudēs
lector qui cop̄ia libroz habet inue
niet tā apud theologos q̄ canoni
ſtas p̄cipue. eſt. z in materia de frī
gō. z maleficiat̄is z in. iij. diſtinc.
.xxxij. mutuo p̄cordātes. z duos
errores reprobat̄es. p̄ſertim circa
m̄ſimonialiter p̄ſictos q̄ ſentire vl
deban̄ q̄ tale maleficiū non poſſet
p̄tingere inter m̄ſimonialiter p̄ſi
ctos mort̄s illis rōnib⁹ q̄ dyabol⁹
nō poſſet opa dei deſtruerē. Et pri
mus error q̄ ab eis reprobat̄ ē p̄tra
illos q̄ dicebāt maleficiū niſiil eſſe
in mūdo. h̄ tantū eſſet in opinione
hominū qui ex ignorātia cauſarū
occultaz et quas etiā nullus ho:m
ſcire poteſt aliquos effectus natu
rales maleficijs impurabant. quaſi
illos efficerēt nō occulte cauſe ſed
demonēs per ſe vel maliſicos. Et h̄
error licet ab oib⁹ alijs doctozib⁹
ſub ſimplici falſitate reprobat̄ tñ a
ſctō Tho. acrius ipugnat̄ vbi ſp̄m
tanq̄ herēſim p̄denat̄ dicēs. q̄ h̄c
error ex radice infidelitat̄ p̄cedit

Et qz infidelitas in xp̄lano herēſis
dicit̄. iō tales vt heretici merito ſūt
ſuſpecti. De qua tamē materia etiā
in p̄ma q̄ſtione tactū eſt. licet ibi
nō talis ſit declaratū. Nā ſi q̄s alia
dicta doctoris ſancti in alijs locis
p̄ſiderat. rōnes inuenit q̄re aſſerit
talem errozē ex radice infidelitat̄
p̄cedere. Nam in q̄ſtionib⁹ de ma
lo vbi tractat̄ de demonib⁹ z in. q.
.j. an demones habeāt corpa natu
raliter ſibi vnita. Inter alia q̄ ibi
recitant̄ mētio de illis q̄ ſingulos
effectus ad v̄tutes celeſtū corpoz
quibus z ſubelle dicebāt occultas
cauſas effectuum inferiorū dicens.
Conſiderandus eſt q̄ paripatetici
areſtorilis ſectatores nō poſuerūt
demonēs eſſe. h̄ ea q̄ attribuunt̄ de
monibus dicebāt puenire ex virtu
te celeſtū corpoz z aliaz natural
um rerū. Cū Aug. dicit̄. x. de ciuſ.
del. porphirio viſum fuiſſe q̄ her
bis z lapidibus z aiantibus ac ſo
nis certis vocibus ac figurat̄ionē
bus atq̄ ſignētis q̄bus daz etiā ob
ſeruatis in celſ p̄uerſione motibus
ſyderū fabricari in terra ab hoibus
potēſtates ſyderū idoneas varijs
effectibus exequēdas. Ex q̄bus ap
paret error q̄ om̄ia reducebant̄ in
cauſas occultas ſyderū z demonēs
tñ modo b̄ricarent̄ ex opinione
hominū. Sed q̄ hec poſitio ſit fal
ſa manifeſte p̄bat̄ ſctūs Thomas.
ex hoc ibidē. q̄ regiunt̄ aliq̄ opat̄
nes demonū q̄ nullo modo p̄nt ex
aliq̄ naturali cauſa procedere. pu
ta q̄ aliq̄s obſeſſus a demone loq̄
tur linguaz ignotam. et multa alia
inueniunt̄ opera demonū tam in
arreptitijs q̄ nigromāticis artib⁹
q̄ nullo mō p̄nt niſi ex aliq̄ intelle.

ctu pcedere. ad min⁹ bona fm natura. licet mala fm voluntate. Et ideo coacti fuerunt propter inconvenientia tacta alij phi ponere demones esse. licet post in varios errores incidere ruit alijs putantibus aias hominum a corporibus exeuntibus demones fieri. Quia et multi aurispices pueros occiderunt. ut anias eorum suos coopatores haberent. et plures alij ibi errores recitant. Quia pro quo non immerito doctor scriptus dicit tale opinionem ex radice infidelitatis pcedere. Si cui placet legat Augustinus in. viij. et ix. de ci. dei. super varios errores infidelitatis circa naturam demonum. quare etiam contra rationem omnium doctorum que in prefata distinctio allegat contra hominum errantes. scilicet que maleficium aliquid esse negantes magne est efficacite in senia. licet brevis sit in verbis. ubi dicuntur que maleficium nihil esse in modo asserunt. Triatur omnium doctorum sententias et sacre scripture declarantes demones esse. et demones habere potentiam supra corpora et supra imaginatos hominum deo pmittere. unde et per eos malefice mira operari possunt circa creaturas. Quia et merito istorum demonum instrumenta. et ad quod instantiam demones inter dum ad creaturam non cumeta operant malefici dicuntur. Et quidem quod reprobatorez huius primi erroris a doctoribus non fit merito de infimonialitatis distinctis. tamen per reprobationem scilicet erroris huius dicitur enim quod aliorum error erat quod huius maleficium est et abudaret in modo etiam contra carnalem copulam. tamen quod nullum tale maleficium potest esse per seipsum. ideo non quod dirimit infimonialitatis tractum. Et ecce quod merito fit de infimonialitatis distinctis. Improbatio autem huius erroris. huius declarare non deseruiat ad oppositum. tamen per

pter eos que contra librorum non habent. Notandum quod improbat per huius que talia asserere dicunt esse contra experientiam et contra iura antiqua et noua. Unde dant talium catholici doctores distinctioez que impotentia ex maleficio procurata aut est temporalis. aut perpetua. Si temporalis. tunc non impedit. Tunc autem presumit esse temporalis. quoniam infra spacium trium annorum cohabitantes et quatuor possunt operari dantes siue per ecclesiastica sacramenta siue per alia remedia sanari possunt. Si vero non sanentur aliquid remedio. ex tunc presumit esse perpetua. et tunc autem pcedit infimonialitatis tractationem et consumationem. et sic impedit infimonialitatis tractum. Et huius dicitur et dirimit talis tractum. aut sequitur infimonialitatis tractationem huius non consumationem. et sic etiam ut dicunt aliqui dirimit infimonialitatis tractum. dicit enim. xxxij. q. i. c. j. quod coniugium confirmatur officio. scilicet carnis. ut de glo. aut sequitur infimonialitatis consumationem. et tunc vinculum infimonialitatis non dirimit. Plura ibi notantur ex de frigidis. et per hostien. et Boffre. et doctores etiam theologos ubi supra. Ad argumenta ad primum satis patet ex his que dicta sunt. Nam primo quod dei opera possunt destrui per opera diaboli. si maleficium posset inter coniugatos coniugem non valet instantia. uno oppositum potest esse nihil possit diabolus nisi deo pmittere. Itaque quod non per violentiam destruit uti tyrannus. huius per quendam arte extrinsecam ut supra patuit. Ad secundum patuit supra quare deus potius pmittere super huius actum venerit. quam super alios actus. potest etiam super alios quod deus pmittere. Unde non valet quod perimat mundum. Ad tertium similiter patet ex dictis.

Questio nona. An malefice possit

glofa illusione operatur circa mēbra virilia. q̄si illa oīno sint a corporibus euulsa.

Artio eadē ve-

r. ritas declaratur p̄ diaboltas opationes circa mēbrum virile. cuius rei veritas vt magis elucescat querit̄. An malefice valeant membra virilia virtute demonū vere & realiter vel solūmodo p̄stigiosa apparit̄ōe auferre. Et arguit̄. q̄ vere & realiter p̄ argumentū a fortior̄. **M**asora p̄nt demones vt homines occidē vel localiter trāsserre. vt supra patuit de Job & thobse septē viris occisis. ergo etiam p̄nt mēbra homis vere & realiter auferre. **P**reterea glo. sup̄ illud ps̄. Immissiones p̄ angelos malos. **D**eus punit p̄ malos angelos sicut populum israeliticū sepe punitit varijs languoib⁹ vere & realiter corpib⁹ immisis. ergo & h̄mōt̄ infirmitates circa membr̄ talia immittere potest. **S**i dicatur q̄ p̄t diuina p̄missione tūc sic in p̄cedentib⁹ dictum est. q̄ deus ampl̄ p̄mittit vim generatiuam maleficiari. p̄pter primā corruptionē peccati q̄ per actum generat̄em in nos deuenit. ergo etiam amplius p̄mittit super mēbrum illius potētie generatiue vt ip̄m totaliter auferat. **P**reterea masor̄ fuit p̄uersio yporis Ioth in statuā salis **B**enesis. xij. **Q**uā auferre mēbrū virile s̄ illa fuit vera & realis. & nō apparens p̄uersio. q̄ adhuc visibiliter vt dicit̄ super illa statuā. **E**t facta fuit p̄ malū angelum vt coacti a bonis q̄ prius cecitate eos p̄cusserāt. vt h̄ ostiū dom⁹ iuentre nō possent

sicut etiā alte punitiōes sodomita rū. q̄ & glofa ibidē asserit̄ ip̄az etiā illo vicio infectā. ergo & ista facere p̄nt. **P**reterea. q̄cūq; p̄t inducē for mā nālem. p̄t & illā auferre. **S**ed demones formas nāles pluries induxerūt. vt p̄tz de magis pharaonis. q̄ virtute demonū ranas & serpētes fecerūt. **I**tem **A**ug. in. li. lxxvij. q. dī cū. q̄ oīa q̄ visibiliter sūt etiā p̄t in feriores p̄tates aeris. hęc nō absur de fieri posse credūtur. s̄ hoc p̄nt facere hoies vt aliq̄ arte vel incisiōe mēbr̄ auferat. ergo & demones ista facē inuisibilis qd̄ alij visibilis p̄nt. **S**z p̄tra **A**ug⁹. xvij. de ci. de i. **N**ō est credēdū etiā hoies corp⁹ demonuz arte vel p̄tate in bestiali linea mēta posse p̄uerri. ergo etiā a simili nō p̄t auferre qd̄ ad veritatem corpis hūani deseruit. **I**tem. iij. de trini. dicit̄. **N**ō est putādū istis trāsgressoribus angelis ad nutum seruire hęc visibilia rerum materiam sed soli deo. **R**esponso. **N**ullū dubium. q̄n malefice quedā mira operatur circa membra virilia. vt ex v̄sis & audit⁹ plurimoz imo & ex ip̄a publica fama constat. de hoc q̄ per sensum visus aut tactus veritas illius mēbr̄ cognoscebat. qd̄ qualiter fieri potest. **D**icendū q̄ licet dupliciter fieri p̄t. scz vere & realiter. vt argumēta prima tetigerūt. & p̄stigiosa operatōe. ea tñ que a maleficis sūt. circa h̄mōt̄ non sūt. nisi p̄stigiosa illusione. que tamen illuso nō habet locum in imaginatōe patētis. q̄ imaginatio eius potest vere & realiter estimare aliquā rem nō esse presentē. licet per nullā operationem sensus exterioris. scz v̄sum aut tactū percipit esse presentē

Uñ potest dici vera ablatio mēbrū ex pte imaginatōnis patiētis licet nō ex pte rei qđ q̄liter fit sunt plura notāda. Primo duo modi q̄bus isti fieri p̄nt. Nō mix q̄ dyabolus sensus hūanos exteriores decipere p̄t. q̄ interiores de q̄bus supra tactū est illudere p̄t formas reseruatatas educēdo ad p̄ncipia sua sensitua. decipit autē eos in sua nāli opatiōe. vt qđ visibile est fit illi invisibile. tāgibile intāgibile audibile inaudibile. z sic de alijs. Hec autē vīdas ita nihil ponit ex pte rei qđ oīa sūt ex imutatione organoz de struētū ad visum auditū zc. vt sunt oculi z manū q̄bus imutatis ita fallitur sensus iudiciū. Possūm ista ex nālibus q̄busdā demōstrare. nā sic vīnū dulce p̄pter infectiōez lingue in febricitate videt amara. vñ gust⁹ decipit nō ex pte rei s̄ ex parte hūmoz. Ita z ibi nulla deceptio ex pte rei. q̄n ibi fit vīrga adherēs. sed deceptio ex pte organi sensus. Iterū sic supra dictū est de vī generatua illā impedēdo p̄ impositionē alicui⁹ alteri⁹ corpis eiusdez coloris z apparētie. ita z aliqđ corpus planū figuratū colore carneō interponere p̄nt in vīsum z tactū oculo rū z manū z in ipm verū corpus patiētis ita qđ suo iudicio nihil valeat videre z sentire nā. corp⁹ planū z nllō mēbro interruptū. Videatur dicta sc̄i Thomae in. ij. dist. vñij. art. v. de p̄stigiōsis illusionib⁹. et s̄c̄i. ij. q. xcj. z in q̄stionib⁹ d̄ malo. frequēter allegās illud Aug. i li. lxxxiij. q. serpit h̄ maluz demonis p̄ oēs aditus sensū. les dat se figuris. accomodat se colorib⁹. adheret zonis. odorib⁹ se subijcit. infundit

se saporib⁹. Preterea alludit rō qđ nō solū p̄ interpositiōez alicui⁹ corporis plant si mēbrato. itis illusio p̄stigiōsa in vidēte z tangente fiat. imoz p̄ modū q̄ certi spūs seu spēs reseruat educūtur ad sua p̄ncipia sensitua interiora. s. ad imaginatōnē z fantasiā. vñ p̄tingit aliqđ imaginari ac si p̄mo eliciatur ex sensu exteriori. Nam vt in p̄cedēti q̄stio ne tactū est. Demones vtute p̄pria p̄nt localitē corpora mutare. ex transmutatiōe autē spiritūū z humoz etiā s̄m nature opatiōnē cōtingūt. aliq̄ s̄m imaginatōnē vel sensum videri nāliter dico. qz z p̄hs in de som. z vlgil. assignās causas apparitōis somnīoz dicit. qđ cum aīal dormierit descendente plurimo sanguie ad p̄ncipiū sensitiuus siml descendit motus siue impressiōes relicte ex sensibilitū motionib⁹ q̄ in spiritib⁹ sensibilib⁹ p̄seruant. Termini fuerunt sup̄ declarati ita qđ tunc aliq̄ appareāt ac si tūc p̄mo a rebus exterioribus sensus imutarent. Et qz hoc nā facere p̄t a fortiori dyabolus formas seu spēs corpis plant z nō mēbro vīrlit organifato educere p̄t ad vīm fantastīcā z imaginatūā vt inde sensus iudicēt ac si i rerū vitate ita esset. p̄ hūc etiā modū vt patebit inferius homines vident aīalia cū tñ nō sint in rerū vitate.

Secūdo notādi sunt alij modis di faciliores ad intelligen- dum z p̄dicādū. Nam quia prestigiū nihil aliud est s̄m f̄s̄. vñ. ethimol. c. ix. q̄ sensū q̄dam delusio z p̄fertim oculoz. Tñ z d̄ a p̄stringo qz aciem oculoz p̄stringit ita vt res videāt aliter eē q̄ sint Et vt alexader de ales dicit pre. ij.

Prestigiū parte sumptū est illuſio demonis q̄ non h̄z cauſam ex parte mutationis rei. ſ; ſolūmodo ex parte cognoscēt̄ q̄ deluſit. ſiue q̄ntū ad interiores ſenſus. ſiue q̄ntū ad exteriores. Tū in ḡne loq̄ndo etiā ſ; hūana p̄ſtigioſa arte dicam⁹. Tribus modis p̄t fieri. Una abſq; demonib⁹. ⁊ illa pot⁹ dī deluſio. q̄ artificialit̄ ſit agitatioe hoīm on̄dētū vel occultantū aliq̄s res. ſic ſit in traſectōib⁹ p̄ ſoculatores v̄l p̄ mīmos. Ali⁹ modus ſit etiā ſine virtute demonū v̄tpote nāliter v̄tute corpoz nālū vel etiā mineralū q̄ quib̄ h̄nt p̄nt ſm q̄ndaz virtutē h̄mōi rebus inditā rem on̄dere vel facē apparere nō ſic eſt. Tū Tho. i. pte. q. cxliij. art. iij. ⁊ ſm aliq̄s plures q̄dā herba ſuccēſa ſeu accēſa ſumigās facit trabes apparere ſerpētes Tertio⁹ modus deluſionis eſt q̄ ſit p̄ demones deo tū p̄mittente. H̄nt em̄ demones ex nā vt patuit q̄ndā prātem ſup̄ q̄dā res inferiores q̄s p̄nt exercere circa illas q̄ de ſint vt tunc etiāz res appareāt aliter q̄ ſint. Pro q̄ notādus tertio q̄ demō p̄t q̄nq; modis illudere aliq̄e q̄ iudicat rem aliter q̄ eſt. Primo artificiali traſectione vt dictū eſt. q̄a quicq̄d hō ſcit p̄ artē meli⁹ ipſe ſere potēſt. Secūdo modo naturali applicatione alicui⁹ rei vt dictū eſt p̄ interpoſitionē alicui⁹ corpis vt aliter occultet vel etiāz ex fantaſijs hoīm illas perturbādo. Tertio modo vt q̄n in aſſumpto corpe oſtendit ſe eſſe aliquā rem q̄ nō eſt. ſicut Greg. in p̄mo dyalogoz. narrat d̄moniali q̄ comedit lactucā q̄ tamē vt ipſe demōn faſſus fuerat lactuca nō ſ; demōn ſn lactuce. ſpecie aut

in ipſa lactuca erat. vel etiāz p̄ſtigie Anthonio in maſſa aurt quā ſn de ſerto repperit. vel etiā q̄n hominē veruz tegit ⁊ facit vt būrū animal videat. put ſam dicit. Quarto modo vt q̄n turbat organū viſus vt v̄l deat res nubiloſa q̄ eſt clarav̄l ecōuerſo vt vetula appareat iuuenula. Nam ⁊ poſt ſtetū appareat aliter lumē q̄ ante. Quinto modo vt i imaginatiā potētā opando ⁊ traſmutationē ſp̄rum ſenſibiliū p̄ cōmotionē humorū vt ſupra tactū eſt ſaciendo vt tūc quaſi recētes ⁊ noue apparitiones in ipſis potētis ſenſitiuis cauſent. Et ſic tribus vltimis modis demō illudere p̄t p̄ſtigioſa arte ſenſus hoīs. ⁊ etiā ſecundo modo. Tū nulla difficultas q̄n membrū virile occultare p̄ſtigioſa arte velit. Euidens indicū ſiue experimentū q̄ nobis in officio inquisitionis experitibus reuelatū fuit infra ponet vbi de his ⁊ alijs fact̄ plura recitant in ſcōa parte tractat⁹.

Quomodo maleficuz q̄ defectu naturali poteſt diſcerni.

Accidentalit̄ queſto cuz certis alijs difficultatib⁹. Si q̄rſt Petro ablatū eſt mēbrum ignozat aut an p̄ maleficium ſeu alias diuina p̄miſſione p̄ demonis potentia ſit ablatū ſunt ne modo cognoscendi ⁊ diſcernēdi inter ſta. Rūderit p̄t q̄ ſic. Primo q̄ tales quib⁹ accidūt vt plurimū ſunt adulteri ſeu alias fornicarij. Unde dū amarijs nō ad nutū ſeruiūt ſeu eas relinq̄tere volūt alijs adherēdo tūc in vindictaz talia pcurant. aut alias potentia illius mēbrū amputāt. Secūdo cognoscit per hoc q̄ nō eſt durable. Nam ſi non ſit ex

maleficium tunc non est durabile. sed quandoque redibit. Sed hic iterum suboritur dubitatio an hoc sit ex natura maleficij quod non sit durabile. Rñderetur quod potest esse perpetuum de durare versus ad mortem. sicut etiam de impedimento maleficij in matrimonio. Iudicant canonice et theologice quod reperitur temporale et perpetuum. Nam dicit Boffre. in summa. Maleficium non potest solui semper pro illum qui fecit. vel quia est mortuus. vel quia nescit delere ipsum. vel quia maleficium est perditum. An a simili dicere possumus quod maleficium petro illatum erit perpetuum. vel quod illa maleficia que fecit non potest eus sanare. Sunt enim maleficia in triplici genere. Nam quedam sanantur et ledunt. quedam ledunt. sed sanantur nequeunt. Quedam tamen modo sanare videntur. scilicet lesiones amouere ut inferus patebit. sic enim nobis contingit. Nam due maleficia mutuo rivalantes dum vna alteri improperaret. vna dixit. Nam sum tam pessima sicut tu quia quos ledo sanare scio. Vel etiam durabile vbi ante eius sanationem malefica discederet vel locum mutando vel ab hac vita discedendo. Nam et sanctus Thome dicit. Maleficium quolibet ita potest esse perpetuum quod non potest habere humanum remedium quod si habet remedium non est tamen hoc homini notum vel licitum. et deus possit prestare remedium pro sanctum angelum demonem licet non maleficam cogendo. Verutamen summi remedium maleficium est penitentia sacramentum. et de frigido. Nam et infirmitas corporalis sepe puenit ex peccato. extra de penitentia cum infirmitas licet etiam maleficia sint auferenda. patebit in tertia parte tractatus. et in secunda parte. capitulo. vi.

tres alie differētie tangunt.

Solutiones argumentorum.

Atter ad primum. quod nulli dubium quod sicut deo permittente occidere potest homines. ita et membrum illud seu alia offerre possunt vere et realiter. Sed tunc demones non operantur pro maleficis de quibus tam merito habet. Et pro hec etiam ad secundum per solutio. Sed ad illud quod quod deus amplius permittit vni generatiua maleficari propter terram. et etiam permittit ut illud membrum vere et realiter auferat. non valeret semper hoc fieri. quia non esset pro modo maleficij hoc fieri. nec etiam malefice hoc affectat dum talia operantur quod non habeant potestatem restituendi membrum quod volunt et sciunt. Ex quo patet quod non vere. sed prestigiosa arte auferit. Ad tertium de conversione yozis loth dicimus vera fuit et non prestigiosa arte. nunc autem loquimur de arte prestigiosa. Ad quartum quod demones possunt inducere aliquas formas substantialis et etiam auferre. Et quantum ad magos pharao is quod fecerit veros spiritus. et patet demones circa aliquas imperfectas creaturas ad miniculo aliquid alterius agentis aliquos effectus pro ducere que non possunt circa homines de quibus deo magis est cura. Iuxta illud. Nunquid deo cura est de bobus? Possunt tamen semper ut dictum est deo permittente hominibus etiam nocere vere et realiter. aut etiam prestigiosa arte. et pro hec etiam patet solutio ad vltimum argumentum.

Questio decima an malefice operantur circa homines in bestialibus formas prestigiosa arte illos transmutando.

¶ Quarto ip̄a ve

ritas declarat vbi etiā ho-
mines transformāt in besti-
as. qđ qualiter fiat arguit qđ nō sit
possibile h fieri vice simofero que
stone. v. Episcopi. ex p̄silio acqui-
rensi. Quisq̄s credit posse fieri ali-
quam creaturā aut melius aut de-
terius immutari aut trāsformari in
altā specīē. vel altā in similitudi-
nem nisi ab ip̄o creatore qđ om̄ia fe-
cit et p̄ quē om̄ia facta sunt. p̄culdu-
bio infidelis est et pagano deterior
et vitamur argumentis sc̄i Tho. in
ij. snia. di. viij. An demōes possint
imprimere in sensus corpales p̄sti-
gijs deludendo. Vbi p̄mo argit qđ
nō. Nā illa forma bestie qđ videtur
oportet qđ sit alicui. h nō pōt eē tm̄
in sensu. qđ sensus nō hz aliq̄uā spe-
ciē nisi a rebus acceptā. et ibi nō ē
vera bestia p̄ auctoritatē Cañ. alle-
gatā. nec itez pōt esse in re qđ videt
sicut qđ mulier videat bestia. quia
due forme substātiales nō p̄nt. esse
in eodē sit et semel. qđ cū illa foīa be-
stie qđ videt nullibi possit esse ideo
nulla p̄stigiōsa illusio i oculo vidē-
tis fieri p̄t. cū visio p̄ aliq̄uā formā
necessario hēat terminari. Preterea
si dicat qđ foīa illa sit in aere circū-
stāte. h nō p̄t eē. tū qđ aer nō ē susce-
ptiuus altcuī⁹ forme seu figure. tuz
etiā qđ nō sp̄ vn⁹ et idē aer circa illā
p̄sonaz p̄t fluxibilitatē manere p̄t
p̄cipue qñ mouet tū etiā qđ sic vi-
deret ab oib⁹ talis trāsformatio qđ
tū nō fit qđ demones nō vident ad
m̄in⁹ sc̄toꝝ viroꝝ visiones decipe.
Pretea sensus visu⁹ seu potētia vi-
sua ē potētia passiua. h dē passiuū
mouet ab actiuo sibi p̄portionato.

actiuū autē p̄portionatū sensus ē du-
plex. Vnū qđi originas actū. s. ob-
iectū. Aliud autē qđi deferēs sic me-
diū. h forma illa qđ videt nō pōt esse
obiectū sensus. neq̄ etiā mediū qđi
deferēs. De p̄mo. s. qđ nō pōt eē ob-
iectū qđ a nulla re sumit p̄vte in p̄ce-
dentī argumēto tactū est cuz nō sit
in sensu a re accepta. nec in ipsa re
nec etiā in ip̄so aere qđi i medio de-
ferēte vt p̄us tactū est in terciō ar-
gumēto. Preterea si demō mouet
v̄m cognitiuū interiore aut h facit
se obijciēdo virtuti cognitiue. aut
h facit imutādo ipsam. nō aut h fa-
cit se et obijctendo. qđ oportet qđ
vel assumeret corpus. et sic nō pos-
set interi⁹ ingredi ad organū ima-
ginatōnis. cum duo corpa nō sint
simul in eodem loco. neq̄ in assu-
mendo fantasima. qđ etiam esse nō
potest. qđ fantasima nō est sine q̄nti-
tate. Demō aut om̄i q̄ntitate caret.
silt etiā nō pōt hoc facere imutan-
do. qđ aut imutaret alterādo qđ vi-
det nō posse facē. qđ oīs alteratō fit
p̄ q̄litates actiuas q̄bus demones
carēt. Aut imutaret trāsmutādo si-
ue localiter mouēdo qđ videt eē in
cōueniēs duabus rōnib⁹. Primo
qđ qđ trāsmutatio organi nō pos-
set fieri sine sensu dolori. Sc̄o qđ
fm h demō nō oñderet hoi nisi no-
ta cū t. i. Aug. di. qđ osidit hoi for-
mas et notas et ignotas. qđ videt qđ
demones nullo mō p̄nt imaginatō-
nē vel sensum hoīs decipe. Sed 3
Aug. xvij. de ciui. det. dicit qđ trās-
mutationes hoim in aialia bruta qđ
dicunt arte demonū face non fue-
rūt fm veritatē. solū fm apparen-
tiā. Hoc aut fieri nō possz si demō es
hūanos sensus trāsmutare nō pos-

sent. Preterea alludit et auctoritas Aug. in li. lxxxij. q. q. etiam prius allegata fuit. serpit hoc malum demons per oes addit sensuales etc. Rursus si lector voluerit super modum transmutandi inspicere inueniet in scda parte optis. cap. vj. varios modos. Ad prius tamen modo scolastice procedendo. dicam quod tertium doctorum sententias concordantes. in eo quod diabolus per fantasiam hominis decipit. ut homo verus aial videat. Inter quos etiam vltima subtilior ceteris. q. et scilicet Tho. est. Et prima est dñi Anthonini in prima parte sume. ff. v. c. v. §. v. declaratis. quod diabolus fantasiam hominis ad decipiendum quocumque operatur. et precipue circa illusionem sensuum. et declarat naturali ratione. canonis auctoritate et experientiarum multiplicitate Primum sic. Corpora naturaliter subditur et obediunt nature angelice quantum ad motum localem. Angelus etiam malis si amiserit gratiam. non in virtutem naturalem. ut sepius supra tactum est. Cum autem potentia fantastica siue imaginatiua sit corporalis. i. affixa organo corporeo naturaliter subditur etiam malis. ut possint eam transmutare causando varias fantasias ex descensione humorum et spirituum ad principium sensituum. procurata ab eis. hec ille. et subdit. Primum et ex hoc canone. xxxvj. q. v. epistolae. Illud non est obmittendum quod quidam elerate mulieres post sathan retro uerse demonum illusionibus et fantasmariibus seducte. credit se et phitentem cum dyana hominis nocturnis dea paganorum. vel cum herodia de. et cum innuera multitudinem mulierum equare super quosdam bestias. et multa terrarum spacia in tempore peste noctis silentio praesire. et infra Quapropter sacerdotes predicare debent populo dei. ut nouerint oino hec

falsa esse. et non a diuino sed a maligno spiritu talia fantasmata mentibus fidelium irrogari. siquidem ipse sathanas transformat se in diuersarum personarum species atque similitudines. et mentes quas captiuas tenet. in sonis deludendo per deuia quocumque deducit. Et quod dicitur intellectus huius canonis in prima questione et tractatus est quod ad quatuor quod predicanda sunt. Sed quod non valeat etiam verbi uerbi affectat et non impediuntur diuina virtute. sic non esset uerus intellectus. quod sepius huiusmodi uiti et non malefici per multa terrarum spacia corporaliter transeratur. Sed quod utroque modo per fieri sequitur in prefata summa et in c. nec mirum. ea. q. Aug. narrat. quod in libris gentium legitur de quibusdam maga dicta circes. quod socios uirum murauerat in bestias. quod magice preestigis potius fingebat. quod in rex ueritate propter alterando fantasias hominum. Primum hoc etiam per plura exempla. Legit enim in uitalparum quod quibusdam iuueni de turpitudine eam sollicitat. ipse iuuenis turbatur ex hoc. a quibusdam iudeo. procurauit malefici fieri contra illam. quo pacto. mulier uersa est in equam. que uersio non fuit in re ueritate. sed in ludificatione demonis immutatis fantasiam et sensum ipsius mulieris. et aspicientium eam. ut uideret equam quod erat uera mulier. Cum ducta ad huiusmodi macharum. non potuit diabolus ita operari quod illuderet sensus eius sicut alioz propter suam scitatem. nam sibi uidebat mulier uera non equam. cuius tandem oratione liberata est ab illa illusionem. dicens hoc sibi accidisse quia non uacabat diuinis. nec frequenter sacramenta ut decebat. Ideo diabolus potestatem habuerat super eam. et si alias esset huiusmodi

¶ Nōt igit̃ diabol⁹ p̃ p̃mottonē inte
riorū sp̃irituū z humoz opari ad i
mutādū actuz z potentia nutritiue
sensitiue. z appetitiue. z cuiuscuq;
potēte corp̃alis organo vtētis. fm̃
b̃m̃ Tho. j. p. q. cxi. Sic̃ credi p̃t
fuisse gestū sup̃ symonē magum in
incātationib⁹ suis q̃ de eo narrant
Sed nihil horū p̃t diabol⁹ fecē nisi
deo p̃mittētē. q̃ cum angel⁹ suis bo
nos frēq̃nt̃ rep̃mit maliciā ei⁹ deci
p̃ere nos z nocē q̃rētis. Vñ dic̃ au
gustin⁹ loq̃ns de maleficis. Hi sūt
q̃ p̃missu dei elemēta p̃cutiūt hoim̃
mētes p̃turbāt min⁹ p̃fideriū in d̃o
xxvj. q. v. nec int̃p. Hoꝝ etiā opat̃
one p̃ maleficā artē fit. q̃s q̃s vt vīr
nō possit vidē vxorē. z ecōuerso. z
hoc p̃ imutationē fantasie rep̃ntan
do ei talē. vt reū odibilē z horribi
lem. Ip̃e etiā diabol⁹ vigilārib⁹ z
dormientib⁹ suggerit rep̃ntatiōes
turpiū fantasie ad decipiendū z in
ducēdū ad mali. Tex q̃ p̃ctm̃ nō
p̃sistit in imaginatōe s̃ in volūtate
¶ Hō ex h̃mōi fantasie p̃ diaboluz
suggerit̃z alterat̃ionib⁹ varijs hō
nō peccat. nisi volūtate p̃pria pctō
assentiat. Sc̃da sñia ad idē moder
noz doctoz declarātes. primo qd̃
sit p̃stigiū. z quot modis demō p̃t
h̃mōi illusione causare. H̃ic nota
q̃ Anthoni⁹ allegat ea q̃ in p̃cedē
ti. q. lx. tacta sunt. vñ nō est opus il
la reuocare. Tercia sñia ē sc̃ti tho.
z est r̃ñsua sup̃ argumētū quo q̃ri
tur. vbi sit illa forma bestie q̃ videt̃
Aut in sensū. aut i re. aut i aere cir
cūstāte. z ē talis. q̃ illa forma bestie
q̃ videt̃ nō est nisi i sensu p̃mo inte
riori. z p̃ fortē imaginationē resul
tat in sensuz exteriore q̃ dāmō. z q̃
ibi sit p̃t p̃ demonis opationē p̃in

gere dupl̃r. Ano mō vt sp̃ēs aiālī
um dicam⁹ q̃ sunt i thesauro imagi
nationis referuate. fluāt opatione
demonū ad organa sensuū interio
rum. sic etiā in sōno p̃tingit. put su
pra declaratum est. Et ideo q̃n ille
sp̃ēs p̃tingūt organa sensus exteri
oris puta visus. videt̃ acsi eēt res
p̃ites extraz actu sentit̃r̃t̃. Ali⁹ mo
dus p̃t eē ex imutatōe organoz in
terioꝝ. q̃bus mutatis fallit̃ sensus
iudiciū. sicut p̃tz in eo q̃ h̃z gustum
corruptū. cui oia dulcia videt̃ ama
ra z pax differt a p̃mo. Hoc at̃ facē
p̃nt etiā hoies vtute q̃rūdā rex na
turaliū. sicut ad vaporatōne cuius
dam sumi trabes dom⁹ videt̃ ser
pētēs. z multa exp̃imēta hui⁹ inue
niūt̃ur. vt etiā supra tactū est.

Solutiones argumentoz.

¶ Argumēta p̃tz ad primū
q̃ texus ille sepe allegat.
z male intelligit̃. H̃az quo
ad hoc q̃ loquit̃ de trāsmutatione
in aliā speciē vel s̃t̃itudinē. decla
ratū est q̃liter hoc fieri p̃t p̃stigiōsa
sa arte. Sed quo ad hoc q̃ dicit̃ nō
possit fieri aliq̃ creatura virtute de
monis. si capitur fieri p̃ creati. ma
nifestū est q̃ nō. si vero capit̃ fieri
pro naturali p̃ductione. sic certuz
est q̃ p̃nt facere aliq̃s creaturas im
p̃fectas. S̃ q̃liter sit declarat̃ san
ctus Tho. vbi supra. H̃az dicit̃. q̃
oēs trāsmutatōes corp̃alium rez q̃
p̃nt fieri p̃ aliq̃s vtutes naturales.
ad q̃s p̃tinent semina q̃ in elemētis
hui⁹ mūdī inueniūt̃ur. puta i terra
vel aq̃s. sicut relinquit̃ sua semina
serpētēs z ranę. z his filia. p̃nt fie
ri p̃ opationes demonū h̃mōi sem
nib⁹ adhibēt̃. sicut cū aliq̃ res trā
mutat̃ i serpētēs vl̃ ranas q̃ p̃ putre

factione generari pnt. Ille vo tras
 mutaciones corporalkū rerum que
 nō possunt. virtute nature fieri nul
 lo mō opatione demonū fm rei ve
 ritatē pfici possunt. sicut q corpus
 humanū mutaret in corpus bestie.
 aut q corp^o mortui reuiuiscat. qd
 si fieri videat apparentia est presti
 giosa. aut diabolus i assumpto cor
 pore se agitat corā hoib⁹. fortificat
 ista. **Ma albert⁹** in li. de asals⁹ vbi
 querit. An demones seu etiā dica
 mus malefici possint facē vera asa
 lia. **Rūdit q** sic deo pmittēte. z hoc
 quo ad impfecta animalia. sed non
 possunt in instāti sicut deus facere
 h motū quodā licet subito sicut ptz
 de malefici. **Exod. viij. sup isto.** **Co**
cauit pharao sapiētes dicit. Demo
 nes discurrūt p mundū z colligūt
 diuersa semiaz eoz adaptatōe pnt
 pūpe diuere spēs. **Et glo. ibidez**
sic dicit. **Dū p** incātatōne demonū
 malefici aliqd effice conant discor
 rūt p mūdū z semina subito eoz d
 qb⁹ hoc agitat afferūt. z sic ex illis
 pmittēte deo nouas spēs rez pdu
 cūt. **Hec etiā lupi⁹** tacta sūt. **Et vbi**
si difficultas suboret. **An** talia fa
 cta demonū eēt opa miraculosa di
 cēda. **Rūtio** patuit ex pcedētib⁹. q
 etiā demones aliq⁹ va miracula fa
 cere pnt ad qvtr⁹ nature piculari
 se extēdere pnt. **Et** licet ista sint ve
 ra nō tñ ad vert⁹ gntōz ab eo sūt.
 fm quē sensuz opa antiqpi pnt dicit
 signa mēdacia. qz ad seductōez ho
 minū sūt. **Ptz** z solutio ad aliō ar
 gumētū de subiecto forme dicam⁹
Bestie foza q videt nō ē i aere nec
 in ipa re. vt patu. **h i ipō** sensu. p
 ut ex snia scri tho. vt sup⁹ declara
 tū ē. **Ad** illud qd oē passū mouet

ab actiuo sibi pportionato pcedit.
 Et qñ subinfert q forma illa que ve
 det nō pōt esse obiectū originans
 actū seu eliciens eo q a nulla re su
 mat. **Df q** imo a re qz a specie sen
 sibili in imaginatōe reseruata quā
 educere pōt z imaginatiōi seu etiā
 sensitue potentie offerre potest vt
 supradictū est. **Ad** vltimū dōm. q
 demon nō imutat potentiam sensu
 ttuā et imaginatiuā se et obijciēdo
 vt ostensuz est. h eā trāsmurādo. nō
 quidē alterādo nisi qstruz ad motuz
 localē. qz nō pōt de se impmere no
 uas spēs vt dicitū est. immutat aut
 trāsmutādo. t. localiter mouēdo. et
 hoc iterū facit nō substātiā organi
 diuidēdo vt sic cōsequat sensus do
 lozis. h mouēdo spūs z humores.
Et autē vlteri⁹ obijctū. q sequeret
 q fm hoc demō nō possit aliqd no
 ut hoc demō straze fm imaginatiuā
 visionē. **Dicēdū** est q nouū aliqd
 potest intelligi dupliciter. **Uno** mo
 do totaliter nouū z fm se z fm sua
 pncipia. z fm hoc demō nō pōt ali
 quid nouū hōi fz visionē imagina
 riā demonstrare. nō em pōt facere
 q cecus nat⁹ imaginez colores vl
 q surdus natus imaginez sonos.
Alio modo dī aliqd nouū fm spēs
 torius. puta si dicam⁹ esse nouū in
 imaginatiōe q aliq⁹ imaginez mō
 tes aureos quos nunq⁹ vidit qz tñ
 vidit z aux z montē pnt naturali mo
 tu imaginari fantasmata aurei mō
 tis. z hoc modo potest demō aliqd
 nouū imaginationi offerre.
Quid de lupis interdum homi
 nes z pueros ex cunabulis rapien
 tes et comedentes sentiendum sit.
 an etiam prestiosa arte per malefi
 cas.

Accidentalís questio d' lupis
 Interdū homies ⁊ pueros e
 domib⁹ rapiētes ⁊ comedē
 tes ⁊ cum magna astucia discurrē
 tes ita vt neq; aliq̄ arte aut potētia
 ledi aut capi valeant. Dicendū est
 q̄ hoc interdū habet naturalē cau
 sam. interdū vō prestigiosam artes
 vō ⁊ maleficas ptingūt. De primo
 Albertus in de animalibus dicit q̄ ex
 q̄nq; causis puenire pōt. Aliqñ p
 pter famis augmentū sicut ⁊ cerus
 aliqñ ⁊ alie bestie hoib⁹ appropin
 quāt. Aliqñ ppter ferocitatē vitū
 ⁊ hoc in regionib⁹ frigidis. ⁊ etiaz
 qñ hñt catulos. Sed qz d' hñs nihil
 ad ppositū dicim⁹ q̄ demonū illu
 sione fiūt. qñ de⁹ ppter pctā punit ali
 quē pplm. Iuxta illud Ierui. xvj.
 Si nō feceritis mādara mea mittā
 in vos bestias agri q̄ sumāt vos ⁊
 pecora vīa. ⁊ Deut. xxxij. Dentes
 bestiaz immittā i eos cū furore ⁊c.
 Per quē aut modū An sint veri lu
 pi v' demones in formis sic appa
 rentib⁹. dicit q̄ sunt veri lupi s; ob
 sident a demonib⁹ vel agitant du
 plici modo. Vno mō absq; malefi
 coz opatione sicut q̄ dragimraduo
 bus pueris cōtigat a duobus visis
 de silua exētib⁹ quos iugulaue
 rūt ppter irrisionē factā heliseo p
 phete dscēdo. ascēde calue ⁊c. Et d'
 leone q̄ pphaz dei iussuz nō implē
 tē occidit. iij. reg. xij. Et hystoria d'
 epovienēsi. q̄ leranias miores isti
 tuerat añ ascensionē dñi eo q̄ lupi
 ciuitates intrātes hoies vorauerūt
 publice. Alio mō etiā maleficz il
 lusione. sicut Guill. vbi s; narrat d'
 qdā viro q̄ se pueri putabat in lu
 pi certū tpe b⁹ q̄b⁹ i antris laritabat
 Illuc em̄ certo tpe fuit ⁊ sibi interi
 cū s; manētydebat q̄ lup⁹ spe s;.

clūs circūiret pueros deuorādo. ⁊
 cū illō realit solū demō qndā lupi
 possidēs facēt putabat falso se som
 niās circūire. ⁊ sic tādiu demētat⁹
 fuit q̄usq; luēt⁹ ē iacē i silua rape⁹.
 Delectat in hñs demō vt paganoz
 errorē q̄ hoies ⁊ vetulas in bestias
 mutari credebāt. iducat. An discer
 nit q̄ ex singlarī dei pmissioe ⁊
 demonū ope tlla euentūz nō ex nālī
 aliq̄ defectu. qñ nlla arte aut potētia
 ledi aut capi pnt. sic vicē. i spe. hñt.
 li. vj. xl. narrat. In gallia inq̄ ante
 xpi incarnatōnē ⁊ añ bellū puniciū
 lup⁹ vigil evagina gladiū abstulit.

Questio. xj. q̄ obstrices male
 fice pceptus in vtero diuersis mo
 dis intermūt abortum pcurant. ⁊
 vbi hoc non faciunt demonib⁹ na
 tos infantes offerunt.

Vito sexto et

q̄ septio insit vītas supradī
 tra pbat p q̄tuor horēdos
 act⁹ q̄s circa ifātes i vtero ⁊ ex vte
 ro mñs exercēt q̄ cū p mñeres de
 mones exercere habēt ⁊ non p vi
 ros. iō pot⁹ mulieres q̄ viros sibi
 associare ille insatiabilis homicida
 fatagit ⁊ sunt hñōf opera. Nam ca
 noniste plusq; theologt de malefi
 ciali impedimento tractātes vbi su
 pra. Dicit q̄ maleficiū fit nō soluz
 ne q̄s act⁹ carnalē exercere valeat
 de quo supra tactū est. Sed etiā fit
 ne mulier pceptiat v' si concipit. q̄
 tūc abortum faciat. Et addit terti⁹
 modus cum quarto q̄ vbi abortum
 non pcurāt q̄ tūc infantē sumūt
 vel demoni offerūt. De p̄mis duo
 b⁹ mōis nō ē dubiū cuz p nālta hō
 absq; demonū auxilio vt p herbas
 v' alia ipedimēta pcurare posset q̄
 mulier nō possz generare v' p̄cipe

vt supra tactū est. Sz de alijs duobus q̄ etiā a maleficijs pcurant disserēdus ē. nec opus ē argumēta deducē vbi euidentissima iudicia z experimēta hec reddūt credibilia. Et de p̄mo q̄ certe malefice p̄tra hūane nature inclinatioez. imo aduersus oīm bestiaz p̄ditiones. lupina dūtapat sp̄e excepta infantes deo race z comedē solēt. Est inq̄ sitoz cum man^o de q̄ supra mētio habita ē. q̄ hec nob̄ reulit. q̄ ea de cā ab incolcomitat^o burbitē vocat^o ad inq̄ sitionē factēdā. eo vitz q̄ q̄dā cū pueruz ex cunis amississet. z explorādo p̄uentionē mulier nocturno tpe vidisset z p̄pēditset infantē occidit. z liq̄re ebibito deuozare. 30 vt. p̄i^o tactū est vnico āno q̄ z fuit ānus. p̄ r̄ime elapsus. xl. z vnam maleficas igni tradidit. certe alijs ad dominiū archiducts austrie Sigisimūdi fugā captētib^o. assunt p̄ p̄firmatōe hui^o scripta q̄das 3oānis nider in suo fornicario. cui^o vitz z eozuz q̄ scripsit recēs memoria sup̄est. Vñ nō incredibilia sic apparēt existūt h̄ z b̄ q̄ mala dāna in h̄is oibus obstetricēs malefice pcurāt prout malefice penitētes nob̄ z alijs septis retulerūt dicētes. M̄mo fidelē catholicē ampli^o nocet q̄ obsterricef vbi em̄ p̄ucros nō inter nūt tūc q̄ si aliq̄d acturi foris eēt camerā infāte deferūt z sursum in aere eleuātes demonib^o offerūt. Modus autē in h̄mōi flagicijs q̄ obseruat. in scōdā p̄te patebit. z. c. vij. quā z aggregē. ē necesse ē p̄i^o vnica dūtapat decissione q̄stionis de missione diuina p̄missa. Dicitū est em̄ a p̄ncipio etiā nccario ad maleficialē effectuz p̄currē. demonē cū malefica z diu-

nā p̄missione. Questio. xij.

Einde cōsiderā

Dū est de ip̄a p̄missione diuina. circa quā q̄tuor q̄ritur. P̄i^o. an necessariū sit ip̄am p̄missionē ad maleficialē effectū p̄currē. Scōd^o q̄ de^o iuste p̄mittit creaturā ex nā peccabilē etiā actū maleficialē z aliā horrēda flagitia p̄petrare. alijs duab^o p̄missionib^o p̄suppositis. Tertio q̄ maleficiozuz flagitia cūcta mala q̄ de^o fieri p̄mittit excedūt. Quarto qualiter hec materia sit populo publicāda.

Irca terciū p̄i

Cū p̄cipale hui^o p̄i^o p̄i^o p̄i^o tagens diuinā p̄missionē querit. An diuinā p̄missionem in h̄is opibus maleficioz p̄medare ita sit catholicū q̄ eius opposituz. i. redarguere illaz om̄ino sit hereticū. Et arguit q̄ nō sit hereticū asserē. q̄ de^o tātā p̄tātē nō p̄mittat diabolo in h̄mōi maleficijs. refutare. n. illa q̄ in p̄i^o meliā creatoris p̄i^o cedē ē catholicū z nō hereticū. Sz asserē q̄ diabolo nō p̄mittat. talis p̄tās nocēdi hoib^o ē catholicū. p̄bat. q̄ oppositum asserē videt cedē incōtumeliā creatori. Nā seq̄t q̄ nō oia sint s̄iecta diuine p̄uidētie. eo q̄ ois sapiens p̄uisoz excludit defectū z malū q̄ritū p̄t ab h̄is q̄ curā gerit. Cū autē ea q̄ p̄ maleficia sūt si a deo p̄mittūtur ab eo nō excludūt. z si ab eo nō excludūt nō erit sapiēs p̄uisoz ip̄e de^o. z sic nō s̄iūt oia sue p̄uidētie. q̄ q̄ falluz ē vō b̄ falsum q̄ de^o p̄mittat. Preterea ille aliq̄d p̄mittit fieri q̄d possz impedire si vellet aut q̄ nō p̄t impedire etiā si vel

let. sed neutrum illorum deo potest. In ventre
 Non primum quia talis iudicat inuisibilis
 non secundum quia talis iudicat impotens.
 Tunc querit incidentaliter hoc male-
 ficiu petro accidit. et deus potuit in-
 pedire et non fecit. ergo deus est inuisibilis
 deus seu non habet curam de omnibus. Si vero
 non potuit impedire etiam si vellet
 tunc non est omnipotens. quod omnia sicut incon-
 ueniens est asserere. scilicet deus non habet cu-
 ram omnium. ergo et hoc quod maleficia ex-
 det permissione contingunt. Preterea. quod
 cumque dimittit sibi et est dominus actu
 suorum non subest permissioni aut pui-
 dentie alicuius gubernantis. sed hostes
 sibi ipsius dimittuntur a deo. secundum illud
 Ecclesiastici xv. Deus ab initio constituit ho-
 minem et reliquit eum in manu consilij
 sui. specialiter etiam malum in suis operi-
 bus reliquitur. secundum illud. Dimisit
 eos secundum desideria cordis eorum. igitur
 non omnia mala diuine permissioni subduntur
 Preterea Augustinus dicit in Enchiridion. si-
 cut etiam patet in. ix. metaphisicis. Me-
 lius est quidam nescire quam scire ut vi-
 lisa. sed omne quod est melius est deo attri-
 buendum. ergo deus non impedit se de
 illis vilissimis maleficiis operibus.
 ut illa permittat vel non. Ad idem apostolus
 ij. Cor. ix. Non est deo cura de bo-
 nis. et eadem ratione de alijs irrationali-
 bus creaturis. unde quoniam maleficiat vel
 non. non est deo cura. nec etiam eius per-
 missionem quod ex eius providentia pce-
 ditur subditur. Preterea quod ex necessi-
 tate contingunt. puta permissionem non
 requirunt sicut nec prudentia. Preter hoc
 quod per hunc in. vj. Ethicis. Prudentia est re-
 cta ratio contingenti de quibus est consilium
 et electio. sed plures effectus malefici-
 ales ex necessitate contingunt. puta quoniam
 ex aliquo causa et influenza corporum cele-
 stium accidunt infirmitates. vel aliquid.

alia que nos iudicamus maleficia. Tunc
 non solum subditur diuine permissioni.
 Preterea. si permissione diuina ho-
 mines maleficiantur. tunc quod dicitur. Cur
 potuit super unum quem sup alium. Si dicitur
 quod propter peccatum quod magis abundant in
 uno quam in altero. hoc videtur esse fal-
 sum. quia tunc maiores peccatores amplius
 maleficiarent. cuius fructus duos appet-
 eo quod minus in modo sic puniuntur. In-
 tra illud. Non est omnibus qui perueniunt
 ita etiam maleficiantur. Preter denique ex
 eo quod innocentes pueri et alij iusti am-
 plius maleficiantur. Sed contra deus permit-
 tit licet non velit malum fieri. et hoc pro-
 pter perfectiorem vniuersi. Dionysius
 iij. c. de di. no. Erunt malum ad omnes. scilicet
 perfectiores vniuersi preferens. et Augustinus in
 Encheiridion. Ex omnibus bonis et malis per-
 sistit vniuersitatis admirabilis pul-
 critudo. In quibus etiam illud quod ma-
 lum dicitur bene ordinatum. et in loco suo
 positum eminetur. promittat bona. et illa
 magis placeant. et laudabiliora sint
 dum operantur malis. Item scriptus Thoma. i.
 probat opinionem illorum. quod licet deus
 non velit mala quia neque creatura aliquid
 appetit malum siue appetitu natura-
 li. siue aiali. siue intellectuali. quod est
 voluntas cuius obiectum est bonum. vult
 tamen mala esse vel fieri. hoc dicitur esse fal-
 sum. quia deus neque vult mala fieri. ne-
 que vult mala non fieri. sed vult permittit
 malum fieri. et hoc est bonum propter per-
 fectionem vniuersi. Quare autem sit er-
 roneum dicitur. Deus vult mala esse vel
 fieri propter bonum vniuersi. dicitur. quia
 nihil est iudicandum bonum nisi secundum id
 quod appetit et per se. et non per accidens. sicut
 virtuosus iudicatur bonum in intellectu-
 ali creatura. et non in aiali. Mala-
 lum autem non ordinatur ad bonum per se. sed
 per accidens. quia propter intentionem eorum quod

malū opant̄ resultat bonus. sic̄ p̄ter
intendēz̄ maleficor̄. aut̄ p̄ter̄ intē-
tione tyrānoz̄ fuit̄ q̄ ex̄ eoz̄ p̄secu-
tione claresceret̄ pariētiā martyrum
Rūsis. **Questio** q̄ta vtilior̄ ad p̄di-
candū. tāto etiā difficilior̄ ad intelli-
gendū existit̄. Est̄ etiā inf̄ argumen-
ta hoc̄ p̄cipuum non̄ tā laycor̄ q̄ z̄
quorundā sapientū. **Maleficia** tam
horredā vt̄ sup̄ius tacta sunt̄ nō p̄-
mittit̄ a deo causas diuine p̄missionis
huius ignorātes. ex̄ q̄ etiā ignoran-
tia qz̄ malefice nō sup̄primunt̄ p̄ vl-
tione debitā tā totā xp̄ianitatem de
populare vident̄. Et̄ ergo ad vtrāqz̄
viā iuxta theologoz̄ s̄niam docto z̄
indocto satissiat̄ p̄ discussiōes duaz̄
difficultatuz̄ est̄ respondendum. z̄ p̄mo.
Q mūdus diuine p̄uidētie ita sub-
iacet q̄ ip̄e immediate oibus p̄uidet̄.
Secūdo q̄ vniuersitatē maloz̄ q̄ s̄ūt
siue in mal̄ culpe. siue pene. siue dā-
ni ex̄ duabus p̄mis p̄missiōibz̄ c̄r-
ca casum angeloz̄ z̄ p̄moz̄ parentū
iuste p̄mittit̄. vñ z̄ patet̄ q̄ in his
diffidere p̄tinacit̄ heresim̄ sapit̄ cuz̄
erroribus infideliz̄ tal̄ se implicat̄.
Quo ad p̄mū notandū q̄ p̄supposit̄
to illo q̄ p̄uidētia deo conueniat̄.
Iuxta illud Sap̄. xiiij. Tu aut̄ p̄
gubernas oia p̄uidētia. oportet̄ et̄
am̄ asserere q̄ om̄ia sint̄ ita subiecta
sue p̄uidētie q̄ etiā oibus imme-
diate p̄uideat̄. qd̄ vt̄ pateat̄ ostēda-
mus p̄mo p̄ reprobatiōez̄ cuiusdam
cōtrarij erroris. Nā sup̄ illud Job
xxij. Nubes latibulum eius. z̄ circa
cardines celi pambulat̄. nec nostra
cōsiderat̄. Quidam opinati fuerunt̄
iuxta doctrinā s̄cti Tho. i. p. q. xxij.
Ponere t̄mō in corruptibilia subia-
cere diuine p̄uidētie. put̄ sunt̄ substā-
tie separe z̄ corpa celestia cū sp̄ibus

rez̄ inferior̄ q̄ etiā sunt̄ corruptibilia.
Indiuidua vō sp̄ez̄ qz̄ sunt̄ cor-
ruptibilia dicebāt̄ nō subiacere. Et̄
sic diuine p̄uidētie dicebāt̄ subiacere
omia inferiora q̄ in mūdo agunt̄. in
vniuersali t̄m̄ z̄ non in p̄ticulari seu
singlari. S̄z̄ qz̄ hoc alijs videbat̄ in
cōueniēs. vt̄ de hoie nō esset̄ ap̄lior̄
deo cura q̄ de alijs aialibus. **I**deo
rabī Moyses volēs mediuz̄ tenere
dixit̄ p̄cordādo cū p̄mis. **C**orrupti-
bilia oia sic̄ sunt̄ indiuidua rez̄ oīno
nō subiacere diuine gubernatōt̄. s̄z̄ tā-
tūmō vniuersalia z̄ alia q̄ tacta sunt̄
hoiez̄ vō ab illa generalitate corru-
ptibilitū exceptit̄. z̄ hoc̄ p̄ splēdore
intellectus q̄ p̄cipiat̄ cū substātijs
separ̄t̄. z̄ sic̄ in istā op̄inione q̄cqd̄
hoibus accideret̄ in maleficijs esset̄
ex̄ p̄missione dei. nō aut̄ q̄cqd̄ aial-
ibus aut̄ alijs terre frugibus euent̄-
ret̄. **Et** hec̄ op̄inio h̄z̄ sit̄ v̄tatis p̄p̄n-
quior̄ q̄ illa q̄ oīno p̄uidētia dei de
rebus mūdū negabat̄ asserēs mūdū
casu esse factū sic̄ fuerūt̄ Democr̄-
tus z̄ Epicuri. t̄m̄ etiā nō caret̄ ma-
gna falsitate. eo q̄ necesse eēt̄ dice-
re oia diuine p̄uidētie subiacere. nō
in vniuersali t̄m̄. s̄z̄ etiā in p̄ticulari.
vt̄ nō solū maleficia hoīuz̄. s̄z̄ iumē-
toz̄ z̄ terre frugū ex̄ diuina z̄ p̄uida
p̄missiōe eueniūt̄. qd̄ sic̄ p̄z̄. **E**d̄ t̄m̄
se extēdit̄ p̄uidētia z̄ ordinātia re-
rum in finem q̄stuz̄ ip̄a causalitas se
extendit̄. sic̄ a simili in rebus alicu-
ius dominio subiect̄ que in t̄m̄ sub-
iacent̄ eius p̄uidētie in q̄stum sibi
existunt̄ subiecte. **Cum** autem cau-
salitas dei que est̄ p̄mum agens ex-
tendit̄ se ad omnia entia non solum
q̄stum ad p̄ncipia speciei sed etiam
q̄stum ad p̄ncipia indiuidualia z̄ nō
solum incorruptibilium. sed etiam

corruptibilibus. Ideo sicut oia habent esse a deo. ita omnia sunt putata ab eo. i. ad aliquem finem ordinata. Et hoc tñgit apostolus ad Rom. xiiij. Que a deo sūt ordiata sūt. q. d. Sicut omnia a deo sunt. ita etiā omnia ab ipso ordiata sunt. et p̄sequēs puidētie eius subiecte. qz puidētia dei nihil aliud esse noscit q̄ rō. i. causa ordinis rez in finem. Dia ergo inq̄rti p̄cipiāt de esse intm̄ etiā subdunt diuine puidētie. Itēz d̄s omnia cognoscit nō solum in vniuersali seu vniuersalia. s̄ et in p̄ticulari seu p̄ticularia. Et cum de cognitione compāt ad res creatas sicut cognitio artis ad artificata. Ideo sic omnia artificata subdunt ordini et p̄uidētie artis. ita omnia subdunt ordini et p̄uidētie dei. S̄z qz p̄ hec nō satis sit vt intelligat q̄ deus iuste p̄mittat mala fieri. et maleficia in m̄do. h̄ intelligamus hoc q̄ ipse sit p̄uisor omnia gubernās. quod qz cōcedit. ideo etiā deberet omne malū ab his quoz curaz gerit excludere. Int̄ hoies em̄ videmus ita fieri q̄ sapiens p̄uisor excludit defectum et malum q̄rtum p̄t ab his quoz curā gerit. ideo ad intelligendum ista. cur nō oia mala deus excludit. Notādum q̄ aliud est loq̄ de p̄uisore p̄ticulari. et aliud de p̄uisore vniuersali. Prouisor em̄ p̄ticularis necesse habet malum excludere q̄rtum p̄t. qz non potest ex malo elicere bonū. Deus autem cum sit vniuersalis p̄uisor totius mundi. et potest ex p̄ticularibus malis plurima bona elicere. sicut ex p̄secutione tyrānoz patientiā martyrum. et ex opibus maleficorū purgationem seu p̄bationē fidei et iustoz vt patebit. Ideo non

h̄z deus oia mala impedire ne multa hōa deesse p̄tingat vniuersa. Unde Aug⁹. in Enche. Ideo misericors est om̄ps deus q̄ non sineret aliq̄d maluz esse in opibus suis nisi a deo esset om̄ps et bonus vt beneficeret etiā d̄ malo. Et huius exemplū etiā habemus in actōnibus rez naturalium. Nam corruptiōes et defectus q̄ accidūt in rebus naturalibus licz sint d̄ intentionem nature p̄ticularē illius videlz cui talis corruptio contingit vt q̄ fur suspendat vel q̄ aialia in cibuz hominis occidant. sunt tñ de intentionem nature vniuersalis vt videlz conseruant homines in vita et in bonis vt et sic bonum vniuersi p̄seruet. vt em̄ species rerum conseruant oportet vt corruptio vnius sit cōseruatio alterius. Occisiones em̄ animalium conseruat vitam leonum.

Declarant sup̄ p̄missionem diuinam q̄ deus non potuit conferre creature vt ex natura esset impeccabilis.

Ad ad secunduz q̄ vniuersitatem maloz siue in culpis siue in penis iuste d̄s p̄mittat et presertim iam refrigescente et mundo ad occasum declinante declarat ex duabus p̄positionibus necessario resupponendum quarum p̄ma q̄ deus non potest facere siue melius vt cuz timore dei loquamur. non est possibile vt natura creata vt est homo vel angelus haberet hoc q̄ ex conditione sue nature peccare non posset. Secunda q̄ d̄s iuste permittit hominem peccare vel temptari. quibus stantibus cum ad diuinaz puidētiā p̄tinet vt vnaqueq̄ creatura in sua natura resu-

quat dicere oportet. q̄ ex p̄missis
 impossibile est q̄ deus nō p̄nitat
 in alicia fieri virtute demonum. Et
 p̄m̄ q̄dem q̄ nō fuit possibile ere-
 ature communicare q̄ peccare non
 posset ex conditōe nature. ostendit
 a doctore sancto in .ij. di. xxij. ar. j.
 q̄ si hoc fuisset cōmunicabile alicui
 creature deus v̄tq̄ cōmunicasset eo
 q̄ omnes alie cōmunicabiles boni-
 tates et p̄fectiōes creaturaz sunt cō-
 municate saltem in genere vt v̄nō
 p̄sonalis duaz naturaz in xp̄o. ma-
 ternitatis et virginitatis in Maria,
 v̄nō gratuita in viatorib⁹. v̄nō bea-
 tifica in electis. et sic de alijs. Cū er-
 go non legimus hoc alicui creature
 cōmunicatū. q̄ nec homini nec an-
 gelo. Juxta illud. Et in āgelis suis
 repperit p̄auitatem. certū est q̄ ho-
 mini a deo. nō pōt cōmunicare hoc
 q̄ ex natura sit imp̄eccabilis lz hoc
 q̄ gratuita inueniāt. Secūdo ad idē
 q̄ si esset cōmunicabile et nō cōmu-
 nicaret v̄niuersum nō esset p̄fectus.
 cuius p̄fectio in hoc cōsistit vt om-
 nes bonitates creaturaz cōmunica-
 biles in genere sint cōscate. Nec va-
 let argumētum q̄ deus cum sit sum-
 me potēs et altis ad suam similitu-
 dinem homines et angelos creauit q̄
 etiam hoc p̄ferre potuerit q̄ creatu-
 ra ex p̄ditione sue nature haberet q̄
 peccare nō posset. Vel etiam q̄ fa-
 ceret vt habitus ille gratie qui p̄fir-
 mationem in bono causat esset pars
 essentialis nature angeli vel hominis
 vt sic s̄m naturale suum p̄ncipium
 et naturalem p̄ditionem haberet cō-
 firmationem in bono. peccare nō
 posset. Nam p̄mum argumentum
 nō p̄cludit. q̄ lz deus sit summe po-
 tens sicut et summe bonus. nō tamē

hoc p̄ferre potest nō ex imperfecti-
 one sue potentie. sed ex imperfectio-
 ne creature. que imperfectio p̄siderat
 p̄mo q̄ hoc recipere nō potest nec
 potuit homo vel āgelus. Ratio. q̄
 cum sit creatura esse suum depēdet
 a creatore. sicut causatus a causa sui
 esse et creare est aliquid ex nihilo fa-
 cere. ideo si sibi relinquit deficit. cō-
 seruat autem q̄dū cause influentiā
 recipit. Exemplum si v̄s de cādela
 que tādū lucet q̄dū h̄z cerā. Quo
 stante notum est q̄ deus creauit ho-
 minem et reliquit eum in manu cōsi-
 lij sui. Ecclesiastici. xvij. Et similit
 angelū a p̄ncipio creatōnis. Et hoc
 factum est q̄ libere arbitrium culus
 sicut p̄prium est facere vel obmittre.
 Ita p̄prium est a sua causa recede-
 re et nō recedere. Et q̄ hoc est posse
 peccare. posse ex libertate arbitrij a
 deo recedere. ideo nō potuit hoc ho-
 mo vel angelus recipere. nec ei potuit
 a deo cōmunicari vt ex natura ha-
 beret libertatem arbitrij. et etiam ex
 natura h̄et nō posse peccare. alia i-
 p̄fectio ex qua hoc nō potuit homi-
 ni vel angelo cōmunicari est. q̄ im-
 plicat p̄dictionem que q̄ in se non
 sunt factibilia dicimus deus nō po-
 test illa facere. S̄ potius dicēdum
 q̄ creature nō possunt ista recipere
 vt videlz aliqd sit viuum et mortuū
 simul et semel. Ita etiam implicat vt
 aliquis habeat liberum arbitrij ex
 quo possit cause sue inherere vel nō
 inherere. et q̄ possit non peccare. q̄
 si non potest peccare nō potest cau-
 se sue non inherere. cum peccatum
 sit sp̄eto incommutabili bono re-
 bus mutabilibus inherere. Sp̄erne-
 re autem vel non sp̄ernere est ex li-
 bertate arbitrij. Secundum est.

om argumentū non valet. qz si grā
pfirmationis verteret creature i na
turā ita qz ex pncipijs essentialib⁹
haberet nō posse peccare. tunc non
haberet ex aliquo dono accidētali z
grā nō posse deficere z peccare sed
haberet hoc p naturā z tūc esset de
us qd est absurdū. Hanc solutionē
tāgit sctūs Tho. vbi supra in soluti
one vltimi argumētī. cū dicit qz qn
eunqz alicui nature puenit aliqd ac
cidens quod ex influentia superioris
tantūmodo inest. non pōt inferior
natura illud accidēs p se habere ni
si efficeret nature superioris. sicut si
aer illuminat in actu p ignē nō pōt
eē qz sit d natura sua lucidus i actu
nisi fiat ignis. Dico g qz cū pfirmā
tio in sit creature rōnali solū p grāz
q est quoddā spūale lumen z sicut
do increati luminis non pōt esse q
aliq creatura ex natura sua pfirmā
tionē habeat vel grām nisi efficeret
diuine nature per esse dicamus
eiusdē nature. qd est oīno impossi
bile. Cōcludamus qz nō posse pec
care per naturā deo tūmō cōuenit
eo qz sicut abesse deficere nō pōt cū
dat oibus esse ita nec a rectitudine
bonitatis deficere cū hoc ei conue
niat per cōditionē sue nature. Dim
nibus aut alijs q hoc habēt vt pec
care nō possint cōferat ex hoc qz con
firmant per grām in bono. ex qua si
lij dei efficiunt z quodammodo di
uine nature consortes.

Declarat questio sup duas pmi
siones diuinas quas deus iuste p
mīssit videlicet diabolu actorē omis
mali peccare simul z pīmos paren
tes cadere ex qbus maleficorū ope
ra iuste permittunt. z est tredecima
in ordine primę partis.

Secunda que

stio simul z ppositio qz de
us iuste permisit quādam
creturaas angelicas quas aliter cō
dere non potuit nisi qz peccare pōs
sent etiā actu peccare. Et quāsdā si
mili mō creatas p grām pseruare et
hoc absqz p̄uēia tentatione. hoīem
vero iuste permisit z tentari z pec
care. qz oīa sic declarant. Itā ad pro
uidentā diuinā p̄tinet vt vnū qdōqz
in sua natura relinquat z in suis na
turalibus operibus nō oīno impē
diatur. qz vt Dionysius dicit. iij. c.
de di. no. Prouidentia non est corru
ptiua nature sed saluatiua. quo stan
te cū manifestum sit qz sicut bonum
gentis diuinius qz bonum vnus. j.
Ethi. Ita z bonū vnūuersi excedit
bonū particulare cuiuscūqz nature
creati in particulari. Ideo etiā attē
dere oportet qz si pctm̄ oīno impē
dīret per hoc multi gradus tollerē
tur p̄fectionis. tollerēt etiā natura il
la qz pōt peccare z non peccare. Qz
si dicat. tñ habuisset hō ex p̄ditione
nature vt prius tactū est. Rūdetur.
Si nullū pctm̄ fuit. Ter subsecutū in
actu sed statim cōfirmatio tūc semp
lateret quid grē deberet in bonis er
ga deū z quid potestas peccādi pō
tūisset z plura alia qbus ablatīs vt
qz vnūuersi multum detraheret. De
cuit etiā vt nullo suggerēte ab extra
peccaret. sed occasione peccādi ex
seipō susciperet qd z fecit vbi dō eq
lis esse voluit. qd est intelligendum
non simpliciter z directe nec indi
recte. sed solū fm̄ quid. z hoc decla
ratur p̄pter ap̄. xitatem Esa. xiiij.
In celum ascēdam z similis ero al
tissimo. non enim simpliciter z dire

85 **Questio tredecima XXXVII**

cte. quia sic habuisset intellectum ligatum & erroneum appetēdo aliqd quod sibi erat impossibile. Cognitionem enim se esse creaturam & deo creatum. & ideo equelem fieri creatori cognouit hoc sibi esse impossibile. Nec etiam indirecte. quia cum totum bonum angeli & creature est in hoc quod deo subest. sicut tota claritas aeris est in hoc quod subiicitur radijs solis. ideo hoc ab angelo non potuit appeti. quia appetiisset bonum nature. sed appetiit dei equalitatem non absolute. sed secundum quid. hoc sic est. cum deus habet per naturam suam duo. beatitudinem & bonitatem & aliud & quod ab ipso omnis creature beatitudo & bonitas transfunditur. videns angelus dignitatem nature sue qua creaturis cunctis preminere voluit & appetiit a se in omnia inferiora beatitudinem & bonitatem derivari. & hoc per sua naturalia. ita quod ipse primo illa ex natura haberet. & sic alie creature ex nobilitate sue nature acciperent. Et quia etiam illa appetiit a deo & sub deo volens esse diuino ista haberet. ideo nec etiam quantum ad modum habendi deo equalitari voluit. sed tantummodo secundum quiddam. Nota insuper quod quod suum desiderium appetiit ut ad actum perduceret. ideo subito suum desiderium alijs exposuit. Et quia subito etiam fuit aliorum angelorum visus desiderij & pensus peruersus sui desiderij. Ideo peccatum primi angeli aliorum peccata excessit & precessit quantitate. culpe & causalitate. non tamen duratione. ita quod illud Apocal. xij. Draco de celo cadens traxit tertiam partem stellarum. Et in figura Leuehan habet. Ipe est rex super omnes filios superbie. & rex secundum Philosophum. v. Metha. dicitur per suum in quantum mouet per

suam voluntatem & impium sibi subiectos. Ideo & suum peccatum aliorum occasio peccandi fuit. ita quod ipse primus a nullo extrinseco tetatus alios extrinsece tetauit. Et quidem quod dictum est quod instantanea operatio in omnibus illis fuit. exemplificat hoc ex sensibilibus. Nam simul tepore sunt illuminatio aeris visio coloris & discretio rei visae. Nec ad locum posuit ut considerando tam stupendam permissionem diuinam super nobilissimas creaturas propter unum tantum peccatum ambitionis quomodo non particulares permissiones super maleficorum opera propter maiora peccata quantum ad aliquas circumstantias admittet. Nam maleficorum peccata in varijs circumstantijs peccatum angeli & primorum parentum excedunt ut iam in secunda questione patebit. Sed & hoc quod prudentia dei iuste permisit primum hominem tetari & peccare ex his que dicta sunt de transgressoribus angelis satis patere potest. Sicut enim ad eundem finem homo & angelus creati fuerunt & in libertate arbitrij relictis. Ideo ut beatitudinis primum non absque merito perciperet. ideo sicut angelus a casu non fuit preuatus ut potestas peccandi ex vno. & potestas gratie confirmationis ex altero ad deorum vniuersi pertineret. ita & circa hominem fuerit oportuit. Unde in scripturis 2. ho. in. ij. di. xliij. arti. ij. Illud ex quo deus apparet laudabilis non debet penitus impediri. sed in peccatis etiam deus apparet laudabilis cum per misericordiam peccati & per iustitiam punit. unde non debuit peccatum impedire. tantummodo breuiter & recapitulando ad propositum redeamus dicamus. Quia dei prudentia ho-

mo in his pmissus est multis ratio-
nibus. Prima vt ostendat dei potē-
tia qui solus inuictibilis est. omnis
aut creatura inuictibilis. Secūda au-
tem ratio vt declaret dei sapientia.
que ex malo scit elicere bonum. qđ
nō potuit fieri nisi deus creaturam
peccare pmississet. Tercia vt mani-
festet dei clementia. in qua christus
p̄ mortem suam hominem p̄ditum li-
berauit. Quarta vt ostendat dei iu-
sticia que non solum reddit bonis p̄-
mia. sed et malis supplicia. Quinta
vt homo non sit peioris p̄ditionis
q̄ alie creature q̄s omnes sic deus
administat vt eas agere p̄p̄is mo-
ribus sinat. Unde et homines p̄p̄lo
arbitrio relinquere debuit. Sexta
est laus humana. Laus em̄ viri iu-
sti q̄ potuit et non est transgressus.
Septima est decore vniuersi. quia si-
cut triplex malum culpe pene et dā-
ni inuenit. ita ex opposito triplex
bonum. s. honestum bonum delecta-
bile et vtile. decoratur. Nam culpa
decoratur honestas. per penam de-
lectabilitas. Per damnium summa
vtilitas. Et p̄ hec patet respōsio ad
argumēta.

Solutōes argumētōz.

Am ad p̄mum vbi dicit asse-
rere q̄ dyabolo p̄mittat p̄tās
nocendi hominibus sit here-
ticum. Oppositū potius p̄z. quia si-
cut asserere q̄ deus nō p̄mittat ho-
minem ex libertate arbitrii peccare
quādo vult est hereticum. ita asse-
rere q̄ deus peccatum dimittat inul-
tum. Hoc aut̄ fit p̄ p̄tatem nocendi
hoibz in vindictā maloz et ad de-
corē vniuersi. Iuxta illud Aug^o. in
li. Soliloq̄oz. Iussisti dñe et ita est
vt nō q̄ dedec^o culpe sit sine dedeco

re vindicte. Probatio deniq̄ argu-
mētī nō valet de sapiēte. puifore q̄
excludit defectū et malū q̄tum potē.
qz aliud est de eo qui h̄z curā p̄ticu-
larem. et de puifore vniuersali. Nā
p̄mus ex malo nō pot̄ elicere bonū
sicut vniuersalis puifor fac. vt p̄ p̄
cedētia patuit. Ad scđm patuit q̄
tā potētia q̄ bonitas et iusticia diu-
na patefuit in hoc q̄ mala p̄mittit.
Vñ q̄ dī. Aut deus pot̄ mala impe-
dire. aut nō. Dicit q̄ pot̄ impedire
s̄ nō debuit rōnibus p̄actis. Nec
valet instātia si dicat. ergo vult mā-
la fieri cum pot̄ impedire et nō vult
qz vt in argumētis. p̄ veritate tactū
est. Deus nō potē velle mala neq̄
vult mala fieri neq̄ vult malū nō fi-
eri. s̄ vult p̄mittere malū fieri. et hoc
p̄pter p̄fectionē vniuersi. Ad terciū
Aug^o. et P̄hs loquunt de cognitōe
hūana cui melius est nō cognosce-
re mala et vilia duplici de causa. Nā
mo. qz p̄ ea impeditur interdum a
p̄sideratōe maloz. et hoc p̄tingit. qz
nō possumus simul multa intellige-
re. Etā et ea d̄ causa q̄ cogitatio ma-
loz p̄uertit interdum voluntatem
in malum. Nec aut̄ in deo locuz nō
habēt qui intelligūt omnia opa ho-
minum et maleficoz absq̄ aliquo de-
fectu. Ad quartum apostolus curā
dei a bobz remouit. vt ostendat q̄
quia creatura rationalis h̄z p̄ libez
arbitrium dominuz sus acus vt vi-
ctum est. Ideo vt ei imputetur ali-
quid ad culpam vel ad meritum et
reddat ei iuxta hoc pena vel p̄missi.
habet deus sp̄alem de eo. p̄videnti-
am fm̄ que irrōnabilis nō p̄vidē-
tur. Certe aut̄ asserere q̄ indiuidua
irrōnabilis creaturaz. ex illa aucto-
ritate nō p̄tinerēt ad iustā p̄vidē

si esset hereticū, qz esset asserere q
 nō omnia subiecta essent diuine pul
 dētie ꝑ scripture facere cōmēdatōes
 sup diuinā sapientia q attingit a fi
 ne vsq ad finem fortiter z disponit
 oia suauiter. z cēt error rabi Moy
 ses vt in argumētis ꝑ veritate pa
 tuit. Ad quintuz. quia homo nō est
 institutor nature. s̄ virtutis naturali
 bus opibus artis z virtutis ad suū
 vsum. Ideo puidētia humana nō
 se extendit ad necessaria que ex na
 tura pueniūt, vt q cras sol oritur.
 ad que tamen se extendit puidētia
 dei eo q tpe est actor nature. An z
 defectus naturales, etiaz si ex cursu
 rez naturalium puenirent adhuc
 diuine puidētie subiacerent. qre z
 Democritus z alij phi naturales er
 rauerūt attribuētes soli necessitate
 materie quicqd inferioribus accide
 ret. Ad vltimum hz omnis pena in
 fligit a deo ꝑpter peccata. non tamē
 semp maioribus peccatoribus ma
 leficia infligunt. vel quia dyabolus
 nō vult vt illos affligat z tētat q̄s
 iusto titulo possidere se cernit. Vel
 ideo vt nō ad deū accelerāt. Iuxta
 illud. Multiplicate sunt infirmita
 tes. postea accelerauerunt zc. Et q
 ois pena infligit a deo ꝑpter pctā
 pz ex sequētibus. qz iuxta Hierony
 mum. Quicqd patimur peccatꝫ no
 stris meremur.

Declarat q peccata maleficorum
 grauiora sunt pctis maiorꝫ angeloz
 z pinoꝫ parentū. An sic innocētes
 puniunt ex culpis parentum. Ita z
 tam plures innoxij damnificantur
 z maleficiunt ꝑpter peccata malefi
 corum.

Questio decimaquarta. z est to
 ta in arte. Alcabilis.

Ed sup enoz

finitate criminum q̄rit. An
 maleficorꝫ flagitia cuncta
 mala q̄ deus fieri sinit z vsq in p̄s
 a p̄ncipio mūdi fieri p̄misit tam in
 culpis q̄ in penis z dānis excedūt.
 Et videt q nō ꝑcipue q̄ ad culpaz.
 Mā ꝑctm̄ qd̄ q̄s cōmittit qd̄ facillē
 vitare potuisset excedit ꝑctm̄ qd̄ al
 ter cōmittit qd̄ ita facillē vitare nō
 potuit. Pz ꝑ Aug⁹. in de ciui. dei.
 Magna est in peccādo iniquitas vbi
 est tāta in nō peccādo facilitas. S̄
 Adā z plures q̄ ex aliquo statu ꝑfe
 ctionis seu etiā grē peccauerūt. Fa
 cilis ꝑpter assistentiā grē pctā vit
 tare potuissent. ꝑsertim Adā qui in
 grā creatus fuerat q̄ plures malefi
 ce q̄ hmōi dona nō ꝑceperūt. ergo
 illoꝫ pctā oia maleficorꝫ flagitia ex
 cedūt. Preterea quo ad penā. maio
 ri culpe maior pena debet. s̄ pecca
 tū Ade grauissime punitū fuit in D
 qd̄ vt pz in oēs posteros eius pena
 cū culpa ondit in trāsfusione origi
 nalis pcti. ergo eius ꝑctm̄ grauius
 est oibus alijs pctis. Preterea quo
 ad dānum. Mā iuxta Aug⁹. Ex hoc
 aliqd̄ est malū qz adimit bonū. ergo
 vbi plus de bono amittit ibi maior
 culpa ꝑcessit. s̄ ꝑctm̄ p̄mi parentis
 malus dānum tā in naturalibus q̄
 in gratuitis intulit. vbi nos innocē
 tia z imortalitate puauit quod nul
 lum alioꝫ sequentium peccata intꝫ
 lit. ergo zc. Sed ꝑ id quod plures
 ratiōes mali includit magis est ma
 lum. sed peccata maleficarum sunt
 hmōi. Mā omnia mala in bonis na
 ture z fortune ꝑcurare p̄nt deo ꝑ
 mittente. vt ex bulla pape deducit.
 Preterea Adā peccauit solum

faciendo illud qđ est vtroq; mō ma-
 lū qz prohibētū. z qđ nō erat maluz
 fm se. Sed malefici et alij peccato-
 res peccant faciendo illud quod est
 vtroq; mō malū z fm se z phibitū.
 vt homicidia z alia multa inhibita.
 An peccata eoz grauiora sūt alijs
 peccatis. Preterea pctm qđ est ex
 certa malicia est graui⁹ pctō quod
 est p ignorantia. sed malefice ex ma-
 gna malicia ptemnūt fidem z sacra-
 menta fidei. put plures p fesse sunt.
 Rāssio. qz mala q a modernis male-
 ficis perpetrant cuncta alia mala q
 deus vnq; fieri pmisit fm qđ in titu-
 lo q̄stionis tangit excedūt. z hoc q
 ad peccata q cōringunt in peruersi-
 tate moꝝ. licet secus sit de peccatis
 q opponunt alijs vtutibus theolo-
 gicis. potest ostēdi triplici vta. Pri-
 mo in generali cōparādo eoz ope-
 ra in differēter ad quacunq; flagi-
 cia mūdi. Scđo in speciali cōparā-
 do ad species supstitutionis ex qcūq;
 pacto cū demonibus inuito. Tercio
 cōparādo illa ad peccata maloz an-
 geloz: aut etiā primoz parentum.
 Primū sic. Nam cū triplex sit ma-
 lum. videlicet. culpe pene damni. eo
 qz triplex sit bonū cui illa opponū-
 tur. s. honestū. delectabile. z vtile.
 Et culpe opponit̄ honestuz. Pene
 delectabile. Dāno vtile. H̄ culpa
 maleficarū excedit cūcta alia pecca-
 ta sic apparet. Nam iuxta doctri-
 nā sancti Tho. in. ij. di. xxij. arti. ij.
 Licet in peccato multa possint con-
 siderari ex qbus peccati grauitas
 vel etiam leuitas trahi potest. Vñ
 z cōtingit qz idem peccatū qđ scđm
 vnū eoz est grauius fm aliud leui-
 us inuentat̄. put dicere possumus.
 In conuersione iuuentā peccat. se

nex insanit. Tamen illa simpliciter
 grauiora sunt q plures z potentio-
 res habēt non dico circūstātijs so-
 lū sed in specie z quantitate peccati
 essentiali peccati grauitatem. Et sic
 discere possumus q licet peccatum
 Ade q̄tum ad aliquas circūstātijs
 grauius sit oibz alijs pctis q̄tuz
 ad hoc qz mīnorē tēptatione pulsa-
 tus cecidit qz vicz tantū ab extrin-
 seco. Et etiā qz facilius resistere po-
 tuisset ppter originalē iusticiam in
 qua creatus erat. Tamē q̄tum ad
 spectem z quantitatē peccati z etiā
 q̄tum ad alias circūstātijs q pec-
 catū magis aggrauant sicut multa
 grauiora pctā sūt secuta. ita z inter
 illa oia maleficoz excedūt qđ etiā
 clarius ex duob; deducit̄. Nam si-
 cut vnū peccatū dicit̄ maius altero
 vel causalitate vt pctm luciferi. vel
 generalitate vt pctm Ade. vel defor-
 mitate vt pctm Jude. Vel difficul-
 tate remittēdi vt pctm in sp̄m sc̄m.
 Vel periculo vt peccatū ignorātie.
 Vel inseparabilitate vt pctm cupidi-
 tatis. Vel pronitate vt pctm carnis
 Vel diuine maiestatis offensione:
 vt peccatū ydolatrie z infidelitatis
 Vel exvognādi difficultate vt sup-
 bia. Vel mentis cecitate vt ira. Ira
 z post pctm luciferi omnia alia pctā
 maleficorū opa excedūt: tam in de-
 formitate crucifixum abnegātes q̄
 z pronitate spurcitas carnis cū de-
 monibus exercētes. Ac mentis ce-
 citate in omne nocumentū tam anī-
 marū qz corporū hominū z iumen-
 torū toto malignitatis spū debach-
 antes. prout ex supradictis patuit.
 Quod etiā iuxta. Ihsid. nomen ostē-
 dit. Dicunt̄ em̄ malefici ob factio-
 rū magnitudinē zc. v̄ supra patuit.

Deducit et ex isto. Nam cum duo sunt in peccato auersio et peruersio. Iuxta illud Augustini. Peccatum est spreto in commutabili bono rebus mutabilibus inherere. Et ipsa est auersio a deo fit tanquam formale sicut ipsa conuersio tanquam materiale. Ideo tanto altius quod peccatum est grauius, quantomagis homo per ipsum a deo separatur. Et quia per infidelitatem homo maxime a deo elongatur, ideo et maius omnibus peccatis maleficium infidelitatis existit. Et hoc declarat per nomen heresis quod est etiam apostasia a fide simul et quod tota earum vita peccatum est. De primo. Nam cum peccatum infidelitatis consistat in renitendo fidei. Et hoc potest dupliciter fieri vel quia renitit fidei nondum suscepte aut suscepte. Si primo modo tunc est infidelitas paganorum aut gentilium. Si secundo modo tunc iterum dupliciter, quia aut renitit christiane fidei suscepte, in figura aut in ipsa manifestati one veritatis. Primo modo est infidelitas hereticorum. Secundo modo infidelitas maleficarum inter tres species infidelitatis grauissima existit, quod etiam ratione et auctoritate comprobatur. Nam iij. Petri. iij. dicit. Melius erat illis viam veritatis non cognoscere quam post cognitam retrosum conuertit. Ratione. Nam sicut grauius peccat qui non implet quod promissit, quam ille qui non implet hoc quod nunquam promissit. Ideo infidelitas hereticorum qui persistent fide euangelii et tamen ei renituntur corruptentes ipsam grauius peccant quam iudei et pagani. Et iterum. Iudei grauius peccat quam pagani, quia susceperunt fidem christiane figuram in veteri lege quam male interpretantes corruptunt quod pagani non faciunt.

ideo etiam ipsorum infidelitas est grauius peccatum quam infidelitas gentilium qui nunquam fide euangelii susceperunt. De secundo quod et apostate nuncupant. Nam in Thomam secunda secunda. q. xij. Apostasia importat quandam retrocessionem a deo et religione que fit per diuersos modos quibus homo contigitur deo, vel per fides, vel per subiectam ad obediendum voluntatem. Vel per religionem, et clericatum. Secundum quod est ante dicit Raymundus et Hostienus, quod apostasia est temerarius a fide status vel obediencie vel religionis excessus. Et cum remoto priori remouetur posterius, sed non econuerso. Ido et prima alias duas excedit, scilicet apostasia a fide precedit a religione, de qua xlvij. distin. quatuorlibet. et xvi. q. i. legi non debet. Tamen in Ray. non iudicat apostata seu fugitiuus etiam si ad longinqua diu euagetur, nisi postquam sic viuit quod animam redeundi se deposuisse ostendit, ff. de re milit. l. desertore. Et hoc fieret si vxorem duceret vel simile tale. Similiter et apostasiam inobediencie ubi quis sponte contemnit precepta ecclesie et placitorum, de qua. li. q. iij. alieni. Quia etiam infamis efficitur repellit a testi monio et debet excommunicari. xi. q. liij. Si autem. Unde et apostasia de qua loquimur super apostasiam maleficarum dicit apostasia fidei quam et tanto grauior, quanto et cum ininico fidei rationis salutis per pactum expressum peragit. Hoc enim habent facere malefice et hoc inimicus ille exigit vel in toto vel in parte. Reperte sunt enim per nos inquisitores que omnes fidei articulos abnegauerant, quasdam vero certas in numero semper tamen confessionem veram et sacramentalem

habeat abnegare. Unde et Iulianus apostate perfidia non videtur tanta fuisse licet in alijs aduersus ecclesiam maiora exercuisset. De qua .ij. q. vij. non potest. Si quod vero incidenta liter quereretur. Quid si mente et corde fide tenerent quorum scrutator solum deus est. et non quocumque angelica creatura ut supra patuit. faceret tamen reuerentiam et obedientiam dyabolo per actus exteriores. Dicendum videtur quod cum apostasia perfide dupliciter potest fieri. per actus infidelitatis exteriores ab ipso pacto cum demone inito. sicut qui in terris infidelium inhumana vitam assumere aut in terris christianorum cum expresso pacto etc. Primum ubi mente retinent fidem. actus tamen exteriori negant. licet non sint apostate nec heretici tamen mortaliter peccant. Sic enim salomon dijs suarum vxoribus reuerentiam exhibuit. Nec enim aliquid excusat si ex metu hoc faceret quod secundum Augustinum sanctus est mori fame quam vesca ydolotricis. alij habent Sacerdos. xxxij. q. iij. Sacerdos. Malefici autem quantumcumque fidem retinent corde et abnegant ore apostate tamen iudicantur eo quod fedus cum morte et pactum cum inferno pepigerunt. Vnde sanctus Thomas in .ij. dist. iij. ar. ultimo. Loquitur de similibus operibus magicis. Et quod quocumque modo auxiliu petunt a demonibus dicit. In obsequio est apostasia a fide. propter pactum initum cum demone vel verbote nus si inuocatio intersit vel facto aliquo etiam si sacrificia desint. non enim potest homo duobus dominis seruire. Ad idem Albertus ubi supra dist. viij. ubi queritur. Verum magicis et mathematicis intendere si

peccatum et apostasia a fide. Ita respondit. In talibus est semper apostasia verbis vel operis. Si enim inuocaciones fiant tunc apertum pactum initur cum demone et tunc est aperta apostasia verborum. Si autem non fit nisi opere simplici tunc est apostasia operis. Et quod in his omnibus semper est fidei promissa quod expectat a demone quod expectandum est a deo ideo semper apostasia iudicatur. Ecce quod clare duplicem apostasiam ponit tertiam subintelligentes scilicet cordis que si desit tamen malefice verbis et operibus apostatice iudicantur. Penes ergo ut patebit et hereticorum et apostatarum subiacere debet. Est et tertia criminis enormitas si cunctis alijs heresibus in eis. Nam si iuxta Augustinum omnis infidelium vita peccatum est. xxvij. q. j. et est glosa super illud Romanorum xij. Omne quod non est ex fide peccatum est. Quid iudicandum est de tota vita. id est de omnibus alijs operibus maleficarum que tamen non ad eos placentiam demonum fiant sicut tetuare. ecclesias frequenter. comunicare et sic de alijs. In omnibus enim peccant mortaliter quod sic declarat. Tanta est enim labes huius peccati quod facultatem resurgendi. licet non ex toto auergetur. eo quod peccatum non corrumpt totum bonum nature et lumen naturale in eis remaneat. Tamen propter habitum homagium nisi ab illo absoluant. omnia eorum opera etiam de genere bonorum sunt potius de genere malorum quod in alijs infidelibus non contingit. Nam secundum Thomas scda scda. q. x. An omnis actio infidelis sit peccatum dicitur quod quibus opera infidelium que sunt in genere bo-

uorū vt seiuuta elemosyne et hmoi non sint eis meritoria ppter infidelitatem que est grauissimū peccatum. tamen quia peccatum non contumpit totum bonum nature. s; remanet in eis lumen naturale. Ideo non omnis acrus eorum est mortale peccatum. sed acrus procedēs ex ipsa infidelitate vel relatus ad ipas etiam si sit de genere honorū. puta Saracenus seiuuat vt seruat legem Nabumetti de seiuuto mandantē. Iudeus celebrat suas festiuitates z huiusmodi in his est mortale. Et sic intelligitur illud Augustini supra allegatum. P mntis infidelitū vita peccatum est.

Q; malefice grauissimas merentur penas vltra omnes flagitiosos mundi.

Eniq; q; eo

o rum flagicia cuncta aliorū peccata excedunt quantum ad demeritum pene declarat. Primo quo ad penam hereticis infligendam. Secundo quo ad penam apostatis inferendam. Nam heretici quadruplici pena puniuntur sc̄m Raymundum scilicet excommunicatione depositione. rerum ablatione z corporali morte. De quibus omnibus lector inueniet per primum. de sen. excom. Nouertt. et super secundum. xxiiij. q. i. Qui contra pacem. z tertium. dist. viij. quo iure. et xxiiij. q. viij. capl. j. z sequenti. super quartum. eodez titulo. scilicet de hereticis. Excommunicamus primo et secūdo. immo z grauissimas incurunt penas. Credentes. receptatores. fautores z defensores. Nam vltra penam excommunicationis illis

inflictam heretici cum fautoribus et defensoribus suis et receptatoribus z ipsorum filij vsq; ad sc̄as generationem per lineam paternam. per lineam vero maternam vsq; ad primū gradum ad nullum beneficium vel officium ecclesiastū admittunt vt eo. ti. quicunq;. z ca. statutū libro. vi. Sed super tertiam penas si heretici habent filios catholicos priuant paterna hereditate in detestationē criminis. Et super quartā penā si post deprehensionē erroris cōtinuo nō vult reuerti et heresim abiurare subito debet comburi si laicus est. Falsarij em̄ pecunie penas morti tradunt quātomagis falsarij fidei. Si vero clericus post solennē degradationē reliquit curie seculari occidendus. Si autē reuertantur ad fidē detru di debēt in perpetuus carcerē. de hereticis. Excommunicamus. primo z secūdo. z hoc de rigore iuris. Notius tam en̄ agitur. cuius eis post abiurationē quā ad arbitrium episcopi z inquisitoris facere debent. put in tertia parte opis patebit vbi de varijs modis sententiā tales tractat. quis etiā dicat deprehensus z p̄ctus seu etiā relapsus. Illis at̄ modis mulcare maleficus nō videt sufficere cū nō sint simpl̄ ces heretice. s; z apostate et vltra h̄ q; in ipsa apostasia nō hoib; ppter meritū aut carnis oblectamēta fidem abnegant. vt supra tactum est. Sed ipsis demonibus vltra abnegationem etiam homagii corpora z animas offerendo prestāt. Ex quibus satis probabile videtur q; quantumcunq; penitent z ad fidem reuertantur nō debent sicut alij heretici carceribus perpetuis mancipari. sed

ultimo supplicio puniri. et hoc etiam
 propter dāna temporalia hominibus
 et iumentis varijs modis illata leges
 imperāt. vt patet. C. de maleficis. l.
 nullus. l. nemo. et l. culpa. Et est si-
 milis culpa prohibita. discere et do-
 cere. Et loquunt leges super sortile-
 gos quomagis sup maleficos. vbi
 dicunt q̄ pena illorum est bonorum
 publicatio et decapitatio. Et si quis
 tali arte mulierem ad luxuriam p-
 uocauerit. vel econuerso bestijs ex-
 ponitur. vt dicitur ibidem. l. multi.
 Et de his in prima questione ta-
 ctum est.

Questione decimaq̄nta Decla-
 ratur q̄ propter peccata maleficarum
 innoxij sepe maleficiantur licet eti-
 am interdum propter peccata pro-
 pria.

Ed et hoc qd̄

I diuina pmissioe ples inno-
 xij dānificant et puniuntur
 in premissis nocuentis propter a-
 liena peccata maleficarum et nō p-
 ropter culpas proprias. Nec alicui hoc
 videatur inconueniens ostēdit san-
 ctus Thomas secunda secunde. q.
 cxiij. Hoc fieri iuste a deo. loquen-
 do d̄ penis presentis vite triplici ra-
 tione. Primo quidem q̄ vnus ho-
 mo est res alterius. et sicut quis pu-
 nitur in rebus. ita et in penam alte-
 rius aliquis puniri potest. Nam fi-
 lij s̄m corpus sunt quedam res pa-
 tris. et serui et animalia res domi-
 norum. et sic filij puniunt quandoq̄
 p̄ parentibus. sicut filius natus ex
 adulterio Dauid mortuus fuit q̄ ci-
 tius. et animalia Amalechitarum ius-
 ta sunt interfici. quibus et in huiusmo-
 di sit ratio mystica. vt habetur. j. c.

liij. s̄. parulos. Secundo. quia pec-
 catum vnus deriuatur in alter. Et
 hoc dupliciter. Per imitationem. sicut
 filij imitatur peccata parentum.
 et serui et subditi peccata dominorum.
 vt audacius peccent. vt fit in rebus
 male acq̄sitis in quibus filij succedunt
 fut in latrocinijs et guerris iniustis.
 Vbi sepius interficiunt. et subditi p-
 latorum audacius peccant dum eos
 peccare cernunt etiam si eadem pec-
 cata nō committunt vñ et iuste puni-
 unt. Deriuat etiam peccatum vnus
 in alterum p̄ modum meriti. vt sub-
 ditorum in malum prelatum. id est.
 q̄ peccata subditorum merentur pec-
 catozem prelatum s̄m illud Job. Re-
 gnare facit hypocritā propter peccata po-
 puli. Deriuat etiam peccatum et cō-
 sequenter pena p̄ aliquē consensum
 vel dissimulationē. Hoc est q̄n supe-
 riores peccata nō redargunt. tunc
 sepius boni cū malis puniunt. vt
 dicit Augustinus in. j. de ciuita. dei
 Exemplū vbi inter nos inquisitores
 vnus repperit quoddam oppidū mor-
 talitate hominū q̄si destituti. et vbi
 fama volabat q̄ quedā mulier sepul-
 ta lintheamen in q̄ sepulta erat suc-
 cessiue deglutiret. et q̄ pestis cessare
 nō posset. nisi ex itegro lintheamen
 deglutiret ad vētrē sup̄sisset. Ha-
 bito cōsilio desup sculterus cum p-
 fecto ciuitatis sepulcrum effodiētes
 inuenerūt q̄si dimidietate linthea-
 minis p̄ os et collum vsq̄ in vētrē
 immisissam et sumptā. Quo viso mo-
 rus sculterus gladium extraxit et ca-
 put amputādo extra foueam piccit
 sicq̄ subito pena cessauit. Et quibus
 vtriq̄ diuina pmissioe peccata illius ve-
 tule sup innoxios. per dissimulati-
 onem p̄sidentū puniunt. Deriuat. Ha-

prehabita inquisitione repertū fuit
 ipam lōgo tpe vite sue sortilegam et
 magam fuisse. Exemplū de punitio
 ne dauid in enumeratione ppli per
 pestem. Tercio fit diuina permissi
 one vt humane societatis vnō cō
 mīendet ex quauis homo debet p
 alio sollicitus esse vt nō peccet z ad
 detestationem peccati duz scz pena
 vnus redundat in oēs. quasi omēs
 sint vnū corpus. Exemplū de pctō
 Achor Josue. vij. Possum⁹ adhuc
 addere duos modos prout puniun
 tur mali interdū per bonos interdū
 etiā p alios malos. Nam vt Gratia
 nus dicit. xliij. q. v. §. vltimo. Ali
 quādo deus punit malos per legiti
 mā potestatem gerentes ex mandato
 suo. z hoc dupliciter. Interdū cum
 merito puniētūz sicut puniuit pec
 cato chanaanorū per pplm suū. In
 terdū absqz merito punientūz: s; et
 am in ipsoz penā sicut tribū bēnī
 am puniuit. et delevit vsqz ad pau
 cōs. Aliquādo punit etiā per popu
 los suos iussu seu permissione exci
 tatos nō tamē intēdentes deo obse
 qui: sed sue satisfacere cupiditati. et
 ideo cum sui damnatione sicut iam
 punit pplm suū per thurcos. z sepi
 us ante per alienigenas etiam in ve
 teri lege. Sed nota. q. quacūqz de
 causa quis puniat si nō s; stinet pa
 tīenter penas tūc sunt flagella non
 ad satisfacionē: sed ad vindictā tūc
 id est punitionē. Juxta illud Deu
 tro. xxxij: Ignis scz pene tpalis suc
 census est in furore meo. id est in pu
 nitione. qz alias nō est in deo furor.
 z ardebit vsqz ad infernū nouissima
 id est vindicta hic in. pter z ardebit
 vsqz ad extremā damnationē. vt ex
 ponit Aug⁹ h. de pe. dl. iij.

• §. auctoritas. Sed si patienter ferā
 tur ipsa flagella z sit patiens in sta
 tu gratie habent locū satisfacionis
 vt dicit Tho. in. iij. Etia si quis pu
 niret a iudice ppter maleficiū com
 missum vel etiāz malefica z hoc fm
 plus z minus fm deuotionē patien
 tis z qualitatē criminis. Mors autē
 naturalis cum sit vltimū terribiliū.
 nō tamē est satisfactoria. qz p natu
 ram inoleuit in penā originalis pec
 cati. Licet fm Scorūm etiā volun
 tate z cū deuotione expectata z dō
 oblata in sua amaritudine possit fie
 ri aliquo mō satisfactoria. Mors tñ
 violenta siue quis eam meruit siue
 nō semp est satisfactoria si patiētes
 sustineat z in gratia. Et hec quīdes
 quo ad penas ppter aliozū peccata
 inflictas. Propter ppria autē etiā de
 us flagellat in vita p̄senti z spālīter
 circa maleficia inferēda. Mā thob.
 vij. Super illos qui libidīni defer
 uunt dyabolus accipit potestatem
 qd etiā ex precedētibus patuit de
 clarando maleficia circa membra et
 potētias generatiue potētie q̄ deus
 amplius permittit maleficari. Atta
 men ad p̄dicādum pplo notandum
 q̄ p̄missis punitionibus nō obstat
 bus fm quas deus pro culpis alie
 nis siue pprijs punit hāc regulā iu
 ris pro fundamēto teneat z populo
 pponat q̄ dicit. Sine culpa nisi sub
 sit cā nō est aliquis puniēdus extra
 de reg. iu. z hec regula locū habz in
 iudicio poli. i. dei. z i iudicio fori. i.
 in foro humano siue seculari siue ec
 clesiastico. Declara de iudicio poli.
 Nā cū deus duplici pena spūali et
 tpali punit. In p̄ma inuenit q̄ nun
 q̄ sine culpa. In sc̄da inuenit q̄ in
 terdū bene sine culpa. s; nō sine cā.

De prima sp̄iali pena q̄ cum est triplex scilicet. subtractio gr̄e. vñ sequitur obduratio in p̄scitis. nō fit sine culpa. pp̄tia. Sc̄da pena dāni. id est p̄uatonis gl̄orie. hoc etiā nunq̄ in fligit sine culpa. pp̄tia vt in adultis vel cōtracta vt in paruulis in originali decedētibus. Tercia pena sensus. id est cruciatio ignis infernalis etiā patet. Unde quod dicit Exo di. xx. Ego dñs zelotes visitās peccata parentū in filios vsq̄ in tertā et quartā generatione. intelligit de imitatoribus paternoz scelerum vt exponit Gratianus. j. q. liij. §. q̄bus vbi etiā dat alias expositiones. De sc̄da aut̄ pena tp̄ali punit de^o. Primo p̄pter culpam alterius vt supra factū est. triplici ratione. vel etiā sine culpa aliena et pp̄tia: sed nō sine causa. vel etiā ex culpa pp̄pria et nō aliena. qd̄ si vis scire causas p̄pter quas deus punit et tamen absq̄ culpa aliena et pp̄pria videas quinq̄ modos quos ponit mḡ in. liij. dist. xv ca. ij. Et recipie tres primas causas. Reliquas duas accipe pro culpa pp̄pria. Nam dicit quinq̄ de causis deus hoīem flagellat in vita p̄senti siue penas infert. Primo vt de^o glorificet. Et hoc fit qñ miraculose remouet pena siue flagellū. Exēpluz de ceco nato. Job. ix. De lazaro resuscitato Job. xj. Sc̄do si primum desit immitit tamē vt meritum cumulet per exercitium patientie. Ac etiam vt virtus latēs intus alijs manifestet. Exēplū in Job. j. et Thobie. ij. Tercio vt virtus cōseruet p̄bumiliationē flagellorū. Exēplū in paulo qui de se dicit. ij. ad Cor. xij. Ne magnitudo reuelationū exrollat me datus est mihi stimul^o car

nis mee angelus sathane et. qui stimulus sū remigiū fuit quedam infirmitas corporalis. De sunt cause sine culpa. Quarto vt eterna damnatio hic inchoet. vt sc̄licet aliquatē ostendat quid in inferno patietur. Exēplū in Herode Actu. xij. et in Antiocho. ij. Macha. ix. Quinto vt homo purificetur. vel per expulsiōnem culpe cum sc̄z ex flagellis cōteritur. Exēplum de Maria sorore aarō Numē. xij. a lepra infecta. et israelitis prostratis in deserto sc̄dm̄ Hiero. xxij. q. liij. quid ergo. Vel ad satisfactionem pene. Exēplum in dauid qui post remissionē adulterij commissi quo ad culpam in penam fuit expulsius de regno. vt p̄tz in. ij. Reg. quod notat Gre. de pe. dist. j. si peccatū dauid. Possit etiā dici omne penā quā patimur procedere ex culpa nostra saltem origina li cum qua nascimur quia ipsum est causa omnīū causalitātū. arti. dist. v. ad eius. Sed et tertia pena que et damni loquēdo de illa quo ad eternam damnationē quā in futuro sustinebunt. nemo ambigat quin sup̄ omnes damnatos in penis sensibilibus cruciabitur. Sicut em̄ gratie visio in patria. ita mortali culpe pena in inferno succedit. Et sicut gradus beattitudinis in patria cōmensurantur iuxta gradus charitatis et gratie in via ita et mensura suppliciorum in inferno iuxta mensurā criminum in via. Hoc est qd̄ Deyro. xxv. dicit. Pro mēsurā peccati erit et plagarū modus. Et si hoc in alijs peccatis omnibus tamen in specialit malefictis hoc conuenit qd̄ ad Hebre. x. tangit. Quantom̄ quis putatis deteriora mereri sup̄. (a qui si

Hum del cōculcauit ⁊ sanguinem te
stamenti pollutum duxerit. in quo
sanctificatus est. Hec sunt ppria ma
leficarū fidem abnegantium et per
dumissimum sacramentum pluri
ma maleficia vt iam in secunda par
te patebit exercentium.

Sextadecima. Declarat in spect
ali veritas premissa cōparādo ope
ra maleficarum ad alias superstitio
nis species.

Remissa de

nis q̄ vitas ad enormita
tē criminū in maleficiis p
bat. per cōparationē ad alia opera
magorū ⁊ diuinatorū. Nā cū quatu
ordecim sint species circa opera su
perstitiosa ex triplici genere diuina
tionū. Quorū primū fit per manife
stam demonū inuocationē. Scdm
per tacitam solā considerationē dis
positionis vel motus alicuius rei.
vt siderū dierum. aurarum ⁊ hmōi.
Terciu per cōsiderationē alicuius
actus humani ad inquirendū aliqd
occultū q̄ sortium nomen habēt. Et
species primū generis diuinationis
q̄ fit per expressam demonū inuoca
tionē. sint prestigiū. diuinationo som
niorū. Nigromantia. Diuinationo phi
tonica. Geomantia. Idromantia.
Aeromantia. Pyromantia ⁊ aliorū
cult⁹ Tho. scda scē e. q. ⁊. xxvj.
q. iij. igitur. ⁊. q. v. nec intrū. Spe
cies deniq̄ secūdi generis geneali
fici. auruspices. augures omen ser
uantibus chyromantia ⁊ spatulamā
tia. Species etiā tercij generis va
riant fm oia illa que sortis nomen
habent ad inquirendū aliqd occultū.
scz per cōsiderationē punctorū.
festucarū. figurarū in plūbo liquefa

ctatum. Et de his Thomas. vbi su
pra. ⁊ xxvj. q. ij. ⁊. q. iij. p totū. Tñ
hec oia crimina maleficarū flagicia
excedūt. qd̄ de p̄statoribus specie
bus deducit. Vñ ⁊ de minorib⁹ nō
difficultat. Nā in prima specie vbi
aliqui prestigiosis quibusdā appa
ritionibus sensus humanos decipi
unt vt res corporalis aliter sentiat p
sensum visus aut tactus vt in p̄ce
dētibus tactum est de mō p̄stringē
di. Malefice his nō contente circa
mēbra generatiue potētē illa inter
dum p̄stigiōsa apparitione auferen
do licet nō in rerum veritate. etiam
ip̄am generatiuaz potētā plures
auferunt. ne mulier p̄cipere aut vir
actū exercere valeat etiā remanen
te mēbro absq̄ prestigiosa illusione
post cōceptum etiam aborūm pro
curant sepe procurāt cum innume
ris alijs malis in diuersis etiam for
mis bestiarū apparent vt in super
stioribus patuit. In secūda deniq̄
specie q̄ ⁊ nigromantia dicit. ⁊ fit p
mortuorū apparitionē vel locutionē
cū vt dicit tercio lib. ethymol. Nig
ros grece mors dicitur latine. man
cta vero diuinatio. faciūt autē talia
per sanguinē hominis aut alicuius
animalis. sup quibusdam characteri
bus. scientes demones sanguinem
amare. id est eius effusionē ⁊ pecca
ta. Vñ fit vt vbi mortuos ab infe
ris sevocare putant ad respōndēdū
ad interrogata. demones in eorū si
militudinibus apparētes talia exer
cēt. Et hmōi artis erat illa maga et
phitonissa de q. j. Reg. xxvij. q̄ ad
instātiā saulis Samuelē suscitauit.
Hec ex h purat q̄s talia eē licita q̄
scriptura cōmemorat a am iustī p̄be
ab iseris vocatā sauli euentū futuri

belli etiā p mulierē phitonissaz aperi-
 uisse. Quia vt Aug. dicit ad simpli-
 cianum. Non est absurdum credere
 aliqua dispensatiōe pmissum fuisse.
 vt nō dñante arte magica vel poten-
 tia. s; dispēlatōe occulta. q̄ phitonis-
 saz z Saulē latebat se iusti sp̄s oñ
 deret regis aspectibus diuina eū snia
 pculsurus. Vel nō vere sp̄s samue-
 lis a sua rege ē excitatus. s; aliq̄d fā-
 tasina z illusio demonū imaginaria
 diaboli machinatōibus ē facta quā
 appellat Samuelē scriptura. sic ima-
 gines solēt suaz rez noibus appel-
 lari. Hec ex rñsōe cuiusdā argumē-
 ti sup q̄stionē. An diuinitio q̄ sit in
 uocatiōe demonū sit illicita. ij. ij. q.
 xcv. ar. iij. Ad scōm. Sed si lectori
 placet videat rñsōe sup vltimū ar-
 gumentū q̄stionis. An grad⁹ pphie
 sint in b̄tis in eadē sūma. q. clxxliij.
 Inspiciat etiā dictū Aug⁹. xxvi. q.
 v. nec mix. Sz hec parz ad malefica-
 rū opa q̄ nullā in se retinēt sp̄z pie-
 tatis vt intueri eoz opa p̄z sangui-
 nē innocentē fundere nō cessantes.
 occulta q̄q; dyabolicis instructōib⁹
 manifestantes. nec viuis aut mortu-
 is parcūt vbi aias cū corpibus in-
 terimūt. In terciā deniq; specie. q̄ z
 somnioz diuino dī dupl̄r obfuaē.
 Primo qm̄ q̄s vtiq; somnijs vt. vale-
 at aliq̄d occultū inuestigare ex reue-
 latiōe maloz sp̄rituū cū q̄bus habē-
 tur pacta exp̄ssa qm̄. s. ad hoc inuo-
 cant. Scōdo vō qm̄ q̄s vtiq; somnijs
 ad p̄gnoscedū futura fin q̄ somnia
 p̄cedūt ex reuelatiōe diuina vel ex cā
 naturali intriseca vel extriseca q̄tuz
 p̄t se extrēdere talis v̄tus nō erit il-
 licita diuinitio. Hec Tho. vbi. s.
 Pro cuius intelligentia vt p̄dicato-
 res nucleū ad ininus habeāt. Motā

dū ad p̄mū de angelis q̄ cū āgelus
 sit limitate v̄tutis efficacius reuela-
 re p̄t aliq̄d futuroz anie disposite
 q̄ idisposite. Dispositio aut̄ fit post
 sedatōes motuū extertioz z interio-
 rum vt qm̄ silētes sunt noctes. z se-
 dati sunt motus fumositatuz. z hoc
 fit circa aurozā q̄ digestio ē cōple-
 ta. Et hoc dico de nob p̄ctōibus si-
 millibus q̄bus angeli ex diuina p̄ieta-
 te ad p̄secutōez officij aliq̄ reuelāt.
 aut tpe studij in aurozā intellectum
 de occultis scripturaz informante.
 Presidet em̄ āgelus bonus intelle-
 ctui sic deus volūtati. z corpa cele-
 stia n̄ris corpibus. alijs aut̄ p̄fectio-
 ribus q̄buscūq; p̄t z q̄cūq; hora re-
 uelare. vigilādo z dormiēdo. q̄uis
 z iuxta P̄hm in de som. z vigi. sunt
 magis apte recipere reuelatōes vt de-
 ctuz est vno tempore q̄ altero. p̄t ce-
 teri magi facere p̄sueuerunt. Ad se-
 cundū nota q̄ ex naturali sol̄scitu-
 dine nature de regimīne corpis cō-
 tingit q̄ quedā futura h̄nt cāz natu-
 rale in homie somniāte. Et tunc illa
 somnia seu visiones sunt tātūmō si-
 gna z nō cause. sic ex pte angeli di-
 ctum est. z hoc accidentiū futuroz
 in homie vt sanitatis vel egritudis
 vel periculi zc. Et hec est snia Are-
 stol. vbi. s. Quia natura rep̄tat in
 somnis an̄ se aliq̄s dispositōnes q̄
 sunt in corpe ex q̄bus postea cōtin-
 git ifirmitas vel aliud. vt si q̄s som-
 net de occupatōibus igneis. signuz
 est q̄ p̄dominat in eo colera. Si de
 aeris vt de volatu z h̄mōi. signū est
 sanguinis. Si aq̄ vel alterius liquo-
 ris aquel signū est flegmatis. si de
 terreis signū est melacolle. Et ideo
 p̄ somnia q̄iq; iuuant medici ad co-
 gnoscendum dispositōē corpis. vt

Questio decima septima XLIII

etiam dicit pbs in eodē lī. Sz hec itez leuia sunt p cōpatōem ad somnia a maleficis supstitiose obseruata. Itaz si cōpaliter vt supra tactū est nolūt transferrī. h̄ tantū imaginarie cernere q̄ a consodalib⁹ maleficis ppetrantur reponere se h̄nt ad sinistrū latus in noie sui diaboli z oīm demonioꝝ. An̄ fit vt ei singula imaginaria visione repntant a sibi. Si aliq̄ occulta scire p se vel alijs hoibus volunt a demonib⁹ p somnia instruūt nō p tacta h̄ p exp̄ssa cū eis pacta inita. Nec iterū p q̄ cūq̄ pacū q̄cūq̄ inō p aliquod sacrificiū alicuius animalis seu sacrilege deſecrationis aut cultus etiā larric exhibitionis sed seſpas in anima z corpe demonibus offerētes. fidem penitus sacrilegore abnegādo. Nec his cōtente ēt xp̄itos aut alienos ifantes demonibus offerūt aut interimūt. de q̄bus supra hitū ē. In quarta deniq̄ spē q̄ per phitones a phiton apolline. iux̄ Iſidoꝝ. q̄ auctor diuinandi dī fuisse exerceſ. non p somnia aut p mortuoz allōcurōem h̄ p viuos. vt in arreptiis. qui sic arrepti a demonibus vel voluntarie aut inuolūtarie ad p̄dicandū tātū mō futura. z non ad aliā flagitta ppetrando agitantur qualis fuit illa puella de qua Actu. xvj. Clamādo post apostolos q̄ essent veri serui dei. An̄ indignatus paulus imperauit spiritui exire ab ea. Paret q̄ modica sit compatio per respectum ad maleficas z eozū opa que vtiq̄ sic ob magnitudinē facinozū z enormitatem criminū. iux̄ Iſid. vt supra habitū est nūcupatur. An̄ eozū deuitatis de alijs minorib⁹

speciebus diuinationū hec pbare nō expedit vbi maiores excedere noscūtur. nam vbi p̄dicatori placz applicare alias species vt geomantia que fit circa corpus trestre. vt in vngue vel in ferro vl lapide polito. Hydromantiam que fit in aqua vel cristallo. Aeromantiam q̄ fit i aere. Pyromantiam q̄ fit in igne. Aridolorū q̄ in visceribus animalis immolatoꝝ in aris demonū. Licz he oēs p exp̄ssam demonis inuocationē fiant. nulla tamē est comparatio ad maleficas maleficarū cuz ad nullū nocumentū hoīm iumentoz z terre frugū tendunt directe. Sz ad futuro: ū p̄cognitionē. De alijs etiā speciebus diuinationū que cū tacta inuocatione z etiam p tactū vt sic pacū erga demones practi cantur vt sūt generalitici seu astrologi sic dicit ppter natalū considerationes. Turuspices q̄ dēs z hōras obseruant. Augures q̄ gestus z garritus auis z omen q̄ vba hominū obseruāt. Et cyromantici q̄ ex lineamentis manū aut spatulis animalis diuināt. Si cui placet inspiciat p̄ceptorūz Mider circa se cunduz p̄ceptum z plura inueniet quō sint licita z quomō non. Maleficarū vō opa nūq̄ sunt licita.

Decima septima est declaratiua quartedecime grauitatē criminis ad pctā q̄cūq̄ demonū compando

Ed z tanta ē

earum facinozū magnitudo q̄ etiaz malozū angelozū pctā z ruinā excedūt. Et si inculpīs quō nō etiaz in infernalib⁹ supplicijs. Et hoc q̄dem q̄ ad culpā demōstrare non ē difficile vō

rijs rōnibus. Primo nam licet ei⁹
 pctm̄ sit irremissibile. hoc tñ nō ē
 ppter magnitudinez criminis ha-
 bendo respectū ad eoz naturalia.
 ⁊ p̄cipue fm̄ op̄inionem illoz qui
 dicunt eos tantū in naturalibus ⁊
 nunq̄ in gratuitis fuisse creatos.
 Et qz bonū gratie excedit bonum
 nature. ideo illoz pctā qui a statu
 gratie cadūt put malefice fidez su-
 sceptā in baptismo abnegātes exi-
 stūt. eoz vitioz pctā excedūt. Si vō
 dicam⁹ eos in grā fuisse creatos lz
 nō p̄rimatos. sic etiā malefice licz
 nō creati in grā tamē a grā sponte
 ceciderūt sicut ⁊ ille volens pecca-
 uit. Secūdo demonstrat. Nam li-
 cet etus pctm̄ sit irremissibile va-
 riet de causis alijs. puta fm̄ Aug.
 qz nullo suggerēte peccauit. ideo
 etiā nullo reparante redire debet.
 Vel qz fm̄ Dam̄. cōtra dei formaz
 intellectu peccauit. ⁊ cognitio q̄n-
 to ē nobilior tanto peior est error.
 Seruus em̄ sc̄iēs voluntatē domini
 sui ⁊c. Vel iterū fm̄ eūdem Dam̄.
 qz nō est susceptibilis p̄nie. sō nec
 vente. ⁊ hoc ex natura sua. q̄ quia
 sp̄ialis tantūmō ē semel v̄ribilis.
 eo q̄ se totā cōuertit q̄ in hoie nō
 sit vbi caro sp̄ repugnat sp̄it. Vel
 iterū qz excelso loco peccauit vt in
 celo hō aūt in terra. His tñ nō ob-
 stantibus eius culpa i multis alijs
 minorat̄ compatiue ad maleficiaz
 flagitia. Primo in hoc q̄ ille iux̄
 Anselmū in q̄dam ofone nulla p̄-
 cedente delicti v̄ndicta sup̄biens
 peccauit. Malefice vō post tātas
 penas sepe multis alijs maleficis
 inflicta inmo ⁊ post penas quas
 p̄cipiūt in ecclesia diabolo occasi-
 one sue ruine inflicta oia hec cō-

temiūt ⁊ nō ad minima pctā mor-
 talia vt ceteri pctōzes q̄ ex infirmi-
 tate aut malicia absq̄ habitū mali-
 cie peccant. Sed ex profunda cor-
 dis malicia ad horrēda flagitia p̄-
 perant. Secūdo qz licet triplex sit
 status mali āgeli. Innocētie Cul-
 pe ⁊ Miserie seu pene. Ipe tamē
 sic ab innocētia sel̄ tantū cecidit ⁊
 q̄ ad illā nūq̄ restitutus fuit. Pec-
 cator aūt ad innocētiā per bap̄t̄
 sm̄ restitutus itez ab illo cadena
 multū pfundat. Et sup̄ oēs ipe ma-
 lefice vt earū flagitia demōstrat.
 Tercio ille ⁊ creatorē. nos autē ⁊
 sup̄ oēs ipe malefice ⁊ creatorē ⁊
 redemptorē ⁊c. Quarto ille dereli-
 quit deū p̄mittentē vicz eū pecca-
 re ⁊ nō ex pietate eum p̄sequētem.
 nos aūt sup̄ oēs ipe malefice pec-
 catis elongamur a deo p̄mittente
 ⁊ ex pietate nos cōtinuo p̄sequē-
 te ⁊ b̄ficijs plurimis nos p̄ueniē-
 tem. Quinto ille prestat in malicia
 deo reprobane ⁊ suā grā non ap-
 ponēte nos miseri currim⁹ in illaz
 maliciā deo cōtinuo reuocāte. Se-
 xto ille manet obdurat⁹ ad puniē-
 tem nos obduratū ad blandientem
 Et si ambo ⁊ deū tñ ille ⁊ se requi-
 rentem nos cōtra p̄ nobis morien-
 tem. quē vō dimissimus sup̄ omnes
 malefice de honestantes offendit.
 Solutōnes argumentozum etiā
 declarant veritatem p̄ comparōez.
 Argumenta. Ad primū pa-
 a ter responsio per ea que in
 principio corpis q̄stōis ta-
 eta sunt. Tñ v̄ l̄lz aliq̄ peccatuz
 debeat censeri grauius altero Et q̄
 inō peccata maleficarum grauiora
 cūctis quo ad culpam existunt. Ad
 lud quo ad penam. Dic. ⁊ q̄

Questio decima octaua XLIII

sicut culpa ad se tra z eius pena dupli-
 citer considerat. vel q ad psonā vl
 quo ad naturā totā vtz posteritatē
 ex eo secuta. Primo mō. Sicut ma-
 iora pctā fuerūt post euz ppetrata.
 qz vtz tpe solūmō peccauit facien-
 do illud qd erat malū nō fin se sed
 qz phibitū. Fornicatōes vo adul-
 teria z homicidia. vtroqz mō mala
 sunt scz fm se. z qz phibita iō etiaz
 grauior pena eis debet. Scōo vo
 mō lz maxia pena pmiū pctm secu-
 ta est. hoc tñ est p indrecriū tñ puz
 vtz p eū tota posteritas originalit
 pctō fuit infecta. eo q tpe pimus pa-
 rens oim p qb^o omib^o solus filius
 dei sacrificare potuit potētia ordia-
 ta. Pro suo aut psonali medietate
 diuina gratia penituit z saluar^o p^o
 solutorz facta p xpm. incōpabiliter
 aut pctā maleficaz excedūt i graui-
 sare. nō cōtente de suis psonalibus
 pctis z p dicitōib^o cū etiā innūeras
 alias post se pūne trahūt. Ad ter-
 tium dicendū ex phabitis q h fuit
 p accidēs in pctō ade q maiorē le-
 sionē intulit. Et hoc vtz q naturā
 integrā inuenit. Et q corruptā ne-
 cessario nō volūtarie transfundere
 habuit vñ nō seqtur q suum pctm
 simpliciter cūius ceteris fuit. Uz
 etiā qz hec idē etiā sequēta pecca-
 ta fecissēt si talē naturā inuenissent.
 sicut z fm mortale pctm nō priuat
 gfas eo q illā nō inuenit. puaret at
 si illā inueniret. Hec est solutō sc̄i
 Tho. in. ij. dis. xxi. ar. ij. in solutōe
 scōi ar. quā solutorz si qs ad plensū
 vult intelligere hz p̄siderare q adā
 originalē iusticiā institisset n̄ trās-
 fudissz in posteros. put Ansel. opi-
 nabat qz etiā aliqs post eū peccare
 potuissēt. debat dicā docto. dist.

xx. An pueri mox nati fuissent in
 gra p̄sumati. Item qlibet. c. An
 idem q nūc saluāt hoies saluati fu-
 issent si Adam non peccasset.

Sequitur modus predicādi cō-
 tra quinqz argumēta laicorū quibus
 pbare videntur sparsim q de^o nō
 pmittat tantā potestātē dyabolo et
 maleficis circa huiusmodi malefi-
 cia inferenda Qd. xvij.

Et deniqz p-

dicator puidus sup cer-
 ta argumēta laicorū vl ēe
 ptoz quozū dā q intantū maleficat
 esse negāt q lz maliciā z potētiam
 demonis ad inferendū ex suo defē-
 derio hmoī mala pcedāt diuinā tñ
 pmissionē sibi p̄cedētē negant.
 Nec volūt q deus talia fieri pmit-
 tat. z licz modū arguēdi nō habeāt
 z in tenebris sicut ceci palpitāt taz
 vnū tam altez mediū tāgendo op^o
 tñ est eoz assertiones ad quinqz ar-
 gumēta reducē. Ex qbuz vtzqz om-
 nes eoz cauillatiōes pcedere p̄nt
 Et pmo q deus nō pmittat dyabo-
 lo sub tāta p̄ste seuire in homies.

Trū ad maleficiale effectuz
 a demone p maleficam pro-
 curandum semp̄ habet con-
 currere diuina pmissio. Et arguit
 quinqz argumētis q deus non p-
 mittit. vnde etiam maleficium ni-
 bil est in mundo. Et primum sumit
 tur ex parte dei. Secūdum ex par-
 te dyaboli. Tertium ex parte male-
 fice. Quartū ex parte morbi. Quin-
 tum ex pte p̄dicatoz z iudiciū q talia
 p̄tra eas p̄dicāt z iudicāt q vtz-
 qz nunqz securi eēt. P̄rio sic. De^o
 punire pōt hoīem ppter pctā. z pu-
 nit gladio fame z mortalitate. Itēz

diuersis alijs infirmitatibus varijs
 ⁊ innumeris quib⁹ hūana cōditio
 subiacet. vñ qz opus ei nō est adiu
 gere alias puniōes. Ideo nō pmit
 tit. Secōdo sic. Ex parte dyaboli siue
 ra essent q̄ p̄dicant q̄ vicijs vim ge
 neratiuā impedire possunt. vt vicijs
 mulier nō p̄cipiat. vñ si cōcipiat q̄
 abortum faciat vel si nō abortus q̄
 etiā post partū natos interficiunt.
 vtiq̄ sic p̄mire possent totū mun
 dum. Et iterz posset dici q̄ opa dya
 boli essent fortiora opib⁹ dei. scz sa
 cramēto matrimoniij qd̄ est opus
 dei. Tercio ex parte hoīs. Nā vt
 demus si maleficiū debz esse aliqd̄
 in mūdo. tunc aliqui homines plus
 alijs maleficiunt. De q̄ si queritur
 vtiq̄ dicit hoc esse. p̄pter puniōes
 pctōz. h̄ hoc est falsum ergo ⁊ illud
 q̄ maleficia sint in mūdo. Falsitas
 aut̄ p̄bat ex eo qz tūc maiores pec
 catores ampl⁹ punirent. hoc ē fal
 sum cū min⁹ puniant q̄ alij inter
 dum iusti q̄ etiā cernit̄ i pueris in
 innocētib⁹ q̄ asserunt maleficia
 ri. Quarto pōt addi ⁊ aliud argu
 mentū ex parte dei hoc q̄ q̄s impe
 dire posset ⁊ nō impedit h̄ fieri per
 mittit. vtiq̄ iudicat̄ ex sua volūta
 te p̄cessisse. Sed deus cū sit sūme
 bonus nō potest velle malū. ḡ non
 pōt p̄mittere vt fiat malū qd̄ ip̄e i
 pedire potest. Itē ex pte morbi de
 fectus ⁊ infirmitates q̄ dicunt ma
 leficiales siles etiā sunt defectibus
 ⁊ infirmitatib⁹ naturalibus. i. q̄ ex
 defectu nature p̄cedūt. q̄ em̄ aliq̄s
 claudicat. excecā vñ rōnem p̄dit vñ
 etiā morit̄ ex defectu nature cōtin
 gere p̄nt. vñ nō possunt secure ma
 leficiis ascribi vltimo ex parte iudi
 c̄ ⁊ p̄dicatoz q̄ cū talia aduersus

maleficans p̄dicant ⁊ practican⁹ vt
 q̄ p̄pter ingēs odiū a maleficijs cō
 tra eos p̄ceptū nunq̄ essent securi
 Sz 3 argumēta sumant̄ ex q̄ōne. i.
 sup̄ terciū p̄ncipale p̄me p̄ris tra
 ctatus. ⁊ p̄ponāt illa que sunt ma
 gis ad pplm̄ quō vicijs p̄mittit mala
 fieri licet nō velit malū fieri. p̄mit
 tit aut̄ p̄pter admirabilē p̄fectionē
 vniuersi q̄ p̄siderant̄ in hoc q̄ bōa
 cōmēdant̄ eminētius ⁊ magis pla
 cent ⁊ sunt laudabiliora dum p̄pan
 tur malis habent̄ sibi auctores. Itē
 p̄funda dei diuine sapie iusticie ⁊
 bonitatis relucēt q̄ alias essent oc
 culta. Et breuif p̄ decisione q̄ōnis
 possunt colligi ex his que sibi tan
 gunt̄ varia documēta p̄ informa
 tione ppli. vtiq̄ q̄ deus iuste duos
 casus p̄misit. s. angeloz ⁊ p̄moz pa
 rentū q̄ cum sint maiores alijs om
 nib⁹ castib⁹. Nō mix si alij mis
 res p̄mittant̄. Qualiter aut̄ sūt ma
 iores q̄ ad causalitatē nō q̄ ad alias
 circūstārias s̄m̄ quas pctā malefi
 caz. vt in. iij. q. tangit̄ ⁊ maloz an
 geloz ⁊ p̄moz pentū pctā excedūt
 ⁊ q̄re deus iuste p̄misit illos p̄mos
 casus tangit̄. in. ij. q. ex qb⁹ pl̄ima
 colligere ⁊ d̄llare pōt ad suū pla
 citū. Sed ad respondenduz sup̄ ar
 gumēta. 1. ad primū cū dī. Deus
 sufficienter punit p̄ naturales infir
 mitates. mortalitates gladio ⁊ fa
 me. Rñ def ex trib⁹. Primo qz de⁹
 nō limitauit suā virtutē ad natura
 lem p̄cessum aut etiā ad influent
 as corpoz celestiu⁹ vt vicijs p̄ter illa
 agere nō possit. deo ⁊ p̄ter illa se
 pissime egit in punitionē peccant
 uum mortalitates ⁊ alia inferendo
 p̄ter omnem influentiam corpo
 rum. ⁊ in punitione p̄

hic i dō sup mortalitatē inflictā po-
pulo p̄f populū numerationē rē.
Secūdo hoc vtiq; cōgruit diuine
sapientie q̄ cū rebus oibus sic admī-
nistrat vt eas p̄p̄is moribus age-
re sinat. Ideo sicut nō cōuenit ma-
licia demōis oīno impedire s; po-
tius decet ipsam p̄mittere vt agat
q̄st̄s ad bonū vniuersi spectare po-
test. I. continuo etiā refrenat q̄ bo-
nos angelos vt nō tantū nocēat
quātū nocere vellet. Ita etiā non
p̄uenit maliciā hūanā refrenare su-
per ea ad q̄ ex libertate arbitriū p̄t.
vt est fidē abnegare ⁊ seipm̄ demo-
ni deuouere q̄ vtiq; facere in p̄tate
sunt volūtatis hūane. Ex q̄b; etiā
duobus cū deus maxime offendit
iuste perimitit ea q̄ a malefica desi-
derant ⁊ p̄pter q̄ fidem abnegauit
⁊ ad q̄ diaboli potentia se extendit
vt est hoibus. iumentis ⁊ terre fru-
gibus posse nocere. Tercio de^o iu-
ste p̄mittit illa mala fieri p̄ q̄ diabo-
lus etiā q̄ indirectū maxime torq̄-
tur ⁊ summā recipit displicentiā s;
p̄ illa mala q̄ a maleficis v̄tute de-
monū sūt p̄ indirectū diabolus
maxime torq̄t dū p̄ suā volūtatem
deus oibus malis ad gl̄iam sui no-
minis ad fidei cōmēdationem. ad
electorū purgatiōem ⁊ cumulū me-
ritorū vtiq;. Tertū ē em̄ q̄ iter oēs
displicentiās q̄s diabolus ex super-
bia q̄ sp̄ p̄ deū erigit. sup̄ illud. Su-
perbia eorū q̄ te oderunt ascendit sp̄
hec p̄cipua ē q̄ sibi displicet q̄ de-
us om̄ia sua machinamenta in sui
gloriā rē. p̄uertit. Iuste ḡ deus cū
cta p̄mittit. Ad sec^o dū super^o r̄h-
sum ē ⁊ oportet r̄ndere ad duo q̄ s;
cludūtur in argumēto. s. q̄ nō dici-
tur diabolus fortior deo nec et^o fa-

ctura immo cernit q̄ minime v̄tu-
tis existit cū nihil possit nisi p̄mis-
sione diuina. vñ eius v̄tus p̄t di-
ci minima cōpando ad diuinā per-
missione. licet sit maxima compar-
do ad v̄tutes corporales q̄s natura.
liter excedit. sup̄ illud sepe allega-
tū. Non ē p̄tās sup̄ terrā q̄ et vale-
at compari. Job. xij. Alterū ad q̄
r̄ndendū. Cur vicz deus potius su-
per v̄m generatiuā p̄mittit malefi-
ca fieri quā sup̄ alios actus hūa-
nos. De q̄bus etiā supra tactū ē in
materia de p̄missione diuina s̄b ti-
tulo. quō malefice v̄m generatiuā
⁊ actū venerēū impedite p̄t. Est
em̄ hoc p̄pter fedicitatē illius actus
Et q̄ originale p̄ctm̄ inflictum ex
culpa primorū pentū p̄ illū actum
trāssuudit ⁊ exp̄lifficat etiā de ser-
pente q̄ primū instm̄ diaboli fuit.
rē. Ad terciū v̄m q̄ sic intentō
⁊ appetit^o diaboli maior ē ad tem-
prandū bonos q̄ malos. I. ex p̄te
tēptati magis tēptat malos q̄ bo-
nos. i. q̄ amplior abilitas ē in ma-
lis ad recipiendū tēptatiōē demo-
nis q̄ sit in bonis. Ita etiā pl^o af-
fectat ledere bonos q̄ malos. licet
maiorē abilitatē ledēdi inueniret
in malis q̄ in bonis. Et huius est
rō. q̄ s̄m Breg. quāto crebrius q̄s
diabolo se s̄bi eit. tāto intolerabilis
orē sibi facit vt ei reluctari nō pos-
sit. Sed cū mali crebrius se subijci-
ant diabolo eis sit tēptatio magis
intolerabilis ⁊ frequentior cū nō ha-
beāt scuti fidei formate quo se tue-
antur. De quo scuto ap̄ls Ephesi.
vi. In omnibus sumentes scuti fi-
dei in q̄ possitis omnia tela neq̄ssi-
mi ignea exinguere. S; ex alta p̄-
magis ⁊ actus ip̄t. gnat bonos

Malos. Et rō quia cū iam possi-
 peat malos nō autem bonos. ideo
 magis conat p̄ tribulatōem trabe-
 re ad sui dominū iustos quos nō
 habet q̄ peccatores possessos. sic
 aliq̄s princeps terrenus magis in-
 surgit p̄ra illū q̄ plus aufert de lu-
 re suo vel q̄ plus nocet regno q̄ p̄
 illos q̄ n̄ sibi p̄iāt. Ad q̄rtū q̄ de
 p̄mittit mala fieri si vult tū mala fie-
 ri vltra p̄missa q̄ tacta sūt p̄dicator
 declarare p̄ p. v. signa voluntatis
 diuine q̄ sunt. p̄ceptū p̄hibitio. p̄cl-
 lū. opatio. et p̄missio. vide sanctus
Tho. p̄cipue in. j. p̄te. q̄ ibi plant-
 us declarat. q. xix. ar. xij. Nam licet
 vna sit volūtas in deo q̄ est ip̄e de-
 us sicut et vna eius essentia. tamen
 p̄ respectū ad eius opa indicat et si-
 gnificatur nobis ei⁹ volūtas multi-
 pliciter s̄m q̄ psalmista dicit. Ma-
 gna opa dñi exq̄sita in omnes vo-
 lūtates eius. An voluntas in deo
 distinguit non ex p̄te rei. s̄ ex p̄te
 suor̄ effectū ita vt volūtas p̄p̄te
 dicra dicatur volūtas beneplacitū.
 Voluntas methaphorice dicra di-
 catur voluntas signū inquantū vt
 dicitur per signa et methaphora in
 dicatur nobis deum hoc velle. Et
 simili. Sicut paterfamilias vnam
 habēs in se volūtatē demonstrat il-
 lam q̄nq̄ modis. s. per se et p̄ alium
 Per se dupliciter. directe et indire-
 cte. Directe cū aliquid opat. et tūc
 est opatio. Indirecte autē quādo
 nō impedit opantes sicut et in iij.
 phisico. dicitur. Remouens et pro-
 hibens est mouens per accidens
 et quantum ad hoc dicitur signum
 p̄missio: Per aliū autē declarat
 se paterfamilias aliquid velle tri-
 pliciter. Vel inquantū ordinat al-

quē ad aliquid faciendum necessa-
 rio et p̄hibendo p̄trariū. et sic sunt
 p̄ceptio in p̄ceptis. et prohibitio in
 affirmatiuis et negatiuis p̄ceptis.
 Vel inquantū ordinat aliquid p̄ sua
 siue ad aliqua cōciliatiue. et hoc p̄-
 tinet ad consiliū et sicut voluntas
 humana manifestat per hec quā-
 q̄ sic et sp̄itus dei. Ad em̄ p̄ceptum
 p̄hibitio et consiliū dicat volūtas
 dei patet per illud Math. vj. Fiat
 volūtas tua sicut in celo et in terra
 id ē vt in terra impleamus eius p̄-
 cepta. vitemus p̄hibita et implea-
 mus pro posse cōsilia. Et similiter
 q̄ p̄missio et opatio dicat dei volū-
 tas patet per Augusti. qui dicit in
 encheir. Nichil fit nisi omnipotens
 deus fieri velit. vel sinendo vt fiat
 vel faciendo. Ad p̄positū cū dicit
 illud q̄ q̄s impedire posset et non
 impedit iudicat ex sua volūtate p̄-
 cessisse verū est. Sed cum infertur
 Deus est summe bonus. ergo non
 pōt velle mala fieri. verū ē. volūta-
 te beneplaciti et p̄ quōs signa hu-
 tus volūtatē q̄ nō pōt opari ma-
 la nec p̄cipere mala nec vt nō p̄hi-
 beat mala et p̄suadeat bona supero-
 gationis pōt autē velle permittere
 mala fieri. Ad aliud quō cernūtur
 infirmitates ab inuicē vt vna sit ma-
 leficialis. altera naturalis. pura
 ex defectu nature. Respondetur q̄
 varijs modis. Primo medicorum
 iudicio. xxvj. q. v. Non licet. et. q.
 ij. cap. Illud. vbi verba Augustini
 ex secūdo de doctrina xp̄iana. Ad
 hoc genus superstitionis pertinet
 omnes ligatur et remedia que me-
 dicorum disciplina condemnat in
 quibuscūq̄ rebus suspendēdis at-
 q̄ ligandis. Et simili vbi medici ex

circūstantijs videlicet etate com-
 plexione sana. et subito q̄si in tactu
 oculi immutata et q̄ nō ex defectu
 sanguinis stomachi aut labe infir-
 mitas acciderit. Iudicant illaz nō
 ex defectu nature. sed ab extrinse-
 co accidisse. Et ab ex trinfeco vbi
 non ex venenosa infectione. quia
 sic sanguis et stomachus malis hu-
 moribus esset repletus tunc ex suf-
 ficienti diuisione iudicant effectuz
 esse maleficalem. Item secundo
 cum eis existit incurabilis vt nul-
 lis medicamentibus eger pōt reue-
 lari. immo potius cernunt ip̄uz ag-
 grauari. Tercio qz sic subito inter-
 dum accidit q̄ iudicium infirmi su-
 per hoc cōtingit. Res gesta vni ex
 nobis innotuit. Nam quidam de
 optimaribus ciuitatis Sprensis
 nimis ceruicose voluntatis ypora
 habuit intantum vt cum ip̄e libens
 in omnibus ei complacere studeret
 tamen in cūctis fere suis affectio-
 nibus ei recalcitrabat et verbis cō-
 rumeliosis semp̄ ipsum molestare
 satagebat. Accidit inde vt domum
 ingressus quadam die cum mulier
 solito more contra se brigantē ver-
 bis obprobriosis et tre locum dare
 et domū exire volebat ipsa hostiuz
 per quod exire habebat cursu velo-
 ci anticipando obseruauit et vocife-
 rando conestabatur q̄ nisi eā ver-
 beraret nulla probitas aut hone-
 stas sibi inesset. Ad que verba gra-
 uis ille manus non animo ledendi
 extendit et ipsum expansis digitis
 super spatulaz leuiter tangendo su-
 bito ad terram collisus omnē sen-
 sam perdidit per plures septima-
 nas in lecto decubens grauissima
 infirmitate detentus fuit. quā in re-

pensari potest illā infirmitatē non
 ex naturali defectu. s̄p maleficuz
 mulieris sibi accidisse. Plura im-
 mo quasi in numerā cōsimilia acta
 sunt et multis innotuerūt. Sunt q̄-
 dam qui p̄ certam practicā exple-
 ritam rei capiunt p̄ hūc moduz. Nā
 plumbum liquefactū sup̄ infirmuz
 tenent et in scutellam plenam aqua
 infundunt et si imago aliqua con-
 densata cernit. tūc infirmitatez ex
 maleficio accidisse iudicant. et qui-
 dam an talis imago ope demonuz
 aut naturali virtute erūpat vbi in-
 terrogantur talia practicanes re-
 spondere solent. q̄ virtute saturni
 super plumbum qui alias mal⁹ exi-
 stit sicut sol super aurum maleficiū
 sua virtute ostēdere solet. Sed q̄d
 de his sentendum sit. an videlicet
 practica licita sit an non. Circa ter-
 ctum principale huius tractatus
 tractabilē canonistis em̄ videtur li-
 ctum vt vana vanis cōtundat. Nec
 theologis omnino p̄rartum videat
 tur cum non sint facienda mala vt
 eueniant bona. Ad vltimum vbi de
 uersa querunt. Primo cum maliti-
 ce non vitantur. Secundo cur p̄-
 cipibus eis fauētibus ad p̄nitentem
 omnīs inimicōz ip̄oz non coope-
 rant. Tercio cur p̄dicatoribus et
 alijs eos p̄sequantib⁹ nō nocere vale-
 ant. Ad p̄muz dicēdū. q̄ iō vt pluri-
 mum malefice non vitant vt iux̄ cō-
 placētiaz demonis in xumelis cre-
 atoris quātuz possibile est p̄ vili-
 simo p̄cio emāt. Et sc̄do ne in diu-
 tijs notent. Ad sc̄dū in cur p̄ncipib⁹
 nō nocēt cā est manifesta. qz quan-
 tum in ip̄is est hoc fit vt ip̄os in
 amicitia retineāt. et si q̄ris cur eoz
 amicitia nō nocēt. Rūdet qz bon⁹

angelus ex altera parte hoc maleficiū impedit iuxta illud Danieles. Princeps p[er]az resistit mihi vigin vna diebus. Vide docto. in. ij. sen. ten. an inter bonos angelos sit pugna et qualiter. Ad terciū dicit q[ue] s[ed] deo nec inq[ui]sitorib[us] aut alijs officialibus nocere possunt. q[ui] publicā iusticia vtunt. Exēpla varia ad hoc possent adduci. sed temporis prolixitas non patitur.

Explicit pars prima.

Incipit secunda pars huius operis.

Secūda pars

Incipialis huius op[er]is Quia est de mō pcedēdi q̄ a maleficijs p maleficis s[ed] inferēdis obseruat. Et per decē et octa capitula distinguit euz duab[us] dūtaxat difficultatib[us] quaz vna in pncipio sup remedia pseruatua vt vicz quis maleficiari nō possit. altera in fine sup remedia a mouētia maleficia. et p que maleficiari curari possunt cū s[ed] p[er] m in. iij. p[er]bicoz remouēs et p[er]hibēs coīncidūt. et sunt cause p accidēs. Itē vt p hec totale fundamentū huius horrēde heres[is] habeat. Circa duo pncipaliter insitēdū erit. Primo circa introitū eaz et p[er]fessionē sacri legā. Scōdo circa pgressum in mō opandi et horrēdaz obseruatiam. Tercō impedimēta salubria cōtra eaz maleficia et remedia pseruatua. et q̄a in morali iam laboramus materia. An argumētis varijs et declarationib[us] vbiq[ue] insistere op[er] nō est. cū ea que p capitula sequentur sūt p p[re]cedētes questiones suffi-

cienter discussa. Ideo pcamur in deo lectorē ne de mōstratōnē in oibus querar[um] vbi accōmodata sufficit p[ro]babilitas ea deducēdo que p[er]stāt aut v[er]sus vel auditus p[ro]pria experiētia aut fide dignior[um] relatib[us] esse vera. Circa primū autē duo pncipaliter tāgent. Primo diuersi modi ip[s]ius demonis innoxios alliciēdi Scōdo diuersi modi ip[s]am heresim p[ro]fiteēdi. Circa secūdum vero sex p ordinem tāgent quo ad modū pcedēdi et curādi. Quia p[ro] de his que a maleficijs pro se et suis corporibus practicātur. Secundo de his que erga alios homines operant. Tercio de his que erga bestias Et quarto de his q̄bus terre frugibus nocēt. Quinto de maleficio tantumō v[er]i or[um] quibus videlicz maleficijs tantumō v[er]i et nō multeres insitūt. Sexto de questioe super maleficia amouenda. et quibus modis curantur maleficiari.

Est ergo prima questio p decem et octo capitula distincta cum totidem modis in suis ritibus variantur et multiplicantur.

Questio prima.

Tru[us] q[ue]s[ti]o possit p bonos angelos ita b[en]eficiari. q[ue] a maleficijs p quoscuq[ue] infra scriptos modos nō valeat maleficiari Et videt q[ue] nō. Et q[ue] p p[re]cedētia declaratū est etiā innoxios et innocētes et iustos plures a demonib[us] affligi vt Job et plures pueri innocentes qui cernūtur maleficiari cū multis alijs iustis licet nō equalit[er] vt peccatores. et q[ue] nō in p[er]ditionē suaz animaruz quamuis bonis fortune et corporū affligatur. In contrariū est maleficarum passio q[ue] v[er]-

delicet nō omnes ledere valeāt sed
 tātūmodo illos quos cernūt ex i
 formatiōe demonū diuino auxilio
 destrutos. Rūsis. Tria sunt gene
 ra hominum bñficiatī a deo quib⁹
 illud pessimum genus suis malefi
 cīs nocere nō pōt. Et primi sunt q̄
 publicā p̄ra eos iusticiā exercent
 aut officio aliquo publico aduer
 sus eos insistūt. Secūdt̄ qui de rē
 tibus ecclesie seruatis ⁊ veneratis
 vt p̄ aque bñdicte asp̄sionē p̄ salis
 p̄secrati sumptionē p̄ candelarū in
 die purificationis ⁊ frōdium ī die
 palmarū p̄secratorū vsū licitū. cuz
 ad hoc talia ecclesia exorcizat vt vi
 res demonis imminuāt seu muni
 unt d̄ quibus modis parebit. Ter
 cij sunt qui p̄ sc̄ros angelos varijs
 ⁊ infinitis modis bñficiant. De p̄
 mis ratō dat ⁊ p̄ varia acta ⁊ gesta
 cōprobāt q̄ em̄ ois ptās a deo est
 ⁊ gladiū portat. iuxta aplm̄. In vi
 dictā maloz ⁊ retributiōez bonoz
 nō mīx q̄ tūc angelica p̄tate demo
 nes arcētur. q̄n̄ iusticia in vindictā
 illius horrēdi criminis exercetur.
 Motāt ad idē doctores q̄ q̄a ptās
 demonis q̄noz modis impedit̄ in
 toto vel in pte. Prīmo p̄ terminuz
 sue p̄tati a deo imposituz. sicut de
 Job p̄mo ⁊ sc̄do s̄agif. Et d̄ illo de
 quo in fornicatio nider legif̄ q̄ iu
 dici passus fuerat q̄ dū quidā ip̄m
 inuocasset vt inimicū suū vīra p̄
 uaret aut in corpe lederet. vel ictu
 fulminis interimeret. cū vocassem
 demonem ast vt eius auxilio talia
 p̄petrarez. Respondit mihi q̄ neu
 trum facere possēt. habet inq̄t fidē
 bonam ⁊ diligenter se signo crucif
 munit̄ iccirco nō in corpore. sed in
 vndecima parte fructuum suozum

in cāpo si libet et nocere possum.
 Sc̄do impedit̄ p̄ impedimentū ex
 tertus adhibītum vt in asina bala
 am. Nume. xxij. Tercio per mira
 culum impossibilitatis exterius fa
 ctum. Et sunt qui ex singulari p̄
 uilegio beneficiantur. De quo ter
 cium genus hominum qui malefi
 cīari non possunt iam inferius pa
 tebit. Quarto p̄ dī iudiciū singula
 riter disponētis per obstaculum
 boni angeli. vt de asinodēo interfi
 ciente sponso sare virginis. non
 aut̄ thobiam. Quinto interdū per
 cautelā suspiciū. q̄ nō vult interdū
 dyabolus ledere vt petus inde seq̄
 tur. vt cū excomunicatos vexare
 posset. sicut ⁊ corinthum quē vexa
 uit excomunicatus. Chorī. v. tamē
 nō facit vt fidem ecclesie in clauis
 potestate eneruat. 3o a simill̄ etiā
 dicere possumus q̄ etiā si diuina
 virtute nō arcerētur quādo publi
 ca iusticia exercetur. adhuc tamen
 sepe manū seu protectionē a ma
 leficijs voluntarē retrahunt. quia
 vel timent earum conuersionez. v̄
 q̄ desiderant ⁊ accelerāt earum dā
 nationez. Actis deniq̄ ⁊ gestis hec
 comprobātur. Nam ⁊ p̄fatus do
 ctor refert q̄ malefici verbo ⁊ ex
 pertētia testimoniū dederūt q̄ co
 ip̄o quo p̄ rei publice iusticie offici
 ales capiūtur. statim om̄is malefi
 corū eneruat̄ ptās. Unde ⁊ quidē
 iudex petrus nomine de quo ⁊ su
 pra mēto facta est. cū quēdam ma
 leficiū stadlin nomine p̄ suos famu
 los capere voluisset. tantus tremor
 eoz manibus incussus fuit. ⁊ nar
 bus tam malus fetoz illaplus. vt se
 fere desperaret̄ an maleficum inua
 deret̄ auderet̄. Quibus dum iudex

imperasset. Sed ure miseris inuade
te. qz publica tactus iusticia omnes
vires pdet sue nequittie. Et ita ref
pbauit effectus. Nā capt^o z in cō
natus fuit ppter plurima ab eo
ppetrata maleficia que sparsim hic
inde posita sunt z accommodata di
uersis materijs. Sed z plura q̄ no
bis inquisitorib⁹ in offitio inq̄sitō
nis laborātib⁹ cōtgerūt si recta
re expediret vsqz animū lectoris
in ammiratōnē verterēt. Sed quia
laus in ore ppulo sordescit potius
expedit silētio preterire q̄ notam
fnantis glorie incurere. illis dum
taxat exceptis que a deo in lucem
proderūt quod celari nō possunt.
In oppido nempe rauēspurg. duz
a cōsulibus malefice incinerāde in
terrogarētur. cur nobis inquisito
ribus aliqua maleficia sic alijs ho
minibus nō intulissent. Rōderunt
Licz plures hoc facere attentassēt
nō tamē poruerūt. Et de causa inq̄
rentibus respōdebāt se nescire nisi
qz sic a demonib⁹ informate fuis
sent. quotiēs em̄ nocturnis z diur
nis tēporib⁹ nobis infesti fuerunt
enarrare nō sufficimus. tam vt sy
mee cū iam vt canes aut capre suis
clamorib⁹ z insultib⁹ nos inque
rarent de nocte ad orōes licet inde
uoras surgētibus extra fenestram
loci que tñ in tāta altitudine erat qz
nisi p̄ longissimas scalas quis ad
re potuisset. Ictro vald̄issimo quasi
ad caput de d̄recto pcutiebat acus
lintheo quo caput tegebat inferen
tes. sic etiā a nobis surgētibus re
pertebātur quasi illos capiti nō
immittere arte magica voluissent.
Sed laus altissimo qui sua p̄terate
obsc̄meritis nō p̄tendit p̄tendit p̄tendit

licos iusticie fides indignos famu
los p̄seruauit. De secūdis vero rō
in se patet. Nā ad hoc exorcizatur
ab ecclesiar omnino sunt efficacis
sima remedia ad p̄seruādum se ab
insultibus maleficarum. Quod se
queritur per quem moduz quis se
munire debet. Dicenduz primo de
his que absqz alligaz ontibus sacro
rum verborum fuerit et demum de
ipsis sacris carminibus. Nam de
primis licitum est aqua benedicta
etiam quecunqz honesta loca ho
minum z iumentorum cum inuo
catione sanctissime trinitatis z ora
tione dominica in saluationem ho
minum z iumentorum aspergere. sic
enim in exorcismo dicitur vrbicqz
qz aspersa fuerit careat om̄i immū
ditia liberetur a noxia non illic re
sistat spiritus pestilens &c. Homi
nes enim z iumenta saluat dom̄ in
iuxta prophetam vnumquodqz p̄
modulo suo. Secūdo sicut primuz
de necessitate ita hoc secundum lz
cereum benedictum accendere est
de congruitate aspergere videlicet
cum tali cereo loca inhabitantia.
Tercio herbas consecratas ad in
gere vel fumigare cum illis habita
bilis in aliquo loco occulto conū
gere plurimum expedit. Sic enim
in ciuitate Spirensi anno eodez
quo hic liber est inchoatus contē
git. qz dum quedam deuota mulier
cum quadam suspecta maleficaver
ba habuisset iuxta morez muliercu
larum mutus bigantium rixosa.
de nocte tamen cum paruulum la
ctentem cunis s̄ponere voluisset
z mente reuoluēs ea que de die cū
suspecta malefica peregriss̄ timens
periculo pueri herbas benedi

Etas puero supposuit aqua simili
asper sit. sal exorcisatum ori paruz
inmisit. signo crucis munitit et cu
nabulo diligenter alligauit. Et ec
ce circa mediuz noctis vagientem
puerum audiuit. et dum iuxta mo
rem puerum contrectare et cunabu
lum in alto xpe lectum positu mo
uere voluisset cunabulum quidem
mouit. sed puerum contrectare qua
aberat non potuit. tremens pauper
cula et de pueri amissione vehemē
ter dolens lumine accenso paruu
lum vagiantem sub lectica et in an
gulo sine tamen lesione repperit.
Qua in re perpendi potest quanta
sit exorcisimis ecclesie aduersus i
fidias diaboli virtus. Et quet insu
per omnipotentis dei clementia et
sapiētia que attingit a fine vsqz ad
finem fortiter. dis ponit etiam isto
rum pessimoz hominū et demonū
maleficia suauiter. vt vbi querūt fi
dem inminuere et infirmare. eadē
in multozum cordibus firmat et ra
diceat validius. Utilitates em̄ plu
rime fidelibz ex huiusmodi malis
puenit. vbi sic fides roborat. de
monis maleficia inspicitur. dei mise
ricordia et potestas manifestat. ho
mines ad sui custodiam actuantur
et ad reuerendam xpi passionem et
cerimonias ecclesie accēdunt. Pl
lis etiam diebus sculterus cuius
dam ville vusental. dum gradissi
mis doloribus et torsionibus cor
poris esset maleficiatus. et qd male
ficia sibi contigisset non tam ab
alijs maleficia quantū et per ept
entiam edocuit fuit. dixit enim qd
singulis dominicis diebus se mu
nire cum sumptione salis et aq be
nedicte solebat. et quia vna die xpi

cuiusdam celebrandas obmiserat
nuptias eodem etiam die malefici
atus fuit. Quid deniqz de illo i ha
ueus purg cum a diabolo in forma
vnius mulieris ad carnalem actuz
solicitareretur. ille plurimū anxius
dum desistere noller diabolus. illi
pauperi in inētem venit vt sumpti
one salis put in predicatōne audi
erat se munire deberet. Unde cum
ad introitum stube sal benedictuz
sumpsisset mulier toruo vultu euz
inspexit. et quis diabolorum spuz
de hoc docuisset impropēdo su
bito disparuit. vbi diabolus per se
in effigie malefice. aut cum presen
tia corporali malefice affuerat euz
vt sicqz facere deo permittente po
test. Sed et illi tres socij per viam
ambulātes. duo eozum icu fulmi
nis percussi fuerant. et tercius ter
ritus cum voces in aere clamātes
audisset percussamuz et illum. alte
ra vox cum respondisset non possu
mus quia hodie verbū caro sacru
ē audiuit. intellexerat qd ea de cau
sa quis missam audierat. et in fine
misse euangelium Iohannis. In
principio erat verbum zc. audiuisset. ideo preseruatus fuisset. Et
per sacra verba corpori alligata qd
miro modo sunt preseruatiua dō
modo septem conditiones in ipis
seruentur. De quibus et in vltima
questione huius secunde partis mē
tio fiet. Et qd ibi de remedijs san
ctius sicut hic de remedijs preser
uatiuis tractabit. Et illa sacra ver
ba non solum ad preseruandum. s
etiam ad curandum maleficiaros
tendunt. Plurimum autem sunt p
seruatiua locozum hominum et tu
entozū vba tituli trisphalls nri

Pars Secūda

saluatoris. dum. scz per quatuor partes loci in modū crucis inscribūt. **J**esus + **M**azareus + **R**ex + **J**udeorū + vel etiā iugēdo nomē virginis marie. aut euāgelistarū. aut etiā verba **J**ohānis. Verbū caro factū ē. **T**erciuū dō genus qd a maleficis ledi nō pōt ē singularis simū vt pote p̄cipua angelica custodia munitus. interius et exteri⁹. **I**nterius p̄ grē infusione. **E**xteri⁹ p̄ celestiuū virtutū. i. p̄ motores orbū celestiuū. p̄tectionē. **E**t hoc quidem genus in duabus sp̄ibus electorū diuersificat. qz vel munit cōtra omnia genera maleficorū ita qd ī nullo ledi p̄nt. vel qd p̄cipue circa generatiuā potentia ita castificentur ab ip̄is bonis āgelis. sicut mali sp̄s quosdā malos hoīes. v̄l īnflāmāt circa vnā v̄l īnfrigidāt circa altā p̄ sua maleficia. **P**rimū de exteriori et exteri⁹ p̄tectionē qd ad gratiā et qd ad influentias corporū celestiuū sic declarat. **M**ālz de p̄ se gratiam infundat mētē nr̄e. ita qd nulli creature potestas ad tales infusionem se exēdere p̄t. iux illud. **G**ratiam et gloriā dabit dñs. tñ dispositiue vt tradit. s. **T**ho. in quodā loco super terciū senten. qñ deus aliquid quā notabilē gr̄am vult infundere angelus bonus cooperatur. **E**t h̄ est qd **D**yonis. p̄tendit. **I**lij. ca. de diuinis noibus. **H**ec ē lex diuinitatis immobiliter stabilita vt yma a summis p̄ media perficiatur. ita qd quicquid bonū a fonte totius bonitatis in nos emanat totū p̄ ministeriū bonorū angelorū habemus. **D**e minus exempla cū rōnibus. **N**am licet ad verbū dei p̄ceptionē in v̄gine beatissima p̄ quā deus homo r-

ctus est sola diuina virtus efficiēter affuerit tamē angelico ministerio mens virginis per salutationes et p̄ intellectū p̄fortationē et iformationē em multū excitata v̄l ad bonū p̄ disposita fuit. **R**atione nā et p̄fecti doctoris sententia est qd in homine tria sunt vt videmus. scilicet voluntas intellectus et potentie alie interiores et exteriores affixe membrīs et organis corporalibus. **I**n primū solus de⁹ agere valet quia cor regis in manu domini. dispositiue angelus bonus in quantum intellectum ad veri et boni agnitionem amplius illuminat ita qd in secūdū et deus et angelus bon⁹ agere possunt illuminādo. **E**t in terciū similiter bonus āgelus ad bonū. et malus angelus licet deo permittente immisiones malas imprimere potest. **T**amen in potestate humane voluntatis est tales immisiones factas acceptare vel refutare. q̄s etiam semper homo cum dei inuocata gratia potest p̄pulsare. **D**e exteriori etiā custodia que per motores orbū a deo cōmunicatur ē cōmunitis traditio et magis cōsona tā sacre pagine q̄ philosophie naturalis qd omnia corpora celestia mouentur virtute angelica et dicuntur motores orbū. et a christo et ab ecclesia virtutes celoz vocātur. et cōsequenter a celestibus influentibus omnia huius mūdi corporalia reguntur. teste philosopho primo metherozū. **Q**uare et dicere possum⁹ euz deus singularem habet prouidentia de suis electis. licet q̄sdam malis hui⁹ vite. s. penalitatib⁹ subiicit. quosdāz tamē ita p̄seruat qd in nullo ledi p̄nt. **E**t hoc domuz rect-

piunt vel ab angelis bonis ipsi ad
custodiā a deo deputat. Vel ex in
fluentijs celestiu corporu seu a mo-
toribus ipsoz orbū. Insup notan-
dū q licet aliqui cōtra omnia malefi-
cia muniunt aliq̄ vero contra aliq̄
z nō cōtra omnia. sunt tñ aliq̄ qui
singulariter a bonis angelis super-
viam generatiuam tra castificant q̄
nullo mō a mal maleficiari circa illā
potentiā possunt. sed de his scribe-
re videtur in pte supflūū. licet in p-
te fozet necessariū ppter hoc q̄ isti
qui circa potentiā generatiuā ma-
leficiantur ideo destituūtur angeli-
ca custodia q̄ vel sp̄ sūt in mortali
peccato vel nimis libidiosa affectu
illis spurcitijs insistent. vñ etiam
vt in prima parte operis tactus est
deus amplius pmittit potentiā il-
lam maleficari ne dum ppter etus
turpitudinē quantū z ppter hoc
q̄ corruptio primi peccati sub ori-
ginali cōiugatione in totū genus hu-
manū traducit. Dicam tamē pau-
ca qualiter bonus angelus inter-
dum viros iustos z sanctos benefi-
ciet z pceptue circa vim generati-
uam. Nam ita factum est de sancto
Sereno abbate. de quo refert casti-
anus in colla. patrū colla. abbatū
Sereni prima. hinc inc̄. p̄ iterna
cordis atq̄ aie castitate nocturnis
diurnisq̄ p̄cibus. ieiunijs q̄q̄ atq̄
vigilijs infatigabilē insistentes cū
ctos est carnalis p̄cupiscēte tādē
per diuinā gratiam in se extinxisse
pcepit. Deinde maiorē zelo castita-
tis succēsus p̄fatis. sus remedijs
a deo petijt vt interioris hoīs casti-
tas in corpus redū daret dei dono
Postremo aut̄ ueniens ad est ange-
lus visionē nocturna cū ve-

lut apertens ventrem quandā igni
tam carnis strumā de eius visceri-
bus euellens suisq̄ omnia vt fuerat
lo cis intestina restituens. Ecce in-
quit in centina carnis tue abscesa
sunt z obtinuisse te noueris hodie-
rna die ppetuā corpis puritatem
suxta votū q̄ poposci vt ne ipse qui
dem nālī motu q̄ etiā in puulis at-
q̄ lactentib⁹ excitat vltterius pulse-
ris. Sic etiā de beato equitio ab-
bate dicit brūs Grego. primo libro
dialogoz. Nunc inquit cū iuuen-
tutis sue tempe acri certamen car-
nis incēntua fatigarēt. ipse sue tē-
tationis angustie ad orōnis studi-
um sollertiorē fecerūt. Cūq̄ hac
in re ab omnipotētē deo remedijs
p̄tinuis p̄cibus quereret. nocte q̄-
dam assistente angelo enuchari se
vidit. eiusq̄ visionē apparuit q̄ om-
nem motū ex genitalibus mēbris
abscederet. atq̄ ex eo tpe ita tūc ali-
nus a tentatiōe. ac si seruz nō h̄ret
in corpe. ecce quale beneficiū casti-
ficationis. Quia virtute fret⁹ ex dī
omnipotētis auxilio vt viris ante p̄-
erat ita cepit postmodū feminis p̄-
esse. Ita in vitā patrū illoz q̄s san-
ctus heraclides vir religiosissim⁹
collegit in libro suo quē paradisu
nomiat. meminūt cuiusdā sc̄i p̄ris
z monachi quā heliā vocat. h̄ic in
sericordia mot⁹ treccas semias in
monesteriū collegit z regere cepit
Transacto aut̄ biennio iam trigin-
ta quinq̄ annos hīs vite tētatus a
carne in heremū fugi vbi b̄ duo se-
lunus orās ait. Dñe deus aut occi-
de me aut libera me ab hac tentatiō-
ne Despere igit̄ somnus ei irrepit
z tres angelos ad se venire vidit q̄
bus querentibus. Cur a monaste-

rio virginū fugisset. nec ille p̄ vere
cundia r̄ndere auderet. dixerūt an
geli. Si liberaberis nō redibis cu
ram feminariū gerendo. R̄ndit ille
q̄ libes. Tūc illi iuramentū ab eo
excipiētes q̄d exegerant eū eunu
charunt. Mā vn^o man^o. alter pedes
fercius nouacula testiculos ei^o vi
us est abscondere nō q̄ trauere cēt
s̄ qz ita eē videbat querētibusq̄ an
ne remediuz sentiret. R̄ndit ille se
plurimū exponerati. Tūc quita die
ad lugētes semias redijt z p̄ q̄dra
ginta annos q̄bus supuic̄it nec pri
stine tētatiōis deinceps scintillam
sensit. Mō min^o b̄nificiū collarū eē
legim^o beato thoma doctore nostri
ordinis qz cōsanguineis p̄pter in
gressum dicit ordinis incarcera^o.
vt p̄ meretricem seduceret ad secu
lum tētatus est. q̄ p̄ cōsanguineos
simulsa veste z ornatu cōp̄ssimo
cū doctor eā intuit^o fuis̄ et ad ma
teriale ignē cucurr̄it t̄t̄oz ignitū
arripuit z sugestricē ignite libid̄is
e carcere fugauit. z ōd̄n̄ statim p̄
castitatis dono p̄stratus obdorm̄
mit. Tūc duo angeli ei apparuer̄t
dicētes. Ecce dei ex p̄te te cingim^o
cinglo castitatis q̄d nulla possit de
cetero impugnatōe dissolui. Et q̄
h̄mana virtute meritis nō acquir̄it
ex p̄te dei p̄fer̄ ex dono. Sēsit iḡ
cincurā. s̄ tractū cincturē z exclamā
do euigilauit. Deinceps t̄to mūe
re castitatis se doratū sensit. vt̄ ab
eodē t̄pe omnē abhoreret luxuriā
vt nec sine necessitate feminis col
loqui poss̄ sed p̄fecta castitate pol
leret h̄c ex fornicario. M̄ider. M̄is
iḡt̄ tribus generib^o hoim̄ demp̄tis
nemo securus a maleficis. quin ex
decē z octo modis infra script̄ q̄

maleficat̄ aut ad maleficiendū ten
tat̄ z incitat̄. De quib^o p̄ ordinē p̄
mo ē differendū vt post eo clariū
q̄t̄b^o remedijs maleficiat̄ possint
reuelari discutiat̄ z vt eo clari^o p̄
pateāt ip̄i decē z octo modi per tori
dē capitula deducēt. vt primo cir
ca maleficaz̄ introitū pateāt diuer
si modi p̄ quos ip̄se malefice inno
xias iuueculas in augmētū illi^o p̄
fidie attrahūt. Sec̄do de mō sacrile
ge p̄fessionis eaz̄ vbi z quādā de
claratio omagij p̄standi ip̄i dyabo
lo induc̄it. Tercio de mō quo loca
liter transferitur in corpe vel i sp̄ū
Et quarto quo se incubis demoni
bus subiiciūt. Quinto de mō gene
rali put̄ p̄ sacramenta ecclesie sua
maleficia exercēt. Et in specialit̄ de
modo quo demp̄tis corp̄ozibus ce
lestibus quascunq̄ creaturas deo
p̄mittente inficere solent Sexto de
modo quo vim generatiuā impedi
re solent. Seprimo super modū q̄
mēbra virilia auferre p̄stigiōsa ar
te solent. Octauo super modū quo
homines in bestiales formas trans
mutare solent. Nono super modū
quo demones intra capita sine lesi
one existunt quando p̄stigiōsas ap
paritiones opant̄. Decimo sup̄mo
dum quo demones opatione male
ficaz̄ hon̄. nes interdū substantia
liter inhabitāt. Undecimo quo om
ne genus infirmitatis inferre solēt
z hoc in generali. Duodecimo de
quibusdam infirmitatibus in spe
ctali. Tercio decimo super modū
quo obstetrices malefice matorū
damna inferunt dum infantes aut
interimunt. aut demonib^o exercā
do offerunt. Quartodecimo super
modum quo iumentis varia no

Questio prima

L

cumenta inferūt. Quintodecimo
 super modū quo gradines ⁊ tēpe-
 rates cōcitare. ⁊ fulgura fulmina-
 re sup hoies ⁊ iumēta solēt. Sede-
 cimo decimosēptimo ⁊ deciocta-
 uo sup tres modos quo tñ vlrī ⁊
 nō mulieres maleficijs sunt inten-
 ti. Post hec sequetur q̄stio sup mo-
 dos tollēdi hñōi maleficia. Nec
 estimat q̄s funditus hoꝝ noticiāz
 cape p̄ eo q̄ hī varij modi sup va-
 ria maleficia inferēda recitantur.
 Hoc em̄ ⁊ modicū vtile immo for-
 tassis ⁊ nocere posset neq̄ em̄ p̄bi-
 biri libꝝ nigromātie hic inferūtur
 cū hoc genus supstititōis nō libꝝis
 aut a doctis s̄ omnino ab imperi-
 tis practicat. vnū hñs fundamen-
 tū. dū illud nō exprimit̄ aut practi-
 cat̄ impossibile sit aliquem malefi-
 cius vt maleficiū insistere. Recitan-
 tur aut̄ hic modi in supsticie vt eoz
 opa nō incredibilia videātur sicut
 hucusq̄ in magnā fidei contumē-
 tiam ⁊ ipoz maleficoꝝ augmētum
 actū ē. Qd̄ si aliq̄s ex p̄habitis cū
 dictū ē aliq̄s p̄seruari p̄influētias
 corpoꝝ celestiū vt maleficiari nul-
 lo mō possint. velit hoc etiaz attri-
 buere illis influētis dū aliq̄ male-
 ficiātur q̄si q̄dam necessitas ibi sit
 siue ad p̄seruādū a malef. ijs. siue
 ad inficiendū ab illis. talis non re-
 cte mentem doctoꝝ sapet varijs re-
 spectibus. Primo qz em̄ tria sunt
 q̄ a tribus celestibus causis dirigi
 p̄nt. s. volūtatis actus. intellectus
 actus. ⁊ corpalia. Et primuz vsu-
 pra tactū ē a solo deo ⁊ immediate
 dirigit̄. Secundū ab angelo. Ter-
 ctiū a celesti corpe. h̄ dirigit̄ nō tñ
 necessitat̄. Secūdo qz em̄ ex dictis
 manifestū ē q̄ electōes ⁊ volunta-

tes immediate a deo dirigit̄ Iux̄
 aplum. Deus est qui opatur in no-
 bis velle ⁊ p̄ficere p̄ bona volūta-
 te. ⁊ cognitio hūana intellectiua a
 deo mediātibus angelis ordinat̄.
 Ideo etiā corpalia q̄cūq̄ siue sint
 interiora vt vtutes ⁊ scie acq̄site p̄
 corpales potētias interiores. siue
 sint exteriora vt sanitates ⁊ egritu-
 dines a celestibꝝ corpibꝝ median-
 tibus angelis dispēant. qd̄ ⁊ Dy-
 onisiꝝ tangit̄. iij. c. de di. no. q̄ cor-
 pora celestia sunt cause eoz q̄ in h̄
 mūdo sūt. tñ bec sunt intelligēda
 quo ad sanitates ⁊ egritudines na-
 turales. h̄e autē egritudines cum
 sint supnaturalis p̄ demonis spo-
 rētiaz q̄ illas deo p̄mittēte ifert. s̄
 nō possumꝝ dicere q̄ ex influētis
 corpoꝝ celestiū p̄tingat q̄ aliquis
 maleficiat̄. sicut bñ dici pōt q̄ ex i-
 fluētis corpoꝝ celestium ē q̄ ali-
 q̄s maleficiari non pōt. Et si d̄ q̄
 opposita hñt fieri circa idē. ⁊ sicut
 p̄positū in p̄posito ita oppositū in
 opposito. R̄spondetur q̄ vbi aliq̄s p̄-
 seruat̄ vtute corpoꝝ celestiū ab in-
 firmitatibꝝ his supnaturalibꝝ h̄ nō
 fit vtute corpoꝝ celestiū immedia-
 te. s̄ vtute angelica que illam influ-
 entiam cōfortare pōt. vt inimicus
 suis maleficijs non possit sup eā p̄-
 ualere ⁊ virtus illa angelica potest
 deriuari vel a motore orb̄ celestis
 vt si s̄ in p̄cto q̄s mori dēret sup
 p̄feto naturali deus sua potētia
 q̄ sp̄ medias causas hñōi opat̄ h̄
 immutare pōt virtutē conseruati-
 uam p̄ defectiua nature immitten-
 do ⁊ eiꝝ influētie ita ⁊ dicere pos-
 sumus de eo qui maleficiari posset
 ⁊ etiā tali mō a maleficijs p̄fer-
 uat̄. vel sit talis p̄seruatio ab ange-

Pars Secūda Questio prima

lo ad custodiā deputato q̄ etiam p̄cipua est inter om̄es custodias. Et quod d̄r Hier. xxij. Scribe viruz istū sterilem q̄ in diebus suis non p̄speratur. Hoc intelligit q̄tū ad electōnes volūtatis in quibus hō vnus p̄sperat alius nō. qd̄ etiam cōtingē pōt ex influentijs corporū celestiu. verbigr̄a. aliq̄s inclinā ex ipsiōe corp̄ celestiu ad aliq̄s electiones viles vt de ingressu religionis. vel h̄mōt. Et cū ex lumie angeli illuminā etus intellectus ad eadē agenda. ⁊ ex diuina opatione inclinā eius volūtās ad hoc p̄sequēdū talis d̄r bene p̄sperari. vel etiā q̄ q̄s inclinā ad aliquam artem vel ad aliq̄d vtile practicandū. Contra dicitur male fortunatus. q̄n ex superioribus causis ad p̄traria eius electio inclinā. De q̄bus sententijs ⁊ multis alijs loq̄tur sanct⁹ Tho. in summa p̄tra genti. lib. iij. ⁊ in plerisq̄ alijs locis quō diffet dicere a liquem esse bene vel male natū bene vel male fortunatū bene vel male gubernatū ⁊ custoditū. Quia ex dispositiōe relicta a corp̄ celesti dicitur aliq̄s bene vel male natus ⁊ sic etiā fortunat⁹ fin vo q̄ ab angelo illuminā d̄r bene custoditus ⁊ non male vbi sequitur illuminationes. Sed fin q̄ a deo i bonū ⁊ illud p̄sequitur dicitur bene gubernatus. Que tamē electōnes h̄c nō h̄nt locum quia de ipsiis nō intendimus sicut de p̄seruatōne a maleficis inserendis. De qua ad p̄sens sufficiat. aggrediēdo earū ceremonialia que ab eis practicātur Et primo quib⁹ modis innocuos ad earum perfidiā alliciunt.

De diuersis medijs quibus demones attrahūt ⁊ alliciūt innocuos p̄ maleficas ad augmentum illius perfidie. Capitulum. I.

Vnt aut̄ cres

I modi p̄ ceteris q̄bus demones per maleficas innocuos subuertūt. Et ex q̄bus cōtinue illa perfidia augmentat. Et primus ē per reditū ex importuna tempalitū damnificatione. Nam sic cur sanctus Grego dicit. Diabol⁹ frequēter temp̄rat vt saltim tedio vincat. Inrelligas tamē hoc infra vires tēptati. ⁊ sup diuinā p̄missiōnem declara q̄ deus p̄mittit ne homines ignauia torpeāt. In cui⁹ figura d̄r Iudith. ij. Has gētes nō deleuit deus vt erudiret israel in eis ⁊ loq̄tur de finitimis nationib⁹ cananeorū sebus eis ⁊ alijs. Etiā hūllite ⁊ alij heretici p̄mittūt vt deleat nō valeāt. Ita ⁊ demones p̄ maleficas tantis afficiunt damnis in tp̄alibus vicinos ⁊ innocuos vt q̄ si coacti maleficarum suffragia primo habeāt implorare ⁊ demū earū p̄silijs se submittere. Ex p̄sentia sepe nos edocuit. Nouimus in dyocesi augustiēsi hospitiē cui isra annū. xliiij. eq̄ successue duz fuissent maleficiati p̄xor tedio affecta maleficas p̄suluit ⁊ iux earū p̄silia vltiq̄ non salubria alios q̄s exposit emerat qz vector erat a maleficis p̄seruauit. quāte demoz mulieres i officio inquisitionis nobis existentibus conqueste fuerunt q̄ dum p̄pter damna vaccis ex p̄riuatione lactis ⁊ alijs inuentis illatis suspectas maleficas p̄sulissent. etiā redia oblata p̄cepissent dūmoda

aliquid vni spiritus pmittere voluissent. z illis inq̄rentibus q̄d nā pmittendū foret respondebāt paruz hoc esse dūmō informationibus illius magistri assentirent sup certas obseruantias tpe diuino: in ecclesia aut in pfessionibus sacerdotib⁹ facendū aliqua subtrahendo assentirent. Vbi notandum q̄ vt supra tactū est mille ille artifex a minimis z paucis inchoat. vt q̄ tpe eleuationis corpis xpi in terrā spumāt aut oculos claudāt aut q̄ aliqua vba in utilia pferant sicut z nouimus eaz q̄ adhuc supest seculari brachio defensa: q̄n̄ infra missaz solētia sacerdos pplm salutat dicēdo. Dñs vobiscum. Ipsa semp subiūgit vulgari sermōe. ker m̄r die zung im ars vmb. Aut q̄ in cōfessione post absolutionē factā etiā similia pferāt. aut q̄ nunq̄ ex integro cōfiteant p̄cipue mortalia peccata. sicq̄ ad omnimodā fidei abnegationē z sacrilegā pfessionē paulatim pducunt. Et h̄ modus seu etiā q̄cunq̄ cōsimilis obseruat a maleficijs erga honestas matronas vicij carnalibus minus deditas magis autē terrenis comodis inhiantibus. Sed erga iuueculas ambitioni z voluptatibus corporis magis deditas aliū modum obseruat. s. per carnalia desideria z voluptates corpis. Vbi notanduz q̄ sicut in tētio z appetituz dyaboli maior est tentandū bonos q̄ malos. licz ex parte tentatoruz magis tentat malos q̄ bonos. id est q̄ amplior abilitas repitur i malis ad recipiendū tentationē demōis q̄ sit i bonis. Ita z dyabolus sanctiores q̄q̄ virgines z puellas magis seducere conatur. cui experientia su-

perest z etiam ratio. Nam cum malos iam possideat nō autē bonos. iō magis conat seducere ad sut domini iustos quos nō hz q̄ possessos malos. Sicut etiaz aliquis princeps terrenus magis insurgit contra illum q̄ plus aufert de iure suo q̄ cōtra alios qui nō sibi cōtrariant. Experientia. Nam in oppido Rauenipurg e duabus incineratis. put etiam inferius patebit: vbi de modo quē obseruant concitando tempestates tangeret vna illa balneatrix inter alia que fassa fuerat etiā hoc recitauit se multas a dyabolo fuisse p̄pessas iniurias ea de causa q̄ virgine quandā deuotā z filiaz cuiusdā prediuitis quem nomiare opus nō est cum z ipsa iā defuncta sit disponente diuina clementia ne malicia deprauaret cor eius seducere deberet taliter vt ipaz festiuo aliquo die inultaret vt z ipe demon in specie iuuenis cum ea sua colloquia habere posset. Ad diderat etiam q̄ licz se p̄ssime hoc facere attentasset semp̄ tamen vbi iuuenulam fuisset allocuta: illa signo sancte crucis se munuit. Et hoc vtiq̄ ex instinctu sancti angeli ad effugandū opera dyaboli p̄cessisse nemo dubitabat. Est z alia virgo in dyocesi argentinesē constituta que z vni ex nostris confessa asseruit: q̄ die quadā dominica dū solitaria in domo paterna incederet vetula quedam illius oppidi ipam visitandi gratia accessit. et inter alia scurrilla verba que p̄torulerat: hec vltimatim subintulit vt eā si placeret ad locuz vbi iuuenes omnibus homibus oppidi incogniti morarent deduceret. Et dum ait vgo assensum p̄buissem: z ipaz sub

Pars Secda Questio Prima

Secuta ad domū venissem. vetula sibi intulit. Ecce per gradum ad cameram superiorē ascendem? ubi iuuenes morantur: sed caueas ne signo crucis te munias quod dum me facturam asseruissem illa precedente ego per gradus sequendo occulte me signo crucis munivi. Cui contigit quod in summitate graduum et ante cameram pariter constituta: illa vetula horribili vultu et stomachato animo se vertendo et me aspiciendo dixit. En maledictis signo crucis cur te signasti: abhinc in nomine diaboli recedas sicque ad ipsam rediis illesa. Qua ex re colligit quis versutus antiquus ille hostis in seductione animarum debachatur. Prefata denique balneatrix incinerata per hunc modum asseruit ab alia quadam vetula se seductam: cum tamen eius consodalis offerenti modo. quod videlicet demonem in via in specie humana inuenisset eum et ipsa intentionis fuisset amatum suum fornicationis causa visitare: et ubi a demone incubo cognita fuisset et interrogata an eum agnosceret: et ipsa se eum minime agnoscere assereret. Ille respondit. Demon sum: et si volueris ad tuum beneplacitum semper ero paratus: nec in quibuscunque necessitatibus te deseram. Ad que illa dum annuisset decem et octo annis usque videlicet ad ultimum vite spurcitijs illis dyabolicis inseruiuit cum fidei tamen omnimoda abnegatione: Et est tercius modus alligandi per viam mendicie et paupertatis. Nam corruptis iuenculis et speretis ab amatoribus quibus se nubedi gratia ad eorum promissa impudice copulauerat ubi tam omni frustrant confidentia et se videlicet infamatas: considerant etiam ad quocumque dyabolica presidia se con-

uertunt aut ratione vindicte illum maleficiando amatores seu illam cui se contulerit aut alias omnibus spurcitijs se submitiendo machinantur. Et sicut talium iuencularum non est numerus ut heu experientia docet ita nec numerus maleficarum ex eis insurgentium pauca ex multis referamus. Est locus in dyocesi Brixina. ubi iuuenis super uxorem sibi maleficatam tale casum deposuit. De est tempore iuuetutis quandam aut ad amando dum ipsa fugiter instaret ut eam matrimonio copulari et ego eas spernendo aliam ex alio domino duxissem in uxorem volens tamen amicitie gratia ei complacere ipsam ad nuptias inuitabam. Qua veniente dum alie mulieres honeste suas xpinas seu oblationes presentarent: illa que inuitata fuerat manu eleuans ceteris mulieribus que circumstantibus dixit: paucos dies sanos post hanc diem habebis. Et sponsa territa cum eam non agnosceret eo ut premissum est ex alio domino copulata fuerat dum interrogaret circumstantes que nam esset que ei huiusmodi minas intulisset. Ille ipsam vagam et dissolutam mulierem existere affirmabat: non minus tamen ea que predixit et eo ordine subsequuta fuerit. Nam post paucos dies adeo maleficata fuit et omnibus mensibus destituta quod etiam usque in presens ultra annos decem in suo corpore maleficia cernunt: si ea que in vno distaxat opido illius dyocesis reperita sunt inserenda essent liber integer foret conficiendus: conscripta autem sunt et reposita sunt apud eundem episcopum Brixinum. et vtrique stupenda et inaudita ut testis idem existit. Nec silentio pretereundum putamus rem istam

pendā z inanditā. Mā comes qdam pclarus genere z vuestrañ. territo-
rij in cōsinsibus argētinenfis dyoce-
sis iuuenclā sili genere pclarā du-
xit vxorē quā tamē post celebratas
nuptias vsq ad terciū annū carna-
liter cognoscere non poterat malefi-
ciali impedimēto vt rei pbauit eū
rus p̄peditus. Anxius et qd agere
ignorās z scōs dei iugiter interpel-
lās. Accidit vt ad ciuitatē metēsem
ob negociorū q̄rundā expeditionez
applicaret: in q̄ dū p̄ vicos z plate-
teas ferus z familia vallat⁹ ince-
deret q̄ndā multerē q̄ ante illos an-
nos cōcubina sua fuerat obuiā ha-
beret. qua vīsa dū sup̄ maleficia si-
bi illata minime cogitaret improut
se eā blande ex antiqua amicicia cō-
tracta alloquit. z qualiter se h̄iet et
valeret inuestigar. At illa cernēs co-
mitis pietatē viceversa comitē de
valitudine sui corporis z status dili-
genter inuestigauit. Quo respondē-
te q̄ bñ prospere cūcta sibi succede-
rēt. Illa attonita paululus siluit. et
comes cernens eā attonitā ampl⁹
verbis blandis eā aggredit ad col-
lationē inuitando. At illa de statu
vxoris inuestigando simile respon-
sum accepit: q̄ bene in oibus se ha-
beret. Tunc illa an ne pueros gene-
rasset inquisiuit. z com̄ tres mi-
hi ait sunt pueri masculi. quolibet
anno vnū genuit. Tūc amplius il-
la stupefacta paululum siluit. z co-
mes. Rogo te charissima cur tā di-
ligenter inq̄ris: indica. nec em̄ dubi-
to q̄n mee felicitati congratularis.
Tunc illa vte cōgratulor: sed male-
dicat illa verula que obtulit se cor-
pus v̄m velle maleficare vt carna-
lē actū cū vxore vestra exercere mi-

nime haberetis. In cui⁹ signus pu-
teus q̄ est in medio curie vestre con-
tinet in fundo ollā certas res male-
ficiales cōtinentē. q̄ ea de causa ibi
dem posita fuit. vt q̄diu ibidē cōti-
neret tādiu coeundū impotētia vo-
bis adesset. s̄ ecce oia vana sunt de
quibus gaudeo zc. Nec comes dū
distulit ad domū regressus puteus
exhauriri fecit. ollā repperit. z cun-
cta cōcremando potentia illā perdit
tam subito recupauit. Vnde comi-
tissa denuo nobiles quosq̄ ad nup-
tias nouas inuitauit affirmans se
iā dominā illius castri z dominiū. q̄
tanto tpe vgo p̄mansisset Castrū z
dominiū p̄pter honorē comitis nō
expedit noiatim exp̄mere. hoc em̄
ip̄m recta ratio psuadet. z vt substā-
tia facti in detestationē tanti crim-
nis detegat. Ex q̄bus patent variū
modi a maleficijs vsitati in augmē-
tū sue pfidie. Prefata em̄ mulier q̄
ab vxore comitis expulsa. hoc ma-
leficiū comiti ex alterius malefice
inforatione intulerat. Qua de cā
inueri effect⁹ maleficiales sequit.

Sequitur de modo sacrllege pro-
fessionis. Capitulum. ij.

Odus aut sacri

m lege p̄fessionis sup̄ expres-
sum pactū fidelitatis cuz de
monibus varius existit. vtpote cuz
z ipse malefice varijs exercitijs cir-
ca maleficia inferēda insitū. Pro-
cuius intellectu est p̄mo aduerten-
dū q̄ sicut in genere triplices appa-
rēt malefice vt in p̄ma pte tractat⁹
factū est. s̄ ledētes s̄ curare nō valē-
tes. Curātes z ex aliq̄ singulari pa-
cto cum demone inito non ledētes.
ledentes et curantes. ita et inter

tedētes vnū genus existit supremū
 in quo genere existētes omnia alia
 maleficia que alie sparsim exercent
 ppetrare valent. Unde profitendū
 vbi describit satis declarat de alijs
 speciebus inferioribus. Sunt autē
 he que ptra humane nature inclina-
 tionē imo oim ferarū lupina tantū
 modo excepta pprie spēi infantes
 vorāt z comedere solēt. Et hec ē su-
 prima spēs in maleficijs exercēdis
 sunt enī q̄ ad innumera nocumēta
 alia tendūt. He em grandinesz au-
 res leuias cū fulminibus exagitat
 sterilitatē in hoib⁹ z iumētis pcur-
 rant. Infātes quos nō deuorāt de-
 monib⁹ vt supra patuit offerūt aut
 alias occidūt. Sz hoc circa infātes
 nō renatos fōte baptismatis. quos
 aut deuorāt renati sūt vt patebit h̄
 nō nisi deo pmittēte. Sciūt z infā-
 tes ppe aquas ambulantes in spās
 nullo vidēte in aspectu parentum
 pūcere equos sub insectoribus fre-
 neticos. facere de loco ad locū per
 aera vel corpora vl̄ imaginariē trās-
 meare iudicū z p̄sidentū animos.
 ne eis nocere valeant immutare ta-
 citurnitatem sibi z alijs in tormen-
 tis procurare. in se capientium ma-
 nus z animos tremorē magnū in-
 cutere. occulta alijs manifestare. et
 quedam futura ex demonum infor-
 matione que videlicet aliquā cau-
 sam possunt habere naturalē predi-
 cere. vide questionē an demōes va-
 leant futura p̄cognoscere in .ij. inia-
 rū. di. xij. absentia velut p̄ntia p̄spi-
 cere ad amorē vel odium inordina-
 tū mentes hominū immutare ictu
 fulminis non nunq̄ que volunt vl̄
 etiam aliquos homines z iumēta in-
 terimere. vñ generatiū aut etiam

potentiā coeundi auferre. ab orsum
 procurare. infantes in vtero matris
 solo exteriori tactu interimere. solo
 etiā visu absq̄ tactu interdū he mi-
 nes z iumēta maleficare z mortem
 inferre p̄prios infantes demonib⁹
 dedicare z breuiter omnia vt p̄mis-
 suz est pestifera q̄ alie malefice spar-
 sim pcurare sciunt quādo dei iusticia
 talia fieri pmittit. De in illo ge-
 nere supremo existentes ppetrare
 sciunt. nō autem econuerso. hoc ta-
 men est cōmune omniū spurcias
 carnales cum demonib⁹ usercere
 ideo z ex illorum mō profitendū q̄
 in supremo genere existunt aliarū
 maleficarū modū faciliter quis ca-
 pere potest. Fuerūt autē tales du-
 dum ante triginta annos in cōfini-
 bus sabaudie versus dominiū ber-
 nensium vt recitat Mider in suo for-
 nicario. nūc autem in cōfinib⁹ lom-
 bardie versus dñitum ducis austrie
 vbi z inquisitor cumanus vt in p̄ce-
 denti parte tacti s̄ vno anno qua-
 draginta z vnā maleficas incinera-
 ri fecit. z fuit annus dñi. lxxxv. qui
 etiā adhuc cōtinue inquirēdo labo-
 rat. Modus autē p̄fendi duplex
 est. Vnus solennis p̄ simile ad vo-
 tum solenne. Alius modus p̄fendi
 diuini quī seozum demonū q̄-
 cunq̄ hore fieri potest. Solēns in-
 ter eos fit vbi malefice i certam cō-
 tionē statuto die veniūt z demonē
 in assumpta effigie vidēt hominis.
 q̄ duz sup seruāda sibi fidelitate cū
 tēporaliū prospitate z longitudine
 vite hortat. ille que assunt no uiciā
 suscipiēda sibi cōnēdant. Et demō
 si de abneganda fide z cultu xp̄ia-
 nissimo. z de extensa muliere. sic et
 et beatissimā vgnā mariam nuncu-

pāt. z de sacramētis nunq̄ venerā-
dis inuenerit nouiciā seu discipulū
uoluntariū. Tunc demon manū ex-
tēdit: z uiceuerſa discipulus seu no-
uicia stipulata manu illa seruare p-
mittit. Et demon habitis illis pre-
missis statim subiūgit hec non suffi-
cere. Et ubi discipulus q̄ nā vlteri⁹
sint faciēda inq̄rit. Demon omagi-
um petit qd̄ cōtinet vt in ania z cor-
poze sibi eternaliter ptineat et pro-
posse alios quoscūq̄ vtriusq̄ sexus
sibi associare velit. Adūgit deniq̄
vt certa vnguēta ex ossibus z mem-
bris puerorū: z p̄cipue renatorū fon-
te baptismatis sibi cōficiāt. p̄ q̄ cun-
ctas suas volūtates expleat cū sua
assistētia poterit. Hūc modū nos
inq̄sitorēs experientia teste p̄cepim⁹
in oppido basilico basilensis dyo-
cesis plenā informatiōnē capiēdo
ab vna iuuēcula malefica: sed con-
uersa. cuius z matertera in dyocesi
argentinenſi incinerata fuerat: que
etiā addiderat q̄ per modū quo ei⁹
matertera ipam̄ p̄missus seducere
tentasset talis erat. Quadā em̄ die
secū per gradus ascēdere habebat:
z eius iussu camerā intrare ubi cuz
vidisset q̄ndecim iuuenēs in vesti-
mētis viridi coloris ad modū quo
rutheri incedere solēt: matertera si-
bi dixit. Elige ex his t̄m̄ enibus et
esū quē volueris tibi tradā. z ipse te
sibi in sp̄sām assumet: z cū illa nul-
lū se velit habere asseruisset graui-
ter vulnerata tandē acq̄ieuit mo-
dū exprinēs p̄missum. asseruit etiā
q̄ sepius p̄ longa terrarū spacia de
nocte secū trāstā: fuerat etiā ab ar-
gētina vsq̄ coloniā. Hec est illa cu-
sus occasione in p̄ma questione p̄-
missum est nos velle declarare. an

malefice vere z corporaliter a demoni-
bus transferant de loco ad locū. Et
hoc p̄pter vba canonis. xxvj. q. v.
ep̄i. ubi textus sentit q̄ solūmō ima-
ginarie. cum tñ interdū etiā vere et
corporaliter trāserant. Interrogatā
em̄ an solū imaginarie z fantastice
sic incederēt p̄ demones illuse. Re-
spondit q̄ vtroq̄ mō prout etiā ve-
ritas se hz vt inferius de mō trans-
ferendi localiter declarabit. Asseru-
it etiā q̄ maiora dāna ab obstetrici-
bus inferunt. q̄ vt plurimū infan-
tes aut hñt interimere aut demoni-
bus offerre. ab ipa etiam matertera
asseruit se grauiter fuisse semel vbe-
ratā: eo q̄ ollam quandā occultatā
discoopertendo plurimorū infantū
capita repperisset. Et plura alia re-
tulit prius p̄stito pro dicēda verita-
te iuramento vt decuit. eius deniq̄
verbis sup̄ modū p̄ofitēdi fides in-
dubia accomodat: etiā p̄ ea que in
suo fornicario p̄fatus Johānes nī-
der doctor p̄cipuus. q̄ etiā nr̄is tē-
poribus miris claruit sc̄pturis reci-
tat. z hoc ex relatu inq̄sitoris eduē
si dyocesis q̄ etiā in ipa dyocesi mul-
tos de maleficijs reos inq̄sierat et
incinerari fecerat. Dicit em̄ p̄fato
inq̄sitore mibi referente p̄cepi q̄ in
lausanēse ducatu quidā malefici p̄-
prios natos infantes cooperāt et co-
mederāt. Modus aut̄ discēdi tales
artē fuit vt dixit q̄ malefici in cer-
tā cōtionē venerūt z ope eorū verū
similiter demonē in assumpta ima-
gine viderēt hoīs cui discipulus ha-
bebat necessario dare fidē de abne-
gando christianissimo de eucharis-
tia nunq̄ adorāda z de calcādo su-
per crucē ubi latent valeret. Sequit̄
tur exemplū ab eodem. Fuit

insup fama cōmunis petro iudice
 in bolthingen referente q̄ in terra
 bernensium. xiiij. infantes deuorati
 essent a maleficis q̄ obrem etiā pu
 blica iusticia factis dñre exarserat in
 tales paricidas. Cum aut̄ petrus q̄
 fuisset a quadam capra malefica p
 quem modū infantes comederent.
 Illa respōdit. Modus iste est. Nā
 infantibus nondū baptisatis p̄eci
 pue insidiatur. vel etiam baptisa
 tis p̄sertim quando signo crucis
 non munitur et oratiōibus. Tector
 aduerte q̄ ideo non baptisatis p̄e
 quem insidiant instinctu dyaboli:
 vt nō baptisetur sequitur hos in cu
 nabulis vel ad latera iacentes pa
 rentū ceremonijs n̄ris occidimus
 quos postq̄ putamur oppressi esse
 vel aliunde mortui de tumulo clam
 furto reapiamus: et in caldari deco
 quimus quousq̄ euulsis ossibus ro
 ta caro efficit pene potabilis. de so
 lidiorē materia vnguentū facimus
 nostris voluntatibus et artibus. ac
 transuersionibus accomodis. de li
 quidiorē vero humore flascone vt
 vtrem replemus. de quo is q̄ pota
 rus fuerit additis paucis ceremo
 nijs statim conscius efficitur et ma
 gister nostre secte. Sequit̄ ad idem
 modus alius magis distinctus et
 clarus. Nam iuuenis quidam cum
 vxore malefica captus in bernensiu
 iudicio seorsum ab eadē et in di
 stinctaz turrim repositus dixit. Si
 meorū factioꝝ venā consequi pos
 sem: omnia que de maleficijs scio li
 bens patefacerē: mon enim video
 me oportebit. Cūq̄ per litteratos
 circūstantes audisset omnimodam
 posse cōsequi venā si vere penite
 ret. tunc lete se morti obtulit: et mo

dos primeue infectionis differuit.
 Ordo inq̄ talis est quo etiā sedū
 ctus suz. Sporiz p̄mo vt dñico die
 anteq̄ aqua bñdicta cōsecrat disci
 pulū futurū cum inḡris eccliam in
 troire et ibidem abnegare corā eis
 xpm ei⁹ fidē: baptisma et vniuersa
 lē eccliam. Deinde omagiuꝝ p̄stare
 magisterulo .i. paruo mḡro. ita em
 demonē et nō aliter vocāt. Vbi no
 tandū q̄ iste modus cū alijs recita
 tis concordat. Nec obest q̄ demon
 interdū p̄ns est vbi omagiuꝝ sibi p̄
 stat. interdū vō nō. Dolose em̄ tūc
 opat cernēs dispositionē futuri di
 scipuli. q̄ fortassis ab eius p̄ntia tā
 q̄ nouiti⁹ retraheret timoris cā. cū
 tñ alias per sibi notos et familiares
 facili⁹ estiat eū assentire. Jōq̄ eū et
 tūc magisteruluz vocant cū absens
 est vt minore terrore ex qua estima
 tiōe mḡri concutiat. Sequit̄ postre
 mo. De vtre bibit supradicto. q̄ fa
 cto statim se interiorib⁹ sentit ima
 gines n̄re artis cōcipe et retinere su
 per p̄ncipales ritus hui⁹ secte. In
 hūc modū ait seduct⁹ sum. Et vxor
 mea quā tāte p̄tinacte credo vt po
 tius incēdiū sustineat: q̄ m̄imā fa
 terivelit veritatē: h̄ heu ambo res su
 mus: sic dixit iuuenis ita v̄tas per
 oia repta est. Nā p̄ cōfessus iuuenis
 in magna cōtritiōe mori visus est.
 Vxor vō tenēb⁹ cōiuncta nihil verit
 atis. nec ī ipsa tortura fateri volu
 it. nec in morte: h̄ incēdiū p̄parato
 p̄ lictorē eidē verbis pessimis male
 dixit: et sic incinerata fuit. Ex q̄b⁹ li
 quet modus p̄ntendi earū solētis
 Alius vō modus p̄uar⁹ fit diuersis
 medijs. Interdū em̄ viris aut mu
 licrib⁹. aut aliq̄ alia copali seu tpa
 li afflictioē inuolutis demon astat.

Interdū vssiblit: Interdū p medias
alloquit psonas. z si fm eius consi
lia agere velint oia p futura pollici
tet ad nutū a paruis tū vt in primo
capitulo tactū est inchoando vt ad
maiora paulatī pducāt. Paria pos
sent adhuc deducē acta z gesta per
nos in inq̄stione rēpta sed q: diffi
cultatē hęc materia nō patitur bre
uitatī studendū est cum vltorio: de
claratione.

Pro declaratione omagij p̄stan
di aliqua sint aduertenda.

Et sup B q̄ dyabolus oma
gij recipit aliq̄ sunt aduertē
da. quā videlicet de causa z q̄
differētē hoc faciat. z p̄mo. Nā li
cet hoc faciat p̄ncipaliter ad maio
rē offensionē diuine maiestatis cre
aturā ei dicatam sibi vsurpando. et
ob maiorē certitudinē future illius
dñatōis quā summe affectat. Ta
men sepe repertum est a nobis sale
omagij ad certos accepisse annos
simul cū p̄fessione Interdū p̄fessi
onē tm̄ z omagij ad certos annos
distulisse: Et dicamus p̄fessionē cō
sistere in fidei totali aut partiali ab
negatione. Totali vt supra tactum
est cū fides ex integro abnegatur.
Partiali cū ex pacto in toto habz ce
rimonialia quedā cōtra statuta ec
clesie obseruare. vt dñctis dieb⁹ ie
funare. aut septis ferijs canib⁹ ve
sci. aut certa crimina in cōfessione ce
lare. vel aliquod simile perpetrare.
Omagij vō dicamus cōsistere in
corpis z anie traditione. q̄ de causa
sūt talia praticant possumus assi
gnare q̄tuor: causas ex pte demōis
Cū em̄ vt supra in p̄ma pte tracta
tus declarat circa sc̄m principale.
An demones ad odiū vel amorem

mētes hoim possint immutare pa
sult. q̄ intima cordis non possit pe
netrare cum hoc soli deo cōuentat.
Ex cōteturis tñ illorū cognitionē
deuenit. vt etiā iā inferius patebit.
Ideo vsutus ille hostis si cōsidera
bit nouiciā in aggressu difficilē ad
cōsensum tñc blande eā aggredit.
paucā ep̄sgēs vt paulatī ad maioza
perducāt. Secūda causa. Nam cū
inter abnegātes fidē diuersitas cre
denda est cū quedam ore sed nō cor
de. quedā ore z corde dyabolus ex
periri volēs an corde sic ore sibi p̄
fiteatur. certos annos deputat: vt
eo in tēpore ex operibus z conuer
satione mentē eius inuestiget. Ter
cia causa. Nā si p̄ tantū temporis
spaciū cognoscēt ip̄am ad quecūq̄
exequenda minus voluntariā: et q̄
iam ore z non corde sibi adhereat.
presumitq̄ diuinā misericordiam et
propter angeli boni custodiā quas
demon in multis experiri pōt pro
futurū: tunc ip̄as abijcere z tempo
ralibus afflictionibus exponere co
nat: vt vel sic ex desperatione eius
lycrum habere valeat. Quis veri
tas patet. Nā si causa querit vnde
sit q̄ certe malefice sub q̄buscūq̄
tormentis etiā in maximis nec mini
mā veritatē fateri volūt. vbi tamē
alīe faciliter ad quecūq̄ interroga
ta sua crimina fatentur. Itē vnde
hoc q̄ sibi p̄s postq̄ false sunt vt
tā auferre suspēdio conant. Reue
ra em̄ dici pōt q̄ vbi diuina coactio
p̄ sanctū angelū ad hoc nō cōcurrat
vt malefica cogat fateri veritatē et
maleficiū taciturnitatis abscedere
q̄ tunc ope demonū sit quodcūq̄
euenit siue taciturnitas siue crimi
nū confessio. Primū sit super illas

quas ore et corde nouit fidem abne-
gasse et simili modo homagium presti-
tisse. De quarum etiam pseuerantia cer-
tus est ubi per oppositum alias relin-
quet non tuendo eo quod nouit illas si-
bi minime proficuas. Experientia
nos sepe docuit cum omnes quas in-
cinerari fecimus ex earum confessioni-
bus paruit ipsas fuisse inuoluntarias
circa maleficia inferenda. Nec huius sub-
spe euadendi dicebant cum ex plagis
et verberibus eis a demonibus illatis
ubi ad eorum septum non seruebant veri-
tates constabat. sepius in visis cum facie-
bus tumidis et liuidis. Et similiter
quod post confessionem criminum sub tor-
tura semper seipsas vitam priuare la-
queo satagunt. Veritas ex nostra pra-
ctica habetur: cum semper post crimi-
num confessionem custodes deputant
singulis horis super talia attenden-
tes. ubi etiam ex negligentia inter-
dum custodum ad corrigias vel peplas
reperiebantur suspense. Inimico uti-
que ut dictum est hoc procurante ne per
contritionem aut sacramentalem con-
fessionem veniam consequeretur. Et
quas corde nunquam allicere poterat
quo etiam facillime gratiam apud de-
um inuenissent. Jam ultimo per tem-
poralem confusionem et horribile mor-
tem in desperationem deducere co-
natur. Quibus et per dei gratiam ma-
ior ut pie est credendum ventam per
veram contritionem et puram confessi-
onem consecuta sit ubi non volun-
tate illis spurcicijs inhererunt. Pa-
tent ex his que per dioceses argenti-
nensem constantiensem et oppidum ha-
genouie et rauenspurg acta sunt visis
annis tribus euolutis. In primo nam-
que oppidum villa peplor fragili se
suspendit. Altera nocte zualpurgis

de maleficio taciturnitatis miro mo-
do fuit notata alias mulierculas in-
formando qualiter talem taciturni-
tatem per puerum masculum et primoge-
nitum in fornace decoctum procurare de-
beret. Acta et gesta adhuc per manus
habentur. et similiter de alijs in-
secundo oppido incineratis: sparsim
hincinde deducuntur. Est et quarta
causa cur demones homagium recipe-
re super certas differunt. super alias
vero minime eo videlicet quod cum pe-
riodum hominis cognoscere subtili-
us quam astronomi possunt facilius eis ter-
minum vite vel perficere vel terminum
naturalem per casuale modo quo dictum
est puenire potest. Hec breuiter pa-
cta et gesta maleficarum declarantur.
Primo demonis astutias in talibus
deducuntur. Nam quod finis augustinus in libro de
natura demonum assignatur. vij. cau-
se. unde etiam probabiliter coniecturatur
futura contingetia. Non quod illa scire
certitudinaliter valeat. Prima est. quod
viget subtilitate naturali quod ad opa-
tiones intellectus ipsorum. Vnde et sine dis-
cursu quod necessarium est in nobis rationis
intelligunt. Secunda quod propter experientiam
temporis et reuelatione supernorum spirituum
plura sciunt quam nos. Vnde ex ysaie alle-
gat septimo a doctoribus: triplice acu-
mie scire viget demones. Subtilita-
te nature. Ex periculis temporis. Et reue-
latione supernorum spirituum. Quarta est
propter celeritatem motus vnde quod in orien-
te fieri habet predicere et post mira sceleris
tate in occidere. Quinta quod scilicet sua
potentia cum deus permittit possunt inducere
morbos. auram inficere. et famem
inducere: ita possunt et illa predicere. Se-
xta quod per signa possunt subtiliter predicere
mortem quam medicus videndo videntem et
pulsus. Nam sic ille per signa videt:

aliq̄ in inferno q̄ simplex nō cōsde
 rat. Ita ⁊ demō ea q̄ null⁹ hō videt
 naturaliter. Septia qz ex signis q̄
 pcedūt ab animo hoīs cōiecturāt
 ea q̄ sūt vlt̄ erūt in aīa astuti⁹ prudē
 ti vīto. Sciūt em̄ q̄ instinctus sunt
 versifit̄ securi ⁊ cōsequēter cuius
 modi opa. Octava qz acta p̄beta
 rū ⁊ scripta noscūt meli⁹ q̄ hoies :
 ⁊ ex illis multa futura dependent.
 Ideo ex illis multa futura p̄dicere
 p̄nt. Hec etiā tangūtur. xxvj. q. iij.
 sciendū. Vnde nō mirū si periodū
 hominis scire pōt naturalē licet se
 cus sit d̄ termino casuali qui fieret
 p̄ incinerationē quā demon finalit̄
 pcurat: quādo vt dictū est ipas in
 uoluntarias repperit timēs de ea
 rū reditu ⁊ cōuersione cū tamē al
 as quas nouit uoluntarias etiā ad
 naturalē vt sic vsqz mortē defendit
 Demus ex vtraqz pte exempla que
 a nobis reperta sunt ⁊ acta. Mā in
 basilienſi dyocesi villa supra renuz
 situata nomie oberuiler plebanuz
 cōuersione honestū habuit illius
 tū opinionis seu potius erroris q̄
 maleficiū nihil esset in mūdo: s̄ tū
 in opinione hoim q̄ hmōi effectus
 multerculis attribuebant. quē tali
 ter a suo errore de⁹ purgare voluit
 qd̄ etiā et alia demonū sup̄ sp̄igen
 dū terminis vite maleficis cōmer
 cia patefierent. Nam d̄ festine pō
 tem ob cufusdā negocij ex peditio
 ne transire velle obusā simili im
 portunitate quandā vetulā habuit
 cui dū in pontis accessu locū vt p̄
 fret dare noluisse: sed impōrtune
 incederet casu vetulā luto intrusit
 vnde indignata in verba cōtumeli
 osa prupit ei⁹ dixit. p̄faff. impune
 nō trāsibis. Sed ille licet verba pa

rū aduertere de nocte se infra cin
 gulū vbi surgere e lecto volebat se
 maleficiatū sensit: Ita vt brachijs
 altoz sustētari semp̄ habuit vbi ec
 clesiā visitare volebat. sicqz p̄ trien
 niuz mansit: sub cura tū domestica
 matris carnal. Quibus expletis dū
 vetula illa egrotaret quā etiā p̄ ver
 ba cōtumeliosa quibus minata fue
 rat sp̄ suspectā de maleficio sibi illa
 to habuerat. accidit tamē vt p̄ cō
 fessionis audiētia infirmata ad euz
 mitteret. Et sacerdos licet impōrtu
 ne diceret consistearur dyabolo suo
 m̄grō. Ad instantiā tamē matris p̄
 duos villanos sustētatus inter bra
 chia domū accessit ⁊ ad caput lecti
 in q̄ malefica iacebat sedēdo. Duo
 illi villani ab extra auscultare vole
 bāt p̄ fenestrā: sic em̄ stuba in pla
 no erat situata an maleficiū illatuz
 plebano cōfiteret. vñ cōtingit vt lē
 infra cōfessionē mentionē nullā de
 maleficio illato fecisset. Ipa tū cō
 fessioe pacta dixit Scis ne tu p̄faff
 qs te maleficauit. Et dū blandē ille
 rūderet se nescire. illa sbintulit. Tu
 habes me suspectā ⁊ hñ. Scias me
 tibi intulisse tali de cā vt supra ta
 ctū ē. Et dū ille p̄ sui liberatiōe in
 staret ⁊ dixit. Ecce t̄pus statutū ad
 uenit ⁊ mori habeo: sed ita disponā
 vt pauz dieb⁹ euoluz p̄ mortē me
 am sanaberz: ⁊ ita euenit. Nam illa
 iuxta statutū a demōe terminū obi
 it. ⁊ infra triginta dies quadā nocte
 sacerdos ex integro se sanū repper
 rit. Nomie sacerdotis dicitur p̄faff
 heflin. iam in dyocesi agentinenſi.
 simile in dyocesis basilienſi villa bu
 hel prope oppidū geivyler contin
 git. Mulier quedā capta ⁊ tadē in
 cinerata: sex annis incubū demōe

habuerat etiam in latere viri domi-
tis in lecto. Et B ter in septimana.
Sabbatis quibus et tertijs ferijs aut
alijs noctibus sacroribus. Tale
autem homagium prestatat dyabolo ut
post septimum annum in corpore et a-
ppetue sibi dicata esset. Sic tamen
dispensauit deo. Nam in sexta capta
et igni adiudicata vere et in tegre co-
fessa veritas creditur a deo precepisse.
Plurimum enim voluntaria ad mortem
extiterit asserens quod si liberari posset
mortem tamen amplius peligeret vni-
modo potestate demonis euaderet

De modo quo localiter transse-
runtur de loco ad locum.
Capitulum tertium.

Am autem ag-

grediendum est de earum ce-
rimonijs et quibus in suis
operibus procedunt modis. Et pri-
mo de his que erga se et ipsas per-
sonas operantur. Et quia transferri
de loco ad locum corporaliter est de
principis earum actionibus carnalibus
etiam spurcijs cum incubis demo-
nibus insistere. De singulis aliqua
deducemus. et primo de earum corpo-
rali transuentione. Vbi notandum est
quod hec transuentione patitur difficultate
ut sepius tactum est ex vno dicitur
processu scripture puta. xxvj. que. v.
Epi. Vbi dicitur ex consilio acquirere
illud non est obmittendum quod quedam
scelerate mulieres per satham retro con-
uerse demonum illius obsequijs et fantas-
tibus seducte credunt se et possunt cum
dyana horum nocturnis dea pagano-
rum vel cum herodiade et innuera mul-
titudine mulierum equitare super quas
dam bestias et multa terrarum spacia

in tempeste nocte silentio pertransi-
re eas tamquam donec in omnibus obedire
et. Quapropter sacerdotes dei pre-
dicare debent populo ut nouerint om-
nino hec falsa et non a diuino: sed a
maligno spiritu falsa fantasmatum mi-
tibus fidelium irrogari. si quidem ipse
sathanas transformat se in diuersa
rum personarum species atque similitudines
Et mentem quam captiuam tenet in som-
nis deludendo per deus queque dedu-
cit. et. Et ad hoc predicatur interdum
a quibusdam exempla publice de san-
cto Hieronimo. et de quodam alio qui
filiam suam super hoc obseruauit quasi om-
nino hec sint impossibilia fieri. Et in
discrete applicanda maius efficacia reo-
rum opera tamquam ut et singula eorum facta in
lesionibus hominum. Inuentio: terrestrum
genus: non sunt eis applicanda eo quod sic
fantasice in transuentionibus ita et cir-
ca creaturarum lesiones illuduntur. quod
quidem opinio cum in prima questione
tamquam heretica sit reprobata utpote
contra diuinam permissionem super dyaboli
potentiam quam ad maiora ut sic se exten-
dere potest: in multis similitudine et contra
sacre scripture intentionem est ad eccle-
sie scilicet intolerabile damnum ubi iam mil-
tis annis impune ex hac pestifera
opinio permanserunt seclari brachio
puniendi facultate amputando. Vnde
et in immensum sic creuerunt ut iam non
sint possibiles eas eradicare. Ideo de-
ligens lector ea que sibi posita sunt in
detructiones illius opinionibus prede-
rabit et ad primum qualiter transferatur
et quibus modis hoc sit possibile ad-
uertet cum rationibus super exempla
que ab eis in medium deducuntur. Quod igitur
corporaliter possunt transferri varijs
modis ostenditur. Et primo ex alijs
magorum operationibus. Nam si non

possent transferri hoc esset. vel quia deus non permitteret aut quia dyabolus hoc facere non posset eo quod creaturae repugnarent. Non prima quia ubi maiora vltiq; et minora dei permissione fieri possunt. Sed maiora tam in pueris quam in hominibus sepiissime facta sunt utpote iustis et in gratia constitutis. patet. Nam ubi querunt. an campiones puerorum opere demonum fieri possunt. Et an demon localiter possit transferre aliquem hominem de loco ad locum etiam inuitum. Ad primum respondent quod sic. Nam et Guillelmus parisiensis in vltima parte de vniuerso dicit Campiones puerorum fieri possunt ita quod deo permittente demon vices infantis gerere potest etiam translationem facere. Tales etiam pueri semper sunt miseri etulantes. Et licet quatuor aut quinque matres vix sufficerent ad lactandum nunquam tamen impinguntur sed vltra modum ponderosi existunt Mulieribus tamen propter nimium terrorem quem concipere possent nec affirmanda sunt nec neganda: instruende sunt ut literatorum iudicia querant. Permittit enim deus propter peccata parentum cum interdum viri impregnatis vxoribus maledicunt. Vellem inquirunt ut dyabolum potius res vltimilia Et similiter impatiētes mulieres sepe similia proferunt De aliis etiam hominibus interdum iustis exempla plurima reperiuntur. Nam Vincētus in speculo hystorico libro. xxvj. capitulo. xliij. ex recitatione Petri damiani refert de puero quendam quennij cuiusdam nobilissimi viri. qui puer protunc monachus factus a monasterio nocte illatus

est pistrino clauso ubi mane reperiatus et interrogatus dixit se per quosdam ad magnam conuictum delatum et ut comederet iussus. Et post per superiora pistrino immissum. Quid denique de his magis qui visitato vocabulo a nobis nigromantici vocantur nuncupant et per aera sepe a demonibus ad longinqua terrarum spatia vehunt. Qui etiam alijs interdum hoc idem suadentes eos secuti super caballum qui vltiq; non verus equus: sed demon in tali forma existit vehit. et ut non loquantur nec vi signis crucis se muniant horrant. Et licet duo similes hunc tractatum scribentes: vnus tamen ex nostris sepiissime tales vidit et reperit. Nam scholaris quidam protunc nunc vobis sacerdos frisingen. dyocesis adhuc superesse credit qui et referre solitus est semel se corporaliter a demone fuisse per aera subuectum et ad remotas partes illatum. Super est sacerdos alius in oberdorff oppido. prope Antzbutam qui protunc consodalis illius existens oculis proprijs illam subuectionem vidit. Et qualiter extensis brachijs in altum clamando et non etulando translatus fuit. Causa autem ut idem retulit hec erat. Nam puenientibus quadam die multis scholaribus in portibus ceruissam omnes in hoc consenserant: ut ille qui ceruissam afferret nil exponere haberet: et sic vnus ex socijs dei pro ceruissa apportanda exire volebat hostium aperiendo nebulam derisam ante hostium intuitus fuit. vnde territus rediit et quod potius afferre nollet. causam aperiendo cis insinuauit. Tunc idem qui illatus fuerat indignatus dixit. Et si dyabolus adesset potum apportabo.

Pars Secunda Questio Prima

Et sic exiens alijs omnibus videntibus per aera subuectus fuit. Verum quidē q̄ nō solum vigilātibz sed ⁊ dormientibus talia accidere possint fateri necesse est: vt videlicet dormiendo per aera localiter ⁊ corporaliter transferantur. Patet et de quibusdā qui super tegulas domorū et edificia altissima somnians do incedit. Nec quicq̄ eis obstare potest ad eorum transitū tā in altū q̄ in profundum. Et si proprijs nominibus ab alijs circumstantibus vocantur statim ad terrā quasi collisi ruunt. Nec vsq̄ opere demonū fieri plures arbitrantur et non absq̄ ratione. Nam cuz demones sint in multiplici differētia. Aliqui de inferiori choro angelorū qui etiam exiguis penis vltra penā damni quā eternaliter patientur tanq̄ pro paruis delictis cruciātur. qui etiam neminē possunt ledere saltem grauitē: sed solum principaliter ioculationes exercere. Vbi etiam alij incubi sunt vel succubi punientes nocturno tempore homines vel peccato luxurie conquinātes eos. Nō mirū si etiam his trusis insistant. Potest deduci veritas ex dicti casiani colla. i. vbi dicit tot esse imūdos spiritus quot in homibus studia non dubie comprobant. Nam nō nullos eorum quos etiam paganos vulgus appellat: nos vō trollen. et abundāte in regno norūye. aut schretel. Ita seductores ⁊ ioculatores eē manifestum est vt certa queq̄ loca vsas iugiter obsidentes. Nequaquā tormentis pretereūtes ledere possunt de risu tantūmodo ⁊ illusionē contenti fatigare eos potius student q̄ nocere. Quosdam ve solum

modo in noctuis incubationibus hominū pernoctare. Alios ita esse furorū ac truculentie deditos vt nō sint contenti illorum tantūmodo corpora quos suppleuerint atrocis dilatione vexare. sed etiam irruere supereminus transeuntes atq̄ affligere illos seuissima cede festinent. vult dicere q̄ non tantū obsident: immo horribiliter cruciant quales illi in euangelio Math. viij. describuntur. Ex quibus concludere possumus primū q̄ non est dicendum maleficas non transferri localiter. eo q̄ deus non permittat. Si enim super iustos et innocentes aut etiam super magos permittit quomodo non super illas ex toto se dyabolo deuouentes. Et vt cum timore loquamur. Nonne dyabolus saluatore nostrū sustulit ⁊ duxit ⁊ statuit hincinde vt euangelium testatur. Nec etiam secundū suffragatur aduersarijs quasi dyabolus hoc facere non possit: cui vt in supradictis patuit. tanta inest virtus naturalis omnia corporalīa excedens q̄ nulla ei virtus terrena comparari potest. Iuxta illud. Non est p̄as sup̄ terram ⁊c. immo ipi lucifero tanta naturalis inest potestas seu virtus qua maior etiam infer angelos bonos in celo non existit. Sicut enim omnes angelos in naturalibus excessit et naturalia p̄ casum nō sunt imminuta: sed tantūmodo gratuita. Ideo adhuc in eo remanēt: licet obfuscata et ligata. Unde glosa ibidem super illud. Non est potestas super terram ⁊c. Et si omnia superat meritis tamen sanctorum subiacet. Nec valet si quis duo obiceret. Primo q̄ anima hominis

posset resistere. & q̄ text⁹ videt sen-
tire de vno in singulari scilicet luci-
fero cū in singulari loquat. Et quia
h̄ fuit q̄ xpm̄ in deserto tētauit. Et
primum hominē seduxit iam autē
religatus sit & alij angeli nō sunt tā-
te virtutis cum ipse omnes excedat
Ideo alij mali homines trāssere lo-
caliter per aera nō possunt. Nō va-
lent instātie: Primo dicam⁹ de an-
gelis. Nam minim⁹ angelus omnē
humanā virtutes incomparabiliter
excedit. Rationes sumūtur ex plu-
ribus. Primo q̄ virt⁹ spūalis for-
tior virtute corporali sicut virt⁹ an-
geli aut etiā anime superior̄ q̄ vir-
tus corporalis. Secundo q̄ ad ani-
mam. Quia cuz om̄is forma corpo-
ralis est forma individuata per ma-
teriam & determināta p̄ hec & nūc
prout iā anima nostra existit. For-
me autē immateriales sūt absolute
et intelligibiles. Vnde etiā potesta-
tem habent absolutam & vniuersa-
liorem. Ideo anima coniuncta non
potest ita subito transferre corpus
suum localiter. nec in altum eleuare
Bene autem faceret cum esset sepa-
rata deo permittente. que omnia a
fortiori potest spiritus oīno immat-
erialis prout est angelus taz bon⁹
q̄ malus. sicut etiā angelus bon⁹
transiulit abacuc in montē a iu-
dea in chaldeam. & ex hac ratōe eti-
am concluditur q̄ illi qui de nocte
in somnis per alta edificia trahunt
non feruntur a proprijs animabus
nec ex influentijs corporū celestius
sed ab aliqua excellentiori virtute
vt supra patuit. Tercio quia sicut
natura corporalis nata est moueri
immediate a natura spiritali fm̄
locum. tum quia motus localis est.

primus motuum. viij. ph. tum etiā
quia perfectior inter om̄es motus
corporeos vt ibidem. pbat philoso-
phus ea ratione quia mobilis fm̄ lo-
cum nō est in potentia ad aliquid i-
trinsecum inq̄rū hmōi se solum ad
aliquid extrinsecum. vnde etiā non
tam a doctoribus sanctis q̄ & phi-
losophis concludit q̄ suprema cor-
pora supple celestia mouent a sub-
stantijs spiritalib⁹ & separatis bo-
nis & fm̄ naturā & volūtātē. tñ etiā
quia videm⁹ q̄ anima primo & pri-
cipalr̄ mouet corp⁹ motu locali. Id
dicere oportet q̄ ratio corporis hu-
mani nec q̄tum ad ipsum corpus
nec q̄tum ad ipsam animā obsta-
re potest quin vtrunq̄ moueri pos-
sit subito deo permittente de loco ad
locum a spiritali substantia bona
fm̄ voluntates & naturā quādo bo-
ni & in gratia cōstituti transferūtur
aut bona fm̄ naturā nō autem fm̄
voluntatē quādo mali transferun-
tur. Si cui placet videre sc̄m Tho-
mā in p̄ma pre. q. ex. p. tres ibidem
articulos aut etiā questionibus de
malo. seu etiā in. ij. sen. distin. vij.
de potestate demonū sup̄ effectus
corporeales. Modus autē trāsseren-
di talis est. Nam vt ex precedentib⁹
patuit vnguentuz ex membris
puerorum precipue interemptoruz
ab eis an̄ baptisimū cōficere habet
et ad demones instructionem sedi-
le aliquod aut lignū inungere quo
facto statim in aera feruntur & hoc
sive de die sive de nocte visibiliter
seu etiā si id volunt inuisibiliter
fm̄ q̄ demon ex obstaculum. alicu-
tus corporis alterum corpus occul-
tare potest vt in prima parte tracta-
tus de prestigiosa apparitione ope-

rū demonum patuit. Verū licet de-
 mon p tale vnguentū vt plurimum
 hmōi practicat in finē vt baptisint
 gratia infantes priuat z saluatione
 tamē z absqz his plures efficere vi-
 sus est vbi p anialia que vtiqz non
 animalia vera sed demones sub for-
 mis illis existētes ipas transueperit
 aut etiā sine aliquo exteriori admi-
 niculo solummodo demonis virtu-
 te inuisibiliter operāte interdū trās-
 feruntur. Res gesta de visibili z de
 diurna trāsuectōe. In oppido vvaltz
 hut sup flumē rheni Constātensis
 dyocesis. Malefica quedā oppida-
 nis cū esset plurimū odiosa z ad qd
 dam celebrādas nuptias nō fuisset
 inuitata cū tamē pene oēs oppida-
 ni illis interessent ipa indignata vi-
 dicare se estimās demonē aduocat
 et sue tristicie causam aperuit et vt
 grandinē excitare vellet z cunctos
 de chozea dispergere petijt. q̄ annu-
 ente ipam subleuauit z per aera ad
 montē prope oppidū vidētibus cer-
 tis pastoribz trāsuecit. z vt postmo-
 dū falsa fuerat cū aqua sibi deesset
 ad fundendā in foueā quē modū vt
 patebit: vbi grādines excitāt obser-
 uāt. ipsa in foueā quā parū fecerat
 vzinā loco aque immisit z cū digito
 moze suo astante demone mouit. et
 demon subito illū humore sursum
 eleuās grandinē vehementē in lap-
 idibus sup chorizātes tantūmodo
 z oppidanos imisit. Quā ipis disper-
 sis z de causa illius mutuo cōseren-
 tibus malefica oppidū ingredit vñ
 suspicio magis aggrauat. At vō cū
 pastores ea q̄ viderāt rectassent su-
 spitio vehemens inuolentā crea-
 uit. Quā capta z falsa qd de ea cau-
 sa qz inuitata nō fuerat talia perpe-

trasset ob multis etiaz alijs malefi-
 cijs ab ea ppetratis incinerata fuit
 Et qz publica fama de hmōi trās-
 uectōibus etiaz apud vulgares cō-
 tinue volat non expedit plura ad B
 probandū de his hic inserere. Tan-
 tūmodo hec sufficiant aduersos il-
 los qui huiusmodi corpales trās-
 uectiones aut omnino negant aut
 qz solūmodo imaginarie z fanta-
 stice fiunt z affirmare conant qui vtiqz
 in suo errore si relinquerētur paruz
 esset: immo nec aduertendū dūmo-
 do in fidei contumeliā ipsorū error
 nō vergeret. Attento autē qz illo er-
 rore non contenti etiam alios inse-
 rere z publicare in maleficariū aug-
 mentationē z fidei detrimentū non
 verent. Dum asserūt qz omnia male-
 ficia que eis iuste tanqz instrumen-
 tis demonū vere z realiter imputā-
 tur. eis tantūmodo imaginarie z il-
 luzorie tanqz innocijs esse imputā-
 da sicuti z ipsa trāsuectio fantasti-
 ca. Vnde z plures impune in ma-
 gnā creatoris cōtumeliā z grauissi-
 mū tam ipsorū augmentū remāse-
 runt. Nec augmenta etiam a prin-
 cipio eis adducta suffragari pos-
 sunt. Nam p̄mum cum allegant ca-
 pitulum epi. xxvj. q. v. vbi asserit qz
 tantū fantastice z imaginarie trās-
 ferantur. quis tam insipientis que ve-
 lit concludere qz non possint etiam
 corporaliter transferrī. Sicut em̄ ex
 fine illius capituli vbi pontē. qz que
 credit posse hominem in melius vel
 in deterius trāsmutari aut in aliam
 speciem transformari. Infideli z pa-
 gano deterior ut cēndus quis pos-
 set concludere qz non possent homi-
 nes in bestias prestigiosa illusione
 transformari. aut etiam de sanis

te i infirmitates tāq̄a meliori in de
 teri^o trāsmutari. Tā talis q̄ sic i cor
 dice verboꝝ canonis laboraret. vti
 q̄ s̄ mentē eim doctoꝝ p̄ctōꝝ. imo
 z cōtra scripture sacre p̄cessum sen
 tiret. Ex q̄bus multipliciter oppo
 sitam apparet vt ex supradictis in
 plerisq̄ locis circa primā p̄tē tracta
 tus deductum ē. Oportet ḡ ad nu
 cleū verboꝝ atredere. Juxta qd̄ in
 p̄tā questioe p̄me p̄tis tractat^o ta
 ctum est. z hoc circa solutionē secū
 di erroris inter tres q̄ ibi reprobantur
 q̄ quatuor insūgunt p̄dicatoꝝ
 bus p̄pulo ad p̄dicādum. trāsserū
 tur em̄ z corporaliter z fantastice. Ju
 xta qd̄ ex eaz xp̄iis confessioibus
 p̄t̄z nō tam illaz que incinerate fue
 runt q̄ et̄ā aliarū que ad fidē z pe
 nitentiā redierūt. Inter quas z illa
 i oppido Bussaco interrogata a no
 bis. an ne fantastice z illusorie. aut
 corporaliter possent transferri. Re
 spōdit q̄ vtroq̄ mō. Si em̄ casu al
 quo nollent corporalit̄ transferri sci
 re tū vellent omnia que in contōne
 illā ab eaz cōsodalib^o agerent tunc
 talis ab eis seruariet mod^o. vt illa i
 noīe omniū dyabolorū ad latus si
 nistrū se reporret ad cubitū ext̄ic
 quasi vapor quidā glaucus ex eius
 ore p̄cederet. Sū singula que ibi
 agerētur plucide p̄s̄. z et. si vero
 corporaliter transferri vellent modū
 supradictū seruare necesse essz. Pre
 terea i casu q̄ canon ille nude absq̄
 oi declaratioe intelligēdus esset qd̄
 tam stolidus. vt p̄pterea omnia eorū
 maleficia z nocumēta esse fantasti
 ca z imaginaria aī amaret cum ad
 sensum oibus apparet cōtrarium
 eo p̄cipue q̄ p̄tes sint sup̄stitionū
 species: vtpote q̄tuorde am. 31. r.

quas maleficarū species supremus
 in maleficijs z nocumentis conti
 net gradum et species p̄bitonum
 ad quam reduci possunt quā fan
 tastice vehūtur minimū gradū. De
 mū nec exempla ex legēda sc̄i Ger
 maui aut alioꝝ quorūcunq̄ eis sus
 fragātur. Etiaq̄ q̄ possibile erat de
 mont^o vt seipos ad latera v̄ri doz
 mētis tempore intermedio q̄ scrū
 tinū de v̄ro:ibus fiebat applicarēt
 quasi viris condormirent. quod tū
 factuz fuisse propter honore sancti
 nō asseritur. casus tamē ponitur vt
 nō credat esse impossibile oppositū
 illud qd̄ in legenda ponit. Assimil
 respōderi potest ad quascūq̄ alias
 obiectioes quia sicut inueniunt q̄
 quedā tatūmodo imaginarie. Ita
 etiā reperit̄ur in scriptis doctoꝝ
 plures fuisse corporaliter trāslatas
 Si cui placet Thomā brabantinū
 in libro suo de apibus inspicere m̄
 ra inueniet tā de imaginaria q̄ et̄ā
 corporali hominū transuēctione.

Sequitur de modo quo se incu
 bis demonibus subiungunt.

Capitulum quartum.

Ed quantum

ad moduz quo malefice
 demonib^o incubis se sub
 iiciūt sex vidēda sūt. Aliqua ex p̄te
 demōis z corpis ab eo assumpti ex
 quo elemēto sit illud formatū. Se
 cūdo ex p̄te actus an semp̄ cū infu
 sione feminis ab altero recepto. Ter
 cio ex parte tempis z loci an poti^o
 vno q̄ altero tpe se exerceat. Quar
 to an visibiliter se agitat ex p̄te mu
 lteris. z an tantūmō ille que ex hu
 iusmodi spurciēijs p̄creantur a de
 monib^o frequētantur. Quinto an il

le que ab obstetricibus tpe partus demonibus inferunt. Sexto an remissior vel intensior sit in talibus ipsa venerea delectatio: et primo super assumpti corporis materia et qualitate. Dicendum quod aereum corpus assumit: et quod aliquo modo est terrestre in quantum habet terre proprietates per considerationem: quod sic declaratur. Nam quia aer in se non est figurabilis nisi secundum figuracionem corporis alterius in quo includit: Unde etiam minime suis terminis terminatur: sed tantummodo alienis: ut una pars aeris alteri continuatur. Ideo simpliciter ut sic non potest corpus aereum assumere. Attento autem quod aer est maxime transmutabilis et veritabilis in quodcumque: cuius signum est quod quidam nitentes corpus a demone assumptum scindere gladio vel perfodere id efficere non valuerunt. quia partes aeris diuisi statim continuant de nouo. Ideo patet quod in se aer est bene competens materia. Sed quia non potest figurari nisi aliquid aliud terrestre sibi adiungat. Ideo oportet quod aer ille sit aliquo modo inspissatus et ad proprietatem terre accedens: seruata tamen aeris veritate. Et hanc condensationem facere possunt demones et anime separate per vapores grossos ex terra eleuatos. et per eorum motum localem eos congregando et figurando in quibus manent tanquam motores tantum: et non ut infamatores vitam illi corpori formaliter influentes. quia sic fluit ab anima in corpus coniunctum. Sunt autem in suis sic assumptis et figuratis corporibus sicut nauta in nauis que mouit. Unde quando queritur quale sit corpus quantum ad materiam a de-

mone assumptus. Dicendum quod de eo aliud est loqui quantum ad principium assumptionis et aliud quantum ad terminum. Quia quo ad principium sic est aer. Quantum ad terminum est aer in spissatus ad proprietatem terre accedens. Hec autem omnia possunt demones deo permittente ex natura cuius natura spiritalis sit superior nature corporalis. Unde et necesse habet sibi obedire intelligendo quo ad motum localem: non autem quo ad formam naturalem tam accidentalium quam et substantialium susceptionem nisi in aliquibus partibus creaturis et hoc in miniculo aliquis alterius agentis: ut supra factum est. Per motum autem localem nulla forma ponit in remota. unde sic ad nutum mouere possunt cum alijs circumstantijs. Ex quibus tamen si quis incidentaliter quereret quid sentiendum ubi angelus bonus vel malus aliquo opa vite exerceret per corpora vera naturalia et non aerea: sicut in asina baalam per quam angelus loquebatur et ubi demones in obsessis corporibus agitant. Dicendum quod illa corpora non dicuntur esse assumpta: licet tantum occupata. Inspiciant dicta doctorum in ij. dist. viij. An angeli corpora assumant. Sed maneamus in proposito. Demones in assumptis corporibus cum malefactorum loquunt: vident: audiunt: comedunt et generant. Quomodo hec sunt intelligenda. et hec est secunda pars huius prime difficultatis. Dicendum ad primum quod ad veram locutionem tria requiruntur. scilicet pulmo cuius retractio aeris: que non solum propter voces: sed propter refrigerium est cordis vnde et muti habent attractionem necessariam. Secundum requiritur quod formet ex percussione corporis in aere sicut

cum quis ligno pcutit in aere vel cā
pana sonū facit magnū vel paruū.
q; materia in se sonorabilis ⁊ pcuti
tur cū sonabilis instrumento reddi
sonus fin quātitatē corpis ⁊ recipi
tur in aere ⁊ multiplicat vsq; ad au
res audiētis. q; si est remote p^o spa
ciū vt videt puenire habet. Tercio
requirit vox ⁊ dici pōt q; son^o i cor
porib^o inaiatis dicit vox. in aiatis
corporibus ⁊ ibi est lingua que ae
rem respiratū ⁊ iterū emissum pcuti
tur in instrumēto ⁊ vase fuso a deo ⁊
vivo naturaliter qd nō est in cāpa
na. Ideo qd ibi sonus hic vox dicit
Et hoc terciū potest exēplificari p
secundū vt patet. ⁊ hec ideo posui
vt p̄dicatores habeāt modū traden
di populo. Quarto requirit vt ille q;
vocem format conceptū mētis vult
alteri per vocem expr̄mere ⁊ vt ipse
intelligat. Ideo illi vocē organizat
id est distinguit successiue in ore p
linguā dentes pcutiēdo ⁊ per labia
claudendo ⁊ aperiēdo p̄cussum ae
rem in ore ad aerē extrinsecū emi
tendo vt sic multiplicando successi
ue vsq; ad aures audiētis qui tūc in
telligit conceptū mentis. Ad p̄posi
tum. Demōes carēt pulmone ⁊ lin
gua quā tamen artificiatāz ostēdere
possunt iuxta corporis conditionē
sicut ⁊ dentes ⁊ labia vnde nō vere
⁊ p̄prie loqui possunt. Sed quia in
telligūt ⁊ intellectū mētis vbi ex
primere volūt tunc nō p voces sed
per sonos qui habent quandā simi
litudinē vocis aerem nō respiratūz
⁊ atractūz vt in hominibus. sed in
clusum in corpore assumpto percu
tunt ⁊ ad aerē extrinsecum articu
lū emittūt vsq; ad aures audiētis
⁊ q; absq; aere attracto ⁊ nō respira

to possit fieri vocis similitudo patet
p certa anilla nō respirantia que di
cunt vocare ⁊ certa alia instrumen
ta vt dicit p̄hs. ij. de ania. Allec em̄
dum capis extra aquā subito voces
emittit ⁊ mox possunt hec applica
ri ⁊ ea que sequunt vsq; ad vim ge
neratiuā exclusiue tamē ad bonos
angelos. Si quis velit vltierius spe
culari de locutiōe demonū in obles
sis corporib^o. Ibi em̄ vtunt corpali
bus instrumētis veri corpis obles
si q; illis illabunt sic intelligendo in
fra terminos corporalis quātitatis
⁊ non infra terminos essentie neq;
corporis neq; anie. Da differentiaz
inter substantiā ⁊ quātitatē seu ac
cidens. sed de his nihil ad p̄positū
Si cui autē placet inspicat sanctū
Tho. in. ij. sententiarū. dist. vij. ar.
ti. v. Cōsequēter autē qualiter videt
⁊ audiat dicendū q; q; duplex ē vi
si. Spiritualis ⁊ corporalis. Et pal
ma in infinitū excedit alterū. tūz q;
penetrat tūm quia per distantia nō
ipedit iuxta lūmīs facultatē qd si
ibi deseruit. Ideo dicendū q; nullo
modo videt angelus siue bon^o siue
malus p oculos corporis assumptū
nec aliqd corporale sibi deseruit.
sicut tamē in locutiōe deseruit sibi
aer ⁊ p̄cussio aeris ad sonū procura
dum ⁊ vltierius ad multiplicandūz
vsq; ad aures audiētis. Vnde oculū
eorū sunt oculi depicti. Ibiēter au
tē sub his similitudinib^o homibus
se offerūt vt eis eorū p̄prietates q̄s
naturaliter habēt ⁊ loqui spūaliter
p hmōi opera manifestēt. Ideo em̄
⁊ patribus sancti angeli sepe appa
ruerūt ex del ordinatiōe ⁊ eius per
missione. Malis homibus sese ma
nifestant vt boies eorū p̄prietates

Cognoscētes illis se associant hic in
 culpiz alibi in penis. Unde dyont
 sius celestis hierarchie in fine dicit
 Ex omnibus ptibus humani corpis
 docet angelus suas appetates cōsi
 derare. Ecludendo q̄ corpalis vi
 sio cū sit opatio corpis viuētis per
 organū corpale quibus demones i
 se carēt. Ideo in assumptis corpori
 bus sicut similitudines mēbrorum
 habēt ita z similitudines opationū
 Et similiter dicece possum^o de etus
 auditu qui multuz nobilior corpali
 eo q̄ cōceptum mētis z anime locu
 tionēz subtili^o cognoscere potest q̄
 homo audiendo cōceptum mentis
 per verba corpalia expressus. Et de
 sanctū Thomā in .ij. sententiarū dī.
 viij. Si em̄ in vultu hominis legi
 secreta eius volūtas z ex motu cor
 dis z q̄litate pulsus a medicis passi
 ones anime cognoscūtur a fortiori
 p̄ demones. sed quo ad comestione
 Dicamus q̄ cōpleta ratio comesti
 onis quatuor dicit. Diuisione z cibi
 in ore z tractationē in corpus vire^o
 corpis potētis digerere z quartum
 cōvertere necessariū nutrimentū et
 superflū eijcere. Angeli quacunq̄
 prima oio in assumptis corpib^o cō
 medēdo faciūt terciū z quartū non
 possunt. sed loco virtutis digestiue
 z eiectiue adest ei virtus alia qua et
 bus dissoluit subito in p̄sacētē ma
 teriā. In christo etiā fuit vera come
 stio in omnibus. quia habuit virtutē
 nutriua z cōuersiua nō autē cōuer
 tendo in suū corpus q̄ ille virtutes
 fuerūt gloriūficate sicut z corpus vñ
 etiā resoluebat cibis in corpe subi
 to sicut qui aquā in ignēz p̄ijceret.

Quo modernis t̄pibus malefice
 act^o carnales cū incubis demonib^o

exercēt z q̄lter ex his multiplicāt.

Ed quo ad actus carnales
 de quibus principaliter in
 tendit quos etiā cū malef
 cis tanq̄ incubi in assumptis corp
 bus exercēt nulla subest difficultas
 ex p̄missis nisi fortassis quis dubi
 taret. An presentes malefice h̄mōs
 spurcitius intenderēt z an originē
 malefice ex his spurcitijis sumpserit
 Ad has duas dubitationes respōdē
 do. Dicamus ad primā. Quicquid de
 precedētib^o maleficis ante annos
 incarnationis dñice. Nulle z qua
 dringētis vel circiter actū sit an vñ
 delictet his spurcitijis inseruebat s̄
 cut ab illo tēpore moderne malefi
 ce hoc ignorat eo q̄ nūq̄ hoc q̄ ex
 perictia iam edocuit historia deser
 uit. Maleficos em̄ semp fuisse z ex
 corū prauis opibus plurima nocu
 menta hominibus iumentis z terre fru
 gib^o euenisse sicut z incubos z suc
 cubos demōes nemo qui historiaz
 pagrat dubitare potest cū traditio
 nes canonū z sacrorū doctorū plu
 rima a multis centenis annorū de
 ipsis in posterū reliquerūt z tradi
 derūt. licet in hoc sit differentia q̄
 incubi demones in retroactis tēpo
 ribus infesti fuerūt multerculis cō
 tra ipsarū voluntatem prout in suo
 fomicarū vider. z i libro de vniuer
 salī bōno nūe de apibus. Tho. bra
 bantīn^o plurima recitat. Ihuic autē
 positioni qua asserit presentes ma
 leficas huiusmodi spurcitijis dyabo
 licis esse infectas nō nostra senten
 tia intantū adheret quantū ipsarū
 maleficarū exp̄ta testimonia que
 cuncta illa reddiderūt credibilia nō
 tā vt hacten^o inuitis ais sed sponte
 p̄voluptate re fertidissima miserabi

It scruturi se subijcētes. Quotq̄
 em̄ a iſob is ſeculari brachio ad pu
 nendum relicte fuerunt in varijs
 dyoceſibus ſcp̄ue in conſtañ. z in
 oppido Rauenspur̄g in multis annis
 his inheſerunt ſpurcijs certis ſb̄
 xx. alijs ſb̄. xij. aut ſub. xxx. annis z
 ſp̄ cum fidei abnegatione in totovl
 in parte teſtes ſt̄ ibidē om̄s incole.
 Demptis em̄ ſecrete penitentibus
 z ad fidem reuerſis nō min⁹ q̄. xl. z
 octo in quinq̄ annis igni tradite fu
 erūt. nec tm̄ illis accommodata fides
 q̄tum ſponte reuerſis ad peniten
 tiā credulitas adhibita fuit. oib⁹ in
 hoc cōcordatib⁹ q̄ hmōi ſpurcijs
 in augmentū hui⁹ pfidie habent in
 ſiſtere De q̄bus etiā ſigillatim in ſe
 cunda parte operis vbi eoz p̄ticula
 riā opera deſcribenf tractabit. ob
 mittendo ea que z ſocius noſter in
 quiſitor cum an⁹ i comitatu burble
 peregit. q̄ z in ſpacio vnus anni q̄
 fuit Mileſimus quadringēteſim⁹
 octuageſimus quintus. xl. z vnā ma
 lefica comburi fecit. Et omnibus
 publice aſſerētibus illis ſpurcijs
 dyabolicis inheſiſſe. Cōſtant ergo
 om̄ia aut viſus vel audit⁹ xp̄ia ex
 perientia aut fide dignoz relatib⁹.
 Quo ad ſecundū vbi difficultat an
 ipſi malefici ex his ſpurcijs origi
 nē ſumpſerint. Dicam⁹ ſm̄ Augu.
 hoc vtiq̄ verū eſſe om̄es ſt̄ ſticio
 ſas artes ex peſtifera ſocierate ho
 minū z demonū originem ſumpſiſ
 ſe. Sic em̄ dicit libro. j. de doctrina
 xp̄iana. z habet. ex vj. q. ij. illud qd̄
 eſt. Omnes artes hmōi vel nugato
 rie vel noxie ſupſtitiois ex quadaz
 peſtifera ſocierate hec inſū z demo
 num quaſi pacta infidelis z dolose
 auſcicte conſtituta penſtus ſunt re

puſtandē. Illo attento manifeſtus
 eſt q̄ ſicut diuerſe ſunt ſpēs ſupſti
 tionis ſeu magice artis ita et diuer
 ſe ſunt eoz ſocierates. z ſicut ſpect
 es maleficoz inter quatuordecim ill
 lius artis ſpēs peſſima exiſtit. quia
 nō p̄ pactū tacitū ſed expreſſum vl
 tra hōc q̄ cultū latrie p̄ fidel abne
 gationē ipſis demonib⁹ habent ex
 hibere. Iō z peſſimā cū ipſis cōuer
 ſando retinent ſocieratē. Iuxta mu
 lierū q̄ ſemp̄ vanis delectant cōdi
 tiōes. Attento inſup q̄ iuxta doct.
 ſcti Tho. in. ij. ſm̄az. di. liij. art. ſiij.
 In ſolutione vnus argumentū vbi
 querit. An geniti ex huiusmodi de
 monibus modis preſactis ſunt ma
 ioris virtutis q̄ alij homines. Re
 ſpondit hoc verū eſſe non ſolum ex
 textu ſcripture Genef. vj. Iſti ſunt
 potentes a ſeculo zc. Sed etiam es
 ratione q̄ demōes poſſunt ſcrevir
 tuteſ ſem̄inis deciſi. Primo ex di
 ſpoſitione eius a quo deciſum eſt.
 Secundo mulierem proportiona
 ram ad ſeminis illius ſuſceptiones
 Tercio conſtellationem ſuuantem
 ad effectum corporalem. Et quar
 tum addere poſſumus etiam ex ſa
 tis verbis ſcilicet ipſius geniti com
 plexionem optimam ad effectos ſe
 li proportionatos. ex quibus omni
 bus ſic concurrentibus concludi
 tur q̄ tales ſic geniti ſunt fortes et
 magni corpore. Ideo ad propoſi
 tum cum queritur. An malefici ex
 his ſpurcijs originem ſumpſerūt
 dicamus. Originē ſumpſerunt vti
 q̄ ex peſtifera mutua ſocierate vl
 ex primo notabili patuit. Multiplica
 tionem vero non ſumpſiſſe ex illis
 ſpurcijs nemo negare poteſt. ex
 ſecundo notabili cum non dele

ctationis: sed corruptionis causa si
lis demones intendunt. Erit ḡ tal
ordo q̄ succub⁹ demon ab homine
fclerato semen decidat q̄ si est p̄p̄i
us illi homini deputat⁹ z noluerit
se incubū facere ad maleficā tradet
illud semen demoni mulieri seu ma
lefice deputatus. z ille sub certa cō
stellatione sibi deseruiente vt talis
genit⁹ v̄l genita fortis virib⁹ ad per
agenda maleficia p̄sistit se incubuz
malefice faciet. Nec obstat q̄ illi de
q̄bus textus loquit nō fuerint ma
lefici: sed t̄mō gigantis z v̄tri fa
mosi z potentes qz vt super⁹ dicit⁹
est: maleficia non fuerunt p̄petrata
tpe legis nature z hoc p̄pter recen
tē memoriā creationis mundi. Vñ
idolatria locum habere nō potuit.
Jam autē maleficia hoim exrescente
dyabol⁹ matorē ad seminandū hoc
gen⁹ p̄fide repperit oportunitates
Sed neq̄ illi terminū in bonū virtū
tis intelligi possunt vbi illi asserun
tur fuisse viri famosi dicebant.

An semp cū decessiōe seminis in
cub⁹ demon maleficam aggredit.

¶ Illud etiā vbi querit. An
sp cū infusione seminis zc.

Rūdet cū mille nocēdi ha
beat modos z artes vtpote q̄ a prin
cipio ruine sue conat̄ eccl̄ie v̄nitatē
rescindere z humanū genus omib⁹
modis auertere. xvj. q. ij. Ideo de
istis regula infallibil⁹ nō potest da
ri: sed p̄babilis distinctio videlicet
q̄ aut malefica annosa est z sterilis
aut nō. Si sic tunc v̄tq̄ absq̄ semi
nis decessione cū ad nihilū valeret
demon in suis operib⁹ etiā q̄tū po
tēss sup̄fluitatem subterfugit sicut
z natura maleficā aggredit. V̄l eti
am sterilis non sit in delectationis

causa ex pte malefice causande ipsā
aggredit. Si v̄o ad impregnationē
disposita tunc si cōmode semen a vi
ro decidum habere potest cū illo sp
sam aggredere ob infectōz plis nō
differt. Verū si quis quereret an se
men emissum p nocturnā pollutio
nem ita colligere posset sicut deci
sum p actum carnalē. Ad hoc p̄ba
bilis posset dari ratio q̄ nō lz alijs
videri potest oppositū. Nam attē
to q̄ demones vt p̄missum est virtū
tem seminis generatiuā attendunt
z talis vis in semine p actū carnalē
ampli⁹ effundit z cōseruat scindit
semen p pollutionē nocturnā emi
sam t̄mō ex sup̄fluo humore z nō
cum tanta vi generatiua descendit.
Iō cuz eo se min⁹ exercere ad gene
rationem plis credit nisi fortassis
v̄m illaz adesse semini intelligeret
Sed z hoc omnino negare nō pos
sumus q̄ malefica maritata z p ma
ritū imp̄gnata etiā p cōmixtionem
alterius seminis incub⁹ demon cō
ceptum inficere potest.

An potius vno tpe q̄ altero z si
militer de loco.

¶ Illud an obseruat tpa et
a loca. Dicendū q̄ vltra ob
seruantia temporū quo ad

stellationes quas obseruat q̄n ad
plis infectionē operat. Obseruat
etiā certā tempora q̄n nō infectōis
sed veneree voluptatis causa ex p
te malefice exercende agitāt. z sunt
sacratiora totius anni tpa vt natal
x̄pi pascalis z penthecosten solen
nitatibus z alijs festiuis dieb⁹. Et
hoc facit̄ triplici ex causa. Primo
vt sic malefici non solum p̄fidi per
apostasiam a fide verum etiā sacri
legij vicium incurrunt in quib⁹ ipsi

Demonēs delectant vt ipse creator amplius offendatur ⁊ grauius in p̄p̄is aniabus malefice condemnatur. Secūda causa q̄ cū de^o sic grauius offendit eis maiorē potestātē seutēdi in homies et puniēdo illos siue in rebus siue in corporib⁹ etiāz innoxios relinquit. **¶** Em̄ dicit si lius nō portabit iniquitatē p̄ris ⁊ intelligit quo ad eternā punitionē. tēporali autē sepiſſime innoxij p̄pter aliorū facinora afflictioē puniunt. Unde ⁊ alibi de^o clamat. Ego deus fortis ⁊ zelotes visitās pctā pentū in terciā ⁊ quartā generationē. Talis ⁊ puniitō patuit in filijs sodomitāriū submersis p̄pter parentū scelera. Tercia causa vt maiorī oportunitate plures tuere faciāt p̄sertim iuueculas que festiuis diebus ocio ⁊ curiositatibus dū āplius infisitūt eo facili⁹ a maleficis vetulis seducatur put in terra natiuitatis vni⁹ ex his inuisitōibus cū duo simus hoc opus colligētes cōtigit. Nam iuuecula quedā ⁊ virgo deuota sollicita festiua die ab vna vetula vt secū per gradus ad camerā ascēderet eo q̄ certi iuuenes pulcherrimi ibidez essent inclusi ⁊ dū illa ānueret ascēdentibus simul vetula p̄cedente in iunxit iuencule ne se signo crucis muntret. Et licet illa ānuisset ocul te famen signo illo muniuit qua ex re cōtigit vt dum ascēdissent ⁊ virgo neminē cōspexisset eo q̄ demonēs ibidē existentes suā presentiaz in assumptis corpib⁹ illi virgini ne quibāt ostendere. Vetula maledicēdo virgini dicit. **¶** Vadas in nomie om̄ nū dyabolozum cur te signasti. **¶** Hec ex cōfessione pura illius virginiis collecti. **¶** Post et addij quarta

causa vt sic facilius hoies seducāt. qui dum cōsiderāt q̄ talia eis a deo sacratiorib⁹ tēporibus fieri p̄mittūt tur nō estimēt illa tam grauia esse sicut si illis tēporibus nequirent facere. De loco vero an plus in locis certis se exercēt. Dicēdum q̄ ex verbis factisq̄ maleficay stat q̄ spurcicias illas om̄ino in locis sacris exercere nō possunt. Qua in re p̄p̄ndit efficacia angelice custodie ob re uerētā illius loci. ⁊ qd̄ amplius est asserūt se nunq̄ habere pacē nisi tēpore diuinorū cū presentes fuerint in ecclesia. ⁊ ideo citius ⁊ tardī⁹ in grediunt ⁊ egrediuntur. licz alia p̄ si ma certa certimonialia habēt ad instructionē demonū obseruare vt vi delicer tpe eleuatiōis in terras spue re. seu cogitatōes nebandissimas q̄ verba aut sine verbis p̄ponere vt vtnaz esset in tali vel tali loco pul sam in secūda parte t̄getur.

¶ In visibilibus sicut ex parte malefice ita etiā quo ad circūstantes se mutuo agitant.

¶ Illud an visibiliter in visibilib⁹ hmōi spurcicias agāt mutuo dicēdum quātum experitētia nos edocuit q̄ licet semp visibiliter ex pte malefice demō incubus opetur. ita q̄ nō est necessariū inuisibiliter p̄pter federatū pactum ⁊ exp̄ressus ei appropinquare. Tamē quo ad circūstātes septus ipse malefice supine sacentes in agris seu siluis vise sunt ⁊ denudate supra ymblicū. Et iuxta dispositiōnē illius spurcicie coaptatis mēbris t̄bīs ⁊ cruribus se agitantes demonib⁹ incubis inuisibiliter ibidem quo ad circūstātes cooperātib⁹. licet in fine act⁹ vapor niger

rimus in lōgitudine homis sursum a malefica in aerē eleuabat, sed hoc rarissime Et qua de causa nouit ille mille artifex vt iuuēcularū circūstātia vel alio dū hominū mētes valeat aut allicere aut imutare de quib⁹ ge-
 nis z qualiter in plerisq; locis tā in oppido rauenspurg q̄ etiā in domi-
 nio nobiliū de Roppelstein z certis alijs terris talia sunt pacta in secū-
 da parte patebit. Sed z hoc contigisse certū est q̄ maritis vssibiliter interdum cernentibus incēbos de-
 mones, quos tamen non demones sed viros putabāt cum eorū vxoribus talia pagere dū arma arripērēt z transfodere volebāt subito demō disparuit se inuisibile faciēdo, vñ z mulieribus manus z brachia obijci-
 entib⁹. licet interdū lesi fuissent. sp-
 sos tamē viros obiuergantes, an ne oculos haberēt aut si a demonibus obsessi forent deridebāt.

Q nō solū demones incubi mu-
 leres ex eorum spurcijs pcreatis aut eis obstetricib⁹ oblatas infestāt sed quascūq; indifferēter cū maior vel minori venerea delectatiōe.

Analiter verō cōcludēdo
 dici potest ipos demones incubos nō tantū mulieribus ex eorū spurcijs pgenitis aut eis ab obstetricib⁹ oblatas fore is-
 stos, sed toto conatu in quascūq; sanctiores vrgines illius terre aut oppidi p ipsas maleficas seductrices aut copulatrices anhelare, hoc em̄ experiētia rerū magistra edocu-
 it vbi in oppido rauenspurg certe cōbuste ante finalē sententiā. Quic simile asseruerūt quod eis ab earū magistris infunctū fuisset omni conatu debere in subuersionē sancta-

rum vrginū z viduaz laborare. Et de venerea delectatiōe an maior sit vel minor cū incubis demonib⁹ in corpore assumpto quā ceteris pari-
 bus cū viris in corpore vero dicen-
 dum. Videt q̄ licet naturalis ordo hoc minus excusat quā maior sit vbi simile suo simili alludit, tamen ille ille artifex vbi debita actia de-
 bitis passiuus, licet nō in natura tamē sub qualitib⁹ i calore, vel tēpe-
 ramēto aliquo cōiungitvitiā nō in-
 nozem excitare videt cōcupiscētiā sed de his in sequētibus latius quo ad p̄ditōz ser⁹ semini declarabit.

De modo generali quo per sacra-
 mēta ecclesie sua maleficia malefice exercēt. Et de modo quo vim genera-
 ratiuā impedire solēt, seu etiā alios defectus super quascūq; creaturas demptis corporibus celestibus.

Capitulum quintū.

An aut qua-

Iter alias creaturas in v-
 troq; sexu z terre fruges i-
 ficāt plura sunt sup modos agēdū
 aduertēda. Et primo q̄liter homies
 demū qualiter bestias, tercio quali-
 ter terre fruges Ex pre hois, primo
 q̄liter vim generatiuā seu etiā actū
 venereū ne mulier cōcipere, aut vir
 actū exercere valeat maleficiis impe-
 diūt. **S**ecundo qualiter act⁹ ille impe-
 ditur respectu vniū mulieris inter-
 dū z nō alteri⁹. **T**ercio q̄liter mem-
 bra virilia auferunt quasi oīno sint
 a corpib⁹ euulsa. **Q**uarto quō si ali-
 qd pmissorum cōtingeret potētia
 demonis inferente per se nō p ma-
 leficas posset discerni. **Q**uinto quo
 modo malefice homines vtriusq; se-
 xus in bestias prestigiosa arte trā-

mutat. Sexto quō obstetrices malefice cōceptib⁹ in vtero matris diuersis modis interimūt. ⁊ vbi hō nō faciunt demonib⁹ infantes offerūt. Et ne hec quasi incredibilia putarent. Ideo in prima parte operis p̄ questionēs ⁊ argumentorū solutiōnes sunt decisa. Ad quas si op⁹ sit dubi⁹ lector p̄ inuestiganda veritate recurrere potest. Ad p̄ns tantūmō acta ⁊ gesta p̄ nos reperta. siue etiā ab alijs cōscripta in detestatio nē tantū criminis sunt deducenda. vt priores q̄stiones si fortassis aliquid difficile ad intelligendū foret. Ex his q̄ in hac secunda pte traditū fidē capiat: ⁊ ab errore resiliat. quo nullā maleficam esse. aut nullū maleficiū posse fieri in mundo estimat. Vnde primo notandū q̄ cū sex modis homines ledere possunt absq̄ modis q̄bus alias creaturas ledūt. Erynus sit quo amore malū in gerunt vtro alicui ad mulierē v̄ mulierī ad virū. Alius quo odiū vel inuidiam in aliquo seminare pcurāt. Tercio in his qui maleficiati dicitur. Ille vt generatiua v̄ri valeat ad feminam vel viceversa femelle ad virum vel etiā alijs modis abortus p̄ curando vt supra tactum est. Quartus cū in membro aliquo homines egrotare faciunt. Quinto cum vita priuant. Sextus cū vsuū rationis auferunt. Et fateri cum hoc oportet q̄ in omni genere reꝝ: demptis corporibus celestib⁹ veros defectus ⁊ veras infirmitates: lz nō veras sanitates ex v̄tute naturali inferre possunt: ⁊ hoc ex potenti virtute naturali ⁊ spiritali quā corporali quācūq̄ eminent virtute. Nulla etiā infirmitas cū altera concordat: seu

etiam defectus naturalis vbi infirmitas desit. Ideo diuersis medijs vtiq̄ ad diuersas infirmitates ⁊ defectus procedunt. De quib⁹ aliqua quantum necessitas postulat in medium producamus prius tamen ne animus lectoris maneat suspensus cur supra corpora celestia aliquam immutationem facere non possunt. Dicemus triplicem esse causam.

Prima quia super eas etiā quo ad locum penalem existunt qui locus est aer caliginosus ⁊ hoc propter ipsorum officium eis deputatus: vt de supra in prima parte tractat⁹ in q̄one secūda de incubis ⁊ succubis demonib⁹. Secūda causa. quia corpora celestia mouentur a bonis angelis. vide in plerisq̄ locis de motoribus orbium. precipue sanctum Thomam in prima parte. q. cx. in quo concordant philosophi cū theologis. Tercia causa propter vniuersale regimē: ⁊ commune bonū vniuersi cui detraberetur in generali. si malis permitteretur spiritibus in illa corpora celestia aliquas immutationes causare. Vnde ⁊ ille immutationes miraculose facte in vete. aut no. testam. a deo per eorum motores. seu angelos bonos facte sunt vt in statione solis iosue. Retrogradatione sub ezechia obsecratione innaturali in passione christi. In omnibus autem expositi elementis ⁊ elementatis sua maleficia deo permittente: ⁊ p̄ se absq̄ maleficis ⁊ cum maleficis exercere possunt. Et de facto exercere non cessant vt patebit. Secundo notandum q̄ in omnib⁹ modis maleficiandi vt plurimū sp̄ maleficis innotat. vt instrumēta sue malicie p̄ se

cramenta seu sacramentalia eccle. vel p quecunq; diuina: seu deo cose crata efficiant vt quando imagines ceream sub palla altaris ad tempus ponut: vel p crisma sacri filum trahunt: vel ex quibuscunq; reb⁹ cosecratis. Et hoc qdem triplici ratione. si cut etiã q; sanctorib⁹ anni temporibus: z pcpue circa aduentu domini: z festa natalia sua maleficia exercere solent. Primo vt nõ solũ homines p talia pñdi fiant. sed etiã sacri legi diuina quãtũ in eis est cõta minanda. Et sic plus deũ creatorẽ suũ offendant intĩmĩ animas pprijs condemnent: z plures in peccata ruere faciant. Secundo vt deus sic grauitẽ p hoies offensus de monĩ maiorẽ potestãtẽ in hoies se utendi relinquat. Sic etiã Greg. dicit q; malis interdũ iuxta eorũ desideria: z petitiões cõcedit. Irarũq; alijs denegat ppicius. Tercio vt sic sub specie boni apparentis plures simplicis facilius decipiat qm p tacta diuinis reb⁹ putant aliqd numĩnis a deo obtinisse vbi solũ malora peccata sunt cõmissa. Potest addi quarta ratio sup sacratiora tẽpora z pncipiũ anni. Nam q; festa plus frangunt peccatis mortalib⁹ q; mechanicis opib⁹. Juxta Aug. in li. de decẽ cordis. Supstitio autem z maleficia de maximis seruilibus operib⁹ demonis est cõtra diuinã reuerentiã. Ideo vt dictũ e homines pfundius cadere facit z creatoz amplius offendit. Et sup pncipiũ anni dicere possum⁹. Juxta yfod. li. viij. Eth. ca. ij. q; sicut Jan⁹ s quo Ianuari⁹ mensis dicit⁹ est. qui z in die circũcisionis incipit idolu fuit diuersis faciebus confictum.

vna tanq; esset finis anni pcedentis. z alia tanq; esset pncipiũ futuri: z vt iminentis anni esset pectorz fortunatus auctoz in eius reuerentiam s; potius deuotis in idolo sa clebant pagari varias cõmotiones luxuriosas: z strenuas z localia sibi mutuo tradiderũt. choreas varias duxerunt: menses preparauerũt de quib⁹ mentio fit p beatũ Augustinũ. in multis locis z fere p totũ recitant. xxvij. q. varijs. Et sicut iam mali xpiani has corruptelas imãta ab eis ad tempora carnis priuĩ qm cũ laruis z ludis z alijs supstitutionibus discurrunt. Ita z nunc malefice his pñasionibus a demonib⁹ in ipsoz complacentiã circa pncipiũ anni quo ad diuinũ officiũ z cultũ vt festũ Andree z festa natalia xpi existunt sua maleficia exercent. Et quidẽ iam in speciali qualiter p sacramenta primo. Demũ qualiter p sacramentalia talia exercent aliqua nouiter facta. z a nobis p inquisitionem reperta referam⁹. Et oppidũ quod nomiãre nõ expedit: q; ordo charitatis z rationis imperat z sua per: vbi malefica corpus dominicũ sumpsit z declinans subito vt detestabilis modus est mulierũ pepluzoz adhsbuit z in panniculũ dominicũ corũ extrahendo inuoluit. z in ollã in qua buso erat sic a dyabolo informata piecit z sub terra stabulũ prope horreũ dom⁹ sue occultauit cũ alijs plurimis reb⁹ adiunctis ex quibus sua maleficia exercere habuisset. Sed assistente diuina pietate tantũ facin⁹ detectũ ad lucem peruenit. Nam sequenti die mercennario quodã causa sul labo

ris prope stabulū iter facente vocē
quasi cuiusdam infantis etulantis
audiuit. et quanto prius accessit ut
q̄ dū ad pavementum sub quo olla
abscondita erat p̄uisset tanto clari
us audiuit. et estimans infantē ali
quem a muliere submulatus scul
tētū seu p̄sidentē accessit. et rem ge
stam sua p̄simatione a paricida per
petratā narrauit: q̄ cito missis serui
toribus ita esse ut ille narrauerat re
pertum est exhumare aut puerū no
lebant: s̄ poti⁹ ut custodes a remo
tis positos si qua mulier accederet
sanoy si consilio attendere haberēt
Nec enim dominicū corpus ibi ab
sconditū esse nouerant. vñ et conti
git ut eadem malefica locū accede
ret et sub pallio alijs occulte cernen
tibus ollam abscondit Unde capta
et questionib⁹ exposita facin⁹ dete
xit asserens dominicū corpus cum
busone in olla fuisse absconditū ex
his puluerib⁹ sua ad libitū nocuū
ta hominibus seu alijs creaturis in
ferre posset. Insuper aduertendū q̄
hanc obseruant malefice comunicā
tes cōsuetudinē ut si absq̄ nota ef
ficere valeant dominicū corp⁹ sub
lingua et nō supra recipient rationi
bus his ut estimari potest ut ab ne
gationis fidei remediū nunq̄ p̄ci
pere velint nec p̄ cōfessionē necq̄ p̄
sacramenti eucharistie p̄ceptionem
Secundo ut eo facilius ex ore do
minicū corpus accipiat p̄ earū ut
dictum est vsib⁹ applicandū in ma
tozem creatoris offensam. Quare et
omniū ecclesie rectoribus et popu
lum comunicantibus semp̄ iniungit
tur summā adhibere diligentiaz ut
plurimū aperto ore et lingua bñ ex
ten: a cum amorōne pep̄li mulierēs

communicent. Et quanto maior ad
hibetur diligentia tanto plures ma
lefice per hunc modum notant. De
alijs rebus sacramentalibus in nu
meras exercent superstitiones. In
terdum imagines cereas quandoq̄
res aromaticas sub palla altaris ut
supra tactum est ponentes et sub li
mine dom⁹ domus occultantibus
ut per transitum ille pro quo posi
tum est maleficiat. Innumera pos
sent deduci: s̄ hec minima per ma
iora maleficia approbant.

De modo quo vim generatiuam
impedire solent.

Capitulū. vi.

Et modo autē

quo vim generatiuā impe
dire solent tam in homi
nibus q̄ in iumentis etiam in vtro
q̄ sexu. Potest lector ex his que su
pra tacta sunt in questione An de
mones per ip̄as maleficas mentes
hominū ad amorem ut odiū imma
tare valeant. Vbi post solutiones
argumentorū specialis fit declara
tio de modo quo vim generatiuam
impedire valeant deo permittente
Vbi tñ notandum q̄ tale impedi
mentum ab intrinseco et ab extrin
seco practicat. Intrinsece autē fit
ab eis dupliciter. Primo vbi rigo
rem membri p̄ fructificatione acco
modata directe reprimunt. Nec h̄
videatur impossibile cum et mortis
alias naturalem in aliquo membro
impedire possunt. Secundo vbi ma
sionem spirituum ad membra in q̄
bus est virtus motiua prohibent q̄
si intercludēdo vias seminis ne ad
vasa generationis descendat al ne
excidatur vel emittatur. Extrinsece

pcurant interdum p̄ imagines vel ex herbarū cōmestionib⁹. Interdū p̄ alias res exteriores puta ex gallozū testiculis vel ex herbarū cōmestionibus. Non tamen credendum est q̄ v̄tute illarū rerū vir impotēs reddat s̄ occultavirtute demonum illudentē h̄mōi maleficas p̄ huiusmodi vim generatiuaz ne videlicet vir coire aut mulier cōcipere valeat maleficiare possunt. Et hui⁹ ratō est q̄ plus p̄mittit deus sup̄ hunc actum per quē p̄mū pctm̄ diffundit q̄ sup̄ alios actus humanos: sicut z sup̄ serpentes q̄ magis incantationibus deseruiunt q̄ alta animalia. An̄ z plures a nobis z ab alijs inquisitorib⁹ repertū est q̄ per serpentes aut p̄ cutē serpentis huiusmodi impedimenta intulerunt. Nā q̄dam captus maleficus fassus fuerat q̄ multis annis sterilitatem tam in hominib⁹ q̄ in iumentis q̄ndam domū inhabitantib⁹ p̄ maleficum intulisset. Nider insuper vbi supra refert quendam maleficū nomine Stadliu in diocesi Laufanensi captum q̄ z fassus fuerat q̄ in certa domo vbi vir z vxor siml̄ p̄manebat p̄ sua maleficia successine in vxore vxoris viri septem infantes occidisse. Ita vt semp̄ abortum fecerat femina annis multis. Sile fecerat in eadem domo om̄ibus pecoribus z iumentis fetolis quozū nullū vni partū edidit in el̄des annis. Et cum maleficus questionaret qualis talia pcurasset: aut quō re⁹ eē posset: facinus aperuit dicēs. Subter limen hostij dom⁹ serpentem posui q̄ si amoueret fecunditas inhabitantib⁹ restituet. z sicut p̄dixit ita euenit. Nam lz serpens nō fuisset inuē-

tus quia in pulueres redactus terram tū omnino asportabat. Et eodem anno vxori z omnibus iumentis fecunditas restituta fuit. Aliud deniq̄ factū in Richshofen paucē z vix quatuor annis elapsis contigit: famosissima quedam malefica erat vtpote q̄ solo tactu z om̄i hora maleficiare z abortum pcurare solebat. In quo dū vxor cuiusdā potentis impregnata esset z ob sui custodiam quandā obstetricē ad se recepisset: auisaraq̄ ab eadē obstetrice fuisset ne castrū exiret: z q̄ p̄cepta colloquio z cōuersatione illius maleficæ supradicte se caueret. Post aliq̄s septimanas immemor illius auisamenti castrū exiēs quasdā mulieres cōgregatas in quodam cōtulo visitandī gr̄a accessit: vbi cū paululū resedisset malefica supuenit z ipam dham q̄si salutatōis gratia sup̄ ventre ambab⁹ manibus tetigit: z subito pueruz se doiorose mouentem p̄sensit. An̄ territa vbi ad p̄ta redijt z rem gestam obstetrici narrasset. Deu inquitens iam puerū pdidistis exclamauit. z vt p̄dixit in partu cōtigit. Nā nec abortum integrū s̄ paulatim frustra iam capitis iamq̄ pedum z manū peperit. Magnavtiq̄ ex diuina p̄missione castigatio in penam eius vicij mariti q̄ t̄ es maleficas punire et iniurias creatoris vl̄cisci deberet. Fuit z in oppido merspurgen̄ instantiensis diocesis quidā iuuenis intantū maleficiat⁹ q̄ nullū actū carnalē cū aliqua dempta vna exercere poterat. Multis etiā audientib⁹ retulit q̄ sepiissime dū eā declinare z alias terras inhabitaret fugā capevolebat. Adhuc interdū nocturno tpe

assurgeret festine cursu velocissimo
tam p terrā tam p aerem quasi volā
do redire solebat.

De modo quo membra virilia au
ferre solent. Capitulum .vij.

Ed et hoc q

I membra virilia auferre so
lent. nō quidē in rerū ve
ritate corpora humana illis spoliā
do. sed p̄stigiōsa arte occultando vt
supra in questioe desup tacta decla
ratū est aliqua gesta in mediū pdu
cam. In oppido nanq̄ rauēspurg
iuuenis quidam iuencule adhesit
quā relinquere volēs membrū viri
le pdidit prestigiosa vtq̄ arte vt nō
bil videre aut tāgere preter planuz
corpus posset. Anxius inde cellare
quoddā adiit vt vinū emeret. z pau
lulū residens mulieri cui alteri sup
ueniēte causā tristite sue apericdo
singula enarrauit. z ita esse corpore
demonstrabat. Astuta illa an ne ali
quā suspectē haberet inquisiuit. Et
ille vtq̄ talē ipsam denociando z rē
gestam narrādo manifestauit. Et il
la. Expediit vt per violentiā aliquā
vbi beniuolētia tibi nō suffragatur
pro acquirēda sanitate istam indu
cas. At iuuenis i crepusculo noctis
viaz quā p̄transire malefica solebat
obseruauit z ipsam reperēs duz p
sanitate corporis sibi addēda sup
plicaret z illa se innoxia nec quicq̄
scire assereret ipsam inuadendo ma
nutergiu quoddā ad colluz fortiter
cōprimādo strinxit dicēs. Nisi mi
hi sanitatē restituēs de manib⁹ me
is peribis. Unde illa quā clamare
nō poterat z iam facies tumefacta.
nigrescebat. Sine inquit me liberā
z te sanabo. Et iuuenis dum podū

seu stricaturam laxasset malefica ma
nu ipm̄ inter femora seu coxas tet
git dicēs. iā habes quod desideras
Et iuuenis vt postmodū referebat
notabiliter pensenserat anteq̄ visu
aut tactu seipsum certificasset mem
bruz sibi ex tactu dūtaxat malefice
fuisse restitūtū. Simile. Generād⁹
quidā pater honestate vite z scien
tia p̄clar⁹ in ordine z cōuentu Spi
rensi referre solet. Quadaz inqt die
dum confessionū audietie instarem
Iuuenis quidā accessit z inter ver
ba cōfessionis membrū virile lamē
tabiliter se pdidisse asseruit. Ammi
rans ego pater z verbis suis facilit̄
credere nolēs eo q̄ leuis corde q̄ fa
cile credit a sapiēte iudicaf. Experi
entia didici per visum nibil cernen
do dū iuuenis locū vestes detegen
do demonstrasset. vnde in me sanq̄
cōsulto visus. An ne aliquā haberet
suspectā que ei tale maleficiū intu
lisset inquisiui. z iuuenis vnā se ha
bere suspectā h̄ absentē z i vno ma
cia residentē asseruit. Tūc ego hec
tibi inūigo q̄ totius ipam accedas
et p̄missiōibus ac blādīs verbis p
posse ipaz emollire studeas. qd̄ z fe
cit. Itā post paucos dies reuersus
est gratias mihi referēs se sanum z
cuncta recuperasse asseruit. z sic ver
bis credidi experientia tamen visus
certificat⁹ denuo. Sunt tñz hic ali
qua notanda ad intelligendū clar⁹
que supra de eadē materia tacta sūt
Primo q̄ nullo modo credendū est
talia membra euelli aut segregari a
corpibus. sed arte p̄stigiōsa p̄ demo
nē vt nec videri aut tāgi valeant oc
cultari. Et hoc auctoritate z rōne li
cet supra tactū sit vbi Alexander de
ales parte secunda dicit Prestigiū

parte sumptū est illa illusio demonis que non habet causam ex parte mutatiōis rei. sed solummodo ex parte cognoscētis qui deludū siue quātum ad interiores sensus siue quantum ad exteriores. Super hec tamē verba notādum q̄ hic illudūtur sensus duo exteriores scilicet visus et tactus et non interiores vt sunt sensus cōmunis fantasia imaginatiua extimatua et memoria. Licet sc̄tūs Thomas tantūmodo ponat quatuor vt supra tactū est. Eo q̄ fantasia et imaginatiua ponit vnā et bñ. pauca em̄ differētia est inter imaginari et fantasiari. Thomas in prima parte. q. lxxix. Et hī sensus imutātur et nō exteriores solū quādo nihil occultat vel manifestat vel vigilando vel dormiēdo. Vigilādo vt duz res aliter videt̄ q̄ in se sit. vt cū quis videt aliquē equū cum assessorē deuo rantē. aut in bestia esse hominē trās formatū aut seipsum bestia esse cū bestijs debere incedere estimantem tūc em̄ sensus exteriores deludunt et occupātur p̄ interiores. quia virtute demonū species sensibiles dum reseruare in thesauro sp̄ ceterū sensibiliū vt est memoria nō illa intellectiua in qua sp̄s intelligibiles cōseruātur. sed memoria que est cōseruatrice specierū sensibiliū q̄ etiaz est in posteriori parte capitū educūtur virtute demonū deo interdū p̄mittēte ad sensum cōem imaginatiua. Et tā fortiter imprimūtur q̄ sic necesse h̄z imaginare equū vel bestiam p̄ impetuum actuz quo demon educit de memoria sp̄em equi v̄ bestie. ita necesse h̄z estimare se videre p̄ oculos exteriores tūc tales bestia que tre ab extra nō est bestia sed p̄

impetuosam demonis opationem mediātibus illis specieb⁹ sic videt. Nec mirū videat̄ q̄ demones possunt euz et natura hoc facere potest etiaz defectuosa vt patet in freneticis. melancolicis. maniacis et ebrijs aliquibus qui nō possūt discernere Et frenetici putāt se mira vidisse et videre bestias et alia horrēda euz tamē nihil sit in re veritate. Vide supra in questioe An malefice mentes hominū ad amorē vel odiuz possūt imutare vbi plura notātur. Est demū et ratio in se clara. Nam cum demon habeat quādam potestatem super quasdam res inferiores excipiendo tantūmodo animā. Ideo potest et circa istas res aliquas immutatio nes facere quādo deus finit vt res appareāt aliter q̄ sunt. Et hoc vt de ri aut turbando aut illudendo organum visus vt res clara videatur nubilosa. sicut etiam post sletuz p̄pter humores collectos lumen aliter apparet q̄ ante. Vel operando in imaginatiuam potentia per transmutationē specierum sensibiliū vt dictū est. vel humores varios mouēdo vt appareāt ignea vel aquea que sunt terrestria vel sicca vt quidā faciunt q̄ omnes in habitatione aliqua habent se vestimentis expere et denudare putantes se in aquis natate. Alterius autem super modum prefatum si queritur. An huiusmodi illusiones indifferenter bonis et malis accidere possunt sicut vt inferius patebit corporales alie infirmitates etiaz in gratia existentib⁹ inferri a maleficis possunt. Super quo syberendo verbis cassiani collat. ij. Abbatis siren. Dicēdum est q̄ nō An omēs isti qui sic illudūtur p̄su-

munt in peccatis mortalib⁹ esse: di-
cit em. Ex verbis anthonij patz de
monē nullaten⁹ posse mentē cuius-
q³ vel corpus inuadere nec habere
facultatē in cuiuslibet animā pen-
tus irruendi nisi eam primo desti-
tuerit oibus cogitationibus sanctis
ac spiritali contemplatiōe vacuas
nudāq³ reddiderit. Cōcordat cū eo
q³ philosophia primo de cōsolati-
ōne ad Boetiu^m tāgit. Talia tibi cō-
tuleramus arma q³ nisi pri⁹: abiec-
ses inuicta te firmitate tuerent. An
Cassian⁹ ibidē refert de duob⁹ ma-
leficis paganis q³ differentes in ma-
licia successiue per sua maleficia de-
mones miserunt ad cellā beati An-
thonij vt eū tentationib⁹ exinde fu-
garent odio viri sancti infecti: eo q³
multitudo ppli ad eū quotidiē cō-
fluebat. Qui demones h³ amarissi-
mis cogitationū stimulis Antho-
niū pulsarūt. Illos tñ sp⁹ repulit si-
gno crucis fronti z pectori impisso
z oratione incubationib⁹ insisten-
do. Ita dicere possum⁹ q³ omis qui
sic a demonib⁹ ludificant absq³ ali-
is infirmitatib⁹ corporalib⁹: vtiq³
diuina gratia inhabitante carent.
An z illud Z hobe. vi. Qui libid-
ni deseruiunt in eo dyabol⁹ accipit
potestatē. Cōcordat z illō q³ supra
circa pmā partem tractat⁹ in q³ sō-
ne. An malefice operat⁹ circa ho-
mīnes i bestiales formas illos trās-
mutando tactū est. vbi iuēcula cō-
uersa fuit in equā sua estimatiōe et
omnis eā aspicientiū dempto san-
cto Machario cui⁹ sensus dyabol⁹
illudere nō poterat: ad quē ducta p
sanitate cū iam verā mulierē z non
equā aspiceret: z cōuerteret omis ali⁹
acclamarēt q³ equa eis videret. Ipe

sanct⁹ suis orationibus eā z allos a
tali illusionē liberauit asserens hoc
ei accidisse. q³ diuinis nō vacasset:
nec sacramenta vt decebat scz con-
fessiois z eucharistie vt decebat fre-
quentasset. An iuuenis qui eaz de-
turpitudine sollicitauerat h³ renuis-
set ex honestate tñ iude⁹ maleficus
quē iuuenis ea de causa vt iuuen-
lam maleficaret accesserat virtute
demonis eā in equā puererat. Sū
marie cōcludam⁹ q³ in bonis fortu-
ne sicut sunt res exteriores vt bo-
na temporalia: fama z sanitas cor-
poris. h³ boni p demones z sua mē-
bra ledi possint in eoz meritū z p-
bationē: sicut de beato Job patuit
q³ in talibus p demonem lesus fuit.
Tamen eis inuitis sicut nullū pec-
catū p maleficia trahi possunt: aut
violentiari: h³ ab intra z in carne ab-
extra valeant tentari. Ita etiaz nec
h³ mōi illusiones fantasticas actiue z
passiue inferre possūt. Actiue vt co-
rū sensus haberent demōes illude-
re sicut alioz in charitate nō existi-
tium. Passiue vt eis eoz membra
p⁹stigiosa illusionē haberent auferre.
Nec em duo beato Job nunq³ dia-
bolus inferre potuisset p⁹sertim pas-
siuū nocamentū sup actū veneratū
q³ tante continentie erat vt dicere
posset. Dep⁹si sedus cū ocul⁹ me-
is ne q³dem cogitarem de virgine.
A fortiori de muliere aliena. cuz ta-
men sup peccatores demon magnā
noscit ex verbis euangeli⁹ Luce. xj
Cum fortis armatus custodit atriu^m
suuz in pace sunt omnia q³ possidet
habere potentiam. Verū ex his si
quis quereret circa illusiones mem-
bri virilis q³ h³ illam illusionem nō
posset demon existenti in gratia in

ferre passue an ne posset actue vt
 sez exis in gratia illuderet in suoy
 su qz videret membrū annexū: cū tñ
 ille q̄ sibi estimaret ablatū nō vide
 ret annexū nec erit aliū circūstātes
 qđ si cōcedit videt esse p̄tra p̄dicta
 Potest dici qz qz non tanta vis exi
 stit in danno actiōe sicut passiuo:
 capiēdo actiuū nō q̄ actue intu
 it h̄ q̄ damnū ab extra videt vt de
 se p̄t. Ideo exis in gratia lz possz
 videre damnū alterius: z in illo de
 mon sensus eius illuderet. Nō ta
 men posset sibiipsi tale damnū in
 ferre passue vt. s. suo membro pua
 ret cū libidini nō deseruit sicut per
 oppositū vt angel⁹ dixit Thobse.
 Qui libidini vacant demonū acci
 pit potestātē. Quid deniqz sentien
 dū p̄ eas maleficas qui h̄mōi mē
 bra in copioso interdus numero vt
 viginti v̄l triginta membra insit ad
 p̄dū auiū v̄l ad alqđ scripsit inclu
 dunt vbi z q̄si ad viuētia membra
 se mouent v̄l auenā vel pabulū con
 sumenda. put a multis visa sunt. et
 cōmunis fama refert. Dicendū qz
 dyabolica opatiōe z illusioē cūcta
 exercent: sic em̄ sensus videntū il
 ludunt modis supra tactis Retulit
 em̄ q̄da: n qz dū membrū p̄didisset z
 quandā maleficā cause recuperāde
 sanitatis accessisset. Illa vt quādā
 arborē ascēdēt infirmo inuixit vt
 de nido in quo plurima erant mem
 bra si qđ vellet accipere posset idul
 sit. Et cum ille magnū quoddā acci
 pere assentasset nō ait malefica illō
 accipias z qz vni ex plebanis atci
 neret subiunxit. hec omnia vtiqz p̄
 stitiosa illusione fieri a demonibus
 modis supra tactis organum vsus
 p̄r transmutationem specierum sen

sibilium in imaginatiuā potentiam
 turbando. Nec em̄ oportet asserere
 qz demōes sint in assumptis sic mē
 bris ostendentes quemadmodū so
 lent in assumptis corporibus ex ae
 re maleficas z interdus hominibus
 apparere z cum eis conuersari. Na
 tū est: qz faciliōri modo videlicet p̄
 motū interiorē localem specierū
 sensibilū ex conseruatoria seu me
 moratiua potentia ad imaginatiuā
 ista facere possunt. Et si quis dice
 re vellet qz etiam simili modo face
 re possent vbi in assumptis corpo
 ribus asserunt maleficas: aut alijs
 hominib⁹ conuersari vt videlicet ta
 les apparitiones facerent p̄ trans
 mutationes specierū sensibilium in
 imaginatiuam potentia vt homines
 dum putarent demones in assum
 ptis corporibus esse presentes: tūc
 nō essent nisi tales specierū sensibi
 lium in interioribus potentijs imu
 tationes. Dicendū qz si nil ali⁹ de
 mon ostendere vellet: nisi tantūmo
 do humane effigie p̄sentatiōē: tūc
 vtiqz opus non essz ei in assumpto
 corpore apparere cum sufficienter
 per prefata transmutationes hoc
 efficere posset. Nunc autē qz altiora
 habet exercere puta loqui cōuēci z
 alijs spurcitijs intēdere. Ideo z ip
 sum p̄sentem esse oportet ab extra
 visui realiter in assumpto corpore
 se obijciēdo quia virtus angeli sibi
 est vbi operat s̄m doctores. In que
 stione 20 q̄ querit. Quid si demon
 per se absqz malefica membrum vi
 rile alicui auferret. An aliq̄ sit dif
 ferentia inter vnam ablationem et
 alteram. Dicit potest vltra illa que
 tanguntur in prima parte tracta
 tus in questione An malefice mem

bra vīrlia possint auferre qvbi demon p se mēbrū auferret. tunc vere & realiter auferret. & vere & realiter restitueret quādoctiq; restituerē haberet. In secundo sicut nō absq; lesione ita non absq; dolore auferret. Tercio q; nunq; nisi coactus p bonum angelū hoc faceret eo q; materiā sui lucri āputare haberet. nouit em̄ plura maleficia super illū actuz exercere q; sup alios humanos act⁹ sicut etiā deus plus pmittit illū actum maleficiare q; alios humanos actus. vt supra tactū est. que singula locū nō habēt vbi per maleficas deo pmittente opatur. Et si dubitatur an demō plus affectat homies & creaturas p seipm ledere q; p maleficas. Dicit potest q; nulla est comparatio. In infinitū em̄ plus affectat p maleficas ledere. Tum q; maiorē infert deo cōtumeliā creaturaz sibi dicatā vsurpando. Secūdo q; cum deus amplius offendit. ampli⁹ sibi nocendi homibus potestas pmittitur. Tercio ppter sui lucrū quod in perditionē statuit animarū.

De modo quo malefice homines in bestiales formas transformāt.

Capitulum .viij.

Ed et hoc q;

malefice homies in bestiales formas virtute demonum q; talia pncipaliter opat trāsformāt. Licet in prima parte opso questione. An talia malefice valeāt efficere satis sit declaratur. q; tamē aliquibus illa questio sub suis argumentis & solutiōibus nimis posset esse obscura p̄sertim cum acta & gesta super hec nō sunt deducta. Vnde etiā quo seipsas sic trāsformāt

non est expressus. Ideo presens addenda est declaratio per solutiones plurimorū dubiorū. Et primo q; ca non ille. xxvj. q. v. episcopi. non est sic nude intelligēdus circa hāc materiā prout plures etiā docti sed vti nam bene docti decipiunt. & q; publice in eorū sermonib⁹ asserere nō verent huiusmodi trāsmutationes p̄stigosas. nullo modo etiā virture demonū posse fieri. Et hoc vtiq; in magnū fidei detrimentū vt sepe tactum est & maleficarū cōfortationē que & multū de talibus cōgaudent sermonibus. Cōtingit autē hoc huiusmodi p̄dicatoribus eo q; in cortice & nō in medulla verborū cononis laborant vt supra tactū est. Cuz em̄ dicit. Quisq; credit posse fieri aliquid creaturā aut in melius aut in deterius trāmulari aut trāsformari in aliā speciē vel in aliā similitudinem nisi ab ipso creatore qui omnia fecit proculdubio infidelis est. Dicit plus lectoz attendat ad duo pncipalia. Primo sup verbum fieri. Secundo super verba in aliā similitudinem cōuertī. Super primū sit resolutus q; fieri capit dupliciter. videlicet pro creati & pro naturali p̄ductiōe alicuius rei. Primo modo soli deo cōuenit vt notum est q; sua infinita potentia aliquid ex nihilo creare potest. Secūdo modo distingueduz est de creaturis. Quia aut sunt creature perfecte vt homo asinus &c. Aut sunt imperfecte vt serpentes. rane. mures &c. que ideo dicuntur imperfecta. quia ex putrefactione generari etiam possunt. licet enim semper de primis loquitur canon. non de secundis. quod potest patere. eo q; Albertus in libro de

animalibus vbi querit. An demōes possint facē vera aialia. Et respōdit q̄ sic. sed h̄ q̄ ad impfecta animalia. Etiā cuz ea differētia q̄ nō instanti sicut deus opatur sed motu quodā licet subito. sicut pater de maleficiis **Exo. vii.** Si placet vide aliqua que in notata questioe tangunt circa p̄mā partē operis: et in solutione p̄mi argumēti. Sup̄ secūdum vbi tāgitur q̄ nō possunt aliquā creaturā trāsmutare. Dicas q̄ est duplex trāsmutatio. Substācialis et accidentalis. Et hec accidentalis itē duplex. quia vel per formā naturālē et inherētē rei que videt vel per formam non inherētē rei que videt. sed inherētē organū et potētis ipsius vidētis. De primis loquitur canon et precipue de formali seu quidditatiua trāsmutatione. put vna substantia in aliā trāsmutat cuiusmodi solus deus qui talitū quidditatū creator existit facere potest. loquit etiā et de secunda licet illā demon effice re possit in quātū p̄ infirmitates diuina p̄missione immittas aliqua forma accidentalis corpori inducit. vt ibi leprosa facies apparēt vel hui⁹ simile. sed quia pp̄e de his non loquimur. sed de p̄stigiōsa apparitōe fm quā vident res trāsmutari in alias similitudines. Dicimus q̄ has trāsmutationes allegat ca. excludere nō potest. q̄ auctoritate. ratōne et experitētia in simul ex his que sup̄ certa experimēta que Augustinus lib. xvij. cap. xvij. de ciuita. dei refert deducūtur. et p̄ varias questioes illa etiā declarādo. naz̄ inter alias p̄stigiōsas trāsmutationes refert q̄ famosissima maga circes mutauerit socios vltis in bestias. Et

q̄ quedā stabularie mulieres cōuertissent hospites suos in iumēta onera portātia. Refert etiā socios diomedis in aues cōuersos. et q̄ postea longo tēpore circa templū diomedis volassent. Et q̄ p̄stantius narrasset de patre suo veraciter. q̄ ipse pater dixisset se caballū fuisse et nonā cum alijs animalibus batulasse De p̄io naz̄ q̄ socij vltis fuissent i bestias mutati. ibi vtiq̄ sola apparētia fuit et oculoꝝ deceptio ita q̄ forma illa bestialis educta fuit d̄ cōseruatorio seu memoria specierū ad ipsam vsm imaginatiuā. vnde et visio imaginaria causabat et consequēter ex forti impressione in potētias alias et organa videns estimabat se bestia videre. modo quo supra in p̄cedenti capitulo tactū est. sed quomodo ista fieri possit virtute demōnis sine lesione infra patebit. De secūdo vero vbi hospites in fumenta onera portātia a stabularijs cōuertebātur et similiter hoc q̄ p̄stantij pater se equū fuisse et bladū portasse narrat. Notādum q̄ ibi tres fuerūt deceptioes. Prima q̄ illi homines p̄stigiōsa arte videbātur cōuersi in iumēta que cōuersio facta fuit modo supra tacto. Secundo q̄ illa onera vbi excedebāt vires portātū demones inuisibiliter illa artulef. Tercia q̄ illi q̄ alijs videbātur trāsmutati in spēs. sibi p̄p̄s etiā videbātur se in bestias cōuersos. sic Nabuchodonosor cōtigit. vbi septē tēpora sup̄ eum fuerūt imutata. vt fennum quasi bos comederet. De illo aut̄ q̄ socij diomedis fuissent i quē cōuersi. et circa templū volasse. Dicendū q̄ ille diomedis q̄ in exercitu grecoꝝ circa obsidionē ciuitatis

trope fuerat. ubi ad patria redire volebat i mari. cū soci⁹ sberfus fuit. Ideo cū ex suggestione cuiusdam idoli tēplū sibi q̄si inter deos ānumerat⁹ esset p̄structū fuerat. demōes in p̄firmatōez erroris longo tpe tā q̄ aues loco eoz volabāt. q̄re z aliō gen⁹ supstitōnis a p̄dictis p̄stigijs sibi fuit. q̄z vīcz nō p̄ reductōez sp̄ez sensibilīuz ad vim imaginatiuā. h̄l assumptis corpib⁹ tāq̄ aues volantes se oculis aspiciētū ingerebāt. **Q**uod si q̄rif. An etiā p̄dicto mō p̄ reductōnē sp̄ez sensibilīū aspicientes illudē potuissent vt demones nō in assumptis corpib⁹ ex aere tā q̄ volātes aues se ingessissent Dīcē dū q̄ sic. **M**az z opinio q̄rūdā fuit. vt recitat sc̄tūz **L**ho. in. ij. sniaruz. di. viij. ar. ij. q̄ angeli q̄cūq̄ siue boni siue mali nūq̄ assumerēt corpa. h̄ q̄ oīa q̄ de eoz appetitiōib⁹ legūtur i sc̄pturis sc̄tā fuerūt i p̄stigijs vel fm visōnē imaginariā. In quibus v̄bis notat a doctore sc̄tō differētiā inter p̄stigiū z imaginariā visōnē. Quia p̄stigiuz p̄t h̄re rem ab extra corpali visulē obijciētē. **L**icet aliter videat q̄ sit. Imaginaria autē visio nō hoc nēcario req̄rit. vt vīcz res ab extra obijciat. h̄ p̄t fieri absq̄ illa exteriori obiectōe t̄mō per illas interiores sp̄es sensibilēs vbi ad vim imaginatiuā reducunt. **U**n illoz opinioneim sequēdo socij dyomedis nō fuerūt rep̄ntati p̄ demones i assumptis corpib⁹ z silitudinib⁹ auīuz. h̄ t̄mōdo fantastica z imaginaria visio. p̄ illuz vīcz spectez sensibilīū reductōnē z. v̄s. Sed q̄z doctor sc̄tūz opinionez illā vt errorez z nō vt opinōnē simplicem rep̄robat. licet non vt heresim

forte vt ple credit. cuz etiā tales apparitōes imaginariē interdum z a bonis z a malis angelis fuerit absq̄ corpib⁹ assumptis visitate. Ideo vt ibidē dicit. cū sc̄ti cōiter dīcūt angelos etiā corpali visioē appuisse. z talis apparitio fit in assumptis corpibus. **T**ertius etiā scripture sacre sup tales corpales appetitiōes plus cōcordat q̄ sup imaginarias. aut p̄stigiōsas. Ideo ex his ad p̄ns dīcē possumus. etiā super quascūq̄z visiones p̄similes illis de socijs dyomedis. q̄ licet illi socij imaginaria visioē vidētū potuissent opere demonū videri mō quo dīctū ē. t̄n potius p̄sumitur q̄ per demōes in assumptis corpibus ex elemēto aeris tāq̄ aues volātes fuerint visī aut q̄ alie aues naturales a demonibus agitate illos rep̄ntauerit.

Qualiter demones intra corpa z capita existūt sine lesione. quando p̄stigiōsas opant trāsmutatōes.

Capitulum nonū.

Uod si vlteri⁹

q sup modū prestigiose trāsmutatōnis querit. **A**n intra corpa z capita tūc existāt. **E**t an tales sint tāq̄ obsessi a demonibus estimādī. **E**t qualiter fieri possit vt absq̄ lesione potentiaz z viriū interioroz possint spectes ab vna potentia interiori ad aliā deducē. **E**t vtz tale opus debeat censeri miraculosum factuz. aut nō. **A**d primū oportet distinguere de p̄stigiōsa illusione. eo q̄ vt dīctum est. **N**lla illusio fit interdum sup sensus exteriores interdūz sup interiores vsq̄ ad sensus exteriorē. **P**rima ergo illusio fieri absq̄ hoc q̄z

potentias exteriores illas occupādo. sed tñ exterius deludendo. vt vbi corpus aliquod occultare vellet per interpositionē alicuius alteri⁹ corporis vel alio quocūq; modo. Aut vbi per se corpus assumere ⁊ se visus obijceret. Secūda tamen nō potest fieri nisi ipm caput ⁊ potētias principaliter occupet.

Et hoc ostēditur auctoritate ⁊ ratione. Nec obstarē potest q̄ duo spiritus creati nō possint esse in vno eodem loco. ⁊ antia sit in qualibet parte corporis. Est aut̄ auctoritas sup hoc Damasceni. Angel⁹ ibi ē. vbi operat̄. Ratio sc̄i Thome. ij. sentētia. dist. vij. ar. v. Om̄es angeli boni ⁊ mali ex virtute naturali q̄ prestantior vsq; est quacūq; corporali habēt potestātē trāsmutandi corpora nostra. Ut hoc ne dum propter prestantiā ⁊ nobilitatē nature sed ⁊ ideo q̄ tota machina mūdi et creatura corporalis administrat̄ per angelos Grego. iij. dialo. In hūc mūdum visibilem nihil nisi p̄ creaturam inuisibilem disponi potest. vnde om̄ia corporalia regūt̄ur per angelos sicut ⁊ motores orbium asserūt̄ur nō solum a doctoribus sanctis. sed etiā a phis omnib⁹. Pars ⁊ ex eo q̄ om̄ia corpora humana mouēt̄ur ab animab⁹. sicut om̄ia alia per corpora celestia ⁊ per ipsorum motores Si cui placet videat sc̄m Thomā in prima pre. q. cx. ar. j. Ex quo cōcluditur. q̄ qz demones vbi operāt̄ur. ibi sunt. Ideo quādo fantasias ⁊ interiores potētias perturbāt. tūc etiā ibi existūt. Item licet illabstante illi sit tātum possibile q̄ eas

Et qz potētias possunt impressiones facere in potētias interiores affixas organo corporalibus. Ideo ⁊ p̄ illas impressiones. sicut immutant̄ organa. ita imutāt̄ur opationes potētiaz. modo quo dictū est q̄ educere p̄nt species reseruatas in vna potentia affixa organo. sicut ex memoria que est in vltima parte capitis educit speciem equi localiter mouendo illud fantasma vsq; ad mediam partem capitis vbi est cellula virtutis imaginatiue. ⁊ demū consequēter vsq; ad sensum cōem. cuius residentia est in anteriori parte capitis. Et om̄ia tamē subito sic imutare ⁊ perturbare possunt. vt forme tales necessario estimentur. Ac si exteriori visio obijceretur. Exempluz patuit ex naturali defectu in freneticis et alijs maniacis. Quod si capitis q̄ modo hoc absq; dolore queritur effecere possit. facilis ē responsio. Pr̄o qz em̄ organa nō diuidit nec imutat quo ad ipsorum subiectū. s̄ tñ modo species mouet. Item secūdo qz nō alterat immittēdo aliquas qualitates actiuas. vñ necessario passio sequat̄. cum ⁊ ipse in se demon om̄i qualitate corporali careat. Ideo sine dolore talia operari potest. Item tertio. qz vt dictum est tñ modo facit trāsmutationes p̄ motum localem ab vno organo ad aliud. ⁊ non per alios motus. ex quibus alterationes lesiue interdum causantur. Illud ergo quod difficultatem facit. q̄ quia duo spiritus nō possunt esse in eodem loco. puta distinctiue ⁊ antia etiā existit in capite. q̄ modo tūc demones ibidē existere possunt. Dicēduz q̄ residentia anime assignat̄ centrū cordis. in quo vitā

Influēdo omnibus mēbris cōmuni-
cat. Et exēplū datur d' aranea i me-
dio tele que sentit tactū ex omī pte
Tamē quia dictū Augustini in li-
bro de spiritu r'ania. q' est tota i to-
to et tota in qualibet pte corporis
Ideo dato q' sit i capite. ad huc de-
mon ibi opari pōt. quia alia ē eius
operatio ab opatione aie cū opera-
tio aie in corpe est vt informat r' vt
tā influat. vñ est ibi sic forma in ma-
teria nō sicut in loco. Demon autē
sicut in tali parte corpis r' tali loco
inmutādoz opando circa spēs sen-
sibiles. Unde q' nulla cōfusio ope-
rationū est inter eos. Ideo vtrūqz
simul in eadez pte corpis esse pnt.
Ad illud. An tales sint tāqz obfessi
et arrepticij. i. a demonibz arrepti
estimādi. qz specialē hoc vult habe-
re declaratiōnē. An videlicet h' pos-
sibile sit vt ope maleficorū aliquis
vt obfessus a demone. i. q' demō eū
possideat vere r' corporaliter. Id de
tali materia specialis tractabit mo-
dus in capitulo sequenti. habet em̄
r' hoc specialē difficultatē. An ope-
ribus maleficorū id fieri valeat. Ad
illud tātmōdo. An talia opa male-
ficorū r' demonū sint ad modū mi-
raculorū operū censenda. ita q' de-
beant opera miraculosa estimari.
Dicendum q' sic in quantum sunt
preter ordinē nature create nobis
note per virtutem creature nobis
ignote. licet non sint proprie mira-
cula sicut illa que sunt preter ordi-
nē totius nature create qualia sunt
miracula dei r' sanctorū. Vide que
in prima pte opis sub quinta qstio-
ne r' reprobatiōe tertij erroris facta
sunt vltra que addēda sunt hec pro-
pter eos qui hmōi opera impugna-

re possent quasi nō debeāt censeri
opera miraculosa sed simplicit' ope-
ra dyabolica eo q' cū miracula sint
data in cōfirmatiōe fidei non de-
bent pcedi fidei aduersario. Tunc
etiā quia signa antichristi dicuntur
ab apostolo signa mendacia. Sed
dicēdū ad p̄mū. Q' miracula face-
re est donū gratie gratis date. Vñ
sicut q' malos pnt fieri hoies. ita q'
malos spūs in his videlicet ad q'
eorū virtus extēdere se pōt. Unde
etiā discernūtur miracula q' bonos
facta ab illis q' per malos sunt ad-
minus tripliciter. Primo ex effica-
cacia virtutis opantis qz signa fa-
cta per bonos diuina virtute sunt
in illis etiā ad que virt' actiue na-
ture se nullo mō extēdit. sicut susci-
tare mortuos et hmōi q' demones
fin' vitatē facere nō pnt. h' in presti-
gijs tātum vt symō magus de mor-
tuo cuius caput agitabat q' diu du-
rare non pnt. Scōdo ex vtilitate si-
gnorū. qz signa q' bonos facta sunt
de rebus vribilibz. vt in curatiōibz
infirmarū r' hmōi. Signa autē per
maleficas facta sūt de rebz nociuis
vel vanis sicut q' volāt in aere vel
reddāt mēbra hoiz stupida r' hmōi
Et hāc differentiā assignat beatus
Pet' in itinerario Clemētis. Ter-
tia differentiā est q'ntus ad finē. quia
signa bonorū ordinant ad edifica-
tiōnē fidei r' bonorū morū. Sed si-
gna malorū sunt in manifestū nocu-
mentū fidei r' honestatis. Etiā q'ntū
ad modū operādi differūt. quia bo-
ni operantur mirabilia per inuo-
cationem diuini nominis pie r' re-
uerēter. Sed malefici r' mali abus-
dam delramētis r' demonū inuo-
cationibus. Aliud etiā nō obstat

q̄ videlicet apostolus opa dyabo-
 li ⁊ antichristi nominat signa men-
 dacta. quia tunc illa mirabilia que
 fiunt ab eo diuina p̄missione sunt ve-
 ra ⁊ etiā falsa diuersis respectibus
 Vera in illis que fiunt virtute de-
 monis ad que eius virtus se exten-
 dere potest. Falsa quādo faciet ea
 ad que sua virtus se nō potest extē-
 dere vt suscitare mortuos. illumi-
 nare cecos. quia in primo vbi face-
 re attētabit aut intrabit corpus de-
 functi aut illud amouebit ⁊ loco il-
 litus ipse in assumpto corpe ex aere
 se p̄sentabit. ⁊ sic in secūdo p̄stigio
 sa arte visus auferit. aut infirmitates
 alias ⁊ subito sanabit a leſione ces-
 sando. nō qualitates interiores re-
 crificando sicut in legēda Bartho-
 lomēi ponitur. Possunt etiam oīa
 mirabilia opera antichristi ⁊ male-
 ficarū dici signa mendacta inq̄n-
 tum solūmodo ad decipiendū fiūt
 iam ⁊ tunc operabit antichristus.
 Hec Thomas distī. vij. de virtu-
 te demonū in operādo. Possz etiā
 hic adduci differētia miraculorū
 que ponitur in compendio theolo-
 gice veritatis. ⁊ inter mirū ⁊ mira-
 culum. quia cum miraculū proprie
 quattuor requirat scilicet q̄ sic a deo.
 ⁊ q̄ sit preter existentia nature. cō-
 tra cuius ordinem fit ⁊ tertio q̄ sit
 euidens. ⁊ quarto q̄ ad fidei corro-
 borationē. quia ergo in operibus
 maleficarū primū et vltimū ad-
 minus deficiunt. Ideo mira opera
 non autē miracula dici possunt. Ea-
 dem ratione. quia ⁊ si aliquo mo-
 do miracula dici possunt. quia ta-
 men quedā sunt supra naturā. que-
 dam cōtra naturā. quedam preter
 naturam. Et supra naturā sunt illa

in quibus non est simile in natura
 nec in eius potentia vt virginē pa-
 rere. Contra naturā vt que fiūt vsu
 cōtrario nature terminātur autem
 ad cōforme nature. vt ceci illumi-
 natio. Et preter naturā. vt que fiūt
 ordinis simile nature nō tamen per
 principū nature. vt in mutatione
 virgarum inserpētes quod natura
 facere potuisset per longam pure-
 factionē propter rationes semina-
 les. sic etiam opera magorū dicen-
 tur mirabilia. Rem gestam narra-
 re expedit ⁊ paululum eius decla-
 rationi insistere. Est oppidum in
 diocesi Argentinēsi cuius nomen
 occultare ordo charitatis ⁊ hone-
 statis postulat. In quo laborator
 quadam die dum ligna ad combu-
 rendum dumtaxat in domo secaret
 Cactus quidāz non parue quatita-
 tis ipsuz molestare ei importune se
 obijciedo nissus est. quez abſendo
 ecce alius maioris quatitatis siml
 cum prior acrius ipsūm aggredifū
 tur quos iteruz vbi repellere vole-
 bat. ecce tres pariter ⁊ iam versus
 vultum saltēdo iamq̄ inter tibias
 morſibus lacerando ipsum aggre-
 diuntur. Perterritus inde ⁊ vt re-
 tulit maior anxietate nūq̄z perple-
 xus signo crucis se muniēdo ⁊ op̄
 pretermittēdo per incisa ligna cat-
 tos infestos et modo ad faciē mo-
 do ad guttur denuo saltantes iam
 vnam ad caput iam alteram ad pē-
 des aut super dorsum percutiēdo
 vix abegit. Et ecce post hore spectū
 dum iteruz suo operi insisteret
 duo famuli oppidi consulū tanq̄
 malefactorē ipsum captentes ad
 presentiam baliui seu iudicis duce-
 re volebāt qui iudex a longe ipsuz

aspiciēs. Nec audētia sibi presta-
re volens. imperat vt ad pfundum
cutus dā turris seu carceris vbi ple-
ctendi includeretur ad mortē pū-
ceretur. Cuius ille r cur talia pate-
retur. cuz in nullo crimine se cōficius
agnosceret. per tridū custodibus
carceris querulose lamētabat. Et
hī quīdes quāto pro audientia sibi
presenāda amplius instat ēt. Tāto
acrius iudex ira seuiebat. vbi cō-
tumeliosis asserēs. quomō tantus
malefactor adhuc reatum suū non
agnosceret. aut quomō se innocen-
tem pclamaret cuz euidentia facti-
eius flagitia horrēda demōstraret.
Et cuz hī nō sibi pfererēt tamē suāsu
altōz cōsuluz iudex inductus audi-
entia sibi prestare habuit. Eductus
itaq; de carcē cuz aū iudices staret
r iudex ipm intueri renueret. pau-
per genibus altōz circūsedētū p
uoluntis peciit vt causa sue calamita-
tis sibi aperiret. sicq; iudex i hec
verba prupit. Tu scelestissim^o ho-
minū qmō tua flagitia nō recogno-
scis. Ecce tali die r tali hora tres
matronas precipue huius ciuitatē
vulnerasti. vt in lectis decubētes
nec surgere aut mouere se valent.
Resocillatus paup r de die r hora
ac d euentu rei apō se ruminās dixit
En diebus vite mee mulierem nū-
q; percussit aut verberauit. r q; tali
die r hora sectioni lignoz instet.
testium legitima pductōe pbabo.
Sed r vīi familiares sequētī hora
huc operi me insisterē cōparuerūt.
Tūc irez furibūd^o iudex. Ecce autē
qmō scelera sua palliare nitit. Mu-
lieres vbera deplāgūt demōstrāt.
r q; eas percussit publice testatur.
Tūc pauper amplius sup euentum

rei ruminās. Illa inquit hora crea-
turas me percussisse recolor. nō autē
mulieres. Attoniti circūsedētes et
vt cuiusmodi creaturas percussit
referari cupiūt. Tūc ille rem gestā
r put supra tactuz est omīb^o stupē-
tibus recitauit. Et intelligētes op^o
demonis fuisse. pauperē solum
illesum abire. r q; negocium nullū
reu elaret picipiūt. Sed nec a fidei
zelatorib^o qui r interfuerāt euentus
occultari potuit. super quē moduz
aliqua differendo. An ne demones
in assumptis sic effigijs abiq; psen-
tia malefica appuerūt. aut earum
corpālīs pſentia prestigioso artifi-
cio in bestiales illas formas trans-
mutata fuerit. Respōdēdo cōclude-
re oportet. Q; licet vtrūq; virtute
demonū fieri posset. ipm tū fm fa-
ctum fuisse ampli^o presumit. Nam
morum locales vbi demones in ef-
figijs cattoz laboratorē inuaserūt.
etiā laboratoris ictus r vbera rat-
tis illatas mulierib^o in domo resi-
dētibus sbito. r p aerem inferre po-
tuisse. r hōc ppter pactū mutuo du-
dum intū nemo dubitat. Sic em r
lesionē vī puncturā quā inferre vo-
lūt sciūt aliquid imaginē depicto vī
fuso vbi aliquid maleficiare voluit.
q; nō illi imaginē hī illum quē pſen-
tare habet iuxta pūcturas sup ima-
gines factas ledūt. Maria sup hūc
modum gesta deduci possent. Nec
valet instātia si quis obijcēt illas
mulieres sic lesas fortassis fuisse i-
nocētes. eo q; p exēpla tacta lesio-
nes etiā innocētibus posse ptinge-
re prz. Dum altqs ignorāter p ima-
ginem artificiales a malefica ledit
instantia nō valet. quia aliud est a
demone p maleficā ledi. r aliud p

sp̄m demonē absq̄ malefica. q̄ de-
mon p se in effigie animalis tūc ver-
bera suscipit. quādo alteri sibi per
pactum p̄iūcto infert. Et quādo cū
ei⁹ consensu ad talem apparitōem
sub tali forma z modo se ingessit.
Unde sic tantūmodo nocios z sibi
per pactum p̄iūctos nocere potest.
z nullo modo innocētes. Per ma-
leficas autē vbi demonēs ledere q̄
runt. tūc etiam innocētes permisi-
one diuina in vltionem tantī crimi-
nis sepe affligunt. verum q̄ etiam
demonēs per se interdum deo per-
mittente z innocētes ledūt. z dudū
Job sanctissimū leserūt. sed sibi nō
fuerūt nec vsus fuit dyabol⁹ hmōt
prestigiosis apparitōibus. prout
in tali facto z per tale fantasia cat-
eti quod animal perfidior est appro-
p̄iatum signū. sicut canis predica-
torū in scripturis. Vñ semper mu-
tuo sibi insidiātur. Et ordo predica-
torū sub figura cattuli latrantis in
primo fundatore aduersus hereses
p̄mōstratus fuit. Presumit autē
q̄ per secūdū modum malefice ille
tres laboratorē inuaserūt. tū q̄ pri-
mus modus nō rātū eis placuisset
cum q̄ secūd⁹ earū curiositati ma-
gis cōgruit. In quo etiam talis or-
do circa tria seruatus fuit. Primo
q̄ ad demonū instantiā sollicitate
sup hoc fuerūt z nō demonēs ad in-
stantiā maleficarū. Sic em̄ sepiissi-
me ex earum passionib⁹ repertū est
a nobis. q̄ ad instantiā demonū
eas cōtinue ad mala perpetrāda in-
festātes plura habent facere. Et ve-
rissimile q̄ de se nō cogitassent pau-
perē molestare. Causa autē qua de-
monēs ad hoc sollicitabāt sine du-
bio extitit. q̄ bene noscūt vbi cri-

mina manifesta impunita remanēt
ampli⁹ de⁹ offenditur. fides catho-
lica deonestat. z sp̄m numer⁹
amplius augmentat. Secūdo. habi-
to earum cōsensu demonēs earum
corpa localiter transtulerūt ea faci-
litate qua z spiritalis v̄tutis pre-
stātor corpali existit. Tertio q̄ pre-
stigiōsa appetitōe modo quo supra
tactuz est in formas illas bestiales
cōuerse sp̄m laboratorē inuadere
habuerūt. nec defensione a verberib⁹
sicut vtiq̄ ea facilitate qua trāslate
fuerant eas defendere potuissent.
sed verberari z verberatorē mans-
festare pmiserūt. scientes illa flagi-
tia p̄ effeminatos viros nullum zel-
lum fidei habētes remanere ob cau-
sas preactas impunita. Alludit q̄
legitur de quodā sancto viro. q̄ duz
semel predicātes dyabolum in for-
ma sacerdotis deuoti i ecclesia rep-
perisset. z p̄ sp̄ritū sp̄m demonem
agnouisset esse verba sua obserua-
uit. z an hū vel male populū infor-
marer attendebat. Et duz sp̄m irre-
prehensibilem z potius criminū ob-
iurgatorē p̄pen disset. finito sermo-
ne eō accersito dum cām sup his q̄-
reret. respōdit. Ecce veritates dico
sciēs q̄ duz auditores sint verbi et
nō factorēs. ampli⁹ deus offendit
z lucrum meū augmētatur.

De modo quo demonēs p̄ male-
ficarū operatōes hoies interdum
substāntialiter inhabitāt.

Capitulū decimū.

Via in p̄ceden

q̄ ti capitulo tactum est qua-
liter demonēs etia capta
hoim aut alias p̄tes corpis occupa-
re z strare z sp̄s inferiores de loco

ad locū mouere possunt. Dubitare quis possit. An ne ex toto homines ad instantias maleficarū obsidere possent. et de diuersis modis obsidendi absq; malificarum instantia. Unde p̄ harum declaratione tria sunt declaranda. Primo de diuersis modis possidēdi. Secūdo q̄ ad instantiā maleficarū diuina pmissio ne demōes interdū oib; illis modis possū dēt. Tertio acta et gesta super h̄ sūt deducēda. Quo ad pmū. secluso illo generali modo quo diabolus hominē cū quolibz peccato mortali inhabitat. De quo in sanctus Tho. q̄libet. iij. q. iij. sub dubio. An dyabolus semp̄ substātaliter inhabitat hominem quicūq; peccat mortaliter. Causa dubitatiois eius sit q̄ cū spūs sc̄r̄s semp̄ inhabitat hominē cū gratia. Iuxta illō. j. ad Cor. iij. Tēplū dei estis spiritus dei habitat in uobis et gr̄e opponitur culpa et opposita h̄nt fieri circa idē. Ubi etiā declarat q̄ qz inhabitare hominem p̄t intelligi dupliciter. Vel q̄rum ad animam vel q̄rum ad corpus. Et primo modo cū non est dyabolo possibile inhabitare animam eo q̄ solus deus mētē illabit. Nec sterū dyabolus ita est causa culpe sicut spiritus sc̄r̄s efficit in animā per se operando. Ideo similitudo nō valet. Q̄rum uo ad corpus dicere possumus q̄ dupliciter dyabolus potest inhabitare hominem. sicut etiā dupliciter homines reperiuntur vel in peccato vel in gratia existentes. Primo dicere oportet q̄ quia ex quolibet peccato mortali homo feruitur dyaboli addiscit in quantum dyabolus interdū exterius suggestit peccatū. vel q̄rum

ad sensus. vel q̄rum ad imaginatio nem. Ideo dicitur inhabitare esse cū hoīs. cū ad quēlibet motū tentationis mouet sicut nauis in mari sine gubernatore. Potest etiā dyabolus hominem substātaliter inhabitare sicut pars in arpeptiis. Et q̄ hoc magis p̄inet ad rōnē pene q̄ culpe ut patebit. Et pene corpales nō semp̄ consequuntur culpam sed quādoq; peccatib; et nō peccatib; inferunt. Ideo et i gr̄a et extra gratiam existētes fin altitudinē incōprehensibilis iudiciorū dei inhabitare substātaliter p̄nt. Et hic modus possidēdi. licet nō sit nostre speculationis. potest t̄n ne alicui im possibile uideatur q̄ etiam dei per missione hoies a demonib; ad instantiā maleficarū substātaliter interdum inhabitat. Possum; ergo dicere q̄ sicut quicūq; modis demones p̄ se absq; maleficis hoies ledere et possidere possunt. ita et om̄ib; illis modis ad instantiā maleficarū cū extrinsecut sicut ampl; deus offendit. ita et maior sciendū in hoies p̄ maleficas demoni p̄mittit facultas. Et modi p̄functione recitando hi sunt dempro eo q̄ uerāt aliquādo in bonis fortunē exteriorib; q̄ aliquando etiam aliquos in prius ledunt tantū modo corporib;. Aliquādo in corporibus s̄l et in potētis interioribus. Aliq̄ solū tentāt intrinsecus et extra. Alios usu rōnis ad tempus priuāt. Alios uelut bestias irrationales reddūt. De singulis dicam;. Sed p̄us q̄q; causas p̄ter q̄s deus p̄mittit hoies possideri p̄mittimus. quia hunc ordinē seruire materia postulat. Nam aliquando q̄s possidet p̄ maiori suo merit

10. Aliqñ p alieno leui delicto. aliqñ quãdo p suo ventali peccato. aliqñ pro graui peccato alieno. aliqñ quãdo pro magno facinore pprio. Et his om̃ibus de causis nulli dubiũ qñz deus ad instantiã maleficaruz p demones etiã similla fieri interdum pmittat. et singula ex scripturis et nõ per noua gesta tantũ pbare expedit. cũ semp noua p antiqua roborantur. Nam de primo patet in dyalogo seueri beati Martini charissimi discipuli. vbi fertur quendã patrẽ sanctissime vite tanto dotatũ in gratia expellẽdũ demones vt hñ ne dum verbis pprijs fugarẽtur. s̃ etiã eiusdẽ p̃ris eplis z cõsilio. z cũ corã mũdo pater esset celeberrim⁹ se tentari sensit vana gl̃ia. cui vicio licet viriliter resisteret. tñ vt humiliaret ampli⁹ totis p̃cordijs deum p̃cabat. quaten⁹ quinq̃ m̃sibus a demone possideret. quod z factum est. Nam eũ statim possessum vinculari oportebat z oia applicare sibi demoniacis cõta. Finito aut quĩto mense prius z ab om̃i vana gl̃ia z a demone liberat⁹ est. S; q̃ hac causa q̃s p maleficũ alteri⁹ posset a demone possideri sicut factũ fuisse nõ legit. Ita nec ad p̃ns affirmatur. licet vt p̃missuz est incõprehensibilia sint dei iudicia. De scdo asse q̃ ex alieno leui delicto aliq̃s possidetur ponit exemplũ beatus Gregorius de beato Eleuthero abbate viro simplicissimo q̃ cũ ppe monasteriũ virginũ p̃notaret. z ignorantẽ ordinauerũt ad suã cellã ponẽ paruulũ puerũ q̃ om̃i nocte vegebatur a demõe. Sed eadẽ nocte a demone liberatus est per patris presentia. Hic cũ rem didicisset ge

stam et puer tam positus esset in monasterio sancti viri. z tractatis multis diebus paulo immoderate let⁹ de liberatione pueri ait ad confratres suos. Diabolus sibi cũ illis sororibus locabat. Sed vbi ad suos des venit puerũ hunc accedere nõ p̃sumpsit. Et ecce statim dyabolus puerũ vexare cepit. Et p lacrimas z seiuncta sancti viri z confratru difficulter sed eodem die liberat⁹ fuit. Et quidẽ vbi ex alieno z leui delicto quis innocẽs possidet. Nõ mirum si ppter veniale pprium. aut propter graue alienũ peccatũ. aut etiã propter propriũ facinus aliq̃ etiam ad maleficarũ instantiaz per demones possident. Nam z de proprio ventali peccato patet per cassianũ coll. abba. serent prima. discentem de Moysẽ. Moyses inq̃t in heremo cum singularis z incõparabilis vir esset. ob reprehensionem vnius sermonis quem contra abbatem machariũ disputans. paulo durus protulit quadam scilicet opinione preuẽtus diro confestim tradit⁹ ẽ demoni vt humanas egestiones q̃i suo ab eo supplerus ingereret. Quod flagelluz purgationis gratia dominus intulisse videtur. ne. s̃ in eo vel momentanei delicti macula resideret patuit ex miraculosa curacione. Nam cõtinuo abbate Machario in oratione submissa citius nequaz spiritus ab eo fugatus abscessit. Simile videtur huic qd̃ Gregorius pmo dyalogo. refert d̃ montali que lactucã comedit nõ p̃r signo crucis se muntes z per beati Equitiũ patrẽ liberata. De quarto etiã videlicet pro alieno graui peccato aliq̃ possideri

151
 sōdem refert beatus Gregorius d̄
 beato Fortunato episcopo. q̄ dum
 dyabolum ab obsesso homine pro-
 pulisset. sero idem demō in specte
 peregrini per plateas cūstratis cla-
 mare cepit. **Q** virum sanctum For-
 tunatū episcopum. Ecce de hospiti-
 cio me peregrinū protecit nec vbi
 quiescam inuento. Tunc quidā cū
 vxore sua et filio sedens peregrinū
 inuitauit suum ad hospitū et que-
 rendo causam expulsionis est ga-
 usus super derogatione sancti vi-
 ri quam a peregrino sicte audiuit.
Exinde autē dyabolus puerū inua-
 sit et prunis iniecit ac animā eius
 excussit. Sicq̄ pater miser primus
 quem recepisset hospitio intellexit
Et de quinta causa propriū factio-
 ris et magni cōmunter tam in sa-
 cra scriptura q̄ in sanctorū passio-
 nalibus legimus. Nam et sic legi-
 mus primi Reg. xv. de Saul rege
 israel q̄ inobediens deo possessus
 est a dyabolo. Que omnia vt dixi-
 mus tacta sunt ne impossibile cul-
 quam videatur si ob facinorū male-
 ficarum vt aliquid etiam ad earū in-
 stantiam possideantur. Super quo
 vt diuersos modos possidendi in-
 telligere valeamus. quo ad scōm rē
 gestam in medium producamus.
Tempore siquidem Pij pape se-
 cundi ante iniunctū inquisitionis
 officium vni e duobus inquisitori-
 bus hunc tractatum conficiētibus
 talis accidit casus. Bohemus qui-
 dam de dachouo oppido siluzvnt
 cum et sacerdotē secularem ob libe-
 rationis gratiaz quia obsessus erat
 romam vsq̄ perduxit. A casu autē
 dum ego vnus ex inquisitoribus
 hospiciū refectōis gratia intras-

sem contigit vt tanq̄ cōmensalis
 idem sacerdos cū patre ad tabulas
 pariter mecum confederēt. Conue-
 scentes autē et inueto vt moris so-
 rensum est conferētes. Idem pa-
 ter pluries suspirans. **E**t q̄ prospe-
 rum iter compleuisset a deo omni-
 potenti optabat. cui ex intimis cō-
 patendo. que nā sui itineris et cau-
 sa tristitie eēt inquirere cepi. Tūc
 ille filio audietē qui et mihi collate-
 ralis in mensa erat respondit. **H**eu
 filiū habeo a demone obsessus quē
 ob liberatōis gratiam magnis la-
 boribus et impensis hucusq̄ pdu-
 xi. **E**t ego. **U**bi nam filius esset d̄
 inquirere q̄ mihi collateralis esset
 indicauit. **A**tterritus ego paululū
 et diligenter ipsū intruens q̄ cum
 tanta modestia cūbus sumeret et ad
 queq̄ interrogata pie r̄nderet. **H**e-
 sitare aīo cepi et q̄ obsessus n̄ eēt s̄
 infirmitatis cā sibi aliqd̄ accidisse
 obiect. tūc fili⁹ rē gestā p se narrās
 et q̄liter q̄ntoq̄ tpe obsessus fuisset
 indicauit. **M**ulier inquit quedam
 malefica hanc mihi infirmitatē cō-
 tulit. brigāri em̄ cōtra eam rōne cu-
 susdam displicētē circa regimē cu-
 rie cū eā durius increpasssem quia
 ceruicose voluntatis erat dixit. q̄
 post paucos dies habere intēdere
 his q̄ mihi ptingerēt. **S**ed et demō
 in me habitās hoc idē refert q̄ ma-
 leficiū sub quadā arboze positū sit
 a malefica. qd̄ nisi amoueat n̄ pote-
 ro liberari. s̄ nec arbozē vult indi-
 care. **A**t ego nec minimā suis dicit
 fidē adhibuissē nisi exptēta me
 p̄tin⁹ edouisset. **N**ā interrogatus
 a me de interuallo t̄pis vt p̄ter cō-
 suetū modū obsessoz t̄re sue rōis
 esset capacitatis. **R**espōdit vsu rē-

nis tantūmodo priuor q̄m diuinis
 aurvacare aut sacra loca visitare vo
 luero. Precipue aut̄ demō ex suis
 verbis p̄ me p̄olatis dixit. **Q̄** si
 cut maiorē displicentiā hacren⁹ in
 sermonibus ad populuz sibi fecis
 sem. ita vt nūc nullo modo me pre
 dicare sineret. gratiosus em̄ ex re
 latu patris predicator extitit et om̄i
 bus amabilis. **Et** ego in q̄sitor: cuz
 de singulis certificari volebā. per
 quindēnā et ultra ad varia sanctorū
 limina ip̄m deducere decreui. Pre
 cipue aut̄ ad ecclesiā sancte Praxe
 dis virginis vbi pars statue mar
 mōree. cut in sua flagellatione sal
 uator: noster alligatus fuerat et ad
 locū in quo Petrus apostolus cru
 cifixus fuerat. in quibus locis horri
 biles etulatus dum exorcizabatur
 emittebat. iam asserens se velle ex
 ire. post paululuz vero minime. **Et**
 vt p̄missum est in om̄ibus moribus
 mansit sacer dos compositus et sine
 om̄i nota nisi dū exorcizant incipie
 bant. et illis finitis duz stola de col
 lo amouebatur extunc iterum nec
 minimū irrationabilem aut inho
 nestum motum demonstrabat. **Hoc**
 dempto dum ecclesiam aliquā per
 transeundo genua pro saluatione
 virginis gloriose flectebat. **Tunc**
 dyabolus eius linguam in longuz
 extra os suum emittebat. **Et** inter
 rogatus. An nō ab illo se posset cō
 tinere. Respondit. **Hoc** facere mi
 nime valeo sic em̄ vti om̄ibus mē
 bris et organis collo lingua pulmo
 mone ad loquēdū vel eiulandū duz
 ei placet. **Q̄** audio q̄dem verba q̄
 sic p̄ me ex mēbris meis loquit. s̄
 resistere om̄ino nō valeo et q̄ro de
 uotus oīoni aliq̄ insistere affecta

rē tāto acri⁹ me impugnat linguaz
 emittēdo. **Et** q̄m columna in eccle
 sia sc̄i Petri ex tēplo Salomonis
 circūferrata existit. p̄ cuius virtutē
 plures licet a demonib⁹ obsessi li
 berant. eo q̄ et x̄ps p̄dicando in tē
 plo illi se appodiasset. hic tñ ocul
 to dei iudicio liberari non potuit.
Alium moduz pro sua liberatione
 sibi disponendo. licet em̄ per inte
 grum diem et noctē circa colūnam
 inclusus māssit tamē sequēt die
 post varios exorcizatos super eum
 perlectos dū circūstaret populus
 et magnus fieret cōcursus. **Et** inter
 rogatus in q̄ pte colūne se x̄ps ap
 podiasset. tunc dentibus mordē
 do colūnam locū demonstrabat. eu
 lans. **Hic** stetit. hic stetit. **Ultima**
 tim tamē dixit. nolo exire. **Et** cum
 interrogaret. qua de causa. **Respō**
 dit p̄pter lābardos. **Et** interrogat⁹
 denuo. **Cur** p̄pter lābardos egre
 di nollet. **Tunc** respondit in italica
 lingua cū tamē infirmus sacer dos
 illud s̄deoma ignoraret. **Di.** **Oēs** fa
 ciunt sic et sic nominando pessimū
 victuz luxurie. **Et** sacer dos post h
 me iterrogādo dixit. pater. quid si
 bi volunt hec verba italica q̄ ex ore
 meo protulit. **Cui** cum indicassem
 respōdit. **Verba** q̄dem audiui s̄ in
 telligere nō potui. **Et** q̄ vt rei p̄ba
 ust euēre h̄ demoniū erat de ḡne
 illo de quo saluator in euangelio.
 hoc genus demonioz nō eicit ni
 si in oīone et ieiunio. **Ideo** quidaz
 venerabilis episcopus p̄ turcos vt
 fertur a sede expulsus pie illi com
 partens per torum quadragesima
 le tempus in pane et aqua ieiunijs
 et orationibus et exorcizatis quoti
 die insistens. ipsum per dei gra

etiam tandem liberaret ad propria
 cū gaudio remisit. Sup quo licet si
 ne miraculo nullus in hac vita pos
 sit sufficere differere quibus et q̄t
 modis demō homines possideat vel
 etiā ledat. Possum⁹ tñ dice q̄ qn
 q̄ modis. dempto eo q̄ in reb⁹ for
 tune exteriorib⁹ aliq̄ndo tm̄ ledūt.
 Nam aliqui i proprijs tñmō vexā
 tur corpibus. aliqui i corpe simul et
 in potētis interiorib⁹. aliqui i po
 tentijs tñmōdo interiorib⁹. aliqui
 castigatōe eor̄ ad temp⁹ tñmōdo
 vsu rōnis priuātur. Aliqu⁹ vō ve
 lut bestie irrōnales reddūtur. Pre
 fatum sacerdotē quarto mō posses
 sum fuisse declaratur. Nā nec in re
 bus fortune nec in pprio vexatus
 corpore fuit. prout cōtigit b̄to iob.
 vbi deus demone licētissime manife
 ste scripturā super hoc tradit dicēs
 ad sathan. Ecce vniuersa q̄ habet i
 manu tua sunt. tñ in eum ne exten
 das mansū tuam. et hoc i res exteri
 ores. In corpus vero postmodum
 ait. Ecce in manu tua est. veritatem
 alam eius serua. i. vitam eius ne au
 feras. Potest etiā dici. q̄ tertio mo
 do scz in potentijs ante interiorib⁹
 simul et corpe vexatus fuit. cū dice
 bat. vt Job. vij. habetur. Ad dñm
 si dixerō cōsolabit me lectul⁹ me⁹
 et releuabor loquēs mec̄ in stratu
 meo. terrebis me p̄ somnia et per vi
 siones horrore pcuties demone scz
 pcurate fin. Mycolau de lyra. et fin.
 Tho. Terrebis me p̄ somnia. q̄ scz
 dormitēti apparēt. et p̄ visōes q̄ scz
 apparēt vigilāt ab vsu exteriorum
 sensuū alienato. solēt em̄ fantasina
 ta informata diurnis cogitātōib⁹
 esse interrorem dormitētū. Et hec
 operabātur i eo ex infirmitate cor

poris. Tñ sic solatōe vndiq̄ secta
 sa n̄sibi remediū videbat. Job eua
 dēdi tot angustas. nisi p̄ mortē hor
 rore inquit cōcuties. Quibus mor
 dis et malefice hoies ledere p̄ demo
 nes nemo dubitat. put et in seq̄nti
 bus patebit. qualiter p̄ grandines
 in rebus fortune et in corpa anima
 liuz et hoim lesiones inferūt. Et ter
 cius etiā modus ledendi est in cor
 pore et in interiorib⁹ potētis abs
 q̄ priuatōe vsus rōnis. Pr̄ ex ea
 rum opationib⁹ vbi vt supra tactū
 est adeo mentes hominū ad illicitas
 affectiōes incendūt q̄ necessa
 rio etiam nocturno tēpore ad ama
 sias per longa terrarum spacia cur
 rere habent. fisco carnalis amoris
 nimis illaqueati. Potest adduci et
 illud quod in hafia oppido marg
 burck cōtigit dicitur de quodam
 obfesso etiā sacerdote dum in exor
 cismis demon interrogaret. quan
 to tēpore sacerdotem inhabitasset.
 Respondisse fertur septem annis.
 Et cum exorcista objiceret. Cū vix
 per tres menses eum vexasti. reli
 quo tēpore vbi eras. Respondit. In
 corpore suo me occultabam. Et ille
 In qua parte corporis vbi inquire
 bat. Respondit. vt plurimū in capti
 te. Et denuo. vbi nam fuisset quādo
 diuina celebrasset et sacramētū sum
 psisset inquisitus. Dixit. Sub lin
 gua eius me occultauit. Et ille. Mi
 ser. qua temeritate ad p̄sentias crea
 toris tui nō aufugisti. Sic demon
 Nūquid sub ponte se neq̄ occultare
 p̄t. donec desup vit scātis p̄transi
 bit. dūmodo gressus non fixerit. de
 usna. nen cooperatē gratia libe
 ratus fuit. siue verū siue ficticiū p̄
 tulerit. cum mēdax sit et pater eius

Pars secūda Questio prima

154

Quart^o modus applicat ad p̄fati
 possessum rhome liberatū sub hac
 declaratōe. q̄ demon possit illabi
 corpi licet nō animi. cū hoc solt̄ dō
 sit possibile. Illabi etiā corpi nō ta
 men infra terminos essentie corpis.
 Hoc inq̄ declarādo habet modus
 quo demones substācialiter inter
 dum hoies inhabitāt. z ad tempus
 rātūmodo vsu rōnis priuāt. Et qui
 dem hoc sic declaratur. Nā d̄cere
 possum^o q̄ corpus habet terminos
 duplicis rōtis. scz quātitatis. z es
 sentie. Nā qñ angel^o d̄ctiq̄ bonus
 vl̄ mal^o opat̄ infra terminos corpis
 opat̄ infra terminos corpis q̄titat̄. z
 sic etiā illabit̄ corpi operādo circa
 potētiās q̄titatiās. sic etiā boni an
 geli etiā imagiariās i hois visiōes
 operātur. Nāq̄ aut̄ dicitur illabi
 essentie corpis. qz nō possunt illa
 bi vt pars. neq̄ sicut virtus. Nō si
 cut pars. qz alia z alia est essentia
 vtrobq̄. Nō sicut virtus q̄si dans
 esse. qz suū esse habet p̄ creatōem a
 deo. Nā z ipse solus habet intrise
 cam eētie opatiōem z cōseruatio
 nem q̄dū placitū fuerit sue p̄feta
 ti p̄seruando. Nā p̄cluditur q̄ alte
 omēs p̄fectōes seu defectus loquē
 do de bonis q̄ ad p̄fectōes. de ma
 nis q̄ ad defectus quādo operātur
 si operātur circa corpus z p̄tes ei^o
 vt circa caput illabūtur tali corpi
 super terminos videlicet quātitatis
 z quātitatiuas potētiās. Si vero
 circa aiām tūc iterum vt̄q̄ extri
 sece operatur. sed modis diuersis.
 Et dicitur opari circa aiām fantas
 mata illa seu species intellectus re
 p̄sentādo. z nō solum ad iudiciū
 sensus cōmunis z sensuū extērioz
 Et ex quibus opationibus sequitur

tentatōes a malis angelis. z affecti
 ones z cogitatōes male p̄ indre
 ctum operādo versus intellectum.
 A bonis aut̄ angelis sequūtur illu
 stratōes fantasmatis ad cognosce
 dum reuelāda ab eis. Nā z talis di
 uersitas est. q̄ boni angeli etiaz di
 recte p̄nt imprimere in intellectum
 fantasmata illustrādo. Malis autem
 neq̄ illustrare dicitur fantasmata
 sed potius obfuscare. Item nec di
 recte imprimere p̄nt. sed rātūmodo
 indirec̄te inquārum intelligētem
 necesse est fantasmata speculari.
 Per hec tñ etiam angelus bonus
 nō dicitur illabi anime. licet eaz il
 lumiet. Sicut nec dicitur sup̄ior an
 gelus illabi in inferiorem. licet euz
 illumiet. sed tantūmodo extrinsece
 opatur z coopatur modo q̄ dictum
 est. vñ multomin^o malus illabi p̄t
 Et per hūc modum demō sacerdo
 ti corpus in tribus occupauit. Pri
 mo q̄ sicut illabi suo corpi potuit.
 infra videlicet terminos corporalīs
 quātitatis. Ita caput suū occupa
 uit substācialiter illud inhabitādo.
 Secūdo q̄ sicut circa aiām
 etuz extrinsece operari potuit. ob
 fuscando intellectum. vt rationis
 vsum perderet Ita etiam potuit vt
 sine intermissione vl̄ etiā interpellā
 et eum. que ad amissionem ratiōis
 vexaret. Nec etiam dici potest q̄
 ex dono dei hoc habuerit sacerdos
 vt nō sine intermissione a demone
 vexaretur. Tertio q̄ licet omnibus
 membris z organis ad loquēdū.
 z voces ad formanduz priuaretur.
 semp̄ tamen ad verba. licet non ad
 sententiā verborum aduertentiam
 habuit. q̄ modus obsidēdi plurimū
 ab alijs obsidēdi mōis differt cū cō

muniter obsessi legunt sine intermissione à demonibus affligi. vt patz in euāgelio tā de lunatico cui⁹ pater dixerat ad Iesum. Sic miserere filio meo qz lunaticus estz male patz Matth. xvij. q̄ etiā de muliere illa quā sathanas alligauerat. xvij annis z erat inclinata nec omnino poterat sursum aspicerē. Iuē. xij. Quibus etiā modis idubite demones diuina pmissione ad instantiā maleficarū vexare possunt.

De modo quo omne genus infirmitatis inferre possunt. Et B in generali de grauioribus.

Capitulū. xi.

Ed et hoc q

S nō sit aliq̄ infirmitas corporalis q̄ a maleficis deo pmittēte inferri non possit. Etiā si ad lepram vel epilepsia se extēdere habeat. Probat p̄ hoc q̄ p doctores nullū genus infirmitatē excipit. Nam si diligēter ea q̄ supius tacta sunt tam de virtute demonuz q̄ ad maliciā maleficarū p̄siderant nullam patitur hic difficultatem. Nam z nider tam in suo precepto rto q̄ etiā fornicatio vbi q̄rit. An malefici possint veraciter suis maleficijs homines ledere. Et est questio absq̄ exceptione alicui⁹ infirmitatis etiā q̄tuncq̄ incurabilis. Et vbi respōdit q̄ sic. querit cōsequenter quibus modis z quibus rebus. Et quo ad primum respondit vt supra ex prima questione prime partis tractatus patuit. Probat etiam per Iudoz describentis maleficarū operationes. viij. ethi. ca. .ix. Malefici dicunt ob facinorum magnitudinē. hi em̄ elemēta cōcu-

tiunt scz opere demonū ad tempestates concitādas. mētes hominuz turbant modis videlicet supra tactis vsū rationis vel omnino impediendo. aut grauius obfuscādo subdit. et absq̄ villo venent haustū ysolentia tantuz carminis anīmas interimūt vitam videlicet auferendo. Probat etiam p̄ sanctū Thomam in. ij. senten. circa disti. vij. et .vij. Et in. iij. disti. xxxij. Et communiter per omnes theologos sibi dem scribentes q̄ malefici omnibus modis possunt pcurare lesiōes in hominibus z eoz rebus cooperante demone in quibus demō potest solum ledere vel decipere videlicet in rebus fama corpore vsus rationis z in vita. vult dicere q̄ in illis in quibus demon per se absq̄ malefica possit ledere. possit etiā cū malefica. imo ampliori facilitate p̄ maiorem diuinam maleficarū offensionē vt supra tactū est. De rebus naq̄ ptz Job. i. z. ij. vt supra patuit. De fama patet in legenda beati Hieronimi vt refert Jo. an. i hieronimia no q̄ diabolus se transformauit in formam sancti Siluani episcopi in nazareth amator Hieronimi. Qui demon primo feminā nobilem nocte in lecto procare vel prouocare cepit ad luxuriam verbis. z deinde factis sollicitauit ad malum. que cū clamaret demon sub specte sancti episcopi sub lecto semine se abscondit vbi requisitus et inuentus per luxuriosa verba se mētitus est esse episcopum siluanū. In crastinum igitur sanctus vir disparente dyabolo diffamatus est grauissime. Que infantia tandem circa sepulcrum sancti Hieronimi faten-

te dyabolo in obfesso corpore purgata est. De corpore patet i beato Job qui percussus fuit a demone vobere pessimo quod exponitur de lepra. Refert etiam Sigiberrus et Vincent. in spe. hysto. li. xxy. c. xxxvij. q. tempore Ludouici secundi imperatoris in parrochia maguntina quidam demon primo sepe lapides fecit et quasi malleo ad domos percussit. Et deinde publice loquendo furta prodendor discordias seminando plures inquietauit. Deinde omnes contra vnum irritauit cuius hospitium vbicunq; manebat incedit. Et ob illius peccata omnes pari affirmavit. Unde tandem tm agros pro hospitio habere potuit propter quod cum presbyteri letantias celebrarent multos sacris lapidum demon vsq; ad crucentationem lesit. aliquando quieuit aliquando feuit. et per trientum ista continuauit quousq; omnia edificia sibi incendio consumpta sunt. Item de nocumento vsu rationis et veritate interiorum sensuum probat ex possessis et arreptitijs per euangelicas etiam historias. Item de morte et q. de vita etiam quosdam priuat. Patet Thobie. vj. de septem viris sare virginis occisis qui propter luxuriosum affectum et effrenum appetitum in virginem saram eiusdem non erant digni matrimonio. Quarecluditur q. sicut per se ita et amplius per maleficas in omnibus nihil dempro hoibus nocere possunt. Verum vbi queritur. An huiusmodi lesiones sint potius demonibus aut maleficis impuade. Responderetur q. sicut propria et immedia actione demones operantur

infirmos itates immittēbo. ita et ipsi principaliter sunt imputande sed quia in cōtemptum et offensam creatoris simul et in perditionem animarum querūt huiusmodi per maleficas exercere scientes q. per talem modum sicut deus amplius irritatur ita et amplius permittit eis potestatem seuendi. quia et defacto innumera malefica perpetrantur que non permittētur dyabolo in ferre hominibus si per se solum affectaret homines ledere que tamē permittuntur iustoz occulto dei iudicio per maleficas propter earum perfidiam et catholice fidei abnegationem. Unde et eis iusto iudicio talia malefica impuātur secunda ratio q. tuncunq; dyabolus sit actor principalis. Scopae ergo quas mulier intringeret aque vt pluat et sursum in aerem aquam spargendo licet in se nō causat pluuias nec posset mulier inde reprehendi. quia tamē ex pacto cum demone inito. vbi iam vt malefica talia facit licet demon sit qui pluuias causat. ipsa tamē merito inculpatur. eo q. mala fide et ope dyabolo seruit eius obsequijs se tradendo. Sic etiam quando imaginē cereā vel sile ad maleficiandū aliquē maleficus facit vel qm maleficio alicui in aqua vel plūbo imago apparet qcqd molestie inferri tali imaginī cū tale experiri fieri i imaginato. i. hoi maleficiato puta pūctura vel alia lesura qcunq; licet lesio reali inferat imaginī p maleficā vel aliā hoiez et iuisibiliter demon maleficiatū hoiez eodē mō ledit. merito tm malefice impuata. qz sine ea de nūq; lesionē inferre dyabolo pmitteret. nec dyabolus p se

ledere ipm attentasset. Sz qz dictu est de fama in q demones per se homines ledere possunt absqz maleficarum cooperatione. possent in dubiu verti. An etiā demones per se possent honestas mulieres infamare. vt tanqz malefice reputarent. cū in earum effigie ad maleficiā dum aliquem apperent. Nō cōtingeret talem innocenter infamari. Responso. Aliqua sunt pmissōda. Primo qz dictum est demones nihil posse efficere absqz diuina pmissione. vt in prima pte operis circa vltimam questionē patuit. Etiā tactum est q nō est tanta permissio sup iustos z in charitate existentes. sicut super pctōres. in quos vtrqz sicut maiorē habet potestātē. Iuxta illud. Cum fortis armatus custodit rē. Ita vtrqz plura perinitūtur a deo in eorū afflictionē qz super iustos. Demuz licet iustos in rebus exterioribz vt fama z sanitate corporis ledere possunt deo pmittente. qz tamen sciūt hoc eis cedere in augmentū meritōrū. Ideo minus eos ledere affectant. Ex quibz dici potest. q i hac difficultate respect^o potest haberi ad diuersa. Primo ad diuinā pmissiōnem. Secūdo ad hoīem qui censetur honest^o. cuz tales nō semp sūt in charitate existētes. sicut sūt sub honestate reputati. Tertio ad factum in quo innocens deberet infamari. qz illud ex sua radice cuncta flagitia mūdi excedit. Ideo. dicens. Licet ex diuina permissiōe quilibet innocēs siue in grā cōstitutus siue non. ledi possit in rebus fortune z fama. habēdo tñ respectum ad ipm facinus z grauitatē criminis. cū malefici sic nūcupātur ob facti-

norū magnitudinē. Iuxta Fidoz sepe allegatū Dicit pōt q hoc vt aliquis innocēs predicto modo a demone infamari fieri nō est bñ possibile. iterū multis respectibz. Primo qz cuz infamare in vicijis q absqz peccato expresso vel tacito in toto cuz demone pperratur. vt sunt furta. latrocinia. z ac^o carnales. Aliō sit ab infamia sup vicia que nullo modo pōt homini imputari. aut ab eo perpetrari nisi sup pactū expresso cuz demone inuito. q̄ta sunt opera maleficaz. que nisi virtute demōnū a maleficiis pperratur. vt vbi homines iunēta aut terre fruges maleficiāt. vñ z eis aliter imputari nō possunt. Ideo licet demon possit homines de alijs vicijis infamare. de tali tamen vicio infamare q sine eo non potest pperrari. nō videtur bene possibile. Preterea hucuz qz nunqz actum est nec repertuz vt aliquis innocens sit per demones taliter infamatus. Et sic propter talem infamā mortū fuisset adiudicatus. imo vbi tātū modo infamia laborat. talis nulla pena punitur. nisi q canonica purgatio sibi indicitur. vt in tertia parte operis circa secunduz modū sententiādī maleficas patebit. Et licet ibi contineat quod in casu dum in purgatiōe deficeret pro reo esset habendus. Ad huc tamen abstratio sibi indicetur anteqz vltterius super penam relapsis debitam procederetur. Sed quia circa contingentia laboram^o que actu nunqz fuerunt perpetrata nulli dubium quin z in posterū diuina pmissio fieri non permittat. Preterea z a fortiori propter angelicā custodiā que nō pmittit inson-

res in alijs criminibus minoribus infamari. vt i latroctuijs z hmoi m nus permittet. imo fortius sue custodie deputatū ab infamia talium flagitioꝝ preferuabit. Nec valet si q̄s acta p̄ sanctū Germanū obijcēt q̄n demones in assumptis corpib⁹ z ad mēsam p̄sidentib⁹ alias mulieres viris suis p̄dormiētib⁹ p̄senta bant hospite illudentes q̄si ille mulieres in xp̄ijs corpibus semp̄ edētes z bibentes aduētaret. de iā etiā supra mentio habita est. Quia nec ibi ille mulieres excusant quasi in nocētes oīno. s̄ q̄ talia mulierib⁹ sepe accidit qd̄ iuxta. c. xxvj. q. v. epi. notat. Ebi reprehenduntur tales q̄ dum in imaginaria solūmodo illusione trāfferātur. putāt se veractē z corpāliter trāfferri. licet vt supra tactū est interdum corpāliter a demonib⁹ vehūtur. Sed q̄ corpales infirmitates alias omnes nulla dempra diuina p̄missiōe inferre p̄nt. De illo est p̄sens speculatio. Cōcludendo ex p̄notatis q̄ sic. cuz nulla fiat a doctorib⁹ exceptio. cui z rōnem assentire oportet. eum als demones sua naturali vtute c̄icta corpalia excedūt. vt sepe tactuz est. Acta deniq̄ z gesta p̄ nos reperta hec affirmāt. Nam licet maior diffi cultas fortassis circa lepra aut ep̄lentia oīri possit. An vicz talia inferre possent. eo q̄ hmoi t̄mmodo ex diurnis p̄ijs interiorū dispositionib⁹ z defectibus solent oīri. nihilomin⁹ p̄ maleficia interdū eē illata reprim est. Nā vt in dyocesi Basiliēsi in p̄sib⁹ p̄sū losbaringie. z Alsatie. cū qdā honest⁹ aborator qdā verba dura p̄tra rixosam quandā mulierem p̄tulisset. illa in

designata. minas adiecit. quod s̄ bre uī se de eo v̄ndicare vellet. Et ille licet minas p̄uipendisset. eadē tamen nocte sibi pustula collo accre uisse sensit. fricādo tamē paululuz z tangens totā faciem inflatā z tumefactā. cum collo p̄sensit intratum vt horribilis species lepre etiā per totum apperet corpus. qui non distulit sed q̄ntortius amictis z consulibus accersitis rem gestā sup̄ comūminatoꝝa verba mulieres narrauit. z q̄ sic mori ea fide z suspitōe vellet. q̄ illa sibi arte magica eadez malefica intulisset. Quid plura. mulier capitur questionibus exponitur. z crimen fatetur. At iudex de modo z causa diligerius inquirēs. Respondit. Cum me verbis obprobrosiſis homo ille aggressus fuisset ego ira succensa. cum ad domū venissem. malignus spiritus causam tristite mee inq̄rere cepit. cui cuz singula enarrassem. z vt me vindicare possem. eidem insinuando instarē. Ille inquisiuit dicēs. Quid ergo vis vt ei faciā. At ego respondi. Vellem vt inflatam faciem semper retineret. Et sic ille abcessit. z illam infirmitatem vltra quā petij homini intulit. ego em̄ q̄ tali lepra eum p̄cuteret minime sperassem. vnde z inc̄erata fuit. In dyocesi deniq̄ Constantiensis inter Brislicum z Friburg. leprosa quedā mulier multis referre solet. nisi debilitum vniuersē carnis tam ab annis duobus p̄soluerit. quod simili de causa contrauerit q̄ int̄ ipaz z quādam altā mulierem mora fuisset. dū de nocte domū egressa ante ostiuz qd̄ operis agere tentasset. v̄tus q̄ dā. calid⁹ a domo alteri⁹ mulieris

que ex opposito domus sue fuerat eius faciem repete insufflauit. vnde r subito in lepra qua gestabat se incidisse asseruit. In dyocessi deniqz eadem r territorio nigre silue malefica dñi p lictorem sup struem lignorum p incendio sibi parato a terra eleuaret dixit. Dabo tibi mercedē. Et sic insufflando in eius vultū statim lepra horribili p totū corpus p-cussus paucis exposit supuixit diebus. horrēda eius flagitia breuitatis causa obmittunt. sicut r alia qñi innumera sup hec recitari possent. Epilētia nāqz seu caducum morbiū certis instigisse p oia cū mortuorū corporibus subtrunkata. p̄cipue ex earū secta inhumatis cū alijs earū certimonijs q̄ recitāda nō sunt vbi in potu vel cibo alicui p̄buerit sepius a nob̄ reptū est.

Sup modum quo alias p̄similes infirmitates in spālī hominibus inferre solēt.

Capitulū. xij.

Lias deniqz

infirmitates istixisse vt ce- citatē vel acutissimos dolores r torsōes in corpibus hominum quis enumerare pōt. Tamen ex his que oculis nostris p̄pexim⁹ r que vñ ex inquisitionibz innotuerunt aliqua in medium pducam⁹. Eo in tēpe quo in oppido Bbruck inquisitio sup maleficas fieret hic inter alios deductus fuit casus. Nā honesta quedam psona r vñ ex familiaribus archiducis matrimonio copulata in pñtia notarij rē. Sin for mā iuris deposuit q̄ cū tpe sue vīr, ginitatis cuidā ex ciuibz famularē. Accidit vt vxor illius grauē do-

lore capitis lāgueret. Pro cuius cura ratōe cum quedā mulier accessisset r suis carminibus r certz p̄axis mltigare dolorē haberet. Ego ei⁹ p̄acticā vbi diligenter obseruabam p̄speriqz q̄ p̄ naturā aq̄ fule in scutellam q̄dam ip̄a aqua in ollā aliā ascendisset cum alijs certimonijs que recitare opus nō est. p̄sideransqz q̄ ex illis dolor capitis in dñā nō mlti-garet aliq̄lter indignata hec verba ad maleficam ptulī. Nescio qd agitis vos nō facitis nisi supsticiosa. r hoc p̄pter cōmodū vestr. Tūc malefica statim subiunxit. An sint supsticiosa vel nō. tertia die tu senties quod rei p̄bauit euētus. Nā tertia die mane me sedente r fusum app̄hendēte. tātus dolor subito corpus meum inuasit. Primo in interioribus vt nō esset ps corporis in qua nō punctiones horribiles sentire. Secundo non aliter mihi videbat nisi q̄ p̄tinue igniti carbōes capiti meo supfunderent. Tercio in cure corporis a vertice vsqz ad plantas pedis nō fuisset spacium ad punctum acus vbi nō fuisset pustula alba sanie repleta. Sicqz in his doloribus eiulando r tantummodo mortē optando vsqz ad diem quartum p̄stiti. Tandem maritus domine mee vt stabulum quoddam intrarem mihi iniunxit. At ego paulatim incedendo eo precedente dum ante ostium stabuli eramus. Ecce inquit ad me pecia panni albi sup ostium stabuli. At ego. Video bene. Tūc ille. Quid potes remoue. quia forte melius habebis. Tuuc ego q̄tum potui vno brachio me ad ostium tenente cum altero periam apprehēdi. Ape- rias inquit dominus r p̄sidera dist-

genter ibi reposita. Tūc vbi petras solui plura ibidem inclusa repperi. p̄cipue autem grana quedā alba ad modum quo pustule inerāt corpori meo. semina quoq; z legumina quoru similia nec edere poterā aut in tueri cum ossibus serpētum z alioz anīmalium intusa sum. Et sic stupefacta duz in q̄rerem a domino quid nā agendum foret vt in ignem cuncta p̄icerem intunxit. Protecti. Et ecce subito nō post hore spactū aut quartale. s; in inomento vt in ignes res ille fuerant piecte omnē sanitate p̄stinā recupaui. Et quia plura s; vxorem illius cui famulabā fuerunt deposita q̄ que suspecta nō tā leuiter q̄ z vehementer fuit habita z p̄cipue p̄pter magnā familiaritatem cum maleficiis habitā. Vnde p̄sumit q̄ conscia de maleficio repositō hoc viro idicauit. z deinceps modo p̄misso publicatum sanitatem ancilla recupaui. Insup aliud maleficiū cuiusdam p̄sone etiam multebat illatum in eodem oppido referre in detestationem tantū criminis expedit. Mulier quedam maritata z honesta accessit z iuxta turis foanam vt supra deposuit. Retro domū inquit habeo virdarium est z illi ortus contiguus vicine mee. Vnde quādam die cum transitum fieri ex orto vicine ad virdariū meum nō absq; damno perspexissem stans in ostio virdarij. z apud meip̄am conquerēdo z querulando tam de transitu q̄ z de damno. vicina subito superuenit. z an eam suspectam haberem inquisiuit. At ego territa p̄pter malam eius famam nihil aliud nisi hec verba protuli. Bressus in gramini-bus damna demonstrant. Tunc il-

la indignata quis ad eius fortassis beneplacitū me litigiosis verbis cū ea implicare nolebam. Abscessit cū murmurare. Et verba que protulit licet audirem. tamen intelligere non potui. Post paucos vo dies ingēs infirmitas mihi accidit cuz doloribus ventris z acutissimis torsionibus a latere sinistro versus dextrum z viceversa quasi duo gladij aut cultri essent pectori infixi. Et sic die noctuq; clamoribus omnnes vicinos alios inquietauit. Et p̄fluētibus hinc inde p̄ solatione accidit vt lutifigulus p̄fatam vicinam z maleficam adulterino flagitio habens in amantiam simili modo visitationis i gratia accedens. z infirmitate mee com-pariēs post verba solatoria abscessit. Sequenti tamen die festine redijt. z inter alia consolatoria subiūxit. Experimentum capiam an ex maleficio hec vobis infirmitas acciderit. quod si sic reprobum fuerit sanitatem vobis recupabo. Accepto ergo plumbo liquefacto z me in lecto decumbente plumbum in scutellam aqua plenam supra corpus meū appodiando infudit. z vbi quedā imago z figure diuersarum rerū ex plūbo congelato apparuissent. Ecce inquit ex maleficio hec vobis contigit infirmitas. Et sup limen ostij domus vnā ps instrumentoz maleficiū continetur. Accedamus ergo z illis amotis mellus sentietis. Sicq; maritus meus cū eo pariter ad tollendum maleficiū accedunt. Et lutifigulus limē eleuans marito iniūxit vt manum in foueam que apparuerat mitteret. z quecūq; inueniret extraheret. Quod z fecit. Nam p̄mo imaginez quādam cerā in lou-

60161

gifu dñe vnus palme vndiq̄ pfo-
 ratā habentis duos acus ex aduer-
 so p latera ad modum quo ipa pun-
 ctiones a sinistro latere vsq̄ ad dex-
 trū, ⁊ econuerso pfererat extraxit.
 Demū pecias pāniculorū diuerlas.
 plurimas res tam in granis q̄ in se-
 minibus ⁊ ossibus p̄tinētes sicq̄ il-
 lis in ignē plectis ego q̄dē pualui.
 s̄ nō ex toto. Mā lz torture ⁊ p̄ficti-
 ones cessassent appetitusq̄ comedē-
 di rediisset. ex integro tñ p̄stine sa-
 nitati vsq̄ in p̄ns minime sum resti-
 tuta. Et cum apud lutifigulū ipor-
 tune instarem. An hoc q̄ p̄stina sa-
 nitas nō rediret. R̄ndit. Sūt ⁊ alta
 instrumenta alibi abscondita q̄ inue-
 nire nō valeo. Et q̄liter tūc p̄ma in-
 strumenta reposita agnouisset dum
 inquirerē. R̄ndit. Ex amore q̄ am-
 cus amico reuelare solet hec cogno-
 ui. An dum adulterā peccabar ⁊ mi-
 hi vicinā agnouit. Ideo argumētuz
 sup eā cepi suspicatonis hec egrotā
 recitabat. Sed quid si singula que
 in illo dumtaxat oppido repta sunt
 dum recitare velles liber vsq̄ foret
 p̄ficiendis. q̄ti em̄ ceci claudi aridi
 ⁊ diuersi irrecti infirmitatib⁹ iuxta
 formā surts ex vehemēti suspitio-
 ne sup maleficas eis huiusmodi in-
 firmitates in genere vel in specie p̄-
 dicentes. ⁊ q̄ talia in h̄cut sentire
 haberēt. vel ad dies vite vel ad mor-
 tem statim p̄cipiendam. Et q̄d fm̄
 eoz auisamenta cicta accidissent.
 vel ad specificatā infirmitatē. vl̄ ad
 mortem alioz. quā em̄ terrā illa va-
 sallis ⁊ armigeris abundat. ⁊ oca-
 dat vicia vbi interdum mulieres p̄-
 cabāt dum illas p̄catas abijcere ⁊
 alias honestas matrimonio sibi co-
 pulare disposuerūt. Karo sine vidi-

eta sup maleficiū inferendū aut vi-
 ro aut vxori dū se speras cernebat.
 thoruz cōiugalīs pseuerabat. Non
 autem viris tm̄ q̄stuz mulieribus eo
 vt pie estimari potest illis interēptū
 aut arefactis priores amasias p̄ca-
 re haberent. Nam ⁊ cocus quidam
 archiducis dum iuenculam hone-
 stam ⁊ alienigenam duxisset malefi-
 ca eius amassa in publica via alijs
 honestis p̄sonis audieribus iuencu-
 cule maleficiū ⁊ mortē p̄dixit extē-
 sa manu dices. Mō diu de tuo mari-
 to gaudeb. Statim sequenti die le-
 cto decubuit. ⁊ post paucos dies de-
 bituz vnuerse carnis psoluit in ex-
 tremis prestādo. En sic mortōz qd̄
 illa suis maleficijs r̄o p̄mittēte me
 interimē. ⁊ vsq̄ p̄ meliorē deo sibi
 alias nuptias in cel̄ disponēte. Sic
 deniq̄ p̄ maleficia. miles qdam vt
 publica fama testat interemptus fu-
 it sic ⁊ alij plures q̄s rectare omit-
 to. Inter quos ⁊ domicellus qdam
 dñi ad nutū amasie secum p̄noctare
 nolebat. ⁊ p̄ famulū suū qd̄ ea no-
 cte sech̄ certū negociū p̄peditus p̄-
 noctare nō posset. ei indicass. Illa
 indignata famulo int̄iixit. dicas do-
 micello. Mō diu me vexabit. sicq̄ ⁊
 sequētī die infirmatus. post paucos
 dies sepultus. Sunt ⁊ tales malefi-
 ce que iudices solo aspectu ⁊ oculo-
 rum intuitu maleficiare sciūt. quod
 etiam nullam molestiam eis inferre
 publice se iactātes. s̄ ⁊ q̄busq̄ p̄
 criminalibus causis defentis ⁊ gra-
 uissimis tormētis p̄ dicenda verita-
 te expositis taciturnitatē inferre sol-
 unt q̄ nunq̄ eozum facinora detege-
 re poterunt. Sunt ⁊ que imaginē
 crucifixi flagellis ⁊ cultris impingē-
 do ob maleficia perpetranda cum

turpissimis verbis p̄tra gloriosissimē virginis Marie puritatē ⁊ no-
strī saluatoris ex e^o intemerato vte-
ro natiuitatē debonestauerūt vba
illa ⁊ singulos actus recitare nō ex-
pedit cū nimis sint p̄ioꝝ aurīū of-
fensiuā. In scriptis tamē redacta et
reposita sunt put baptisata quedā
iudea ⁊ alias iuueculas induxerat
quarum vna vialpurgis nomie eo-
dem anno in extremis posita duz a
circūstantibus ad confessionē pec-
camētū hortaret̄ exclamauit. Cor-
pus ⁊ animam tradidi dyabolo nec
spes mihi adest venie. ⁊ sic defun-
cta. Singula hec nō ad ignominia
sed ad laudē ⁊ gloriā illustrissimi
archiducis conscripta sunt cū reue-
ra vti catholicus princeps ⁊ precipuus
fidei zelator in exterminū ea-
rum cū assistentia reuerēdissimi or-
dinarij b̄ticeū. non mediocriter la-
borauit. Recitata sūt potius in de-
testationē ⁊ odiū tantī criminis vt
q̄ infurias hominū vlcisci non desi-
stant. quō infurias creatoris ⁊ fidei
cōrumelias etiā nō habendo ad rē-
poralia dāna respectū sufferre pos-
sunt. omniū em̄ eorum hoc precipu-
um fundamentum fidei videlicet ab-
negatio existit.

Super modum quo obstetrices
malefice in aora dāna inferunt duz
infantes aut interimunt aut demo-
nibus execrando offerunt.

Capitulum xiiij.

Ec pretereū

n̄ dum est de nocumentis a
malefics obstetricib⁹ pue-
ris illatis. Et primo quō interimūt
Secdo quō demonibus offerent lo-
execrāt. In diocesi nāq̄ argētīnēsi

⁊ op̄t̄do zabernio mulier quedam
honestā ac beatissime virginē Ma-
rie plurimū deuota hunc casum re-
ferre sibi accidisse singulis eius ho-
spitū quod publice tenet: nigrā ha-
bens aquilā pro inter signo frequē-
tantibus cōmemorat. Aviro inquit
legitimo sed iam defuncto imp̄ gna-
ta. Abi dies partendi appropinqua-
rent. Mulier quedam obstetrix vt
sp̄am ad obstetricandū puerū acce-
ptaret importune instabat. Et ego
cōscia de eius infamia licet aliā mi-
hi assumere decreuissem. Verbis tñ
pacificis quasi suis annuere vellem
petitionibus me simulabā. Aduent
ente aut̄ tpe partus cum aliā obste-
tricē conduxissem. Illa prior indig-
nata quadā nocte cameram meam
euolutis vix octo diebus cū duab⁹
alijs mulieribus ingredit. Et lecto
appropinquātes in quo iacebā. Cū
maritū meum quī in altera dormie-
bat camera vocare voluissem singu-
lis membris ⁊ lingua ita remāsi vt
ribus destituta qđ dempto visu cuz
auditu nec pedicam mouere potuis-
sem. In medio ego illarū duarum
stans malefica: hec verba protulit.
Ecce hec pessima mulieruz quā in
obstetricē me recipere noluit impu-
ne nō trāssibit. Et cū alie due a late-
re stantes, ro ea supplicaret dicen-
tes tamē nūq̄ alicui ex nostris no-
cuit. Malefica subiūxit. Nāc mihi
quā displicentiā fecit suis intesti-
nis aliqua immittere volo. Sic ta-
men q̄ infra dimidiū annuz nullos
p̄ter vos dolores sentiet h̄ illo euo-
luto satis cruciabit. Accessit ergo ⁊
ventrem cuz manu tetigit. Mihiq̄
videbat̄ quasi intestinis extractis
certas res quas tamen videre non

potui intromitteret. Illis ergo abe-
untibus cum vires ad clamandū re-
cuperassem maritum quōtotius voca-
ui et rem gestam denudavi. Cū au-
tem illam causam puerperio assigna-
re vellet dicens. Eos puerpere plu-
rimis illusionibus et fantasijs labo-
ratis. nec quorū modo dictis meis
fidem adhibere volebat. adiūxi. Ec-
ce spacium p̄ āno dimidiō mibi do-
navit. quo elapso si nulli cruciatus
supruent dictis tuis fidem adhi-
bebo. Consimilia deniq; verba filio
clerico qui et ptunc archidiaconus
ruralis erat protulit cum et ipse visi-
tationis gratia illo die eam frequen-
tasset. Quid plura sex mensibus ad
punctum evolutis internoꝝ viscerū
futura subito sp̄as tam dire inuasit
vt nec diebus nec noctibus a clamo-
ribus omnes inquietādo abstinere
potuisset. Et quia vt p̄missus est de-
uotissima virginis et regine misericor-
die extitit in pane et aqua singulis
sabbatinis diebus ieiunando. Ideo
et p̄ ipsius suffragia credidit se libe-
rari. Unde et quadam die vbi opus
nature p̄ficere volebat. tūc omnis il-
la immundicia e corpore prupit. Et
aduocans maritum cum filio dixit.
Sunt ne res iste fantastice. Nonne
dixi post dimidiū anni spacium ve-
ritas cognosceſt. Aut quis vidit vn-
q; sp̄inas ossa simul etiam ligna me
comedisse. Erant em̄ spine rosarū in
lōgitudine vnus palmi cū alijs va-
rijs innūero rebus immisse. Insup
vt in p̄ma parte operis ex illius fa-
mule reducte ad penitentiā in Bri-
tanniā confessione paruit maiora dā-
na fides circa hāc heresim malefica-
rum ab obstetricib; inferunt qd; etiā
quārdā p̄fessio q̄r postmodū icinera

te fuerit luce clari⁹ demonstrauit. Hāc
in dyocesi Basilienēsi et oppido Ban-
gāz icinera facta fuerat vltra. xl.
pueros necasse p̄ modum talem vt
quando ex vtero egrediebant acum
capitibus eoz p̄ verticem vsq; in ce-
rebrum infixit. Altera deniq; in dy-
ocesi Argentinēsi pueros absq; nu-
mero puta quia de numero non cō-
stabat se iteremisse facta fuerat. Ta-
liter autem deprehēsa. Nam vbi ex
vno oppido in aliud causa obstetri-
canda mulier em̄ quādam vocata fuis-
set. officio suo completo dum ad p̄-
p̄ria redire volebat vbi portam op-
pidi extitit casu brachium pueri re-
cēter nati ex lintheo quo p̄cincta
erat cui et inuolutum brachium fue-
rat ad terram cecidit. q̄ viso ab his q̄
infra portam sedebant dum illa p̄-
terisset leuatam e terra vt putabant
peciam carnis cautijs intuebant. et
cum non peciam carnis sed brachi-
um pueri p̄ articulos mēbroꝝ agno-
uissent consilio cum presidentibus
habito et inuento q̄ infans ante ba-
ptisimum decesserat brachioq; care-
ret. malefica capitur. questionibus
exponitur. et crimen defegitur. sicq;
vt predictum est absq; eius numero
se infantes interemisse cognouit.
Qua autem de causa vtiq; presumē-
dum q̄ ad instantiam malignozum
sp̄rituum etiam eis interdum inui-
tis talia facere cogūtur. Nouit em̄
dyabolus q̄ ab introitu regni cele-
stis propter penam damni aut origi-
nale peccatuz tales pueri sequestrā-
tur. Unde etiam diutius finale iudi-
cium protrahitur sub quo eternis
cruciatibus deputabuntur. cum eo
tardius numerus electozū comple-
tur. quo completo mundus consum-

mabit. Et vt in premiffis tactus est
 fuafu demonfōꝝ ex huiufmodi inē-
 bzis vnguenta earum vifibus acco-
 mada conficere habent. ſ; z hoc hor-
 renduz facinus ſilentio p̄tereundū
 in deteſtationem tantū criminis nō
 eſt. Nam vbi infantes non interi-
 munt: tamen illos demonibus exe-
 crando p̄ hūc modum offerūt. Ma-
 to em̄ infante obſterrix vifū puerpe-
 ra malefica p̄ ſe nō exiſtit. tunc qua-
 ſi quid operis pro infantis refocil-
 latione actura ipſam extra cameraz
 deportat. z ſurſum eleuans p̄ncip-
 ti demonfōꝝ ſcilicet Lucifero et
 omnibus demonibus immolant. et
 hoc in loco coquine ſupra ignē. Et
 vt quidam retulit cum perpendiſſet
 vxorem ſuaz tempore partus q̄ pre-
 ter conſuetum modum. puerperarū
 nullam ad ſe ingredi mulierem per-
 mittebat. niſi dumtaxat filiam pro-
 priam que obſterricandi officiuꝝ ge-
 rebat cauſam huiufcemodi experiri
 volens latenter ſe illo in tempore in
 domo occultabat. Unde z ordinem
 ſacrilegij z dyabolice immolationis
 modo predicto perpēdit. cum eo q̄
 vt ſibi videbat per appendiculi in-
 ſtrumentum in quo olle ſuspendun-
 tur infans non ſultus humāo auxi-
 lio. ſed demonis ſurſum vehebatur.
 vnde mente conſternatus cū z hor-
 renda verba pro demonum inuoca-
 tione z alios ritus nephandiffimos
 perſenſiſſet ſubito vt infans baptri-
 zaretur acrius inſtetit. z cum ad ali-
 am villam in qua parrochialis erat
 eccleſia deferendus eſſet. z per pon-
 tem ſup flumen quoddam p̄tranſire
 haberent. ille euaginato gladio ſup
 filiam que infantem gerebat irruit
 dicens alijs duobus ſibi adiunctis

audiētibus. Molo vt infantē p̄ pon-
 tem deferas. quia aut p̄ ſe pōtes gra-
 diet. aut tu in flumine ſubmergeris
 Qua p̄territa cum alijs que aderāt
 mulieribus. z an ne compos eſſet ra-
 tionis inq̄rentes. Res em̄ geſta cū
 cras alias latebat demp̄tis duobus
 viris ſibi cōiunctis. Tunc ille. Peſ-
 ſima mulierum. arte tua magica ſcā-
 dere pēdiculum infantē feciſti. Fac
 z iam vt nullo deferente pontem p̄-
 tranſeat aut in flumine te ſubmergā
 Sicq̄ coacta puerum ſup pontem
 poſuit. z arte ſua demonuz inuocās
 ſubito ex altera parte pōtis infans
 cernit. Baptrizado ergo puero z ad-
 p̄pta rediens cum iam p̄ teſtes ſi-
 liam de maleficio conuincere pote-
 rat. put primum facinus oblationis
 inſinūe. pbare potuiſſz. eo q̄ ip̄e v-
 nicus ille ſacrilego ritui interfuſſet
 apud iudicem poſt tempus purga-
 tionis filiā cum matre accuſat z pa-
 riter incinerant. z factus de ſacri-
 lega oblatione quod p̄ obſterrices
 fieri ſolet detegitur. Sed hic dubiū
 oritur. Quid ne operis aut efficacie
 talis ſacrilega oblatio in huiufmo-
 di pueris efficere valeat. Ad quod
 dici poteſt q̄ ſicut triplici ex cauſa
 hoc demonēs efficiunt. ita z ad tria
 nephandiffima hec eis deferunt.
 Nam p̄mo ex ſupbia eoz que quia
 ſemp̄ aſcendit Juxta illud. Supbia
 eoz qui te oderunt aſcendit ſemper
 querunt q̄tum poſſunt diuinitis re-
 bus z ceremonijs ſe conformare vt
 ſic ſub ſpecte boni apparentis faci-
 llius decipiant. Sic em̄ z virgines
 p̄ueros mares vel feminas experit
 a magis vbi in ſpeculis vel vngul-
 bus maleficoꝝ furta ſublata vel alia
 occulta habent manifeſtare. licet q̄

corruptos idem ostendere valerent
 s̄ tamen vt fingat se false castitatem
 amare quā tamen odit cum castissi-
 mam virginem summe odit. eo q̄ ca-
 put eius cōtriuuit. Genesis. iij. An-
 de sic antipas maleficorū z eis credē-
 tium p̄ infidelitatis vicium sub spe-
 cle virtutis decipiunt. Tercio vt ip-
 sa p̄fidia maleficarū amplius in sui
 augmentum crescat dum a cunaby-
 lis sibi dicatas maleficas seruat. Ex
 his efficit hec sacrilega oblatio tris
 in puero. P̄tio q̄ sicut exterior ob-
 latio fit in rebus sensibilibus dō pu-
 ta in vino. pane. terre frugibus. Et
 hoc in signū debere subiectionis z
 honoris. Juxta illud Ecclesiastici
 xxv. Non apparebis in conspectu
 domini dei tui vacuus. que etiā res
 alijs postmodum p̄phanis vsibus
 nullo mō applicari debent nec pos-
 sunt. Vnde z. r. q. i. Damascenus
 papa dicit. Oblatioes que intra ec-
 clesiam offerunt sacerdotibus tan-
 tummodo p̄tinere. sic tamen vt non
 solum eas in suos vsus p̄uertant. s̄
 vt fideliter dispensent p̄tīm ad ea q̄
 ad cultum diuinum p̄tinent. z p̄tīm
 etiam in vsus pauperū p̄uertāt. Ita
 z talem p̄uez dyabolo in signū sub-
 iectionis z honoris oblatum diui-
 nis vsibus applicari digne z fructu-
 ose subiectionis tam p̄e q̄ p̄ alijs
 quomodo est possibile hoc a catho-
 licis fieri. Quis em̄ dicere p̄t̄ ma-
 teria scelera seu aliena peccata quo
 ad punitionem non redundare in fi-
 lios foras illi qui dictum p̄pheti-
 cū attendit. Filius nō portabit in-
 quitatē patris. Sed quid d̄ illo pas-
 su. Exod. xx. Ego dominus zelotes
 visitās peccata patris in filios vsq̄
 in tertiam z quartam generationē.

Est em̄ hec vtriusq̄ sentētia vt pri-
 ma intelligat de pena spiritali in
 iudicio post siue dei z non in iudicio
 fori. Et est pena que p̄ncipaliter
 tangit animam siue sit pena damni
 vt p̄uatio glorie. siue pena sensus. i.
 cruciationis ignis infernalis. His
 em̄ penis nunq̄ punit aliquis sine
 culpa p̄pria vel contracta q̄tum ad
 originale vel cōmissio q̄tū ad actus
 le peccatum. Secunda dō auctori-
 tas quia intelligit de imitatoribus
 paternorū scelerū. vt Brattanus ex-
 ponit. i. q. iij. §. quibus. Vbi etiam
 dat alias expositiōes. ideo alijs pe-
 nis quibuscūq̄ in iudicio dei punit
 quis non solum p̄ culpa sua cōmissa
 vel committenda vt scilicet cūste-
 tur. s̄ etiam p̄ culpa alterius. Nec
 valet si dicat q̄ tunc punit sine cau-
 sa z sine culpa que debet esse causa
 pene. quia iuxta regulam iuris sine
 culpa nisi sub sit causa non est aliq̄
 puniendus. vnde z dicere possumus
 q̄ semp̄ sup̄est causa etiam iustissi-
 ma. licet nobis ignota. xxiiij. q. iij.
 Zug°. z si sup̄ actionem facti p̄fun-
 ditatem iudiciorū dei penetrare nō
 possumus. veritatem v̄z scimus
 esse quod dixit z iustum eē qd̄ fecit.
 Est tū distinctio in pueris oblatiis.
 eo q̄ loquendo de innocētibus qui
 non p̄ matres maleficas. s̄ p̄ obste-
 trices demonibus offerunt z rapiti
 tur occulte vt dictū est supra ab am-
 plexibus z vtero honeste m̄ris q̄ ra-
 les innocentes nō adeo deserunt vt
 imitatores efficiant̄ tātoz scelerū. s̄
 imitatores paternarū virtutum. hoc
 pie credendum est. Secundum qd̄
 efficit hec sacrilega oblatio ē. q̄ si
 cur in oblatōe qua homo seip̄ in dō
 offert in sacrificiū recognoscit deus

sui principii & finē: qđ quidē sacrificiū dignius est oībus sacrificijs alijs exterioribus ab eo impensis. **Iuxta illud. Sacrificiū deo spiritus tribulatus cor contritū & humiliatum deus nō despicias. Et hoc quod ad principii creationis & finē glorificationis. Ita & ipsa malefica puerum offerens diabolo: eius animas & corpus tanq̃ suo principio et fini damnationis eterne commendat. An & nō nisi miraculose a solutione tanti debiti liberari poterit. Solum quedam hystoria immo & plures recitari de pueris ex materno utero demonibus improuisse et ex aliqua passione & cōmōtione mentis a matribus oblati & qualiter cum maxima difficultate in adulta etate a demonum iurisdictione quā diuina pmissione sibi usurpabāt liberari potuerūt. de quibus liber exemplorū beatissime virginis Marie refertur noscitur specialiter et de illo qđ p summū pontificē dñi liberari a vexationibus demonū nō poterat. missus tandem ad quendam virum sanctū in orientalibus partibus degentē cuius magna adhuc difficultate per intercessionē ipsius gloriosissime virginis ab illa iurisdictione ereptus fuit. An si in vltionē vnus improuisse nō dico oblationis sed exhibitio nis vbi mater ex indignatione duz tapat sup copulā carnalē vtro exhibendaz cum dixisset maritus spero inde fructū puenturū. Et illa reple cans. Sit fructus ille diabolo datus. tanta seueritas diuine punitōis patuit quāta credit seutē vbi tanta diuine maiestatis cernit offensa. Terctuz qđ hec sacrilega oblatio cōstitit esse habitualis inclinatio ad hutus-**

modi maleficia hoibus iumentis & terre frugibus inferēda. **Hutus ratio assignari pōt ex his qđ fin Tho. scda scde. q. cvliij. sup punitōnē temporalē qua aliqui ppter alienas culpas puniunt deducunt. Dicit enī qđ qz filij sunt fin corpus res qđ dam patris & serui & animalia res dñorū. Et cū aliquis sit punitēdus in reb⁹ suis oib⁹. ideo & filij puniunt plures p parētib⁹. Et differt hec ratio ab illa qđ supra tacta fuit de pctis patruz qz deus visitat in filios vsqz in terciā & quartā generationē. Quia vt ibi tactū est hoc intelligit de imitatoribus paternorū scelerū. Hec aut ratio pcludit de punitōne filiorū p parētib⁹ vbi nō imitāt paterna scelera in actu p mala opa s̃ tm̃ in habitu. sic enī & filius natus ex adulterio dauid mortuus fuit q̃ciritus. Et aialia amelechitarum iussa sunt inēfici q̃uis et in hinōi sit rō mystica. vt h̃r. j. q. iij. §. paruulos. Ex q̃bus oibus nō incōuenienter dī qđ hinōi pueri semp ad maleficia perpetrandavīqz in finē vite inclinānt. Sicut enī deus suaz oblationē sc̃tificat vt sanctorū gesta demonstrāt vbi parētes sobolem ex eis procreandā deo dicassent. vtiqz & diabolus suā oblationē inficere nō cessat ex veteri et nouo testamēto q̃si innumera possent gesta deduct. sic enī plures patriarche et pphete vt Isaac samuel sampson. Sic etiā alexius nicola⁹. & alij innumeri gratijs plurimis ad sanctitatem vite fuerunt prouēti. Experiētia deniqz demōstrat semp filias maleficarū in cōsimilibus tanq̃ imitatrices maternorū scelerum esse diffamatas. immo & totam quasi pgentem esse infectā. Et hui⁹ qđ dē-**

et omnium precedentium ratio quia superstitem semper habet relinquere et in augmentum illius perfidie summis conatibus ex pacto cum demone intento tendere. Quoniam enim contingere posset quod septissime reperitur est puellas impuberas ut octo vel decem annorum tempestates et grandines concitasse nisi ex tali pacto sub tali oblatione sacrilega diabolo per matrem maleficam infantem execrasset. nec enim per se pueri talia ex fidelis abnegatione prout adulte malefice a principio facere habet efficere possent cum nec altitudo fidei articuli fortassis noticiam haberet. Et quibus gestis aliqua in medium producamus. In partibus enim sue uie dum quidam villanus segetes in campis cum filia paruula uix octo annorum conspiceret decreuisset et propter siccitatem terre pluuiam apud se ruminans et speres optasset dicens. Heu quando ueniet pluuiam. Puella audiens uerba patris ex simplicitate animi dixit. Pater si pluuiam desideras faciam quod cito ueniat. At pater. Tu hec tibi nosciscis ne pluuiam procurare. Respondit puella utique et ne dum pluuiam. sed et grandines et tempestates conctare scio. Et pater. Quisnam te docuit. Respondit mater mea. uerum quod mihi inhiabit ne altitudo hoc indicare. Tunc iterum pater. Et quod te docuit. Respondit. Me commisit uisus agros: quem omni hora ad quecumque petra habere possum. at pater. Vidisti ne illum. Respondit. Eidi interdum viros introeuntes et exeuntes ad matrem. Et cum interrogassem qui nam essent. Respondit. Sunt nostri magistri quibus etiam te tradidi et commisi magni fautores et diuites. Territus pater. An ne illa hora grandinem cita

re posset inquisit. Et puella. Attos si modicum aque habuero hoc factum. Tunc pater puellam per manus ad torrentem deduxit. Fac inquit. hoc tamen modo super agrum nostrum. Tunc puella manum in aquam misit et in nose sui magistri iuxta doctrinam matris mouit. et ecce tamen modo pluuiam agrum illum perfudit. Quod cernens pater. Fac inquit et grandinem. sed tamen modo super unum ex agris nostris. Quod cum iterum puella fecisset pater de expertentia certificatus uxorem apud iudicem accusauit. Que capta et contra incinerata fuit et filia denuo baptisata et deo dicata amplius illa efficere non potuit.

Sequitur super modum quo iumentis malefice uaria nocumeta inferuntur
Capitulum. xiiij.

Tiqz a forti-

v orum cum apostolus dicat. In quibus deo cura est de bobus uolens per hoc innuere. Quod omnia subsint diuine prouidentie tam homines quam iumenta utrosque iuxta modulum suum seruans ut psalmista ait filij tamen hominum sub tegmine et protectione alarum amplius gubernantur. Si inquam homines diuina permissione per maleficos affliguntur innocentes. iusti et peccatores. parentes denique in filiis qui res sunt continent ad eos. Cum etiam iumenta terre fruges similiter de rebus hominum existunt utique et super illos uaria nocumeta posse a maleficis inferri nemo dubitare diuina permissione concurrente presumat. Sic enim Job a dyabolo percussus cuncta iumenta perdidit. sic denique nec minima reperitur uillula ubi mulieres

mutuo vaccas inflcere lac eas puare z sepissime intertinere nō cessant. **A** mīnimo autē nocumēto inchoando qđ de priuatione lactis estimari potest. **S**i de modo quod id efficere valeant querit. **R**esponderi pōt qđ qđ fm Albertum. iij. de aīalibus. **L**ac de natura sit mensurū in quolibet animalī. sicut etiā fluxus ali⁹ in femina vbi nō restringit talis flux⁹ aliqua infirmitate vel ex cōdītione nature vel ex accidētali infirmitate tūc restringit aut aufertur interdū maleficali opere. **E**x cōdītione autē naturali lac restringit post pceptuz fetū. **E**x infirmitate vero accidētali sicut plures ex cōmestione alicui⁹ berbe que ex natura lac restringere habet z vaccam alterare. **E**x maleficio autē talia procurāt varijs modis. **Q**uedā em nocturnis temporib⁹ et sacratioib⁹ vtiq; ex inductione diaboli ob maiorē offensam diuine maiestatis in quocunq; angulo dom⁹ sue se collocant vixcum inter cruras habentes. **E**t dū cultrū vel aliquod instrumentū in parietem aut colūnam infigunt. z manus ad mulgendum apponūt tunc suū dyabolum qui semp eis ad oīa cooperat inuocāt. z qđ de tali vacca ex tali domo qđ sanior z que magis in lacte abūdat mulgere affectat proponit tūc subito dyabolus ex mamillis illi⁹ vacce lac recipit. z ad locū vbi malefica residet et quasi de illo instrumento suat reponit. **H**ec quidem populo predicando nemo propterea ex eis informatur. quia quātūcunq; quis demonem inuocaret z per nudā inuocationez hec se posse efficere estimaret. seipsum deciperet. quia caret fundamēto illius perfidie. quia sez

omagium non prestittit z fidem non abnegauit. **H**ec ideo posui cū plures hec et alia que posita sunt estimant populo non esse proponenda propter periculum informationis. cum sit impossibile aliqūe per predicationem posse informari ratione tacta. **P**ortus autem sunt in detestationem tanti criminis. et vt iudices in vltionem tanti sceleris scilicet fidei abnegatiōis amplius inardescant sunt predicanda. licet nō semper. plus etiam ponderant seculares huiusmodi temporalia damna. cum magis terrenis implicantur affectionibus q̄ spiritualibus. **U**nde et cum eis talia posse fieri affirmantur in punitionem ipsorum amplius seculunt. sed tamen astutiam dyaboli quis explicare potest. **N**ouī illos in quadam societate cōstitutos qui dūz tempore **M**ay butyrum maycum comedere affectarent eis in itinere existentibus z in prato circa torrentem confedentibus. vnus ex eis quo pacto cum demone per antea siue tacito siue expresso inīto dixit. **E**go optimum butyrum ad modum procurabo. **E**t statim depositis vestimentis z torrentem intrans non stando sed sedendo contra aque fluxum dorsum vertebat. **E**t ceteris conspicientibus ipse dum certa verba protulisset et aquam manibus post tergum mouisset. post paululum butyrum formatum ad modum quo villane tempore **M**ay vendere in foro solēt in magna quantitate apporauit. **E**t alijs gustantibus optimū fuisse butyrum affirmarunt. **Q**ua ex re colligitur pmo hunc de sua practica fuisse certuz. vel quia mere maleficus

per expressum pactum cum demone inritum. Vel quia per tacitum pactum nouit sibi dyabolum ad vota affuturum. Si quidem primū tunc nō indiget discussione quin verus maleficus fuerit. Si autem secundum tunc vsus suffragio dyaboli fuit eo q̄ sibi oblatuſ et execratus a matre vel obstetrice fuerit. Quod si quis obijceret dyabolum fortaſſis appoſtaſſe butyrum sine aliquo pacto tacito vel expreſſo. ac etiam abſq̄ oblatione aliqua vt premititur. facta. Reſponderetur q̄ nunq̄ aliq̄s vſitū ſuffragio dyaboli in conſimilibus operibus sine eius inuocatione. quia ipſo facto cum quis demonis auxilium petit contra fidem vt apoſtata agit. Iuxta determinationem doctoris in. ij. ſen diſt. viij. ſup difficultatem. Vt ſuz auxilio demonum vti ſit apoſtaſia a fide. Nā cū alijs doctoribus Albertus magn⁹ licet cōcordat tamen magis expreſſe dicit q̄ ſemper in talibus eſt apoſtaſia verbi vel operis. Si enim inuocationes conſurationes. fumigationes. ⁊ adorationes ſiāt. tūc aperit pactum inritū cū demone abſq̄ hoc vicz q̄ aliquis corpus ⁊ animam cuz fidei abnegatione in toto vel in parte tradat. quia per hoc q̄ ipſum inuocat iam committit apoſtaſiam verborum apertam. ſi autem non ſit inuocatio verboruz ſed ſolummodo ſit opere ſimplici. quia ſciz tale opus facit quod non niſi demonum auxilio effectum ſortiri poſteſt. Tunc ſiue faciat illud inchoando in nomine dyaboli. ſiue per alia verba ignota. ſiue abſq̄ omni verbo. Illa tamen intentione vt dictū

eſt. tunc vt ſubdit Albertus eſt apoſtaſia operis quia illud opus expectatur a demone. Cum autem expectare aliquid a demone vel aliquid percipere per ipſum. ſemper eſt fidei contumelia et ideo apoſtaſia. Vnde et hic concluditur q̄ quocūq̄ modo preſatus magus hoc procurauit vtiq̄ per pactum tacitū vel expreſſum procurauit. Et veriſimiliter ſi abſq̄ pacto expreſſo qd̄ tunc vt malefici facere ſolent per tacitū occultum pactum vel ex ſe vel a matre aut obstetrice inritum talia efficit. Et dico ex ſe quia tantummodo opus exercuit effectum a dyabolo expectans. Secundum quod colligitur ex illa vel conſimili practica eſt q̄ quia dyabolum nouas rerum ſpecies condere non poſteſt. Ideo vbi tam ſubito naturale butyrum ex aqua proſupit. hoc virtute demoni non aquam in lac mutando. ſed vel butyrum alibi ex loco reſoſito accepit ⁊ illi ad manus tradidit vel ex lacte naturali hoc ex naturali vacca recipiendo ⁊ ſubito vt ſic coagulando in naturaz butyri. quia q̄ ars mulierum per ſpactum temporis efficit butyrum formando. hoc ipſe in breuiſſimo tempore effecere nouit ⁊ tunc illud ſibi obtulit. Ad idem reductur modus quo aliqui ſuperſtitioſi vinum aut alia neceſſaria non habentes. nocturnis tēporib⁹ tantūmodo flaſcone aut alio vasculū recipiūt. ⁊ dū p̄ vicum aliquē incedūt ſubito vas vino ſimpletū reſortant. Tūc em̄ dyabolum vinū naturale ex aliq̄ vafe recipiēdo illi flaſcone impleuit. Sup̄ modū aut̄ quo alia ⁊ tumēta malefici interſum̄.

Dicere oportet q̄ sicut homines ita et iumenta tactu et visu. vel visu tm̄. vel vbi subterlimen ostij ipsius stabuli aut vbi solent adaquari maleficium aliquod seu instrumentū maleficij reponūt. Sic em̄ et iste in Ra uenspur̄g incinerate. De quibus et infra patebit semp̄ ad instantiā demonum vbi meliores equi aut pin guloza iumenta erāt maleficare habebāt. Et dum interrogate fuissent p̄ quē modū talia efficerēt. Respōdit vna nomine Agnes q̄ subter līmē ostij ipsius stabuli certas res oc cultarēt. Et interrogata cuiusmodi res. Respōdit. *Diuersarū specierū animalū ossa. Et vterus. In cui⁹ nomine hoc faceret interrogata respōdit. In nomine dyaboli et omnīū aliorū demoniorū. Sz et altera nomine Anna que dū vni ex ciuibus successine vigintitres equos maleficis set. quia vector erat. Ultimatiū duz viceliū quartum emisset et iā ad extremā paupertatem deuenisset. vector stās in ostio stabuli dixit ad maleficā que et in ostio domus sue stabat. Ecce iam em̄ equum promitto deo et sue matri si equus ille moriet q̄ manibus meis proprijs te interficiā. Sicq̄ territa maleficā equū sibi intactū reliquit. Dum autē capta et interrogata fuisset p̄ quem modū talia effecisset. Respondit se nil aliud nisi foueā fecisse. Qua facta dyabol⁹ certas res iposuisset sibi ignotas. Qua ex re colligitur q̄ tantummodo aut manum. aut visum apponere habent. Et hoc vt quoquo modo malefica cooperet. alias em̄ dyabolo seuendi in creaturas factitas non pmitteretur vbi malefica non concurreret vt prius tactum est. Et*

hoc htingit p̄pter maiorem effensaz diuine malefatis. Sepissime etiam a pastoribus visa sunt. q̄ certa animalia in campis dum tres aut quatuor saltus in aerem fecissent subito in terraz collapsa interierūt. Et hoc vtiq̄ demonum ad instantiā maleficarum virtute in dyocesi Augustiēsi inter oppidum Fyessen et mōtem ferrerium. quidaz prediues asseruit sibi et alijs vltra quadraginta iūmēta in bobus et vaccis in alpihus fuisse maleficata. Et hoc infra anni spacium nō peste aut aliqua infirmitate p̄cedēte. Et p̄ inter signo dixit q̄ vbi peste aut alia casuali infirmitate moriunt nō subito s̄ paulatiz et successiue deficiūt. Illud aut maleficū subito abstulit oēm vigorē ita q̄ ab omnibus iudicabat illa maleficij fuisse interempta. *Dez talē annotauit numex. estimo tamen q̄ ampliozem exp̄ssit. hoc tm̄ verissimū q̄ in p̄ribus et p̄cipue in alpihus plurimum iumenta asseruntur maleficari. Quod genus etiam maleficij vndiq̄ diffusum noscitur. Aliq̄ similia infra in capitulo de remedijs ad hibēdis contra maleficia iumentoz discutient.*

Sup̄ modū quo grandines et tētestates concitare ac etiam fulgura super homines et iumenta fulminare solent.

Capitū. xv.

Eniq̄ qd̄ de

o mones et sui discipuli talia maleficia in fulminibus grandinibus et tempestatibus cōcitare possint. Et hoc accepta potestate a deo quo ad demones. seu eius permissione. quo ad ipsius

discipulos sacra scriptura Job. j. et ij. testat. vbi accepta prate a deo statim demon procurauit vt fabel quingenta fuga boum et quingenta afinas auferrent. et deinde ignis de celo descendens. septem milia camelorum consumeret. tandem etiam septem filii et tres filie per vehementem ventum et per lapsus domus occumberent et semper pueri. id est famuli multi. vno quoque nunciaret dempto interferunt. vtiq; vlcere pessimo sancti viri corpus puteretur. et vxor et tres amici eius. vt ipsum vexarent grauiter procurauit. Vbi et scriptis Tho. in postilla sua super Job ita loquitur. Necessarium est confiteri quod deo permittente demones per turbationem aeris inducere. ventos concitare et facere vt ignis de celo cadat. quibus enim natura corporalis non obediatur ad nutum angelis neque bonis neque malis ad susceptionem formam sed solum deo creatori. tamen ad motum localem natura corporalis nata est spirituali nature obedire. cuius iudicium in homine apparet. nam ad solum imperium voluntatis que subiectiue est in anima mouent membra vt opus auoluntate dispositum persequantur. quicunq; igitur solo motu locali fieri possunt hec per naturalem virtutem non solum boni sed etiam mali facere possunt nisi diuinitus prohibeantur. Venti autem et pluuie et alia huiusmodi aeris turbationes. solo motu vaporum resolutionum ex terra et aqua fieri possunt. vnde ad huiusmodi procuranda naturalis virtus de montis sufficit. hec Thomas. Mala est que nostris exigitibus in mundo sunt. deus velut per suos torores iuste per demones solet infligere. Vnde et glo. super illo psal. ciiij. Vocauit famem super terram et omne

firmamentum panis perit. dicit sic. hec mala permittit deus per angelos malos qui talibus spiritibus sunt. Vocat ergo famem. id est angelum fame positum. Possent et illa que supra notata sunt circa questionem an semper malefici. circa maleficia inferenda habent currere cum demonibus. vbi de triplici nocumeto. et quod interdum demones sine maleficiis varia nocumeta inferunt. cum maleficiis autem demones plus affectant hominibus nocere eo quod cum deus amplius per hoc irritat inde eis maior facultas puniendi et affligendi concedit. Deserunt vnde et illa que doctores super secundo sententiarum. dist. vi. An locus sit conuenienter deputatus malis angelis in aere caliginoso mouent. quod cum tria considerant in demouibus natura officium et culpa. Sicut nature correspondet celum empirium. culpe vero infernus. ita eorum officio cum torores sint et ministri. vt supra tactum est. In punitionem malorum et exercitum bonorum conpetit aer caliginosus. ne videlicet nimis nos infestarent. si in mundo inferiori circa nos habitarent. vnde et in aere et circa spera ignis. actiua passiuus coniungere sciunt. vbi a deo permittuntur. et ignem de celo cadere seu fulgura fulminare procurant. Narrat in fornicario de quodam capro per iudicem. dum interrogaret quomodo ad grandines et tempestates concitandas procederet. et an facile hoc eis foret procurare. Respondit. Faciliter grandines procuramus sed ad libitum ledere non valeamus. Nota custodiam bonorum angelorum. vnde addidit. Eos tamen modo ledere possumus quod destituti sunt auxilio. et quod signo crucis se munit illos ledere non possunt.

Pars secūda

Questio prima

mus. est autem hic nosfer modus. Primo verbis certis in campis p̄ncipē omnīū demonioꝝ imploram⁹. vt de suis mittat aliquē q̄ a nobis designatū percutiat. Deinde veniente certo demone eidē i b̄uio pul lum nigrū immolamus. eundē in altum p̄iciendo in aera. quo a demone sumpto obedit. ⁊ statim aura concitat. attamē nō semper in loca destinata a nobis sed iuxta dei v̄iūtis p̄missionem grandines ⁊ fulmina p̄icit. Narratur etiam ibidē de quodā auctore seu heresiarcha maleficoꝝ factus. qui in bernēsiū territorio ⁊ locis adiacentib⁹ constitutus. publice de hoc gloriari audebat. q̄ quādo cūq; vellet ipse se in omnium emuloꝝ oculis velut murē facere vellet ⁊ dilabi manib⁹ inimicorum suorum letalium et ita etiam capitalium suorum inimicorum manibus sepius euasisse. Quia tamē iusticia cū terminū sue malefice facere voluit. per hostes suos in stuba quadā p̄pe fenestram quēdam sedere dū caute explorabat a sibi insidiantibus. gladijs ⁊ hastis inopinare transfixus ob sua facinora miserabiliter obiit. sup̄stitem tñ discipulū qui hoppoꝛocabat reliquit qui ⁊ supradictū stadeln de q̄ in capitulo sexto mentio fit magistrū fecit. Scuerunt hī duo qm̄ eis placuit terciam partē simi feni vel frumētī aut cuiuscūq; rei de vicini agro nemine vidēte ad p̄p̄iū agrū deferre. grandines v̄iuacissimas ⁊ auras leuias cuz fulminibus p̄curare. in aspectu parentū infantēs p̄pe aquā ambulātes in t̄pam nullo vidente p̄icere. sterilitatem in hoibus ⁊ in

mētis efficere occulta alijs manifestare. in rebus ⁊ corporibus modis quibuscūq; ledere. ictu fulminis nō nunq; quē vellēt interimere ⁊ multa alia pestifera p̄curare. vbi et quā dei iusticia hec fieri p̄misit. Ad eam tamē q̄ p̄ nos reperta sunt expedire p̄uerrere. In diocesi nāq; cōstant. ab oppido Rauenspur̄g ob viginti octo miliaria teuthonica versus saltzburgam grādo seuissimus exortatus. cūctas fruges segetes ⁊ vineas adeo in latitudine vnius miliaris cōtrūerat q̄ tercius annus vix iudicabat frugiferus i v̄nētis. Alij res gesta cū per notariū inquisitionis innotuisset. et qd̄ p̄pter clamorē p̄p̄li inquisitione opus esset duas certi per maleficia immo oēs pene oppidani talia p̄gisse iudicarent. Quare cōsultibus an id cōfiterentibus per quin denam iuxta furtis for mā sup heresim duntaxat maleficarū a nob inquiri. ⁊ ad duas dūtaxat personas p̄e alijs q̄ tamē i paruo numero nō erāt diffamatas p̄uenit. nomen vnius agneris balneatrice alteri⁹ anna de mindelheim quibus captis ⁊ seorsum ad distinctos carceres positos ignorante p̄nitus vna de altera. sequenti mane balneatrix. q̄stionibus leuissimis a rectore seu ciuitatis magistro magno fidei zelatore Gelre cognominato ⁊ ab alijs ex p̄sulis sibi adiectis in p̄sentia notarij expositur. ⁊ licet maleficiū tacturnitatis indubie p̄neg se habuisset. de q̄ ⁊ semper iudicibus tūendum est. eo q̄ in primo aggressu nō iam mulieb̄ sed virilē ato se innoxā affirmabat diuina tñ fauēte clemētia ne tñ facti⁹ ipune

173
 trāsiret. subito libere et a viculis ab
 soluta in loco torture et cūcta flagi-
 tia ab ea perpetrata detexit. Mā a no-
 taro inquisitionis interrogata sup ar-
 culos ex depositioe testiu circa no-
 cumēta hoib⁹ et iumētis illara. ex q̄-
 bus tāviolēt reddebat tāq̄ malefi-
 ca suspecta. cū nemo test⁹ d̄ fidei ab-
 negatōe ac carnali spurcicia cū de-
 mone incubo aduersus eā deposu-
 isset. eo q̄ illa secretissima sint illi⁹
 secte ceremonialia. attamē vbi post
 nocumēta aialisibus et hoibus illa-
 ra vti rea responsa dīffer. cetera oia de
 fide abnegatione et spurcitijs dya-
 bolicijs cum incubo demone pera-
 ctis interrogata publice fatebarur
 asserēs se vltra decem et octo annos
 illi incubo cū oimoda fidei abnega-
 tione succubuisse. quibus expletis
 vbi super grādine p̄fatam. an ne ali-
 quid de illis sciret inquireret. Re-
 spōdit q̄ sic. Et interrogata quō et
 qualiter respōdit. In domo eram et
 hora meridiei demon me accersit
 et vr super campū seu planiciē kup-
 pel sic em noiatur. paululū aq̄ me-
 cū deferēdo me transferrē intunxit.
 et dū interrogassent quid nā operis
 in aqua explere vellet pluuiā se vel
 le causare respōdit. potra ergo ciui-
 tatis extens ipm demonē sub arbo-
 re stantē repperi. Interrogata autē
 a iudice sub qua arboze respōdit.
 sub illa que ex opposito illius tur-
 ris ipm denotando. et interrogata
 quid sub arboze egisset. respōdit de
 anon. vt foueā parūa fodere. et illi
 aquā infunderē intunxit. Et inter-
 rogata an ne pariter confedissent.
 rñdit. me sedente ipē demō stabat.
 Interrogata demū quibus ne verbis
 aut modis aquam mīffer. Rñdit

digito quidē moui sed in noie illi
 dyaboli et omnium alioꝝ demonio-
 rum. Et rursus iudex. Quid actum
 fuit de aqua. Respondit. Disparuit
 et sursum in aerem dyabolus duxit.
 et demum an ne aliquam societam ha-
 buisset interrogata rñdit. ex oppo-
 sito sub tali arboze aliā captā malefi-
 cam Annā videlz Wndeltheym no-
 minādo psodalem habui. qd̄ autem
 egerit ignoro. et finaliter interroga-
 ta balneariꝝ de interuallo tempis
 ab aque assumptōe vsq̄ ad grandī-
 nē. Rñdit. Tāta dilatio fuit quous-
 q̄ ad domū puenissent. Sed et hoc
 mirabile cū sequenti die altera que-
 stionibus etiā leuissimis exposita p̄-
 mo fuisset vtpote digito vix a terra
 eleuata post libere soluta. p̄fata om-
 nia nō discrepādo in minimo. nec q̄
 ad locū. pur altera fassa fuerat. quia
 videlz sub tali arboze. et alteram sub
 alia. nec quō ad tempus. qz hora me-
 ridiei. nec quo ad modū. qz p̄ motio-
 nem aque in foueā immissa in noie
 dyaboli et omnium demonioꝝ. nec q̄
 ad interuallū t̄pta. qz dū eius dya-
 bolus aquam accepisset in sublime
 eleuando. regressa ad domū supue-
 nisse grandinez affirmabat singula
 detexit. Itēqz tertia die incineran-
 tur. et balneariꝝ contrita et cōfessa
 plurimū se deo cōmēdauit asserēs
 se libēt aīo moꝝ vt demons infurē
 as pōset euadere. crucē in manib⁹
 tenendo et amplexando. quā tñ al-
 tera spernēbat. q̄ etiā vltra viginti
 annos incubū demonē cū oimoda
 fidei abnegatione habuerat. primū
 in multis maleficijs hoib⁹. iumētis
 et terre frugib⁹ illatis excedēs vti p̄-
 cessus ad psularū repositus demon
 strā. Sufficiāt illi cū reuera quasi

Innūera circa hmōi maleficia illata recitari possent. S; z de scū fulminis quod sepissime aut homines solum aut cum bestijs. aut cum domibus z horeis psumperint. lz occultiozem z magis ambigua videat habere causam. eo qz als diuina pmissiōe sepe ptingat absqz maleficaz videlz coopatione. tñ vbi sponte ex earz fassionibus talia fecisse seu pcurasse reptum est sup que etiam varia acta z gesta pter ea qz supra tacta sunt deduci possent. Rō etiā suffragat cū ea facilitate qz grādines sic z fulmina pcurare pnt in mari etiā tē pestates Jo ois abiguitas d medio tollit.

Sup tres modos quo viri z non mulieres reptiunt maleficijs infecti p tria capla. z pmo d sagittarijs maleficijs.

Caplm. xvj.

Titulum ad

phis genus maleficij qz vi ri inficunt in tribus spibus. Motādū est ergo pmo de grauitate criminis qz ad maleficos sagittarios in septem horēdis flagitijs. Mā pmo sacratioz die dñice passio nis sexta videlz feria Parasceuen. vt fert infra missarum solennia habent sacratissimam crucifixi imaginem. telo quasi ad metam sagittando. Qzta crudelitas z iniurta saluatoris. Scōo lz sub dubiovertitur an aliā apostasiam verbo vltra illaz apostasiam opis hnt cum deionibus inire. tñ quocūqz mō fiat maior pumelia nō pōt a xpiano irrogari fidei. cū certū sit qz si infidelis pilia ppetraret nullius forēt efficacie in nullo etiā tāto cōplacere aduersario

salutē ope pōt. Ande miseri talis fidei catholice veritate z efficacie potius ppedere deberēt. qz etiā de causa deus hmōi flagitia iuste pmittit. Tercio qz tres aut quatuor iactus p totidē tela hz insigere. z ex psequēti tot fin eundem numerum homines qualibet die poterit interimere. Quarto qz sic de premissts certificatur a demonibus. quod tamen corporali visu illum occidendū pus hnt pspicere z cordis volūtate. vbi ex integro illū ad interimendū flecūt talis qz cūqz loco inclusus se tue ri nō poterit qn tela emissa ferat z p dyabolū ei insigat. Quinto qz sub tali certitudine sagittā emittere valēt vt in casum qz denariū a capite p sagittā deponere absqz capite iessione voluerint hocipm efficere valeāt simillimō z p bōbardā pstricūqz magnā. Sexto qz sup hec efficiēda homagiū tale cum corpis z aie pditoe dyabolo pstare hnt. sup qbus aliqz gesta in mediū pducamus. Mā pn ceps quidā rheni barbatus cognominatus. eo qz barbā nutriebat. cuz ante annos sexaginta adiunctis sibi terris impalibus quoddā castruz Lendenbruneñ. ppter rapinas qz castrenses inde faciebāt obsidendo circūuallasset. habuit in suo comitatu quendā hmōi maleficū Dūcher nose. qui intrū castrēs molestabat qz vno dempto oēs successiue sagittis interemit. Talemqz modū fua uit vt eū quem intuitus fuisset quocūqz se diuertisset p emissam sagittam letaliter vulneraret z occideret. Talemqz tractus qlibet die tres dūtaxat in sua ptate habebat. eo videlz qz tres sagittas imaginis saluatoris infirerat. Cur at dyabolus ternariū

nūq̄ p̄ alijs eligit. estimari pōt q̄ i
 abnegationē scripsit trinitatis B
 efficit. illis autē tribus emissis tra
 ctibus nō nisi in sortē vt ceteri sagit
 tas emittebat. accidit denū vt duz
 quidā ex castrensibus deridēdo ad
 ipm clamasset p̄cker. nonne circu
 lū in porta pendentē illesum p̄mit
 tes. r̄udente illo ab extra noctur
 no tpe nō sed ipm diē captiōis ca
 stri auferā. hoc idē qd̄ p̄dixit adim
 plcuit. nā oibus vt p̄missus est dem
 pto vno interemptis: castrū capst
 r̄ ipse circulū domus sue in rozbach
 bozmacēsis dyocesis appēdit. et sic
 appensum in hodiernū diē cernit.
 qui etiā post a rusticis q̄bus pluri
 mū molestus erat quodā sero cum
 fossorijis eorū instrumētis occidit:
 r̄ in pctis suis morit. Fert deniq̄
 de ipso q̄ quidā de optimatib⁹ duz
 artīs sue exp̄ientiā certā cape volu
 isset. eidē p̄p̄riū filiū paruulū ad ine
 tā posuit r̄ pro signo sup̄ biretū pu
 eri denariū. sibiq̄ mādauit vt dena
 riū sine bireto p̄ sagittā āmoueret.
 cū aut maleficus id se facturū: s̄ cū
 difficultate assereret libētius absti
 nē ne p̄ dyabolū seducere in sut in
 teritū. v̄bis tñ p̄ncipis inductus
 sagittam vnā colari suo circa collū
 immissit. et alterā baliste supponēs
 denarium a bireto pueri sine omni
 nocumento excussit. q̄ o viso dum
 ille maleficum interrogasset cur sa
 gittā colari imposuisset. r̄idit. si de
 ceptus p̄ dyabolū puerū occidisses
 cū me mori necesse fuisset subito cū
 sagitta altera vos transfixissem: vt
 vel sic mortez meam vindicassē.
 Et quidē licz diuina permissio ma
 la h̄mōi in probatōne r̄ castigatio
 nē fidelū fieri sinit. ex aduerso tū in

cōfortationē r̄ gloriā fidel potiora
 miracula: clementia saluatoris ope
 rat. Nam in dyocesi cōstantiensī p̄
 pe castrū hobenzom. ac monasteri
 um monialū ecclia quedā iam de
 nouo cernit cōstructa. in qua huius
 modi imago saluatoris. cuius sagitta
 infixā ac cruore effuso cernitur. cu
 sus miraculi veritas tali ordinī pa
 tuit. Miser enī quidam dum iuxta
 ordinē p̄notatum super tres aut
 quattuor tractus baliste ad inter
 tum aliorū a dyabolo certificari cu
 peret in huius quodam imaginem
 crucifixi sagitta peti r̄ modo quo
 usq̄ in p̄sens cernit transfixit. r̄ dē
 cruo: miraculosus erūperet: miser
 immobiliter diuina virtute gressu
 p̄cussus figitur. r̄ vbi a p̄tereunte
 quodā cur ibi fixus maneret inter
 rogaret. miser caput agitabat bra
 chijq̄ ac manibus quibus balistas
 tenebat ac toto corpore tremēs nil
 respondere poterat. r̄ alter h̄ncin
 de circūspiciens dum imaginem
 crucifixi intuetur. r̄ sagittam in sp̄ā
 cruore effuso speculat. pessime inq̄t
 neq̄ imaginē domini nostri transfi
 xisti: et alios conuocans. attendite
 inquit ne fugam capiat. dū tamen
 vt p̄missum est se de loco mouere
 non poterat. ad castrum cucurrit r̄
 rem gestam narrauit qui concite de
 scendunt r̄ miserū in eodem loco p̄
 sistentē reperunt. r̄ inquirētib⁹
 de casu. dum crīmen falsus fuisset
 ex tōtactu publice iusticie de loco
 mouetur r̄ dignā pro cōmissis viti
 onem per miserabilē mortē recepit
 Sed heu q̄ cogitatu horribile exi
 stit. nec h̄is hūana p̄ueritas ter
 reat vt a similib⁹ flagitijs se con
 tineat. Nam in curijs optimatum

vidiq; vt fertur tales sustentant de suis flagitijs publice in cōtemptū fidei ⁊ grauem offensionem diuine maiestatis. et contumeliā nostri re dēptoris gloriari ⁊ se iactari de talib; pmittunt. Vnde ⁊ tales vtq; ⁊ receptatores defensores ⁊ fautores nedum hereticorū sed ⁊ apostatarū a fide iudicandi sunt ⁊ penis plectēdi subscriptis. ⁊ hoc est septimū. Nam primo ipso iure excommunicati sunt. et fauentes clerici ab omni officio ⁊ beneficio deponunt ⁊ p uantur. nec ad illa restituunt absq; spēali apostolice sedis indulto. Itē prefati receptatores postq; fuerint publicati si in excommunicatione steterint per annū animo pertinaci velut heretici sunt cōdemnandi. que singula sic probant. Nam in ca. vt inquisitōnis. §. prohibemus. li. vi. tangit de non impediendo directe vel indirecte processuz iudicij dyo cesanorū ⁊ inquisitorū in causis fidei vbi tangit p̄dicta pena infligenda post annū. nā dicit primo. Prohibemus districtius. potestatibus dominis tēporalibus ⁊ rectoribus eorundē officialibus ⁊c. si cui placz capitulū perlegat. Deniq; q; ⁊ ipsi malefici cum eorū rectoribus sint ipso iure excommunicati. patz de ipis hereticis maleficis. in ca. ad abolen dam. in princ. ⁊ in ca. excommunicati uimus. primo ⁊ presertim ⁊ breuius in ca. excommunicamus. secundo. de here. vbi sic dicit. Excommunicamus et anathematizamus vniuersos hereticos catharos paterinos. et infra. ⁊ alios quibuscūq; nomini bus censeant ⁊c. Et nota super quibuscūq; nomibus. de creditibus autē ⁊ receptatoribus ⁊ ceteris lu-

pradictis habet in ca. excommunicamus. j. §. credentes. vbi sic dicitur. Credetes preterea receptatores defensores ⁊ fautores talium excommunicationi decernim; subiaccere ⁊c. ⁊ in ca. excommunicam; .ij. tanguntur plures pene q; incurrunt infra annū cū ipis clericis vbi sic dicit. Receptatores fautores et defensores excommunicationi decernimus subiaccere. vt postq; quilibet talium fuerit excommunicatione notatus si satisfecerit cōtempserit infra annū. extunc ipso iure sit infamis. nec ad publica officia seu consilia. nec ad eligēdos aliquos ad huiusmodi nec ad testimoniu admittant. sint etiam intestabiles. vt nec testandi liberam habeat facultatē. nec ad hereditatis successionē accedat. nullus preterea ipsi super quocūq; negocio respondere cogat. ⁊ si forte iudex extiterit eius sententia nullā obtineat firmitatē. nec cause aliq; ad eius audientiam proferant. si fuerit aduocatus nullatenus eius patrocinium admittatur. Si tabellio instrumenta confecta nullius sint momenti sed cum auctore damnato damnent et in similibus idē precipimus obseruari. Si vō clericus fuerit ab omni officio ⁊ beneficio deponat. vt in quo grauior est culpa. maior exerceatur vindicta. Si qui tales autem postq; ab ecclesia fuerint denotati euitare cōtempserint excommunicationis sentētia vsq; ad satisfactioez idoneā percellant. Sane clerici nō exhibeant huiusmodi pestilentibus ecclesiastica sacramēta. nec eos xpiane psumant tradere sepulture. nec elemosynas aut oblatioez eorū recipiant. alioqn suo puent officio. ad

quod nequaquam restituant absque indul-
to sedis apostolice specialiter. Sicut denique et
aliter pene quam plures super predictos etiam
si non persistat per annum a quo pertinaciter super
eorum vel filios et nepotes qui ab episcopo
et inquisitorum perit peruari seu peratos de-
nunciari. Dignitatibus personarum et
omnibus honoribus ac beneficiis ecclesia-
sticis et officiis publicis quibuscumque
Iuxta capitulum. ut commissi. §. p. uandi. de
here. li. vi. intelligitur tamen si impenite-
tes extiterint. ut in ca. statutum fel-
cis. e. li. et ti. Item quod etiam ipsorum filii
vel ad secundam generationem sunt per-
uati omni beneficio ecclesiastico et offi-
ciis publicis. ut in. c. quecumque. §.
heretici. eo. li. intelligitur tamen qui
per paternam et non per maternam lineam de-
scenderunt. et etiam de impenitentibus
ut in alle. c. statutum. Item quod illis sup-
ple credentibus. receptatoribus. de-
fensoribus et fautoribus eorum sit ap-
pellatio et proclamatio beneficii
interdicta. p. t. in. c. ut inquisitor. e.
li. ubi tamen archidiaconus super. c. e. intel-
ligitur ut postquam per suam esse tales sunt
declarati tunc non perit. an autem suam
si in aliquibus aggravant seu indebitum
fatigant appellare perit. plura alia
possent deduci si ista sufficiant. Pro
ampliori tamen promissorum intelligentia alia
qua sunt discutienda. Pro quo quod si prin-
ceps vel secularis potestas iuxta pro-
fata gesta ad devastacionem alicuius
castri iusto bello aliquem hominem male-
ficium secum recipiat. et eius assistentia ty-
rannidem malorum committat. nunquam totum
exercitum vel fautores et receptatores
talium sunt iudicandi. et predictis penis
mulctandi. Rationandum videtur quod quia pro-
pter multitudinem rigor iusticie est te-
perandus. de. xl. constitueret. Item licet
principalis et eius assessores et consili-

arii. tanta fouentes oino sint ipso iure
penis prefatis inuodati. ubi moniti ab
eorum ordinariis non desisterint cum iam
vel receptatores fautores iudicant
Iam et ipsi penis subiiciunt. reliquus
tamen exercitus cum absque eorum consilio et
consilio et fauore talia fiant. imo pro
defensione reipublice sua corpora ex-
ponere sunt parati. Item fortassis in factis
maleficiis complacencia habeat tamen cen-
suram illam excoicacionis euadunt. Item rea-
tum illud in eorum confessione agnoscere ha-
beant debita cautione accepta super
omnibus hominum detestacione imperpetuum
a professore absoluti. et istud in ipsis
est ab eorum finibus hominum maleficos ex-
pellere. et tunc deo querit a quibus possint
presidentes ubi respiciant absoluti. an
ab eorum ordinariis aut inquisitoribus
Rationandum utique absoluti perit et ab ordi-
nariis ac aliis inquisitoribus si respici-
scant. hinc in. c. ut officium. in pn. de he-
re. li. vi. ubi sic dicitur. ut officium. et infra
contra hereticos credentes receptato-
res fautores et defensores eorum. nec
non contra infamatos de heresi. vel
suspectos secundum sanctiones canonicas
procedatis. si deo aliquis ex predictis
heretica labe primitus abiurata re-
dite voluerit ad ecclesiam unitatem iux-
ta formam ecclesie absolutionis be-
neficium impendatis. Si denique in-
stat quando dicitur princeps vel ali-
us respicere. Rationandum quia malefi-
cium propter iniuriam creatori illatam pue-
niendum tradit. Quia et ut ipsum a domino
terminum expellat non est malefici seu
heretici manifeste despectus in heretico
proauitate. ut infra patebit pe-
na debita. et ut de preteritis valeat. et
tales nunquam decetero fouere vel ca-
tholicum decet principem firmiter in ant-

mo suo statuat q̄ si queritur cui tra-
dendus est ⁊ quo ordine puniend⁹
⁊ an vr̄ manifeste dephensus in he-
resi sit iudicandus. Ad primū spiri-
talis tangetur difficultas in princi-
pio tercię partis. an vitz eorū puni-
tio tantūmodo ad iudicē secularē ⁊
nō ecclesiasticū ptineat. manifestū
est. n. p. ca. vi. inquisitionis. s. p̄b̄be-
mus li. vi. q̄ potestari⁹ ⁊ dñis tem-
poralibus interdicitur ne de crimī-
ne heresis quoquo mō iudicēt abs-
q̄ ep̄orum seu inquisitorū aut sal-
tim alterius eorundē lnia sed quia
ratio que ibi assignatur circa male-
ficos nō videtur habere locū. quia
dicit ibi q̄ ideo nō debent iudicare
eo q̄ crimen heresis est mere eccle-
siasticū. maleficorū autē crimen non
videtur mere ecclesiasticū sed etiaz
civile p̄pter damna t̄p̄alia. quicqd̄
tñ sit vr̄ infra patebit. licet iudicis
ecclesiasticis sit cognoscere ⁊ iudica-
re. tñ iudicis secularis est exequi et
punire. vr̄ patet extra de heresi. ca.
ad abolendā. ⁊ ca. vergētis. ⁊ ca. ex-
cōicamus. vtr̄q̄. An ⁊ iudex secula-
r̄ si tradet talem ordinario ad iudi-
candū habet tñ p̄ se eundez punire
postq̄ ab ep̄o sibi tradit aut relinq̄-
tur. vel etiā ex p̄sensu ep̄i secularis
iudex vtr̄q̄ facere p̄t. scz iudica-
re ⁊ punire. Nec valet si dicat q̄ ta-
les malefici nō sunt heretici s̄ poti-
us apostate. qz cū vtr̄q̄ cōtingat
circa fidē. tñ sic heretic⁹ circa illam
tantūmō dubitat. ⁊ hoc in toto vel
in pte. ita ⁊ apostate malefici ratio
etiā p̄ se dicitur. cū em̄ graui⁹ est cor-
rūpere fidē p̄ quā est anime vita q̄
falsare pecuniā p̄ quā vite t̄p̄ali sub-
uenit. Vnde si falsarij pecunie vel
alij malefactores statim p̄ secula-

res potestates iuste morti tradunt̄.
m̄tomagis tales heretici ⁊ apostate
statim q̄ cōuincuntur p̄t iuste oc-
cidi. vnde ⁊ p̄ hec est respōsio ad se-
cundū quo scz ordine ⁊ a quo iudi-
ce sit puniendus. sed clarius de illo
tractabit in terciā parte op̄is circa
modos sententiādī qualiter dephē-
sus manifeste in heresi sit sententiā-
dus circa octauis duodecimū mo-
dū. ⁊ super dubiū quid si peniteret
an adhuc eēt occidēd⁹. Reuera em̄
si hereticus simplex relapsus quan-
tūcunq̄ peniteat est occidēdus. in
ca. ad abolendā allegato ⁊ hoc rati-
onabiliter fin Thomā cū p̄ hoc p̄-
uidetur bono cōmuni. quia si here-
tici reuersi sepe reciperētur vr̄ in vr̄
ta cōseruarentur. ⁊ alijs temporalibus
bonis posset hoc esse in p̄iudic-
iū salut̄ aliorū. tum quia si relabe-
rentur alios inficerēt. tum etiā qz
si sine pena euaderēt. alij securus
in heresim relaberentur. ex relapsu
etiā ip̄orū p̄sumitur de incōstantia
eorū circa fidem. ⁊ ideo iuste occidē-
dus quare h̄c dicere oportet qd̄ si
p̄pter suspitionē solam incōstantie
ecclesiasticus iudex relapsus habet
tradere curie seculari ad occidēdū
a fortiori si nō velit tradere apostata
tam aut maleficam quācunq̄ curie
seculari propter penitentiā et eius
p̄uersionē tamen relinquere habet
talem ⁊ non impedire cum iudex se-
cularis propter damna temporalia
ip̄orū malefici vult occidere fin le-
ges. licet ecclesiasticus iudex p̄tius
habeat penitentem maleficiū absol-
uere ab excōmunicatiōe quā p̄pter
heresim maleficarū incurrit cū ⁊ he-
reticus sit excōmunicat⁹. supra ca.
excōmunicam⁹. j. q. ij. ⁊ ad gremiū

ecclesie recipere vt spūs saluus fiat vt dicit. xj. q. liij. audi. Alie rationes assignant inferius circa questioneꝝ p̄uinā tercie partis. sufficiāt ista ad p̄ns. tantūmodo aduertant anima rū rectores q̄durat districta epiget ab eis ratio a tremendo iudice. cuz reuera iudiciū durissimū his q̄ p̄e sunt. vbi tales in iniuriarū creatoris viuere permittunt. Sequit̄ de duobus alijs maleficorum generibus. Nam ad idē genus maleficiū reducunt̄ et illi qui per incantationes ⁊ carmina sacrilega arma quecunq̄ incantare sciunt. vt eis nullo modo nocere valeant. vnde nec etiā vulnerari possunt hī em̄ diuersificantur. Nam aliqui sunt q̄ cum p̄dictis sagittarijs maleficis cōcordant in eo q̄ etiā circa imaginem crucifixi et cōtumelia et illata talia addiscunt. gratia exempli: q̄ vult vt nō valeat ledi in capite aliq̄ ferro aut scuto: h̄z caput imaginis auferre q̄ circa collū auferat collū. q̄ circa brachiū auferat seu cōminat brachiū. ⁊ sic cōsequēter. Interdū supra cingulum aut infra. interdū ex toto cōminunt. et in butus signū vix̄ inter decē imagines in p̄uio aut i campis repositas vna integra reperit. Aliq̄ v̄o sunt qui certa breuia seculi deserunt. aliqui verbis interdum sacris aut etiā ignotis talia procurrāt. Inter que hec estimat̄ diuersitas. Nam p̄mi licz in cōtumeliā fidei circa de honestationeꝝ imaginis saluatoris cū prefatis maleficis sagittarijs cōcordāt. vñ ⁊ veri apostate reputādī ⁊ iudicandī vbi fuerint deprehensi alio tñ respectu sagittarioꝝ. nec etiam i malū p̄sini manifestū prout intuitioꝝ p̄prij corp̄is supra cingu-

lū vel infra. aut eiaz totius corp̄is seruire videt̄. Is tanq̄ heretici penitētes ⁊ nō relapsi vbi sunt malefici cōuicti ⁊ peniteāt sunt iudicandi ⁊ iuxta octauū modū penitētiādī cū abiuratiōe ⁊ inclusione. vt in tercia pte opis tangeſ. P̄o secūdis v̄o q̄ p̄ carmina arma incantare nitunt̄. ⁊ sup̄ illa nudis plantis incedere ⁊ si milia exercere. Incantatores em̄ dicunt̄ iux̄ Iſid. viij. ethimol. q̄ artes aliquā v̄bis pagunt̄ distinguendū. q̄ interdū incantationes sūt p̄ v̄ba sacra aut p̄ carmina sc̄pta sup̄ infirmos: ⁊ he q̄dē incantatiōes licite fieri p̄nt septē cōditiōib⁹ seruati vt in feri⁹ patebit circa modos curandī maleficiatos infirmos. Incantationes aut̄ q̄ sūt sup̄ arma p̄ aliq̄ v̄ba aut vbi talia carmina scripta deferunt̄ h̄ iudicib⁹ attendendū q̄ si ibi sunt noia incognita ⁊ t̄e caracteres ⁊ signature alie p̄ter signaculū crucis: tūc talia sunt oīno refutanda et auertēdī sunt hoies pte a taliū credulitate. qd̄ si desistere nolēt: tunc tanq̄ leuī suspecti sunt iudicandi. de q̄bus i secūdo mō sententiādī inferius patebit. nō em̄ caret tūc scrupulo h̄tice prauitatis imo q̄ talia oīno ope ⁊ auxilio demonū h̄nt fieri: cui⁹ vt supra paruit q̄ auxilio vel tur apostata a fide iudicat̄. Is etiam p̄p̄ ignoratiā ⁊ emēdatiōis grām miti⁹ q̄ cū sagittarijs maleficis sit agendū. Et q̄ plurimum eōe cernit̄ apud cliētes ⁊ mercatores seculi deferre. h̄mōi carmina ⁊ b̄ndictiōes q̄ incantationis speciē h̄e vident̄. expedit oīno siue in foro penitētie p̄ cōfessioē siue i foro cōtentioso per ecclesiasticū iudicē h̄mōi eliminare: cum tacitū pactū p̄pter verba igno-

¶ Pars Secūda

ta z caracteres signati cuz demone
instrur. z demon occulte se ingerit z
optata pcurat. vt tandē ad peiora
alliciat. vñ vbi in foro contentioso
talis debet adsurare iuxta secundū
modū sententiandi. vbi in foro con
scientie cōfessor debet carnia inspi
cere. z si nolit oīno projicere dz ta
mē noīa ignota z caracteres delere
reliqua vo vt euāgelica verba et si
gacula crucē pmittere. Sup qbus
oibus z p̄cipue sup maleficos sagit
rarios notādū qz supra tactū est an
vt manifeste deprehensī i heretica
pauitate iudicandi sint. de q̄ mate
ria etiā p̄us tactū est in p̄ma quest̄
ōne p̄me pris. Et quidē q̄ sic patet
vidē. Mā vt dicit Bern. in glo. or
dinaria in. c. abolēdā. §. p̄nti. z ver.
dephensī. tribus modis de iure. q̄s
p̄ manifeste dephensio i hētica pra
uitate hē. puta facti euidentia. vt in
simplici hēsi q̄i publice p̄dicāt hē.
fin. ff. de ritu nup. palā. §. vl. v̄ legi
tima p̄bariōe p̄ testes vel ex sua cō
fessione. Et elusdē Bern. glo. in. ca.
excōicamus. ij. sup ver. deprehensī
publice. ita q̄ notoriū sit illis etiā
qz cōdemnari sunt. Ad idē videt fa
cere sup. ca. sup qbusdā. c̄. de v. sig.
put paruit in p̄ma qōne p̄me pris
huius opis. Ex qbus pr̄z q̄ malefi
ci sagittarij. sicut z alij arma incā
tantes p̄ manifeste dephensī i he
retica pauitate p̄ aliqd̄ pactū exp̄s
sum cū demone iurū. p̄pter manife
sta ipsoz opa q̄ nō nisi dyabolica v̄
tute fieri possunt habēdi sunt. Pa
ter z secūdo q̄ eozū fautores recep
tatores defensores vt manifeste ta
les pro talibus habēdi sunt z p̄ntis
p̄scriptis manifeste subiacer. ita q̄
nō s̄a sub dubio aut tanq̄ suspecti

receptatores leui aut graui. vel v̄lo
lenta suspitiōe iudicādi. p̄out plu
res alij existere possunt. vñ z semp
grauissime contra fidem delinquit
et semp mala morte a deo p̄cutiunt
Mā vt refertur quidā princeps cū cō
similes foueret maleficos. z cū hoc
quandā ciuitatē in certis negocijs
indebite aggrauaret dum hoc sibi
a quodaz familiari obijceretur. ille
omni timore dei postposito respon
dit. Det deus q̄ in hoc loco moriar
si iniuste a me illi aggrauetur. ad q̄
verba subito diuina vltio subsecuta
subitanea morte expirauit. reuera
in vindictā non tā iniuste aggraua
tionis q̄stuz z fautorie heresis. Pa
tet z terciō q̄ plati q̄cunqz z recto
res vbi hmōi flagitijs z eozū aucto
ribus z fautoribus iuxta omnē pos
sibilitatē nō resistūt. etiā tanq̄ ma
nifesti fautores. z q̄ p̄scriptis pe
nis manifeste subiacere debeant iu
dicantur.

Sequitur secundū p̄ncipale hu
ius secūde partis super modos tol
lendi z curandi maleficia p̄mittē
do difficultatem.

Questio secunda.

Trum licitum

sit maleficia p̄ alia maleficia
vel p̄ aliqua illicita tollere. z arguit
q̄ nō. qz a auxilio demonū nō est
licitū vt supra patuit. z in sc̄do sen
tentiariū dist. vij. a doctorib⁹ cōmu
niter determinat. qz vltz est aposte
sia a fide. z quidē q̄ sine auxilio de
monū nō possit dissolui. p̄batur. qz
aut dissoluit humano artificio aut
dyabolico aut diuina potētia. Nō p̄
mū: qz inferior potestas non pōt in
fringere superiorē. cū nihil agat vl

fra suā virtutē nō etiā diuina. quia hoc esset opus miraculosum. & cū il la deus ad suū nutrū operatur. & nō ad instantiā hominū. sicut et xp̄us matri petenti miraculū de subuen- tione necessitatis vini. vt doctores exponūt q̄ hoc miraculū conuersi onis desiderabat xp̄us. respondit. Quid mihi & tibi mulier. scz cōmu- ne in opere miraculose. apparet eri am q̄ rarissime liberant quātumcū q̄ diuinū auxiliū & suffragia sancto rū implozant. ergo non nisi auxiliō demonū liberari possunt. quod ta- men nō est licitum querere. Prete- rea hoc quod cōmuniter tolerat in visu practicat licet sit illicitum. sed hoc cōmuniter practicat q̄ tales maleficiati currunt ad mulierculas supstitiosas a q̄bus sepissime libe- rant & nō per sacerdotes aut exores- tas. ergo practica oñdit q̄ auxiliō demonū maleficiā tollunt. cuius ta- mē auxiliū querere cū sit illicitum. etiam nō est licitū maleficiā tollere sed patienter sufferre. Preterea fm Tho. & bonauē. in. iij. di. xxxiij. de impedimēto maleficiali. maleficiuz est ita ppetuū q̄ nō pōt h̄re hūanū remediū. q̄a si haberet remediū nō est hominū notū vel licitū. in q̄bus verbis dant intelligere q̄ sit quasi infirmitas incurabilis & pperue in- herens. Dñi subdunt. Ij. de. p̄sta- re possit remediū demonē cogēdo & demon desistendo ille curare. tñ curatio non erit humana. ergo nisi deus dissoluerit p se nō est licitum eius dissolutionē quocūq̄ modo q̄ rere. Preterea in eadē dist. & q. di- cūt q̄ etiā per aliud maleficiū adhibere remediū est illicitū. Vnde di- cūt & si posset p aliud maleficiū ad-

hiberi remediū nihilomin⁹ reputa- ret perpetuū. licz ammoueret male- ficiū. quia nullo modo est licitū per maleficiū inuocare demonis auxili- um. Preterea exorcismi ecclie non valent ad reprimēdū demones sp̄ quo ad omnes molestias corporales. hoc dei iudicio exigente. semper ta- men valent contra illas demonū in- festationes contra quas sunt prin- cipaliter institute sicut cōtra obses- sos vel circa pueros exorcisandos. Preterea non oportet si ppter pec- carū dyabolo sit potestas in aliquē data: cessante peccato cessat ptas. quia interdū cessante culpa rema- net pena. ex q̄bus verbis videntur p̄fati dno doctores sentire q̄ nō sit licitū maleficiā tollere: sed pmitte- re illa sicut pmittunt alie infirmita- tes incurabiles & cōmittere illa tan- tummodo dño deo qui illa tollere potest ad suū placitum. In contra- riu est q̄ sicut deus & natura non abundāt in supfluis. ita nō deficiūt in necessarijs. quare & necessario fi- delibus cōtra huiusmodi insultus demonū sunt data nō solū remedia preseruatiua. de q̄bus in principio huius secūde partis tactū est. verū etiā remedia curatiua cum alijs non sufficienter fidelibus a deo p̄sum- esset. & opera dyaboli viderent for- tiora opibus dei. Preterea glo. su- per illud Job. xij. Nō est potestas sup terrā &c. dicit oia hūana supat. & si meritis sanctorū subiacet. Dñi & meritis sanctorū virozū in hac vi- ta subiacent. Preterea Augustin⁹ de moribus ecclie. non est ange- lus cum inheremus deo mente nō- stra peccatior. nam si potestas vir- tus est in hoc mundo: toto mundo

sublimior est. mens deo inherēs vn
de r talibus dissolui possunt opera
diaboli. Responsio. hic sunt due so
lennes opiniones sibi inuicē. vt vl
derur. cōtrariantes. Sunt em̄ qui
dā theologi r canoniste inuicē con
cordantes q̄ licitū est maleficia tol
lere. etiā per opera supsticiosa r va
na. r huius opinionis sunt Scot⁹
Hostien⁹. r Goffre. r cōmunit om
nes canoniste. Altorū theologorū
opinior sc̄ipue antiquorū r quorū
dam modernorū vt Thome. Bona
uenture. Alberti. Petri de palude
r aliorū multorū q̄ nullo modo sint
facienda mala vt euentiant bona. r
q̄ potius homo mori debz q̄ in ta
lia consentire. vt sc̄z per opera sup
sticiosaz vana liberaretur. sed quia
vnica distinctione poterunt eorū di
cta p̄cordari vidende sunt prius eo
rū sententie. Mā scotus in suo q̄rto
distinctione. xxviii. de impedimento
maleficiali. siue de frigidis r male
ficiat. reputat fatuitatē asserere q̄
etiā per vanaz superstitiosa non de
beat maleficia tolli. Dicit em̄. Nec
in hoc est infidelitas aliqua. q̄a de
struens non assente operibus dya
boli. sed credit eis posse r velle sati
gare. dum durat tale signū. quia ex
pacto non assistat ad hoc nisi dum
illud durat. Et sic destructio illi⁹ si
gni non ponet finem tali vexatiōi.
vnde r dicit q̄ est meritorū opera
dyaboli delere. r quia loquit̄ de si
gnis ponemus exemplū. Sūt que
dam mulieres que tali signo notāt
maleficia. vt si vacca vbertate lacti
ex malefico priuatur. runc vzeū la
ctis super ignem appendunt. r cer
tis verbis superstitiosis insi. endo
vzeum cū baculo percucūt. r licz

fasculū mulier percuciat. tamē om
nia verbera dyabol⁹ ad dorsum ma
leficē defert. p̄ que sic dyabolus cuz
malefica fatigatur. licet dyabol⁹ nō
cogatur nec fatigatur. facit tamen
illa dyabolus vt percucientē catho
licā ad priora allicitat vnde periculo
sum existit. alias non videretur opi
nio tanti doctoris habere difficult
tatē. posset et alia exempla adduci.
Hostien⁹ ad idem in summa cop
osa de frigidis r malef. r ti. de im
potentia coe. in glo. sup ca. liter. s.
mulierē aut. dicit q̄ in hoc defectu
recurrendū est ad remedia medico
rū. Et licet quedam remedia h̄ hec
scripta vana seu supsticiosa videant̄
tamē cuilibz auctori in sua arte cre
dendū ē. Sed r sat⁹ tolerare potest
ecclesia retundere vana vanis. Et
bertinus deniqz in suo quarto p̄sa
ta di. his vritur vbis. Possunt ma
lefica aut p̄ orationes aut per arte
per quā facta sunt destrui. Ad idem
Goffre. in summa sua eo. tit. Ma
leficū nō potest solui semp per illū
qui fecit. vel quia est mortuus. vel
quia nescit delere ism vel quia ma
leficū est perditū. si autē sciretur li
cite posset soluere. r loquitur. cōtra
illos qui dicebant q̄ p̄ maleficia nō
posset copule carnali prestari impe
dimentū eo q̄ nullū tale esset. p̄pe
tū. vna. non dirimeret matrimo
niū iam cōtractū. Preterea illi qui
fuerūt moti asserere q̄ nullū malefi
ciū sit perpetuū mouebātur his ra
tiōibus. qz putabāt om̄e maleficiū
posse remoueri vel p̄ aliū maleficiū
vel p̄ exorcismos ecclesie qui sunt
ordinati ad reprimendū vīm demo
nū. vel p̄ verā penitentia cū dyabo
lus n̄ habeat potestātē nisi sup pec

catores. Vnde quo ad primū concordabant cū opinione alioꝝ q̄ ad minus p̄ superstitiosa possint tolli. Cōtrarie aut opiniois est sanctus Thomas in suo. iiii. prefata distin. sic inquitentis q̄ si maleficiū nō potest reuocari nisi per aliquod illicitū vt per demonis auxiliū vel huiusmodi etiā si sciretur posse sic reuocari. nihilominus perpetuū iudicatur. quia remediū non est licitū. Ad idem bonauē. Pe. Albertus. et cōmuniter omnes theologi vbi cū breuiter tangunt demonis auxiliū tacite vel expresse inuocandū videtur sentire q̄ per nīl aliud nisi per licitos exorcismos vel p̄ verā penitētiā vt in ca. si p̄ sortarias. alle. tāgitur remoueri debeat. moti vt apparet rationibus in principio questionis annotatis. Et quia tantos doctores in eorū dictis quantū possibile ē expedit cōcordare. et hoc vni ca. distinctiōe fieri potest. Ideo notandū q̄ maleficiū aut tollitur per aliū maleficiū simul et p̄ aliud maleficiū aut tollitur. nō quidē p̄ maleficiū sed per maleficiales ritus et illicitos. et hoc iterū dupliciter. quia vel per illicitos et vanos ritus in simul vel p̄ vanos et nō illicitos. Primū remediū est omīno illicitū tam ex parte auctoris q̄ et ipsius remedij. Sed tamē quia fit dupliciter. quia aut cū nocumento illius qui maleficiū intulit. aut sine nocumento. fit tamē remediū illud p̄ maleficiales ritus et illicitos. tūc cōprehenditur sub secūdo modo. vicij vbi maleficiū tollitur non per maleficiū aliū s̄ p̄ maleficiales ritus et illicitos. tunc iterū illicitū iudicatur. licet nō tantū sicut primū. Vnde summarie di-

cere possumus q̄ per tria et triū modis remediū redditur illegitimum quādo vicij tollitur p̄ maleficiū aliū et p̄ maleficia alia vicij virtute demonis alicuius. Secūdo quādo nō p̄ maleficiū sed p̄ honestā personā tollit. sic tamen q̄ superstitiosis remedijs maleficiū quod vni persone auferret alteri infertur. et hoc iterū illicitū. Tercio quādo auferitur sine eo qd̄ alteri infertur. vtiur tū demoni in uocatiōe expressa vel tacita tunc iterū illicita. et fm̄ hos modos dicat̄ theologus q̄ potius mors sit peligēda q̄ in talia consentire. Alijs v̄o duobus modis vltimis tollere maleficiū potest esse vel licitū v̄l nō vanū fm̄ canonistas. et q̄ tolerari p̄ v̄b̄ remedijs ecclesie. p̄us attemptata. vt sunt exorcismi ecclesie. suffragia sanctorū imploꝝata. auera penitentia nihil efficiunt. Et vt clarior habeatur intellectus de singulis sint aliqua gesta et acta p̄ nos reperta recitanda. Roma tpe Iulio pape eps quidā ex almanie partibus certa expediturus negocia aduenerat cuius nomen occultare ordo chartatis postulat licet iam vniuersa carnis debita p̄soluerit. Die quandaz iuuenula adamādo. et ip̄am ad suā dyocēsim destinare cū duob⁹ famulis ac rebus alijs et clenodijs dispouisset iuuenula audivit et semina sup clenodia que preciosa erāt decepta modū excogitare cepit. vt ea in itinere existēte eps maleficijs interiret. tamq̄ in sua habebat clenodia cōmissiōe. Et ecce sequēti nocte eps subito infirmat et ne fortassis veneno intoxicatus esset a medicis pericrat. et a famulis dolēter dubitabat tamē gēs. n. calor inerat pecto

ri. vt non nisi gargarisimis p aquas
 frigidā cōtinue haberet refocillari.
 Tercū. gitor die cū iam nulla spes
 vite haberet. Vetula quedā ingres-
 sum ad ep̄m instanter petijt. ⁊ q̄ cā
 sue sanitatis aduenisset apperuit.
 Ingressa igit ep̄m alloquit ⁊ sanita-
 tē pmittit. dūmodo suis acquiesce-
 re suasiōibus velit. Ep̄s vō qd nā
 foret cui acquiescere p recuperanda
 sanitate quā summe affectabat vbi
 inquirīt. vetula r̄ndit. Ecce hec in-
 firmītas maleficio vobis accidit. et
 nō nisi p altō maleficiū liberari po-
 teritis. vt vics ipsa malefica q̄ vobis
 intulit mortē et eadē vīa infirmi-
 tate inficiat. Stupefactus ep̄s ⁊ q̄
 nō modo liberari nō posset vbi p-
 iensit. nil tñ temere volēs agere pa-
 pā consulere p supplicationē decre-
 uit. Nō pōtifer cū eū tenerrime dili-
 gebat ⁊ q̄ nō nisi p mortē malefice
 liberari posset cū didicisset. annuit
 vt inter duo mala minus pmittere
 tur. ⁊ sup hoc supplicationē signa-
 uit. Dū denuo vetula accessit. et
 tā ipse q̄ summus pōtifer in mortē
 malefice cōsentirēt dūmodo pristi-
 ne sanitati restituere differuit sicq̄
 q̄ vetula abcessit. ⁊ q̄ sequenti no-
 cte liberaret pmisit. Et ecce circa
 medīū noctis vbi se sanū. ⁊ ab omni
 infirmitate liberatū pensisset nun-
 cio missio quid nā de iuucula foret
 pscrutat ⁊ ecce aderat que ipsam cir-
 ca medīū noctis in latere matr̄ dor-
 mientē infirmatā fuisse subito affir-
 mabat. q̄ in re dabat intelligi q̄ ea-
 dē hora ⁊ momento infirmitas epi-
 scopū relinquendo maleficā iuuen-
 culā per aliam maleficam vetulā in-
 uasit. ⁊ sic spiritus malignus a le-
 one epi cessando ip̄m sanitati p ac-

cidēs restituere videbat cū tñ ip̄se
 sanitatē nō imittebat. quā tamē oc-
 cupare deo pmittente poterat ⁊ p-
 pter pactū cū malefica altera intus
 que fortune alterius inuidebat. ip̄e
 demon magistrā iuueniculā inficere
 habebat. ⁊ bene estimari potest illa
 duo malefica nō p vnum demonē
 duobus personis sed a duob⁹ demo-
 nibus duabus maleficis seruenti-
 bus fuisse inflata. nec in isto demo-
 nes sibi nūcē cōtrariātur. cū semp
 in pditionē animarū quā summe et
 p̄corditer affectāt singula operant.
 Ep̄s deniq̄ cū pietatis causam ip-
 sam visitare pponeret. cameram in-
 grediēs horribilibus maledictiōb⁹
 susceptus fuit exclamādo. Tu cum
 tua q̄ te talia docuit ⁊ te liberauit
 maledicamini in eternū. ⁊ ep̄s emo-
 lire eius animū ad penitentīā. et q̄
 omniē offensam ei remissit vbi ten-
 tabat. illa vultū auertēdo clamabat
 ex eas maledicte. Hic nulla spes ve-
 nīe sed animā meā omnibus demo-
 nibus cōmendo. et miserabiliter in-
 terijt. ⁊ ep̄s cū gaudio ad p̄ria re-
 meauit. Vbi etiā notandū q̄ quia
 p̄uilegiū vni⁹ nō facit legē cōem.
 ideo dispensatio pape in hoc casu n̄
 arguit oibus sic licere. Ad idem re-
 fert nider in suo fornicatio dicit em̄
 Modus tollendī maleficiū. aut se
 vindicandi ir̄ malefico talis practi-
 ca interduz modus. Venit em̄ alī
 quis lesus in se vel in suis ad male-
 ficā sciscitās scire malefactorē. tunc
 malefica plumbū liquefactū aliq̄t
 ens fundebat in aquā quousq̄ ope
 demonis in plumbo imago aliqua
 videret. Quāvis malefica quesiuit
 ab explorāte. in q̄ parte vis ledi ma-
 leficiū tuū ⁊ in eodē vulnere eū ag-

fcere. cūq; explorator locū eligeret statim malefica in eadē parte imaginis que i plumbo relucebat fixurā v̄ vulnus p̄ cultrū posuit & locū vbi reū inueniret indiscavit. nomen tñ nullatenus manifestavit. sed experientia teste maleficis p̄ omnia ledi reperiebat sicut sua imago plumbea demonstrabat. Hec inq; remedia & similia v̄tos iudicatur illicita quibus humana fragilitas sub spe venie cōsequēde a deo. sepius is inuoluit plus p̄ sanitate corporis q̄ aie. Scdm̄ v̄o remediū. De ip̄is maleficis maleficia dissolventes sub expresso pacto cū demōe inito absq; nocumēto p̄sone. & quidē de eis quid agendū sit et qualiter cognoscūtur infra in sedecimo modo sententiādī patebit. Hī em̄ q̄ plures existunt & semp̄ infra vnū aut duo militaria teutunicalia repiūtur in quo spacio quicq; alie malefice ledūt hoc illi curare videntur quas etiā curationes aliq̄ue simpliciter q̄ ad om̄e tps̄. aliq̄ue v̄o tm̄ a prima angaria lefos maleficijs curare se facitāt. Alique v̄o nō nisi in cōsensu malefice q̄ maleficiū intulit curare p̄nt. & hec notant sup̄ expressum pactū cuz demone initū p̄pter hoc q̄ occulta manifestare solent illis qui causa sanitatis recuperāde ip̄as accedūt. ip̄is em̄ causas v̄e calamitatis subito manifestant dicētes q̄ p̄ p̄f̄ brigas & rixas cū vicina vel alia muliere aut viro habitas lesa fuerit in se vel in suis attinentibus. q̄ etiā ad occultandū sua flagitia interdū peregrinatioēs vel alia p̄stat op̄a iniungūt q̄s quidē accedere p̄ recuperāda sanitate tāto p̄nitiosius existit quāto p̄ illis q̄ solū p̄ pactū tacitū

tū curare vident in cōtumeliā fides ampl̄ delinquūt. Hī em̄ d̄m̄ ex vna pte sanitatē corporalē deo p̄ponit ex altera pte sibip̄is in vindictā criminis v̄tā deo p̄cutit & abbreuiat. sic. n. in saul diuina seute v̄tio cū p̄mo magos & arifolos abstulisset de terra. postea cōsultuit. v̄n et in bello occisus cū filijs fuit. j. r̄e. xxviii. & culpa tāḡf. j. Paral. x. p̄pter hoc etiā ochosias infirm̄ morib̄ habuit. iij. Regū. j. tales etiā v̄sitateores maleficarū infames v̄n nec ad accusationē deb̄t admitti. ij. q. viii q̄squis nec. Tm̄ tales fm̄ leges deb̄t pena capti p̄lecti. v̄t in p̄ma. q. opis factū est. Sed heu d̄ne deo cū om̄ia iudicia tua iusta sunt quis liberabit pauperes maleficiatos & in p̄tinuis doloribus etulantes pctis nostris exigentib̄ inimicus n̄inis p̄ualuit vbi sunt qui licētes exorcismis illa opa dyaboli dissoluere valeant. hoc v̄nicū ergo sup̄esse videt̄ remediū v̄t iudices eorū insult̄ ad minus refrenēt varijs penis auctrites maleficas castigādo. v̄n et infirmis factas visitādi maleficas amputabit. sed heu nemo p̄cipit corde oēs q̄ sua nō q̄ iesu xp̄i sunt querētes. Illa. n. malefica in rich̄sbofen de q̄ supra mētio facta est a deo assiduis frequētabat. p̄ recuperāda sanitate maleficiat. q̄ comes castri theloni lucrū habē voluit ira q̄ qlibz maleficiat in se vel i sibi attinentib̄ denariū vnū i introitu porte soluē habebat. v̄n & magnū exinde se habuisse. p̄uentū asseruit teste etiā exp̄icta didicim̄ p̄pres tales p̄ dyoce sim̄ p̄stāf. existere. nō q̄ ip̄a p̄ alijs d̄s. e. sit infecta cū h̄ genus infidie serpit p̄ oēs diocef. & heu totū m̄

dū infecisse videt. sed qz ipsa dyoce-
 sis amplius elaborata fuit. z quidā
 beng. noie reptus qui maiorē con-
 curus z quofidiamū a maleficiatis
 paupculis habere cernit. quē etiaz
 cōcursum sic oculis nr̄is p̄sperim⁹
 In villa quadam eningen. q̄ sine du-
 bio ad q̄cunqz loca beatissime virgi-
 nis siue aquisgranī siue ad heremi-
 tas tantus pauperū cōcurus non
 existit sicut ad eundē supstitiosum
 hoiem. nā hiemali z frigidissimo tē-
 pore dū p̄ abundātia niuū oīs via
 regia z publica obstruitur adhuc a
 circumiacētibus terris ad duo vel
 tria miliaria cū magnis hoim fari-
 gatiōibus frequēta. quibusdaz re-
 media p̄cipientibus. alijs vō min⁹
 me vt reo: q̄ nō eque oia maleficia
 dissolut p̄pter varia: vt supra tactus
 est obstacula p̄nt. z hī quidē sub ex-
 p̄ssa demonū inuocatiōe maleficia
 dissoluetes quo ad secundū remedi-
 um illicitū. nō tñ sicut p̄mū. Terc-
 um vō remediū qd̄ q̄busdā cerimo-
 nijs supstitiosis practicat. nō tñ in-
 nocentū alicui⁹ p̄sonē. aut p̄ ma-
 nifestos maleficos agitā exp̄ientia
 teste p̄ hūc modū. In ciuitate sp̄trē
 si mercatoz quidā forensis hūc ca-
 sum sibi accidisse p̄posuit In partē
 bus inq̄t Sueute in quodaz castro
 nobiliū me degente. quadā die duz
 pacto prandio associatus duobus
 domicellis. solatiū cā sup prātū ince-
 derē quedā mulier obuiādo. dum a
 remot⁹ adhuc incederet. z a duob⁹
 domicellis agnita fuisse vnus eoz
 ad me hec vba protulit. munias te-
 cito signo crucis. z s̄l̄iter ad idē al-
 us ab alio latere hortabat. At ego
 cām huius timoris inq̄rens. R̄ de-
 rūt. En peior malefica totius puin

cie lā nobis obuiam dat. ipsa em̄ so-
 loviso maleficiare hoies nouit: tūc
 ego stomachando z nunqz tales ti-
 muisse me iactabā: ecce vix verba
 compleui. z me grauitē in pede si-
 nistro lesum p̄sensi. ita vt sine gra-
 ui dolore de loco figere pedē nō po-
 tui aut gressum. vñ z alij concito e
 castro p̄ nunciū m̄hī equū destinā-
 do. ad illud reducūt. doloribus autē
 p̄ tridū augmētatis. p̄fati incole
 intelligētes maleficio me infectum
 quendā rusticus ad spacium vnus
 miliaris accedunt. z casum p̄ponē
 quem nouerāt per arē quendā ma-
 leficia tollere. qui concito veniēs et
 pedem prospiciens. si inquit ex vo-
 bis cōtigit aut naturalē defectu ex-
 perimentū capia. z si quidē ex ma-
 leficio accidit cum dei adiutorio cu-
 rabo. sinautē remedijs naturalibus
 opus erit insistere. At ego si absqz
 supstitutione z cū dei adiutorio cura-
 ri potero libens acceptabo. quoniam
 cum demone nihil cōmune habere
 volo. nec eius adiutorium affecto.
 Ad idē z ipse villanus respondit
 se non velle nisi licita remedia z cū
 dei adiutorio adhibere z curare. dū
 modo experientia didicisset hoc p̄
 maleficiū m̄hī contigisse. ad q̄ duo
 assensū ille plumbū vt supra de alia
 malefica tactus est liquefactū in co-
 cleari ferre supra pedē tenuit z in
 scutellā aqua plenaz fudit. r̄ subito
 diuersaz rerū spēs pruperunt acsi
 spine v̄l p̄ll̄ aut ossa z silia fuissent
 intromissa. Itā inq̄t video q̄ infirm-
 tas hec nō ex naturali defectu: sed
 maleficio vob contigit. At ego quō-
 talia ex plumbo liq̄facto scire pos-
 set dū inquirerem. Ecce inquit sep-
 tem sunt metalla ex septē planetis

et quia saturnus dominat plumbo eius pprietas est vt si plumbū sup maleficiū aliquod fustum fuerit p suū influxū maleficiū demō strabit. ⁊ bene inquit actū est vt cito remediū adhibeatur. quia tot dieb⁹ vos visitare habeo: quot sub maleficio stetitis. ⁊ interrogare quot dies elapsi fuissent. iam triduo fassus sum. vñ ⁊ ipse singulis diebus p triduum me visitando ⁊ pedē inspiciendo solū ⁊ tangendo ⁊ cūcta verba penes se ruminādo integri sanitati fugato maleficio me restituit. Sic certe modus actorē non monstrat maleficiū sicut modū supstitiosum in eo. n. q̄ dei adiutorio ⁊ non ope dyaboli sanitate pmissit. ⁊ hoc q̄ saturni influxū sup plumbū tanq̄ ex eius dominio causatū allegauit irprehensibilis extitit potius cōmendādus fuit. Sed q̄ virtute maleficiū fugauit ⁊ species rerū in plumbo causauit sub dubio relinquitur. Nam cū maleficiū nulla virtute naturali possit amoueri licet mitigare valeat vt inferius de obsessoz remedijs patebit. potius videt q̄ p aliquod pactū ad minus tacitū cū demone in initum hoc practicauerit. ⁊ dicitur hic pactū tacitū q̄ ad min⁹ auctoritate in assistentiā dyaboli p̄sentit p quē mo dū innumera supstitiosa opa practicātur. licet differenter q̄ ad diuinā offensam cū in vno ope maior sit creatoris offensa q̄ in altero. In eo. n. q̄ de sanitate pcurāda certus fuit. ⁊ in eo q̄ tot diebus quot sub infirmitate extiterat ipm visitare habuit. nec aliqbū medicamīnib⁹ naturalib⁹ vsus fuit. ⁊ tñ iuxta pmissā egrotū sanitati restituit. non tā suspectus q̄ vt manifeste

dephensus ad minus licet non sup exp̄ssum inittū cū demōe pactū tñ iudicat ⁊ tanq̄ p cōtucto haberi ⁊ pentis ad minus in scōo modo sententiandi infra cōtentis. sed p̄niri debet cū ab iuratiōe solenni nisi leges que in p̄trariū sentire videtur ipm sustentaret. In q̄ casu qd ordinatio sit factendū in solutione argumentoz patet it postea. Quartū vō remediū tolerandū d̄ q̄ canonicis ad minus intendit cū certis theologis dicitur vanū tantū precise. puta qz solū supstitiosum ⁊ nō sub aliquo pacto exp̄ssio vt tacto ex intentione et p̄posito practicantis operatū. ⁊ dico ad minus. qz fortassis si velint etiā terciū remediū huic quarto adiungere. potius videt nobis eoz assertioni cedere q̄ contentiōibus deseruire. ⁊ h̄ quidē remediū vanū. supius exemplificatū de mulieribus que vicecolum supra ignē positis percutit in finem. vt malefica que vaccā vbertate lactis priuauit verberet. licet fortassis tālia in nocte dyaboli facere habeat. aut fortassis sine ei⁹ exp̄ssione. Ad idē possunt ⁊ alia earum gesta adduci. Nā interdū vbi vaccas h̄mōi lesas ad pascuā emiere. volunt explorare etiā ipam maleficā n̄stunt. tunc bracā viri vel aliud imundū sup caput aut dorsum vacce ⁊ hoc potius festiuis diebus ⁊ sacraticis vbi ipam vaccam cū baculo fortassis stexit tali vt supra exp̄ssione pcutiendo expellat. ⁊ tunc vacca recto trāmite ad domū maleficę p̄erat ⁊ cornū in eius ostiū vibrat cū magno ciulatu cōstinue pulsando. ⁊ vtiqz dyabolus in vacca operat tandiu quo p̄ alia maleficia sedatur. Reue

ra et si s̄m̄ prefatos doctores talia s̄m̄ toleranda nō tamen meritoria vt quidā asserere conātur existunt. cū em̄ iuxta apostolū om̄ia que in verbo aut ope facimus in noie dñi nostri Iesu christi facere p̄cipimur licet ibi nō sit expressa demonis inuocatio. et tamen eius nominis expressio. et iterū licet ibi non et intentio per pactū aliquod tacitū vel expressum talia facere. quia fortassis dicit. volo hoc facere siue dyabol⁹ introuertat se siue non. ipsa temeritas q̄ d̄uinū timorē postponit deū offendit. vnde et dyabolo potestate falsa faciendi permittit. inducēdi q̄ tales sunt ad penitentiā adhortādi vt potius desistat. et ad remedia infra scripta et superius etiā in parte facta p̄ vsum videlicet aq̄ b̄ndicte et salis exorcizate. et recurrat. Simili modo iudicandū de illis quibus dūz aliquod iumentū maleficio interinitur et explorare maleficum: aut etiā si naturali defectu vel maleficio sit interemptū vbi nituntur ad loca ubi cadauera bestiarū excoz incātur properāt et intestina cadaueris super terrā trahendo vsq̄ ad domū deferūt non autē intra domū p̄ hostiū sup̄ sed sub limine dom⁹ aq̄ coquinā trahūt: et igne facto super cratem intestina ponunt. et tunc vt ex relatu talia practicantiū sepissime in formati sum⁹. sic intestine calesunt et ardent: ita intestine malefice calore et doloribus cruciantur. aduertunt ergo illi exploratores vt hostiū domus optime sit obstrusū eo q̄ p̄ doloribus malefica ad introitū festinabit dom⁹ et siquidē introitum habebit carbonez de igne auferet et tunc omnis cruciatus effuga

tur. reperitur dens⁹ septus nouim⁹ q̄ vbi introitū habere non poterāt extunc densissimis tenebris totū intus et extra vallabant cuz cōmōtione tā horribili et strepitu vt ex rursu domus omnes se tandem intētre putarent nisi hostiū aperiretur. Ad idem etiā cetera experimenta reductūtur. nam certi volentes e multitudiue mulierū in ecclia existētū experiri maleficas que etiā sine eorum consensu ecclesiam d̄uinis peractis exire non valeār tali experimēto insistent. Nam die dominico solararia iuuentū s̄ungia seu pingudine porci vt moris est pro restauracione fieri perungūt. et sic vbi ecclesiam intrāt tam diu malefice exire ecclesiam non poterunt quoadusq̄ exploratores aut exeunt aut illis licentiam sub exp̄ssione vt supra exundi concedāt. Simile fit etiā per certa verba que annotare nō expedit nequis per dyabolū seducatur. Nam nec iudices aut presidentes his infallibilē fidē aut opiniōez ac comodare debent nisi talis p̄sona alias plurimū esset diffamata. cuz rali p̄tectu ille mille artifex etiaz innocias infamare possit. Vñ potius auertendi sunt homines a talibus experimentis et salutes penitentie iniungende licet interdū tolerantur. Per hec patet responsio ad argumenta que concludunt maleficia non esse tollēda. quia primis duobus modis omnino illicitū est tolerare tertium remediū secundū leges. et si toleratur tamen non parum super ecclesiasticus iudex debet habere aduertentiam. Nam q̄ leges videntur tolerare patet. Et de maleficiis. l. eorū vbi sic habetur

Alij autē qui faciunt id ne labores hominū ventorū grandinisq; lapidatione sternuntur non pena sed p̄mio digni sunt. Et Anthoninus in summa d̄ legibus in quibus ius canonici & ciuile discrepant hoc idē allegat. ex quo videtur q̄ concedit leges pro conseruatione frugū & iumentorū in omnē euentū posse certos homines talia practicātes non solū tolerare sed & premiare. Erit ḡ ecclīasticū iudicis aduētere si tantūmodo iuxta mentē legis contra grādines & aeris temperiē modis p̄gruis vt inferius patebit aut etiā quibusdā superstitionis procedit. et tunc dum inde nullū sequitur fides scandalū etiam tolerare. sed reuera hoc nō erit iuxta terciū sed quartū modū et quintū de quo consequenter tractandū erit de ecclīasticis & licitis remedijs inserendo interdū de superstitionis ad quartū modū pertinentibus. & hoc per capitula sequentia.

Remediū ecclīasticū contra incubos et succubos demones.

Capitulum primū.

Via vero in

precedentibus capitulis prime questionis super modos maleficiādi hoies. iumenta & terre fruges tacta sunt at. & omnia ea que ip̄e malefice erga p̄xas personas practicant qualiter videlicet in noxias inuēculas in augmentū sue p̄fidie alliciūt. qualis etiā mod⁹ sit p̄tendi earū & homagij prestandi qualiter etiā infantes p̄xios aut alienos demōib⁹ offerūt. & quō loca lit trāfferātur. Hec in quā & similia remediare: q̄ nō ē possibile nisi vt

p̄ suos iudices de medio tollant. & aut ad minus in exemplū omnī futuroꝝ puniant. Ideo de h̄mōi remedijs non ad p̄xas. s̄ in vltima pte opis. vbi v̄ginti modi p̄cedendi & sententiandi contra & sup̄ maleficarum p̄sonas deducēt tractabitur. Ad p̄xas t̄m sup̄ remedia contra earū malefice ales effectus tendere oportet. & p̄mo qualiter homines maleficiati remediānt demuz q̄liter bestie & vltimo qualiter fruges terre p̄seruant. De hominibus v̄o maleficiatis quo ad incubos demōes vel succubos. quia sunt in triplici genere. sed earū que se voluntarie demonibus incubis subiiciūt. vt sunt malefice. q̄ de succubis quo ad viros nō ita voluntarie practicātū repit. cum ex naturali vigore ratōnis quo v̄trū mulieribus p̄minent. talia plus abhorrent est & eoz qui a maleficis cū incubis aut succubis d̄ eoz voluntatem inuoluunt. & est terciū genus & hoc p̄cipue v̄gintū quarundam que contra earum omnino voluntatem ab incubis demonibus molestātur. de quibus etiam sepe presumitur q̄ a maleficis sic maleficiantur. puta quia demones ad instantiam maleficarum sicut sepiissime alias in firmitates immittere solent. ita & incubos illis personis se facere habent. vt vel sic eos ad suam perfidiam allucere valeant. Demuz quedā exempla. Est in ciuitate Confluentia pauper quidam sic maleficiatus q̄ in presentia vxoris omnem actū venereum prout v̄tri cum mulieribus agere solent etiam repetitis v̄tibus per se exercet. Nec ab illis ad instantiam & euersionem malieris auerti potest. quia vno aut tribus

etibus expletis sba replicat. volu
 miteru de nouo et iteru de nouo
 inuolare cu tu nulla psona corpali
 visu cernat ei succumbere. fitq vt
 post diutinas hmoi veratides pau
 per ille collisus i terra oibus vrib⁹
 destituit et du post alitru vribu re
 cupatione interrogat quod et qliter
 ista sibi ptingant. et an ne psona suc
 cubante habuerit. Rndere solet se
 mibi videre. s ita mente captiuatu
 vt olno abstinere no valeat. et qdez
 sup hoc maleficiu mulier qdaz plu
 rimu habet suspecta q et intulerit:
 eo q illi pauperi minata fuerit per
 verba cotumeliosa: q ipm ppter dis
 plcentia sibi facta expedire vellet:
 sed legu et executores iusticie no as
 sunt qui saltim sup diffamta et gra
 ues suspitione in vindicta tanti cri
 minis procederet. putantes nemi
 ne debere comdemari nisi q cofessi
 one ppta aut trisu testiū pductioe
 legitima puincat. qsi iudicia facti:
 aut eisdeta sup graues aut violen
 tas suspitiones nullas mereant pe
 nas de qbus tm modis sententian
 di inferius vt pmissum est patebit.
 De scdo vo genere q puella ab in
 cubis demonibus molestant. Etia
 nostris teporibus referre nimis lo
 gum foret: cu hystorie certe de simi
 libus epistant: referre. Sed cu qua
 ta difficultate talia remediari pos
 sunt patere potest ex his que Tho
 mas brabantinus circa finem ope
 ris sui de apibus: de quada in huc
 modu refert. Didi inquit et in con
 fessione audiu virgines quanda in
 religioso habitu q pmo dixit se nu
 q in cocubitu p sensisse: per hoc ta
 men dat intelligere se cogn. am fu
 isse at ego non credes artau ea ra

tionibus et duris comminatioibus
 sub periculo anie sue. tandē cum la
 ehyris cofessa est se prius corru
 ptam mete qz corpe. et cu postea do
 leret qsi ad morte et cofiteret omni
 die cu iachymis no potuit tamen
 ingenio studio vel arte ab incubo
 demone liberari. nec signo crucis
 nec aqua benedicta. que tm specialit
 ter ad fugandos demones ordinan
 tur. nec sacramto xpi corpis ipsa
 etiam angelis terrifico: donec post
 plures annos oione et ieiunio pte
 lucardis fugaret. et est credibile sal
 uo meliozi iudicio. q post qz de pec
 cato suo dolens pfiterebat: potius et
 cocubitus demonis pena culpe qz
 culpa fuit. Nec etiam cu in vigilia
 penthecosten querularet apud cri
 stina in valle ducisse brabantie mo
 nialem deuota que mibi hoc retulit
 q no aueret comunicare ppter de
 monis importuna veratione. com
 patiens dixit ei cristina. Vade qui
 esce secura comunicatura eras do
 minico corpe. ego in me recipia pe
 na tuas. Recedens illa gaudes dor
 mit in pace. ad orationem de nocte
 surgit mane cu omi traquilitate sa
 cramta suscipit. Cristina asit susce
 ptam in se pena no poderas vespere
 quieti se das. audit in stratu suo
 quasi porcella comouente se: et inq
 etius astante. nec suspicias demo
 ne. arrepto colo fugare nitit quic
 quid esset decumbit iteru. sed paul
 da: verata surrexit et hoc pluries.
 tandem sensit et vidit euersis vere
 straminibus qz demois nequicia ve
 raret. Dimisso ergo lecto nocte du
 cit insomne: et ozare volens demo
 nis cruciabat insultu: et vt dixit nū
 q talia passa fuerat. vnde predicte

mulierē mane. Rencūcio inq̄t renun-
 cio pene tue. vix sine vite discrimie
 violentiā tentatoris pessimi euasi.
 Qua ex re pendendū difficile eē hu-
 iusmodi remediare siue maleficio si-
 ue abiq̄ cōtingat. Sunt tamē ad
 huc aliqua p̄ que fortassis ip̄i demo-
 nes fugant. de quibus ⁊ nider i suo
 fornicario. Licet em̄ vt ibi refert q̄n-
 q̄ modis valeāt puella ⁊ viri libera-
 ri videlicet per sacramentalē cōfessi-
 onē ⁊ sanctā exercitationē in crucis
 cōsignationē vel angelicā salutatō-
 ne. Tercio per exorcismorū appli-
 cationē. Quarto per certi loci muta-
 tionē. ⁊ p̄ cautā sanctorū excōmuni-
 cationē. ⁊ ex p̄missis patuit q̄ p̄ma
 duo monilla nō p̄ferūt. nō tamen
 p̄pterea obmittēda sunt. q̄ em̄ vni
 est remediū nō p̄pter hoc sequit̄ q̄
 ⁊ alferi. Ita ⁊ ecōuerso. Nam ⁊ incu-
 bos sepe p̄ orationē dominicā aut
 aque aspersionē. vel etiā per angeli-
 cam salutationē fuisse repulsos. hi-
 storie tradūt. Refert em̄ Cesar⁹ in
 dialogo suo q̄ sacerdos quidā post
 q̄ se suspēderat ei⁹ cōcubina mona-
 steriū intrauit ⁊ p̄ incubū ad luxuri-
 am procata est. quē tamen p̄ crucis
 cōsignationē repulit ⁊ p̄ aque b̄n-
 dicte aspersionē. licet statim postea
 redijt. Quādo autē angelicā saluta-
 tionē dicebat. lōge velut sagitta de
 sparuit ⁊ recessit sed in ardū redijt
 licet p̄ accedere eam nō auderet.
 Item de tercio videlicet per sacra-
 mentalē confessionē patet p̄ eundē
 Cesarīū qui dicit q̄ cōcubina ante-
 dicta cum iam cōfessa esset pure in
 toto derelicta est ab incubo. Refert
 idem q̄ quidāz vir in leodio passus
 incubum cōfessione sacramentali fi-
 nita totaliter liberat⁹ est. Post in

sup̄ exēpluz de quadā inclusa quaz
 incubus nec oratione nec p̄fessio-
 ne nec p̄pter aliuū spirituale exercitiū
 reliquit quin eius lectū ascenderet
 sed cū ad informationē cuiusdā vt-
 ri religiosi diceret benedicite. statim
 eam demon reliquit. De quarto lo-
 ci videlicet mutatione. dicit qui p̄t
 us. q̄ filia cuiusdā sacerdotis stupra-
 ta per incubū ⁊ facta ex dolore fren-
 netica. trās renūq̄s elongata ab in-
 cubo dimissa est. sed parat ei⁹ quia
 a loco filia deposuerat a demone p̄-
 cussus ē adeo vt moreret in triduo
 Fit ⁊ mentio de quadā que p̄ incu-
 bū crebro in lecto vexata p̄prio. cō-
 sociam deuotā petijt vt loco vexa-
 te faceret q̄ cui fecisset tota nocte
 quasdā inquietudines grauissimas
 sensit ⁊ prior tūc quiesca fuit. Mora-
 tur etiā a Busshelmo q̄ incubi plus
 vexare vident mulieres et puellas
 pulcros crines habētes. ideo quia
 aut cure aut ornatū crinū. nimis
 incumbūt h̄mōi. aut quia p̄ crines
 viros inflāmare cupiunt vel consue-
 uerūt. aut quia in eis inaniter glori-
 antur. aut quia diuina bonitas hoc
 pmittit vt terreant mulieres viros
 inflāmare p̄ ea que etiā demones in-
 flāmarī vires volunt. De quinto de
 excōmunicatione que fortassis ali-
 quādo eadem est exorcizationi patz
 in legenda sancti Bernardi. In a-
 quitanta siquidem mulier ab incu-
 bo sex annis incredibili ab vsu libi-
 dinis vexata. audivit sibi incubum
 ne ad virum sanctū qui vētur⁹ erat
 appropinquaret minantē. Nihil in-
 quit tibi p̄ficiet sed eo recedete tu⁹
 crudelissimus ero p̄secutor qui ac-
 tines tu⁹ amator extitit. Que cuz vt
 rum sanctū Bernardum inuocaret

respondit. Tolle meū baculū et le-
cto tuo insige. et faciat malign⁹ qđ
potest. hoc cum fecisset. demon ca-
meram femine nō est ausus intrare
s̄ foris minabat atrocissime se eā vl-
le persequi bernardo recedēte. quo
per feminā audito cōmunit populū
beatus bernardus omēs iubet accē-
sas candelas gestare in manibus et
demonē cuz vn̄uerso qui aderat ce-
tu excomunicauit. ac ne ad illaz vel
aliā deinceps accessus habeat inter-
dixit. et ita illa plane liberata ē. De
rum hīc notandū qđ potestas clau-
um cōcessa petroz suis successorib⁹
quia sonat super terrā et tñi pro via
toribus hec iurisdictionis potestas
sit in remediū ecclesie cōcessa. mix-
videtur qđ aeree potestates hac iu-
risdictione valeant arceri. Sed dicit
potest qđ quia p̄sone que a demoni-
bus molestant. sunt sub iurisdicōe
pape et clauū nō m̄strum si per indi-
rectū huiusmodi potestates vigore
clauum arceantur. sicut etiam indi-
recte animas potestate clauum a
penis purgatorij ignis absoluē po-
test. nō obstante qđ potestas illa so-
nat super terrā et anime sint sub ter-
ra. De potestate etiā clauū cōcessa
capiti ecclesie scz vicario xp̄i nō est
futurū disputare cum nos si sit qđ tā-
ta potestas sit a cristo ecclesie et ei⁹
vicario cōcessa quāto puro homini
concedi a deo potuit et hoc in vtili-
tate ecclesie. P̄te etiā estimari po-
test qđ si egritudines a maleficijs vr-
tute demonū inflicte excomunica-
rent cum ipsis maleficijs actricibus
et demonibus nō adeo in ipsos infir-
mos sentirent. et qđ citius liberarent
adhibitis super hoc et alijs exorcis-
mis licitis. In partib⁹ deniq; abbi-

sis vulgaris ē narratio. simul et alijs
in locis qđ dum diuina pmissiōe lo-
custe volātes cum ingenti multitu-
dine. Vn̄etas frōdes segetes et cū-
cta virentia eradicarēt. huiusmodi
exorcicatione et maledicōe fugate
et subito interēpte fuerūt. Et si san-
ctificati viri quis ascribē velit et nō
virtuti clauū sit in nomie dñi vn̄i
pro certo habemus qđ nec virt⁹ mi-
raculorū nec potestas clauū. gr̄am
gratū facientē de necessitate presup-
ponūt. cū vtrunq; ex gratia gratis
data procedat. Est et iterū notandū
qđ vbi nullū predictorū remediōrū
iunat qđ tunc ad exorcismos licitos
sit recurrendū. de quibus inferi⁹ ps-
tebit qđ si hi ad fugandū demonis
nequitia nō sufficient. tūc reuera ta-
lis vexatio demonis est pena. p̄ pec-
catis satisfactoria. si prout vt oportet
sustineat in charitate sicut et alia
mala huius mūdi que nos sic p̄mūt
vt ad deū ire cōpellant. Verūctiaz
aduertendū qđ interdū alique in ve-
ritate per incubū nō verant sed tā-
tūmodo ita se vexari putant. et hoc
qđ mulieribus sc̄ipue et nō viris cū
altas sint timide et mirabilū forma-
rum in imaginatiōe susceptiue. Vñ
et Guilhelmus sepe allegatus. mul-
te inquit de apparitiōibus fantasti-
cis ex morbo melācolico in multis
fuit vt in mulieribus maxime sicut
apparet de visionibus et reuelatiōi-
bus. Et causa in hoc est vt noxiū me-
dici ipsa natura muliebrū antinariū
eo qđ longe facilioris et leuiores im-
pressionis sunt qđ anime viriles. et
subdit ibidem. Scio me vidisse mu-
lierem que credebat se cognosci ab
intus a dyabolo et alia incredibilia
se sentire dicebat. Nōnunq; etiam

Impregnate sibi vident mulieres ab incubis et inuemescent vehementer ventres eaz. Et cum partus tempus aduenerit sola emissione multeventositaris demutescunt. Quia de ouis fornicarū in potu sumptis incredibilis ventositate et tumultum in ventre generant hominis. Sicut de granis catapuce et de granis arboris que dicit nigra pinus cōsimilia in ventre sunt. Facillimū est autem demoni similia et morsa in ventribus hoim procurare. Nec addita est ut nō facillime quis multerculis si dem adhibeat. sed in illis dumtaxat sup quibus experimenta fidem fecerunt ut de illis q̄ didicerit in propriis lectis. vlt̄ alio mō cōdormientib⁹ p̄ experientia talia vera esse.

Remedia p̄ illis q̄ circa vlt̄ generatiua maleficiunt.

Capitulū secundū.

Sciet mulieres

in maior numero sint malefice q̄ viri ut in prima parte operis ostensum ē: tamen viri pl⁹ maleficiunt. et huius ratio est. q̄ cum deus plus permittit super actum venereus per quem primum peccatū diffundit q̄ super alios actus humanos sicut et per serpentes qui magis incantationib⁹ defersunt q̄ alia animalia. eo q̄ dyabolus primum instruitur. Et cum act⁹ ille venereus plus et facilliori modo potest maleficiari: in viro q̄ in muliere. ideo. Et quidē patet quod tactum est. Nam cum quinq̄ modis demon in generatiuam potentiam potest agere et illi modi citius procurat in viris: Remedia adhibenda sup vnumquēq̄ modum iuxta possibilitatem sunt de-

ducenda et ille qui viciatus est si illi potentia attendat: sub quo modo suum maleficiū contineatur. Sicut autem quinq̄ modi iuxta Petrus de palude in suo. liij. disti. xxxiij. in processu huius maleficii. Nam demon ex hoc q̄ est spiritus habet potestatem super creaturā corporeā: deo permittente. et ex conditione nature sue precipue ad motum localem ut illum prohibeat vel ut promoueat. Unde per hanc potestatem p̄ corpus viri et mulieris impedire ne sibi appropinquant. et hoc directe vel indirecte. Directe quando vnū elongaret ab altero vel non sineret ad alterum appropinquare. Indirecte quando aliquid impeditū procuraret: vel quando se interponeret in corpore assumpto. sicut cuidam iuueni pagano acciderat: qui idolum desponsauerat et nihilominus contraxerat cum quadam iuuenula. nec propter hoc poterat eā cognoscere ut supra patuit. Secundo modo vbi hominē inflamaret erga vnam et refrigeraret erga aliam et hoc posset occulte procurare per applicationem quarundā herbarū aut aliarū rerum quas optime nouit ad hoc validas. Tercio modo vbi estimationem viri aut mulieris turbaret. qua redderet vnam personam alteri exosam. quā ut supra patuit in prima parte operis potest imaginatiōem imprimere. Quarto modo reprimendo vigorem membri q̄ ad fructificationem necessario requiritur. sicut et motum localem cuius cuiq̄ organi reprimere potest. Quinto modo prohibendo missionem spiritus ad membra in quibus est virtus motiua quasi intercludendo vias semi-

nis re ad vasa generatiōis descen-
dāt. Vt ne ab ill'vīs recedat. v' ne ex-
cidat vel emittat. Qd si q's dicat. ne
scio sub quo mō maleficiatū mibi il-
latum cōtineat vniū scio q' genera-
tūa potētia erga vrozē meā careo
Rēspōderi potest. si potēs ē ad ali-
as mulieres nō aūt ad p'riā. tūc s'c
secundo mō. q' de primo mō certifi-
care p' succubū demonē. i. q' p' de-
mones incubos r' succubos. delude-
deret. Itē si vrozē nō habet exosaz
r' tū nō potest ip'am agnoscere: sed
hū alias: tūc iterū manet sub scō
mō. si aūt h'z exosam r' nō pōt agno-
scere tunc sub scō r' tercio mō con-
fines. Itē si nō h'z exosam vellet au-
tē cognoscere: s' nō h'z vrozē mem-
brū tūc sub quarto mō. Si vō hab'z
vrozē membrū. s' nō h'z excisionem
feminis tunc sub quinto mō. Mo-
dus ḡ curandi patebit vbi declarā-
tū equaliter in charitate r' extra cha-
ritate exites his maleficiari valeāt
Et quidē q' nō: dempto quarto mō
q' tū etiā rarissime. accidere em pōt
q' in ḡa r' charitate existit sic decla-
rat. tū lectori p'supponit q' loq'mur
de actu cōiugali inter matrimonia-
liter cōiunctos. q'z als implicaret cū
omīs actus veneris extra matri-
moniū est peccatū mortale r' nō nī
ff ab his q' extra caritatē existūt ex-
erceat. Nā cū asserere oporteat ex to-
tū scripture sacre traditione q' de-
mones magis p'mittunt a deo se-
uire in peccatores q' in iustos. lz le-
gat ipsum iustissimū Job fuisse p-
cussum. hoc tū nō fuit singulariter
sup potētiā generatiūā nec etiam
directe. ideo dicere oportet q' q'bus
cunq' talia maleficia inter matrimo-
nialiter cōiunctos p'ringunt signū

est q' vel ambe p'sone vel altera ex-
tra charitatē existat. r' quidē funda-
mentū hui' ex scripturis deducit:
auctoritate r' ratione. Nam angel' p'
dixit C' hōbie. In illis q' libidini va-
cant accipit demoniū potētatē ef-
fectus demonstravit vbi septem vl-
ros virginis Sare occiderat. Itē
Cassianus in colla. patrum. diffinit
beatus Anthoni' nullaten' posse
demonē mentē cuiusq' vel corpus
inuadere nisi eam prius destituerit
omnib' cogitatiōib' sanctis ac sp'
ritualit' contemplatiōe vacuā nudā-
q' reddiderit. hec v' b'vitiq' applica-
ri possunt sup maleficiū corporis
vniuersaliter sup totum corp' cum
Job tali maleficio p'cussus nō tam
nudus a diuina gratia fuit: sed p't-
culariter qū v'z p'ticulare malefici-
um rōne alicui' peccati accidit cor-
pori. r' hoc q'dem nō potest esse nisi
p'ctm incōtinentie. Hō nā vt dictū
est. p'pter seditatē illi' act'. r' q' per
ipsum p'mū p'ctm diffundit de' pl'
p'mittit sup ipm q' sup alios huma-
nos actus ḡ r' inter matrimonialit'
cōiunctos vbi diuino auxilio p'pter
p'ctm destituunt amplius circa illā
vim generatiūā maleficiari a deo p'
mittunt. q' si querit cuiusmodi sint
illa peccata dicit pōt q' peccata in-
cōtinentie q' inter cognatos cū va-
ria sint. Juxta illud Hiero. r' habet
in textu Adulter est in p'riam ama-
tor ardentior simul r' h'mōi amato-
res amplius in p'dictis maleficiunt
Remedia ergo ecclesiastica sūt du-
plicia. Anum in foro cōtēntioso al-
terū in foro cōtēntioso practicatur
Primū si in iudicio allegat impo-
tentia ex maleficio illata tūc distin-
guendū est. q'z tal' impotentia aut

est spalis aut ppetua. Si spalis nō impedit. tunc aut̄ presumit̄ esse tpa līs quādo infra spacū trīū annorū cohabitātes. z quantū possunt ope ram dantes. siue per ecclesiastica sa cramēta siue per alia remedia sana ri possunt. Si vō nō sanctur aliquo remedio extūc̄ presumit̄ esse perpe tua. Item aut̄ precedit̄ matrimonij cōtractionē z cōsummatōnē. et sic impedit cōtrahendū z dirimit̄ tā cō tractū. aut sequit̄ matrimonij cōtra ctionē sed nō cōsummatōnē. et est cōmunis modus maleficiādī viros quādo spernūt amāstas. tunc em̄ qz sperabāt se matrimonialiter copula ri z defraudātur ifersūt maleficia vt ris. vt nec alijs dōmiseriualet. in tali em̄ casu vt dicit̄ aliqui dirimit̄ matrimonij sam contractū nisi sub cōtinentia cohabitare velint. vt ma ria z ioseph z habet̄ pro se cano. di cit̄ em̄. xxiij. q. j. q. cōiugij cōfirma tur officio scilicet carnis vt dicit̄ glo sa. Et parū post dicit̄. q. anteq̄ con firmet̄ impossibilitas officij soluit̄ vinculū coniugij. Aut sequit̄ matri niū cōsummatū z tunc vinculū ma trimoniale nō dirimit̄ Plura alia a doctoribus notātur. sed qz nō preci se sunt p̄sentis speculatiōis notant̄ autē in varijs scriptis doctorūz vbi de maleficiāli impedim̄to tractant̄ Ideo hīc est superfedendū tantūmō si quis difficultaret quomō actus il le possit̄ ipeditri respectu illi⁹ mulie ris z si respectū alteri⁹. r̄ndit̄ bonauē hoc ē. vel qz fortisleg⁹ ad h̄ respectu persone determinate dyabolū inui tauit̄. vel quia deus respectu p̄sone cuiuslibet̄ impedit̄ non permittit̄. Occultū em̄ iudiciū dei hīc latet̄ vt in v̄ore Th. se. qualiter autē oya

bolus hoc facere possit̄ patet̄. x̄p̄ missis. dicit̄ tamē hīc Bonauē. qz impedit̄ generatiuā. nō impedinen to intrinseco ledēdo organū. sed ex trinseco impediēdo vlium z est im pedimentū artificiale nō naturale. z ita potest̄ impedire ad vnā z non ad alias. vel tollendo exercitacionē concupiscētie ad illam vel aliam. et hoc per virtutē ppriam vel per her bam vel per lapidē vel per aliquam creaturā occultā. z satis concordat̄ cū dic̄is petri. Remedij vō ecclesi asticū in foro cōscientie tradit̄. xxiij q. viij. si p̄fortiarias. vbi sic dicit̄ur. Si per fortiarias atqz maleficas ar tes nōnunqz occulto iusto dei iudicio permittēte z dyabolo p̄parante ꝓcubitus sequit̄. Hortādī sunt quibus ista eueniūt vt corde contrito z sp̄ritu humiliato deo z sacerdoti d̄ omibus peccatis suis puram cōfēs sionē faciant z p̄fusus lachrymis z largiorib⁹ elemosynis z oratiōibus atqz ieiunijs. d̄no satisfaciānt. In q̄ bus verbis notat̄ qz tantūmodo p̄ pter peccata. z extra charitatem exi stentibus talia cōtingūt. sequit̄ z p̄ exorcismos ac cetera ecclesiastice me dicine munimina. ministri ecclesie tales quantū annuerit̄ domin⁹ qui abymelech z domū eius Abrae ora tionibus sanauit̄ sanare p̄curent̄. Unde summarie d̄cere possum⁹ qz quinqz sunt remedia que talibus sic maleficiatis licite applicari possūt. vīcz sanctorū aliquidorū limina pere grinatio. z ibidem peccatorū suorū cū contritione vera confessio. signi crucis z orationis deuote multiplici cast⁹ per verba sobria licita exorcisatio. que qualiter fieri debet̄ inferius patebit̄ z cauta maleficij oblatio

*Remedia
remedia
inferius*

abet

It ad hoc quod supra de comite factū est. qui cum sibi per triennium sibi matrimonialiter copulatā virginitatem cognoscere nō potuisset.

Remedia cōtra maleficiatos sup amorē vel odiū inordinatū.

Capitulum tertium.

Scut malefici

Item in potētia generatiua ita r philocaptio r odiūz in volūtate causant. expedit primo de eius causa. r tandem quātū possibile est de eius remedijs trāscurre re. Philocaptio igitur seu amor in ordinatus vnius sexus ad alterum triplici ex causa oriri potest Aliquādo ex sola incautela oculoꝝ. aliquādo ex tentatione demonū soluz. aliquādo ex maleficio nigromātorū et maleficarū simul r demonuz. De primo dicitur Jacobi. i. Unusquisq̃ tentat a concupiscētia sua abstractus r illectus deinde concupiscētia cuiꝝ cōceperit parit peccatū. peccatum vero cum cōsummatū fuerit generat mortem. Sic sychem eū vidisset dñam exuntem ad videnduz mulieres regionis illius adamauit eam r rapuit r dormiuit cum illa et cōglutinata est anima eius cum ea. Benef. xxxiij. Fin glo. Infirmē ante me sic accidit quādo postpositis p prijs aliena negocia curat. seducit cōsuetudine r sit vna vnitāte cōsensu cum illicitis. De cundo q̃ oriat ex tentatōe demonū principaliter Sic aman forozē thamar speciosissimā adamauerat et depererat in ea valde ita vt propter amorē eꝝ egrotaret. ij. Regum. xliij. nō em̃ i toto tam corruptus esse potuit mente vt

in tātum factus stupr̃ profiliret. si nō graueret a dyabolo tentatus fuisset. De hoc etiā genere amoris refertur est liber sanctorū patruz qui refert oēm tentationē carnalis amoris sibi i heremis subtraxisse. quosdam qui tamen vltra q̃ credi potest amore mulserū tentabatur aliquoties ens. Unde r. ij. Corinth. xij. apostulus dicit. Datus est mihi stimulus carnis mee angelus sathane qui me colaphiset. vbi glosa. tentādo per se bidne datꝝ est mihi stimulus. aiūz quidā. tentario autem tui nō cōsentitur non est peccatum. sed materia exercende vitutis. hoc intelligitur de tentatione que ab hoste nō a carne que peccatū est veniale etiā si nō consentiatur. De his varia exēpla legūtur in varijs locis. De tercio q̃ amor her eos puenat ex maleficijs demonū r maleficaruz possibilitas huius maleficii supra in questionibus prime partis. an demones per maleficas mentes hominū ad amorem vel odiū imūtare r incitare valeant ad longū deducitur. per varia etiā gesta r acta a nobis reperta cōprobat. immo inter omnia maleficia minimū propter sui generalitatem reputat. Q̃ si queritur. petrus philocaptus amore talis r. nescit an primo secundo aut tercio modo Respon. etur. odiū inter cōiugatos eū crimine adulterij r si operatione demonū fieri possit. vbi tamē fisco carnalis cōcupiscētie amoris quis adeo inuoluit r succē dicitur vt nulla confessione plagis verbis aut factis ad desistendum cogi valeat. Item vbi quis sepe pulchiores dimittit vxorem r turpissime adberet Itē vbi nocturno r nec quiescere

valent. h̄ ista dementant vt p̄ deula
queq; incedere habeant. Optima
tes prelati aut alij diuites sepissime
his miserijs inuoluunt. Est quidez
hoc temp⁹ muliebres de quo h̄ilde-
gardus vt Vincen. in specu. h̄sto.
refert p̄dixit q̄ nō tam diu durabit
quantū hucusq; perstitit. cum iam
mund⁹ plen⁹ sit adulterij precipue
in optimatibus. z quid opus scri-
bere de remedijs q̄ remedia abhor-
rēt. tñ vt pio lectori satisfiat aliqua
breuiter tangam⁹. Super philoca-
ptionē sine maleficio. Auicenna se-
ptem remedia ponit qñ vics psonā
egrotare facit h̄ parū ista nostre spe-
culatiōni nisi quantū mystice ani-
me languenti deseruissēt. dicit enim
ll. iij. q̄ ex variatiōe pulsus z ad no-
minatōnē amati cuz ibi radix egro-
tatiōis habet. tunc si lex sustinet si
at copula p̄ matrimonij q̄ sic sanā-
tur cum obediēt nature. Aut fiat ap-
plicatio medicinaliū de q̄bus ibi-
dem tractat z docet. Aut vt egrot⁹
amozē suū de dilecto p̄licita reme-
dia ad aliud diligendū cōuertat q̄
priori peligere debet. z ita fugere p̄-
sentiā amati. qz sic distrabit anīm⁹
Aut etiā si corrigibilis est tribulet
hortet. qd̄ opus amoris ē maxima
misericō. vel dirigant ad ipsum q̄ qñ
tum cum veritate z deo possunt vi-
tuperent corpus z dispo- sitionē de-
lecti z mores cum transfiguratione
facierum turpi seu disformi. Vel sal-
tīm vltimo vt occupent in rebus ar-
dus z distractiuis officijs. Reue-
ra sicut animalis homo p̄ hmōs re-
media sanat. ita ad spiritalē sin-
gula captando interiorez hominē
reformant obediatur legi mentis po-
tius q̄ nature cōuertit amozem su-

um ad eternas delittas recorde
q̄ momentaneuz sit quod dele at
z eternum quod cruciat querat de-
littas in illa vita vbi sic inchoantur
q̄ nunq̄ sintuntur culus qui ama-
tor esse noluerit z istam perdet et il-
lam non inueniet z eternis ignib⁹
deputabitur ecce trisa damna irrecu-
perabilia ex amore hereos prouent
entia. Super philocaptionem vero
ex maleficio remedia in precedent
capitulo facta nō inconuenienter z
hic applicari possunt: precipue au-
tem exorcizatio per sacra verba q̄ si
b̄ij si facere taliter maleficiat⁹ po-
test. Quotidie angelum sanctum R
bi ad custodiam a deo deputatū in
uocet. pura confessione sanctorum
lmina precipue autem beatissime
virginis frequenter z sine dubio li-
berabitur. S; q̄ vltuperabile vt bar-
bati homines donis naturalibus z
virtutuz armis abiectis seipos tue-
ri renouunt cum puellule sepissime
inucta firmitate huiusmodi male-
ficia his armis propulerunt in qua-
rū cōmendationē vnum e mults in
medium pducamus. Fuit in rurali
villa quadam prope Lindarve con-
stañ. dyoces virgo adulta facie pul-
cra z elegantior moribus in huius
aspectu captus quidaz vir leuis mo-
ribus clericus ferre solo nomine vti
nam non sacerdos. qui vulnus sue
mentis vltra celare non valens ve-
nit ad laboratorium dicte virginis
et honestis verbis se rebete demo-
nis exhibens primum: tandem ad
amozem sui virginis ausus est ver-
bis dumtaxat puocare animum q̄
illa diuino instinctu p̄cipiens inta-
cta ante z corpore respondit viri-
ter. H̄c cum verbis talib⁹ domum

me molite frequentare. alioqn re-
pulla sustinebiss̄ verecundia me
diāte. Cui ille. Et si me diligere mō
rennūis verbis dulcib⁹ monita nō
post modicū coacta opib⁹ me ama-
bis tibi p̄mittō. Erat vir ille suspe-
ctus incantator ⁊ de maleficio. S̄
verba hec vgo p̄ vento habuit nec
scintillam amoris carnalis ad virū
in se sensit p̄tunc: sed euoluto non
multo tempore imaginatiōis amo-
rosas de viro illo cepit habere. Quō
illa p̄cipiens diuinit⁹ inspirata ad
matrē misericordie cōfugit ⁊ p̄ au-
xilio a filio impetrando deuotissi-
me implorauit. Et statim honestaz
societatē requirens pegrinart cepit
ad locū heremitarū sic em̄ noiat ec-
clesia in honore ipsi⁹ genitricis mi-
raculose cōsecrata in p̄fata dyocesi
In qua sacramentaliter confessa ne
in ea aliquid inuenire posset mali-
gnus spiritus ⁊ ad ipsam matrē pie-
tatis p̄cibus fufis: p̄tinus omnis
cessauit hostis machinarō ita vt eā
postmodū nunq̄ tangeret. Super
sunt tñ adhuc ⁊ barbari viri a male-
ficis mulierculis importune sup hu-
lusmodi sollicitati quasi nequaq̄ a
philocaprione eaz se cōtineri pos-
sent. q̄ tñ viriliter resistentes quan-
tū sevlro pulsare illecebris imagi-
nationib⁹ sentirent. tñ etiā p̄ p̄si-
dta p̄missa cuncta machinamēta dē
aboli superant. Et vere speculū hu-
tus pugne q̄dem iuuenis p̄diues
in oppido S̄bruck. q̄ quantū a ma-
leficis pulsatus fuit nec calamo ex-
arari q̄s posset. semper virilem anf-
mū gerens per p̄fata remedia in-
tactus euasit. quare ⁊ merito cōclu-
dit p̄fata remedia cōtra huiusmo-
di morbum esse certissima ita q̄ cer-

tissime ita liberant q̄cunq̄ his ar-
mis vtunt. ⁊ q̄ de amore inordina-
to hoc ⁊ de odio cum oppositoruz
eadem sit disciplina intelligendum
est. I3 aliqualis in modo malefician-
di cum sit differentia etiā aliud re-
mediū illa p̄sona que odio habetur
requirere debet. ipse em̄ q̄ odio h3 ⁊
in corde defert: nō defacili si adul-
ter est ad amorē vtoris etiā p̄ quacun-
q̄ pegrinaciones flectit. Et q̄ rela-
tu maleficaz cōpertū est q̄ p̄p̄e-
tes h̄mōi maleficia ad odiū p̄cura-
tur eo q̄ dum p̄imū in s̄m erat dē
aboli ⁊ in sui maledictionē recepit
inimicitia inter ipsum ⁊ mulierem
ideo ⁊ tales inimicitias ex ipsis p̄-
curare satagunt ponendo pellē aut
caput serpētis sub limine hostij ca-
mere aut dom⁹. vnde ⁊ om̄s angu-
li dom⁹ sunt p̄quirendi ⁊ innoan-
di q̄ ad inhabitationes quantū pos-
sibile est. vel alienas inhabitare do-
mos. Et q̄dem cū dictū sit q̄ seip-
sos maleficiati exorcizare valeant i-
telligit q̄ verba sacra benedictiōes
⁊ carmina secuz deferre in collo po-
terunt. siquidem legere aut seip̄os
benedicere nescirent: q̄ tñ qualif fa-
cienda sint in sequentibus patebit
Remedia sup eos q̄b⁹ virilia mē-
bra p̄stigiōsa arte auferunt ⁊ vbi in-
terdum in bestiales formas boies
transmuta.

Capitulum quartum.

Oper eos qui

stigiōsa arte illudunt vt se
virili membro carere aut
in bestiales formas transmutatos
esse putant q̄bus remedijs subleua-
ri valeant ex p̄missis satis euidentē
elicif. Mā cū tales oīo diuina gra-

ita destituunt q̄ p̄ncipis in malefi-
 ciat̄is existit fundamentū nō ē pos-
 sibile vt ferro manente in vulnere
 emplastrū curatiuū apponat. expe-
 dit ergo vt p̄ verā p̄fessionē deo añ
 omnia reconciliet. Demū q̄ vt su-
 pra in sc̄da p̄e opis ca. vij. tactum
 est. talia membra nunq̄ in veritate
 euelli aut segregari a corp̄ib⁹. s̄ tan-
 tūmodo p̄stigiōsa arte occultari ad
 sensum tact⁹ z visus. patat̄ etiā q̄
 huiusmodi illusiones in gratia cō-
 stitutus nō ita facillit̄ nec actiue nec
 passiue cōtingunt vt vtz eis mem-
 bra auferant̄ aut q̄ in corp̄is sua po-
 tentia q̄si alijs sint ablata deludan-
 tur. iō z remediū in eodē capi. exp̄-
 mit̄ cū ipso morbo vt vtz quantuz
 possibile sit cū ipsa malefica amice
 se cōponant. Sup̄ eos densq̄ q̄ in
 bestiales formas se trāsmutatos eē
 putant. Sciendū q̄ hoc gen⁹ male-
 ficij nō ita in occidentālib⁹ sicut ori-
 entālib⁹ regnīs practicat̄. intelli-
 gē quo ad secundas p̄sonas lz q̄ ad
 p̄prias maleficaz p̄sonas. hoc sepi⁹
 apud nos visuz fuerit ipsas vtz ma-
 leficas in effigijs animalis oculis
 intuentiū se obieciſſe. vt supra cap̄
 tulo. viij. deductū quare z remedia
 que in tercia parte operis deducen-
 tur. sup̄ exterminiiū videlicet malefi-
 carū p̄ seculare brachium forzent ap-
 plicanda. Et quidem qū orienta-
 les hmōi illusiones remediare solēt
 sic deducit̄. Nam ex militarib⁹ fra-
 trib⁹ ordinis sancti iohannis b̄tero
 solim̄tanti in rhodis veridica rela-
 tione plura de his p̄cepim⁹. Pre-
 cipue aut̄ q̄ in ciuitate salamina re-
 gni cypri talis casus accidit. Nam
 cū ibi portus sit maris z nauis q̄-
 dam onusta in cimonij applican-

do pegrinis nauim exeuntib⁹. q̄
 q̄ victualibus se munitet. iuue-
 is q̄dam ex eis robust⁹ domū cuiusdā
 mulieris extra ciuitatē supra littus
 maris situatā accessit z an oua ha-
 beret ad v̄dendū a muliere sciscita-
 tur. At mulier cernens iuuenē ro-
 bustū forenses z alienū a patria: vn-
 de minor de eo suspitio apud intra-
 neos sup̄ eius p̄ditionē oriri posset
 expecta inquit paululū z iuxta op̄-
 tata singula recipies z dñi morā fa-
 ceret clausa z interiori p̄te dom⁹ iu-
 uenis ab extra vt eū p̄torius expe-
 diret ne nauē eū negligere cōtinge-
 ret clamare cepit. tūc mulier aliqua
 oua attulit iuuenti tradidit z in casu
 quo nauē neglexerit z ad eā rediret
 sibi intunxit. Veloci igit̄ cursu ad
 nauemq̄ in lito re maris erat p̄pera-
 uit. z añ ingressum eo q̄ nec dñi aliq̄
 socij om̄s cōuenerant oua comedere
 z seipm̄ reficere studuit. Et ecce
 post horā mut⁹ effectus z quasi mē-
 te destitit⁹ vt post ipse referre solū-
 tus erat de seipso ammirans q̄d nā
 sibi accidisset cōiungere nō poterat.
 volens ergo nauim intrare ab im-
 morantib⁹ baculis verberat⁹ repel-
 lit̄ cunctis acclamantib⁹ ecce ecce:
 q̄d nam in asino. maledicaz bestia
 num z tu nauim intrabis. Repulsus
 sic iuuenis z verba illoz q̄ ipsuz asi-
 num affirmabant intelligens apud
 se ruminabat z q̄ maleficio mulier
 infectus esset cogitare cepit p̄cipue
 in eo q̄ nullū v̄bū formare poterat
 cū tū ipse om̄s intelligebat. z dum
 rursum nauim ascendere tentaret
 grauiorib⁹ cesus verberib⁹: ipsum
 amaro corde remanere z recessū na-
 uis asp̄icere opus erat. Huc illuc
 q̄ ducurrēs cū om̄s ipm̄ asinū est-

ma: ut necesse erat vt tanq̄ bestia ab eius tractaret. pullus igit ad domum mulieris redit cui ad placitū p̄seruatione vite sue ultra trienniu seruiuit. nil opis faciens manib⁹ nisi necessaria dom⁹ in lignis z bladīs apporans. etiā q̄ exportāda erāt tanq̄ iumentū deportabat. hoc p̄solatiōis relicto vt lz ab oib⁹ alijs iumentū reputaret ab ipsis tamen maleficis prunctim v̄ diuisim moratibus vt verus hō humanit⁹ cōuersando in incessu statu z habitu agnoscebat. **¶** si queritur quō onera sibi tanq̄ iumenta imponebatur. Dicendū q̄ sicut Aug⁹. narrat de mulierib⁹ stabularijs q̄ hospites cōuertebant in iumenta onera portantia. libro. xvij. ca. xvij. de ciuit. dei. z de patre p̄stanti q̄ se caballus seu equū fuisse z annonā cum alijs animalib⁹ basulasse narrauit. v̄tq̄ ex illis actis de p̄senti iudicam⁹ ira q̄ triplex deceptio p̄stigiōsa arte ferebat. **¶** Prima quo ad homines iuuenem nō vt hōiem sed vt asinū intuentes q̄ qualiter demones faciliter p̄curare possunt: supra. viij. cap. patuit. **¶** Secunda q̄ illa onera nō fuerūt illusoria: sed vbi vires iuuenis excedebāt demon inuisibiliter deferebat. **¶** Tercio q̄ sibi p̄senti dū int altos cōuersabat iuuenis etiā iumentū videbat in imaginatione dūtaxat et estimatiua potentia q̄ sunt affixe organīs corp̄alib⁹. non autē in rōne. q̄ nō a dō erat ligata q̄ se hominē sciebat. sed arte magica delusum vt tanq̄ bestia estimaret. sicut z de nabuchodonosor ibidem explicat. **¶** Triennio igit sic elapso in quarto dūz quodā die ante meridiem ciuitatē p̄statam intrasset mulier a

longe sequeretur. contigit quandam ecclesiā in qua diuina celebrabant iuuenē sic maleficiatū p̄terire: audiens nolā campanē cū more latinorū z nō grecorū in illo regno diuina peragunt. p̄ eleuatione corp̄is xp̄i ad ecclesiam se cōuertit z intrare dū p̄pter verbera z expulsionē nō audeat: a foris genua z crura posteriora in terrā fixit z anteriores pedes idē man⁹ simul iunctas eleuans. ex capite asinino vt putabat sacm̄ in eleuatione intuet. **¶** Ad p̄digiū dūz certi lauenses mercatores cōspexissent mirantes: asinū sequunt et inter se de miro ope cōferentes. ecce malefica cū baculo asinū insequitur. z q̄ vt p̄missum est hōmī maleficia illis in partib⁹ plurimū practicanē. ad instantiā mercatorū p̄ iudicem asinū cū malefica capis: interrogata z questionib⁹ expōsita crimen fateat z vt ad domū redire valeat iuuenē restituere sue forme p̄misit. dū missa igit ad domū regressa: iuuenis ad pristinā formā reducit: z ipa denuo capta debita vltionē p̄ commissis suscepit et iuuenis ad p̄pria cū gaudio remeauit.

Remedia p̄ obsessos ex maleficio
Capitulum quintum.

Hoc interdū

ex maleficio demones q̄dam homines substātia iter inhabitāt supra ca. ix. r. r. satis patuit. q̄bus etiā de causis q̄ non solū p̄ grauib⁹ criminibus p̄pria immo interdū p̄ p̄prio suo maior merito aliquando p̄ alieno leui delicto. aliq̄ p̄ suo veniali pctō. aliq̄ p̄ grauī alieno peccato. et aliq̄ quādo p̄ alieno factū p̄prio. p̄

quib⁹ etiā diuersi diuersimode pos-
sident. quidā plus alij minus. vt est
am nider in suo fornicario recitat.
nō miruz si maleficio seu ad instātiā
malefice demon deo pmittente ho-
minem substārialiter modo quo tibi
declarat quid vitz per substātiā sit
intelligēdū inhabitet Quib⁹ autē re-
medijs liberari possint q^z vitz p^z ex-
orcismos ecclesie z cū hoc vera cō-
tritiōe vel etiā cōfessioe. vbi p^z mor-
tali quib⁹ est obsessus. patuit ex ibi-
dē deductis z ex illi⁹ sacerdotis bo-
hemi liberatiōe. sed q^z vltra hec duo
remedia etiā tria alia valeāt suffra-
gari videlicet eucharistie sacra cō-
muniō. sanctorū locorū applicatio
vel bonorū oratio. z excomunicatiō
nis absolutio p^z facti doctoris discursu
quē etiā deducere expedit cū om-
nes necessariorū tractatū copiam
habēt Nam de ipsa sacra comuniō
ne Cassianus colla. abba. prima lo-
quit in hec verba. cōtionez sacrosan-
ctā nequicte sp^ziritibus traditā a se-
nioribus nostris nunq^z meminim⁹
interdictā. quinimo etiā si possibile
esset eis quotidie impartiri eā etiā
debere censebāt que ad purgationē
ac tutelā corporis anīmeq^z puenire
credenda est. z que ab homie perce-
pta eū qui in mēbris ei⁹ insidet sp^z
ritū seu in ipsi⁹ latitare conat. quo-
dā exurens fugat in celo. Hoc nā-
q^z modo curatū abbatē andronicuz
nup^z asperimus in sultabit offenso.
cū eū a celesti medicina videret se-
gregatū. tanto em̄ durius z frequē-
tius attentabit affligere quāto eū a
sp^zuali remedio senserit longius ab-
dicatū. hec cassianus. Et itez de eis-
dem ibidē dicit. Duo hec credē im-
mobiliter oportet primo q^z sine dei

pmiſſu nullus ab eis sp^ziritib⁹ vna
tentat. Secūdo q^z oia que ne oia
deco inferunt siue tristitia ad presens
siue leta videantur velut a piſſimo
patre. clemētissimoq^z medico p^z no-
stris vtilitatibus irrogātur. Et idcir-
co eos velut pedagogos traditos
humiliari vt descēdētes ab hoc mū-
do vt purgatores ad vitā altā trāsse-
rāt. vel penali vigore plectātur qui
fm apostoluz traditi sunt in p^zsentē
sathane in interituz carnis vt sp^zus
salui fiant in dōe dñi nostri iesu xpi
Sed hic orat⁹ dubitatio. cū apostol⁹
dicat. probet seipſuz homo. z sic de
pane illo edat. quomō possunt ob-
sessi nō habētes vsum rōnis cōmu-
nicare. Respōdit sanctus Tho. de
hoc in. iij. parte. q. lxxx. sic distiguē-
dum de omnibus amētibus. Aliq^z in-
quit dicitur nō habere vsūm rōnis
dupliciter. Vno modo q^z habēt de
bisē vsūm ratiōnis. sicut dicit nō vī-
dēs qui male videt. Et q^z tales pos-
sunt aliquā deuotionē cōcipere hu-
ius sacramenti nō est eis hoc sac^zm
denegādū. Alio mō dicunt aliq^z nō
habere vsūm rōnis. q^z sic a natiuita-
te pmanerūt z sic talibus nō ē hoc
sac^zm adhibēdū. q^z in eis nullo mō
pcessit hui⁹ sacramēti deuotiō. aut
nō semp caruerūt vsu rōnis. z tunc
si prius qū erāt sue mētis cōpotes
apparuit in eis hui⁹ sacramenti de-
uotio d^z eis in articulo mortis hoc
sac^zm exhiberi nisi forte timeat pe-
ticulū vomitus vel expuitiōis. Cū
legit in cōcilio carthaginensi. z ha-
bet. xxvi. q. vi. Is qui in infirmitate
pniam petit. si casu dñi ad eum inui-
tatus sacerdos venit oppressus infir-
mitate innotuit vel in frenesim neo-
uersus fuerit dent testimoniū q^z euz

au' esset. Et si cōtinuo credit mori-
tur. & recedētes per manus imposi-
tionem & infundantōi eius eucha-
ristia. De baptizantis qui corporaliter
ab immūdis spiritibus verātur
est eadē ratio & de alijs amentibus
hec Tho. addit tamē in. iij. di. ix.
q̄ demoniacis nō est denegāda cō-
mūdo. nisi forte certū sit p̄ aliquo
crimine a dyabolo torqueri. Cui sic
Petr⁹ de palude addit. In hoc ca-
su pro excōicandis sunt habendi q̄
traditi sunt sathane. Ex quibus li-
quet q̄ si aliqui sūt possessi a demo-
ne etiā p̄pter sua crimina habentes
tamē lucida interualla & rōnis vsuz
postea conterunt de peccatis suis.
vel debite cōfiteantur tales cū sint ab
soluti corā deo nullaten⁹ sunt a cō-
mūdo diuini ssimi sacramenti eu-
charistie sequestrādi. De sanctoruz
applicatiōe vel deuota oratiōe quo
modo per hec obsessi etiā potenter
liberātur legēde sanctorum referte
sunt. Merita em̄ sanctorū martyriū
cōfessorū virginū exigit vt hī spīri-
tus nequā sanctorū in patria exstē-
tium oratiōe & intercessiōe vincant
quos sancti in via vicerūt. Similit̄
viatorū deuote oratiōes. liberatio-
num obsessorū obtinuisse sepe legū-
tur. Unde ad hoc hortat̄ cassianus
vbi supra. Si inquit haberem⁹ hāc
sententiā immo fidē quā superi⁹ cō-
prehendi vt & omnia per dominū fie-
ri pro vtilitate aniarum & dispēsari
vniuersa. nō solum nequaquā despici-
emus eos. sed etiā pro eis tanquā p̄
mēbris nostris incessanter orabim⁹
eisq̄ totis viscerib⁹ ac pleno cōpa-
tiemur affectu. De vltimo mō absol-
uendi aliquos ab excōmunicatiōe.
Sciendū q̄ nec iste cōmūdo ē nec

forte licitus nisi habēt auctoritatē
& specialē reuelatiōē vel probabili-
tatē q̄ possessus quis sit p̄pter excō-
municatiōē ecclesie. sicut apl's. j. ad
Corinth. v. excōmunicatū a se & ad
plebem corinthū fornicariuz tradidit
sathane in interitū carnis vt spī-
ritus salu⁹ fieret in dōe dñi nostri se-
su chisti. i. vt glo. dicit vsq̄ ad illu-
minatiōē gratie cōtritiōis vel ad
iudiciū. Et pseudo doctores qui si-
dem p̄diderāt videlicet imenes & ale-
xandriū tradidit sathane vt discerēt
nō blasphemare. j. ad thimo. j. Tā-
te em̄ potestatis erat apl's dicit glo-
sa. tantāq̄ gratiā habebat vt recedē-
tes a fide solo verbo traderet dyabo-
lo. Unde sanctus Tho. in. iij. dist.
xvii. vbi magister tres effectus ex-
cōmunicatiōis tradit eosdē sic de-
clarat idem doctor. Et hoc ipso inq̄t
q̄ aliquis suffragijs ecclesie priuaf
triplex incōmodū incurrit per tria
que quis ex suffragijs ecclesie cōse-
quit. Valēt em̄ ad augmētuz gratie
eis qui habent vel ad merendum ei
quinō habet. Et quāru ad hoc ma-
gister dicit q̄ gratia subtrahit p̄ ex-
cōmunicatiōē. valet etiā ad custo-
diā virtutis. & q̄tum ad hoc dicit q̄
p̄tectio subtrahit si q̄ oīno a dei p̄-
uidentia excludant. sed ab illa qua
filios ecclesie specialiori mō custo-
dit. valet etiā ad defendēduz ab ho-
ste. & q̄tum ad hoc dicit q̄ dyabolo
maior ptās seuiedī in ipm datur et
corpalliter & spūaliter. Tū in p̄misi-
ua ecclesia qū oportebat per signa
hoies ad fidē iuitare. sicut spūsan-
ctus visibili signo manifestabat ita
excōicatus corporali veratiōe a dy-
abolo innotescebat. ¶ c̄ est incōue-
niēs si ille qui nō est sperat⁹ bo-

ſti daſ. qz non daſ ei quaſi damnan-
 dus ſ; quaſi corrigendus cū in po-
 teſtate ecclēſie ſit ex ei^m manu ipm eri-
 pere cū voluerit. Hæc Tho. Ubi tñ
 exorcista ad cautelam obſeſſum ab-
 ſoluat nō videt incōueniens. Sed
 ſubdit nider qz cauēdū eſt valde ex-
 orciste ne de ſuis vīrib⁹ faciſt pſu-
 mat. Aut ſocum z luduz ſerioſo dei
 operi intermiſceat. Aut ſupſtitioſū
 vel ſuſpectū aliqd de maleficio ad-
 ijciat. Alioquin penam vix euadet
 vt declarat per exempla. Nam de p-
 mo refert beatus Gregori⁹ in dya-
 lo. de quadā que contra cōſcientiaz
 ſuam a marito petente z obtinenti
 debiti redditionem in viſilia dedi-
 cationis ecclēſie ſancti Sebaſtiani
 z qz cōtra cōſcientiā ecclēſie pceſſi-
 onī ſe immiſcuit. poſſeſſa eſt z publi-
 ce furiebat. Quo viſo ſacerdos ei-
 dem ecclēſie de altari ſindonem tulit
 eamqz cooperuit. ſed z hunc ſacer-
 dotē repente dyabol⁹ ſimul inuaſit
 Et qz vitra vīres voluit quicqz pſu-
 mere. cōpulfus eſt in ſua vexatione
 cognoscere qd eſſet. Hæc greg. De
 ſecundo vt nullus de officio exorci-
 ſtatus ſanctū ordinē cōcernens ſo-
 cum faciat. Refert nider ſe vidiffe ī
 conuentu coloniſi fratrē verbis
 ſatis ſocolum: ſed in grā expellen-
 di demones famoſuz. Hic cū in ter-
 minis cōuentus coloniſiſ demo-
 nē in obſeſſo corpore artaret. Jam
 demon petiuit a fratre locum rece-
 dendī. quo gauſiſus frater ait in ſo-
 co. In cloacā meā vadas. Exiit igiſ
 demon nocte cū frater ventrē pur-
 gare velit. demon eū tam dure tor-
 ſit. ſpe cloacā vt vitā cū difficultate
 ſaluaret. Sz z hoc pſipue cauē-
 dum vt obſt. Ali etiā p maleficas ad

ſſidīa maleficarū nō ducant. vide
 z de pſata femina Greg. infer. Cū
 inquit pſinquit eam carnaliter amā-
 tes. atqz amando pſequentes ad ob-
 tinendū ſalutis remediū maleficiſ
 tradidiſſet z p eas ad flumini du-
 cta z in aquam merſa multis incan-
 tationibus agitata fuiſſet dum vn⁹
 demon expelli debuit legio ſubin-
 trauiſt. z eoz diſtinctis vocibus ſaz
 clamare cepit. vnde cōſanguinei rā-
 dem conſtitentes z de hoc dolentes
 eam pſentarūt ſancto epiſcopo ſor-
 tunato. q diuturnis orationibus et
 ieiunijs euz ex integro ſanauit. Sz
 quia dictum eſt debere exorcistaſ
 cauere ne ſupſtitioſum vl ſuſpectū
 aliquid de maleficio adijciant. Du-
 bitare exorcista poſſz an certas her-
 bas z petras etiā nō benedictas
 adhiberere poſſet. Reſponſio. Si
 bñdicte ſunt herbe tanto melius ſi
 ſo non vt herba quedā que aſ no-
 minat fuga demonis vel etiā natu-
 ras lapidū ſi quis adhibeat nō erit
 ſupſtitioſum dummo credat q nō
 directe de ſui natura demones cō-
 pellant. qz tunc incidereſ in errorez
 q ſimili modo alijs herbis aut ver-
 bis poſſent cogi vt error nigromā-
 ticoz fateſ. putantes ſe efficere per
 naturales z inditas talium vſutes
 Unde ſanct⁹ Tho. in. iiii. di. vij. ar-
 ti. vlti. Nō eſt inquit credendū ali-
 qbuz virtutibus corporalib⁹ demo-
 nes ſubiacere. z ideo nō cogunt in
 uocationib⁹ z factis qbusdam ma-
 leficiſ niſi inq̄trum p hoc fedus eſt
 eis initur. Sz qd dicit Eſaie. xvliij. Per-
 cuſſim⁹ ſedus cū morte z cū infer-
 no ſeculūſ pactū. Et illud Job. xl.
 Bz extrahere poter⁹ leuiathan ha-
 mor: z ſequentia verba ſic finaliter

exp. nūc sup Job dicens. Si q̄s re-
 ce. Considerat omnia premiffa vidēt
 p̄tinere ad p̄sumptionē nigroman-
 ticōz cōfufandis qui n̄tunt cū de-
 monibus pactū intrare ac eos sibi in-
 t̄icere vel qualitercūq̄ cōstringere.
 D̄tensio q̄ q̄ hō nō potest suavitru-
 te dyabolū supare: cōcludit dicens
 Donec sup eū manū tuam subaudi
 si potes. q. d. nullo modo tua virtu-
 te potes. superat tū virtute diuina
 vñ subdit. memēro belli quo. s. ego
 pugno p̄tra eū. ⁊ pōt dici q̄ p̄nt
 p̄his p̄ futuro. s. pugnabo in cruce
 vbi capiet leuiathan p̄ hamū. s. per
 diuinitatem occultatā sub esca hu-
 manitatis estimans saluatore purū
 hoīem. An etiā postea. xlj. d̄. Non
 est p̄tās sup terrā que ei potest com-
 parari. p̄ hoc inq̄t signat q̄ n̄lla vīr-
 tus corporalis pōt adequari pote-
 stati demonis q̄ ē potestas pure spi-
 ritualis. Nec de tho. Sed qz indre-
 ete a demone obsessus potest virtū-
 te melodie vt saul p̄ cytharā dauid.
 vel herbe vel corporalis rei alteri
 sibi a naturali p̄tate in exite re-
 leuari. Ideo applicari p̄nt q̄ q̄dem
 posse fieri auctoritatib⁹ ⁊ rōnibus
 deducit. Maz. xxvj. q. vij. demoniū
 sustinenti dicit. lz petras vl herbas
 habere sine incantatiōe. ⁊ sūt h̄te-
 ron ymiverba. Itē mḡr in histo. tra-
 ctans illud Thobie. vj. vbi Rapha-
 el ait Thobie. Cordis particulaz. s.
 de pisce quā cepisti si sup carbones
 ponas fum⁹ eius exteret omne ge-
 nus demoniorum siue a vīro siue a
 muliere: ita vt vītra non accedat ad
 eos dicit. Nec super hoc mirari de-
 bemus cum fumus cuiusdam arbo-
 ris aduste eandem vim habere. de-
 atur q̄uis etiam sp̄salem in se con-

lineat sensum. scilicet de fumo sp̄-
 ritualis orationis. Ad idem Alber-
 tus super Luc. ix. et Nicola⁹ de le-
 ra. j. Reg. xvj. immo ⁊ Paulus bur-
 degalesi. super. j. Reg. xvj. hanc cō-
 clusionem tenet q̄ non solum con-
 cedendum videtur q̄ per aliqua sen-
 sibilitas possunt afflicti a demonib⁹
 releuari. sed etiam per sensibilia ali-
 qua possint totaliter liberari. s̄ hoc
 intellige quando non atrociter af-
 figuntur. ⁊ probat per rationem.
 Nam cum demones nō possint ma-
 teriam corporalem s̄m suam volun-
 tatem transmutare: sed debita acti-
 ua debitis passiuis coniungendo:
 vt Nicolaus dicit. Eadem ratione
 per aliquam rem sensibilem potest
 dispositio causari in corpore huma-
 no: per quam fiat aptum ad suscipi-
 endū actionem demonis. verbi gra-
 tia. Nam mania est. ma x̄tine dispo-
 situa ad alienationem mentis s̄m
 medicos. ⁊ per consequens ad su-
 scipiendū afflictionem demoniacā
 que quidem demōnifacā passio vbi
 penitus curatur penit⁹ afflictio de-
 monis actiua recedente passiuā in
 possesso recederet. Idem posset di-
 ct de leuore piscis. Idem de melo-
 dia dauid ratione cui⁹ lz primo re-
 focillaret saul ⁊ leuius haberet. tū
 totaliter expulsi fuit p̄ ipsam. vt
 dicit littera. Recedebat ab eo sp̄s
 malignus. Nec cōsonū est litte-
 re dicere q̄ hoc fiebat ex merito da-
 uid seu p̄ orationes eius: qz non est
 verisimile q̄ hoc scriptura taceret
 cum esset in laude ei⁹ notabilis di-
 ctū. hec de paulo p̄fato. Licet nos
 posuerim⁹ supra in. q. v. p̄tine par-
 tis. q̄ qz p̄figurabat vīrus crucis p̄
 expansionem venarū. s̄ is. ch̄risti

ideo liberabat saul. et plura ibi etiam continent que presenti speculationi seruire possunt. tamen concludamus quod reru sensibilibus applicatio in exorcismis licitis non est supstitiosum. iam autem expedit de ipsis exorcismis aliqua differere.

Remedia per licitos exorcismos ecclesie contra quascumque infirmitates a maleficiis illatas et de modo exorcisandi maleficiatos.

Capitulum sextum.

Via ut i super

rioribus tactum est malefice omne genus infirmitatis corporalis inferre possunt quare et sub generali regula concludere oportet quod quicquid remedii in verbis vel operibus alijs infirmitatibus supra notatis applicari potest. hoc etiam quibuslibet alijs infirmitatibus in predictibus non expressis ut vbi epilepsia aut lepra esset inflicta conuenire potest. Et quod inter remedia verborum exorcismi liciti computantur. de ipso etiam sepe mentio tanquam de quodam generali remedio habita est tria principaliter de ipso sunt practicanda. Primo an non habes exorcismatum ordinem ut laicus vel secularis persona valeat licite demones aut eius maleficia exorcizare vbi tres alie annexuntur qualiter vicia sunt liciti. et de septem conditionibus que requiruntur ad carmina et ad benedictiones ut quis valeat secum talia deferre. et tertio qualiter morbus sit exorcizandus et de moni coniuuandus. Secundum principale quod agendum vbi gratia sanitatis per exorcismos non obtinetur. et tertio quod ad remedia non iam verborum sed operum cum solutionibus certorum argumen-

torum. Ad primum est doctoris et in. iij. di. xliij. sententia. In omni inquit exorcizatus. et in alijs multis modis ordinibus omnibus conferuntur recipienti potestas. ut quis hoc vel illud ex officio facere possit puta exorcizare et idem a non habentibus ordine licite fieri potest quibus illi hoc non habeant ex officio. sicut in domo non consecrata potest dici missa quibus consecratio ecclesie ad hoc ordinem ut in ea missa dicatur. sed hoc tunc magis pertinet ad gratiam gratis datam quam ad gratiam sacramenti. Ex quibus verbis dici potest. quod licet ad liberationem maleficiati bonum est concurrere exorcismam habes potestatem exorcizandi morbos maleficiales tamen etiam inter dum deuote persone absque exorcismis vel cum ipsis fugare possunt hominum morbos. Nam fert de quadam virgine paupercula et idem plurimum deuota cuiusdam amici in pede maxime per maleficium lesus fuerat quod iudicio medicorum paruit eo etiam quod nullis medicamentis sanari poterat. contigit ut homo infirmum visitaret quod et statim ab ea petiuit ut pedem benedictionis aliquam applicaret. et inuict illa et silenter tamen modo orationem discam et apostolorum symbolum cum geminatis uulscice crucis signis applicauit. Tunc statim infirmum curatum se sentiens. scire voluit in remedii futurorum quod carminatiois ergo applicasset. Que respondit. vos debetis fide diuinis et approbatis exercitijs ecclesie non inheretis et carmina ac remedia prohibita. crebro vestris infirmitatibus applicatis. idcirco raro in corpore curamini quod sepe in anima ledimini. Sed si in oratione et signorum licitorum efficaciam speretis. facillime sepe curamini. et vbi enim vobis applicum nisi diuina orationem et apostolorum symbolum et iam sana-

tu. estis. gratia huius exēpli queritur an nō alie benedictiōes ⁊ carminatio nes seu etiā cōiuratiōes p exorcismos habeāt efficacīā cū hic vī deātur reprobari Respondet q̄ hec vīrgo nō reprobauit nisi illicita carmina cū illicitis cōiuratiōibus ⁊ exorcismis. Pro cuius intellectu cōsiderare oportet vnde hmoi habuerūt originē ⁊ quomō ad abusum deuenērūt. Nam princpsū horū fuit sanctissimū. sed sicut omia demonis in fūctu deprauant mediārib⁹ demonibus ⁊ malis homibus. ita ⁊ p̄sulna nomia. Apostoli em̄ ⁊ sancti vīrī fm̄ illud Marci vltimo. In nomine meo demonia eijciēt infirmos vīsitārūt. ⁊ oratiōes sup eos per sacra verba fuderunt. deinde successu tēporis sacerdotes deuoti similia rite pegerunt. ppter qd̄ deuotissime oratiōes ⁊ sancti exorcismi reperit̄ tur i antiquis hodie ecclesijs ad oia que homies facere vel pati poterāt p deuotos vīros applicat̄ olīm sine omī supstitiōe. sicut etiā hodie literati ⁊ sacre theologie doctores reperit̄ tur qui infirmos vīsitātes similia verba egrotis applicāt ⁊ nō solū demoniacis. Sed heu supersticiosi hoies a se multavana ⁊ illicita adīnstar horū inuenērūt quibus hodie vtūtur circa infirmos ⁊ lumēta. nec clerus amplī⁹ ex sua desidia licitis vīrī verbis vīsitādo infirmos. ppter qd̄ Buss. dicitur durandī glosator Raymūdi dicit q̄ talia p̄fata sacerdos religiosus aut discret⁹. aut etiā laycus vīr siue mulier excellētis vite probate discretionis facere potest. fusa oratiōe licita super infirmū non sup pomū aut sup cingulū ⁊ similia. sed sup infirmantes. iuxta

illud euāgeliste. sup egros man⁹ imponēt ⁊c. nec sunt hmoi p̄sone p̄hibende a talibus nisi forte timeat q̄ ad exemplū illorū indiscreti ⁊ supstitiosi alij carminationis sibi vsurpent abusum tuētēs se exēplo illorū hī ergo supstitiosi carminatores reprehendūtur a p̄dicta vīrgine ⁊ dixit illos habere debilē fidem. imo malā qui tales cōsulerunt. Iterū autē gratia huius declaratiōis querit̄ q̄bus verbis carmina ⁊ b̄ndictiones censent̄ licite vel supstitiose. ⁊ de modo quo debēt applicari ⁊ an demon sit cōiurādus ⁊ morbus exorcisandus Ad primū q̄ qz hoc dicit̄ licituz in cultu xp̄iane religiōis qd̄ nō est supstitiosum. et supstitiosum dicit̄ vt notat̄ in glosa sup illo ad Coll. ij. q̄ sunt rationē habentia in supstitiōe qd̄ supra modū religiōis seruat̄ vī sibi dī supstitiō ē religio supra modū seruata. i. religio modis vel circumstātijs mal⁹ ⁊ defectuosis practicata etiā supstitiosum ē quicqd̄ traditiōne humana nomen religiōis vsurpat absq̄ superioris auctoritate vt hymnos iungere ad missas defunctorū p̄fationē interrūpere simbolū in missa cantandū abbreviare. aut i organis ⁊ nō in choro decantare in missa respondētē nō habere. ⁊ hīs similia. Sed ad p̄positū nostrū mō quādo sit aliquid opus ex virtute religiōis xp̄iane vt vbi quis vellet infirmo subuenire p aliquā orationē vel benedictionē p verba sacra de q̄ materia nūc intendimus falsis habz cōsiderare septem cōditiones. que si reperit̄ tur talis benedictio censetur licita. ⁊ si fiat per modū adurationis p virtutē diuinī nois ⁊ p virtutem operis p̄b. q̄ ⁊ ex sua natul-

tate passione preciosa morte etc. Innotuerunt per que etiam dyabolus victus et eiecatus fuit dicent ille benedictiones carmina et exorcismi liciti. et hi qui practicant possunt dici exorciste aut incantatores liciti. Juxta illud Ierem. viij. ethymol. Incantatores dicunt que artem aliquam verbis pagunt. Est prima predictio consideranda ut ex doctrina sancti Tho. ij. ij. q. xcij. elicitur ut verba non pertineant aliquid quod pertineat ad invocationem demonum expressam vel tacitam. quid sit expressa patet. quid tacita hoc considerat ex intentione et ex opere. Intentione ut ubi operans non curat si ve a deo siue a dyabolo habeat in suo opere intentum. dummodo fine operatum sequatur opere. ut ubi opus quod facit non habet aliquam proprietatem ex natura ad producendum tale effectum de quo non solum medici et astrologi. imo et theologo habent iudicare per quem modum nigromantici faciunt imagines. anulos. et lapides artificiales qui utriusque nullam habent naturalem inclinationem ad effectus quos ipsi si expectant sepissime. unde et in eorum operibus dyabolus se habet immiscere. Secundo considerandum est ne benedictiones seu carmina pertineant aliqui nomina ignota. quia secundum Chrysostomum talia metuenda sunt ne in eis aliquid superstitionis lateat. Tertio ne materia verborum aliquid falsitatis pertineat. quia sic eius effectus non possit expectari a deo cum ipse non sit testis falsitatis. sic enim quedam vetule in suis carminibus utuntur rigmatisando. beata virgo fordanem transiit. et tunc sanctus Stephanus et obiit. eam interrogavit. et multas alias fatuitates. Quarto ne ibi con. nuant vana et caracte

res inscripti propter signum crucis unde breuia que portant a soldat reprehendunt. Quinto ne spes habeat in modo scribendi aut ligandi. aut in quacumque huiusmodi vanitate que ad divinam reuerentiam non pertineat. quia alias omnino iudicabitur suspiciosus. Sexto ut in allegatione plato de diuinorum verborum vel scripture sacre respectus solum habeat ad ipsa sacra verba et ad intellectum eorum et ad dei reuerentiam seu ad virtutem diuinam aqua expectat effectus. vel ad sanctorum reliquias a quibus etiam prefata expectant secundario licet a deo principaliter. Septimo ut committat effectus qui expectat diuinam voluntatem qui scit utrum sanctas vel tribulatio plus possit inuocantem vel minus vel an obsit. Et hanc predictionem probat Tho. in prima secunde. in materia de gratia. et disti. xv. in. liij. Unde concludimus quod si nulla dictarum predictionum opus infecerit illud erit licitum. Probat Tho. super illud Marc. viij. Signa eos qui crediderit. Et post. In nomine meo demonia eiciuntur etc. serpentes tollent. Ex quo elicitur quod predictis seruatis predictionibus per diuina verba licitum est arcere serpentes. Item probat premissa vltimius. Non minoris sanctitatis sunt verba dei que sanctorum reliquie. dicente Augustino. Non est minus verbum dei que corpus christi. sed fin omnes licet reliquias sanctorum secum reuerenter portare. Ergo qualitercumque nomen dei inuocet rite per orationem dominicam. per salutationem angelicam. per eius natiuitatem. passionem. per quicunque vulnera. per septem verba que preulit in cruce. per titulum titulum phale. per tres clauos et aliorum armorum

mi. se xpi ꝛ dyabolum ꝛ eius opera omnino erūt licita ꝛ spes potest haberi in eis committēdo effectum diuine voluntati. Et hoc quod dictum est de coartatione serpentum idem intellige de alijs animalibus quādo solus respectus habet ad sacra verba ꝛ ad diuinam virtutem de ipsis tñ caute est agēdum in incantationibus. quia vt dicit doctor. Tales incantatores sepe hñt illicitas obseruantias ꝛ ꝛ demones foriunt effectum ꝛcipue in serpentibus. quia serpens fuit ꝛmum demonis instrumentuin ad hominem decipienduz. Nam in ciuitate Salzburgenſi quādam incantator erat. hic quādā die ad spectaculum alioꝝ cunctos serpentes ad quādam foueam incantare voluit ꝛ interānere ex spacio vt fert vnus militaris. ꝛgregatis ergo vndiqꝝ serpentibus dum ipse supra foueam staret. nouissime quidam ingens ꝛ horribilis serpens foueam intrare difficultabat. ꝛ sepe quasi ipsum abscedere ꝛmiseret ꝛ libere serpere quo vellet moribus innuebat. Sed cum ille ab incantatione eius desistere nolebat alijs omnibus in foueam interemptis. quia statim ibi moriebāt. ꝛ necesse erat vt ꝛ ille horribilis intraret. stans serpens ex opposito incantatoris supra foueam saltum fecit ꝛ in ipsum incantatorem irruit. ꝛ ventrem eius vt cingulum stringens ipsum in incantatorem secum in foueam traxit ꝛ intermisit. Qua ex re ꝛpendit nō nisi ꝛ vtilitate ad fugādum videlꝫ ab hominum inbabitrationibus talia sunt virtute diuina practicāda. ꝛ cum dei timore ꝛ reuerētia. Quo ad secundum videlicet quomodo sunt huiusmodi exorcis-

mi vel canina deferēda ꝛ ad collo suspēdēda. vel in vestimētis insue- da. Videt autem ꝛ talia sint illicita. Nā Augustinus. ij. de doct. xp̄iana Ad superstitionem ꝛtinet nulle magicay artium ꝛ ligature ꝛ remedia que medicoy quoꝝ disciplina ꝛdenat siue in ꝛcātationibus siue in quibusdam noctis quas caracteres vocant. siue in quibusdā rebus suspēdendis ꝛ insignādīs. Itē Chrysostomus sup̄ Mattheum. Quidāz aliquā ꝛtem euāgelij scriptam circa collū portāt. sed nōne quotidie euāgelium in ecclesia legit ꝛ audit ab omnibus. cui ergo in auribus euāgelia posita nihil ꝛsunt. quomodo eum ꝛnt circa collum suspēsa saluare. Deinde vbi est virtus euāgelij in figuris līꝛay an in intellectu sensuum. si in figuris hñ circa collum suspēdis si in intellectu. ergo melius in corda posita ꝛsunt ꝛs circa colla suspēsa. Sed hic est respōsio doctorum ꝛcipue sancti Tho. vbi supra. ar. iij. vbi querit an suspēdere diuina verba ad collum sit illicitum. ꝛ in omnibus incātationibus vel scriꝛiꝛis suspēsis duo cauēda vident. Primo quēdam quod sit quod scriꝛbit. vt sit ad inuocātes demonū ꝛtinentis manifeste. tūc nō soluz supersticiosuz imo illicitum ꝛ apostasia a fide iudicet. vt supra tactū fuit sepe. Similiter etiam cauēdum ne ꝛtineat ignota nomia ꝛ. Accipe ꝛditōes supra positas. ꝛ tūc sicut licituz est hñōt sup̄ infirmos ore ꝛferre. Ita licitum est illa seculi deferre. ꝛ refert autem doctores respectū hñt ꝛ damnāt cū quis ad figuras ꝛ līꝛas scꝛptas maiorē hñet aduertētia ꝛ respectū ꝛs ad intellectū ꝛboꝝ. Et si dicat ꝛ laicus

nō intelligēs verba nō pōt hīe respectū ad intellectū eorū rīdet. habeat respectū ad vtrūq; diuinā. et illā cōmittat diuine volūtati vt faciet qd cōm placitū fuerit sue p̄ferat. Duo ad tercū an simul demō sit p̄iurādus et morbus exorcizādus. vel ecō verso. aut vnuz sine altero. R̄sio. Hīc plura sunt aduertēda. Primo an demō sp̄ sit qm̄ maleficiatus affligit. Secūdo cuiusmodi res possunt exorcizari aut adiurari. Tercio de mō exorcizādū. Ad p̄mū cum iuxta Damafce. demō ibi est vbi opaf. vt dēt q̄ maleficiato semp̄ p̄s sit. cum eum affligat. Item in legēda beati Bartholomei. tunc videt sanare de mon quādo cessat a lesione. Respōsio q̄ demon p̄s sit maleficiato et afflicto. hoc pōt intelligi duplici. vel quo ad suuz esse. vel quo ad suū effectum. Primo modo p̄s est in p̄ncipio dum maleficium intrōmittit. Secūdo modo p̄ se non dicit̄ p̄sens in suo effectu sic etiā cū doctores q̄rūt an dyabolus cū q̄libet culpa mortali hoīez substātiā in habitat. dicit̄ q̄ nō p̄ se s̄ p̄ suū effectū sicut dñs inhabitare dicit̄ seruū q̄tum ad suum dominū. uz. aliud tñ de obsessis. Quo ad secūdū cuiusmodi res p̄t exorcizari. Morādum est sup̄ doctoris Thome in. iij. dis. vi. finiam vbi dīc. q̄ quia p̄r peccatuz homis dyabolus accipit potestates in hominem et in omnia que in vsum homis veniūt in ipsius nocumentum. Et cum etiam nulla p̄ueniētia est x̄pi ad Belial. Vdeo q̄ncūq; aliquid sanctificādū est ad cultū diuinū p̄s exorcizat vt liberatū a p̄ate dyaboli q̄ illud in nocumentum homis assumere poterat. deo p̄se

cref. Et hoc p̄s in b̄ndictione aq̄. in p̄secratione templi. et in omnibus h̄mōi. Vñ cū p̄ma sacrificatio q̄ hō deo p̄secrat sit in baptisimo. optet q̄ etiā hō p̄s exorcizet q̄ baptizet. multo fortior rōne q̄ alie res. quia in ip̄o homie est causa quare dyabolus potestatem accipit in alia que sunt p̄pter hominē scz p̄ctm̄ originale vel actuale. et hec significāt es que in exorcismo dicunt vt cum dī. Recede ab eo sathana. et h̄mōi. et similiter ea que ibi sūt. Ad p̄positū ergo cū querit an morbus sit exorcizandus et demō adiurādus. et qd̄ illoz p̄mo. R̄ndet morbus nō exorcizat. s̄ ip̄e hō morbarus et maleficiatus sic in puero nō exorcizat insectio fomitū. s̄ puer infectus. Itē sic p̄s puer exorcizat et post dyabolū adiurat vt recedat. ita maleficiatus p̄s exorcizat et post dyabolo et facture impat vt recedat. Itē sic sal et aq̄ exorcizant. ita maleficiato oīa q̄ in ipsius vsum p̄uertī p̄nt vt cibaria et potagia exorcizare et b̄ndicere plurimū expedit. Itē h̄ ritus exorcismi tenet in baptizadis vt fiat exufflatio versus occidentalē p̄tē et abrenūciatio. Secōdo manū ad celum erectio cū sacra fidei p̄fessione. et p̄fessione xp̄iane religionis. et tercio orō b̄ndictio. et manus impositio. et q̄rtō denudatio et oleo sc̄cio vncio expost baptismū cōmunitio et candidiore vestī indutitio. tñ nō est necessē vt hic circa maleficatarum exorcizandum fiant. s̄ q̄ p̄mo pure et debite sit p̄fessus candelam accensam s̄ potest teneat. et sacra cōtionē recipiat. et loco vestis cād̄ de cādela b̄ndicta in lōgitudine corpis xp̄i aut ligni crucis nudo corpore circūliga-

tus maneat. Dicit ergo potest. Exorcismo te petru aut barbaru infirmu: s; sacro fonte baptisimatris regeneratu per deu viuu + per deu veru + p deum sanctu + per deu qui te suo precioso sanguine redemit vt fias ho exorcizatus: vt effugiat atq; discedat a te omnis fantasia z nequitia diaboltce fraudis: omisq; spūs inimicus adiuratus per eu q ventur⁹ est iudicare viuos z mortuos z seculū per ignē Amen. **Oramus.** De⁹ misericordie deus clemēs qui fm multitudinē miserationū tuaz quos diligis corripis et q; recipis pte ad emendationē coeres te inuocam⁹ dñe vt famulo qui in corpore patit membrorū debilitatē gratiā tuā conferre digneris vt quicquid terrena fragilitate corruptū quicqd dyabolica fraude violatū est vnitati corporis ecclesie membrū redēptionis annecte: miserere dñe gemitū. miserere lacrimarū eius z nō habentē fiduciaz nisi in misericordia tua ad tue sacramentū recōcillationis admittere: per xpm dñm nrm Amen. Ergo maledicte dyabole recognosce sententiā tuā: da honorē deo viuo z vero. da honorē dño Iesu xpo vt recedas ab hoc famulo cū tua factura quē dñs noster Ihs xps suo precioso sanguine redemit: demū secundo z tercio iterū exorcizet vt supra cū orationibus. **Oramus.** De⁹ q; facture tue semper pte dñaris affectu inclina aurē tuaz supplicationibus nostris z famulo tuo ex aduersa valitudine corporis laborantem placatus respice z visita et saluari tuo z celestis gratie presta e; medicinā per xpm dñm nostrū Amē. Ergo maledicte dyabole zc. vt su-

pra. Pro tercio exorcismo oratio. Deus infirmitatis humane singulare prestidū auxiliij tui super infirmum nostrū ostende virtutē vt ope misericordie tue adiutus vel adiuta ecclesie tue sancte incolumis representari mereat. per xpm dñm nrm Amen. z semp aspergat cū aqua benedicta. Et nota q; hic modus pscript bitur nō q; omnino ita fieri debeat aut q; alij exorcismi non sint maioris efficacie sed vt modus exorcizandi z adiurandi habeat. In antiquis em̄ historijs z ecclesiarij libris indudum deuotiores z efficaciores exorcismi reperiunt: sed quia in omnib⁹ dei reuerentia sit preponēda. agat fm hoc vnusquisq; quantū expeditens fuerit conclusiue ex pmissis concludendo ppter simplices. Sit modus iste exorcizandi maleficiatū vt primo purā faciat confessionē. Iuxta ca. alk. sepe. si per sortitias. Demū fiat diligens inquisitio per singulos angulos z i lectisternijs culcitris z sub limine ostij si fortassis i strumēta maleficij caute possent inueniri inuenta etiam statim sunt ad ignē pūcienda: expeditret etiam vt cūcta renouarent in lectisternijs et indumentis habitationē etiam z domū mutaret. In casu vero q; nil inuentū fue: tūc exorcizandus si potest ecclesiam intrabit mane z q̄to dies sanctiores: vt festa beate virginis aut vigilie existunt. tātō melius sacerdos etiā cōfessus z in bono statu amplius pficiet: teneat itaq; exorcizandus candelam in manu benedictā melius quo poterit sedēdo aut genua flectēdo. z qui assunt deuotas orationes p; eius liberatio ne fundant. Et impiat letantiā in-

choando. Adiutorium nostrum in nomine domini. et habeat respondētem aspergat ipm aqua benedicta. et stola circūdabit colluz et subinferat psalmum. Deus in adiutorium. et persequat letantiam ut moris est super in firmos dicendo ad inuocationē sanctorum ora pro eo vel orate. et propicius esto. libera eum domine. singula persequendo usque in finem ubi orationes sunt dicende. tunc loco orationum incipiat exorcismum et persequatur modo prescripto vel alio meliori ut sibi videbitur. Possent etiam huiusmodi exorcismi persequantur ad minus ter in septimana ut sic multiplicatis intercessoribus gratia obtineatur sanitatis. Verum post omnia comunicandus est eucharistie sacramento licet quidam ante exorcismum hoc faciendum putant. et in confessione attestat confessor si aliquo vinculo excommunicatiōis esset innodatus. vel si vnquam temere innodatus absolutionem a suo iudice non recepisset. tunc enim licet ad cautelam eius absoluat. tamen reddita sospitate a suo iudice qui eum ligauerat querat. Attendendum quod ubi exorcista non habet ordinem exorcistatus tunc procedere potest per orationes. et si legere nouit scripturas legat euangelia quatuor prima euangelistarum. Item euang. elu. Misus est angelus. Et passionem domini. que omnia magnam habent virtutem ad expulsionem operum dyaboli. Item euangelium sancti Iohannis. In principio erat verbum. scribat et ad collum infirmi suspendat. et sic gratia sanitatis a deo expectet. Verum si quis quereret de differentia inter aqua benedicta aspersionem et exorcismum cum vtriusque in effectu non differat.

Ita ordinat. Respondit scilicet Tho. ubi supra. di. vi. dyabolus impugnat nos ab exteriori et interiori. Ad ergo bene dicta ordinat per impugnationem dyaboli que est ab exteriori. Sed exorcismus per impugnationem dyaboli que est ab interiori. Unde illi per quos datur dicunt energumini. ab enim quod est intra. et geron labor. quasi intus laborantes. In maleficiato ergo exorcizatio vtriusque adhibet cum vtriusque molestent. Verum quo ad scilicet principale quod agendum ubi gratia sanitate per exorcismos non obtinet. Ratio. licet sex ex causis hoc fieri possit. est tamen vna septima super quam iudicium nostrum suspenderit. Nam quod aliquis non liberat. aut hoc est propter pusillitatem fidei circūstantium. aut ipm egrotus offerendum. Aut propter peccata maleficium sustinerentium. aut propter accidentia remedia adhibere negligentium. aut propter exorciste aliquod in fide vitium. aut propter reuerentiā virtutum in alio existendum. aut propter purgationem vel meritum maleficium patierentium. De primis quatuor docet euangelica vitas Math. vii. et Marce. ix. In patris vnice filij sui lunatici et discipulorum christi punita. Primo enim offerens et turba fide carebat. vnde per cum lacrimis orauit Credo domine adiuua incredulitatem meam. et ad turbam Iesus ait. O generatio incredula et perversa quousque ero vobiscum. De scilicet videlicet de sustinente demonem. Iesus increpabat eum scilicet filium. quod ut beatus Hieronymus sibi dicit. propter peccata sua a demone fuerat oppressus. De tercio de neglectu debitorum remediorum patet. quia non fuerunt partes boni et perfecti viri. Unde Basiliosomus sibi dicit. Colosse

¶ Pars secūda Questio secūda

fide. videlz Petrus Jacobus z Jo
hāna. nō aderāt sic in trāfigurati
one xp̄i p̄ntes erāt. Nec orō z ielu
nū aderāt. sine q̄bus x̄ps ait. Hoc
gen⁹ demonioꝝ nō eūct. An Ori
genes ibi dīc. Si aliqñ optuerit cir
ca curatiōez aliqd̄ patiētū remane
re nō admirēmur. neq; infrogemus
neq; loq̄mur quasi audiēt sp̄ū im
mūdo. s; abigamus ieiunijs z orō
nibus nr̄is sp̄us malignos. Et glo
sa dicit. Hoc genus demonij. i. ista
carnaliū voluptatū mutabilitas ad
quā. s. sp̄us ille inclinabat nō vincit
nisi sp̄us orōne p̄firmet. z caro p̄ te
iunium maceret. De q̄rto exorciste
vicio p̄sertim in fide. p̄z ibidem de
xp̄o discipulis p̄ntibus. Vñ postea
secreto discipuli querentes causam
sue impotentie. Rādīt p̄pter incre
dulitatē vestrā. Amē dico vobis si
habueritis fidem sicut granū sina
pis diceret̄ mōrti huic tollite zc. Abi
Lylarius. Creditur̄ q̄ dē aposto
li. s; nō dū erāt p̄fecti in fide. Nā do
mīno in mōte inozāte cū alijs trib⁹
z illis cū turba residētibus q̄dā te
por̄ eoz fidez relaxauerat. De q̄nto
p̄z in Aitalpatz. vbi legimus aliqñ
obsessos nō liberatos p̄ sc̄m Anto
niū. s; p̄ eius discipulū Paulū fuis
se liberatos. De sexto patul̄ supra.
q̄z nō semp cū q̄s liberat̄ a culpa li
berat̄ a pena. s; remanet interdū pe
na in vindictā z satisfactōez p̄cedē
tis delicti. Et adhuc aliud remediū
de quo fert̄ q̄ plures fuerint libera
ti videlz q̄ maleficiati de nouo fue
rūt baptizati s; sub p̄ditōe sup̄ quo
vt p̄missi nūl determinare audemus
Certissimū tñ existit q̄ cū debite q̄s
ante baptisimū nō fuit exorcizatus
vtr̄q; diuina permissiōe probat̄

semp̄ maiorem recipit in talem po
testatem. P̄z ex p̄missis nec ambī
guū est qñ plures negligētie siue a
sacerdotibus non bñ dispositis vbi
tam quartum impedimentū p̄nota
tum tangit. videlz exorciste vicium
cōmittunt. siue a vetulis que tempe
necessitatis debiti modū baptizan
di non seruāt. Nec tñ asserere volo
qñ sacramēta a malis p̄ferri possint
z q̄ imo q̄sticūq; malus baptizat z
p̄ficit. dūmō debite sub debita for
ma verbor̄ materia in intentōe ba
ptizat ordinatus z p̄ficere intendat
sic a sili in exorcizādo rite p̄cedat.
nō suffusus aut violētus. vnde z si
ne actuali vel habituali intentōne z
vtrā nō cespitādo. z verba necessa
ria obmittēdo. hūiusmodi sacris of
ficijs se immisceat. Reuera sicut ad
p̄ficiēdum quatuor essentialia defer
unt. s; materia. forma. intētiō. ordo
modis tñ p̄actis z vbi vñ. defue
rit nec p̄ficere poterit. ita c̄tra exor
cismos suo mō asserere optet. Nec
obiecto valet q̄ sine exorcismis in
p̄mitiua ecclesia baptizabant. aut
etiā q̄ nūc caractarē baptismalez si
ne eo valeat baptizat⁹ recipere. Quia
sic Gregorius inuanuz exorcismos
institussit. z ecclesia in suis certimo
nīs potius erraret. Quare nec au
sus sum osino reprehendere qui male
ficiatos suū p̄ditōe vellēt rebaptiza
re. z neglecta fortassis recuperare.
Fert̄ etiam de illis qui nocturno tē
pore in somnis p̄ alta edificia sine
lesione solent incedere. quod vtr̄q;
opus esse maligni sp̄us tales sic de
ferentes plures asserunt hī cum re
baptizant melius habere noscunt. z
miruz q̄ vbi nominibus p̄p̄ijs ānū
bito ad terram collidunt. ac si

or tassis illud nomen non debite in
 baptismo fuerit impositum. Expe-
 dit lectorem esse attentum sup sex il-
 la impedimenta. lz est sup energu-
 minos aut possessos z non sup ma-
 leficiatos sonat. Tamen quia equa
 virtus vtrobq; requirit diuina. im-
 mo dici potest q; maioris sit diffi-
 cultatis maleficiati curare q; ener-
 guminum aut possessum. Ideo illa
 impedimenta si ibi possunt habere
 locum. z a fortiori sup maleficiatos
 quod tali rone probat. Nam vt su-
 pra patuit caplo. x. aliqui possident
 interdum p nullo pprio delicto. sed
 p leui alieno z varijs alijs de cau-
 sis. in maleficio autem quando adul-
 ti malefiscunt vt plurimum eis ptn-
 git. quia in anime necationem gra-
 uissime a demoe ab intus possident
 Vnde duplex labor circa maleficia
 hos vbi simplex circa possessos ab
 extra. reqrit de hac grauissima pos-
 sessione Cassianus colla. abba. sere-
 ni dicit. Illi sunt veri miseri ac mi-
 serabiles iudicandi qui cum se vni-
 uersis criminibus flagitijq; conta-
 minant non solum nullum in eis ve-
 rissimiliter signum dyabolice sup-
 pletionis ostendit. sed nec aliqua q;
 dem opibus eoz cōdigna tentatio.
 nec vllum flagellum correptōis in-
 fert. Non em̄ merent celerem tem-
 poris istius expeditamq; medicinā
 quoz duricia z impenitens cor pe-
 nam vite pntis excedens thesauri-
 sant sibipstis irā z indignationē in
 die ire z reuelatōis iusti iudicij dei
 in quo vniū eoz nō extinguet. Et
 itez idē Cassianus compando cor-
 poralē possessionem ad aie p pcr̄m.
 paulo an̄ dic̄. Multo grauius inq;
 pstat illos vehementiusq; vexari. q;

euz corporalē ab ipsa affligit. sine
 videant. aio tñ pnciosius possiden-
 tur eoz. s. vicij z voluptatibus in-
 uoluti. Scōm apli nāq; sniaza quo-
 q; supat eius z seruus efficit. nisi
 q; in hoc isti desperatius egrotāt. z
 cū sint eoz mācipia nec impugnari
 se ab illis nec dñatum eoz ferre cog-
 noscūt. Ex qbus elicif q; a fortiori
 maleficiati in corpe nō tñ possessi a
 demoe ab extra. h̄ ab intra q; ad ani-
 me necationem grauius ppter plu-
 ra impedimēta sanant. Quo ad ter-
 ctuz pncipale. s. quo ad remedia nō
 tam verbox h̄ operum. Sup cuius-
 modi remedia notandū q; quia opa
 illa sunt duplicia. Licita omnino z
 non suspecta. Aut suspecta z nō om-
 nino licita. Et de p̄mis supra tactus
 est immediatē caplo. v. circa finem.
 vbi dubitatio ponit sup herbas aut
 petras vt maleficia repellant quo-
 modo hoc licitum sit. De secundis
 vo remedijs que vident esse suspe-
 cta non tamen omnino illicita nūc
 tractādum aduertere oportet ea q;
 in secūdo pncipali huius secūde p-
 tris opis tacta sunt de quatuor reme-
 dijs quoz trita censent illicita. quar-
 tum autem nō omnino illicituz. sed
 vanū. v̄ quo z canoniste loquunt q;
 licitū est vana vantis p̄tūdere. Sed
 q; nos inq;ritores hui⁹ opinionis su-
 mus cū scis doctoribus q; in casu q;
 remedia p sacra vba z exorcismos
 licitos nō sufficit. Et hoc p̄t̄ im-
 pedimenta supius tacta in numero
 sex aut septem. q; tūc tales malefici-
 ati horatū sunt ad patientiam equa-
 nimitē ad tollerādum mala p̄ntis
 vite in suoz criminum purgationē.
 z r̄. vltēius querere quocūq; mo-
 do supsticiosa z vana remedia. V̄o

si quis premiffis licitis exorciffimis
 nō p̄entus ad hmōi vana ad min⁹
 remedia de quibus supra tactū est
 se transferre voluerit. sciat hoc non
 nostra voluntate aut admiffione fie
 ri. sed q̄ posita z enucleata fuerunt
 sbidē talia remedia factū fuit vt tā
 toroz doctoz vt Scotti z Hostien.
 zc. ex parte vna z alioz theologoz
 ex parte altera dicta quocunq; mo
 do cōcordarent. Fatemur ergo cuz
 sancto Augustino in quodā sermo
 ne p̄tra sortilegos z diuinatores Et
 intitulat sermo de augurijs vbi dicit.
 Fratres nostis me frequētius sup
 plicasse vt p̄suetudines paganoz z
 maleficoz minime seruare deberet
 sed hoc p̄ficat apud aliquos parū.
 Et qz si vobis non dixerō p̄ me et
 p̄ vobis redditurus sum in die iu
 diciū rationē z vobiscū mihi neces
 se erit eterna supplicia sustinere. Er
 go apud deū me absoluo dū iterum
 atq; iterū ammonēo z contestor. vt
 nullus ex vobis diuinos aut sortile
 gos requirat. nec eos de qualibz re
 aut causa. aut infirmitate interroget
 qz quicunq; fecerit hoc malū statim
 peribit in eo baptiffini sacramentuz
 z cōtinuo sacrilegus z paganus ef
 ficatur z nisi penitentia subuenit
 statim in eternuz peribit. Et postea
 subdit nullus dies exeuñdū z rede
 uñdū obseruat. fecit em̄ deus oīa bo
 na valde z quā vnū diem z alterum
 statuit. sed quotiēs necessitas vrget
 faciendū aliqd aut exeuñdū. signate
 vos in noīe xp̄i z simbolū vel orati
 onem dñscam fideliter dicētes secu
 ri in dei adiutorio agatis. Hīs aut
 quidā supstitiosū z filij huius seculi
 nō contēti errores errorib⁹ acci
 tare volētes vltra intellectū z intē

tionē Scotti z canonistaz his argu
 mentis se defendere conant. Quia
 em̄ res naturales hnt quasdā virtu
 tes occultas quarū ratio ab homie
 assignari nō pōt sic z adamas tra
 hit ferrū. Et multa alia q̄ Aug. xij.
 de ciu. dei enumerat Ideo inq̄rere
 de hmōi rebus p̄ sanitate acq̄reda
 vbi exorciffini z nales medicine de
 ficiunt. nō erit illicitū lz videat va
 nū hoc aut fieret vbi quis per ima
 gines nō nigromāticas s̄ astrologi
 cas vel per anulos z hmōi sanitatē
 in se vel in alio p̄curare vellet. Itē
 arguit. Sicut corpa naturalia sub
 dunt corporib⁹ celestibus. ita etiam
 corpa artificialia puta imagines
 sortiunt quasdas virtutes occultas
 spēm p̄sequētes ex impressione cor
 porū celestiu. ergo etiā corpa artifi
 cialia puta imagines sortiūt aliquā
 virtutē occultā a corporib⁹ celesti
 bus ad aliquos effectus causandos.
 ergo vti eis z alijs hmōi nō est illi
 citū. Preterea demones possūt mlti
 pliciter corpa trāsmutare vt Au
 gusti. iij. de trīni. dicit. z p̄z in male
 ficiatis. ergo lz vti etiā eozū virtute
 ad tollendū illa. Sed reuera in op
 positū sunt dicta omnīū sanctorz do
 ctoz vt satis z sparsim hinc inde pa
 tuit. Un̄ ad primū dicit q̄ si res na
 turales simpliciter adhibent ad ali
 quos effectus p̄ducē dos ad qs pu
 tant hie naturalē virtutē. nō est illi
 citū. Si vero adiūgant vel caracte
 res aliqui vel aliqua quecūq; igno
 ta z vane obseruationes. q̄ manife
 stū est naturalē nō habere sup hoc
 efficacitā erit supstitiosum z illicitū.
 Un̄ san. Tho. scōa scōe. q. xcvi. ar.
 ij. in pede questionis tractās hanc
 materiā dicit q̄ in hie q̄ sunt ad ali

quos effectus corporales inducēdos
 vtrūq; sanitate vel aliqd hūmōt. cō-
 siderandū est vtrū videant natura
 liter posse tales effectus causare et
 q; licet causas naturales adhibere
 ad suos effectus ideo nō est illicitū
 Si autē videant nō posse naturalit̄
 tales effectus causare. cōsequēs est
 q; nō adhibent ad hos effectus cau-
 sandos tanq; cause. s; solū quasi si-
 gna et sic pertinet ad pacta significa-
 tionū cū demonibus inita. Et Au-
 gusti. xxi. de ciui. dei alluciantur de-
 mones per creaturas quas nō ipsi
 sed deus condidit delectabilibus
 pro sua diuersitate diuersis non vt
 animalia cibis. s; vt sp̄s signis per va-
 ria genera lapidū herbarū lignorū
 animalū carminū rituum. Ad scōm
 dicit idē doctor virtutes naturales
 corporū naturalū consequunt̄ eorū
 formas substantiales quas sortiunt̄
 ex impressione corporū celestium. et
 ideo ex eorū dē impressione sortiū-
 tur quasdā virtutes actiuas. s; cor-
 porū artificialiū forme procedūt ex
 pceptione artificis et cū nihil aliud
 sint q; compositio ordo et figura. vt
 dicit. j. Philo. nō possunt hēnatu-
 ralem virtutē ad agendū. et inde est
 q; ex impressione celestium corporū
 nullam virtutē sortiunt̄ in quātū sūt
 artificialia. s; solū s; materia natu-
 rales. falsum est ergo q; porphirio
 videbat vt Augu. dicit. x. de ciuita.
 dei. herbis lapidibus et animantib; et
 sonis certis quibusdā etiā vocibus
 et figuratiōibus atq; signis quibusdā
 etiā obseruatis in cella auersi-
 one. motibus siderū fabricari in ter-
 ra. ab hoib; potestates idoneas va-
 rijs effectibus syderum exequēdas
 q; effectus magicarū artū ex vtrū-

te celestium corporū puenirēt. Et
 sicut Augu. ibi subdit totū hoc ad
 demones pertinet ludificatores ani-
 marum sibi subditarū. Et etiā ima-
 gines quas astronomicas vocat ex
 operatione demonū hnt cui; signū
 est q; necesse est eis inscribi quosdā
 characteres q; naturaliter nihil ope-
 rant. nō em̄ est figura pncipiū acti-
 onis naturalis s; in hoc distat astro-
 nomice imagines a nigromanticis
 q; in nigromanticis sunt expresse in-
 uocatiōes. vñ et ad expressa pacta cū
 demonibus inita pertinet. Astrono-
 mice ad tacita pacta ppter figuraz
 et characterū signa. Ad terciū nō est
 hōi ptās sup demones cōmissa vt
 eis licite vti possit ad q̄cunq; vo-
 luerit. sed est ei cōtra demones bel-
 lum iudiciū vñ nullo mō lz hominē
 demonū auxilio vti per pacta tacita
 vel expressa hec Tho. Ad ppositum
 q; dicit nullo mō nec etiā quibus-
 cunq; vanis quibus vtz se de-
 mon quocunq; modo possit imisce-
 re. Si tamen sunt adeo vana vt et
 fragilitas humana pro recuperāda
 sanitate illa aggredit. doleat de pre-
 teritis. caueat de futuris. orat vt si-
 bi debitū dimittat et in tentationē
 non amplius iudicatur inqt Aug.
 in fine regule.

Remedia contra grandines et su-
 per iumenta maleficiata.

Capitulum

vij.

Valiter deni-

q; iumenta maleficiata pos-
 sint remediari. silt et tepe-
 states aeris. Moranda sunt primo
 quedam remedia illicita q; a quibus-
 dam practicant. Nā quibusdā ver-
 bis aut factis superstitiosis vt quā-

Dr̄es in digitis aut mēbris p̄ que-
dam verba r̄ carmina illicita curāt.
De quibus carminibus qualiter co-
gnoscunt vt sint licita vel nō in pre-
cedenti capitulo tractū est. Alij sunt
q̄ sup̄ iumenta maleficiata nō aquā
b̄ndictā spargūt. sed or̄i infundunt
Pr̄mū remediū verborū esse illic-
tum vltra premissa quā. sepe allega-
tus sic demonstrat. Si em̄ verbis in
esset virtus r̄ dicamus verbis vt ver-
bis. tūc ex quinq; modis esset vn̄.
vel ex parte materie. i. aeris. aut ex
parte forme. hoc est soni. aut ex mō
significat̄. aut ex parte or̄is simul.
Non primū. qz aer nō interficit ni-
si sit venenosus. sonus etiā nō quia
excellēs obiectū cor̄rūpit potentia
nec terctū. qz tunc hoc nomē d̄sabo-
lus vel mors. infernus illa nocerēt
semp. r̄ sanitas bonitas semp. p̄des-
sent. Itē nec oīa simul. qz totum ag-
gregatū ex partibus inualidis etiā
totū est inualidū. Nec valet si obij-
citur. deus p̄tulit v̄m̄ verbis. sicut
herbis r̄ lapidibus. quia si que vir-
tutes insunt quibusdā verbis aut sa-
cramētālibus aut alijs benedictio-
nibus r̄ carminibus licetis has h̄nt
in se nō vt verba sed ex institutione
r̄ ordinatione diuina r̄ ex pacto dei
sicut si d̄s diceret. quicumq; hoc fe-
cerit factū est ei. r̄ sic verba
in sacramentis efficiūt qd̄ signant.
quīs fm̄ alios etiā h̄nt virtutem in
tr̄insecā sed prima op̄tū qz iam de-
seruit ideo amplectis. De alijs autē
verbis r̄ carminibus patet ex pre-
missis qz vt verba sunt verba cōpo-
sita vel prolata aut figurata nihil ef-
ficiunt sed inuocatio noīs d̄iūni r̄
obsecratio que est per sacra quedā
prestatio cōmittendū effectū diu-

ne voluntarij p̄sunt. Remedia etiā
operū q̄ illicita vident vt supra ta-
ctū est. Et etiā vbi in partibus sue-
ule plurimū practicat qz prima die
may ante ortū solis mulieres villa-
ne exeunt r̄ ex siluis vel arboribus
deferunt ramos de salicibus aut ali-
os frondes et ad modū circuli ple-
ctētes in introitu stabuli suspendūte
asserētes qz per integrū annū lumē
ta c̄steta illesa a maleficijs remanēt
et p̄seruant hoc quidē remediū fm̄
opinionē illoz q̄ dicūt vana vaniq;
cōtundere posse nō esset illicitū. si-
cut nec etiā qui p̄ carmina ignota
morbos expellerēt. Sed sine offen-
sione p̄cedēdo dicamus qz si prima
die vel secūda mulier v̄l q̄cūq; egre-
diat nō h̄ns respectū ad solis occa-
sum vel ortum colligit herbas fron-
des aut ramos cuz or̄one d̄ntica aut
simbolo fidelis suspendit illa sup̄ bo-
stū stabuli bona fide cōmittēs esse-
ctum custodie diuine voluntati nō
erit reprehensibilis vt supra in prece-
dētī capitulo ex verbis Hiero. r̄ h̄
xxvj. q. vltima. Ij herbas et petras
h̄ie etiā sustinenti demoniū sine in-
cātatione. Ad idem sūt qui intra v̄
neas aut segetes signū crucis fron-
des aut flores b̄ndictos in die pal-
marū cōtinent erigunt r̄ asserūt qz
vndiq; fructibus per grandines le-
sis segetes in eoz campis illesi re-
manserūt. De quibus iuxta distin-
ctionē tractā discernendū videt. Ad
idē. Sunt q̄ pro cōseruatione lactis
ne vicz vacce per maleficiā p̄uient
integrū liquore lactis quē die sab-
bati colligunt pauperib; gratis pro
deo distribuit r̄ per h̄mōi elemosy-
nā asserūt vaccas eī sub vbertate
ampliori lactis a maleficijs p̄ser-

uari. In quo ope nihil supstitiosuz
iudicat dūmodo pietatē causaz quā
pauperib⁹ exhibet etiā dūuinā pie-
tatē implorare p̄seruatione iunē
toꝝ taliter p̄ponit vt tñ effectū cu-
stodie dūuine prouidētē pro suo be-
neplacito relinquūt. Preterea Ma-
der in suo p̄ceptorio. p̄cepto. j. c. xj.
dicit q̄ etiā per carmina scripta z
v̄ba sacra lz iunēta sicut hoies in-
firmos bñdicere. z p̄ ea q̄ incātatio
n̄s sp̄m h̄ie vidēt dūmodo septē
p̄missē cōditiones seruant. dicit eri-
am q̄ a deuotis p̄sonis z v̄rginib⁹
experiētia habuerit q̄ adhibito si-
gno crucis sup vaccam z dūica oio-
ne cuz salutatione angelica trinies
vel circiter cessat opus demonis si
est p̄ maleficiū. Et in suo fornicario
p̄stat q̄ malefici de ritibus ecclesie
veneratis et seruatis sua maleficia
p̄pediri fatent vt per aque bñdicte
aspercionē. per salis cōsecrati sum-
ptionē p̄ candelarū in die purifica-
tionis z palmarū. in die palmaruz
p̄secratarū vsuz licitū z per similia
q̄ ad hoc talia ecclesia exorcizat vt
vires demonis lminuāt. Preterea
q̄ malefice qñ volunt iumentū pri-
uare liquore lactis solent ex illa do-
mo in qua iumentū morat modicū
lactis vel butyri ex illo iumento co-
agulatū petere vt z sic p̄sequēter va-
leant per suam artē iumentū malefi-
ciare. Ideo sint caute mulieres a q̄
his suspecte h̄mōi petūt ne eis in
mīnimo mutuent aut donēt. Pre-
terea sunt certe mulieres que dum
sentunt q̄ in coagulando butyrum
aut proficiunt sicut in vasis oblon-
gis ad hoc aptis laborare solēt. tūc
si subito ex iuspecte malefice dūmo
modicū butyri habere possunt, tria

frusta seu bolos ex illo butyro iaci-
unt. z sub sanctissime trinitatis in-
uocatione patris z filij z sp̄s sancti
illa frusta in vasculum projiciunt z
sic omne maleficiū fugatur. Abi-
terum incidit. Vanum vantis con-
tundere. tantūmodo ex eo q̄ buty-
rum a malefica suspecta habet mu-
tuare. q̄ si absq̄ hoc sub inuocatōe
sanctissime trinitatis orationē dñi-
cam adiungēdo. etiā si de p̄p̄io bu-
tyro siue alieno si p̄p̄ium nō habe-
ret. tres petias immitteret. effectuz
dūuine voluntati cōmittēs irrep̄e-
hētiblis maneret lz commendāda
nō esset p̄pter videlicet petias bu-
tyri immittas. cōmēdanda aut si p̄
aspercionē aque benedicte salis ex-
orcisati immittionē cū oīone. vt su-
pra maleficiū fugaret. Preterea q̄
sepe oīa iunēta maleficijs interfici-
untur. aduertere debent q̄bus talia
accidūt vt sub lumine hostij stabuli
aut presepe vel vbi adaquant. terra
amoueat z alia terra cū aspercione
aque bñdicte ad illa loca reponat.
q̄ sepe malefice false sunt maleficij
aliqua instrumenta ad illa loca oc-
cultasse false q̄ ad instātiā demo-
nū tantūmodo foueā facere habe-
bant. demon autē maleficiū reposu-
isse. quod quidē maleficiū res vi-
lissima erat. vt lapis lignū vel mus-
aut serpens aliquis. p̄stat em̄ q̄ dia-
bolus maleficia operat p̄ se nec in il-
lis rebus indiget cōsensu aut z per-
ditionē malefice querit. vñ z ipsam
aliquo modo cooperari cogit. Cōtra
grandines vero et tempestates vl-
tra ea que supra de signo cruci ere-
cto hoc remediū practicatur. lapil-
li em̄ tres ex grandine in igne sub
inuocatōe sanctissime trinitatē. p̄

ſciant oratio dominica cum angelis
caſauratione bis aut ter adiungit
euangelium Iohannis. In princī-
pio erat verbum. cum ſigno crucis
vndiq; ſ tempore ante & retro.
& ex omni parte terre ſubinfert. Et
tunc cum in fine replicat trinites ver-
bum caro factus eſt. & trinites expoſt
dixerit p euangelica dicta fugiat tē-
peſtas iſta. Subito ſiquidem tem-
peſtas ex maleficio ſuit pcurata ceſ-
ſabit. Hec veriſſima experimēta
nec ſuſpecta iudicant. hoc ipſm eſt
q lapilli in ignem piciunt ſi abſq;
inuocatione diuini nominis fieret ſup
ſticioſum cenſeret. Q; ſi dicat. nun
quid ſine illis lapillis ſedari poſſit
tempetas. Reſpondet vtiq; p alia
ſacra verba. Projiciens autem in-
ten dit dyabolus moleſtare dñi eius
facturā p inuocationem ſanctiſſime
trinitatis deſtruere conat. Ad ignē
potius q̄ ad aquam picit. quia ci-
tius dum reſoluunt. eo etia; citius
eius factura deſtruit. effectum tamē
cuſtodie diuine voluntati cōmittit.
Eſt ad hoc q; malefica quedam a iu-
dice interrogata an p aliquem mo-
dum tempetas a maleficijs p̄cita-
te ſedari poſſent. Reſpōdit. poſſunt
p hoc videlicet. A diuro vos grādi-
nes & ventos p quinq; vulnera xp̄i
et tres clauos q̄ eius manus & pe-
des pforarūt. & p quatuor euangeli-
ſtas ſanctos Matheum. Marcū.
Lucan & Iohannem. vt in aquam
reſoluti deſcendantis. Fatent etiam
multe. lz quedam ſponte. quedāz in
toruris & difficulter. q; quinq; ſunt
p que multi. m impediunt. Aliqñ in
toto. aliqñ in parte. aliqñ ne in pſo-
nam hominis ſiant. aliqñ ne in ſuis
amicis. Et ſunt. fidem integram v̄

dei p̄cepta ſeruātibus. ſe ſigno cru-
cis & oratione munientibus. Ritus
& ceremonias eccleſie colentibus.
publicam. ſuſticias bñ exequētibus.
& xp̄i paſſionē ybovel mēte ruminā-
tibus. Vnde & Hyder vbi ſupra.
Ea de cauſa vniuerſaliter vel cōmu-
niter in eccleſia campana cōtra au-
ram pulſant. Tum vt tanq; tubas
deo p̄ſecratas demones recedant a
ſuis maleficijs. tum etiam vt popu-
lus excitatus deum ſ tempetas
inuocet. Et tandem ob cauſam cuz
altaris ſacramento & ſacris verbis
ad auram ſedandam p̄cedit cōmu-
niter ex antiquiſſima p̄ſuetudine ec-
cleſiaz in gallia & germania. Sed
quia hic modus circa deportationē
ſacramenti ad auram ſedandam vt-
det multis quoddam ſupſticioſum.
nō intelligētes regulas p̄ q̄s agno-
ſcit aliqd ſupſticioſuz vel nō. Ideo
p̄ſiderandum eſt q; quinq; dant re-
gule ſeu p̄ſiderationes p̄ quas quilibet
p̄gnofcere p̄t an opus deo r̄
hibitū ſit ſupſticioſum. ſ. ſupra mo-
dum xp̄iane religionis obſeruatū
vel ſit ad debitum cultum & hono-
rem deo exhibendum tam in cor-
dis q; corporis actibus ex vera vir-
tute religionis p̄grediens. Iſta em̄
eliciunt ex gloſa ſup illud apoſtoli
ad Col. ij. ne ſunt rationem habē-
tia ſapientie in ſupſtitione. que dic̄.
Supſticio eſt religio ſupra moduz
ſeruata. vt etiam ſupra tactum eſt.
Prima eſt q; in omnibus operibus
noſtris cum gloria dei debeat eſſe
principalis finis noſter. Juxta il-
lud. Siue manducatis ſiue bibitis
ſiue aliud qd faciatis omnia in glo-
riam dei facite. Ideo in omni ope-
re ad religionem p̄tinens xp̄ianam

attendat an opus sit ad gloriā dei. et hō in opere det pncipaliter gliaz deo ita q̄ per ip̄m opus z mens hō minis deo subijciatur. Et quidē lcz ppter hanc regulā certimonialia vel etiā iudicialia veteris testamenti iā in nouo non exercent cū sciamus il la sub figura. Hec autē in veritate iā esse propalata. tamen deportatio sacramenti vel reliquiarū ad aurā sedandā non videt̄ p̄tra hanc regulā militare. Itē cum secūda regula sit q̄ attendat an opus quod sit ad corporis exercitiū. vel refrenatiūū p̄cupiscētie vel abstinētie corporalis. modo tamē virtuti debito hoc ē finitum ecclesie vel hm moralē doctrinam. quā apl's dicit Rom. xij. Rationabile sit obsequiū vestrū z p̄pter hāc scōam regulā fatue faciūt. vouētes nō pectinare caput sabba to. vel ieiunare die dñico tanq̄ meliori die z similia. non videt̄ iterum q̄ deportatio sacri zc. sit superstitio sum. Itē cū tertia regula sit q̄ attē datur an opus sit fin statutum vni uersalis ecclesie. vel v̄m sacre scriptu re testimoniū. vel saltem fin particularē ecclesie ritum. aut de consue tudine generali que fin Aug. p lege habenda est. Dñ z brūs Greg. scribit anglicoz ep̄scopo. cōquerēt. q̄ sunt diuerse ecclesi cōsuetudines in missarū celebratione. Respō dit Grego. placet. vt siue in roma na siue in galliarū seu in quacūq̄ ecclesia aliqd̄ inuenisti qd̄ plus om nipotentī deo possit placere sollicitē eligas diuerse em̄ consuetudines ecclesie in cultu diuino in nullo veritati repugnant. z ideo seruande. z eas p̄terire illi ritum est. Ideo vt in principio tacuz est a rationissime cō

suetudines ecclesiarū galle z quorundā germanie cū decreuerit eucharistiam ad aurā deportare non poterit hoc esse illicitū verū qd̄ nō in patulo sed in sacrario abscondito z incluso. Itē cuz quarta regula sit q̄ inspicia q̄ opus quod sit habeat naturalem p̄prietatem ad effectuz qui expectatur. alias em̄ si hoc non habet censetur sup̄stitiosuz. ex qua p̄sideratione characteres ignort z nomina suspecta. etiāz imagines astronomice z nigromātice refutatur omnia tanq̄ suspecta. Ideo et ex hac cōsideratione non possum⁹ dicere q̄ deportatio reliquiarū aut eucharistie p̄tra dyabolics infestationes sit superstitiosum. immō relligiosissimū. cum ibi tota salus nra z aduersariū cōtineat. Item cū quinta regula sit vt attendat q̄ opus qd̄ sit non p̄beat occasionē scādali vel ruine. qua tunc licet nō esset superstitiosum tñ p̄pter scādaliū esset dimittendū vel differendū vel occulte sine scandalo faciendū. Ideo si deportatio talis sine scandalo fieri potest. vel saltem occulte tunc non est obmittendū. Ex ista em̄ regula sepe obmittunt benedictiones per v̄ba deuota siue sup̄ infirmos siue vt ad collum alligent. z hoc a secularibus obmittunt dico q̄ saltē nō publice fiunt vbi occasionem ruine in alijs simplicib⁹ prestare possent. Hec sufficiāt q̄ ad remedia d̄ grādines per verba z opera licita.

Remedia quedā occulta p̄tra q̄sdā occultas demonū infestationes

Capitulū viij.

Ed iam iterū
suspendit iudiciū ad scri-

benēdū remedia contra quedā terre
 fru. ū nocumēta. q̄ per vermes in-
 terdū ⁊ scinſſes p̄ turmas ad lōgū
 si ma terrarū spacta in aere volātes
 ita vt superficīe terre cooperire vt
 deant radicifus cuncta vīrētia tam
 in vīnetis q̄ segetibus ⁊ gramīnib⁹
 fluminatos iminūtunt. Item reme-
 dia ⁊ ra pueros opere demonū cā-
 bitos. Ad primū tamen dicendū tu-
 pta sanctū Thomā sc̄a sc̄e .q. xc.
 vbi petit. An liceat adiurare irra-
 tionale creaturā. R̄ndit q̄ sic per mo-
 dum tñ cōpulsionis que refert tūc
 debet ad diaboli q̄ in nocumentuz
 nostrū vīrē irrōnalibus creaturis:
 ⁊ talis est modus adiurādī in eccle-
 ſie exorcismis per quos demonum
 p̄tās excludit ab irrōnalibus crea-
 turis. Si em̄ intentio referret quo
 ad irrōnale creaturā q̄ ad se q̄ nihil
 intelligit vana esset. Ex quo dat̄ in-
 telligi q̄ p̄ exorcismos lictos ⁊ ad-
 iuratiōes possunt depelli diutina tñ
 assistēte clemētia taliter vt prius po-
 pulo sciuntia. p̄cessionēs ⁊ alte deuo-
 tiones insīgantur. p̄pter adulterā
 em̄ ⁊ multiplicatiōem criminū hu-
 iusmodi mala iminūtunt. vñ et ad
 cōfessiones. homies inducēdi sunt.
 In nōnullis etiā puīncijs ex cōmu-
 nicatiōes fulminant. sed tūc vim
 adiuratiōis sup̄ demones sortun-
 tur. Est et alta horribilis dei p̄mis-
 ſio sup̄ hoies vbi interdū mulierū
 bus subtractis p̄p̄ijs filiis ⁊ puerū
 alieni a demonibus supponunt. et
 hī quidē puerū vulgariter camplo-
 res in almarico vnechfelk ind̄ nun-
 cupati sūt in triplici differētia. Nā
 aliq̄ sunt semp̄ macilentī ⁊ ſulantes.
 cū tñ quatuor mulieres nulla vber-
 tate lact̄ vñ lactare sufficerēt. Ali

qui vo sunt incuboz demonū ope
 p̄ducti: quoz tñ filij nō sūt s̄ p̄p̄ie
 filij hoīs ⁊ vīrī cui⁹ ſeinē receperūt
 vt succubi vel in somnis viros pol-
 laētes hos em̄ pueros interdū diul-
 na p̄missionē supponūt subtractū p̄
 p̄ijs filiis. Est ⁊ terecū gen⁹ vbi in-
 terdū demones in specie paruuloz
 apparētes nutritibus se cōiungūt.
 Cōmune in oibus tribus q̄ multū
 ponderosi. macilētes nō crescūt et
 nulla vbertate lactis vt p̄missum est
 lactant. Et sepius dicunt euanuisse.
 Quare aut̄ diutina pietas talia per-
 mittit dici pōt q̄ ex duplici cā. Pr̄
 mo qz parentes pueros nimis dili-
 gunt. vñ p̄pter eoz vilitatē talia p̄
 inittunt. Sc̄o qz p̄sumendū est q̄
 h̄mōt mulieres q̄bus talia accidūt
 vt plurimū sunt supstitote ⁊ l̄ mul-
 tis alias a demonib⁹ seducunt. Ali
 ⁊ dñs verus zelotes. s̄m̄ rectū zeluz
 q̄ est vehemēs amor in p̄p̄iā spon-
 sam ex quo aliū nō solum accedere
 non patit. s̄ nec signa adulterij vel
 suspitionis vt maritus zelosus sup̄
 aiaz quā p̄ciso sanguine emit. ⁊ p̄
 fidē despōsaut sustinere pōt in ra-
 ctu. colloquio. appropinquate
 quocunqz modo cū inimico diabo-
 lo ⁊ aduersario salutē ⁊ si signa adul-
 terij maritus zelosus nō patit. quā-
 tum tūc tu. at̄ qñ adulterij cōmie-
 tit. vnde non mirū si p̄p̄ij subtrahū-
 tur filij ⁊ adulterini supponunt. Et
 quidē vt fortis ista imprimātur et
 quantū deus aiam zelat et nō vult
 nec signa suspitionis causantia pati
 Patet ex antiqua lege vbi vt p̄p̄m
 suū funditus elōgaret ab idolatria.
 p̄hibuit non solū idolatriā s̄ multa
 aliā q̄ occasionem possent p̄bere ad
 idolatriā. ⁊ ore etiam in se nō vidē

tur habere utilitatē quā tamē in suo mystico sensu mirabiliter retinent. vñ nō solum dixit. Exod. xxij. Maleficos nō patieris viuere sup terram s; & hoc adiūxit nō habitet in terra tua ne forte peccare te faciat. sic copulatrix occidit & peruagari int̄ homines non p̄mittit. Hora zelum dī Deutero. xxij. deus p̄cepit. Viduz cum ouis aut pullis desup cubantē matrē nō deberēt simul seruare. sed matrē p̄mittere auolare. qz hoc gentiles ad sterilitatē vertebāt. zelotes dñs in suo pp̄lo noluit tale signum adulterij pari. sic tam vetule inuentionē denarij signū magni fortunij & per oppositū vbi thesaurū somniarent iudicāt. Item p̄cepit oia vasa cooperiri. & vasculū nō habēs operculū immunduz censeri. Erroꝝ erat vt ventētes de nocte demonib⁹ aut vt vetule dicūt. die seligen. sed sunt malefice. vel demones in earū effigijs debēt oia p̄sumere vt post abundantius tribuant. Colorant quidaz et dicūt se brettel sunt. p̄ra deterni nationē doctorū qz p̄ter hoies & angelos nō sunt aliē creature rōnales vñ nō sunt nisi demones. Item Leuitici. xix. Ne in rotundū attonderis comā nec raderis barbā. Illa etiā facebāt idolatre in veneratōez idolorū. Itē Deut. xxij. vt viri non induerent vestib⁹ mulierū nec ecōuerfo qz ille in veneratōem dee ueris & alij i uenerationē maris et dee p̄cipis. Item ea de cā iussit destrui aras idolorum. & Ezechias destruxit serpentē enēū qñ pp̄ls ei uoluit offerri. dñcs cuprum est. Et ea de causa inhiuit somnia nō obseruari et auguria. & p̄cepit vt vir aut mulier in quo phitōnis spūs eēt

occideret sicut iam sunt & uarsa. e rīn nūcupati. q̄ oia qz suspitōnē generant ad adulteriū sp̄iale. ideo vt dictū est ex zelo quē deus habet ad animas sibi despōsatas sicut sponsus ad sp̄sam inhiuit. Sic etiā et nos predicatorēs & animarū rectores aduerrere debemus qz nullū sacrificiū dō magis acceptū q̄ zelus animarū. vt Hieronymus sup Ezechielē attestatur. Vnde & consequenter in tertia parte operis de exterminio maleficarū quo ad vltima remedia tractandū est. hoc ipsuz etiā vltimū ecclesie refugium ad qd etiam ex diuino obligatur vt dictū est p̄cepto. Maleficos ne patiaris uiuere super terras. vbi & remedia contra maleficos sagittarios includuntur. cum & hoc ipsum genus nisi p̄ seculare brachium poterit exterminari.

Remedia pro illis qui se demonibus intuitu alicuius commodi temporalis totaliter deuouerunt.

Capitulum

se

Remedia dñi

quis intuitu commodi temporalis se ex toto demoni deuouit. sicut experientia sepe docuit per veram confessionem licet a dyaboli potestate liberabantur. tamen dñi ex post grauissime molestati et p̄cipue nocturnis temporibus fuerunt. & hoc in eorum penā deus permisit. signum autem qz liberati erant ex illo agnoscebat. qz pecunia in buris aut capsulis post confessionē deficiebat. per qz plurima gesta deduci possent sed breuitati causa omittuntur.

Sequitur tertia pars totius operis super modis exterminandi vel ad minus puniendi per debitam iustitiam in foro ecclesiastico et civili et habebit questiones xxxv. generalis tamen et introductoria summatim.

Tru male

fice et eorum fautores receptatores et defensores ita subiiciantur iudicio ecclesiastico dyocesanorum et civili quod ab eorum inquisitione valeant heretice prauitatis inquisitores esse exonerati. Et arguitur quod sic. Nam in causa accusatus. Sancti. lib. vi. dicitur. Sane cum negotium fidei quod summe prelegatum existit. per occupationes alias non debeat impediri pessimi inquisitores heretice a sede apostolica deputati. de diuinationibus aut sortilegijs nisi heresim saperent manifeste intrinsece se non debent nec punire talia exercentes. sed relinquere suis iudicibus puniendos. Nec videtur obstare quod heresis maleficarum hic non exprimitur. tum quia eiusdem penis in foro conscientie puniuntur. de pre. di. ij. per dilectione. Si diuinatorum et maleficorum peccatum occultum sit imponitur penitentia. xl. dierum si notorium eucharistia denegat. et quorum in eadem pena etiam idem iudicium decernitur. Tum etiam quia eadem utrobique videtur esse culpa. cum sicut sortilegi iudicium sortijunt. ita malefice nocentia creaturarum a demoniis expectant et exigunt utrobique quod a solo deo querendum est a creaturis illicite requirentes. unde utrobique peccatum idolatrie ad que

sensus Ezechie. xxi. notat quod rex Babilonis stetit in biuio in capite duorum viarum commiscens sagittas interrogauit idola. Preterea si dicat quod carcer restringit diuatores et sortilegos super crimine heresis in quo subesse debet iudicio inquisitorum cum dicitur. nisi heresis saperet manifeste. ita quod ad minus diuatores et sortilegi hereticales sint eis subiecti. Contra. quod tunc essent dandi diuatores artificiales. de quibus nullibi in scripturis fit mentio. Preterea si malefice sunt inquisitorum iudicio subiecte. hoc erit propter crimine heresis. sed quod facta maleficarum sine heresi potest fieri. Probat. Nam sic sculcare corpus christi in luto quod valde horrendum esset potest fieri sine errore in intellectu. et per consequens etiam sine heresi. quod stat firmiter aliquem credere ibi esse corpus preciceret tamen in luto ad complacendum demoni ex aliquo pacto ideo ut optatum finem puta thesauri inuentioem vel sile obtineret. ita et facta maleficarum sine errore fidei non absque gradu peccati fieri potest. Unde in illo casu utriusque iudicium inquisitorum subterfugit et suis iudicibus relinquunt. Preterea sic Salomone dijs suarum virorum reuerentiam exhibuit propter complacendum. nec tamen prope apostasiam perfidite incurrebat. quod mentis fidelis et vera fide se ipse retinuit. ita et malefice propter reuerentiam quam exhibet dyabolo propter pactum in istum more fide retinentes. non sunt prope heretice nuncupande. Preterea si dicatur quod omnes malefice si dem habent abnegare. vii. et heretice iudicande. Contra. quod in casu quod etiam mente et corde abnegarent adhuc non heretice sed apostate nuncupantur. et cum sit differentia inter hereticum et apostatam. et hereticum inquisitorum

iudicio subiciunt. vtiq; malefice cor-
 rti iudictū subterfugere hnt. prete-
 rea. xxvj. q. v. di. Epi corūq; mun-
 stri oibus modis elaborare studeāt
 vt pntiosas ⁊ a zabulo inuentā sor-
 tilegā ⁊ magicā artē ex parrochijs
 suis pent^o eradiceare studeāt. Et si
 aliquē vīrū aut mulierē hui^o sceler^o
 sectatorē inuenerint turpiter deho-
 nestatū de parrochijs suis eiciant.
 cē. vii cū ca. dicat suis iudicibus re-
 linquant. ⁊ q loquit in plurali tam
 de ecclesiastico q̄ ciuili iure. ido ad
 minus per. c. alle. subdunt dyocesa-
 norū iudicio. **Q** si dyocesanī etiā
 seipsos exponerare vellēt. prout inq̄
 tores prefatis tā tactibus argumē-
 tis rōnabiliter facere vident: vellēt
 q̄ maleficarū punitions ad tempo-
 rales iudices retorquere. His argu-
 mentis pbabiliter hoc facere pos-
 sent. hī in. c. vt inquisitionis. §. probi-
 bemus q̄z districtius prefatis dñis
 tpalibus ⁊ rectoribus: iporūq; offi-
 cialibus. ne ipsi de hoc crimine: cū
 sit mere ecclīasticū quoq; modo co-
 gnoscāt vel iudicent. Et loquit de
 crimine heresis. sequit ergo q̄ vbi
 crimē non est mere ecclīasticū sicut
 est crimen in hmōi maleficis q̄ pro-
 pter dāna tpalia q̄ ab eis inferunt
 a ciuili ⁊ nō ab ecclīastico debēt pu-
 niri. **P**reterea. c. de iudeis. l. vi. in
 fi. dicit. **E** rnat p̄terea bona sua p̄
 scripta. ⁊ mox sanguinis pena desti-
 nandus q̄ fidem xpi expugnabit p̄
 uersa doctrina. q̄ si dicatur q̄ lex lo-
 quit de iudeis conuersis ⁊ post re-
 dētibus ad ritū iudeoy: instantia
 nō valet. immo argumentū ampli^o
 per hoc fortificat. eo q̄ cū tales p̄-
 pter apostasi^o a fide iudex ciuilis
 habet punire. ergo etiā maleficas

fidem abnegantes cū abnegate. fī-
 dei in toto vel in parte sit fundamē-
 tū maleficarū. **P**reterea licet in so-
 lutione dicat q̄ pro eodē apostasia
 ⁊ heresis sit captenda. adhuc tamē
 ecclesiasticus iudex non se habz de
 eis intromittere: sed ciuilis. nam oc-
 casione questionis heresum nullus
 debet populum cōmouere. sed pre-
 ses debet p̄ se prouidere. **I**n autem.
 de manda. princī. id est de mādatis
 principum. colla. iij. §. neq; occasio-
 ne vbi dicitur: neq; occasione reli-
 gionum heresumq; questionis per-
 mittas alicui prouinciā cōmouere.
 aut aliter quadam preceptione in-
 iungi prouinciā cui presides. hī ipse
 prouidebis cum cōpetenti vtilita-
 te fiscalibus ⁊ que alia sunt perscu-
 rari et non permittere aliquid fieri
 circa nostras preceptiones occasio-
 ne religionum. **P**atet ex his q̄ de
 expugnante fidem nullus debet se
 intromittere nisi preses. **P**reterea
 si cognitio iudicū ⁊ punitio talīū
 maleficarū non spectaret totaliter
 ad ciuiles iudicem. quomodo leges
 de his tribus se intromittere pos-
 sent. **N**am. c. de maleficis. l. nemo.
 l. culpa. l. nullus. omnes illos quos
 vulg^o maleficos vocat: capitali pe-
 na subicit. ⁊ e. l. militi. bestijs obijcē
 re decernit qui magica arte vite in-
 nocentum insidiatur. **I**tem q̄ que-
 stionibus ⁊ tormentis ad interro-
 gandum subijci debeant. ⁊ q̄ ad co-
 rum accusationes quilibet admittit
 debeat. ⁊ q̄ nullus fidelium sub pe-
 na exilij et amissione omniū bono-
 rum cū eis participat cum multis
 alijs penis annexis. que legenti il-
 las leges occurrunt. **C**ontrario ve-
 ro et pro veritate legum doctores

tanum maleficarū punitiōe in ec-
 cleſiaſticum iudicē poſſunt reſtorq̄-
 re vt ſimul copulatiue habeant co-
 gnoscere ⁊ iudicare. et hoc ſic pro-
 batur. In crimine canonico preſes
 cum metropolitano habet diſcerne-
 re ⁊ non metropolitanus per ſe ſed
 adiuncto preſide. patet in auren. de
 man. p̄nci. §. ſi vero canonici ſit
 quod queritur. vna cū metropolita-
 no p̄uincie hoc diſponere ⁊ decer-
 nere prouidebis. ſiue alij quidā du-
 bitant. gloſa. id eſt in fide. quo caſu
 ſolus cognosceret. ſiue alij quidā glo-
 ſa. tunc epiſcopus cū preſide. ſc̄z co-
 gnosceret ⁊ caufe deo dare amabilez
 ⁊ decibilem terminū. qui ⁊ decen-
 ter orthodoxam cuſtodiat fidem. ⁊
 indemnitate procureret fiſcalibus. et
 noſtros ſbictos ſeruet inuolatos.
 glo. id eſt eos nō corumpat in fide
 Præterea p̄nceps ſecularis licz pu-
 niat pena ſanguinis. non tamē per
 hoc iudiciū ecclēſie excludit. cuius
 eſt cognoscere ⁊ diffinire. imimo ne-
 ceſſario preſupponit. vt patz. C. de
 ſumma trinit. ⁊ ſi. catho. l. j. in fine.
 et extra de here. c. ad abolendā. ⁊. c.
 vergētis. ⁊. c. excomunicamus. j. et
 ij. immo eadē pena eſt ⁊ ſm leges.
 ⁊ ſm cano. vt patz. C. de hereticis. l.
 manicheos. ⁊. l. ariſtanti. vii. ⁊ ad eos
 pertinet p̄cipue inſimul ⁊ non diui-
 ſim talium punſtio. Præterea ſicut
 leges decernunt clericos a proprijs
 iudicibus emendari et nō a tempo-
 ralibus ſeu ſecularib⁹. eo q̄ crimen
 eccleſiaſticum in eis cenſetur. ita ⁊
 maleficarum crimē cum ſit partim
 ciuile ⁊ partim eccleſiaſticum pro-
 pter damna temporalia et fidē quā
 violant. Ideo ad vtriuſq̄ partē iu-
 dices pertinet ad cognoscendu iu-

dicandum ⁊ puniendū. Et fortifica-
 tur ratio i autem. vt clerici apud p̄-
 prios iudices. §. ſi vero. coll. vi. vbi
 dicitur. Si vō eccleſiaſticum ſit de-
 lictum egens caſtigatiōe eccleſia-
 ſtica ⁊ multa. deo amabilis epiſco-
 pus hoc diſcernat nihil cōmunican-
 tibus clariffimis p̄uincie iudicib⁹
 neq̄ enim volumus talia negocia
 omnino ſcire ciuiles iudices cum
 oporteat talia eccleſiaſtice exami-
 nari ⁊ emendari animas delinquen-
 tū per eccleſiaſticam multam: ſm
 ſacras ⁊ diuinas regulas quas ⁊ no-
 ſtre ſequi non dedignantur leges.
 Hec ibi. Vnde ⁊ per oppoſituz cri-
 men mixtum ab vtriſq̄ eſt puniendū.
 Reſpōſio cum p̄ncipalis in-
 tentio noſtra in hoc opere ſit ab in-
 quiſitione maleficarum q̄tum cuz
 deo fieri poſſet: nos inq̄ſitores par-
 tium ſuperioris almanie exponere
 ſuis iudicibus ad punienduz relin-
 quendo. et hoc p̄pter negocij ardui-
 tatem. dum tamen indemnitate fi-
 det ⁊ ſaluti animarū non eo minus
 prouideretur. quare ⁊ ſpens opus
 aggreſſi ſumus. ipſis iudicibus mo-
 dos cognoscendi diffiniendi et ſen-
 tentiandi reliquēdo. Ideo ad oſtē-
 dendū q̄ epiſcopi contra maleficas
 in multis procedere poſſint: etiam
 ſecluſis inquiſitoribus. licz ipſi epi-
 ſcopi ſine ſp̄ozali et ciuili iudicio:
 vbi puniſtio tranſit in vindictā ſan-
 guinis non ita procedere valeant.
 expedit certas opiniones aliorum
 inquiſitorum in diuerſis regnis hi-
 ſpanie in medium deducere. et illas
 ſalua eorum ſemper reuerentia: cuz
 ſub ordine vno predicatorum mili-
 tanus. infringere vt eo clarior i ſin-
 gulis habeatur intellectus. Eſt ita

275 **Questio introductoria** **CVIII**

q̄ eorum opinio q̄ omnes malefici
 sortilegi diuinatores nigromatici.
 et breuiter sub quocunq̄ genere di
 uinatorū existant: et qui fidem sa
 cram semel susceperunt: et professi
 sunt iudicio inquisitorum subiace
 ant taliter v̄ in tribus que notant
 in capl. multorū querela. in princ̄.
 de here. in clemen. nec inquisitor si
 ne episcopo. nec episcopus sine inq̄
 sitore procedere habeat. Licet in q̄n
 q̄ alijs vnus sine altero procedere
 valeat. si cui placet capituluz legat
 et inueniet. vnū autem e tribus est
 sententiā diffinitiuā ad quas vnus
 sine altero nō debet p̄cedere. et hoc
 vbi p̄fati heretici sunt habēdi Ad
 dunt insup blasphemos. et quocunq̄
 modo demones inuocātes. et ex
 cōscatos qui in excōicatione stetit
 sent per annū animo contumaci in
 causa fidei vel etiā in nō causa fidei
 sub cert̄ casibus et plura alia inclu
 dunt. per que auctoritas ordinario
 rū nimis eneuat. et nobis inquisi
 toribus ampliora onera imponunt
 minus securi corā tremendo iudice
 qui vtrūq̄ districtam a nobis super
 cōmissi officij exiget rationē. et quia
 eorū opinio non infringit. nisi eorū
 fundamentū sit annullatum. Ideo
 notandū q̄ principale fundamen
 tum per glosatores canens et p̄eci
 pue super ca. accusatus. et s̄. sane. et
 super verba heresim sapiant mani
 feste accipitur. fundant insup se su
 per dicta theologorū. Tho. Alber.
 Bonauen. in. ij. senten. dist. vij. Ex
 his sp̄cialiter alq̄ expedit recitare.
 Nam vbi ca. dicit v̄ in argumento
 p̄mo deductū est q̄ inq̄sitores here
 tice p̄auitatis de sortilegijs et diu
 nationibus se non debent intromit

tere nisi heresim sapiant manifeste
 dicunt q̄ sortilegi vel diuinatores
 sunt duplices: scz artificiales et he
 reticales. et p̄tmi dicunt meri diu
 natores quia videlicz mere ex arte
 agunt. de quibus etiam loquit. ca.
 ex tenore. et de sortilegijs. vbi dicit
 q̄ **D**alricus presbyter cū quodaz
 infami hoc est diuinatore. dicit glo.
 ad secretū locum perrexit nō ea in
 tentione vt demonē inuocaret qua
 si dicat quia hoc fuisset hereticū: s̄
 vt cū inspectione astrolabij furtus
 quoddā inueniret quasi dicat q̄ est
 mera diuinatio vel sortilegiū. **S**e
 cundū v̄o hereticales dicitur diu
 natores qui in eo: s̄ arte demonib⁹
 aliquem honorē latrie vel dulce im
 pendū: qui diuinando futura p̄di
 cere conātur: vel aliquid simile q̄
 heresim sapiant manifeste exercent:
 et tales iudicio inquisitorū sicut et
 alij heretici subiacent. Et q̄ hec sit
 mens ca. probat per canonistas glo
 santes verbū saperent. **N**ā Jo. an.
 super alle. ca. accusatus et ver. sape
 rent: dicit ita saperēt sicut est circa
 gras ydolorū nepharias p̄ces emi
 tere. sacrificia offerre demōes cōsu
 lere eorūq̄ respōsa suscipere: vel asso
 ciāt sibi p̄pter sortes exercēdas he
 reticos: vel faciūt p̄dicta cū sangui
 ne vel cū coipe x̄pi vel in sortib⁹ vt
 possint habere responsa: puerū re
 baptisant vel his similia. Ad eun
 dē sensum allegant Archi. sup eo. c.
 et. s̄. sane. et sup eodem verbo sape
 rent. Item alligant Jo. mo. Ray
 mundā. Guilhel. de m. se. laudu.
 Itē probant per determinationem
 ecclie ex consilio acquirensi. xxvj.
 q. v. episcopi: vbi huiusmodi mulie
 res superstiose infideles nominan

tu. cū dī vīnā hec sole in sua. perfū.
 dia rissent: z pfidia in xpiano dicit
 heret. is. Unde inquisitorū heretico
 rū iudicio sunt subiecti. Probār in
 sup p theologos. Primo p sanctū
 Tho. in. ij. sententiarū distincōne
 vij. vbi querit vtr vtr auxilio demo
 nis sit peccatū vbi inter alia hec v
 ba dicit super illud. Esa. viij. Nun
 quid non populus a deo suo requi
 ret visionē. In omnibus in quibus
 cōplementū operis ex vture demo
 nis expectat est opositasia a fide. p
 pter pactū inītū cū demone vl ver
 batenus si inuocatio interfit vel sa
 cto aliquo etiam si sacrificia desint
 Ad idem allegant Albertū in codē
 suo scripto z distinc. Itē Petrū de
 tarāthasia. Itē petrū de bona ven
 turā nouiter canonizato: qui tamē
 nō petrus nominatur cū fuerit
 rū nomē suū. Item Alexandrū de
 ales. Et Guīdonē ordinis carmel
 itarū qui omnes dicit q demones in
 uocātes sunt apostate z p Nequēs
 heretici. vñ inquisitorū heret: corū
 iudicio subiecti Sed q pfati inquis
 itores p hec z p quecūq ab eis al
 legata nō possunt sufficēter pbare
 quin etiā pfati sortilegi z. iudicio
 ordinariorū seu eporū seclusis in
 quisitorib⁹ possunt subsistere: et q
 inq̄sitores a talīū diuinatoz nigro
 manticoz seu etiā maleficoz se pos
 sunt exonerare: nō q illi inquisito
 res male faciūt inquirendo sup ta
 les vbi ep̄i non inquirūt: in quo ca
 su potius inquisitores illi sunt cō
 mēdādi: sic pbatur. Inquisitores
 nō habēt se intrōmittere nisi super
 crimē heresis: z cū h oportet q illō
 crimen sit manifestū. Patet p re
 quēter alle. ca. accusatus z. S. saue

Quo stante tunc iterum arguitur
 cū quis aliqua cōmittit que abiq
 vicio heresis cōmittere potest: quā
 tūcūq illa sunt grāua z enormia
 adhuc nō est vt heretic⁹ iudicāndus
 licet sit puniendus ex quo sequitur
 q vbi quis nō est iudicāndus vt he
 reticus: s; vt malefactor: puniēdus
 inquisitor non se debet intrōmitte
 re: sed debet talem iuxta tenorē ca
 nonis suis iudicibus ad puniēdū
 relinquere. Quo iterū stante sequi
 tur q omnia inducta per glosatores
 canonicas: z theologos: vt demo
 nes inuocare: eis sacrificare. z. vt
 supra tactū est nisi ex vicio heresis
 procefferint. inquisitores sed suis iudicib⁹
 vt supra relinquere. Quo iterū stā
 te: cum prefata sepissime sine vicio
 heresis fieri possunt in quo casu ta
 lia facientes non sunt vt heretici:
 aut condonandi: subscriptis proba
 tur auctoritatib⁹ et ratiōibus. Nā
 ad hoc q aliquis sit proprie hereti
 cus quinqs requirūtur. Primū est
 vt sit error in ratione. Secundū est
 q error ille sit circa ea que sunt fi
 dei vel contra veritatem. determi
 nationis ecclesie in his que perti
 nent ad fidem vel bonos mores et
 necessaria ad cōsecutionē vite eter
 ne. Terciū est q error talis sit in il
 lo qui catholice fidem professus est
 alias enim esset iudeus vel pagan⁹
 non hereticus. Quartū est q talis
 error in eo fidem susceptū sit taliter
 q aliquā veritatem de christo con
 fiteatur pertinentem ad diuinitatē
 vel humanitatē: alias si totum dī
 screderet esset apostata. Quintū est
 vt talem errorem pertinaci volun
 tate et obstinata eligat z sequatur:

z quod de heresi z heretico sic sum-
 pro. ca. alle. accusatus. z verbum sa-
 perent intelligatur: glosas tamē ca-
 nonistarum nō reprobando: sed sal-
 uando: sic probat. Nam q̄ p̄sumus
 requiratur. scilicet error in intelle-
 ctu: hoc notum est omnibus per cō-
 mune regulam. Duo requirūtur
 vt quis dicatur hereticus: vnū ma-
 teriale. scilicet error in ratione: alte-
 rum formale. scilicet pertinacia i vo-
 luntate. Patet z per Augustinum
 Hereticus est qui nouus z falsas
 opiniones aut gignit aut sequitur.
 Ratio etiam adest quia heresis est
 species infidelitatis: z infidelitas
 est in intellectu subiectiue: sicut z fi-
 des sibi cōtraria z opposita habēt
 fieri circa idem. Quo stante factus
 vel opus quodcumq̄ sine errore nō
 facit hereticum: vtputa si quis for-
 nicatur aut mechatur: licet agat cō-
 tra veritatem que dicit non mecha-
 beris: ex hoc non est hereticus nisi
 credat vel opinetur fornicari esse li-
 citum. Et ratio est quia quodcumq̄
 q̄ aliqua duo necessario requirunt
 ad constitutionem alicuius: defici-
 ente altero eorum impossibile est illud
 esse: quia dato opposito q̄ sine
 illo possit esse: iam nō necessario re-
 quireretur ad constitutiones illius:
 sicut quia ad constituiōnē domus
 necessario requiritur fundamentū
 paries tectū: ideo altero deficiente
 nō habetur domus. Sic ergo quia
 ad heresim constituendam requiri-
 tur error i intellectu necessario: nul-
 lum factū absolute sine errore in in-
 tellectu facit hereticum. Et propter
 hoc nos inquisitores germanie dē-
 cimus cū beatus Antonino in scda
 parte summe sue hanc materiā per

tractātis q̄ baptizare imagines ad-
 orare demones eis thurificā. z con-
 culcare corpus xpi in luto: z omnia
 huiusmodi que sunt valde horrēda
 peccata: nisi sit error in intellectu
 nō faciunt hominē hereticū. Et idē
 si quis faceret ista: vtputa baptiza-
 ret imaginem nō male sentiens de
 sacramento baptismi: nec de eius
 effectu nec credēs istum baptismū
 esse aliquid. nec habere effectum ex
 vi sua sed facit hoc propter aliquē
 finem facilius assequendū a demo-
 ne cui querit p̄pter hoc cōplacere:
 ita q̄ aliquo pacto implicito vel ex-
 presso illud agat vt demon sibi vel
 alicui faciat qd̄ petit fm q̄ caracte-
 ribus z figuris fm artes magicas
 ab hoibus demones pacto exp̄sso
 vel tacito inuocant ad desideria eo-
 rū explenda: dūmodo nō petant a
 demone qd̄ sit supra facultatē eius
 nec q̄tum ad potētā: nec q̄tum ad
 cognitiōnē: sic sc̄z q̄ nō male senti-
 at de ptāte aut cognitiōe demonis
 sicut eēt illi q̄ crederent q̄ demon
 possit necessitate libere arbitriū ho-
 minis vel illi q̄ crederent q̄ demon
 oino ex tali pacto z in oēm euentū
 q̄tumcūq̄ a deo nō p̄missus possit
 facere qd̄ petūt: vel q̄ crederent q̄
 posset scire alterā partē futuri con-
 tingētis: vel effectū aliquē facere q̄
 est p̄rius soli deo: tales em̄ non est
 dubiū q̄ haberēt errorē i intellectu
 z male de ptāte demonis sentirent
 et p̄ cōsequēs suppositis alijs cōdi-
 tōnibus q̄ requirunt ad heresim eēt
 hereticū z ordinarioꝝ simul z inq̄si-
 torū iudicio subiecti. Sed si ex cau-
 sis p̄dictis facerēt nō male sentien-
 tes de baptismo z alijs p̄dictis pro-
 ut communiter fit: eo q̄ ipso facto

malefici & nigromantici cum sciunt
ipm diaboli esse inimici fidei & ad
uerfariū salutis tam cogunt in eoz
cordibus sentire magnā vim esse in
fide: & q̄ nulli fallitati subiacere pō
test cui pater mēdaciū tantū preesse
noscit. Ideo licz talia faciētes pec
carent grauissime: nō tñ essent here
tici. Et ratio est: quia nō male senti
unt de sacramēto: licz eō male & sa
crilege vtamur: vñ sunt magis forti
legi q̄ heretici: et de numero illo: si
de q̄bus alle. ca. accusatus. p̄tendit
nō subiacere iudicio inquisitorum
cū non manifeste sapiant heresim:
imo vix occulte & q̄si nullo modo.
Et eodē modo de adorantib⁹ demo
nē & sacrificiis eius: qz si hoc faci
unt credētes diuinitatem esse in de
monibus vel credētes q̄ cultus la
trie sit eis exhibendus: vel q̄ oino
ex exhibitiōe talis cultus assequat̄
q̄d requirunt a diabolo nō obstāte dei
p̄hibitiōe seu etiam p̄missiōe tales
eēt heretici. Sed si ista faciūt non
ita sentiētes de demōe: s̄ vt aliq̄ pa
cto cū demōe facilius p̄ ista exequā
tur ab ip̄o quod intendūt. tales nō
sunt heretici ex natura rei licz gra
uit̄ peccēt. Et quidē p̄ maior̄ decla
ratiōe sunt aliq̄ obiectiōes mouen
de. Nā obstare videt̄ q̄ p̄m iura sy
moniacus nō est heretic⁹. vt. j. q. j.
q̄squis p̄ pecuniā: & tñ nō hz errorē
in intellectu. Nam symoniacus nō
est hereticus p̄prie s̄ large propter
quandā similitudinē: q̄a ex quo vedit
vel emit sacra ita agit ac si estima
ret donū ḡfe pecunia posse posside
ri p̄m Tho. S̄ nō hoc estimando
sicut cōiter accidit nō est hereticus
quia nō hoc credit s̄ bene verū. Et
si hoc crederet scilz donum gratie

posse pecunia possideri. Item ob
stare videtur q̄d dicitur de hereti.
quicumqz. & alle. c. accusatus: q̄ ad
orans hereticum est hereticus. S̄
gravius peccat qui adorat demonē
q̄ qui adorat hereticum: ergo &c.
Item qui iudicandus est vt hereti
cus videtur esse hereticus: quia iu
diciū debet sequi rei veritatē: sed
talis iudicandus est hereticus. Nā
ecclesia nō pōt iudicare nisi de his
q̄ patent: occultoz em̄ cognitoz est
deus & iudex. dist. xxiiij. erubescat.
Sed ea q̄ sunt i intellectu nō p̄nt pa
tere nisi ex factis extrinsecis visis
vel pbatis: q̄ talis faciens talia est
iudicad⁹ heretic⁹. Preterea impos
sibile vñ q̄ aliq̄s faciēs talia. s. cōcul
cādo corpus xpi & hmōi: nisi male
sentiāt de corpe xpi: probat hoc q̄a
impossibile est maliciā esse in volū
tate: quin sit error in intellectu: cuz
& p̄m p̄m omis malus est ignorās
seu errās. cū q̄ talia faciētes habeāt
maliciā in voluntate: ergo habēt er
rorē in intellectu. Rūderur ad ista:
Et p̄mo sup̄ p̄mū & terciū qz coinci
dunt. Duplex est iudiciū. s. dei q̄
videt interiora hoīm q̄ nō p̄nt iudi
care de exteriorib⁹ nisi p̄ exteriorat
vt argumētū fatef terciū. Modo
ille qui iudicat vt hereticus iudicio
dei est vere hereticus ex natura rei
Deus em̄ nullū iudicat hereticū ni
si habentē errorē fidei in intellectu
Sed ille q̄ iudicatur hereticus iu
dicio hoīm nō oportet q̄ sit hereti
cus ex natura rei: s̄ q̄ fecerit tale fa
ctū p̄ quod appar et ipm male senti
re de fide: & p̄ cōsequens iuris p̄e
sumptiōe hereticus reputatur. Et
si queratur An ecclesia. habz statim
iudicare tales qui sic adorāt demo

nes vel baptisante imagines hereticos et punire sicut hereticos. Responsiones nota. **P**rimo quod ad discernendum illud magis pertinet ad canonicos quam theologos. Canonice dicitur iuris presumptione hereticus reputatur et ut hereticus est puniendus. Theologus dicit primo iudicio sub correctione sedis apostolice quod non quantum est ex natura rei quicquid sit iuris presumptione. Et ratio potest esse ista: quia quicumque aliquis effectus dependere potest ex duplici causa: nunc ex natura rei. ex illo effectum potest iudicare precise altera causa. Et igitur iste effectus qui est adorare demonem vel eius auxilium ad maleficandum postulare imaginem baptisando dum infantem vitium offerendo vel occidendo vel alium homini possunt procedere ex duplici causa. scilicet vel credendo demonem adorandum et sibi sacrificandum et imagines capere sacramentales effectus: vel quod aliquo pacto factum cum demone factio ut facilius obtineas quod volo a demone in his que non sunt supra facultatem suam ut supra factum est non debet statim iudicare ex tali effectum precise alteram causam. scilicet quod hoc faciat ut male sentias de fide. Unde quando constat de huiusmodi effectum ulterius inquirendum est de causa et si ex errore et peruersitate fidei hoc fecit iudicandus est hereticus et iudicio inquisitorum cum ordinariis subiacet. Sed si ex alia causa est iudicandus ut sortilegus et vilissimus peccator. Illa responsio ad nostrum propositum quicquid sit ex omnibus dictis et allegatis constat quod omnes diuinarum et malefici qui iudicantur heretici iuris presumptione: et non ex natura rei ordinariis iudicio

et non inquisitorum subiacent: nec ipsi inquisitores aliorum regnorum per allegationes canonicas et glossatorum se iuri possunt. eo quod tales demonibus sacrificantibus et adorantibus iudicant hereticos iuris presumptione et non ex natura rei. Textus autem dicit quod debeant sapere heresim manifeste. id est sapere intrinsece. et ex natura rei: et sufficit nobis inquisitoribus hereticis ex natura rei insectis se intrinsece alios suis iudicibus relinquendo. Et quia dictum est quod inquisitum est de causa utrum ex errore fidei hoc fecerit vel non. utique hoc facile erit. Nam sicut habet fidei cognitio scitur per actum fidei qui est credere et confiteri ea que sunt fidei. et habet castitatis per caste vivere: ita ecclesia potest iudicare aliquem hereticum inquirendo si habet actum discernendi seu male sentiendi de aliquo articulo fidei. Sic etiam malefica que fidem in toto vel in parte abnegavit vel corpus christi vilissime tractavit homagium prestitit utrumque huiusmodi ad complacendum demoni tantum fecerit. immo si in toto abnegavit etiam coram corde iam iudicabitur ut apostata. et deficient quarta conditio que habet concurrere ad hoc ut quis proprie dicatur hereticus. Et si huic dehereminationi obijcit bulla et commissio nobis ab Innocentio octavo facta ubi malefice iudicio inquisitorum subijciunt. Respondetur per illa non excluditur quoniam et dyocesanam etiam usque ad sententiam diffinitivam contra eos procedere possunt per illa antiqua iura ut dictum est: cum hec bulla potius in parte sollicitudinis nobis inquisitoribus tradita sit: quare ope quantum possumus cum dei adiuto

isto exhibemus. Vnde et primū ar-
 gumētū non suffragatur inquisi-
 toribus illis: sed potius contrariū
 concludit cū tales simoniaci tantū
 modo iuris p̄sumptione censentur
 heretici de quibus ordinarij p̄ se iu-
 dicare possunt: irrequisitis inquisi-
 toribus. Imo nec inquisitores de si-
 moniacis varijs se introumittere ha-
 bent et pari ratione de alijs qui tan-
 tū iuris p̄sumptione heretici iudi-
 cantur. Nam contra episcopos scilicet
 maticos p̄cedere non possunt et p̄-
 latos alios superiores vt patet in. ca.
 inquisitio nis de here. li. vi. vbi sic
 dicit. Inquisitores heretice p̄aut-
 tat ab apostolica sede seu alijs qui
 bullislibet deputat de huiusmodi cri-
 mine inquirere contra eos vt ne-
 queunt aut eius pretextu p̄cedere
 contra eos: nisi in litteris cōmissio-
 nis sedis apostolice q̄ hoc possint
 continetur expresse. Si tamen in-
 quisitores ipi ep̄os vel alios supe-
 riores prelatos scuerint vel inuene-
 rint circa crimen hereticos commi-
 sisse aut eos de huiusmodi diffama-
 tos existere v̄ suspectos id tenebū-
 tur sedi apostolice nunciare. Ad se-
 cundū similiter patet ex p̄habiti-
 responsio. Nam adorans hereticū
 est tūc hereticus si adoret ip̄m: cre-
 dens esse adorandū seu honorandū
 p̄pter suā doctrinā et op̄inonē. Si
 autē honorat ip̄sum p̄pter aliq̄d t̄pa-
 le sine aliquo errore fidei in intelle-
 ctu nō est p̄p̄te hereticus: sed iuris
 fictione vel p̄sumptione seu simili
 iudicari: quia agit sicut male sen-
 tiret de fide. Itur ille quem adorat
 vnde nec inquisitorū iudicio subta-
 cebit. Ad terciū patet exp̄mi. is:
 quia licet iudicatur ab ecclesia vt

hereticus p̄pter facta extrinseca vi-
 sa et probata: non tamen sequit̄ q̄
 semp sit hereticus ex natura rei: sed
 iuris p̄sumptione sic reputatur. Vn-
 de et in illo casu inquisitorū iudicij
 subterfugit quia non sapit heresim
 manifeste. Ad quartū dicēdum q̄
 falsum p̄supponit: q̄ non est possi-
 bile q̄ aliquis cōculcet corpus xp̄i
 absq̄ hoc q̄ male sentiat vel peruer-
 sitatē fidei habeat de corpore xp̄i:
 quia potest hoc facere sciens se pec-
 care et credens firmiter ibi esse cor-
 pus xp̄i. Facit tamen hoc vt place-
 at demōi et facilius obtineat quod
 vult ab eo. Et licet oīs malus erret
 nō tamen erroze intellectus qui est
 heresis seu errans male sentiens de
 his que sunt fidei: sed de his q̄ sunt
 virtutis alicuius cuius cōtrariū in
 vicijs operatur. Et t̄m de p̄mo prin-
 cipali quod ad heresim p̄p̄te sum-
 ptū requiritur et fm q̄ iudicio iquit-
 sitorum debet hereticus subiacere.
 Nec obstat si dicatur tamē etiā cō-
 tra diffamatos: aut suspectos leui-
 ter vehementer aut violenter de here-
 si: et qui nō vidētur sapere heresim
 manifeste inquisitor pōt p̄cedere.
 Respōdetur inquirere potest et p̄ce-
 dere sup tales inquantū sunt suspe-
 cti aut diffamati de heresi p̄p̄te di-
 cte de: q̄ etiā nunc loquimur vt sepe
 tactū est que habet erroze in intel-
 lectu: et alia quatuor sequētia anne-
 xa: quorū scōm est vt talis erroze sit
 circa ea q̄ sunt fidei vel cōtraverita-
 tē determinatiōis ecclesie in his q̄
 pertinet ad fidē et bonos mores et
 necessaria ad consecutiōez vite eter-
 ne. Si em erroze sit de his que non
 pertinet ad fidē: puta q̄ credat q̄
 solem non maiorē terra et huiusmō

di nō est p̄iculosus error. Error autē
 p̄tra sacra scripturā q̄ articulos fidei
 p̄tra determinationē ecclie vt supra
 est heresis arti. xliij. q. i. hec est fi
 des. Itē quia determinatio dubio
 rū circa fidē pertinet principaliter
 ad ecclēsiā et precipue ad pontificē
 summū xp̄i vicariū. Petri successo
 rem vt exp̄sse dicitur. xliij. questio
 ne. i. quotiens. Et cōtra determina
 tionē ecclie nullus doctor vel san
 ctus suā sententiā defendit vt dicit
 Tho. sa. fe. Nec Hieron. nec Au
 gusti. nec alius. Sicut ergo asserēs
 pertinaciter cōtra fidē est hereticus:
 ita t̄ cōtra determinationē ecclie
 in his que pertinent ad fidem t̄ ne
 cessaria ad salutē pertinaciter asse
 rens est hereticus. Ipa em̄ ecclia
 nunq̄ errasse in fide pbatur vt dicit
 tur. xliij. questio. e. a. recta. t̄ alijs
 ca. Signāter autē dicit quia asserēs
 contra determinationē ecclie nō
 simpliciter: s̄ in his dumtaxat que
 pertinent ad fidem t̄ salutē est here
 ticus. Nam in alijs contrariū senti
 ens nō est hereticus: sic q̄ ius non
 potest seperari ab usu in rebus usu
 cōsumptibilibus: quod declarauit
 t̄ determinauit Johannes. xliij. in
 extraua. ad cōditōrē. Vbi dicit: cō
 tradicentes huic sententiē esse con
 tumaces t̄ rebelles ecclie non he
 reticos. Terciuū quod requiritur est
 q̄ error sit in illo qui catholicā veri
 tatē est p̄fessus. Si quis em̄ nun
 q̄ esset p̄fessus fidē xp̄ianā nō esset
 p̄prie hereticus sed simpliciter in
 fidelis vt iudeus t̄ gentilis qui fo
 ris sunt. Vnde Aug. de ci. dei. Vt
 dens dyabolus genus humanū a
 cultura ydolorū t̄ demonū liberari
 hereticos mouit qui sub vocabulo

xp̄iano doctrine resisterent. xp̄i. ite
 oportet q̄ error sit in illo qui in
 baptismo suscepit fidem xp̄i. iam
 ad hoc vt sit hereticus. Quartū qd̄
 requiritur est q̄ talis error sit in eo
 qui fidē suscepit taliter q̄ aliquāve
 ritatē de ip̄o cōfiteatur pertinentē
 ad diuinitatē vel h̄sanitatē. Si em̄
 nullā veritatē penitus confiteretur
 magis p̄prie apostata q̄ hereticus
 censeretur. Sic Iulianus apostata
 et distinguitur vnus ab altero. licet
 aliquādo vnū sumat p̄ alio. Sub
 hac cōditione reperit̄ur certū qui
 interdū egestate t̄ molestijs varijs
 afflictū corpus t̄ animā tradit̄ dy
 abolo et fidē abnegat̄ d̄modo in eo
 rū necessitatibus: t̄ ad possidendū
 diuitias t̄ honores dyabolus eis ass̄
 stat. Mouimus certos nos inquisi
 tores t̄ post aliq̄s penitētes: qui vti
 q̄ absq̄ errore fidei in intellectu: q̄
 tantūmodo p̄pter cōmoda tempo
 ralia talia cōmiserunt: vnde nec he
 retici p̄prie nec iterum apostate ex
 corde t̄ Iulianus: licet magis apo
 state censerentur. Ex corde vero apo
 state si nolūt resillire vt heretici im
 penitentes tradētur curie seculari.
 Si autē velint recipiuntur. put̄ here
 tici penitētes iuxta. c. ad obolendū
 s. presenti. de here. li. vi. Concordat
 Raymūdus. ii. de apostat. c. reuer
 tentes. vbi dicit. Reuertētes ab
 apostasie perfidia cū fuerint hereti
 ci tanq̄ reuertentes ab heresi sunt
 recipiēdi. Et hic sumit vnū p̄ alio
 vt p̄us tactū est. Et subdit. Illi ve
 ro qui metu mortis fidē abnegant:
 hic tu accipe q̄ p̄pter cōmodū t̄pa
 le dyabolo fidem abnegat̄ t̄ error
 bus nō credit̄: licet sure heretici nō
 sint: nota hic q̄ nō sunt p̄prie here

Subdit: postq̄ non habent in mēte errorem. Iudicio tamē ecclesie q̄ habet p̄ exteriora de interioribus iudicare heretici habēdi sunt: nota hic iuris fictione: z si reuertatur vt penitētes heretici recipiendi sunt. Nō em̄ metus mortis est metus caedēs incōstantē virū ad fidē xp̄i ab negandā: sic z tu accipe p̄pter com̄moda t̄palia. Unde cōcludit Sanctius est mori q̄ abnegare v̄l v̄sci ydoloticis vt dicit. Aug⁹. z recitat xxxij. q. iij. Simile iudiciū de maleficis fidē abnegantibus esset vt ibi resillire vellēt reciperēt vt penitētes absq̄ hoc q̄ curie seculari relinquerētur: omnibus tamē modis ad gremiū ecclesie recipiuntur vbi peccāt: z curie seculari si nō tradūtur relinquūtur: z hoc p̄pter d̄na t̄palia illata prout in modis sentētandi patebit: z omnia p̄fari ordinari⁹ exequit: ita q̄ etiā inquisitor suas vias illi cōmittere p̄or̄ in hoc d̄n̄. Farat casu apostasie: fec⁹ est in alijs casibus sortilegorū. Quintū quod requiritur ad hoc vt quis pp̄rie sit hereticus est vt talē errorem firmata voluntate obstinata eligat z p̄tinaciter sequat opinioes. An̄ fm̄ Hierony. heresis ab electione est dicta Et ideo fm̄ Aug. nō qui falsas opinioes glignit vel sequit: sed qui p̄tinaciter defendit hereticus est censendus. Vnde si quis nō pertinaciter malicia sentiret aliquid cōtra fidē: sed ignorātia paratus corrigi si q̄s sentit falsum ostēderetur sibi esse cōtra fidē vel sacrā scripturā vel det̄erminationē ecclesie. xxxij. q. iij. dixit apostolus. Et ideo ip̄e Aug⁹. dicebat. Errare potero heretic⁹ pro quia sc̄z paratus corrigi cū sibi fue

rit ostensus error. Et constat q̄ quotidie inf̄ doctores circa diuina sunt varie opinioes z aliquādo cōtradictorie ita q̄ necesse est alteram esse falsam: z tamē nulla earū reputat̄ falsa donec per ecclesiā fuerit determinata arg. xxxij. q. iij. q̄ in ecclesia Ex quibus omnibus concluditur: q̄ p̄bare maleficos subiicere iudicio inquisitorū vel etiā alios quocūq̄ modo demones inuocātes p̄ dictā canonistarū sup̄ alle. verbū saperēt in. ca. accusatus cōprehensum non sufficēter probatur cū tales ab eis heretici iudicātur quadā iuris fictione: nec etiā p̄ dicta theologorū: cū z ip̄i tales nominant apostatas verba vel opore: non autē mente z corde: de quo errore verbū saperent p̄tendit. Et licet iudicantur vt heretici nō tamē p̄pter hoc sequitur q̄ episcopus sine inquisitore nō possit ad sententiam diffinitiuā cōtra eos p̄cedere aut carceri ad penam deputare aut tormentis exponē. Immo in casu quo hec decisio nō videat̄ sufficere ab hoc vt nos inquisitores simus a maleficarū inquisitione exonerati: nolumus tamen h̄via iuris exigere: cū vias nostras in his d̄mitat̄ super sententiam ferendam ipsi dyocesanis cōmittere possumus. Hoc em̄ habetur in capitulo. multorū in principio de hereticis in clem. en. Vbi sic dicitur. Multorū querela z infra vt negotiū inquisitionis huiusmodi eo p̄speretur felici⁹: quo deinceps eiusdem labis indago solertius diligentius z cautius peragetur ipsum tā per dyocesanos episcopos q̄ p̄ inquisitores a sede apostolica depuratos om̄i carnali odio v̄l timore aut

tuliusmodi comodi temporalis affectione semotis decernimus exerce-
ri: sic q̄ quilibz de pdictis sine alio
citate ⁊ arrestare seu capere ac tute
custodie mancipare ponēdo in cō-
pedibus ⁊ maniciis ferreis: si ei vssū
fuerit super quibus faciendū ipsi⁹
conscientiā oneramus: nec non in-
quirere contra illos de quibus pro-
buliusmodi negotio fm̄ deum ⁊ ius-
ticiā viderit expedire: duro tamen
tradere carceri qui potius ad penā
q̄ ad custodiā videatur vel tormen-
tis exponer e illos aut ad sententiā
procedere contra eos. Episcopus
sine inquisitore aut inquisitor sine
dyocessano aut eius vel episcopali
sede vacante capituli super hoc de-
legato si sui ad inuicem copiam ha-
bere valeant infra octo dierū spa-
cio postq̄ inuicē se requisierit nō
valebit: et si secus presumpitū fue-
rit nullum sit ⁊ irritū ipso iure post
sequitur ad nostrū ppositū. Verū
si episcopus vel eius seu capituli se
de vacante delegato cū inquisitore
aut inquisitor cum altero eorundē
propter premissa nequeant aut no-
luerint personaliter conuenire pōt
episcopus vl̄ eius seu capituli sede
vacante delegatus inquisitori ⁊ in-
quisitor episcopo vl̄ eius delegato
seu sede vacante illisq̄ ad hoc fue-
rit per capitulum deputatus. super
illis committere vices suas vel suas
significare per litteras consilium ⁊
consensum. Et quo patet q̄ licet
in quinqz casibus vnus sine altero
in tribus vero minime procedere
possit. quia tamē vnus alteri vices
suas committere potest preferim
quo ad sententiā ferendā. Ideo
⁊ nos hoc per presentes farere de-

creuimus alijs inquisitoribus in fu-
tis limitibus remanētibus. Ad argu-
menta ergo respondendo patet ex
premissis ad sex p̄ma argumenta. p̄
inquisitoribus inlicita decisio. q̄
eorz inquisitioni malefici ⁊ forislegi
nō vident subijcti. Ad alia autem ar-
gumenta p̄ dyocessanos in casu quo
ipsi a maleficaz inquisitione se ex-
onerare vellent. ⁊ ciuili iudicio re-
linquere. Patet q̄ nō possunt hoc
eadez facilitate quo inquisitores fa-
cere. quia in crimine heresis iuxta. c.
ad abolēdam. ⁊ c. vergētis. ⁊ c. ex-
cōmunicamus vtrūqz. extra de he-
reti. Iudicis ecclesiastici est cogno-
scere ⁊ iudicare. ⁊ iudicis secularis
exequi ⁊ punire. ⁊ sententiā tran-
sit in vindictam sanguinis. Secus
vbi ad alias penas penitētiales. Ad
deq̄ etiam q̄ in heresi maleficarum.
licet nō in alijs heresib⁹ etia ipsi dy-
ocessani suas vices ad agnoscenduz
⁊ iudicandum in foro ciuili cōmit-
tere valeat. Tum vt in argumentis
tangit hoc crimen maleficarum nō
est mere ecclesiasticum. immo po-
tius ciuile ppter damna que inferū-
tur temporalia. Tum etiam qz leges
speciales in punitionem maleficaz
quo ad omnēviā punitiōis edite cer-
uunt. Videt deniqz q̄ hec via pluri-
mā in exterminū maleficaz deser-
uaret. ⁊ in maximū releuamē ordi-
nariōz corā tremēdo iudice sup distri-
ctū examē qd̄ exiget cū teste septu-
ra iudicij durissimū his q̄ p̄sunt i-
minet. Et fm̄ hāc differētiā p̄cede-
mus videlz q̄ iudex seculari cogno-
scere ⁊ iudicare pōt vl̄ ad finiam
distinguitiā ad p̄nias quā ab ordina-
rijs. recipiet. Secus sup sanguinem
quā p se ferre pōt.

Tergo iudices tā in foro ec-
 clesiastico q̄ ciuili modos co-
 gnoscēdi iudicādi ⁊ senten-
 tian-
 tandi semp in promptu habere va-
 leant. cōsequenter circa tria princ-
 paliter pcedenduz erit. Primo q̄s
 modus inchoandi processum fidei
 Secūdo quis modus cōtinuandi.
 Tertio q̄s modus terminādi ⁊ sen-
 tentiādi in hac materia maleficarū
 Circa primum q̄nq̄ difficultates.
 Prima q̄s inter tres modos proce-
 dendū q̄ in iure tangūtur sit magis
 cōpetens. Scōda de nūero testium.
 Tercia an possint cōpelli ad iuran-
 dum. Quarta de cōditiōe testium
 Quinta an inimici capitales ad te-
 stificandū admittunt. Secūda ps
 cōtinet questiones vndeclm. Pri-
 ma qualiter testes sunt examinādi.
 ⁊ q̄ semp q̄nq̄ p̄sone debēt esse pre-
 sentes. Item qualiter malefice sint
 interrogāde generaliter ⁊ pticulari-
 ter. ⁊ erit sexta in ordine libri. cum
 n̄serus mutatur eo vt lector facili-
 us reperiet materiā optatā. Secun-
 da varia dubia declarat sup respon-
 siones negatiuas. ⁊ q̄n sit incarce-
 rāda ⁊ quādo pro manifeste depre-
 hensa in heresi maleficarū. Tercia
 de modo capiēdi maleficas. Quar-
 ta de duobus q̄ post captiōnē faciē-
 da sunt iudici ⁊ an deponentiū no-
 mina sint ei manifestāda ⁊ defensio-
 nes cōcedende. Quinta q̄lter defen-
 siones cū deputatiōe aduocati sint
 cōcedēde. Sexta qd faciēt aduoca-
 tus cū sibi testiu nomia non publi-
 cant. ⁊ vbi inimiciā capitalē alle-
 gat corā iudice. Septima qualiter
 iudex inimiciā capitalē inuestiga-
 re habz. Octaua de his q̄ iudex ha-
 bet aduertere anteq̄ delatā tormē-

tis exponat. Nona de modo sentē-
 tian-
 tandi ad questiōes ⁊ tormēta. De-
 cima sup tormenta cōtinuāda et q̄-
 liter sint sint tormētande ⁊ de cau-
 telis ⁊ signis cōtra maleficiuz facti-
 turnitatis. Vndeclma sup finales
 interrogatiōes ⁊ cautelas a iudi-
 ce obseruādas. Tercia pars cōtinet
 pmo questiōes tres quas iudex de-
 bet aduertere ex q̄bus ois snia dif-
 finitua d̄z pcedere. Prima an sup
 examē cadētis ferrī possit sentētia
 ri. Secūda de mō quo ois sentētia
 est ferenda. Tercia ex q̄bus suspiti
 onibus potest iudicare. ⁊ qualiter su-
 per vnāquāq̄ suspitiōnē d̄z senten-
 tiare. Demū sup vltimā partem de
 viginti modis sententiādi. q̄rū tre-
 decim sunt cōes sup omnē heresim
 reliq̄ spāliter sup heresim malefica-
 rū. ⁊ quia locis suis patebūt causa
 breuitatis hīc nō assignātur.

Questio prima super modum in-
 choandi processum.

Veritur ergo

p̄mo q̄s sit modus cōpe-
 tēs ad inchoandū proces-
 sum fidem cōtra maleficas. Rū def
 Cū inter tres modos q̄ tangunt. ex-
 tra de accu. denun. ⁊ inquisitio. ⁊ p̄-
 mus est quādo aliq̄s accusat aliquē
 de crimie heresis vel fautoria corā
 iudice offerēdo illō se pbatuz ⁊ in-
 scribit se ad penā talionis nisi pro-
 bet. Et secūdus modus quādo ali-
 quis denūciat aliquē. Ita tamē nō
 q̄ offert se probaturū nec vult face-
 re partes. sed dicit q̄ denūciat zelo
 fidei. vel ratione sententie excōmu-
 nicatiōis late p ordinariuz vel eius
 vicariū. aut rōne pene tpallis quam
 secularis iudex contra non denun-

ciantes. Et tertius modus p̄ inquisitionē. hoc est quādo non est aliq̄s accusator: vel denunciator: sed fama laborat in aliqua ciuitate v̄ loco q̄ sint malefice. et tūc iudex habet nō ad instantiā partis sed etiā ex officio procedere. Ideo aduertendū q̄ primū modū p̄cedendū iudex non libenter admittat tum quia non est in causa fidei vsitatus nec etiā in causa maleficarū qui sua maleficia occulte exercent. tum etiā quia est accusanti multū periculosus p̄pter penā taliōis qua plecteretur vbi in probatione deficeret. tum etiā quia est multū litigiosus. Incipiat processum per citationē generalē affigendo illam ad valuas ecclesie per rochialis vel p̄tozū per modū qui sequit̄. Cum nos vicarius talis ordinarij aut iudex talis domini totj nostris affectibus inbiantes ac ex omnibus nostris p̄cordijs affectantes ppl̄m xp̄ianū nobis. cōmissum in vnitāte et serenitate catholice fidei cōseruari ac ab om̄i peste prauitatis heretice visceraliter elongari. Recirco nos iudex p̄fatus. cui ex iuncto officio hec incūbunt. ad gloriā et honorē recolendū nominis Jesu xp̄i et ad exaltationē sancte fidei orthodoxe ad depressionem heretice prauitatis p̄cipue in maleficijs vniuersis et singulis cūscunq̄ cōditiois status. Hic nota. Si ecclesiasticus iudex inquirite addat ordinis religiois aut dignitatis existant qui sunt infra terminos hui⁹ ciuitat̄ aut circa illā aut oppidū ad duo miliaria. ad quoz̄ noticiā puenierint hec mandata ecclesiastic⁹ iudex adiungat. Auctoritate qua fungimur. in hac parte in virtute sancte

obediētie ac sub pena excomunicacionis precipimus et mandamus ac mandādo requisimus et monemus quatenus infra. xij. dies prime cōputandos. Hic secularis iudex modo suo mandabit et penis eis cōsuetis quoz̄ primos quatuor: pro p̄mo et reliquos quatuor p̄mis quatuor immediatos p̄ secūdo. et vltimos q̄tuor: p̄ tercio termino peremptis. Ac trina monitōe canonica assignamus. nobis reuelant si quis scit v̄dicit audiuit aliquā esse p̄sonā hereticā et maleficā diffamatā v̄ suspectā et in sp̄ali talia practicantē q̄ in nocumētū hominū iumentoz̄ aut terre frugū. et damnū reipublice cedere valeāt. q̄ si nostris antefatis monitris et mandatis nō paruerit cū effectū premissa infra taxatū terminū non reuelando sciat se. Iudex ecclesiasticus addat excomunicacionis mucrone percussum. Secul⁹ iudex addat penas tpales. Quā excomunicatiōis sententiā in om̄es: et singulos taliter vt p̄dicatur cōtūmaces p̄fata nostra monitōe canonica p̄eunte et eoz̄ obedientia requirente. nunc vt ex tunc et tunc vt ex nunc ferimus in his scriptis. ab solutionē haruz̄ sententiarū nobis tantūmodo reseruandū. Cōcludit iudex secularis modo suo Datū. et Nota. Insuper sup̄ secundū modū q̄ cū vt dictum est secundus modus procedēdi et processum fidei incipiendū est per modū denunciationis vbi denunciāns non offert se p̄baturū nec vult facere partē. sed dicit q̄ denunciat ratione sentētie excomunicacionis late. vel zelo fidei et propter bonū reipublice. Ideo secularis iudex hoc debet. in sua citatiōe

Pars secūda

ne generalis aut pmissa monitōe spe
cificare. q̄ nemo estimet se penales
fieri etiā si in probatione defecerit.
quia nō offert se vt accusans sed vt
denūciās. Et tūc qz plures cōpare-
bunt ad denunciandū iudici: nota-
re debet iudex vt procedat mō qui
sequitur. Primo habeat notariū z
duas honestas psonas siue sint cle-
rici siue layci. v̄ si notarius nō pos-
set haberi tūc loco notarij sint duo
virī ydonei. Hoc em̄ tangit in ca.
vt officiū. §. yez. li. vj. vbi ita dicit
Verū quia in causa graui crimine
eū multa oporteat cautela procedi.
vt in reos sine villo proferatur erro-
re dure ac digne seueritas vltionis
Volumus z mandamus vt in exa-
minatione testū quos recipi super
hoc crimine p̄dicto ip̄inqz contigē-
tibus oportuerit. adhibeatis duas
religiosas z discretas personas.
Dic Arch. in glōsa possunt intelli-
gi persone honeste: siue sint clerici
siue layci. Sequitur in quarum pre-
sentia per publicam si cōmode ha-
bere potestis personas aut per du-
os viros ydoneos fideliter eoz de-
positiones testū describantur. No-
ta q̄ q̄ his psonis adhibitis mādet
denunciāti iudex q̄ det in scriptis
vel saltē dicat verbor tunc notari-
seu iudex incipiat processum q̄ mo-
dum qui sequitur.

In nomine domini amē. Anno
a natiuitate dñi zc. tali die talis mē-
sis in presentia mei notarij z testi-
um infra scriptoz talis de tali loco
er talis dycessis vt supra cōparuit
personaliter in tali loco corā hono-
rabili iudice et obtulit eidem cedu-
lam tenoris sequentis. inseratur to-
ra. Si autē non per cedulam sed p̄

bo ponatur sic. Cōparuit zc. z denū-
ciauit idem q̄ talis de tali loco dio-
cessis talis asseruit dixit q̄ sciret B
vel q̄ fecerit talia nocumenta sibi
vel alijs personis. Quo facto in cō-
tinenti faciet iurare ip̄m denūciās
tem modo cōsuetō. vel ad quatuor
vel euangelia. vel super crucem ere-
tis digitis tribus duobus depres-
sis in testimoniū sancte trinitatis
z damnationē anime z corporis de-
dicenda veritate super denūciatis
et prestito iuramento interrogabit
eū. Unde scit esse vera que denūci-
auit aut z si vidit vel audiuit. Si dicat
se vidisse aliq̄ua v̄puta quā ibi re-
pertus tali hora tempestatis vel qz
tetigit iumentū v̄ qz intrauit stabu-
lū. interrogabit iudex vbi eū vidit
z quandoz quotiens z per quē mo-
dū z qui erant p̄sentes. Si dicat q̄
nō vidit sed q̄ audiuit. Interroga-
bit eū a quibus audiuit vbi z quā-
do z quotiens z quibus p̄sentibus
audiuit. formādo articulos de quo-
libet p̄dicto: ū singulariter z diuisi-
m. et notarius seu scriptoz ponat
totum in actis seu in processum im-
mediate post p̄dictā denunciatio-
nem cōtinuando sic. Qua quidē de-
nunciatio vt p̄mittitur facta. ip̄e
inquisito: incōtinenti fecit iurare
ad quatuor vel euangelia zc. vt su-
pra. Ip̄sum denunciāntē de dicenda
veritate super denūciatis. z inter-
rogauit eundē vnde z quomodo ea
que denunciauerat nouerat vel su-
spitionē hebeat esse vera. Respon-
dit. quia vidit v̄ audiuit interroga-
uit vbi vidit vel vbi audiuit z dixit
q̄ tali die talis mēsis talis anni in
tali loco. Interrogauit. quotiēs vi-
dit vel audiuit zc. z formenur artē-

cult vt dictū est ⁊ totū ponat in p-
cessu ⁊ specialiter interrogabitur. q̄
sciūt cū eo in tali causa q̄ possunt
scire. Quibus omnibus sic peractis
ultimo interrogabitur si denunciat
mala vel iūrate odio vel rancore. v̄l
obmittat aliq̄d fauore. ⁊ amore vel
alias denūciat rogatus vel subordi-
natus. Et postremo in iungetur et
virtute iuramenti prestiti tenere se-
cretū quicquid ibi dixit. vel per iū-
dicem sibi dictū fuit. ⁊ ponetur to-
tum in processu ⁊ in actis omnibus
explet⁹ ponat paulo infra dicta sūt
hec in tali loco tali die talis mensis
⁊ tali anno in presentia mei notarij
vel scriptoris adiuncto mihi tali in
vigorem officij tabellionatus. ⁊ ta-
liū testij ad B vocatorū ⁊ rogatorū

Tertius modus processum in
cipiendi qui etiā est cōmu-
nis ⁊ v̄l status mod⁹. ⁊ cū B
secretus esset vbi null⁹ accusator v̄l
denunciator se offerret sed fama la-
boraret in aliq̄ ciuitate vel loco de
aliqua malefica ⁊ etiā tali et p̄pter
famā in dē absq̄ citatiōe generali
de qua supra seu in ostiōne ex offi-
cio procedere vellet. eo q̄ talis cla-
mor frequens perueniret ad aures
eius. tunc iterū inchoare potest p-
cessum in presentia psonariū vt supra

In nomine dñi amē. Anno a na-
tūitate dñi tali die mēse tali seu mē-
sibus talibus. Ad aures talis officij
alis aut iudicis talis loci peruenit
p̄rtēs fama publica referēte ac cla-
mosa insinuatione pducente q̄ ta-
lis de tali loco dixit vel fecit talia ad
maleficia pertinentia p̄tra fidem ac
cōem vtilitatē reipublice. ⁊ ponat
fortū put fama laborat. Et paulo in-
fra. Acta sunt hec die tali mēsis ta-

lis de anno tali in presentia testij ta-
lium vocatorū ⁊ rogatorū ⁊ m- l no-
tarij talis auctoritate seu scriptorū
vigore tali. S; anteq̄ secūda pars
inchoetur videlicet qualiter huius-
modi processus est continuandus p̄-
mittēda sunt aliqua super testes ex
aminādos quot in numero esse de-
beant ⁊ cuius conditionis.

Questio scōda de nūero testij.

Via dictus ē

Q in secūdo modo de dice-
re testij qualiter inscribi
debeant. scire nūmerū ⁊ conditionē
illoz opus est. Queritur vtrum in
dex duozū testij legitimozū nō sin-
gulariū possit licite aliquā de here-
si malificariū condemnare. vel plu-
res q̄ duo necessario requirātur. et
dicuntur testes singulares quando
in dictis sunt parciales. concordāe
tamen in substantia seu effectu rei.
vt si diceret maleficiauit mihi vac-
cā alter puerū. concordarent in ma-
leficio. Dic aut queritur vbi testes
non sunt parciales sed omnino cō-
cordant. Et respōdetur: q̄ quīs v̄l
deatur sufficere duo testes de iuris
rigore: quia regula est q̄ in ore duo-
rū vel trium stat omne verbū: tamen
de iuris equitate nō vident in hoc
crimine duo sufficere: tū p̄pter cri-
minis immanitatē. In criminibus
em̄ p̄bationes debent esse luce cla-
riores. ff. de p̄bationibus. si autem
Et heresis p̄cipue talis inter maio-
ra crimina enūerat Et si dicat q̄ in
B crimine sufficiūt leuiteres p̄batio-
nes: q̄ leui argūto q̄s defegit. l.
de here l. ij. Leui argumento rece-
dēdo a iudicio catholice religiois ⁊

tramite hereticū se facit. Rūdet ve
rū eſt ad pſumendū: nō aſit ad con
demnādū: tū ppter iuris ordinis in
hoc crimie deſtruncatiōē. In h eſt
ordo iudiciarius in ſauoē fidei de
truncat: q: nec delatus videt teſtes
ſurare: nec etiā ſibi publicātur vbi
poſſet eis graue periculū imminere.
vt in. c. ſtatura. de here. li. vi. pro
pter qd delat⁹ nō pōt diuinare h te
neſ ipſe iudex p ſe et ex officio de te
ſtū inimicitia pquirere: q: excludū
tur: vt infra patebit. et etiā ſi depo
ſuerūt cōfuſe de cā ſciētie eos iterū
interrogare: qd pōt facere extra de
teſt. per tuas. et ff. de qſtionibus re
peti. nā q̄tomagis via defendendū
delato ſubtrahit: tanto magis incū
bit iudici ſollicitudo diſigentius in
quirendi. Vbi ergo inuenirent duo
teſtes pcordeſ et legitimi cōtra quē
q̄ nec ex hoc vellē eū de tāto crimine
cōdemnare: h purgatiōē ſi eēt
diſſamatus indicere vſ ppter vehe
mentē ſuſpitiōē q̄ oriſ ex dicti du
orū teſtū facere eū abſurare vel q̄
ſtonare ſeu ſniam diſſerre: non em̄
videt tutū ad vocē duorū teſtū ho
minē bone fame de tāto crimine cō
dēnare. Secus ſi fuerit male fame.
De hoc Archl. plenius. in. c. vt offi
ciū. §. verū. in pnci. de here. li. vi. ſu
per vbo teſtū. et in. ca. fidei. In fine
gloſe illius ca. Et Jo. an. ibidē. In
ca. etiā ex cōicamus. itaq. eſt de he
re. §. addicimus dī. q̄ faciat ep̄s iu
rare tres vſ pulres boni teſtimonij
viros de dicēda vitate: ſi ſciuerint
in prochia tales hereticos ibi eſſe.

Didē q̄ ſi q̄riſ. Vtrū iudex
p teſtes ſingulareſ ſolū vel
ſaltē cū infamia poſſet iuſte
de tali hereſi aliquē condēnare. Re

ſpondeſ q̄ nō: nec p teſtes ſingula
reſ ſolū: nec etiā cū infamia. eſt de
teſt. cū literis: pſertim cū in crimi
nibus pbatōis debēt eſſe luce cla
riores vt ſupra patuit: et in hoc crimi
ne nemo ſit ex pſumptione dam
nandus. extra de preſump. litteras.
ergo tali indicij purgatio ratioe in
fame. et abiuratio rōne ſuſpitiōis
vehementis que cōfurgit ex dictis
teſtū. tamen vbi teſtes ſunt ſingu
lareſ concordant tamen in ſubſtan
tia facti et euidētia facti cōcurrūt.
tunc iudiciſ pſcientia ibi oneratur
ex indirectorio habet queſtio quo
tiens poſſiat teſtes examinari.

Queſtio tertia.

Uod ſi queri

q tur. Vtrū iudex teſtes poſ
ſit cōpellere ad iurādū de
dicēda eidē in cauſa fidei ſeu ma
leſicarū veritate. Et etiā plures
eos examinare. Rūdetur q̄ ſic: pre
ſertim eccleſiaſticus iudex vt ſupra
patuit in. c. vt officū. §. verū. Et q̄
teſtes cogen di ſunt in cauſis eccle
ſiaſticis veritatez deponere medio
iuramēto extra de teſt. cogē. c. per
uenit. alio teſtimonium nō valebit.
Et extra de hereti. ca. ex cōmunica
mus itaq. §. addicimus. dicitur: q̄
archiepiſcopus vel ep̄iſcopus par
rochiam in qua fama fuerit hereti
cos habitare circūeat et ibi tres vel
plures boni teſtimonij viros: vſ eti
am ſi expedire videbit totā vicinā
iurare cōpellat. et ſequit infra. Si q̄
vō ex his iuramenti religione obſti
natione damnabili reſpuētes iura
re forte noluerint ex hoc ipſo tanq̄
heretici reputent. q̄ autēz plures
poſſit examinari Ita dicit archl. in

ca. vt officiu. §. veru. sup. ver. testiu. vbi dicit sic. Inquisitor hic autē iudex debet esse sollicitus vt si testes cōfuse deposuerūt. et de causa scientie minus plene requisiti fuerūt q̄ iterato cū eis inquirat. Nam hoc de iure fieri potest. extra de testi. cogēdis. vt supra factū est. et ff. de questi onibus repeti.

Questio quarta de p̄dōe testiu.

Questio super

q̄ conditiones testiu. Nota q̄ excōmunicati. Itē par-

icipes et socij criminis. Item infames et criminosi serui contra dños admittunt ad agendū et testificandū in causa fidei quacūq̄. Itē sicut hereticus cōtra hereticū ad testificandum admittit. Ita maleficus contra maleficū. in defectū tamē altarū p̄bationū et semp̄ p̄tra et nō pro. v̄cor etiā et filij et familiares cōtra et non pro. ar. p. c. filij. de here. li. vj. et h̄ iō q̄ eorū testimoniū est magis efficax ad probandum. De primis pater in ca. in fidei. de here. ibidez. In fidei fauorē cōcedimus vt in negotio in q̄sitionis heretice p̄auitatis excōmunicati et participes vel socij criminis ad testimoniū admittāt in defectu altarū p̄bationū cōtra hereticos credētes receptatores fauores et defensores eorū si ex verisimilib⁹ consecreturis et ex numero testiu aut p̄sonarū tam deponentiū q̄ eorū cōtra quos agit et deponit q̄litate aut alijs circūstantijs sic testificātes nō falsa dicere p̄sumāt. De p̄iuris quādo p̄sumit qd̄ deponunt zelo fidei. patz in ca. accusatus. §. licet. vbi supra. vbi dī. Licet v̄o p̄iuri et post p̄mittētā repellant. si coram et

infra. si ex manifestis indicijs appa-ruerit tales nō aie leuitate au. odiū fomite seu corruptōe pecunie h̄ zelo fidei orthodoxe dictū suū vellēt corrigere ac mō que prius tacuerāt reuelare in fauorem fidei nisi aliud obstiterit stari debet tam cōtra se q̄ reliquos attestatiōibus eorundem. Et q̄ infami et criminosi et serui cōtra dños admittunt. Archi. in. c. allega. accusatus. in. §. licet sup. v̄bo exceptū dicit ita. Tanta ē labes criminis heresis q̄ ad ei⁹ actionē etiā serui aduersus dños suos et quilibz criminosis. etiā infames aduersus quēlibet admittuntur. vt. ij. q. vii. §. huic opponitur.

Questio quinta an inimici capitales ad testificandū admittātur.

Verò queri-

tur. Utrū iudex inimicos capitales alie⁹ delati possit in tali cā ad testificandū seu agendū admittere p̄tra illū. Rōdem⁹ q̄ nō. An arch. vbi supra. Nō tñ intel-

ligas q̄ in hoc crimine inimic⁹ capitalis admittit ad actionē. iij. q. v. c. ij. et de symo. licet h̄elit. in fine. de h̄ etiā satis notat hosti. in sum. de accu. §. q̄s possit. sed q̄ dicunt inimici capitales. Nota q̄ q̄ solū ratōne inimicitie q̄s repellit et nō quecūq̄ repellit h̄ capitalis intelligit. quia mors inter eos est de facto illato vt fuit intērata seu ea q̄ sunt ad mortē inductiua aut v̄ia vel vulnera graua et letalia sunt secuta. et s̄ilia q̄ ad p̄uersitatē et malignitā agētis cōtra n̄ssum iudicāt manifeste. p̄pter qd̄ sumit q̄ sicut intentauit cōtra istū mortē corpalem p̄ illū modū. s. vulnerādo. intētarēt etiā istum

crimen heresis imponēdo. et sic voluit et auferre vitam vellet auferre famam quare tales inimici capitales a testimonio legitime exponunt. Ille vero inimicitie persertim graues et put etiam facilliter mulieres ad inimicitias commouetur. et si non repellunt totaliter tamen dictum eorum debilitant aliter qualiter ut non sit plena fides eorum attestatiōis adhibenda. sed cum alijs administratis et aliorum testimonio dictis possunt plenam facere probationem persertim ubi iudex delatum interrogat An ne putet se habere inimicum. qui tale crimen ad mortem sibi ex inimicitia imponere auderet. si dicit ita interrogabit que illa sit persona. et tunc iudex aduertet si illam personam de qua suspitio est quod ex inimicitia deposuerit denotauit. In tali enim casu ubi iudex etiam de causa inimicitie per alios honestos informat. et alia administrata non occurrunt et aliorum testimonio dicere poterit secure tales testes repellere. Si vero delata persona dicit. Non spero aliquem talem habere inimicum licet interdum bigas cum mulieribus habuerim vel si dicit habeo inimicum. et non expressit debite sed quandam aliam quam fortassis non deposuit. tunc dicta talis testis etiam si alij dicerent quod causa inimicitie deposuisset. iudex tamen non debet repellere sed ad plenam probationem cum alijs administratis conseruare. Reperuntur plures minus puidi et circumspecti qui hominum depositiōes mulierum refutare et annihilare querunt dicentes illis standum non esse eo quod sepis sine cum rixose sint ex inuidia deponere solent. Igitur ignorat astutias et cautelas iudicum loquitur et iudicat ut cece de coloribus. de quibus in lijs in. xi. et xij. quone patebit.

Secunda pars qualiter processus est continuandus questio sexta. Et qualiter sunt testes examinandi in presentia quatuor aliarum personarum. et qualiter delata est interroganda dupli.

Am nunc se

1 pto querit qualiter processus huiusmodi aduersus maleficas in causa fidei sit continuandus. Et considerandum est primo quod in causa fidei procedit summate simpliciter et de plano et absque aduocatorum et iudiciorum strepitu et figura ut patet. c. statuta. li. vi. qualiter etiam ista verba intelligantur patet extra de ver. sig. c. sepe contingit in cle. ubi dicit. Sepe contingit quod causas committimus et in eorum aliquibus simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudicij procedi mandamus de quorum significatio eorum a multis contreditur et qualiter procedi debeat dubitat. Nos autem dubitationem huiusmodi quantum est nobis possibile decedere cupientes hac in perpetuum voluntate constitutio sancimus. ut iudex cui taliter causam committimus necessario libellum non exigat. litis contestationem non postulet tempore feriarum ob necessitates hominum indulgentiam a iure procedere valeat. amputet dilationem materiam litis quantum poterit faciat breuiorem exceptiones appellaciones et dilaciones frustratorias repellendo. pariter aduocatorum et procuratorum contentiones et iurgia. testiumque superfluum multitudinem refrenando. non sic tamen iudec litem obuiat. quoniam probationes necessitate admittent. citationem vero ac protestationem iuramenti de calumnia siue de dicenda veritate ne veritas occultet per commissiones huiusmodi intelligantur non excludi. hec ibi. Et

qz pcessus vt vrsium est supra. est tri-
 pliciter incipendus. qz vl ppter in-
 stantiam accusatoris. vl ppter zelus
 denunciatoris. vl ppter clamorẽ fa-
 me laborantis. z pcessus q̄ fit ad in-
 stantiam ptis accusantis iudex in
 hac materia nõ dz acceptare cū ma-
 leficari facta opere demonũ occul-
 tant. nec accusator p euidentiam fa-
 cti sicut in alijs criminalib⁹ pcede-
 re z se defendere põt inmo cõsule-
 re debet accusatori q̄ amoueat ver-
 bũ accusationis z ponat denuncia-
 tionis. z hoc ppter accusatoris gra-
 ue pcculum. Ideo sup secundũ mo-
 dũ q̄ z vsitatus z similiter sup ter-
 ctiũ in quib⁹ pcedit z non ad instã-
 tiam partis. Notandũ qz dictus
 est in pcedentib⁹ q̄ iudex specialit̄
 debet interrogare denunciante qui
 sciunt cū eo in tali causa z q̄ pnt sci-
 re. Ideo iudex faciet citari illos tes-
 tes quos denuncians intimauit. z
 q̄ magis vident scire in facto: z scri-
 ptor: cõtinuabit pcessum scribẽdo
 sic. p̄ q̄ attendens ipse iudex denũ-
 ciata sibi hereticalia antedicta fore
 ex sui natura esse talia z tam graua
 q̄ non possunt nec debent cõnluen-
 tib⁹ oculis tolerari. cum cedant in
 oprobriũ diuine maiestatis z tam
 fidei catholice q̄ reipublice detri-
 menti. descendit ad se informãdũ
 z ad testes examinandũ p modum
 q̄ sequit̄.

Interrogatoria sup testes.

Alis testis de tali loco cita-
 tus iurat⁹ et interrogatus
 si cognoscit talẽ exp̄imen-
 do nomen delati. Et dixit q̄ sic.

Item interrogat⁹ de cã cognitio-
 nis z dixit q̄ p eo q̄ vidit z locut⁹
 est sibi pluries. Vel sic. Alis quia

fuerunt socij z expriment cause co-
 gnitionis. Item interroga. ve co-
 gnitiõis tpe. z dicit q̄ sunt decẽ an-
 ni vel tot. Item interrogatus de
 fama illius z presertim ad ea q̄ sunt
 fidei. Et dixit q̄ quo ad moralia est
 homo bone fame vel male. q̄tũ au-
 tem ad ea que sunt fidei dixit q̄ est
 fama in tali loco q̄ praticat aliqua
 contra fidem vt maleficus. Item
 interrogatus qd est fama. z dixit.

Item interrogatus si vixit vl au-
 diuit talem talis faciente z dixit.

Item interrogat⁹ vbi audiuit di-
 ci supradicta. z dixit q̄ in tali loco.

Item interrogat⁹ in quoz p̄sen-
 tia. z dixit q̄ illoz.

Item interrogat⁹ si ex sua cõsan-
 guinitate aliqui ppter maleficia fu-
 issent dudum incinerati vl suspecti
 habitũ: z dixit.

Item interro. an est suspectis ma-
 leficus habuit familiaritate: z dixit.

Item interrogat⁹ de modo z cau-
 sa q̄ dicta fuerunt. Et dixit q̄ ea de
 causa z tali modo.

Item interrogat⁹ si videt sibi q̄
 talis dixit seu fecerit trufatorie seu
 recitatorie seu animo indeliberato:
 vel potius assertiue z animo deli-
 berato. Et dixit q̄ credit q̄ fecerit
 supradicta locosez trufatorie seu re-
 citatiue z nõ animo sic credendi vl
 assertiue.

Item interrogat⁹ de causa credẽ
 tie hmõi. Et dixit q̄ credit p eo sic
 qz ille q̄ dicebat ridẽdo dixit. Et de
 istis est multũ diligenter inquiren-
 dum. qz non unq̄z dicu: z aliqui reci-
 tando alioz verba vel trufando vel
 cõf. tendo vl alios allciant vel in-
 citent. lz etiam interdum asserendo
 vel affirmando.

Item interrogat⁹ si hec deponit
 odio vel rancore seu dimittit, amo-
 re vel fauore. Et dixit q^d rē. Et sequit^r
 tur iniunctū est sibi tenere secretū.
 Acta sunt hec in tali loco die tali i
 p^rsentia talium testiu^m vocatoꝝ r ro-
 gatoꝝ. r mei notarij seu scriptoris.
 Ubi semp^r aduertendū q^d in tali ex-
 amine ad insum p^rsone quinq⁹ de-
 bent p^rsentē esse. s. iudex inquirēs
 testis vel denunciāns. Respondēs
 vel ipse delatus postea comparens
 Tercius est notarius seu scriptor.
 ubi deest notari⁹ r tunc adiungat si
 bi alium honestū q^d duo supplebūt
 vices notarij vt supra tactū est. r h
 apostolice autoritate qua tunc in il-
 lo actu fugunt. vt supra in ca. vt of-
 ficiū. de here. li. vi. Et duo honesti
 viri tanq³ testes eoz q^d deponuntur
 Itē aduertendū q^d testis citat⁹ de-
 bet etiā esse iuratus. i. vt p^rset iura-
 mentū in quo supra de dicenda ve-
 ritate. als false iscriberet citat⁹ r iu-
 rat⁹ Cōsist^r examinet alij testes.
 Quib⁹ examnatis. Si iudex vide-
 at factū esse pbatū plene: vel si nō
 plene tū esse maxima inditia r su-
 spitiones vehementes. Et nota q^d
 loquimur nō de leui suspitōne que
 ex leuib⁹ coniecturis orit^r. s. q^d mul-
 ti diffamata ē sup maleficia puero
 rū iumentoz rē. Tūc iudex si timet
 de fuga delati vel delate faciet euz
 capi. si aut^m nō timet de fuga faciat
 eum citari. Et siue capiat siue non
 prius faciat iudex eius domū im-
 prouise scrutari r cuncta scriinia ape-
 riri r i angulis picides r oia instru-
 menta tolli q^d reperiant. Et sic con-
 stituto. iudex collectis hīs de qui-
 bus est delatus r de hīs de quibus
 est p^r testes conuictus vel habitus

suspectus formet interrogatoria su-
 per illis ac inquirat habito secū no-
 tario rē. vt supra. p^rstito pri⁹ corpo-
 rali iuramento ad quatuor dei euā-
 gelsa de dicenda veritate tam de se
 q^d de alijs. Et hoc p^r modū q^d sequit^r
 tur cōscribant etiā singula.

Interrogatoris generalia super
 maleficā aut maleficiū. Et est prim⁹
 actus.

Alis de tali loco delat⁹ iu-
 ratur sup quatuor dei euan-
 gelia corporaliter tacta taz
 de se q^d de alijs dicere veritatem. r
 vnde interrogat⁹ vnde est seu vnde
 originem traxit. Et p^rpendit q^d tali
 loco talis diocesis.

Item interrogatus q^d sunt ei⁹ pa-
 rentes si sunt viui vel mortui. Et re-
 spondit q^d viui in tali loco vel mor-
 tui in tali. Item interrogat⁹. vtz
 naturali morte vel incinerati. r di-
 xit q^d tali. Ubi nota q^d hoc fit q^d vt
 plurimū vt in secunda pte opis pa-
 tuit malefice p^rprios infantes de-
 monibus offerunt aut eos instruūt
 r cōster tota p^rgentes existit isecta
 Et vbi deponentes affirmassent et
 ipsa negaret iam esset suspecta.

Item interrogatus vbi fuit na-
 tritus. r vt in pluribus cōuersatus
 r dixit q^d in tali loco vel tali. Et si
 videat q^d in faust locū p^rpriū q^d for-
 te mater nō fuit suspecta nec aliq⁹
 ex parentela. r tamen conuersatus
 in alieno r p^rsertim in locis in q^dbus
 consueuerūt malefice vigere inter-
 rogabit sic. Item interrogat⁹ q^d
 re mutauit sue natiuitatis locū r se
 transiit ad cōmorandū in tali lo-
 co vel talib⁹. r dixit q^d ex tali causa

Item interro. si in d^rctis locis v^l
 alibi audiuit loqui de materia ma-

lesficariū puta q̄ tempestates cōcīta te vel sumēta maleficiata z vacce li quore lactis priuate zc. de tali materia de qua est delata. z si dicit q̄ sic. Interrogetis. Itē interro. qd̄ audiuit loquit. Et scribant singula que dicit. Si autē negat z dicit se nihil audiuisse tūc sic. Item interroga si credit maleficas esse z q̄ talia pos sint fieri que referunt vt tēpestates cōcītare. iumēta inficere z homines z dixit. Et nota q̄ malefice vt pluri mū negāt p̄ima fronte. vnde suspitio ostur magis q̄ si respōderent si sint aut nō sint cōmitto supioribus vnde si negāt tūc interrogetur.

Itē interro. qd̄ ergo vbi cōburūf tunc innocēter p̄demnant. z dixit. Interrogatoria p̄ricularia super coldez.

Quertat iudex q̄ nō p̄ca stinet subsequētes interro gatiōes sed indelate p̄ponat. Itē interrogatus cur cōmunis ppl̄s eaz timeret. z dixit. Itē interrogatus an sciret se esse diffamata. z q̄ odio h̄fēt z dixit. Itē interro. cur illi p̄sone obsecit dicens. tu nō trāsibis impune. Et dixit

Itē interrogat̄ qd̄ mali sibi fecissz illa p̄sone q̄ talia verba in ei⁹ dam nū ptulisset. z dixit. Et nota q̄ h̄ interrogatio ē necessariā vt deueniatur ad fundamētū inimicitie. qz in sine delata allegabit inimicitia sed vbi nō ē capitalis sed mō muliebz cōcītata nō impedit. Hoc em̄ ē maleficariū p̄p̄tū cōcītare aduersuz se. vel vbiis inutilibus aut factis. puta qz perit sibi p̄stari aliqd̄. aut infert et damnū aliorū in orto z silia. ad h̄ vt occasioz recipiat z se manifestāt in vbo vel in ope. quā manifestatōz

habēt facere ad instantiā demonuz vt sic peccata aggrauent iudiciū dñi manēt impunita. Nota etiā q̄ talia faciūt nō in aliorū p̄ntia vt si deprensens vellet restes p̄ducere non haberet. Nota etiā q̄ incitant a demonib⁹ vt a multis maleficis z post incineratis experti sumus. ita q̄ p̄tra ipsaz voluntatē h̄nt incitare z maleficare. Itē interro. quō effect⁹ potuit consequi sup minas vt puer aut iumentū tā cito maleficiaret. et dixit. Itē interro. iterū z q̄re dixisti q̄ nunq̄ deberet habere sanuz diem. z ita factū est. z dixit. Itēz si oia negat. interroget de alijs maleficijs alijs testib⁹ illatis puta i iumentis vel pueris. Item interro. cur visa fuerit in cāpis vel in stabulo cū iumētis tangēdo put interdū solēt facere. z dixit. Itēz interro. cur tetigit pueruz. z q̄ postea male habuit. z dixit. Itēz interro. quid egit in campis tpe tēpestatis. z sic de multis alijs. Item vnde q̄ cū habeat vnā vaccam aut duas q̄ pl⁹ abūdat in lacte q̄ vicine habentes quatuor aut sex. Item cur manet in statu adulterij aut cōcubina. licz nō deseruiat ad p̄positū tñ suspitio nem generāt amplius q̄ sup p̄bas z honestas delatas. Et nota q̄ sepius sup articulos cōtra eam delatos interrogāda est vtrū maneat in eodēz p̄posito aut nō. Qua cōfessio ne pacta z scripta siue ad par tē negatiuā siue affirmatiuā siue sub ambiguo scribat postea. Acta sunt hęc in tali loco zc. vt supra

Questio septima in qua varia dubia declarant super p̄missa interrogatoria z responiones negatiuas. an delata sit in carcerēda. z quando

pro manifeste deprehensa in heresi
maliciarum sit habenda. Et est ac-
tus secundus.

Vertur p̄rio

quid agendum si vt pluri
mū cōtingit p̄sona delata
omnia negat. Respondet. Iudex ha-
bet circa tria attendere. s. super infa-
mā. super iudicia facti. et sup dicta
testiū. si videlicet omnia insimul con-
currūt. aut non. si omnia insimul vt
plurimū etiā contingit eo q̄ malefi-
ce statim p̄pter forēfacta in aliqua
villa aut ciuitate infamātur. iudicia
etiā facti sunt p̄e oculis. puta i pu-
eris maleficiatis aut in iumentis que
septus inficitur aut lacte p̄uātur
numerus etiā testium est inscriptus
qui licet sint singulares. puta quia
vnus deposuit q̄ puerū sibi malefi-
cauerit. alius vero iumentū. terci⁹
vero sup infamā. et sic de alijs. Tñ
in substantia facti concordār puta in
maleficijs. et q̄ vt malefica sit inspe-
cta. et isti testes licet nō sufficiāt ad
cōdemnādum absq̄ infamia vel est
qm̄ cum infamia. vt supra tactus est
questione tercia. tamē cum iudicijs
facti possit ex his tribus insimul re-
putari. non vt suspecta vehementer
aut violēter de quibus suspitōibus
inferius declarabit. sed reputari vt
manifeste deprehēsa in heresi male-
ficarū vbi videlicet testes idonei id
est nō ex inimicitiaz sufficientes in-
nūero puta sex octo vel decē iurati
cōcurrēt. et p̄sequēt. et deberet pe-
nis in. c. ad abolendā. §. presentī. de
here. subiacere. et. c. ex cōmunicam⁹.
¶ et hoc siue crimen sit falsa siue nō
et hec sic probātur. Nā qd̄ dictū est
q̄ vbi oia tria p̄fata cōcurrūt tōc p̄

manifeste deprehensa in heresi d̄z re-
putari nō est intelligēdū q̄ necessa-
rio oia tria incurrere s̄ p̄bat sic per
argumentū a fortiori. Nā vnūquodq̄
p̄ se inter illa duo que sunt iudiciuz
facti. et testiū p̄ductio legitima pōt
reddere aliq̄ vt pro deprehēso in
heretica p̄auitate habeat. Etoma-
gis vbi ambe probatiōes p̄ter con-
currūt. Nā iuriste vbi querit quol
modis de iure aliquis habeat p̄ ma-
nifeste deprehēso in heretica p̄auita-
te. Respondēt q̄ tribus vt notat
berū. in glo. ordinaria. in. c. ad abo-
lendā. §. p̄nti. et ver. deprehēsi. ex-
tra d̄ here. et tactū est supra in qōne
prima. in principio opis. s. facti eui-
dentia. puta qz publice p̄dicauit he-
resim. hic autē ponimus iudiciū fa-
cti p̄pter publicas m̄nas quas intu-
lit. Dicēdo nunq̄ sanos dies habe-
bis vel simile et effectus fuit suble-
curus. sequit̄ vel legitima p̄batione
per testes. vel tercio ex p̄p̄ta cōfel-
sione. vnde si vnūquodq̄ illorū per
se facit et reddit aliq̄ tanq̄ mani-
feste suspectū. quātōmagis insimul
iungēdo infamā et iudicia facti cuz
testiū depositione. licet tibi dicatur
euidēs factum et hic iudiciū facti. et
hoc est qz dyabolus non manifeste
opatur sed occulte. damna autē et in-
strumenta maleficij que reperit̄ur
dāt iudiciū facti. vnde vbi euidentis
factū in alia heresi solum sufficeret
hic adiugimus tria. De secūdo vō
qz talis deprehēsus licet negaret tñ
iuxta illa capitula esset puniendus
sic p̄batur. Nā deprehēsus facti eui-
dentia vel per testes aut fatetur cri-
men vel nō. si fatet et est penitēs tra-
dendus est brachio se ilari vltimo
supplicio fer⁹ dus. iuxta. c. ad abo-

lenda. vt supra. est carceri ppetuo
 detrahend^o. iuxta. c. excōscam^o. ij.
 Si aut nō fatef sed stat in negati-
 ua est vt impenitens tradend^o po-
 testati curie secularis animaduersi-
 one debita puniend^o. vt notat Tho-
 stien. in sum. ti. de here. qualiter de-
 phēdant. Sic ꝛ ꝓcludit q si iudex
 isto mō ꝓcederet sup interrogato-
 ris z testū depositions. cū vt dcm
 est in causis fidei summarie simpli-
 citer z de plano ꝓcedi pōt. z ipsaz
 delatā carceri deputaret ad temp^o
 vel ad ānos plures. si forte post an-
 num squalorib^o carceris deꝓssa cri-
 mina fateret nō iniuste sed iuste ꝓ-
 cederet. Attamen ne videat sniam
 ꝓcipitare immo fm oēm equitatem
 ꝓcedere. qrit qd p̄r agendū sit.

Questio octaua z ꝓcedenti anne-
 ra an sit incarceranda: z de mō ca-
 pendi: Et est actus tercius iudi-
 cis.

A vero super

negatiuas responsiones
 malefica sit carceri ad cu-
 stodiaz mancipanda. vbi ꝓfata tria
 cōcurrunt. s. fama indicia facti. z ꝓ-
 ductiones testū aut sub cautōne si
 deiussorū dimittenda vt denuo cita-
 ta respondeat. Responderi pōt ex
 trib^o opintonib^o. Primo em aliqꝫ
 sententia est q carcerib^o sit manci-
 panda. z nullo mō sub cautōne di-
 mittenda. z hi innitunt rōnī tacite i
 ꝓcedenti questione. qꝫ vicz habetur
 ꝓ manifeste deꝓhensa vbi illa tria
 concurrunt. Alij vō q ante incar-
 cerationē potest cautioni fideiussorū
 relinquit. ita q si fugam caperet
 q tunc ꝓ co. iacta haberet. lz post
 incarcerationē sup ne detruas rōnō

nes non sit cautioni vl manu lentē
 relinquenda. quando vicz illa tria
 cōcurrunt supra notata. eo q tunc
 non posset sententiarī et ꝓlecti ad
 mortem. z hic innititur consuetudi-
 ni. Tercij sunt qui dicunt q nō sit
 danda infallibilis regula. sed iudi-
 ci sit relinquendū vt fm dicta testi-
 um z infamā ꝓfone. z si indicia fa-
 cti concurrunt tanto graui^o discer-
 nat per modum patrie seruando et
 consuetudinem. concludentes q si
 non posset habere fideiussores no-
 tabiles z forassis suspecta de fuga
 q tunc carceri mancipet. z hec ter-
 cia videtur rōnabilior. sic tamen q
 deꝓstrus seruet modus q stat in tri-
 bus. Primo vt domus eius quan-
 tum possibile est perlustretur sub z
 supra in omnibus angulis fossis e-
 scrinijs. z siquidem famosa malefi-
 ca existit. tunc absqꝫ dubio nisi ꝓ-
 ūs sint ab ea occultata varia instru-
 menta reperuntur. sicut supra ta-
 ctum est. Secundo vt si habet an-
 cillam aut consodales q z ille vel si
 la seozum includantur etiam si nō
 sint delate. ꝓsumitur eas non la-
 tere secreta aliqua illi^o delate. Ter-
 cio q in capiendū si in domo ꝓꝓria
 capitur. q non detur ei spacium in-
 trandi cameram. eo q tunc solent
 certa maleficia accipere z secum de-
 ferre ꝓo taciturnitate ꝓcuranda
 Ratione cuius incidit dubium. An
 modus capiendi maleficas qui ab
 aliqꝫb^o obseruat vbi a famulis su-
 bito a terra eleuat z in spota siue i
 spatulis ne terrā vltra tangat deser-
 tur: sit licit^o. Responderi potest ex
 car. missarū z quorundā theologo-
 rū sententia q licitū sit hoc triplici
 respectu. Primo qꝫ vt in questio-

Introductoria huius tercie partis pa-
 tuitur primorum sententia. immo tall
 um doctorum quorum dicta reprobare
 nemo audeat. ut Hostiensis. Boffre.
 est quod licitum est vana vanis contunde-
 re. Expertentia denique immo et ma-
 leficarum passionibus demonstrant quod se-
 plus per tales modum capite taciturni-
 tatis maleficium amiserunt immo quod
 plures incinerande petentes ut sal-
 tem pedevno terram tangere permitte-
 rent. dum eis fuisset denegatur in
 fine scissitatum cur tamen terram tangere
 optassent. Responsum quod si tetigis-
 sent seipsum liberassent multis alijs
 fulminibus interemptis. Alia cau-
 sa nam hoc ipsum manifestum existit. ut in
 secunda parte operis patuit quod in pu-
 blica iusticia omnes vires malefici-
 cij frangunt quo ad preterita. sed quo
 ad futura nisi de novo ei a diabolo
 succurrat in maleficium taciturnita-
 tis omnia crimina fateat. Dicam ergo
 iuxta apostolum. Quaecumque verbo vel
 opere agimus omnia in nomine domini
 nostri iesu christi fiant et siquidem innocens
 fuerit huius captio non ei nocebit. Ter-
 cio respectu. quod si secundum doctores licitum
 est per vana opera maleficia tolle-
 re. quod in hoc concordant omnes sed discre-
 pant in illo quod illa vana non debeant
 esse illicita. Tunc dicitur Hostien. ubi
 dicit quod licitum sit vana vanis contun-
 dere. glosat ab alijs. nota quod dicitur va-
 nis: non autem illicitis. a fortiori licitum
 est maleficia impedire. ad quod im-
 pedimentum hic respectus habet et
 non ad aliquid illicitum exercendum.
 Notat insuper per iudex quod est duplex
 incarcerationio. una ad penam ubi crimi-
 nosi ponunt. Altera ad custodiam
 eam. et hec in pretorio fit. Et hec due
 ad idem notant in capti. multorum quod

rela. ut supra. unde ad minus ad cu-
 stodiam est incarcerationanda. si asit le-
 uis essent per quibus essent accusa-
 ta: ita quod non esset infamata nec eent
 indicia facti in pueris et iumentis.
 tunc remittat ad domum. sed quod fami-
 liaritatem habuit forte cum malefici-
 cis et nouit eorum secreta. det fideius-
 sores. quos si habere non potest. in-
 ramentis et penis asstricta domum
 non exeat nisi vocata. ancille asit et
 domestici de quibus supra ad custo-
 diam et non ad penam detineant.

Questio nona quid agendum post
 captionem: et an deponendum noia sine
 ei manifestanda. et est actus quartus.

De autem post

captionem fiunt. sed quod per
 mu inter illa iudici relin-
 quit. scilicet defensionum concessio. et in lo-
 co torture non tamen per tormenta examina-
 tio. Primum non datur nisi petierit.
 Secundum non fit nisi per ancille scilicet
 consodales si habuit in domo exa-
 minent. Procedam tamen ordine
 posito. Si delata dicat se innocen-
 tem et quod false sit delata. et quod libent
 velit tales accusatores inspicere et
 eos audire. tunc signum est quod petit
 defensiones. Sed an iudex teneat
 ei deponentes manifestare et ad con-
 spectum eius presentare. Hic aduer-
 tat iudex quod nullum illorum tenet facere
 nec noia manifestare. nec ad consp-
 ectum presentare nisi deponentes per se. et
 sponte ad hoc se offerunt. ut vices eo-
 rum aspectibus petent. et ea que deposue-
 runt eis in facie obijcere. quod asit non
 tenet iudex. et hoc propter periculum de-
 ponentium probat. Nam sed diuersi sum-
 mi pontifices diuersa senserunt. nul-
 lus tamen inquit censit quod iudex teneat ei

tall eā delato noia deponentiū manifestare nec etiā accusatorū. Is hō nō pcedit^r p modū accusationis. sed pot^r aliqui senserūt q in nullo casu liceret. aliq̄ vō q̄ in aliquo. Tandem aut̄ Bonifacius octau^o statuit vt ptz in ca. statuta. §. inhibem^o. li. vi. vbi sic dicit. Inhibem^o tñ q si accusatorib^o vel testib^o in causa heresis interuententib^o seu deponentib^o ppter potentia psonarū cōtra q̄s inq̄rit. videant ep̄s r inq̄sitor.

Nota tu p inq̄sitorē r ep̄o iudicē quēcunq̄ p̄ maleficas pcedentē ex consensu ep̄i r inq̄sitoris. qz idē est r vices suas cōmittere p̄nt vt in q̄stōe introductoria patuit. vñ r tal^r iudex qcunq̄ etiā secularis pcedit ap̄lica auctoritate. r nō solū imparatoria. sequit̄. graue p̄culū imminere: si cōtingat fieri publicationē eorūde ip̄oz noia nō publicent r̄. Et sequit̄ infra. cessante vō periculo supradicto. accusatorū v̄l testū nomia put in alijs sit iudicijs publicent. Attendat etiā circūspect^r iudex de potentia psonarū. qz illa est triplex. scz potentia generis r familie. potentia pecunie. r potentia malicie: q̄ pl^r tenenda est q̄ alie due q̄ ex illa testib^o graua p̄cula possent imminere si eis p̄ quos deposuerūt eorū noia publicarent. r ratio est. malus em̄ est p̄culū noia testū publicare alicui delato paup̄l habent^r in malis complices rebelles r homicidas q̄ nihil habent nisi psonā p̄dere. q̄ generoso v̄l diuiti abundant^r in tp̄alib^o. qd̄ aut̄ sit graue p̄culū r quale declarat. Jo. an. sup̄ p̄dicto ver. p̄culū. dicens ita p̄culū. qz t̄i me^r mors. v̄l deturcatio ip̄oz v̄l filioz v̄l parentū suoz. r devastatio

substantie v̄l his s̄illa. r duerat in sup̄ iudex q̄ cū ap̄lica aucte itate ex b̄nplacito ordinarij in his p̄cedit. qd̄ ad illud secretū. s. de nō reuelando testificantū noia tam ipse q̄ om̄s alijs assessores q̄ depositio-nes testū interfuerūt aut in futurū circa sniam ferendā interesse poterunt tenent sub pena excoicationis quā cōtra eos si oppositū fecerint ep̄s fulminare poterit. r ita ne reuelent a p̄ncipio p̄cessus ad minus implicite fulminant. Tñ in alleg. ca. statuta. §. rvt eorundē. ita d̄. Et vt eorundē accusatorū r testū periculis efficacius occurrat r cauti^r in q̄stionis negocio p̄cedat p̄ntis cōstitutionis auctoritate pmittimus qz ep̄s r inq̄sitores tu intellige sicut supra possint indicare illis q̄bus vt p̄missum est. p̄cessum hmōi explicabunt. r in eos archana cōsilij seu p̄cessus sibi sub secreto ab eisdē ep̄o r inq̄sitorib^o patefacta p̄ter ip̄oz licentiā alijs patefacere excoicationis sniam quā ex secreti violatiōe ip̄o facto incurrant si eis videbit^r p̄ mulgare. Notandū vlt^r qz sicut pena annexa est vbi noia testū in debite publicarent. ita pena est annexa vbi indebite occultarent. s. ill^r q̄bus merito sunt manifestanda. s. peritis r assessorib^o de quoz p̄silio est ad sniam p̄cedendū. v̄l vbi non publicerent vbi sine periculo testium publicari possint. vt in dicto cap. statuta. circa finē sequit̄. Ceterū in oib^o p̄cipim^o tam ep̄os q̄ inq̄sitores purā r puidā intentionem habere ne accusatorū v̄l testū noia sup̄primendo. vbi est securitas periculū esse dicant. nec in eoz discrimine securitatem asserant vbi sole

periculi immineret sup hoc cōscē
tias. **¶** onerantes. vbi Archi. ita
dicit. **¶** tu quicūq; iudex in tali ca-
su bene aduerte verba ista nā nō di-
cit leue pculum si graue. noli igit
reū priuare turis ordie sine magna
causa. qm̄ hoc fieri nō pōt sine offē
siōe dei. z notandū est lectori q; q;
ōmnia pcedentia z etiā sequentia vī
q; quo pueniat ad modos sententi-
andi abiq; pena sanguinis in qui-
bus ecclesiasticus iudex iudicare ha-
bet fieri possunt cum cōsensu dīoce-
sanorū p secularē iudicem. ideo nō
impediat lectorem si in ca. allegat
iudex ecclesiasticus z nō secularis q;
modos sententiandi sup sanguinē
caplet ex modis sententiandi z pe-
nitentiandi ordinariis.

Questio decima qualiter sunt de
fensiones concedende cū deputati
one aduocati. z est actus quintus.

¶ Igitur defen-

¶ siones petit quō concedi
possunt vbi noia testium
omnino occultant. Dicendū q; de-
fensio stat in tribus. Primo vt ei ad-
uocatus deputet. Secundo vt illi
aduocato nomina testiu non publi-
cent nec ad secretum etiā tenendū
sub prestito iuramento sed informe-
tur de singulis cōtentis in pcessu.
Tercio delati causa quantū potest
in meliore ptem interpretet sine ta-
men scādalo fidei z damno iusticie
vt parebit. z pcurator pars forma
hui pcessus totius copia. suppressis
tū testiu z deponentiu nobis. z idē
aduocatus etiā pcuratoris noie pce-
dere poterit. Quo ad primū. **¶** Nota
tur q; aduocatus non deputat ad oī-
placitum delati. puta quia yellet ha-

bere vnum ad suum placitum de il-
lo omnino caueat iudex non conce-
dere hominem litigiosum. maluo-
lum q; factiiter pecunijs possit cor-
rumpi. put sepe tales inueniuntur
sed concedat sibi virum pbum z de
legalitate non suspectum. **¶** Et nota-
re debet iudex quatuor in aduoca-
to. que si obseruata fuerint ab ad-
uocato pmittat eum aduocare. alia
habet eum refutare. Nam aduoca-
tus primo debet examinare quali-
tatē cause. z si viderit eā iustam tūc
si voluerit assumat eam. si vō iustu-
ram renouat. vñ diligenter cauere
debet ne causam assumat iniustam z
desperatam. **¶** Verū q; si ignoranter
ab initio acceptauit cām z cuz hoc
pecuniā. in pcessu tū cognouit cau-
sam desperatā. tūc sic clientulo suo
id est delato p quo cām assumpsit.
nō cōsuluit vt cederet salariū recep-
tūz tenet restituere sicut Hostre. qd
pbare videt p. C. de iudi. rem non
nouā. **¶** Sic Hostien. dicat opposi-
tū. s. de salario restituendo. nisi in-
dustrose fecisset. **¶** Vñ si nequam ad-
uocatus clientulū suū scient inducat
ad defendendū cām iniquā ad dam-
na z ad expensas tenet. **¶** C. de admf.
tu. nō est ignotū. **¶** Secūdū q; obser-
uare d; vt seruet in aduocando tria
Primo intē destia vt nō pccat nec
conuiciando nec vociferando ppo-
nat. **¶** C. eo. qm̄. **¶** Secundo veritatem
scz vt nō mentiat. falsas rōnes vel
pbationes inducēdo. nec falsos tes-
tes aut iura si perit⁹ esset. nec dila-
tōes petat pferim in hac causa vbi
summarie simpliciter z de plano. vt
supra in questioe sexta actū est. et
tangit. iij. q. vij. hec tū. **¶** Et tercius
qd obseruat⁹ si ex pte salarij qd ma-

derat fm cōuetudinē regionis. de qua materia tractat. h. q. vij. §. arcent. z. §. tria. Sed ad nostrū ppositū reditudo. Iudex ita pscriptas conditiones aduocato pponat. z in sine adiugat ne fautoria heresis incurrat. qz tūc excōdicatus essz. iuxta ea. excōdicamus. j. §. credētes. Nec valet si dicat iudici q non defendit errorem sed psonā. qz nō debet defendere quouismodo vt non procedat sūmarie simpliciter z de plano qō faceret si petere vellet oīno dilatio nes. vel immiscere appellatōnes. q omnia refutātur. vt ibi in qōne sexta recitatqz licet errorem nō defendat cū sic dānabilior ipssis maleficijs eēt z potius heresiarcha qz hereticus maleficus. vt patet. xxiiij. q. iij. qui illo rum. tum qz in debite defendit iam suspectū de heresi tanqz fautores se facit. z nō solū leuiter sed z vehemēter fm defensionē quā fecit. z debet abstinere publice corā epō. iuxta. c. accusatus. si equēter allegatum. hec ad longū posita sunt nec parū pendat ista iudex. qz ex aduocato seu pcuratore vbi false pcedere nititur. plurima pericula euentre solēt. Et iudex oīno debet eū refutare z pcedere fm acta z probata vbi respēnsibilis aduocatus fuerit. Veruntamē si iudex habuerit aduocatū irre spēnsibilem pro delato v. a zelosum z iusticie amatorē noia testiū ei idicare poterit. ad secretū tū tenendus sub prestito iuramento.

Questio. xx. quid faciet aduocatus cum sibi nomia testiū nō publicātur. acus sextus.

Mod si queri

q tur. Quid ergo aduocat

etiā pcuratori noie p delato faciet vbi nec sibi nec cliētulo suo nomia testiū publicātur. quā tū publicatio nem delatus summe affectaret. Respōsio. informatio capiat a iudice de singulis in pcessu cōtentis. z siquidem copiā habere velit. suppsis tamen noibus testiū tradatur sibi. z sic informatus accedat delatū z singula sibi pponat. et si materia postulat. vrpote qz multuz onerosa delato. cū ad penitentia quātū pōt bonet. Et delatus vbi iterū atqz iterum instat vt sibi testes publicētur Respōdere pōt ex factis que cōtra te delata sunt cōiecturare testes poteris. naz tali maleficiatus est puer aut iumentū. aut tali mulieri seu viro dixisti eo q talē rez quā petebas tibi prestare volebat. tu senties q melius fuisset vt mibi rem accōmodasses. post que verba talis infirmatus subito facta tua vt testimonia clamāt. que plus ponderātur qz testimonia verborū. vel etiā tu scis te infamata. z a lōgo tpe suspectaz de multis maleficijs z dānis hoibz illatis z sic replicādo finaliter ad hoc deueniet qz ipa aut iimiscctas allegabit asserēs sibi ex iimiscctis obiecta. aut dicet. Fateor me dixisse hec vba. s. nō aio nocēdi. Quare aduocatus tūc iudici z assessoribz de pmo vicz de iimiscctis habz pponere z iudex inq̄rere. Et siquidē illa capitali iuentref. vtpote. qz inter maritos vlt panguineos fuisset mors infētata vel secuta vel alicuius criminis inculpato. vñ qz foret plectēdū p publicā iusticia. vlt fuerit v. vera grauis ex p̄trouersijs z bugis illata. tūc puidus iudex cū suis assessoribus discutiet an ex pte delate iimiscctas ag

grauat vel ex parte deponētis. puta qz maritus aut amici delate alios ex parte deponētis iniuste opprēsserūt tūc quidē si nō assunt indicia facti in pueris seu iumentis siue hoibus maleficiatis nec etiā assunt alij testes aut etiā qz publica infamia nō laborat. tūc presumit qz rōne vindicte cōtra eam deposuerit. et est delata oīno absoluēda et libere dimittēda sub debita cautōne de non vindicādo rē. vt moris iudicuz est. Sz querit. Katherina habet puerū maleficiatū seu ipā p se est maleficiata seu in iumentis pcepit plurima dāna. et suspicaf super illā culus maritus aut cōsanguinei etiā p prius in iuste suū maritū aut cōsanguineuz opprēsserūt in publico iudicio. An hīc duplex sit inimicitia ex parte deponētis. qz inimicaf rōne maleficij illati et rōne infamie iuste obsecte suo marito aut cōsanguineo. ē ne eius depositio repellēda aut nō et quidem ex vna parte videt qz sic. qz inimicitia ibi est ex altera. qz non qz profert indicia facti. Rndetur qz in casu quo nō assunt alij deponentes. nec etiā publica laborat infamia cōtra delatā. tunc nō statur eius de positio tūc sed repellit. et delata. tamē reddit suspecta si et inquā. um moribus est maleficiosus et nō ex natural defectu et qualiter hoc cognoscitur inferius patebit qz canonice est purgāda. Sed si iterū querit an alij deponentes etiā habent sup indicia facti primū deponere que ipsi aut alij contigerūt. aut solū super infamia. Respondet qz si super aliqua indicia facti deponunt hīc ne quidē. si autem tūc super infamiam et ita in re existit. tunc iudex licz repu

lerit deponentē ppter inimicitiam tūc indicium facti qd protulit. et ondit iudex ex alijs testibus que super infamia deposuerūt capiet pro intersigno sup suspitionē vehementer ex qua ipsa delata detenta iudicari poterit a iudice super triplices penās. canonice purgatiōis. ppter infamiam. Juxta ca. inter sollicitudines. extra de pur. ca. Item sup abiurationem ppter suspitionē. iuxta. c. accusatus. in principio. et fm varias suspiōes ad varias abiurationes vlt patebit in quarto mō sententiādi. Et ppter indicia facti si crimē fateat et penitet nō relinquit brachio seculari ad punitionē sanguinis sed per ecclesiasticū iudicē ad ppetuos carceres iudicat. per secularē tamen iudicem non obstat qz ad perpetuos carceres sit per ecclesiasticū iudicē iudicatus. potest tamen ipsum propter dāna tēporalia tradere igni. iuxta. c. ad abolendā. §. presenti. et iuxta. ca. excōmunicamus. ij. de here. que omnia patebūt inferius circa sextum modū sententiādi. Epilogando. Attendat iudex primo qz nō sit facilis ad credēdū aduocato. vbi p delata allegat inimicitiam capitalem eo qz rarissime in tali crimine qd deponit sine inimicitia cū malefici spexose omnibus habeantur. Secundo attendat qz cū quatuor modis malefica pōt cōstrici. s. p testes. p euidentiā facti. p indicia facti. et p confessionē. pxiā. et hoc vlt sup infamiam tūc. qd tūc fieret hoc p testes. vel sup suspitionē. tūc p euidentiā facti aut indicia facti fieret. ex. qd suspitio pōt iudicari leuis vel vehemens vel violēta. et hec oīa ibiqz cōfessio ne. pxiā que cōcurreret tūc vlt

ctum est pcederet. Tercio applicet
 pmissa ad suum ppositū sup psonā
 detentam ad obuiandū aduocato:
 sed vix sit tantūmodo sup infamiā
 delata. aut q̄ ibi cōcurrat aliqua in
 dētia vnde reddat suspecta vehemē
 ter vel leuiter. ⁊ tunc aduocato sup
 inimiciā allegatā respondere po
 terit. Et hoc q̄ritum ad illā ptem vbi
 aduocatus p delato in inimiciā
 deponentiū allegauit. Sed vbi al
 legat scōm videlz q̄ illa verba q̄ p
 tulit contra deponentē. tu senties
 breuis q̄ tibi euentent. aut tu nō ha
 bebis plures dies sanos. aut vent
 et in breuis q̄ tu velles mihi talē rez
 accomodasse aut vendidisse ⁊ simi
 lta. Tunc aduocatus adungat. licz
 malū aliq̄d fuerit subsecutū depo
 nenti in rebus vel corporib⁹. nō tñ
 ppter hoc sequit: q̄ illa delata hui
 us mali sit causa tanq̄ malefica eo
 q̄ infirmitates varijs modis accide
 re possunt Item allegat q̄ cōmune
 est mulierz verbis h̄mōt mutuo con
 tendere ⁊c. Sup istas allegationes
 iudex habet obuiare p hunc modū
 si q̄dem infirmitas ex defectu natu
 re accidit tunc excusatio locum ha
 bere poterit. Sed qz ex signis ⁊ ex
 perimentis oppositū cōstat vtpo
 re qz nullo remedio naturali curari
 potuit. Item qz iudicio p̄dicatorū
 iudicat vt morbus maleficialis vul
 gariter nachtschaden. Item iudi
 cio fortassis incantatricum aliarū
 que asserunt seu asseruerūt morbus
 esse maleficiale. Item qz subito su
 peruenit absq̄ aliqua p̄uia debilita
 tione. cum tñ naturales infirmita
 tes successiue solent debilitare. Itē
 qz fortassis cu. āta fuit. ideo qz rep
 perit certa instrumēta h̄c ⁊c aut

indumentis sue alijs locis. et illis
 smoz subito sanitati restituit fuit:
 put sepissime cōtingit Et supra in
 in secunda parte opis patuit vbi de
 remedijs tractat. Et p̄ hec seu simi
 lta iudex facillime pōt obuiare q̄ ta
 lis infirmitas potius ex maleficio
 q̄ naturali defectu contigit. Et p̄
 minas obiectas suspicā de malefi
 cio. Sicut a simili si q̄s diceret. vo
 lo tibi cōburere horreū. ⁊ effectus
 subsequit. vtiqz violentā causat su
 spitionē. q̄ ille q̄ minas p̄tulit hor
 reum succenderit. lz fortassis alius
 ⁊ non ipse combuissit.

Sequit ad idem questio duode
 cima magis declarans qualiter sit
 inimicitia capitalis inuestiganda.
 actus septimus.

Tentio q̄ a te

stimonio ferēdo tantūmo
 do inimici capitalis repel
 lunt vt supra quinta questioe tactū
 fuit. Inimiciā aut talē declarare
 ex his que in capitulo p̄cedenti ta
 cta sunt iudici fortassis nimis ob
 scurum ⁊ difficile videat. attento q̄
 delatus vel eius pcurator nollent
 facilliter eius acquiescere decisionē
 sup materiā tactā que dicat inimi
 citia capitalis ⁊ que nō. Itē expri
 mendi sunt alijs modi q̄b⁹ in notici
 am talis inimicitie iudex deueni
 ret. vt infontes sic minime dānarer
 q̄ tñ reū p̄ debitā iusticiā puniret.
 Et hī modi lz sint cautelosi seu etiā
 delosi. tñ iudex illos practicāre po
 test in bonū fidei ⁊ rei publice. cū ⁊
 ap̄ls dīcat. cū essem alit⁹ dolo eos
 cep̄. spēār etiā hī modi practicāf
 sup delatos nō diffamatos publice
 seu etiam nō notatos p̄ aliqd iud

eū facti. lz etiā index sup quoscunq
 q̄ de. tos. vbi inimicitias p̄ depo
 nentes allegarēt. z noia testū om
 nino scire vellent. Prim^o mod^o est
 Nam dat delato seu suo aduocato
 copie p̄cessus ad p̄tem suā. f. deor
 sum z noia deponentiū seu deserē
 tiū ad p̄rem aliā. nō tū eo ordine
 quo deponunt. sed isto modo vt no
 men testis q̄ est prim^o in copia sit se
 xtus v̄l septim^o in cedula. z q̄ secu
 dus sit penultim^o vel vltim^o. z sic
 delatus. q̄s hoc deponat vel illud.
 z q̄s sit prim^o vel secund^o in sua co
 pia. quo stante. aut dabis om̄s inf
 micos: aut nō. si om̄es. eo citius re
 s̄hendet delatus de mendatio. vbi
 cā inimicitie p̄ iudicem scrutabit si
 quosdā vō tunc facti cā inimicitie
 inuestigabit. Secund^o mod^o esset a
 similit vbi daret aduocato. p̄cessus
 copias ad p̄tem vnā z deponentium
 noia ad p̄rem aliā. z adiunctis alijs
 extraneis q̄ abib̄ a maleficijs fuerit
 p̄petrata. z nō a deponentib^o seu te
 stibus inscriptis deposita. sic dela
 tus nō poterit assertiue dicere illuz
 v̄l istū inimicū capitālē. qz nescit q̄
 sint ab illis cōtra eū deposita. Ter
 cius mod^o q̄ z supra tactus capitu
 lo quinto. Nam qm̄ delatus exami
 nat in fine secundi examinis ante
 q̄ petat defensionē z anteq̄ aduo
 catus sibi deputat Interroget. An
 reputeet se habere inimicos capita
 les. q̄ omni diuino timore postposi
 to falso imponerent sibi labem he
 resis maleficarū. Et tunc forte imp̄
 meditatuz c̄ improuisuz z nō visis
 deponentiū attestacionib^o respon
 det q̄ nō reputeet se habere talē in
 imicos. v̄l si dicit puto me habere.
 sic nominat. z illi inscribant z causa

etiā inimicitie. vt postmodū iudex
 valeat eo certius inuestigare. post
 q̄ copia p̄cessus z nomina seorsuz
 fuerint tradita modis q̄bus supra.
 Est z quartus modus vt iterum in
 fine secundi examinis vt confessi
 onis de qua in sexta questione cō
 ca secūda interrogatoria anq̄ denē
 sibi defensionē interrogat de testib^o
 q̄ graui^o deposuerit p̄ est p̄ hūc mo
 dum. Cognoscis tu talē vnū nō oian
 do de testib^o q̄ grauiora deposuit. z
 tunc dicit q̄ sic v̄l q̄ non. Si dicit
 q̄ nō. tunc nō poterit expos̄t dan
 do sibi defensionē z aduocātū po
 nere illū capitālē inimicū. cum ot
 terit medio iuramēto prius oppo
 situm. s. non noscere illum. Si autē
 dicit q̄ sic. tūc interroget si scit vel
 audiuit q̄ ipse vel ipsa egerit aliqd
 contra fidē sic malefice solent face
 re. Si dicit q̄ sic. Talia z talia fe
 cit. Interroget si est ei^o amic^o v̄l inf
 micus. statim respondebit q̄ amic^o
 z hoc ideo vt eius testimonio stes.
 z extunc in illa causa non pōt dare
 illum inimicū capitālē p̄ suū ad
 uocatum cū medio iuramento p̄ an
 tea dixit eum amicū. Si autē respō
 deat q̄ nihil scit de eo. tunc interro
 gat an sit eius amicus vel inimic^o.
 z ipse statim respondebit q̄ amic^o.
 qz allegare inimicū de quo nil male
 nouit nō facit. Dicit ergo sum su^o
 amicus. Retrahem si scirem aliqua
 nō omittēre qn̄ illa reuelarē. In ta
 ll ergo causa nō poterit eū ponere
 expos̄t inimicū. vel ad minus alle
 gabit causas inimicitie capitalis a
 p̄ncipio. z tūc aduocato adhibebit
 fides. Quintus modus est. nam da
 tur delato seu aduocato copia pro
 ce. s. sur. cessis noib^o deponētū

z ubi advocatus informabit euz de singulis. cōiecturas quis vel qui de posuerūt talia cōtra eū. z frequēter venit in cognitōnem. z tūc si dicet talis est inimicus capitalis. et volo pbare p testes. tūc iudex habet cōsiderare si cōcorditer iuxta pcessus noiauit. z tunc qz dixit velle pbare p testes. illos examiabit z causas in imicitie examiabit secrete. cōvocato ad hoc bono cōsilio pitorum vel antiquorū in qbus latet prudentia z si ita iuenerit causas imicitie capitalis sufficiētes. tūc repellat pūo testes. z illi dimittet si nō assūt alia grauamia aliorū testiu. Et hic modus qntus vt cōmuni^o obseruat. z de facto malefice cito ex copia pcessus eliciūt q vel que aduersus eā de posuerūt. Et qz rarissime in tali causa iuenit inimicitia capitalis. qz nisi ea que ex eaz malis opibus orit. Ideo iudex defacili se habet p p̄atos modos resolvere. attento etiaz qz septus deponētes affectāt se psonaliter malefice p̄icare. z in facie obijcere ea q̄ p maleficia eis sunt illata. Est z alius vltimus ad quem finaliter iudex recurrē pōt ubi p̄dicti modi fortassis iudicarent ab alijs quibus dolosi. z p astutiā practicati p̄sertim quatuor p̄mit. Ideo oino ad satisfaciendū z quietē dū scrupulosas mētes. z ne iudici quicqz obijciat. aduertat qz postqz per p̄cedentes modos expert^o est nō eē aliquē inter delatū z deponentē capitales inimicitia. vult tñ hoc idē cōsilio aliorū assessorū pcludere in finē ne sibi q̄cōz obijciat. faciat hoc. det delato seu ei^o advocato copia pcessus. deponentiū tamē z deferentiu noibus suppressis. z qz se iēdo

dicat se habere inimicos capitales. z fortassis causas inimicitia vari as allegat siue in re ita sint siue nō. cōgregat tamē iudex cōsiliū peritorū cuiuscūqz facultatis si cōmode habere pōt. v̄ ad minus ex p̄udis z honestis personis. quibuscūqz. quia ad hoc tenet iuxta ca. statuta frequēter allegatū. z illis totū pcessum integraliter z pfecte per notariū seu scriptorē legi faciat. z testiū seu deponentiū noia publice exponat. ita tñ qd ad tenendū secretū sub preestito iuramēto oēs astringat. z de illo an hoc facere velint p̄ius habet inquirere. qz al's oino nō sunt eis nomina illa exponēda. Ex post dicat q̄ liter p talem z talē modū inquirendo de inimicitia nullā potuerit pendere. Attamē subinferat si videbit sibi e duobus vnū aut p cōsiliū discernat qui sint ex deponentib^o repellēdi tāqz inimici capitales z quomō aut eligāt tres quatuor aut quinque qui ampl^o nouerūt in villa aut oppido. amicitia vel inimicitia delati z testiū. z qui nō sunt p̄sentes i cōsilio z publicent illis tatūmodo noia delati z testiū. nō autē articuli pcessus. z stabit iudicio eorundem. Ex p̄mo nō poterūt bene testes repellere. attēto qz iudex suos modos inq̄rēt practicauit. Ex secundo vtotaliter se imunez faciet z oēm a se si nistrā suspitionez excutiet. Tenet etiā hunc vltimū modū seruare vbi delatus in alieno loco patriā esset captus. Et hec sufficiāt ad discernendum super inimicitia.

Questio. xij. super ea que ante interrogatoria in loco carceris z turture proponēda. habet iudex aduertere. z est actus octauus.

De deniq; in

q dice agendū sit clare patet si em̄ vt cōis exigit iusticia ad penas sanguinis nō iudicat nisi xp̄ia cōfessione cōuincaat. q̄suls ex alijs duobus habet p̄ manifeste de prehensa in heretica prauitate. scz. ex euidētia seu indicia facti z ex testīū productione legitima vt supra q. vii. factū fuit. z de tali etiā delata ad p̄sens agitur. tūc vtiq; questioibus z tormentis pro crimini fastidē exponet. Et vt questio clara sit ponatur casus qui z sp̄ire cōtingit z ad multozū noticiā peruenit. Quidam honestus dum quandā multerē per trāseundo nō ei ad nutum in venditione cuiusdā rei venalis cōplacere voluisset. illa indignata postterguz clamauit. in breui optasses vt annuisses. z est vsitatus sic mod⁹ loquēdi maleficariū vel a simili sensu quādo maleficū p̄ auisamēta volunt in ferre. tūc ille indignatus z nō merito super eā vultū posttergū vertit vt eam quo animo verba ptulisset inspiceret. z ecce subito maleficio p̄cuss⁹ os suū in obliquū horribilī deformitate vsq; ad aures extenditur nec retrahere potuit sed multo tpe in illa deformitate p̄stitit. Hic euidens factū iudici p̄ponitur. casum pontinus z an pro manifesta deprehensa in heresi maleficariū sit habēda querit. Rspōdere oportet ex v̄bis Bern. in glo. ordinaria. z in ca. ad abolendā. vt supra qōne notata tangit q̄ sic eo q̄ tribus modis vt sibi tangit quis vt taliter dephēsus iudicatur. z illa etiā tria nō cor. latine. l. q̄ omnia tria habent in simul cōcurrere. sed vsūquodq; per se. scz

euidētia facti. testīū legitima pductio z xp̄ia cōfessio. reddit maleficam vt manifeste dephensam reputari. Iudiciū autem facti differt ab euidētia. qz cū minus sit q̄ euidētia tamē capit etiā ex verbis z operibus maleficorū. vt in illa qōne septima tangit. z iudicatur ex maleficijs nō ita subito sed processu rēpōporis illatis p̄ minas tamē etiā pre cedētes. sicq; concludamus q̄ de si mltibus maleficijs delatis. z que s̄b defensionibus vt p̄missum est. defecerūt etiā vel nō defecerūt. eo p̄ nō fuerunt cōcesse. nō concesserūt qz nō fuerunt petite. faz nostra questio versat. quid iudici agendū. z qualiter ad qōnes sit procedendū p̄ dicenda veritate in punitione sanguinis. Vbi plura sunt iudici p̄pter ingentes labores cōtra maleficiū tacturnitatis aduertēdo que etiā successiue p̄ capitula deducētur. Et p̄ri mū est. q̄ ad maleficā questionādaz nō sit pronus. habeat tū ad certa si gna que sequent aduertentiā. Quare aut nō debet esse facilis. causa ē. quia nisi diuina coactio p̄ sanctum angelū vt maleficiū dyaboli abscedat cōcurrat. ita insensibilis in illis doloribus efficit. vt mēbzatim cit⁹ discerpere q̄ aliquid veritatis fateri valeat. Nec p̄pter h̄ obmittendū. tum qz nō equaliter oēs sunt hmōi maleficijs irrite. tum etiā quia dyabolus sponte interdū non coact⁹ sancto angelo maleficā fateri crimina pmittit Pro cuius intellectu ea que supra in secunda parte opis. de modo prestandi homagiū dyabolo tacta sunt aduertēdo. Sunt namq; que sub certis annis pus. dyabolo militant vt ex octo. aut dece annis

anteq̄ sibi homagiū p̄stāt. s. in cor-
 pore ⁊ aia se eis deuouēdo. vbi tñ
 alte a p̄ncipio sibi p̄stēdo fidei ab-
 negationem etiā subito homagiū
 p̄stāt. Cur autem dyabolus hoc spa-
 ciū tempis postulatū acceptat vtiq̄
 ea de causa. vt illo intermedio male-
 ficā expiat an ore tñ ⁊ nō corde fi-
 dem abnegā do. sibi modo etiā ho-
 magium sibi p̄staret. Nā cū dyabo-
 lus intima cordis nō nisi p̄ exteriō-
 ra ⁊ p̄icturaliter cognoscere h̄z. vt
 in p̄ma pte opis sub difficultate an
 demones ad odiū vel amorē mētes
 hominū imutare p̄nt. plures etiā
 rep̄ant que necessitate aliq̄ aut ege-
 state iducte p̄ alias maleficas. ⁊ sub
 spe p̄fessionis ⁊ euasionis a fide in-
 toto vel in pte apostatāt. tales vtiq̄
 etiā nō coactus a sc̄to angelo relin-
 quit. vñ ⁊ facilliter sua crimia faten-
 tur. cum tñ alie que sicut ore. imo ⁊
 corde sibi adheserūt p̄ vtribus ab
 eo defendant ⁊ idurant ad taciturni-
 tatis maleficium. Et p̄ hec patet
 solutio ad questionez. vñ puenit q̄
 certe malefice defacili fatent. Alie
 vō minime. quia vbi diuinitus dya-
 bolus nō repellit. adhuc tamē spō-
 te illas relinqt. vt p̄ temporale p̄su-
 sionem ⁊ horribilem mortem ad de-
 sperationem inducat quos corde al-
 licere nūq̄ poterat. Datēt hec etiā
 ex sacramētalsibus eaz p̄fessionibus
 in quibus asserūt se nūq̄ volūtariē
 adhefisse. ⁊ plura maleficia coacte
 a demōibus intulisse. Est ⁊ alia dis-
 ferētia q̄ cernunt alique post fassio-
 nem criminum sibi p̄p̄sis mortem in-
 tētare vt laqueo vel suspēdio vitam
 sibi p̄p̄sis auferāt. Quod vtiq̄ inimi-
 cus ille opat. ne p̄ sacramētalem cō-
 fessionem veniam a deo p̄sequant. ⁊

hoc p̄cipue illis que nō volūtariē s̄t
 bi adheserūt. ⁊ ⁊ alijs que sibi volū-
 tariē adheserūt post criminum fassio-
 nem intētāt. Sed tñ cernitur q̄
 dyabolus coacte maleficam habuit
 relinquere. Q̄cludamus q̄ tantus
 vel etiā maior p̄supponit labor ad
 questionādum p̄ dicenda veritate
 maleficam q̄tus ad exorcizādum a
 demone possessum. Ideo iudex nec
 volūtariū nec facilis ad hec eē debet.
 nisi vt dictum est in punitionez
 sanguis. Sed ⁊ in hac causa faciat
 diligētia prout sequit p̄mo ferendo
 sentētiam.

**Questio. xiiij. de modo sentēt. ā-
 di delataz ad questionez. ⁊ quomō
 p̄ma die sit questionāda. ⁊ an possit
 p̄seruatōez vite cōpromittere. actus
 nonus.**

Vid deniq̄

sc̄do loco iudex h̄z ad-
 uertere stat post actus
 in eo q̄ feret sniaz p̄ mo-
 dum q̄ sequit. Nos iudex ⁊ assesso-
 res. attendētes meritis. seu p̄siderā-
 tes merita p̄cessus facti p̄ nos p̄ te-
 talem. talis loci. talis dyocesis. ⁊ de-
 ligēter omnibus examinatis inueni-
 mus q̄ tu es varius in tuis p̄fessio-
 nibus. vt pote. q̄ dicis tales minas
 ptulisse. nō autē eo nocēdi aio. ⁊ tñ
 nihilominus sunt iudiciaria que
 sunt sufficientia te ad exponendum
 questionibus ⁊ tormētis. Ea p̄pter
 vt veritas ab ore tuo p̄p̄tio habeat.
 ⁊ vt deinceps aures iudicum nō of-
 fendas. Interloquēdo declaramus
 iudicamus. ⁊ sentētiamus. die p̄nti
 ⁊ hora tali te supponēdum questio-
 nibus ⁊ tormētis. Lara fuit hec snia
 ⁊c. Sc̄do stat actus in eo quod vt p̄

missum est adhuc nō sit volūtarius ad questionādum. s; carceribus ad penā māctatus. z nō tā ad custodiā tñ vt p̄us. z adhibitis eius amicis vt penas subterfugiat. z q; fortassis mortī nō tradet. lz als punitet vbi veritatem fateat. illis pponat. z q; ad hocipm delatum inducere vellent hortat. **Mā** meditatio frequēs z carceris calamitas ac replicata in formatio p̄boz vīroz disponūt ad veritatem eruditā. z a nobis exp̄tum est q; p huiusmodi in formatiōnes malefice taliter cōfortate fuerūt vt in signum resistētie in terraz spuētes quasi in faciem dyaboli dicebāt. **Ex** eas maledicte dyabole factā quod iustum erit. z p̄sequentē crīmīna sua fatebant. **S**i vō puenientē delato expectato z tempore congruentē protrato z multipliciter informato. **C**redat iudex bona fidē ipm delatum negare veritatem. questionent eū moderate vt pote sine sanguis effusione. sciētes q; q̄stiones sunt fallaces. z sepius vt tactū est inefficaces. **E**st autē modus incipiēdi talis. vt dū mīstri se disponūt ad q̄stionādum post expoliet eū. vel si est mulier p̄us anq; ad carceres penosos ducef ab alijs mulieribus honestis z bōe fame expoliet. ea de causa vt si maleficiū aliq; insutum esset vestinētis. put sepe ex informatōe de monū practicāt ex mēbris pueri nō baptizati. in finē vt pueri vīsiōe beatifica puenit. **E**t dum instrumenta disponunt iudex p se z p alios bonos vīros s; dei zelatores inducāt q; stionādum. ad fatēdum veritatē libere. z si fateri noluerit mādet mīnistris q; ad cordas liget. vel ad alia instrumenta applicet. z tbi statim ob

tempent nō leti. sed quasi furbat. **P**ost itez soluat ad petitionez aliquoz. z ad p̄tem trahat. z itez inducat z inducēdo in formet q; nō tradet mortī. **O**bt̄ q̄rit. **A**n hoc iudex sup delatū infamatum. z p testes z indicia facti legitime p̄uctū. cū nihil desit nisi vt ore p̄prio crimē fateat. possit licite in p̄seruatōnem vite cōpromittere. cum tñ si crimē fateat vltimo supplicio punitet. **R**espōdet a varijs varia sentunt. **Mā** quidam ita sentiūt q; si delata est plurimum infamata z sup idicia facti violēter suspecta. z q; ipa in magnum nocumētum sit tāq; altaz maleficarum magistra. etiā tūc securari posset de vita sub his circūstātijs. vt p̄peruis carceribus in pane z aq; ad iudicaret. dūmodo altaz maleficas sub certis z verissimis signis manifestaret. **N**ec tñ illa p̄nia carcerū vt ponit ei manifestāda eēt. s; dūtaxat securitas vite p̄mittēda z aliq; penitētia puniēda p exilium. vel alio mō puniēda. **E**t sine dubio p maleficis famosis. z p̄sertim q; maleficis medicamibus insistūt. z maleficatos supsticiosis actibus curāt talit̄ seruāde eēt. vt aut maleficiat̄ sub uentrēt. aut maleficas pderēt. **N**ec tñ eoz p̄ditōi stare. eo q; dyabolus mēdat. nisi p̄t z alia indicia facti cū testibus pcurrerēt. **A**lijs videt ad itez in casu q; sic carceribus deputata eēt ad t̄ps p̄missio suāda z post spaciū t̄pis incinerāda. **T**ercij sunt q; dicūt iudicem secure posse in p̄seruatōez vite cōpromittere. ita tñ q; exposit a snia ferēda se exoneraret. z in suū locū aliū substitueret. **I**nt̄ q; modos p̄mus lz videt̄ vtilis p̄t maleficaroz curatio.

nem. tñ qz non est licitū maleficia p maleficia seu illicita opa tollere. lz vt in q̄stione p̄ma z introductoria huius tercio p̄tis patuit. plurimoz op̄nio sit. q̄ licitum sit maleficia p opa vana z sup̄sticiosa tollere. Sz qz in his magis docet iudices exp̄iētia atz vsus z negocioz varietas q̄ ars alicuius seu doctrina. Ideo relinquit hoc iudicibus. Certū est autem vt exp̄iētia pluris docuit. multis faterent̄ veritatē nisi q̄ metu mortis retrahunt. Tercio stat actus in isto q̄ si nec minis nec talib⁹ p̄mis sis fateri voluerit veritatē. Tūc m̄nistri sniam latā exequant. z q̄stionet̄ p̄uersis modis z nō nouis. nec ex q̄stis leuius vel fortius fin q̄ crimē exigit delinquentis. z dum q̄stionat̄ de certis articulis. sup̄ q̄bus q̄stionat̄. interrogēt. z hoc sepe z frequent̄ a leuioribus incipiēdo. qz citius cōcedet leuia q̄ grauiora. Et p̄uz hec fiūt notarius totū scribat in p̄cessu z quō q̄stionat̄. z de q̄bus interrogat̄ z quomō r̄ndet. Et nota q̄ si fateri p̄ tormēta ducat postea ad alium locū. vt denuo recognoscat. z q̄ nō tātummodo vi tormētōz cognouerit. Quarto stat actus in isto q̄ si q̄stionarius decēter noluerit fateri veritatē. Ponant̄ alia tormētōz genera corā eo dicēdo q̄ oporteat eū sustinere nisi fateat̄ veritates. Qd̄ si nec sic poterit ad terrorem vel etiā ad veritatē induci. Tūc p̄ secūda aut tormēta die q̄stionāda ad p̄tinuādum tormēta nō ad p̄terādum. qz iterari nō debēt. nisi noua sup̄uenissent indicia fereat̄ coram eo snia in modum qui sequit̄. Et nos p̄fat̄ iudex. vt supra. Assignamus tibi tali die talem ad q̄stiones p̄tinuādū. vt a tuo ore

p̄p̄io veritas oriat̄. z totū p̄p̄t in p̄cessu a notario. Et infra illud t̄ps assignatū iudex p̄ se aut p̄ alit̄ z p̄ bos viros inducēt eū ad fatendum veritatē modo p̄missio cū securitate vite si ita videbit̄ expedire. Aduertat etiā iudex vt infra illud t̄ps p̄tinue apud eā sint custodes. v̄videls sola nō reliquat̄. qz a demone frequētabit̄. vt sibip̄si mortē inferat. si z in q̄stum t̄paz dyabolus inferere intendit. aut ad deserendū ip̄az diuinitus arceat. Docipm̄ em̄ dyabolus melius noscere p̄t q̄ alijs scriptis referare.

Questio. xv. sup̄ tormēta p̄tinuāda. z de cautelis z signis q̄bus cognoscere p̄t iudex maleficā. z quē se ab eaz maleficijs debet p̄muniere. z quomodo sint abradēde. z vbi sua habent̄ maleficia abscondita cum declarationibus varijs ad obutandum maleficio taciturnitatis. z est actus. x.

Vid autē con

sequēter restat iudici super tormēta p̄tinuāda. Est aduertēdum p̄mo. q̄ sicut nō omnijs morboz est eadē medicina. s̄ potius diuersoz z singuloz sunt diuerse z singulares medicine. sic nec ad oēs hereticos seu de heresi delatos idem modus interrogādi inq̄rendi z examinādi quo ad articulos ē seruāndus. s̄ fin veritatem sectaz z p̄sonaz varius z diuersus modus examinandi. Ecceit̄o sp̄e prudens iudex vt medicus q̄ purrida membra z scabiosas oues referare z sc̄q̄strare ab innopis nitit̄. tā estimare p̄t delatā maleficio taciturnitatis inferatam. quam taciturnitatem euellere

nō pōt. vna z infallibilis depigl regula siue modus. immo etiam dare nō esset tutū. eo q̄ cū illū modū cōsequēter assuetū ac regulaz genera lein. dū tenebrarum filij pūderent sp̄m tanq̄ laqueuz siue perditionis facilius euitarēt seu etiā p̄cauerent. Cur z igit̄ prudēs ac industrius iudex occasione z modū interrogādī accipere siue ex testium responsis seu attestacionibus siue ex his que alias experientia eū docuit. siue ex his q̄ pp̄ij ingenij acumen aperit. subscriptis cautelis vtēdo. Nam si inuestigare affectat an maleficio ta citurnitatē sit inuoluta aduertat an lacrimare corā eo stando queat. aut tormētis exponēdo. hoc ip̄m em̄ p̄ certissimo signo ex fidedignoz an- a qua relatione ac pp̄ia experientia docēte adeo repertū est q̄ etiā si ad lacrimandū cōiurationibus hortet̄ z compellat si malefica existit hoc sp̄m scz lacrimas emittere non pōt. dabit quidē flebiles voces z ex spu to genas z oculos lintre ac si fleret attērabit. sup̄ quo a circūstantibus caute aduertēdum erit. Modus at̄ diurādī ad lacrimas veras si innoxia fuerit z cohibere lachrymas falsas. talis vel cōsimilis in sententia practican̄ pōt a iudice seu presbytere. manū sup̄ caput delati seu delate ponēdo. Coniuro te per amorosas lacrimas a nro saluatore dño. seu xpo in cruce. p̄ salute mūdi effusas. Ac per ardentissimas lacrimas ipsius gloriosissime vginis marie matris eius s̄ p̄ vulnera ipsius hora vesprina sparsas. z per oēs lacrimas quas hic in mundo oēs sancti z electi dei effuderūt. z a quoz oculis tam oēm lacrimā absterfit. vt in

quantū sis innoxia lacrimas effundas. si nocēs nullo mō. in noie patris z filij z spūs̄sc̄i. amen. Experientia docuit quāto amplius cōiurabant̄ tanto minus flere poterāt. cū tamē vehemēter se ad fletum sti mulabant z genas sputo humectabant. Possibile tū vt post in absentia iudicis z extra locū z temp⁹ torture corā custodibus flere valeant. q̄ si causa impedimēti fletus in maleficis querit̄. Potest dici q̄ qz gr̄a lacrimarū in penitentibus p̄cipuis donis ascribit̄ cū celū penetrare et inuincibilem vncere humilis lacrima a bernando asserit̄. nulli dubiū quā z inimico salutis plurimū displicere nosc̄it. n̄ z summis conatibus illas impedire nemo ambigat vt finalis impentētia potius intro ducat̄. Sed quid si astutia dyabuli deo permittēte etiā maleficam flere p̄tingeret cū flere nere z decipe etiam pp̄iū mulierū dicat̄. Respōderi pōt cum occulta sint dei iudicia. si alias nō posset cōiunci per legitimos testes sup̄ aliqua iudicia facti. nec etiaz suspecta esset grauit̄ aut vfolenter vtiqz esset absoluēda z p̄ leui suspitione i qua staret p̄pter infamā quā testes deposuerūt haberet heresim maleficarū abiurare. vt in secundo nō sentētiandi discutetur. Scōda cautela nō solū post hāc primā obseruanda. verū etiam om̄i tpe iudici z oibus assessozibus aduertenda q̄ non permittāt se ab eā tāgī corporaliter. prefertim sup̄ nudam iuncturā manū z brachioz. sed omnino secū deferant sal. exorcizatum in die dñico palmam z herbas benedictas. he enī res insimul cum cera benedicta inuoluta z.

In collo deportata. vt supra in secun-
 da parte operis de remedijs contra
 maleficiales ifirmitates z defectus
 patuit. miram habent efficaciam pre-
 feruadi non solum ex maleficarum
 testimonijs. verum etiam ex vsu z
 consuetudine ecclesie que in hunc fi-
 nem huiusmodi exorcizant z benedi-
 cit. vt patet in earum exorcizantibus cum
 di ad effugandam omnem potesta-
 tem inimici etc. Et non videat extra-
 neum de tactu iuncturarum seu mem-
 brorum. quia diuina pmissione in-
 terdum p tactum. aliquando p visum
 aut p auditum verborum ab eis p-
 latorum maleficare operatione de-
 monum possunt. precipue eo in tem-
 pore vbi questionibus exponunt.
 Experientia nos edocente. nouimus
 quasdam in castris detentas que
 nil aliud a castellanis instatissimis
 precipuis flagitabant. nisi vt in ad-
 uertu iudicis aut alterius presiden-
 tis eis concederet. vt primum intuitum
 visus in ipm iudicem dirigere
 possent antequam ab eo vel alijs essent
 vise ex quo intuitu etiam forte q
 talis iudex aut alij sui assessores. Ita
 alternati in eorum cordibus fuerunt
 q omnem si quas habuerant digna-
 tionem amiserunt. nec ipas molesta-
 re quoquo modo presumebant. sed
 libere abire pmisserunt. qui scit z ex-
 pertus est verum dat testimonium.
 z vtrina talia pcurare non possent. non
 ppendant iudices talia ausamentum
 z remedia. cum vilipensio talium
 post tanta ausamenta in eterna eis
 cedet damnationem. Iuxta saluato-
 ris dictum. Si non venissem z locu-
 tus eis non fuisset peccatum non ha-
 berent. Nunc autem excusationem
 non habet p peccat. Multi sunt er-

go se pmissis ex ecclesie institutioe.
 z si comode fieri potest. ipa tergo
 dosus vertendo ad iudices z assesso-
 res introducat. z non solum in pri-
 mi actu. verum in omnibus pceden-
 tibus z sequentibus signo crucis se
 munitendo z viriliter aggrediendo
 fragent cum dei adiutorio vires au-
 riqi serpentis. Nec quis hominum
 estimat supsticiosum vt a tergo in-
 troducat. cum vt sepe actum est ca-
 noniste an tollendum z impediendum
 maleficia maiora pcedunt. z vana va-
 nis studere semp dicat esse licitum.
 Tercia cautela in pmi actu videlicet
 mo obseruanda. vt pili ex omni par-
 te corporis abradant. Et est eadez ra-
 tio sicut supra de vestimentis exuen-
 dis. hnt em interdum p maleficio ta-
 citurnitatis alijs supsticiosas allu-
 gaturas quarundam rex siue in vesti-
 mentis siue in pilis corporis. z interdum
 in locis secretissimis non noyandis.
 qd si obijceret. Nunquid dyabolus
 absq homi ligaturis rex posset me-
 te malefice indurare. vt crimina non
 valeat fateri. sicut z alij scelerosi se-
 plus inueniunt. sub quibuscuq max-
 imis tormentis qstuciq p indicia fa-
 cti aut p testes sint pucti. Nondetur
 vtiq verum esse q absq rebus quib-
 uscuq deinde valeat talem taciturni-
 tatem pcurare. illis tamen rebus vtili-
 in animarum pditionem z offensas
 maiores diuine maiestatis. quod vt
 clari pateat. Malefica qdam in op-
 pido Hagenoe de qua z supra in se-
 cunda pte opis tactum est. tale ma-
 leficio taciturnitatis pcurare sci-
 ebat vt masculus recenter natus z
 non baptizatus z cum hoc pmo genit-
 tus interemptus z in fornace assa-
 tus. z cum alijs rebus quas expone

re nō expedit incineratus ⁊ puluerizari. si qua maleficia aut flagitiosa ex his quicūq; secū deferret nullo mō sua crimina fateri posset. Hęc claz est. q; si centum missa pueri adhiberent ex naturali inclinatioe nūq; talem effectū taciturnitatis causare possent. vti tñ vt cuiq; intelligenti p; in animarū pditionem ⁊ diuine maiestatis offensionem. Sz ⁊ hoc quod allegat q; sepe flagitiosissimi homines ⁊ non malefici tales penes se taciturnitates retinent. Dicendū est q; tal' taciturnitas triplici ex causa puenire potest. Primo ex naturali quodāmodo duricia mentis. q; sicut aliqui sunt molles corde seuve cordes. q; ad leuem torturam omnia decederent etiā quecūq; falsa. ita alii sunt ita duri q; q̄stumcūq; veretur veritas ab eis non habet. ⁊ p̄cipue illi qui alicui fuerūt questionati. quorū brachia cito sicut trahunt. ita ⁊ flectunt. Secundo puenit ex maleficio penes se retento. put dictum est. siue in vestimentis seu in p̄lis corporis. Tercio q; interdū lz penes se nō habeāt maleficia insuta aut allegata. maleficiunt tñ ab alijs maleficiis q̄stumcūq; remotis. put malefica quedam in Isbruck se factare solebat q; vbi ad minus filium ex vestimentis allicuius detenti haberet tñ efficere posset q; q̄stumcūq; tormentaret etiam vsq; ad mortem nihil fateri posset. quare p; responsio ad obiectionem. Sed quid in dyocesi Ratibonensi casus contigisse asserit. q; dum quidam heretici ex propria p̄fessione deistici nō solum vt inpenitentes. imo vt defensores illius p̄fidei mortui fuissent aduerti accidit vt illi in igne remaneret

tādem p; aliā sniaz ad submersiones adiudicati nihil p̄ficere potuerunt stupētibus omnibus ⁊ fidem spoz vt iustā sollidere dum quidam conabant sollicitus p̄sul sup gregē tri-duanum ieiunium indixit. Quo de uote expleto cuidam notificat q; in certo loco corporis videlz sub brachio vno maleficium quoddā int̄ pellem ⁊ carnem insutum habent. quo reposito ⁊ amoto p̄tinuo incēdio p̄sumpti fuerūt. lz ab alijs opinat q; quidam nigromāticus ex demonis p̄sultatione qui sibi hoc idicauerat p̄didisset. s; quocūq; modo factum fuerit. verisimile est q; diuina virtute demon coactus dum semp ad subuersionem fidei machinat hoc manifestauerit. A simili vbi talis iudici acciderit casus. quid faciendum foret elicere potest. si videlz ad diuinum recurreret p̄sidiuz. vt ieiunijs ⁊ orōnibus deuotarū p̄sonarū hoc genus demoniorū a maleficiis expellat in casu quo nec p; mutatioe indumentorū aut consuram pilorū ad veritatē fatēdam sub tortura induct valeāt. Et lz in alemanie p̄tibus talis abrasura p̄ferunt circa loca secreta plurimum censet inhonesta. qua d; causa nec nos inquisitores vti sumus. s; tonsis capillis captis cum calice aut citho que benedicte guttulaz cere benedicte immittēdo. ⁊ sub inuocatione sanctissime trinitatis ieiuno stomacho trinites in potum ministrando p; dei gratiam a plerisq; taciturnitatis maleficium abstulimus. tamen in alijs regnis inquisitorem talem p; toruz corpus abrasuram fieri mādant vñ ⁊ humanus inquisitor nob insinuauit q; āno elapso qui fuit. Recclxxxv. xl. ⁊ vñā ma

lefcas incinerari mādasset. oibus p totū corpus abrasis. z hoc in distri ctu z comstatu Burbie. vulgariter vurnifer bad in cōfinibus archidu cis Austrie versus Mediolanum. Qd si qrit an tēpe necessitatis quo nullis remedijs pgruis maleficium remoueri vt pmissuz est licitū foret diuinatrices que etiā maleficia cura re z tollere solēt p ammortōe talis maleficiū pfulere. Rñsio qdqd sit de negocio Ratisbone pacto exhorta mur in dño. vt in nullo casu q̄tum cūq̄ necessario p republica diuina trices pfulent. z hoc p̄t magnam offensam diuine maiestatis cum tot alia sint nobis remedia p̄cessa. p q̄ oino alleq̄ poterimus. aut in ppria petiti forma. aut in equalenti. ita q̄ oino veritas explet. vel ab eius ore vt incinerari valeat. vel ds auferet sp̄am de medio. altā mortē sup eā p̄mittēdo. Hec aut nobis remedia p ponunt. vt pmo faciat hō id qd pot̄ ex ppria industria z ex ppria viriū suaz exercitatioe modis supra tactz insisterēdo plures z p̄sertim certz di ebus vt iam in sequēti q̄stione pate bit. q̄. Choz. ix. Abū detis in omne opus bonū. Scdo q̄ si defic̄ recur sum hēat p̄silio ad alios hoies. q̄ forte sibi remediū de quo nūq̄ cogi tauerat imp̄tret. eo q̄ varij sūt mo di ad maleficia tollēda. Tercio si p̄ dicta deficiūt hēat recursum ad de uotas p̄sonas Juxta illud Eccl. xx. xviij. Cū viro scō assiduus esto quē cūq̄ agnoueris obfuarē timorē del Itē vt scī in patria inuocent p̄ eos Que si oia defecerint recursum hēat immediate ad deū iudex z ois pplus sciuntis z oīz hūus vt tale maleficiū sua pietate amoueat. sic Josaphat

ij. Paral. xx. Cū ignoramus qd age re debeamus. hoc solū hēmus resti dui. vt oculos n̄ros dirigam̄s ad te. z sine dubio ds in necessarijs no stris nō deficiet. Vñ z Aug^o. z ha bet. xxvj. q. vij. nō obfuarbitis. Quz has z qualcūq̄ diuinatōes aut fata aut auguria obfuar aut intēdit. aut p̄sentit obfuaribus. aut talibus cre dit. s. ope p̄sequēdo. aut ad domum eaz vadit. aut in domum suā intro ducit. aut interrogat. sciat se fidem xpianaz z baptismum p̄uaricasse. z paganum z apostatā z dei inimicū. irā dei in eternum grauit incurrere nisi ecclesiastica p̄nia emendatus. deo recōcillet. Nō deficiat ergo iu dex semp̄ licitū vtēdo iuxta p̄missa remedijs. z finaliter subscrip̄t cau telis.

Questio. xvi. de tempe z de scō modo interrogandi. z est actus. xi. sup finales cautelas a iudice obser uandas.

Oper premis

sa sunt aliqua aduertēda. Primo q̄ sacratoribus di ebus z infra missaz solētia sunt inf rogāde. ita vt z pplus adhortet̄ ad implozandū diuinū auxiliū in gene rali nihil specificādo nisi vt q̄scūq̄ demonū infestatōes scī inuocent Scdo ea que supra tacta de sale z alijs rebus b̄ndictis cū septē verb que xp̄us ptulit in cruce in cedula scriptis z insinul colligatis collo etus alligent lōgitudō xp̄i sup nu dū corpus ex cera b̄ndicta circūcin gat. si q̄dem lōgitudō ip̄a cō mode haberi potest. exp̄iētia docuit miro mōdo rebus ip̄as molestari vixq̄ retinere p̄cipue autē reliq̄as sc̄roz.

Hic sic dispositis et aqua benedicta
 in potestatem potestatem. disponat iterum ad
 quodammodo. primum exhortando ut prius.
 dum autem a terra elevat. si per tale mo-
 dum tormentat. iudex legat vel le-
 galis faciat dicta testium submissis no-
 minibus. taliter dicendo. ecce per te-
 stes percipit es. Item si testes vellet
 se facie ad faciem adfrontare. tunc iu-
 dex interrogaret. an fateri vellet si
 testes sibi in facie presentent. ubi si
 annueret tunc inducendi testes eunt
 et coram eo statuendi si forte rubore
 seu verecundia quicquam fateret. Ulti-
 mo si videat ipsam non velle detege-
 re flagitia sua. interrogabit an pro-
 pria innocentia iudicium candidius fer-
 ri vellet subire. et quod illud omnes affe-
 ctant scientes quod per demones a le-
 ge preseruant unde etiam quod vere ma-
 lefice existant cognoscunt. replica-
 bit iudex. quod temeritate se tantis pe-
 riculis submittere possit. et omnia con-
 scribantur. hinc quod illud cadentis ferri
 iudicium non sit eis procedendum. inferi-
 us patebit. Aduertat etiam iudex quod
 sextis feriis precipue usque dum sit co-
 pulsus pro expiratione nostri saluato-
 ris interrogare sepe fasce fuerit. Sed
 quod super extremum nos procedere oportet
 vix super omnimodam eius negatiua.
 In qua si persistit iudex relaxabit
 eam. et sequentibus ad hoc vix cautelam
 educendo eam de carcere penoso ad
 alium pro custodia tamen bene munitum
 ita tamen quod sibi omnino caueat quod nullo
 modo tradat cautionibus seu fidelis-
 sionibus nec alias manulenta de-
 creto. quod a talibus manulente datis
 veritas nunquam habere. Immo super pe-
 lores efficiunt. Sed hoc primo per-
 tinet quod humanis si cibo et potu tracte-
 tur. et interim intrat honeste et non su-

specti quod etiam frequenter de diuersis
 in principibus et colloquantur. et tamen
 ut confidentius suscipiat quod fateatur veritatem.
 promittendo quod iudex sibi faciet gratiam.
 et quod velint esse tamquam mediatores. Et
 in fine huius intrabit iudex et promit-
 tet facere gratiam. sub intelligendo vel
 sibi aut reipublice in cuius preserua-
 tionem totum quod sit est gratus. si vero
 sibi ad vitam promitteret que supra. quod
 xliij. super tres modos tacta sunt. scri-
 bantur singula a notario et sub quod for-
 ma verborum ac intentione sit gratia pro-
 missa. Et siquidem delata sic gratiam pe-
 titerit et facta detexerit. dicat verba ge-
 neralia quod amplius fiet sibi quam ipse
 petierit in fine ut ampliori confidentia
 loquatur Secunda cautela in hoc actu quod
 si omnino noluerit detegere veritatem.
 habeat iudex ut supra tactus de ei-
 coplicibus sine ipsius scitu exami-
 natis et si quod huiusmodi deposuissent quod
 quod convinci posset. hec iudex proponat
 et diligenter de singulis inuestiget. et
 ad idem si quod instrumenta vel unguenta
 et pixides in domo fuissent repta si
 bi offerentur. et ad quod visa fuerit etc. Ter-
 cia cautela si adhuc perseverat in sua
 pertinacia et habeat confidales exami-
 natas quod contra et non pro ea deposuissent
 vel si non habet procuratorem alium sibi dignum
 quem novit detete non ingrati hinc tamquam
 amicis et fautores. qui quodam sero in-
 trat ad male. cum pertrahendo locutio-
 nes. et tandem siquidem non est de co-
 plicibus. fingat nimis esse tarde pro-
 recessu et remaneat in carcere cum ea-
 dem et de nocte pariter colloquantur. si
 vero de coplicibus tunc edentes et biben-
 tes mutuo etiam preserunt de rebus com-
 missis. et tunc sit ordinatus quod stent
 extra carcerem in loco congruo ex-
 plorantes eos auscultantes et verba coll-

ligētes. et si op^o fuerit scriptor sit cū eisdē. Quarta cautela ut si tūc incipiet dicere veritatē. nullo mō dimidiet iudex recipere eius cōfessionē etiā mediā nocte sed cōtinuet quātum pōt. et si in die nō curet si proget prandīū vel cenā sed instet quo aduſq; dixerit veritatē saltem quo ad p̄ncipalia. nā per dimidiatio- nes et interruptiones frequētius ē repertū q̄ redierit ad vomitū et non aperiuit veritatē quā detegere inceperāt habito cōsilio deteriori. Et aduertat iudex q̄ post confessionē nocuimentoꝝ hoībus aut iumentis illatoꝝ. Inquirat quot annis incu- bū demonē habuerit. et a quāto tpe fidē abnegauerit. q̄ sicut de his nū q̄ fatent. nisi prius alia fuerint false. ita etiā oīno in fine sunt interro- gāde. Quinta cautela si p̄dicta oīa deficerēt. tunc si fieri pōt ducat ad aliq̄ castri et ibi certis dieb^o custo- die mācipata fingat se castellan^o ad partes longinquas peregrinaturū et interim familiares aliqui vel etiā mulieres honeste eā vſitatēs pro- mittant et q̄ velint eā oīno dimitte- re libere abire diuimodo informet eos vel eas de certis experimētis. Et aduertat iudex q̄ sepiſſime p̄ ta- lem modū false fuerit et conuicte. Et nouiſſime in dioceſi argētineſi. p̄pe oppidū Sletſat et caſtro kyn- nigſheym malefica detēta null^o tor- mētis et q̄onibus induc^o poterat ad fatendū ſua crimina tandem modo ſupradicto de caſtellano ſeruato. Iſ p̄ns erat in caſtro ipſuz tū malefica eſtimabat abeſſe. tres familiares in- trabant et ei liberam relaxatōnē p̄- miſerunt diuimodo ſup certa experi- mēta eos informaret. Et licz prima

fronte reueneret. et q̄ dolose cum ea agerent p̄poneret. tandem interro- gans de quibus informari uenit. vnus dixit ſup grandinē excitādū. alter ſup carnalia facta tandem vbi ſuper grandinē illū informare vo- lebat in ſcutella aqua plena appo- tata malefica ſibi iniūxiſſet ut digi- to paululū aquā moueret et in ipſa certa verba ptuliſſet ſubito ad locū quē explorator noīauerat. ſ. ſiluum adiacētē caſtro tāta tēpeſtas et grā- do repleuit ſicut a multis annis vſ- ſum nō fuerat. In caſu tamē q̄ oīa deficerēt vel etiā in caſu quo crimi- na fatereſ quid vterius iudici per ſententiā faciendū ſit vt totus pro- ceſſus ſineat in q̄ vltima pars hui^o operis terminat reſtat declarare.

Sequit^r tertia pars huius vltime partis operis qualiter p̄ceſſus iſte fidei ſit debito ſine per ſententiā diſſiniſtiuam terminandus.

Er dei grām his expedi-
 p̄ tis q̄ ad cognitionē p̄rie-
 tatum ſup herēſim malefi-
 carū deſeruit ſimul etiā qualiter
 proceſſus fidei aduerſus illā ſit in-
 ſtituendus et p̄tinuandus: reſtat nunc
 diſcutere qualiter talis p̄ceſſus per
 debitā ſententiā ſit congruo ſine
 terminandus. Vbi p̄mo notādū.
 q̄ cū herēſis hec vt in principio hu-
 ius vltime partis tactū eſt. p̄ alijs
 herēſibus ſimplicibus hoc habeat
 q̄ non eſt pura ſ; mixta crimine ec-
 cleſiaſtico et ciuili. vt de ſe parz. 30
 de modis ſentētiandi tractādo. p̄-
 mo tractandū eſt de quadā ſenten-
 tia ad quā malefice ſol^o it appella-
 re de qua ſecularis iudex per ſe ſire
 quiliſſio ordinario agit. Secūdo de
 his in quibus ſine ordinario agere

non pōt. Et sic terciū quō ordinarij se epe rerare possunt patebit.

Quæstio. xvij. super purgationes vulgarem et precipue super examen candidatis ferrit ad quod malefice appellant.

Nautē male

¶ **S**ica vulgari purgatōe. de q. ij. q. iij. p̄suluisti. r. ca. monomachia. sit sup reatu rēptatiue purgāda et p iudicē secularē ad hoc astringēda vel admittēda ad ad iudiciū candidatis ferrit si ad B appellat vt vī q sic. Itā sicut duelluz ad p̄seruationē vite pp̄ie in cā criminali vel rerū suarū in cā ciuili ordinat ita et iudiciū cādētis ferrit p tactū vel aq bulliētis p potū. s̄ p̄tū licitū est in aliq casu. iuxta san. Tho. se. se. q. xc. in fine vltimi ar. vbi dicit q tunc duellū pōt esse licitū vbi ad cōem rōnem sortitū appro pinq̄t q etiā i aliq casu iudiciū ferrit cādētis. Itē multi p̄ncipes scēvite et q bonoz p̄silio vtebant vt sanct⁹ Henricus impator erga p̄lugē vgi nē kunigundā quā de adulterio suspectā habuerat exercuit. Itē sicut iudex q hz curaz cōitatis licite pōt minora mala p̄mittere ad vitanduz peiora vt meretrices in ciuitatibus nē oīa turbent libidinib⁹. iux̄ Aug. in li. arbi. tolle meretrices et oīa turbabis libidine. Ita p tale iudiciū vbi q̄s ab insultib⁹ et iniurijs alicuius cōitatis sup cām criminalē aut ciuile liberari possēt. Itē qz minus est lesio manuū p cādēs ferrit q̄ vt te interfectio p duellū. ideo et si duellū admittit vbi p̄suetudo h̄t a fortiori et examē candidatis ferrit. Cōtra riu h̄t. ij. q. v. monomachia. vbi d̄

hec et hmōi sectātes deū rēptare vident. vbi artēdendū esse dicunt doctores. q qz nō solū a malo iux̄ apostolū. j. Thes. v. s̄ etiā ab habente specie male abstinentiū est. ideo nō dicit in illo ca. oēs hec sectātes rēptāt deū. s̄ videt rēptare vt intelligat q postto casu q aliq̄s talia exercens intēdat aliū finē forte rectū qz tñ apparētia est mala cauendum est. Rñdeo. q tale iudiciū seu examē sit illicitū precipue cādētis ferrit. deducit ex duobus. p̄mo. qz ordinant ad iudicandū occulta. q diuino iudicio reseruant. Scōdo etiā qz hmōi iudiciū nō est auctē diuina aut etiā documētis sc̄toz patrū sanctū. Itē in ca. consuluisti. ij. q. v. q̄s sc̄toz patrū documēto sanctū non est. supstitiose adinuētione est p̄sumendū. et Stephanus papa in eodē ca. sp̄otanea p̄fessione. vel testis approbatione delicta p̄cessa sunt vestro reginini iudicari. occulta em̄ et incognita illi sunt relinquēda q solus nouit corda hoim. ē tñ dita in duellū et ferrit candidatis examē. seu etiā potū bulliētis aq. qz duella magis accedūt ad cōem rōnē sortitū. vt pote qz pugiles sūt penit⁹ pares virtute et arte. q̄ examē cādētis ferrit. qz lz vtrūqz ordinat ad alicui⁹ factū occultū inquisitionē p aliq̄s factum ab hoīe. tñ qz in iudicio cādētis ferrit aliq̄s miraculosus effect⁹ expectatur qd nō p̄tingit in duello vbi solū mō p̄tingit interfectio vni⁹ vel ambob⁹. ideo examen illud est oimodo illicitū. lz duellū nō sit ita illicitum Incidentaliter tñ p̄pter p̄ncipes et iudices seculares sup duellū admittendū est norandū. q occasiōe horū v̄boz san. Tho. q hāc distinctiō

onē ponit Nicola. de lyra in postil
 la sup biblia. j. Regū. xvij. occasio-
 ne etiā duellū seu p̄licus ip̄sius da-
 uid cū philisteo vult elicere q̄ in al-
 quo casu duellū possit esse licitū. sō
 q̄ hoc nō sit de mēte docto. Tho.
 sed potius oppositū pbat Paulus
 burdegaleñ. Nicolaus prefatū cui⁹
 p̄bationē hñ aduertere debēt prin-
 cipes ⁊ iudices seculares. Prūno p
 hoc q̄ duellū sicut ⁊ examen altez
 ordinat ad iudicandū occulta q̄ di-
 utno iudicio reseruant vt supra ta-
 ctum est. nec pōt dici q̄ institutōez
 habuerūt ex consilio dauid. q̄ sibi
 reuelatū fuit a dño inferiori instin-
 ctu vt tale certamē inire deberet et
 q̄ iniuriā sibi illatā per eum vindi-
 care cōtra philisteū volebat. quod
 ex v̄bis David elicīt. Ego venio p̄
 te in nose dei viuētis. ⁊ sic non fuit
 p̄p̄te duellator. s̄ diuine iusticie ex-
 ecutor. Secōdo ex hoc q̄ p̄cipue iu-
 dicibus est aduertendū. q̄ in duel-
 lo dat potestas vel saltim concedit
 licentiā vtriq̄ interficiēdi se mutuo
 ⁊ cū alter eoz sit innocēs. ideo pre-
 statur auctoritas vel saltim licentia
 interficiēdi innocentē. qd̄ cum sim-
 pliciter est illicitū. q̄ p̄tra dictamē
 iuris naturalis ⁊ diuinū preceptū.
 Tercio oino illicitū tam ex parte ap-
 pellantis q̄ recipiētis p̄ etiā iudi-
 cantis ⁊ p̄sulentū q̄ oēs homicide
 reputant. Tercio ex hoc q̄ cum du-
 ellum sit singularis pugna duoz vt
 p̄ victoriā vnus appareat iusticia
 tanq̄ per diuinū iudiciū ⁊ alterius
 iniusticia. nō obstante q̄ tūc deus
 temptat. vñ reddit illicitū ex parte
 appellantis ⁊ recipiētis. tñ cū ip̄i iu-
 dices alijs medijs iustū iudiciū
 aut terminationē litio p̄curare pos-

sent. cū hoc nō faciunt sed cōsulant
 seu oino permittūt cum prohibere
 possent vtriq̄ ad interfectionē inno-
 centis consentiūt. Verū q̄ non est
 verisimile. postillatorē Nicolaum
 hec latuisse aut ignorasse. Tercio vbi
 dicit in aliquo casu duellū absq̄ pec-
 cato cōmitti mortali. loquit̄ ex par-
 te iudicantis aut p̄sulum. vbi nō p̄
 ip̄soz inductionē aut p̄siliū sed per
 ip̄sos appellante ⁊ recipientes tale
 examen exercet siue alio respectu. ⁊
 q̄ nō est nre speculationis his im-
 morari s̄ de ip̄is maleficis d̄sistere
 clare patet q̄ si in alijs criminab⁹
 causis circa furtū aut latrocinū ta-
 le examen inhihet. quātomaḡ h̄c
 vbi p̄stat maleficas cūcta malefica
 auxilio demonū p̄curare. siue in le-
 sionibus inferendis. siue curandis
 seu tollēdis. aut impediēdis. Nec
 mirū q̄ ope demonū a lesionib⁹ in-
 tali examine p̄seruant malefice. cuz
 vt naturales tradunt. succus cuius-
 dā herbe vbi manus insungunt a cō-
 bustione possit p̄seruare. ⁊ cū ip̄sū
 demonē v̄rutes herbaz minime la-
 tēt. dato q̄ p̄ in̄positiōz alicui⁹ cor-
 poris inter man⁹ deferētis ⁊ ipsum
 ferrū. lesionē nō incipet put inui-
 sibilis p̄curare pōt. tñ p̄ h̄mōi natu-
 rales rerū p̄p̄ietates s̄ efficere pos-
 set. vñ min⁹ q̄ q̄buscūq̄ alijs male-
 factorib⁹ ip̄is maleficis p̄pter int̄-
 mā familiaritatē quā cū demonib⁹
 tenēt tali examine sūt purgāde sed
 ip̄o facto vbi ad hoc appellat̄ ita vt
 suspecte malefice sunt habēde. De-
 seruit ad hoc factū qd̄ in p̄stantiēss̄
 diocesi trib⁹ annis vix ita elapsis cō-
 rigisse fert̄. Naz in dño comitū de
 fursenberg p̄tinet nigre silue. male-
 fica q̄ dā famosa ⁊ plurimā ab inco-

lis diffamata. ubi p comitem ad instantiam plurimorum fuisset comprehensa et de plurimis iudicijs sup varia maleficia delata eadem inf tormenta et questiones interrogaret manus omnium volens evadere. ad examen cadentis ferri appellavit. Juuvis comes nec multum in his expertus examē admisit. et dum cadens ferre p tres distaxat passus deferre adiudicata fuisset p se depoztauit offerēs se denuo ad spm longiori spacio depoztare. Quare ex re dum manifestū habuissent indicio maleficii iudicare. qz nullus sanctorum psumpsisset talitē diuinā assistentiā temptare. ipsa tñ absoluta a vinculis et illesa vsqz in pñs nō vtiqz in partū fidei scādālū pseuerat.

Questio. xviiij. de snia diffinitiuā in se et quālibet est ferēda.

Consequēter

ad tractādū de his in quibus secularis iudex p se cognoscere et sniare pōt

dyoecanis si libet manētibus exponeratis. Hoc spm em p̄supponimus vt nedum nos ipsi in quos salua fide et iusticia sumus ab his sniandi modis exonerati. vtz et ipsos dyoecanos eadez synceritate exoneratos affectamus ipoz facultatē et iurisdictionem minime amputādo. qua tñ si vti vellent necesse foret et nos in quos. Juxta. c. multoz querela. de heret. in cle. p̄currere. Attēdāt tñ qz hoc crimē maleficaz nō est mere ecclesiasticum. An nec potestatis et in his temporalibus ad iudicādū et suādū. vt in. c. vt inquisitionis. §. phibemus. de heret. lib. vi. In dictum. In quibus tñ p̄fecta potestas diffinire et cognoscere si

ne dyoecanis non potest. Est deducet. Sz p̄mo vidēdnz de ipsa snia in se. Scōo quālibet sit ferenda. Tercio quot modis. De p̄mo. Cuz fin Augusti. vt. ij. q. j. c. j. Nos in quēsniam ferre non possumus. nisi aut ductum aut spōte p̄fessum. Et snia sit triplex. vt dicit glo. summaria in principio questionis. i. Inlocutoria. diffinitiuā. et precepti. et Raymundus exemplificās dicit. Inlocutoria snia dicitur. que nō sup p̄ncipali. sed sup alijs questionibus p̄fert int̄ principium cause et finem emergētibus. vt est de teste repellendo. vel de dilatione dāda. vel non. et h̄mōi. Vel forte dicitur inlocutoria. qz int̄ p̄tes loquēdo p̄fert sine scripture solēnitate. Diffinitiuā autem snia dicitur quā p̄ncipalis questio diffinit. ff. de re iudi. l. j. Snia precepti est quā maior p̄cipit minor. De p̄mis duabus nostra sequent̄ erit speculatio. preceptue sup sententiā diffinitiuā. Motādū secundo qz in glo. prefata dicat. qz si snia diffinitiuā fuerit lata obmisso ordine iur. ipso iure nulla est. ij. q. vi. si quādo. §. diffinitiuā. Et post dicat. Scias qz duplex est ordo iuris. Unus qui est de necessaria substantia iudiciorum. vt si at litis contestatio et testes recipiatur. Si contra hunc ordinem feratur sententiā non tenet. Est alius ordo qui non est de substantia iudiciorum. vt scilicet sententiā non feratur sub conditione. et vt prius non pronuncietur de possessione qz de proprietate. si tamen hoc non feratur tenet sententiā. vt. ij. q. vi. Anteriorum. §. b̄dūm. In hac tñ causa. quia est causa fidelis et heresis crimen. licet mixtum. procedit summa-

re simpliciter et de plano. ut patet in
ca. statuta. li. vj. et qualiter ista ver-
ba intelligantur habes supra. q. vj. et
ut ibi deducitur. iudex necessario li
bellum non exigat. litis prestatorem
non postulet etc. sequitur probatores tamen
necessarios admittat. similiter cita-
tionem et protestationem iuramenti de
calumnia etc. Unde et alius modus pro-
cedendi tam per iura nova declaratur.
De scda autem qualiter sit ferenda. No-
ta quod proferri debet a iudice et non ab
alio alias non valet. Item in loco pu-
blico et honesto etiam sedendo. ut. iij.
q. iij. indicite. S. Spacium. Et similiter
de die et non in tenebris. et sic de mul-
tis que ibi notantur. tum quod ibi con-
venit. quod non diebus feriatis. et quod non
in scriptis feratur. Notandum quod quia
hic summarie simpliciter et de pla-
no ut supra tactum est proceditur. et de
vbo. signi. c. Sepe contingit. in Cle-
men. dicis. quod tunc feriatis ob neces-
sitates hominum indulgetur. a iure pro-
cedere valeat. et quod iudex aputet di-
lationem. Ideo si iudici libet serua-
re illa poterit. Nec scripto proferre
tenet. cum secundum Job. an. Plures sint
casus in quibus sine scripto senten-
tia valet. et inter illos enumeratur co-
suetudo loci vel fori. dist. xi. consuetu-
dinis. Episcopus etiam si est iudex
potest per alium sententiam recitare ad
instar illustrium. Item nota quod in
actionibus criminalibus executio
sententie non sit differenda. fallit tamen
hoc in certis casibus precipue qua-
tuor. sed pro hac materia capiuntur
duo. primus si lara est in muliere
agnate differtur enim usque ad tempus
partus ff. de re. iu. l. pregnantis. Item
cum quis est confessus crimine et po-
sterea negat. intellige si confessio pro-

us non fuit reiterata modo quo su-
pra tactum fuit. q. xv. De tercio autem
quot scilicet modis sit ferenda. quod conse-
quenter usque in finem operis de his
tractabimus. sunt tamen adhuc aliqua
premittenda de modis quibus per-
sona delata reddat suspecta. eo quod va-
rie sententie super varias suspitiones
sunt ferende.

Questio decimanona. quot mo-
dis capitur suspitio pro sententia fe-
renda.

Aspecti de

si heresi vel alio crimine quod
modis et quibus dicendum
sunt. et an in tali casu pro tali crimi-
ne ex illis iudicandi et sententiandi sint
ubi queritur. Respondendum est. et per an-
tiqua et per nova iura. Nam glo. sup-
ca. nos in que quod in predecei quodone al-
legato. dicit quod quatuor sunt modi co-
uincendi reum. aut scilicet iure. ut instru-
mentis et testibus. aut factis eviden-
tia. extra de cohabi. clef. c. tua. Aut
iuris interpretatione. ut sepius ci-
tatum esse reum. iij. q. ix. decreuimus
Aut violente suspitione. xxxij. qd. j.
dixit. Notatur etiam canoniste quod tri-
plex est suspitio. Prima temeraria
de qua canon. Nullus iudicetis su-
spitionis arbitrio. ij. q. j. primo. Se-
cunda probabilis et hec purgatores
inducit. non autem prima ut. ij. q. iij.
psbyter. Tercia est violenta. que con-
demnationem inducit. et de hac intel-
ligitur dictum Hieronymi. quod pro-
dimitti potest propter fornicationem
aut fornicationis suspitionem. xxxij.
q. j. dixit. Nota insuper quod secunda
que est probabilis admittitur ad se-
mip. ena probationem. ut extra de
presumptio. in multis. Unde coadju-

uat ad probationē si assint alia am-
minutula. vñ non solū admittit ad
purgatōes indicēdā. De violēta est
am que ad condemnatiōē sufficit
nota q̄ est duplex. dñ quedā iuris
z de iure. vt cum sus fingit z statu-
it aliquid sup facto z cōtra hanc nō
admittit probatio. extra de sponsa.
nec qui fidem vbi dicit q̄ si q̄s de-
derit fidē mulieri de cōtrahēdo ma-
trimoniū cū ea. z postea copula se-
quit. matrimoniū esse presumit z p-
batio in cōtrariū nō admittit. Que
dam est iuris sed non de iure. vt vbi
sus p̄sumit. sed nō statuit aliqd. vt
si vtr diu mulieri cohabitauit presu-
mit ab eo cognita. xxxij. q. i. dixit.
Et p̄tra hanc admittit p̄batio. Ap-
plicādo ad p̄positū nostrū sup here-
sim maleficarū z sup noua iura. di-
cimus q̄ in iure triplex suspitio sup
crimē heresis habet. prima est mo-
dica. secūda magna. tertia maxima
Prima q̄ est modica. in iure vocat
suspitio leuis. ita habet. ca. Accusa-
tus. de here. libro. vi. in prin. vbi di-
citur. Si aut leuis z modica suspi-
tio illa fuit quāq̄ ex hoc sit grauis
punitēdus. non tñ debet pena in he-
resim relapsoz puniri. Et hec suspi-
tio ideo dicitur modica siue leuis. tñ
q̄ modica et leuis defensione tollit.
tum. q̄ ex modicis z leuibus oritur
cōiecturis. Vñ dicitur modica a mo-
dicis indicijs. z dicitur leuis a leuis
p̄iecturis. Atq̄ote in simplici here-
si circa fidem si aliqui reperiant oc-
culsa cōuenticula celebrātes vel vi-
ta vel mo. nus a cōi uersatione si
dellum deulātes. vt patet ca. excōt-
cāmus. p̄mo extra de here. circa ma-
leficarū heresim. Simili modo vbi
conuenticula in angarijs aut sacra-

horibus anni temporibus in capis
aut siluis siue de die siue de nocte
conueniēt. aut aliq̄ seorsum. reper-
rentur. aut nō frequētare diuina tē-
poribus cōsuetis z modis cōsuetis
aut cū suspectis maleficis familiar-
tates. secretas cōtrahere. tales enī
leuiter ad minus de heresi habētur
suspecti. eo q̄ tanta frequēter facere
hīdī heretici cōprobant. de q̄ etia
leui suspitione habet. C. de here. lt.
ij. in fine. vbi dicit. Heretico p̄ voca-
bulo cōtinent z latis aduersus eos
sentētijs debēt succumbere. qui vel
leui argumento a iudicio catholice
religionis z tramite detecti fuerint
deuiare. Et huic sentētie cōcordas
Hostien. in summa. ff. de p̄sumpt.
S. finali. vbi dicit. Notandus q̄ q̄-
uis heretici leui argumēto detegan-
tur scz ad hoc q̄ suspecti habeantur
tñ nō debēt vt heretici haberi. z p-
bat per precedentia. Scōda suspitio
q̄ est magna in iure vocat vehemēs
siue fortis. de qua iterum in allega-
to. c. Accusatus. in principio. Itē
sic habet accusatus de heresi vñ su-
spect⁹ p̄tra quē de hoc crimine ma-
gna z vehemēs suspitio orta erat zē
Ibi enī hec diuinctio. z nō tenet co-
pulariue. s̄ expositiue vt notat Jo-
han. andree ibi dem. Vehemēs autē
idem est. q̄ fortis vt dicit Archidī.
sup allegato. c. Accusatus. z verbo.
vehemens. vt dicit Papias z Bu-
guitio. q̄ vehemens idem est q̄ for-
tis siue grandis. Allegat etiā Bre-
go. i. moral. Ventus vehemēs irru-
it. Unde dicitur aliquem vehemē-
tem habere casum cum habet forte
hec ibi. Ergo suspitio magna dicitur
vehemens siue fortis. z sic nomina-
tur. quia non nisi vehemensibus z

fortibus defensionibus repellit. et etiam quia ex magnis et vehementibus ac fortibus oritur conjecturis argumentis et indicijs. Vt pote in simplici heresi si aliqui compertantur qui eos quos scilicet hereticos forte occultant. fauore impendant. associant. visitant. munera offerant. recipiant defensant et similia exercentes. tales namque vehementer de heresi suspecti sunt. et similiter cognoscuntur circa heresim maleficarum. eo quod suspitio oritur quod participat cum eis in crimine et scilicet notant. hic mulierisant viri: qui ad amore vel odium inordinatum. licet non ad alias lesiones hominum tendant aut iumentorum solent maleficare. Similia enim ut simillimum est in quacumque heresi exercentes vehementer sunt suspecti. ut patet per allegatum ca. accusatus. et. §. illo vero. et per notata ibidem per archidiaconum. Cum non sit dubium eos talia facere in fauore illius heretice prauitatis. Tercia suspitio hec est maxima. et in iure vocatur violenta. cap. cum prumacia. et ca. Accusatus. li. vi. de here. et per notata per archidiaconum et Johannem andree. super. c. Accusatus. et verbo. vehemens. vbi dicunt. Dicit vehemens non violenta. supra de presumpti. ca. literas. De hac suspitione loquitur canon. dist. xxxliij. quorumdam Et hec presumptio seu suspitio dicitur violenta. tum quia violentat cogit et ardat iudicem ad credendum. Nec tergiversatione refellit qualicumque. tum quia ex violentibus convincentibus atque coherentibus oritur conjecturis. Ex ipsa gratia in simplici heresi. si aliqui reperiantur qui hereticos adorauerint. id est reuerentia

suo amore exhibuerint consolationem vel comunione ab eis acceperint vel similia que ad ritum eorum pertinent perpetraverint. tales namque violenta suspitione de heresi et hereticorum credentia sunt conuicti. per ca. filij. Et per ca. Accusatus. de heresi. lib. vi. et per notata per Archidiaconum super capi. quicumque hereticos. et verbo. credentes. eodem libro. vi. cum non sit dubium eos talia facere in credentiam heretice prauitatis. Super heresim vero maleficarum a similibus qui perpetrant ea que ad ritum maleficarum pertinent. et talia cum sint varia videlicet aliquando per verba solum contumeliosa. dicendo. tu senties in breui que tibi euentient vel similia in effectu. vel per tactum solum tangendo hominem aut bestiam manibus. aut per visum tantum se manifestando nocturno vel diurno tempore certis diebus in cubilibus. et hoc vbi homines aut iumenta nituntur maleficare. licet circa grandines varios alios obseruant modos se alijs offerendo cere monijs. circa flumen aliquod se agitando diuersimode ut in precedentibus circa modos maleficia in ferendis patuit. Tales utique violenta suspitione super heresim maleficarum vbi reperuntur et fama laborat sunt conuicti. presertim vbi effectus est subsecutus in maleficio siue statim siue per successum temporis. quia tunc euidentis factum concurrat siue iudicium facti vbi instrumenta maleficia in aliquo loco reposito reperirentur. Licet successus temporis non ita aggrauaret euidentiam facti manet tamen suspecta vehementer et a fortiori

amplius q̄ circa simplicē heresim. Et si querit nūquid dyabolus absq̄ visu aut tactu mulieris maleficari possit homines seu iumenta. Rūdet visq̄ si deus pmittit. s̄ qz maior dei pmissio vbi creatura deo dicata p̄ si dei abnegationem z alijs horrēdis sceleribus cōmittit. Ideo z dyabolus amplius talem modum maleficiādi creaturas affectat. imo z dici potest q̄ dyabolus etiā si absq̄ malefica possit adhuc summe p̄ maleficam talia exercere affectat varijs respectibus. vt in p̄cedētibus patuit. Epilogādo ad nostrz p̄positum sup̄ modos ex p̄sumptionibus iudican di. Dicēdum q̄ sup̄ p̄fatā distinctio nem suspecti de heresi maleficarum sunt in triplīci genere cum quidam leuiter. quidam vehemēter. z q̄daz violēter. Leuiter sunt suspecti q̄ talia modica vel leuis pagūt q̄ ex eis orit̄ modica vel leuis suspitio s̄ eos de tali heresi. z lz vt dictum est vbi quis sic inuenit̄ suspectus nō sit hereticus hūidus. tñ debet sibi iudici canonica purgatio. vel iniungi tāq̄ p̄ leui abiuratio. Et q̄dem q̄ purgatio possit sibi iudici haberi ca. excōmunicamus. j. in pn. extra de heresi. vbi dī. Qui aut̄ inuēti fuerint sola suspitōe notabiles. suspitōe pbabili. hoc est leui. z que leuiter apparet dicit̄ hosties. sequit̄. Nisi iuxta cōsideratōes suspitōis qualitatēq̄ p̄sone p̄p̄ta innocētiam p̄grua purgatio monstrauerint anathematis gladio feriant̄. z vsq̄ ad satisfactio nem p̄dignam ab omnibus euent̄. Ita q̄ si p̄num in excōmunicatione p̄stiterint extit̄ velut heretici p̄demnent̄. h̄ec ibi. Et nota q̄ iudici sibi purgatio canonica siue cō-

sentiat siue nō. siue deficiat. siue nō est p̄ omnia iudiciādum sicut de diffamato de heresi cui est purgatio canonica indicenda. Sed z hoc q̄ abiuratio possit tali iudici tanq̄ leuiter suspecto de heresi. Patet p̄ ca. accusatus. in pn. vbi dī. Accusatus de heresi vel suspectus. s̄ quem de hoc crimine magis z vehemens suspitio orta erat. si heresim in iudicio abiurauit. z postea committit in ip̄a censi debet quadam iurisdictione relapsus. lz ante abiurationem suaz heresis crimen p̄batum non fuerit s̄ ip̄m. Si autem modica z leuis fuerit suspitio illa. quanq̄ ex hoc sit grauius puniēdus. tamen nō debet in heresim relapsor̄ pena puniri. h̄ec ibi. Quidam autem cum sint suspecti vehemēter. z sunt illi qui talia vehemētia z fortia pagūt. qd̄ ex eis orit̄ vehemens z magna suspitio. z tales lz etiā non sint heretici nec vt heretici p̄demnādi. eo q̄ exp̄sse habet̄ extra de p̄sumpt. c. lras. s̄ q̄ circa. Nullus p̄ suspitōe vehemēti est de tāto crimine p̄demnādus. Nam ibi ita dī. Quo circa mādamus. q̄te nus cum p̄pter solā suspitōez q̄uis vehemētem. nolimus illum de tam graui crimine p̄denari. tñ de tali sic vehemēter suspecto debet sibi mādari q̄ abiuret generaliter oēs heresim. z sp̄aliter in quam incidit̄ tāq̄ vehemēter suspectus. p̄ allegatū. c. Accusatus. in pn. vt est dictū. z p̄. c. inter sollicitudines. extra de purg. ca. z p̄. c. lras. extra de p̄sumpt. s̄ si postmodum relabat̄ vel in p̄stinā vel in aliaz. vel in eos quos scit maleficos aut hereticos associet visitet vel deducat vel p̄lat mīera donādo. vel mētat. seu fauorē eis in-

pendat. relapsorū penā nō euadet. per allegatū. c. Accusatus. Ubi dicit sic Eum vō q̄ vna heresis specie vel secta cōmisit. aut in vno fidei articulo seu sacramento ecclesie errauit. Et postmodū heresim simpliciter vel generaliter abiurauit. Si ex tunc in aliā specie heresis siue sectas ac alio articulo seu sacramento committat. volum⁹ vt relapsus in heresim iudicari. Ille ergo de cuius lapsu in heresim añ abiurationē cōstitit vel nūc cōstat. si post illā abiurationē recepat hereticos deducat visitet siue associet. ac dona vel munera eis donet vel mittat. seu fauorē eis impendat. et infra merito debet iudicari relapsus. cū illū ex approbato a se prius errore nō sit dubiū illud fecisse hec ibi. Ex quibus verbis apparet q̄ in tribus casibus in genere suspectus de heresi vehementer postq̄ abiurauit pena plectitur relapsorū. Primus est quando relabitur in eandē et pristinam heresim de q̄ suspectus fuerat vehementer. Secundus quando heresim simpliciter vel generaliter abiurauit et relabitur tamē in aliā heresim. esto q̄ de ea antea nunq̄ suspectus habit⁹ fuerit nec delatus. Tercius q̄n hereticos recepat. et eos deducit et fauorē impedit. Et h̄ casus cōplectitur mltos casus et h̄z multos sinus vt pt̄z in alle. §. Eum vō. in. c. Accusatus. frequētius repetito. Sed q̄ rit̄ quid agendū si talis vehementer suspectus ad mandatu⁹ sui iudicis nō cōsenserit cōtinue abiurare. An tradendus sit seculari arbitrio potestatis aniaduersione debita puniendus per. c. Ad abolendaz. §. p̄nti vero. R̄ndet. nequa. §. qa. c. illud. et

S. c. l. us exp̄sse loquit nō de suspecto h̄ de manifeste dep̄hensis in heresi et. et rigorosius cōtra dep̄hensis manifeste. q̄ cōtra suspectos tantū modo est agendū. Et si querit qualiter ergo sit p̄cedendū cōtra talē. R̄ndetur q̄ procedet cōtra eū. p. c. excōicamus. j. et p. §. q̄ vero sola suspitione et. superi⁹ inserto et excōicabit in qua excōicatiōe si p̄ annus steterit est vt hereticus cōdemnandus. p. alle. c. Quidam autē suspecti sunt violēter. et sunt illi q̄ talia violentia pagūt. qd̄ ex illis orit violentia suspitio cōtra eos talis vt hereticus est habēdus. et sicut de dep̄hensis in heresi est de eo p̄ oia iudicandū. p. c. excōicamus. j. et de here. §. aut vō. et p. c. cū contumacia. et p. c. vt officii. li. vi. Nam vel fatent̄ et men. vel nō. si sic. et volunt redire et heresim abiurare ad p̄niam recipiēdī sunt. p. c. ad abolendā. et p. c. excōmunicam⁹. ij. §. finalē qd̄ si nō p̄senserint abiurare tradendī sunt curie seculari aniaduersione debita puniendī. p. c. ad abolendā. §. p̄mo allegatū. Si aut̄ non fatent̄ crimē post q̄ est cōuictus. nec cōsensit abiurare. est vt hereticus impenitens condemnandus. per. c. ad abolendā. Violenta em̄ suspitio ad cōdemnandus sufficit. et probationē in contrariuz non admittit. vt habet extra de p̄sump. c. literis. et. c. afferte. Et cum hec discussio locū habet in simpliciter heresi. absq̄ euidentia aut iudiciuz facti. sicut etiam in sexto modo sententiandī patebit. vbi q̄s vt hereticus cōdemnat̄. etiā si nō sit hereticus in re. q̄tomagis circa heresim maleficari. vbi sp̄ cōcurrit aut euidēs facti in pueris. hoibus aut in

metis maleficatis aut indictus facti. **¶** Ita per instrumenta reperta. Et licet in simpliciter heresi penitentes et abiurantes ad penitentiam et ad perpetuos carceres recipientur ut tactum est. In hac tamen heresi licet ecclesiasticus iudex recipiat ut sic ad penitentiam. civilis tamen propter fore facta circa damna temporalia ultimo supplicio punire potest: nec ecclesiasticus ipsum impediat qui licet non est tradat ad puniendum tamen relinquere potest.

Questio vicesima super primus modum sententia dicitur.

Via ergo delata persona.

Del reperit immunis et absoluenda totaliter.

Del reperit solum diffamata de heresi generaliter.

Del reperit ultra infamias questionibus et tormentis exponenda aliquid.

Del reperitur suspecta de heresi leuiter.

Del reperitur suspecta de heresi vehementer.

Del reperitur suspecta de heresi violenter.

Del reperit diffamata de heresi et suspecta infamiam et communiter.

Del reperitur confessio heresim et penitens et non relapsa veraciter.

Del reperitur confessio heresim et penitens sed relapsa probabiliter.

Del reperitur confessio heresim et impenitens sed non relapsa realiter.

Del reperit confessio heresim et impenitens atque relapsa certitudinaliter.

Del reperit non confessio sed convicta de heresi legitimis testibus et a iudice iudicialiter.

Del reperitur convicta de heresi fugitiua vel absens contumaciter.

Del reperitur ab alia malefica incineranda vel incinerata delata.

Del reperitur maleficia non inferendo sed tollendo per remedia illicita et incongruentia.

Del reperitur ut maleficus sagittarius et armorum incantator interimendo lethaliter.

Del reperitur ut malefica obstruunt infantes demonibus execrando hostiliter.

Del reperitur remedio appellacionis se tuendo friuole et fraudulentum.

Et siquidem reperit immunis totaliter erit persequentem modum sententianda finaliter. **¶** Vbi notandum quod persona delata tunc reperitur immunis totaliter quando processus meritis diligenter cum bono consilio peritorum discussis non convincitur nec confessione propria nec facti evidentia nec testium productio legitima. quod videlicet discrepat in principali nec etiam alia illa persona fuerit suspecta aut diffamata publice de antedicto crimine. quod secus si de aliquo alio crimine esset diffamata. nec etiam sunt indicta facti contra talem personam. Circa talem talis practica seruatur. quia absoluenda est per episcopum aut iudicem per sententiam tenoris sequentis.

De illa miseratione diuina quod talis cluitat. aut iudex talis etc. Attendentes quod tu tu

his de tali loco et talis dyocesis fueris nobis delatus vel delata de tali heretica prauitate. scilicet maleficarum. Attendentes etiam illa esse talia quod non valebamus nec debuimus conueniri bus oculis transire. descendimus ad inquirendum si predicta fulciantur

aliqua veritate testes recipiendo te
 examinando et alia faciendo quod dece-
 beret finem canonicas sanctiones ea pro-
 pter visis et diligenter examinati om-
 nibus actis et actitatis in hac causa
 habitoque consilio peritorum in iure ac
 etiam in theologia facultate illo-
 que sepius repetito sedentes pro tri-
 bunalis more iudicis iudicantis ac
 habentes pre oculis solum dei et nego-
 cij veritates sacrosanctis euangelis
 positis coram nobis ut de vultu dei
 iudicium nostrum pdeat et oculi nostri
 videant equitate ad nostram diffinitio-
 nem sententiam procedimus in hunc mo-
 dum christi nomine inuocato. Quia per ea
 que vidimus et audiimus et producta et
 oblata acta et actitata sunt coram no-
 bis in presenti causa non inuenimus aliquid
 contra te legitime probatum fore de his
 de quibus delatus fueras coram nobis
 pronunciamus declaramus et sententiam
 liter diffinimus contra te non esse actum
 legitime coram nobis. propter quod pos-
 sis et debeas ut hereticus aut male-
 ficus iudicari nec suspectus huiusmodi ali-
 liter de heretica prauitate. quare a
 presenti instantia inquisitione et iudicio
 totaliter te relaxamus. lata fuit hec
 sententia. Caveat ut non ponatur in sententia
 quacunquam delatus sit insons vel
 immunis: sed quod non fuit probatum legi-
 time contra eum. Quia si postmodum
 episcopi processu iterum deserat et legiti-
 me probatur potest non obstante pre-
 dicta absolutoria sententia condemnari.
 Nota etiam quod eiusdem modis ab-
 soluendus est quis quando est delatus
 de receptatione defensionis seu alia
 fautoria heretice prauitatis ubi ni-
 hil probatur legitime contra eum. Secu-
 laris iudex commissione episcopi
 modo suo iudicabit.

**Questio. xxi. super secundum mo-
 dum sententiandi delatam et tantum-
 tummodo diffamatam.**

Secundus mo-

do delatus vel delata pro-
 cessus meritis diligenter discussis
 cum bono consilio peritorum reperit
 tantummodo de tali heresi diffama-
 tus in aliqua villa ciuitate vel pro-
 uincia. Et hoc est quando delatus ta-
 lis non conuincitur nec propria confessione.
 nec facti euidentia. nec testium produ-
 ctione legitima. nec sunt quicquam in di-
 ctia villa probata contra eum nisi precise so-
 la infamia: ita quod in speciali nullum pro-
 bat maleficium perpetratum. quod quidem pro-
 bare potest super vehementer aut violentam
 suspicionem quam verba comminatoria sur-
 lectionem inferendam protulisset dicendo
 in effectu vel in sententia. In breui senti-
 es que tibi euenient et post effectum aliquis
 fuisset subsecutus in lectione corporum
 aut iumento. Circa istum igitur que
 nihil probatur nisi precise infamia talis
 practica est seruanda. In tali enim casu
 quod sententia non potest pro delato ferri absol-
 uendo eundem. sicut in primo modo ta-
 etum est: sed propter indicandum sibi canoni-
 cam portione. Idem episcopus seu eius officia-
 lis aut iudex aduertat primo quod in cau-
 sa heresis non refert si aliquis sit tan-
 tummodo apud bonos et rudes personas
 diffamatus. immo attendit hoc quod etiam
 apud quoscumque viles et simplices sit
 diffamatus. Et ratio est. quia a quibus quis
 potest accusari in crimine heresis apud
 illos etiam potest quis infamari. si quilibet
 hereticus potest a quibuscunque personis ac-
 cusari cum tantummodo inimici capita-
 les: ut supra patuit et capiunt. ergo
 apud illos potest infamari.

Feret ergo episcopus seu iudex super cano. pur. sententiā per hunc modum vel consimilem.

Ps. M. miseratione diuina: **n** episcopus talis ciuitat' aut iudex talis domini. **Consi-** derantes q' meritis p'cessus facti p' nos contra te talem talis dyocesis nobis delatū de tali heretica prauitate diligenter discussus etc. **Nō** inuenimus te cōfessum nec conuictū de predicta labe. nec altas suspectū ad mīn' leuiter nisi q' te reperimus legitime & veraciter. in tali villa ciuitate vel dyocesi & apud bonos et malos publice diffamatū **Ea** ppter ad purgandū huiusmodi infamiā: & vt bonus odor in cetu fidelīū extas. tibi indicimus canonicā purgationē vt est iuris assignando tibi talem diē talis mensis et talē horā talis diei. **In** qua cōpareas p'sonaliter corā nobis vt purges tuam infamiā tāta manu ordinis tui. qui qui dem cōpurgatores sint homines si de catholici ac vita p'batī & qui cōuersationē tuā ac vitā nouerūt nō tam moderno tempore q̄ trāfacto. **Significantes** q' si in purgatione defeceris te habebimus p' cōuicto prout volunt canonicē sanctiones.

Et autē considerandū est q' **b**: quādo aliquis repitur legitime de aliqua heresi publice diffamatus & cōtra eū aliquis non p'bat' nisi infamiā ipsa sola indicitur sibi canonica purgatio: hoc est q' habeat aliquos viros. **Septē** de: cē vt viginti vt triginta fin q' plus vel minus: c. in locis pluribus vel paucioribus magis vel minus in singulis fuerit diffamatus: qui sunt sine cōditōis seu ordinis, vt si diffamatus

religiosus & illi sint religiosi si clericus secularis et illi clerici seculares si milites & illi milites. qui purgāt eū a crimine. de quo ē diffamatus qui cōpurgatores dicuntur esse homines fide catholice & vitā p'batī quī illius cōuersationē & vitā non tā moderno tpe q̄ antiquo nouerunt. vt habet extra de pur. ca. inter sollicitudines. **Si** autē se purgare noluerit excōicetur. quam excōicatonē si p' annū sustinerit aīo in durato extūc vt hereticus cōdemnat' iuxta ca. excōicamus itaq' q' qui aut. **Si** autē se purgare decreuerit sed in purgatione defecerit. **H** est q' cōpurgatores tales & tātos put ei iniunctū fuit qui eū purgent. nō inuenerit p' cōuicto habet. & sic vt hereticus cōdemnatur vt habet extra de here. excōicamus. j. q. ad i. c. i. & vers. qui nō se. & de purga. ca. **Cū** dilectus **C**onsiderandū autē est hic q' quādo dicit q' indicat diffamato quaten' purget se trina vel quarta manu ordinis sui q' ordo sumitur ibi in genere et nō in specte. vnde si ep̄s purgandus est nō negat quin cū op̄is purgandus possit admitti. **Ab**bates & religiosi p'byteri & in alijs pari forma de purga. ca. **Quotiens** purgabit autē se diffamatus p' modū q' seq̄tur. vt colligit extra de purga. ca. quotiens. q. p'oro. & ca. accepimus **Quo** ad secundū:

Quentē autē termino eidē **a**: diffamato ad se purgandū canonice assignato cōparebit p'sonaliter purgandus cū suis cōpurgatorib' corā ep̄o & inq̄sitore in loco vbi noscitur infamatus & ille q' diffamatus est nonēs manū sup libz eūā **Quo** ad tertiū. dicit sic.

Ego iuro sup ista q̄ttuoꝝ euangelia sc̄a dei q̄ talē heresim expmendo eā de q̄ sum diffamat⁹ nunq̄ tenui nec credidi nec docui nec teneo nec credo. negabit. s. illud cū iuramēto de quo est diffamat⁹ q̄cqd̄ sit illud. Quo facto omēs cōpurgatores ponēt manū sup librū pdictū euāgell oꝝ. Et q̄libet dicet ita. Et ego iuro sup ista sc̄a dei euangelia q̄ credo ipm̄ verū iurasse. Et tūc canonicē sc̄i purgat⁹. Cōsiderandū est etiā diffamat⁹ de heresi ibi est purgandus vbi noscitur diffamat⁹. z si fuerit in multis locis infamat⁹ imponat sibi q̄ in oibus illis fidē catholicā publice p̄fiteat z detestet heresim de q̄ noscitur infamat⁹ de purg. ca. in ter sollicitudines. nec cōtemnat q̄ canonicē se de heresi purgavit. naz si post purgationē incidit i heresim iā purgatā p lapsō habet z vt lapsus tradēdus est curie seculari. iuxta. c. excōicam⁹. j. §. a dūcim⁹. z v. vel si ē post purgationē. z. c. ad abolendā. §. illos q̄z. secus aut si in aliā heresim incidit de qua se ante non purgavit. iuxta. ca. allegatum.

Questio. xxij. super terciū modū sententiandi diffamatā z questionibus exponendam.

Ertius modus

t p̄cessum fidei finiendū z terminandū est q̄n delat⁹ de heresi p̄cessus meritū diligēt cōsideratis cū bono cōsilio peritōꝝ reperit varius vel hīs indicia cōtra se ad q̄stiones vt. s. exponat questionibus z tormentis. vt si q̄stionatus nihil cōcesserit p̄ immuni z innocēte habeat. Et h̄ est q̄n delat⁹ nō est dephensus nec p̄pria cōfessioe nec

facti evidētia nec testis legitima p̄ductioe nec sunt indicia ad tēp̄ suspitionē vt hēat heresim adiurare. Est tñ in suis p̄fessionibus varius. Vel al̄s sunt indicia sufficiētia ad q̄stiones z tormenta. Circa istū talis practica est seruāda. In tali aut ca su qz snia interlocutoria est p̄tra de latū ferenda z nō p̄ eo. Ideo p̄ inq̄sitorē cōiunctim z nō diuisim est ferenda. iuxta ca. multoꝝ. In p̄mis si talis steterit i negatiuis firmiter: z nullaten⁹ licz inductus p̄ probos viros fateri voluerit veritatē fereť snia que videt sapere vtm̄ diffinitive snie p̄ modū tenoris sequētis.

Ps. M. miseracione diuina n̄ eph̄s talis ciuitat̄ aut iudex in terris dirioni talis dñi s̄b lectis. Attendētes meritū p̄cessus facti p̄ nos cōtra te talem talis loci talis dyocesis z diligēt examinat̄is q̄ tu es varius in suis cōfessionib⁹ z nihilominus sunt indicia multa q̄ sunt sufficiētia te ad exponēdū que stionibus z tormentis. Ea p̄pter vt veritas ab ore tuo p̄prio habeat et vt deinceps aures iudicū nō offendas interloquēdo declaramus iudicamus z sentētiamus die p̄nti z hora tali te supponēdū questionibus et tormentis lata fuit hec sentētia.

Si q̄stionādus repiat vari⁹ z in simul sint indicia alia ad qōnes sufficiētia ponet vtrūq̄ in snia. vt in p̄dicta positū est: si aut h̄ duo nō cōcurrāt s̄ vnū tm̄: vtpote varietas si ne alijs indicijs: v̄l alia indicia sine varietate ponet in snia: vt inuenit. snia aut lata moꝝ exequat vel exeq̄ simulet. Nō sit tñ iudex multū volūtarius ad questionādū aliq̄. nā questiones z tormenta non inferunt

nisi in defectu aliarū probationū.
 Et deo pquirat alias probationes
 q̄ si nō inuenerit ⁊ tenet probabili-
 ter q̄ delatus est culpabilis: sed me-
 tu negat veritatem bonis modis et
 quāq̄ cautelosis interdū adhibitis.
 eius amicis inducētib⁹ ad verita-
 tē dicēdā faciat suā diligentia v̄t ab-
 ore eius habeat veritatē ⁊ negociū
 nō festinet. nā meditatio frequēs ⁊
 carceris ⁊ calamitas ac replicata in-
 formatio proborū virozū disponūt
 ad veritatē erudiendā. Nō si dela-
 to cōuenienter expectato ⁊ tpe con-
 gruēt prozogato ac delato multi-
 plicif informato. Credāt fide bona
 eps ⁊ iudex oib⁹ cōsideratis ipm
 delatū negare veritatem q̄stionent
 eū moderate sine tñ effusioe sangui-
 nis sciētes q̄ q̄stiones sunt fallaces
 ⁊ inefficaces. Max aliq̄ sunt ita mol-
 les corde ⁊ vecordes q̄ ad leuē tor-
 turā oia cōcederent quecunq̄ falsa
 Aliqui aut̄ sunt ita p̄tinaces q̄ quā-
 tumcūq̄ vexarentur ab eis veritas
 nō haberet. Aliqui sunt q̄ fuerunt
 alias questionari ⁊ istorū aliq̄ meli-
 us sustinēt questiones: quia statim
 brachia trahunt ⁊ flectunt. aliq̄ aut̄
 remanēt debiliores ⁊ sic minus su-
 stinēt q̄stiones: aliqui etiā sunt ma-
 leficiati ⁊ in q̄stionibus maleficijs
 vtunt̄ q̄ ante mouerent q̄ aliqd̄ fa-
 cerent: efficiunt̄ em̄ quasi insensibil-
 les. Quare in questionib⁹ cū maxi-
 ma pudētia est agendū ⁊ ad cōditi-
 onē q̄stionādī q̄ plurimū attenden-
 dū. Cū aut̄ lata fuerit mox ministri
 se disponūt ad q̄stionandū delatuz.
 Et cū disponūt se eps aut iudex et
 p se ⁊ p alios bonos viros fidei ze-
 latores inducant questionandū ad
 fatendū libere. etiā cōpromittēdo

ad cōseruationē vite si opus sit vt
 supra tactū est. ⁊ si nec sic poterit
 ad terrore vel etiā ad veritatē fate-
 dā induci poterūt scōam diē vel ter-
 ctā assignare ad cōtinuandū tormē-
 ta nō ad iterandū qz iterari non de-
 bēt nisi nouis supuentētib⁹ indi-
 cijs cōtra eū: ⁊ tūc p̄nt sed cōtinua-
 ri nō phibēt dicef ergo sic. Et nos
 M. eps. ⁊ M. iudex si assit p̄fati as-
 signam⁹ tibi tali die talē ad questio-
 nes p̄tinuandū vt a tuo ore p̄p̄o
 veritas eruat ⁊ totū ponat in pro-
 cessu. Et infra tps eidē assignatū ⁊
 p se ⁊ p alios probos viros inducēt
 eū ad fatendū veritatē. ⁊ si fate-
 ri noluerit diē assignata poterūt q̄-
 stiones cōtinuari: ⁊ sic q̄stiones eis
 dē vel alijs grauib⁹ tormētōzū for-
 tius v̄t leui⁹ fm maiorē culpaz gra-
 uitatē. Et poterūt iudices multas
 cautelas licitas adhibere ⁊ in v̄bis
 ⁊ in factis. vt veritas habeat quas
 magis docet expientia atq̄ vsus et
 negocioz varietas q̄ ars alicuius
 seu doctrina. Vbi aut̄ decent q̄stio-
 nar⁹ ⁊ tormētis expositus noluerit
 detegere veritatē ampl⁹ nō veref:
 s̄ libere abire dimittat. Si aut̄ p̄si-
 sterit in ipsa p̄fessioe ⁊ p̄derit vert-
 tatē culpā p̄rā cognoscendo ⁊ ab
 ecclia veniā postulādo tanq̄ depre-
 hēsus in heresim p̄pria cōfessioe: s̄
 penitēs. Iuxta. c. ad abolendā. S. s̄
 sent. absuret. ⁊ finaliter vt dephē-
 sus publice p̄demnet p̄ modū q̄ cō-
 demnant in heresim dephēsi p̄pria
 p̄fessioe: vt dicef infra i octauo mo-
 do expedien di h̄mōt dephēnsos vi-
 deat ibi. vbi vō veritatem p̄derit ⁊
 nō penituerit: s̄ in heresi p̄tinaciter
 p̄sisterit ⁊ relapsus nō fuerit conde-
 nabit. Iux̄ ⁊ ad abolendā. S. p̄nt.

et expectatus cōpetenter informa-
tus decēter tradetur brachio secu-
lari vltimo supplicio ferendus: vt
dicit infra in decimo modo. Si au-
tē relapsus fuerit cōdemnabit per
modum quo docet infra in decimo
modo processum aliquid terminan-
di videatur sibi.

Ic autē est diligentius atten-
dendū q̄ ille q̄ q̄stionandus
est an̄ q̄stiones interdū p̄tra
se nihil cōfiteat nec aliqd̄ probat p̄-
pter qd̄ possit nec debeat heresim
abiurare nec p̄pter heresim cōdem-
nari z de talibus agit hic z dictum
est statim. Interdū autē ipse delatus
est in heresim deprehensus vel aī sūt
alia q̄ eū pbata iudicia p̄pter q̄ de-
bet abiurare vt leuiter vel vehemē-
ter de heresi suspectus p̄pter q̄ non
est questionādus: s̄ si vltra hoc ne-
gat aliqua q̄ non probant: sed sunt
iudicia sufficiētia ad questiones. et
cū pro talibus questionat sed nihil
p̄pter questiones cōfiteat. nihilomi-
nista nō est absoluenda iuxta primūz
modū: s̄ s̄m probata contra eā pro-
cedatur z adiurabit vel vt suspect⁹
vel vt deprehensus si vir prout pro-
cessus merita exigent z requirent.
si dō propter questiones p̄fiteatur
illa vel eorum aliqua propter q̄ que-
stionatur tunc abiurabit hec z illa
et pro istis et illis sententia contra
eum est ferenda.

Questio. xxiiij. super quartū mo-
dum sententiandi delatam z suspe-
ctam leuiter.

Partus mo-

dus p̄cessum fidei inian-
di z terminādi. est qm̄ de-
latus de heresi p̄cessu: meritis vi-

ligent discussis cū bono consilio in
iure p̄torū rep̄t t̄m suspect⁹ de he-
resi leuit z hoc est qm̄ delatus de he-
resi nō deprehendit nec cōfessioe p̄-
pria nec facti euidētia nec testiū p̄-
ductioe legitima. nec aī sunt indē-
cia fortia seu vehementia de illa he-
resi cōtra eū s̄ t̄m modo modica et
leuis z talis esse p̄ cōsiliū indicata
p̄pter q̄ vt suspect⁹ leuiter de heresi
pōt z debz: vt talis illaz heresim de
q̄ delatus extitit abiurare z talis si
relabat pena relapsi debita non pu-
nit. licz grauius tūc fuerit punien-
dus q̄ si nō in ante abiurasset. Iux-
ca. accusatus. in p̄nci. de here. li. vi.
Circa istū talis practica est seruanda
Talis em̄ si habet suspectus pu-
blice. abiurabit publice in ecclesia
p̄ modū qui sequit in sententia.

Ho talis dyocesis talis ha-
bitator ciuitatis vel loci ta-
lis in iudicio cōstitutus co-
rā vobis dño ep̄o talis ciuitatis. sa-
crofantis euāgelij: p̄positus coram
me z proprijs manibus eis p̄ me ta-
ctis. Juro me credere corde z profi-
teor ore illā sanctā fidē catholicā et
apostolicā quā sacrosancta Roma-
na ecclia credit cōfiteat p̄dicat z ob-
seruat. Item iuro me credere corde
z p̄fiteor ore q̄ dñs iesus x̄ps cum
oibus sanctis detestat heresim pes-
simā maleficā z q̄ oēs illā inseqn-
tes seu illi adherentes eternis igni-
bus cruciabunt cū dyabolo z ange-
lis eius eternalit nisi respiciant et
ecclie sancte p̄ penitentia recōcilia-
ti fuerint. Et p̄ter abiuro abnego
z reuoco illā heresim de q̄ habetis
me suspectā vos dñi ep̄s z official.
vics q̄ familiaritatē eū maleficē ha-
bit. eorū errorē ignoratē defendit.

odlo habui Inquisitores et Illarū p-
secutores seu etiā q̄ eorū crimia nō
deterui. Itē iuro q̄ nunq̄ p̄dictā
heresim credidi neq̄ credo: nec illi
adhesi nec adhero nec vnq̄ credā
neq̄ herebo nec illā docui nec doce-
re intendo q̄ si aliquid p̄dictorū
fecerim in futurū q̄ de^o auertat pe-
nis iuris taliter abiuratis p̄mpto
animo me submitto paratus subl-
re omnē penitentia quā p̄ his que
fecit dixi merito me habetis suspe-
ctū volueritis mibi insungere illas
iuro p̄ viribus adimplere vt nulla
tenus contrauenire: sicut me deus
adiuuet et hec euangelica sacrosctā.

Predicta autē abiuratio fiat in
vulgari vt ab omnibus intelligatur
Qua facta iudex si adest aut offic-
alis pōt sibi dicere publice in vul-
gari talia vba vel similia in effectu
fili vel filia tu suspitionē quā de te
habemus vt nō in merito abiurasti
purgasti vt per abiurationē p̄li-
batā de cetero caueas tibi q̄ nō in-
cidas in hāc heresim abiuratā. Mā
licet si peniteres nō traderet brachio
seculari. quia abiurasti tanq̄ suspe-
ctus leuiter et nō vehemēter. tamen
tūc multo fortius punieris q̄ si nō
abiurasses et iam modo p̄p̄ modico
haberet suspecta vehemēter et vbi vt
talis abiurares et pbaberet penā re-
lapsis debita punieris et absq̄ misse-
cordia traderis curie seclari vltimo
supplicio ferienda. Si autē abiurat
secrete in camera ep̄i vel camera iu-
dicis quando scz nō est factū publi-
cū modo consimili abiurabit. Qui
bus pactis fecerit snia in hūc modū.

Ds miseratōe diuina ep̄us
n. talis ciuitatis aut iudex: si
adest in terris dñi talis disti-

ont subiectis. Attendentes q̄ vifis:
et diligēter cōsideratis p̄cessus me-
ritis p̄ nos faciē p̄tra te talē delata-
tū nobis d̄ heretica prauitate repe-
rimus te talia talia cōmississe dicā
tur illa que te reddūt suspectū leu-
ter de heresi. et p̄pter que te talē me-
rito habentes te fecimus vt leuiter
suspectū de p̄dicta labe eandē here-
sim abiurare. Versū ne p̄dicta p̄te
commissa remaneāt impunita et vt
efficiaris cautior in fururū de mul-
torū et magnorū consilio in iure pe-
ritorū ac etiā religiosorū. In et super
his habito maturo p̄iter et digesto
habentes p̄ oculis solū deū ac irre-
fragabilē sancte fidei catholice ve-
ritatē factofructis euangelicis posi-
tis corā nobis. Et de vultu dei iu-
dicū nostrū prodeat et oculi nostri
videāt equitatē sedentesq̄ p̄ tribu-
nali more iudicū iudicantiū te ta-
lem hīc in nostra p̄sentia p̄sonaliter
constituti per modū qui sequit̄ cō-
demnam^{us} sentētiamus seu potius
penitētiamus. scilicet ne de cetero
vnq̄ scienter teneas. associates vbi
defendas legas seu habeas talem:
et ne deinceps et. ponatur. illa que
cōmissi p̄pter que suspecta fuit ha-
bita de predicta heretica prauitate
lata fuit hec sententia seu peniten-
tia.

Cauetq̄ notarius q̄ in processu
ponat q̄ talis abiuratio ē facta tā-
q̄ per suspectū habitū de heresi le-
uiter et non vehemēter: alias per-
culū magnū esse possit.

Questio. xxxij. super quintū mo-
dū sententiā di suspectā vehemēter

Vint^o modus
procedum fidei finendi et

Perminandus est quādo delata de heresi p̄cessus meritis diligenter discussis cū bono consilio in iure p̄torū reperitur suspecta de heresi vehementer et hoc est quando delata de heretica prauitate nō reperitur legitima dephensa nec confessione xp̄ia nec facti euidentia nec testium p̄ductione legitima: sed sunt magna et graua pbata in dicta cōtra eā et talia p̄ cōsiliū indicata que illam reddunt suspectā vehementer de p̄dicta heretica prauitate. Circa istū talis practica est seruanda. Talis nanq̄ debet vt suspectus vehementer de tali heresi abiurare illam hereticā prauitatem: ita q̄ si post modum relabatur pena relapsi debita puniatur. hoc est q̄ tradatur brachio seculari vltimo supplicio ferienda. Juxta. ca. accusatus. in prin. de her. li. vi. Et abiurabit publice vel secrete s̄m q̄ suspectus est habitus publice vel secrete et ap̄d plures vel pauciores et graues vel leues: vt dictum est statim de illo qui est suspectus leuiter de heresi: et habet vt talem heresim abiurare. Modus autem disponendi ad abiurationē talis est. Aduentente nanq̄ die dominica ad abiurationē faciendā et ad audiendā sententiā seu penitentiam abiurandō imponendā: predicator sermonē faciet generalē. Duo facti legantur publice p̄ notariū vel clericū ea de quibus ip̄e abiurandus est conuictus et alia ex quibus habitus est suspectus de heresi vehementer. Post dicitur sibi per iudicem vel officialē. Ecce q̄ ex h̄c re citatis tu es nobis suspectus de tali heresi vehementer q̄re oportet q̄ tu purges te et abscires heresim supra-

dictā. et tūc ponet coram abjurādo liber euangelioꝝ. et ip̄e ponet manum sup̄ illum. et sic sc̄it legere competēter tradet sibi sequens abiuratio in scriptis et leget corā omni populo. Si autem nesciat legere competēter notarius legat ea sp̄aciose et abiurandus r̄ndebit alta et intelligibili voce p̄ hūc modum. Nam notarius vel clericus dicet sic. Ego talis de tali loco. Et iste r̄ndebit p̄ eadez verba. et ille in iudicio cōstitutus. et iste respondebit p̄ eadem verba in vulgari semp. Et sic quousq̄ abiuratio sit finita et abjurabit p̄ formā tenoris sequētis.

Ego talis de tali loco talis dyocesis in iudicio p̄sonaliter cōstitutus. Coram vobis venerādis dñis ep̄o talis ciuitat̄ et tali iudice in t̄ris ditton talis dñi subiectis sacrosanctis euangelis positis corāz me xp̄ijs manibus p̄ me tactis. Juro me credere corde et p̄fiteor ore illaz sanctam fidem catholicam et apostolicā quā sacrosācta romana ecclesia docet. p̄fiteor. p̄dicat. et tenet.

Item iuro me credere corde et p̄fiteor ore q̄ r̄. Explicet articulus catholicus. Prius illi heresi de qua vehementer est suspectus. vt. verbi gratia. Si est de heresi maleficarū dicet sic. Juro me credere q̄ nō solum simplices heretici aut sc̄ismatici eternis ignibus cruciabunt. Verum sup̄ omnes heresi maleficarū infecti demonijs fidem quam in sacro fonte baptismatis p̄ceperunt abnegātes ex spurcicijs dyabolicis p̄implendis corā prauis desiderijs infestunt homibus iumentis terre frugibus plurima nocimēta inferētes. Et cōsequenter abiuro abnego et re-

Pars Tercia

280

uoco illa heresim seu potius infidelitate que false et mendaciter asserit non aliquid maleficam in terris et quod nemo credere debeat illas posse nocua in ferre auxilio demonum cum falsis infidelitas expresse militat ut tam cognosco aduersus determinatione sancte matris ecclesie et oim catholico:um doctorum: imo et aduersus leges imperiales que huiusmodi coburendas decreuerunt. Et tunc iuro quod nunquam predicte heresi credidi supple propaciter: neque nunc credo: neque credam: nec adhero de presenti: nec adherere intendo: nec docui: nec docere intendo: nec docebo. Item iuro et promitto quod talia et talia exprimitur propter que habetis me suspectum de huiusmodi heresi uehementer nunquam faciam: nec operam ut fiat patet. Quod si aliquid de predictis fecero in futurum quod deus auertat penam de iure relapsis debitis prompto animo me submitto patui subire oim penitentiam quam per his que feci et dixi propter que habetis me suspectum de dicta heresi uehementer decreueritis mihi iniungere et illa iuro et promitto per uiribus adimplere et nulla tenus contraire sic me deus adiuuet et hec euagelia sacrosancta.

Predicta autem abjuratio fiat in vulgari ut ab omnibus capiatur: nisi fieret solimodo coram personis ecclesiasticis qui lingua latina intelli gerent competere. Si autem abjurauerit secrete scilicet in palatio episcopi vel camera episcopi quando scilicet factum non est publicum modo consimili abiurabit.

Facta autem predicta abjuracione iudex auisabit eum ut supra quod non incidat relabendo in penam relapsorum.

Sit cautus notarius quod ponat in

actis quomodo talis abjuratio facta est per taliter per suspectum de heresi uehementer ad hoc ut si relaberetur sciretur qualiter puniretur: quia pena a relapsis debita. Quibus pactis feretur sententia seu penam in hunc modum.

Deus. N. eps talis ciuitatis:

in et frater si assistit. Inquisitor

heretice prauitatis in terra

talis domini districti subiectis a sancta

sede apostolica specialiter delegatus.

Attendentes quod tu talis de tali loco

et talis dyocesis talia et talia commissi

sti dicatur illa: ut ex processu merito

diligenter discussis legitime nobis

constat propter quod merito habemus te sus

spectum uehementer de tali heretica

prauitate. Et ut taliter suspectum te

fecimus abiurare de magno consilio

in iure peritorum iusticia suadete. Te

rum ut efficiaris cautior in futurum et

ne reddaris perliuio: ad similia pa

genda et ne crimina pmaneat impu

nitauit sis ceteris delinquentibus in

exemplum de multorum et magnorum in

iure consilio peritorum: ac etiam in facul

tate theologica magistrorum seu do

ctorum. In et super his habito matu

ro et digesto habentes per oculis solus

deum ac sancte fidei catholice et apostolice

et ueritate sacrosanctis euangeliis

positis coram nobis: ut de vultu dei

iudicium nostrum prodeat: et oculi nostri

videant equum esse sedentesque per tribu

nali more iudicis iudicantem te ta

le hic in nostra presentia personaliter

constitutum forma qua sequitur. con

dempnam seu penam penitentiamus

videlicet ne deinceps talia vel talia

facere vel dicere aut docere presumas

ponatur illa que conuincit commississe

propter quod fuit suspectus habitus de

predicta heresi uehementer et nonnulla

q̄ si cōmitteret incidere leuiter in relapsū: s̄ alia sibi imponatur put negocij varietas ex postulat̄ z requirit. **O**tpote q̄ nūq̄ sciēter habeat talia exercitia v̄ ne eos q̄s sciuerit obsurasse receperet z similia lata sunt hec sententia.

Atredendū aut̄ q̄ suspecti de heresi z nō dephensi siue sint suspecti vehemēter siue leuiter nō debēt p̄petuo incarcerari nec perpetuo immurari: q̄ hec ē pena illozū q̄ fuerit heretici z postea penituerūt. vt p̄t̄ in. c. excōicamus. ij. de here. z in. c. qm̄ de here. li. vj. s̄ p̄t̄ p̄pter illa q̄ cōmiserūt ex quibus habitū sunt suspecti ad certū t̄ps̄ carceri mācpari z postmodā put videbitur disp̄sari. iuxta. ca. vt cōmissi. de here. li. vj. **H**ec h̄mōi suspecti s̄nt crucibus p̄signādi: nā cruces s̄nt insignia heretici penitēt̄: suspecti at̄ nō fuerit heretici habitū q̄re nō s̄nt p̄signādi p̄t̄ t̄n̄ eis imponi q̄ stent cert̄ die b̄ solētibz inualuis taliū eccl̄iaz v̄ circa altaria dū missarū solētia celebrātur habētes in manibus cereū ardentē tantū p̄deris: v̄ q̄ vadā t̄ ad talē pegrinationē z s̄ilia p̄ur negocij q̄litas expedit z requirit

Questio. xxv. sup sextum modū sententiādi delatā violēter suspectā.

Extus modus

p̄cessus fidei terminādi est quādo delatus de heretica prauitate p̄cessus meriti diligēter discussis cū bono cōsillo in iure peritor̄ reperitur de heresi suspectus vehemēter. **E**t hoc ē quādo delat̄ ip̄e nō reperit̄ legitime dephensus p̄fessione p̄pria nec facti euidētia nec testū p̄ductione legitima: s̄

sunt indicta nō leuia solū vel vehemētia: sed fortissima z violētissima que ip̄m delatū reddunt i. erito suspectū de dicta heresi violēter: et p̄pter que talis debet vt suspectus violēter de dicta heresi iudicari. **E**t vt modus iste clarus intelligat̄ demus exempla tā de simplici heresi in fide q̄z de heresi malificariū. **N**am in simplici heresi casus contingeret quādo delatus ip̄e non reperitur legitime deprehensus cōfessione p̄pria z. vt supra. tamē p̄pter aliquid quod dixit vel egit vt pote citatus in nō causa fidei sustinuit excōmunicatōnē p̄ annū: vel plus talis faz est suspectus leuiter de heresi: quia hoc nō caret scrupulo heretice prauitatis: de penis. ca. grauē. **E**t status autē respōsurus de fide vbi nō comparat̄: sed renuit cōtumaciter cōparare p̄pter quod excōmunicatur tunc fit suspectus de heresi vehemēter: nā tūc leuis suspitio transit in vehemētē z si sustinet illā excōmunicatōnē p̄ annū animo pertinaci tunc fit suspectus de heresi violēter. **N**ā z tunc vehemēs suspitio transit in violentā cōtra quā nō admittit̄ defensio: imo ext̄ic talis est vt hereticus cōdemnandus. vt patet p̄ ca. cū contumacia. z notatur ibidē li. vj. **I**n heresi vero maleficariū exemplificat̄ sup violentā suspitōnē quando dixit̄ egit aliqua que a maleficiis pract̄cantur quando volunt aliq̄quē maleficare: z quia hoc cōmune est vt v̄bis cōminato: ijs aut factis per v̄sum vel tactū se h̄. eāt manifestare et tripl̄ci ex causa vt peccatū in iudicibus aggrauatur: z vt simplices eo facilius seducatur: z vt de

amplius offendat & maior sentendi
 in hoies sibi facultas relinqtur: vñ
 violēter malefica sit suspecta quan
 do post vba cōminatorā dicendo:
 faciā tibi q̄ in breui senties vel simi
 lia in snia & post vba effectus aliq̄s
 in ipso vel in alio fuit subsecur⁹: tūc
 em̄ nō leuis sit suspecta sicut q̄ pro
 pter familiaritatē habitā cū malcfi
 cis fuerūt suspecti aut qui procare
 ad amorē inordinatū aliquē voluif
 sent: vide supra de tribus suspitiōi
 bus leui vehementi & violēta. Nūc
 videndū est qualis practica sit cum
 talibus seruāda. Nam circa violen
 ter suspectuz in simplicī heresi hec
 practica seruat. Nam licet in re for
 tassis nō sit hereticus: vt pote quia
 nō habz errozē in mēte nec de illo p
 tīnaciā in voluntate: vt notat Ar
 ch. l. sup. c. alle. nihilomin⁹ est vt he
 reticus cōdemnādus: ppter pdictā
 suspitiōnē violentā cōtra quā non
 est pbatio admittēda: condemnāf
 aut heretica sic: qd si nolit reslīre
 & heresim absurdare & satisfacionez
 cō dignā exhibere tradit brachio se
 culari anisduersione debita puniē
 dus. iux. c. ad abolendā. §. pñti. Si
 aut velit & sentiat cū effectu adiu
 rat heresim & carceri ppetuo manci
 pat. iux. c. excoīcam⁹. ij. de here.
 Pari forma ille q̄ sic est suspectus
 de heresi violēter. Circa suspectuz
 aut violenter sup heresim malefica
 rū: licet idē modus eēt obseruādus:
 tñ mītorī modo pcedendo. Aduer
 tendum q̄ si stabit in negatiua asse
 res put facere solent q̄ nō ea intē
 sione vba illa protulerit: s̄ ex vehe
 mētī & mulieb⁹ passione: vñ & iudf
 ei nō videt ipam igni posse adiud
 care nō obstāte violenta suspitiōe:

tūc iudex ea in carceribus defenta
 inqrat & pclamare faciat si in simi
 libus dudum notata fuisset: & si sic
 vtrū publice sit de tali heresi diffā
 mata: ex q̄bus pcedere ad vltorio
 ra pōt taliter vt aū oīa q̄stionibus
 tormētis exponat: & si indicia appa
 ruerint sup tales heresim aut super
 maleficiū taciturnitatis: puta qz la
 chrymas nō effudit. immo & quasi
 insensibilis ad tormēta reperit: qz
 videlicz cito post tormēta oibus vi
 ribus restituit: tūc procedat p vari
 as cautelas supra positas vbi de si
 milib⁹ agit. Et in casu q̄ oīa defice
 rēt tunc aduertat q̄ si silia dudū p
 petrauit tūc oīno nō est dimittēda
 s̄ p annū ad min⁹ squalorib⁹ carce
 ris mācipanda & crucianda: sepissi
 me etiā examināda p̄cipue sacratio
 ribus dieb⁹. Si aut diffamata cū B
 licz tūc iudex p ea q̄ supra tacta sūt
 circa simplicē heresim ipam possit
 igni adiudicare: p̄cipue ppter mul
 tiplicatiōnē testiū: & qz sepius in si
 milibus vel in alijs maleficijs fuit
 notata: tñ quia cū pietate pcedere
 vult. Ideo indicet ei canonicā pur
 gationē: vt videlicz. xx. aut. xxx. cō
 purgatores habeat & pcedat prout
 in scōo modo sententiādi tactū est
 ita vīz indicādo sibi q̄ si in purga
 tiōe deserit: q̄ tūc tanq̄ rea igni ad
 iudicabit: & in hoc iudex procede
 re potest. In casu vō quo se purga
 ret: tūc ab iuratiōnē omnis heresis
 cū pena relapsoz ac perpetua peni
 tētia p modū q̄ sequit in snia formā
 da: faciat & modus disponēdi ad ab
 iuratiōnē talis est vt dictū est in q̄r
 to & quinto modis pcedentibus p
 cessum fidei terminand. Nota eti
 am q̄ in sequentibus modis omni

bus sententandi ubi iudices p via pietatis pcedere vellēt: tunc p modū tā tactū pcedere possent. Sed quia seculares iudices varijs suis vřřtur modis iuxta rigorē z nō sp iuxta equitatē pcedentes. Ideo ip sis infallibilis regular modus assignari nō potest sicut iudici ecclesiastico qui obürationē recipere pōt sub ppetua penitētia p modū q se q̄tur. Ego talis de tali loco tal' dō cesis in iudicio psonaliter p̄stitur corā vobis venerabilibus dñis epō talis ciuitatis iudicibus sacrosanctis euāgelijis positis corā me eissq̄ pprijs manibus per me corporaliter tact' iuro me credere corde z p̄fiteor ore illā sanctā fidē catholicā et apostolicā q̄ sacrosancta ro. ecclesia tenet p̄fiteatur credit p̄dicat atq̄ docet. Et cōsequenter abiuro oēm heresim z abnego z reuoco extollentē se aduersus sanctā romanā et aplicā ecclesiā cuiuscunq̄ secte fuerit vl' erroris. Itē iuro z p̄mitto talia z talia exprimātur illa que egi seu dixi p̄pter que z ex culpa mea habetis me suspectū de dicta heresi violenter: deinceps nunq̄ faciā vel dicā vel q̄ fiāt operā dabo. Itē iuro et p̄mitto q̄ omnē penitentia quā mihi intingere volueritis p̄ pdictis p̄ vřribus adimplebo: nec contrauentia in aliquo: sic me de^o adiuet z ista sacrosancta euāgelia. Q̄ si contra abiurata fecero in futurū qd̄ deus auertat extñc penis d̄ iure relapsis debitis nūc p̄ tunc obligo z astringo quaten^o illis fereor. Sit cautus notarius q̄ scribat in actis q̄ dicta abiuratio est facta p̄ vnū de heresi violenter suspectū: vt si pbaretur relapsus vt tūc talis indicare

tur talis z traderetur brachio seculari. Ego talis de tali loco tal' dō cesis in iudicio psonaliter constitutus corā vobis venerabilibus dñis M. epō talis ciuitatis iudicibus in terris talis dñi sacrosanctis euāgelijis positis coram me eissq̄ pprijs manibus per me corporaliter tact' iuro me credere corde z p̄fiteor ore illā sanctā fidē catholicā z apostolicā quā sacrosancta ro. eccle. tenet p̄fiteatur credit predicat atq̄ docet. Et cōsequenter abiuro abnegor reuoco oēm heresim extollentē se aduersus sc̄taz romanaz aplicā ecclesiā cuiuscunq̄ secte fuerit vel erroris. Itē iuro z p̄mitto z talia z talia exprimātur illa que egi seu dixi p̄pter que z ex culpa mea habetis me suspectū de dicta heresi violenter deinceps nunq̄ faciā vel doceā q̄ fiant operā dabo. Itē iuro z p̄mitto q̄ oēm penitentia quā mihi intingere voluerit p̄ pdictis p̄ vřribus adimplebo: nec contrauentia in aliquo sic me de^o adiuet: z ista sacrosancta euāgelia. Q̄ si contra abiurata vel iurata fecero in futurū dyabolo instigāte qd̄ deus auertat penis de iure relapsis debitis nūc p̄ tūc me obligor astringo q̄ten^o illis fereor cū legitime cōstitit me cōtra fecisse. Sit cautus notarius q̄ ascribat in actis q̄ dicta obüratio est facta per talem tanq̄ p̄ habitū suspectu de heresi violenter: vt si pbaret abiuratus relapsus iudicaret z vt talis traderet brachio seculari. Cibus sic act' obsoluat est q̄ a sententia excoicationis de qua est suspectus habit^o violenter q̄ incidit sicut in heresib^o supradictis. Vnde sicut hereticus

Pars Tercia

cū redijt abſurat eſt a ſententia ex
cōicatiois abſoluēdus: qz ois here
tic^o eſt excōicat^o iuxta. ca. excōica
mus. j. z. ij. de here. z etia iuxta. ca.
ad abolendā in prin. Sic talis de q
agil cū ſit vt heretic^o cōdemnādus
vt dictū eſt p^o poſtq^o abiurauerit
eſt ab excōicatiois ſnia abſoluēdus
Et abſolutione facta fereſ ſnia ſeu
penitētia p^o modū tenoris ſequētis

Ds. M. eps talis ciuitatis.

n et ſi adest iudex in terris ta
lis dñi. Attēdentes q tu ſa
lis de tali loco talis dyocceſis: fuiſti
nob delatus de talibusz talib^o fidē
ſctām tāgētib^o exprimat illa z q
nos pceſſim^o ad formādū nos ſup
his vt iuſticia ſuadebat et meritū
pceſſus diligēter examinat^o z omī
bus actis z actitatis in cauſa pſen
ti inuenim^o te taliaz talia cōmiſiſſe
explicētur illa. Ea ppter z nō imeri
to de tali hereſi explicēt illa te ſu
ſpectū violenter habētes fecimus
te: vt taliter ſuſpectū oēm hereſim
generaliter publice abiurare p^out
nobis mandāt canonice ſanctiōes.
Sane cū ſim eadez ce nonica inſti
tuta omīs talis ſit vt hereticus cō
demnādus: z tu ſanior conſilio in
berendo z ad gremiū ſancte mat^o
eccleſie redeſcēdo abſurauer^o vt pmit
titur oēm hereſicā p^ouitatē ppter
q^o abſoluim^o te a ſententia excō
municatiois qua vt obnoxius dei
eccleſie aſtrictus merito tenebaris
Si tam^o de corde vero z fide nō ſi
cta reuerſus es ad eccleſie vnitatē.
Iccirco inter penitentes deinceps
cōputaris a miſericōie ſinū ſacroſan
cta eccleſia te recipiens de pſer. l.
Alex qz indignū valde exiſtit offen
ſas diuinas impunitas cōnuenti

bus oculis ptransire z inſurtas ho
minū caſtigare cū grauius ſit diui
nam q^o humanā ledere maieſtatē z
ne tua crimina inceniuitz exiſtant
alijs delinquēdi: z vt efficiaris cau
tior in futurū ac mini^o pcliū^o red
daris in poſterū ad p^odicta ſeu ſimi
lia cōmittenda vt in futuro ſeculo
leuius patiaris. Nos eps et iudex
pſatus pſhabito. In z ſup his ſano
et maturo cōſilio pitorū ſedētes p
tribunali more iudiciū iudicantiū
habētes p^o oculis ſolūdeū z ſancte
fidei irrefragabilē veritatē ſacro
ſanctis euāgelijſ poſit^o corā nobis
vt de vultu dei iudiciū noſtrū p^ode
at z oculi noſtri videāt equitatē te
talē in noſtra pſentia pſonaliter cō
ſtiturū hac die et hora tibi in antea
aſſignat^o ſentēcialiter p^o modū qui
ſequit cōdemnamus ſeu potius pe
nitētiamus. In p^omis q^o ſtatim in
duaris ſup veſtes oēs quas deſeres
veſte liuida ad modū ſcapular^o mo
nachi ſine capucto facta añ z retro
habēte cruceſ de pāno croceo lōgi
tudinis palmarū triū z latitudinis
palmarū duoz quā veſtē deſerre ha
beas ſup oēs veſtes alias p^o triū tps
exprimat vnū annū vel duoz vel
plus vel miſus pur culpa exigerit
delinquētis: z nihilomin^o cū dicta
veſte z cru^o bus ſtes in porta talis
eccleſie tali z tanto tempore. ſc^oz in
quatuor feſtis p^oncipalibus v^oginis
glorioſe vel talibus z talibus feſt
iuitatibus in valuis talis et talis ec
cleſiarū teoz ad talē carcerē ad p^ope
tū vel ad tale tps ſentēcialiter cō
demnamus. Donātur illa que vide
būtur magis ad honore^o fidei expe
dire attēta culpe maioritate ſeu in
noſtate ſeu vorumacia deliquēt^o z

leuit: tunc sufficet q̄ abiuret nō generaliter nec simplr: s̄ singulariter here. n de q̄ habitus est suspectus ita q̄ si probat in aliā spēm heresis pena relapsis debita nō punit: sed in eadē ratōe abiuratiois. qz scz suspectus leuiter abstrauit pena relapsis debita non punit: licz durius q̄ si als nō abiurasset: vt omia hec patēt in. c. accusatus. in sn. de here. li. vi. Rōne asir purgatiōis canonice est dubiū an si post purgationez canonicā in eandē speciem heresis de qua se purgauit canonice. plabatur pena relapsis debita: hoc est ultimo supplicio feriat. Et videt q̄ sic p. c. excoīcamus. i. s̄. adiūctimus. ver. vel si post purgationē. z p. c. ad abolendā. s̄. illos quoqz. de here. in antiquis. Sit cautus notarius q̄ scribat in actis. an talis abiurauerit tanq̄ suspectus de heresi leuiter vel vehemēter: quia multū interest vt als frequenter dictum est. Quibus sic actis fere sentētia seu pnia p formam tenoris sequentis.

Os. N. epus talis ciuitatis n. aut iudex in terris ditiōi talis dñi subiectis. Diligentius attendētes: q̄ tu talis de tali loco z talis diocesis fuisti delatus nobis de tali heretica prauitate exprimat illa. Et nos volentes vt tenebamur iudicialit̄ informari an tu incidisses in predictā heresim cōdemnatā ad inquirendū: testes ad examinandū: teqz citandū et interrogandū in edip̄o iuramento: z ad alia faciendā que fienda erant per nos descendimus. z pcessimus vt decebat. Quibus pactis v̄sis z diligenter inspectis p̄ter z discussis p̄ctus meritis hmōi cause z omnibus

et singulis productis actis z actistis habitoqz in z super illis theologorum atqz in iure peritoz pluries maturo cōsilio ac digesto repimus te de p̄dicta heresi i tali loco seu talib⁹ locis apud bonos z graues publice diffamatū propter qd̄ vt nobis mandatū canonica instituta. In diximus tibi purgationē canonicā qua corā nobis h̄ publice te purgasti. z ipsi cōpurgatores p̄ter te purgarūt. Inuenim⁹ etiā te talia cōmississe exprimat illa p̄ter que z nō imerito suspectū te habuim⁹ vehemēter vt leuit̄ dicat si est istud vt illud. et hoc de p̄dicta heretica prauitate p̄ter q̄ fecim⁹ te vt taliter suspectū heresim abiurare dicat omnē heresim si abiurauit vt suspect⁹ vehemēter vel heresim supradictā si vt suspectus leuiter. Verū qz non possumus z debem⁹ talia q̄ pegisti nullaten⁹ tolerare s̄ cogimur ea vt tate iusticia suadēte ad hoc vt reddaris cautior: in futurū z vt crimina nō remaneant impunita z vt ceteri nō reddant p̄cliuiores ad similia cōmittēda. Et vt creatoris insurie nō equanimit̄ tolerent. Ea p̄ter tales p̄dictū purgatū z abiuratū h̄ in nostra p̄ntia p̄sonaliter cōstitutū in h̄ loco z hora tali tibi i antea assignatis. Nos ep̄s aut iudex p̄fati sedentes p̄ tribu tali more iudicū iudicātū sacrosanctū eu. gelij positis corā nob: vt de vultu dei iudicū n̄m p̄deat: z oculi n̄i videat equitates sentētiā seu penitētiā p̄ modū q̄ sequit̄. s. q̄ tenearis zc. Ponatur illa q̄ videbunt magis ad honore fidei esse z exterminationē heretice prauitatis. Et p̄tere q̄ certū d̄ ebis d̄n̄i. s̄. est ius habeat stare

ad portā talis vel talis ecclesie cui
 cereo tāti ponderis i manu dñi mis-
 sarum solētia celebrātur capite ol-
 scoopto ⁊ pedibus nudatis ⁊ offer-
 re ad altare cerei ante dictum. ⁊ q̄
 habeat sext̄ ferijs ieiunare. ⁊ q̄ cer-
 to tēpore locū illum nō audeat ex-
 ire. s̄ certis diebus ebdomade se ha-
 beat ep̄o vel iudici p̄ntare. ⁊ similia
 que insūgenda videbūtur s̄m cul-
 parum exigentiā ⁊ varietatē. q̄ nō
 p̄t dari regula vna generalis. lata
 fuit hec sentētia Quia lata exequa-
 tur poteritq̄ dispensari vel mitiga-
 ri vel commutari. s̄m q̄ negotium
 penitentis correctio ⁊ hūilitas hec
 requirūt. q̄ p̄tatem habet episcop⁹
 ⁊ iudex ⁊ hoc de iure. vt in. c. vt cō-
 missi. de here. li. vi.

**Questio. xxvij. sup. modum sen-
 tentiādi heresim confessam. sed pe-
 nitentem.**

Stans mod⁹

o p̄cessum fidel terminandi
 ⁊ sentētiādi finiendi ē quā
 do delat⁹ de heretica prauitate me-
 ritis p̄cessus diligētē discussis cū
 bono consilio in iure peritorū repe-
 ritur confessus heresim s̄ penitēs.
 ⁊ alias nō relapsus veraciter. Et h̄
 est quādo delatus ip̄e confitetur iu-
 dicialiter coram ep̄o ⁊ inq̄sitore me-
 dio iuramento fore verū q̄ ip̄e tan-
 to tēpore stetit ⁊ pseuerauerit in il-
 la seu alia de q̄ delatus est heretica
 prauitate. ⁊ illi credidit ⁊ adhesit. s̄
 postmodū ad infortationes ep̄i et
 aliorū vult resistere. ⁊ ad gremiū ec-
 clesie redire. Et illā ⁊ oēm aliā he-
 resim abiurare ⁊ satisfacere. put ip̄i
 voluerūt ordinare. ⁊ non rep̄itur q̄
 nunq̄m aliam heresim aliquā abtura

uerit. sed nūc abfurare p̄mptu ant
 mo est patus. Circa istum talis pra-
 ctica est seruanda. Talis enī esto q̄
 multis ant̄s steterit in heresi predi-
 cta. ac etiā alijs quibuscūq̄ illasq̄
 crediderit practicauerit multosq̄ i-
 duxerit in errores si tādem cū effe-
 ctu illas hereses consenserit abtura
 re ⁊ satisfactōem congruā ad arbi-
 trium ep̄i ⁊ iudicis ecclesiasticū eph̄
 bere nō est tradend⁹ brachio secu-
 lari vltimo supplicio feriendus. nec
 si est clericus degradandus. s̄ est ad
 misericordiam admittendus. iuxta ca. ad
 abolendā. s̄. p̄sentī. extra de hereti.
 ⁊ abinurata primitiua heretica pra-
 uitate est imp̄petuū carcerē retru-
 dendus. iuxta. c. excōicamus. ij.
 si quis ei absolutōnis beneficio im-
 partito ⁊ insūcto eidem q̄ talibus
 insūgi consueuit. iuxta ca. vt. s̄. si
 ctum. puiso tamē solerter ne simu-
 lata fictione redeat fraudulenter se-
 culare etiam brachiū impedire nō
 p̄t. Modus aut̄ abiurandi ē vt su-
 pra tactum est. t̄mō additur. vt co-
 ram poplō festiuo die in ecclesia cri-
 mina sua ore pp̄rio cōfiteat. ita vltz
 vt duz ab officiali interrogat. tu tot
 annis pseuerasti in tali heresi male-
 ficaz. ⁊ ille respondebit. ita. ⁊ post
 tu hec ⁊ hec fecisti vt cōfessus es. ⁊
 ille r̄ndebit ita. ⁊ sic cōsequēter. Et
 t̄sic post om̄ia abiurabit flexis genit-
 bus. Et quī suspecti de heresi nulla
 ten⁹ habeantur. Et q̄ iste qui est sic
 dephensus in heretica prauitate ē
 excōmunicat⁹. iuxta. c. excōmunicamus. j. ⁊ ij. de here. ⁊ p̄ abjuratōe
 redijt ad gremiū ecclesie. Ido ē et
 absolutōis beneficiū imp̄dendum
 supra. c. vt officij. in p̄nc. de here.
 li. vi. quare post p̄dictā abjuratōez

est absoluendus ut modum habet episcopi
absolendi a maiori excoicatione.
quod utitur apostolica auctoritate. et
statim ferat sententia per hunc modum

Nos talis episcopus talis ciuitatis
aut iudex in terris talis
domini ditionis subiectis. Attē-
dentes quod tu talis de tali loco talis
diocesis fuisti nobis fama publi-
ca referente ac fidedignorum insinua-
tione delatus de heretica prauitate.
Et quod illa infectus fueras multis
annis in magnam tue anime detrimētū
que delatio nostra precordia acrius
vulnerauit nos quibus incūbit ex
officio nobis tradito sciam fidem ca-
tholicam in cordibus hominum copla-
tare. ac prauitatem hereticam ab eorum
mentibus. eneruare volentes ut te-
nebamur et tenemur. In et sup his
certis informari et videre si clamor
qui ad aures nostras puenerat ve-
ritate aliqua fulciretur. Et si sic ve-
ritas se haberet. puideremus de sa-
lubri remedio oportuno descendimus
ad inquirendum testes exami-
nandum teque vocandum ac ut congrue-
tius potuimus in et sup contra te de
nūctatis te interrogandum medio iu-
ramēto et ad pagendum oia et singu-
la que per nos erant fidei iusticia exi-
gēte. ac ut nobis mandāt canonice
sanctiones. Sane cum vellem cau-
se tue hinc cognū sine dare et vi-
dere clare quod optum fuerat. an scilicet
ambulares in tenebris. vel in luce. et
an fore infectus heresis labe. nec
ne processus meritis acritatis solet
ne tam in sacra theologia facultate
quod in iure canonico et ciuili pitorum
coram nobis consilio ordinatum. con-
gregari scietes quod sum canonice in-
stituta iureque est iudicium quod pluri-

more sententis firmat. et habito in
et sup omnibus et singulis actis et acti-
tatis in causa pnti sano maturo ac di-
gesto consilio peritoy pdictoy vifif-
que ac diligenter inspectis. processus
meritis oibusque et singulis in eo co-
tētis libratīs inuenimus te ppria
cōfessione in iudicio recepto per nos
medio iuramēto in multiplici pra-
uitate maleficarū dephensum expri-
matur articuli. Verum cum miseris
coris et miseratoribus nonnullos per-
labi punitat aliquam in hereses et er-
rores non solum ut virtū catholicis lē-
terati in sacris eloquijs exercetur
Verum etiam ut fide lapsi humilio-
res deinceps fiat. ac in penitentie
opibus excitetur discussus processus
meritis diligenter discussis reperi-
mus quod tu ad informatōem nostram
frequēte nostregue et alioy proborum
adherēdo consilio sanctorum ad gremi-
um sancte matris ecclesie et ad eius-
dem vnitatem salubriter euolasti pre-
dictos errores et hereses detestan-
do. ac fidei sancte catholice agno-
scens irrefragabilem veritatem tuis in-
ternis visceribus infligēdo ppter quod
illius vestigijs inherētes quod nemine
vult pite te admittim ad adiurato-
riam et abiurationem publicam cautōem
faciēdo te in pntiay pfatas hereses
et alia oem heresim publicam abiura-
re. quod ppleto absoluimus te a nra ex-
coicationis maiore quam lapsu in heresim
exististi inmodat. et te recōciliādo
scē mri ecclesie restituim ecclesiasti-
cis sacris. dum tū de corde vo et fide
non ficta redierit ad ecclesie vnitatem. p-
ut te fecisse credim. et spem Sane
cū indignū valde existat dnoy tpa-
liū iustias vlcisci. deusq celoꝝ crea-
torū omnium iustias equimit tolerare.

est multo grauius sit eterna quam temporalis ledere in aeternitate et ut ipse peccatorum miserator tui miseretur sicut ceteris in exemplum. Et ut criminata non remaneant impunita et ut efficiaris cautior in futurum et ut non reddaris procliuor sed difficilior ad predicta et que cumque alia illicita committenda. Nos episcopus et iudex seu iudices in causa fidei antefati sedentes per tribunali more ut supra. In duabus veste liuidarum. Item te inualiter condemnamus ad perpetuum carcerem et ibi semper pane doloris et aqua angustie crucieris retinetes nobis ex certa scia et expressis quatenus possimus libere dicere iniam seu penitentiam mitigare aggravare commutare tollere totaliter vel in parte si et quantum et put nobis et toties quatenus videbitur faciendum lata sunt hec sententiarum. Quia lecta iudex assumet per puncta et dicat sententiarum hec vel similia in effectu filii inia vel penia tua stat in hoc quod si portes toto tempore tue cruce quod sis in scala cum eis in porta tallium ecclesiarum et quod sis in carcere perpetuo ad panem et aquam si filii ne sit tibi graue quod certifico te quod si patienter tollereres misericordiam apud nos inuenies non dubites nec desperes sed firmiter speres. quibus dictis inia executioni debite demandet et statim vestis predicta sibi induat et in scala in alio ponat ut ab egressibus eminent videat contra ordinibus eius ministris curie seculari. Hora autem pradij ducatur a ministris ad carcerem post fiant alia per ponit in inia. Dum autem ipse induit et ad portam ecclesie deducitur Iudex ecclesiasticus non se amplius intromittat si curia secularis contentatur bene quidem. si non agat ad libitum.

Questio .xxviiij. super modum sententiarum heresim confessam sed re lapsam licet penitentem.

Unus modus

processum fidei terminandi et sententiandi est qui delatorum per heretica prauitate processus meritis diligenter discussis cum bono consilio reperit confessus heresim et penitens sed relapsus realiter. Et hoc est quando delator ipse confitetur iudicialiter coram episcopo aut iudicibus alias se omnem heresim abiurasse. et ita legitime reperit. Et quod post creditum talis heresi seu errori. Vel quod specialiter heresim adiurauit scilicet maleficarum et post rediit in eandem sed post adherens consilio saniori penitet credit catholice et reuertit ad ecclesiam unitatem talis enim non sunt si humiliter perar denegande penite et eucharistie sacra sed contrarius peniteat nihilominus ut relapsus est tradendus brachio seculari ultimo supplicio ferendus. Hoc autem intelligitur ubi reperitur quod abiurauerit tanquam deprehensus in heresim seu tanquam suspectus de heresi vehementer non autem leuiter tamen. Circa autem istum talis practica est seruanda. Nam conclusio in consilio peritorum maturo pariter et digesto et si oportuerit replicato quod predictus delatus de iure est relapsus. Episcopus aut iudex mittet ad dictum relapsus delatum in carcere inclusum duos vel tres probos viros et disertum religiosos seu clericos fidei zelatores eadem relapsus non suspectos nec ignotos sed familiares et quos. et isti intra bunt ad eum captata hora coopererent et loquentur sibi de preceptu mundum

serijs vite p̄ntis et gaudijs ac gl̄ia parad. et demū his p̄missis indīcabunt sibi ex parte ep̄scopi seu iudicis q̄ nō potest euadere mortem temporalē et ideo q̄ curet de salute anime sue ac disponat de peccatorū suorū cōfessione et sacramēti eucharistie p̄ceptione et isti frequētābūt eum inducētes illum ad penitētiā ac etiam ad patientiā. Cōfirmātes eum p̄ v̄ribus in catholica veritate taliter vt ip̄m diligēter faciāt cōfiteri ac cōferri eidem petēti humiliter eucharistie sac̄m. Nam hmōt sac̄a nō sunt talibus denegāda. iuxta. c. sup. eo. de here. li. vi. Quibus si cra mētis receptis eo q̄ bñ disposito ad salutē iudicio p̄dictorū post duos vel tres dies. In quibus p̄ p̄dictos infide catholica cōfirmetur et ad patientiā inducat. Ep̄us seu iudex loco eius mādabūt balino loci seu p̄tati curie secularis q̄tenus tali die et hora. si nō festiua sit cuz sua familia in tali platea seu loco extra ecclesiā tamē ad recipiendū de foro suo quēdā relapsū quē ip̄i ep̄s et iudex tradēt ei. Et nihilomin⁹ q̄ die p̄fixa de mane seu p̄cedēte faciat publice p̄conizari p̄ ciuitatē seu locū in locis illis seu vicis in quibus p̄conizatiōes alie cōiter solēt fieri. Et tali die et hora in tali loco p̄dicatoz p̄ fide sermonē faciet et ep̄us et alij iudices p̄demnabūt quēdam relapsū in hereticā p̄auitatē tradendo eu brachio seculari. Cōsiderandū autē hic est q̄ iste q̄ sic relapsus est si scribit in sacris ordinibus constitutus vel alias sacerdos vel cuiuscūq̄ ordinis seu religiois obubratiōe secularis prius anteq̄ tradatur est totius ecclesiastici or-

dinis prerogatiua nudādus. et sic omni officio ecclesiastico expoliatus relinquat seculari arbitrio potestatis animaduērsatōe debita puniendus. vt in. ca. ad abolendū. s. presentī. de here. Quādo igitur talis est a suis ordinibus degradādus et seculari curie relinquēdus. Ep̄scopus cōuocet platos et viros religiofos sue dyocesis. quia licet non olim nunc tamen solus ep̄scopus cum platis et alijs viris religiosis et peritis sue dyocesis potest in sacris ordinibus p̄stitutū degradare cum est relinquēdus brachio seculari vel p̄petuo immurandus p̄ heretica p̄auitate. Iuxta. c. qm̄ de here. li. vi. Adueniēte autē die p̄fixa degradando relapso ac tradendo si fuerit in sacris ordinibus p̄stitutus in brachio seculari aut relinquēdo si fuerit laicus ad audiēdū diffinitiuā sententiā in aliqua platea seu loco extra ecclesiā p̄plo cōgregato et sacro sermone p̄ inquistorem ac ip̄i relapso inibi i alto loco cōstituto et p̄sentī curia seculari si degradādus ip̄e relapsus fuerit. Ep̄us in pontificalibus indutus et platis sue dyocesis eidem assistentibus ipsum degradādum corā eo existentē et indutum ac dispositum ac si deberet in suo ordie in sinistra a suo ordine degradabit a superiorī ordine incipiēd. et sic gradatim vsq̄ ad infimū et sic conferēdo ordinem verbis v̄tutur ep̄scopus ad b̄ per ecclesiā ordinatis ita degradādo in qualibet depositione casule et stole et sic de alijs poterit v̄t aliquid verbis cōtrarijs p̄mits. Quāquidē degradatiōe facta vbi siēda sit per modū fm̄ quē de iure seu

cōsuetudinīs est fienda. Officialis mādabit notario seu religioso vel clerico quaten⁹ legat sententiā q̄ sententiā siue relapsus laicus siue clericus est degradat⁹ feretur per modum tenoris sequētis.

Ds. In miseratione diuina
n eps talis ciuitatis et iudey
 in terris talis dñi, ditioni
 sibiectis. Attēdētes legitime infor-
 mat⁹ q̄ tu talis de tali loco et talis
 dyocesis fuisti coram nobis si ita
 fuerit seu p̄tra talibus epo et iudici-
 bus delatus de tali heretica prau-
 tate seu talib⁹ explicētur. In quib⁹
 heresib⁹ vt legitime fuit cōp-
 tum fuisti a p̄fessione p̄p̄ta dephē-
 sus. ac etiam testib⁹ cōuict⁹. et q̄ in
 illis p̄streras tāto tēpore aō in du-
 rato dicat prout fuit. h̄ post adhe-
 rens p̄silio sanctorū illas hereses in
 tali loco publice abiurasti i forma
 ecclesie p̄suetā abnegasti et reuoca-
 sti. propter que p̄dicti eps et inq̄-
 sitor credētes te veraciter p̄uersuz
 ad gremiū ecclesie sc̄e dei te ab ex-
 cōicationis snia qua astrict⁹ tene-
 baris absoluētes si tamē de corde
 vero et fide nō ficta reuersus esses
 ad sc̄e ecclesie vnitatē. inuixerunt
 tibi penitentiā salutarē verū post
 oīa supradicta et tot ānoꝝ curricul-
 sam elapsis nūc nouit⁹ et itēz dela-
 tus nob̄ extitisti. q̄ iterū iudiceras
 in tales hereses abiuratas explicē-
 tur. nosq̄ licet displicēter de te ta-
 lia audissem⁹. tamē iusticia nos co-
 gēte descēdim⁹ ad inquirēdum te-
 stes examinādum teq̄ vocandū
 et interrogā dū medio iuramēto
 nec nō ad oīa et singula faciēda q̄
 per nos fiēda erāt p̄m canōnica in-
 stituta. Sane cum Allen⁹ p̄sirez

cām sine debito terminare solēne
 p̄siliū tam in theologica facultate
 q̄ in iurē canonico ac ciuili per-
 ritoꝝ iussimus p̄gregari. et habito
 p̄dictoꝝ p̄silio maturo pariter et di-
 gestio i et sup oib⁹ et singulis actis
 et actitat⁹ ac vssis diligēter discus-
 sis p̄cessus merit⁹ et om̄ib⁹ equa-
 lance librat⁹ prout fieri exiēbat
 reperim⁹ legitime tam p̄ testes q̄
 p̄ p̄p̄ria tuā p̄fessionem iudiciali-
 ter receptam q̄ tu reincidisti in he-
 reses abiuratas. Nam reperim⁹ q̄
 talia et talia dixisti v̄ fecisti. Expli-
 cētur oīa. Propter q̄ et merito de
 p̄dictoꝝ p̄silio te habuim⁹ et habe-
 mus p̄ relapso. Iuxta canōnica i-
 stituta q̄ dolēter referim⁹ et referē-
 do dolem⁹. S̄z quā ad informatio-
 nē nostrā et probōꝝ viroꝝ catholi-
 coꝝ diuina grā inspirante itēz es
 reuersus ad gremiū eccl̄ie et ad
 eiusdem fidei veritatē p̄dictos er-
 rores et hereses detestādo et credē-
 do catholicā fidemq̄ catholicā p̄-
 testādo admissim⁹ te ad recipiē-
 dum p̄nie et eucharistie petita per
 te hūiliter eccl̄iastica sacramenta.
 Verū cū eccl̄ia dei in te et circa te
 vltra nō habeat qd̄ faciat cū ita in-
 sericorditer se habuerit erga te vt
 p̄dixim⁹. et tu illa abusus fueris in
 abiuratas hereses incidēdo. Ea p̄-
 p̄ter nos episcop⁹ et iudices ante-
 facti sedentes p̄ tribunali more iu-
 dicū iudicātū sacrosctis euāgelij
 posit⁹ coram nob. vt de vultu t̄
 iudicū n̄m p̄deat et oculi n̄i v̄-
 deant equitatē h̄ntē. p̄ oculis solū
 deū et sancte fidei irrefragabilē ve-
 ritatem. ac extirpatōem heretice
 prauitatis te talem hoc loco v̄se et
 hora tibi a iudicandā diffinit⁹.

R i

uam sententiam in antea assignatis
sententialem iudicam⁹ te esse vera
citer relapsum in heretica prauita
tem. lz penitentem. Et vt veraciter
relapsum in eandē de foro nro ec
clesiastico te proijcū⁹ z relinquit
mus brachio seculari tradit⁹. roga
mus tamē z efficaciter dictā curiā
secularē. quaten⁹ circa te citra san
gulnis effusione z mortis pericu
lum suā sententiam moderet. Et sic
eps z sui assessores recedētes. cu
ria secularis suū officium exequet.

Attendendū est. Quis eps z inq
sitor debent esse sumope diligen
tes. z per se z p alios facere vt rela
psus peniteat. z ad fidem catholi
cam pueratur. tñ postq̄ penitue
rit z conclusum fuerit in psillo. q̄ lz
peniteat. nihilomin⁹ veraciter est
relapsus z vt talis tradend⁹ ē bra
chio seculari ipsi personaliter. q̄ ta
li snia debet plecti eidem nō indi
cent. q̄ facies iudicis terret eadem
mandū. Et verba sua magis indu
cūt plectēdum ad impententia q̄
ad patientia. Et tdo. nec extūc nec
ante sniam nec post euz sibi faciāt
pntari. vt nō moueat ansio ptra eoz
q̄ in casu tali mortis diligent⁹ est
cauendū. s̄ vt est dictum mittāt ad
eum aliquos viros probos prefer
tūm religiosos seu clericos. ei non
ingratos s̄ gratos qui futurā sen
tentia atq̄ mortē infligēdam indi
cant eū ad fidē pfirmēt. ad passam
p̄hortent. z post sniam eū associ
ent. psolent cum eo exortēt. z ab eo
nō discedāt donec spm reddiderit
creatori. Sin. igit̄ cauti z auisati.
ne qd agent seu dicāt ppter qd re
lapsus mortē p̄mittat. z ipsi effi
ciātur irregulare. vñ debebāt

meritū deponere deferat secū pe
nam pariter atq̄ culpā. Cōsiderā
dum est etiā. q̄ talis snie tradendū
aliquē curie seculari nō p̄suerūt
fieri die festiua vel solēnt. nec etiā
in ecclesia. s̄ extra i aliqua platea.
q̄ snia est que ducit ad mortē. z ho
nest⁹ est q̄ feratur in die feriali. z
extra ecclesiā. cuz dies festiua z ec
clesia dño sint dedicata.

Questio. xxx. sup moduz sentē
tandi heresim p̄fessam. s̄ impent
tentem z tñ relapsum.

Ecim⁹ mod⁹

o p̄cessum fidei terminādū
z sentēntiā est. qñ dela
tus de heretica prauitate p̄cessus
meritis diligenter discussis cū bo
no psillo peritoy in iure reperitur
p̄fessus heresim z impentēs. non
tamē relapsus. Sz qz rarissime in
uenitur talis casus. lz interdū no
bis inq̄sitorib⁹ p̄tulerit. tamē eps
z iudices cū tali nō debent festina
re. s̄ bene custoditaz z p̄peditā ad
p̄uersionē inducere. etiā p̄ plures
menses p̄ponendo. q̄ in corpore z
ania sic impentēs damnabit. Quis
si tādē nec prosperis nec aduer
sis nec minis nec blandicijs pote
rit emolliri vt resiliat ab errorib⁹
suis. z fuerit f̄ dicto p̄gruo tpe ex
pectat⁹. Ep̄s z iudices disponēt se
ad tradēdū euz seu relinq̄ndū bra
chio seculari. z mādabūt p̄ cedulā
nūcio seu baliuo seu ptātī curie se
culari. quaten⁹ tali die nō festiua
z tali hora sit in tali loco. extra ec
clesiam. tamē cuz sua familia z ipsi
tradent sibi quendā hereticū im
pententē. z nihilomin⁹ q̄ ex par
te eo p̄ficiat publice p̄conisari in

illis vicis seu locis in quibus alie p-
continationes sunt fieri consuete q-
die et hora ac loco predictis. Predi-
cator faciet sermonem p fide ac tra-
det hereticum quendam brachio secu-
lari. et sic quod omnes veniant et intersunt
habebunt indulgentiam suam. Quibus
expletis tradet curie seculari
p modum tenoris sequentis sepius tamen
ammonendo p prius ut resiliat et pe-
niteat. q si omnino noluerit fert sen-
tentia.

Os. Misericordie diuina
n eps talis ciuitatis. et iudex
in terris talis dñi. Attēden-
tes q tu talis de tali loco talis dyo-
cesis fuisti nobis delator fama pub-
lica deferente ac fide dignorum insi-
nuatioe de heretica prauitate. Ex-
plicent hereses et q in illis heresi-
bus et factis psteras multis annis
in tue aie detrimentum. Nosq quibus ex
officio incubebat prauitate hereti-
cam extirpare. Volentes ut teneba-
mur in et sup his certi informari ut
dere an ambulares in tenebris vel
in luce diligenter. In quibus de p-
dictis teq citantes ac efficaciter in-
terrogantes respim te p dicta isectum
heretica prauitate. Sane cum p cun-
ctis nre metris desiderabilibus insi-
diat cordi nro fides scras catholica
in ppro p cordijs conlantare era-
dicata heretica prauitate mos di-
uersos varios et congruos tam p nos
q p alios adhibuim quatenus resili-
res ab heresibus et erroribus antedi-
ctis in quibus steteras atq stabas. put
et nunc stas contumaciter ac prinaciter
aio indurato. Verum cum humani generis
inimico tuis p cordijs assistentesq i-
dictis erroribus voluerit et iruoluerit
nolueris neq velis sepe dicitur he-

resistit resistere plus eligens mortem
aie incurrit gehenaliter corpore tempore
quantefatas hereses abiurare ac ad
gremium ecclesie aduolare et aiaz lucrif
facere in reprobum sensum dat. Ea
ppf cum sis ab ecclesia scra dei excoti-
catis vinculo innodat et merito
et numero a grege dñico sepat ac
participatioe bonorum ecclesie prauus et
ecclesia circa te non habeat ultra quod fact
at cum ad te uertendum fecerit iuxta pos-
se. Nos eps et iudices in causa fidei se-
pe facti sedentes p tribunali more iu-
dicum iudicantium sacrosanctis euā-
gelijis positus coram nobis. ut de vul-
tu dei iudicium nostrum pdeat et ocu-
li nostri videant equitate habentesq
oculis solum deum et sancte fidei verita-
tem ac extirpationem heretice prauita-
tis hac die horaz loco tibi in antea
assignatis ad audiendam sententiam dis-
finitiuam p demnam ac sententialem
iudicam te esse veraciter hereticum
impenitentem et veraciter tale tra-
dendum et relinquendum brachio secu-
lari et sic ut hereticus impenitentem p
hanc nram sniam de foro nro ecclesia-
stico te p iudicem et tradim seu relin-
quim brachio seculari ac partem. Lu-
rie seculari dicta curia seculari effi-
caciter deprecantes quatenus circa te circa
sanguis effusio et mortis piculum suam
sniam moderet lata fuit hec snia.

Questio xxx. super heresim con-
fessam et relapsam et impenitentem.

Ad decimum mo-

duo processus fidei immandi
et finitendi est omni dicitur hereti-
ca prauitate processus meritis diligenter
discussis cum bono consilio i iure prior
repperit processus hereticum ac impenitentem et
relapsus. Et si quis delator ore p-

confitef iudicialiter talia z talia se credere z practicasse circa istum e practandū vt supra seraf inia coram episcopo z iudicibus q̄ tamē sunt hereticalia manifeste p̄ formā tenoris sequentis.

Ds. Misericordione diuina
N eps talis ciuitat' aut iudex
 In terris talis dñi. Attēdē-
 tes q̄ tu talis de tali loco talis dyo-
 cesis fuisti nob seu talib' predeces-
 sorib' nostris delatus de heretica
 prauitate explicitē. In quib' vel
 legitime est opertū fuisti confessio-
 ne p̄p̄ia iudicialiter ac fidedignis
 testib' dephensus z q̄ in illis per-
 stiteras tanto tpe anto indurato di-
 catur put fuit sed q̄ post sano cōsi-
 lio inherēdo illas hereses publice
 abturalisti in tali loco in forma eccle-
 sie p̄ueta p̄pter q̄ p̄dicti eps z iu-
 dex credentes te veraciter resiliisse
 ab errorib' antelatis et ad gremiū
 ecclesie credēdo catholice aduolare
 se tibi absolutiōis beneficium impar-
 trunt absoluētes te ab excōmuni-
 cationis sententiā q̄ astrict' in an-
 tea tenebar' si tamē de corde vero
 z fide non ficta cōuersus extiteris
 ad sancte ecclesie vnitatē tibi salu-
 tarem p̄niam iniungētes ad misericor-
 diam recepisti. qz ecclesia san-
 cta dei nō claudit gremiū reuertenti.
 Verum post oia antedicta fuisti
 nobis delat' q̄ displicētē accepti-
 in' q̄ iterū incidit' in dānatas he-
 reses per te publice in antea ablu-
 ratas p̄libatā i tue aie detrimentuz
 Explicitē. Hosq̄ quāq̄ displicen-
 tia lautari q̄ de te talia audissemus
 nihilomin' iusticia nos cogēte de-
 scēdim' ad iq̄rēdū t. Res examinā-
 dū reos vocādū. Verro adū vt de-

cebat medio iuramento ad faciēdū
 oiaz singula q̄ p̄ nos fida erāt fm
 canonica iusticia Sane cū vellem'
 presentē causam sine debito termi-
 nare solēne tā p̄troz in theologia
 facultate q̄ in iure canonico z ciuili
 p̄silū fecim' p̄gregari. Et habito
 cū p̄dictis in z sup omib' z singul'
 in p̄senti cā p̄ductis deduct' acris
 z acriter p̄silio maturo pit ac dige-
 sto ac etiā replicato visisq̄ ac dil-
 gent' discussis p̄cessus meritis hui'
 cause ac oib' put ius z iusticia sua
 debant cōpim' legitime tā p̄ testes
 dignos fide q̄ p̄ tuā p̄fessioz p̄p̄ia
 pluries p̄ nos receptā te incidisse ac
 recidisse in hereses abturalatas. Nā
 repim' q̄ talia z tlia dixisti vt egisti
 Explicitē oia p̄p̄ q̄ z merito de p̄-
 dictoz p̄silio te habem' tuis exi-
 gib' excessib' pro relapso fm cano-
 nicas sanctiones q̄ dolēter referi-
 m' z referēdo volem' nouit ille q̄
 nihil ignorat cordiū intima oim in
 tuel' z cū coris n̄is p̄cordijs cupe-
 rem' put adhuc cupim' te reduce-
 re ad scē eccleie vnitatē ac enume-
 rare a tuis viscerib' p̄fata hereticā
 prauitatē. vt sic saluares aiam tuā
 ac mortē euaderes corpis z aie ge-
 hēnalē conat' n̄os exercitū ad
 te salubriter p̄uertendū modos cō-
 gruos varios adhibētes s̄ tu in re-
 p̄bū sensū dat' maligno spū duct'
 parit' z sedut' p̄. egisti torq̄rē di-
 ris ac p̄petuis cruciatib' in isernū
 z hic p̄alib' ignib' corporaliter p̄sū-
 marī quāz adherēdo p̄silio sanctorū
 ab errorib' dānabilib' ac pestiferis
 resiliire z ad gremiū z ad misericor-
 diam scē m̄ris ecclesie aduolare. Ea p̄p̄
 cū ecclesia dei ultra nō b̄eat erga te
 q̄d facit' tū ad te p̄uertēdū totum

exercuit posse suum. Nos eps & iudices i hac fidei ca memorati sedentes p tribunal more iudicu iudicantiu sacrosanctis euagelijs positis cora nobis vt de vultu dei iudicij nostrum prodeat & oculi nostri videant equitate habetesq; pre oculis solum deu & honore sancte fidei orthodoxe. Hac die hora & loco ad audienda sniam diffinitiu tibi in antea assignatis te talem in nra p-sentia constitutum sententialiter pdem namus & pdemnado iudicam^o esse veraciter impenitentem hereticu et relapsum & vt talem realiter tradendum seu relinquendum brachio seculari & sic vt veru hereticu impenitentem pariter et relapsum p hanc nostram sententia diffinitiu de foro nostro nostro ecclesiastico te piciamus & tradim^o seu relinquit^o brachio seculari ac potestati curie secularis deprecates efficaciter seculari curia antelata quaten^o citra sanguinis effusione & mortis periculum erga te suam sententiaz morderet. Iara fuit hec sententia.

Questio xxxi. super conuictum et deprehensum omnia tamen negantem.

Prodecimus

modus pcessum fidei terminandiz intendi est qn delatus de heretica prauitate processus meritis diligenter discussis cum bono consilio in iure peritoy repitur in heresim dephesus facti euidentia vel testium productione legitima no tamē cōfessione ppria & hoc est qn ipse delat^o couincit legitime de aliq heretica prauitate v^l facti euidentia v^l p^o q^o heresim

publce practicauit vel p testes legitimos q^o q^o excipe delatus legitime no potuit tñ ipse sic & de prehesus pstitit firmiter in negatiua & cōfiteat pstanter iuxta notata p hostien. in sum. tit. de here. s. qualiter q^o in heresim dephēdat. & patuit supra. quest. xxxiiij. Circa istuz talis practica ē seruada. Talis duro carcere ē tenēdus in cōpedibus & cathena frequenter ab officialibus punctionim & diuisim p se ac p alios & efficacit admonēdus q^o eis detegat v^litatē indiccendo ei q^o sic faciat & p^oteat errorem suū q^o ad misericordiam admittet abiurādo pmitus illā hereticā prauitatē. Si aut noluerit steterit in negatiua q^o ad finē relinquet brachio seculari & morte non poterit euadere tpalem. Et si diutius infamat^o & expectatus steterit in negatiua eps & officiales modo punctionim mō diuisim nūc p se nūc per alios pbos viros trahūt ad se mō vnū testē mō aliū informando eū vt attēdat qd deposuit. Et si dixit verū vel nō. q^o nō se ipm dānat eternaliter & aliū tpaliter. & q^o vereatur saltem eis secreta dicere ne ille delatus mortaf iniuste et verba talia studeat ei dicere vt clare videat si deposuerunt veritate nec ne. Et si testes sicut informati steterint in affirmatiua & delatus in negatiua nec ad hoc statim velint eps & officiales negociū p sniam determinare & tradēdo taliter dephesum brachio seculari s^l diutius est teneant nūc inducēdo dephensum ad affirmatiua nūc testes diuisim tñ ad extirpandū bñ p^o in sua. Et singulariter attēdat officiales ad illum testē q^o p^o certint meli^o disc

fitū ad bonū z qui videat melioris
conscientie . Et circa illum instent
diutius si res ita se habuit vt depo-
suit necne eius p̄sentiam oneran-
do z si viderint testem aliquem va-
cillare vel alias habeat indicia cō-
tra eum p̄pter que suspectus q̄ fal-
sitate dixerit merito habeat de bo-
no consilio peritoꝝ arrestent eum
z p̄cedat vt iusticia suadebit. Cōp-
tum nāq̄ est frequēter z frequētius
q̄ sic dephensus testib⁹ fidedignis
postq̄ in negatiua diu persistit ad
cor redūctus p̄fertim veraciter in-
formatus q̄ non tradet brachio se-
culari sed ad miscōiam admittitur
Nam detegit prauitatē z veritatem
quā iam diutius negauit tunc libe-
re confitetur z frequēter repertum
est q̄ testes malicia agitati ac ini-
micitia superati se adinulcem colli-
garunt ad imponēdum insoni he-
reticam prauitatē. Postq̄ ad infor-
mationē frequentē ep̄i z officiales
remozsi cōscientie fatigati ac diui-
nitus ispirati reuocāt quā dixerūt
z fatent maliciose se illi imposuisse
tantā labem p̄pter quod talis z tali-
ter deprehēsus nō est q̄ sniam festi-
uandus sed diutius quia p̄ vnū an-
num z plures expectandus anteq̄
sic tradat curie seculari. Quo expe-
ctato tpe cōpetenti z adhibita dili-
gentia condecēti si sic delatus legi-
time deprehēsus recognouerit cul-
pam suam ac p̄fessus fuerit iudicia
in se suffe illa q̄ tū tpe p̄fata he-
retica prauitate ac illā ac oēm here-
sim p̄ferit obliuare z satisfacere
ad arbitriū ep̄i z inq̄sitoris p̄gruū
exhiberetang. in heresim dephē-
sus z p̄p̄t. p̄fessus z testiu legit-
ma productio. e. c. hereticus pe-

nitens absuret oēm heresim publi-
ce p̄ formā. De qua agitur Q̄ ctavo
modo supra posito processum fides
terminandi. vbi de talibus agitur
Si vero sic p̄fessus q̄ incidit sic in
heresim sed stat in illa animo perti-
naci vt impentēs relinquetur bra-
chio seculari et agatur circa illum
per modum quo supra agitur in de-
cimo modo processum fides termi-
nandi. vbi d̄ talibus agitur. Si au-
tem ipse deprehēsus steterit p̄stan-
ter in negatiua sed ipsi testes resi-
luerit a sua affirmatiua suū testimo-
nium reuocando ad culpam suā re-
cognoscendo quia insoni tantā la-
bē imposuerunt rancore z odio agi-
tati prece seu p̄cio deducti ipse de-
lato vt immune a iudicio relaxato
punitent ipsi vt falsi testes accusan-
tes seu deferētes vt notat paul⁹ sup
.c. multoz. z ver. illos in p̄n. de he-
re. in cle. z refert snia seu p̄nia q̄ eos
ad arbitriū ep̄i z iudicū. oīno tñ ad
perpetuos carceres tales falsos te-
stes p̄dēnādo z in pane z in aq̄ ad
vites vite penitētiādo, ponēdo etiā
post ad scalas añ portas ecclesie ta-
les z. hñt tñ p̄tatem ep̄i mīttigare
aut etiā aggravare post annū z tpa
p̄ formā tenozis sequentis.

¶ Aut taliter dephensus q̄
s annū vel plus v̄ alio maio-
ri congruo tpe expectatus
p̄stiterit i negatiua p̄tinue z testes
legitimi in affirmatiua disponant
se ep̄s z iudices ad relinquēdū eū-
dem brachio seculari mīttēdo eidē
aliquos probos viros fidei zalato-
res. z p̄fertim religiofos eidē nō
ingratos sed familiares z gratos q̄
sibi iudicent q̄ mortem non potest
temp̄ zalem dūz sic stat in

negatiua. si tradetur tali die ut hereticus impenitens potestati curie secularis. Et nihilominus episcopus et officialis mittat balsamum seu potestati curie secularis. quatenus tali die et hora et in tali loco extra ecclesiam tamen veniat cum familia sua ad recipiendum quendam hereticum impenitentem quem tradent ei. Et etiam quod faciet publice pronuntiare in locis illis in quibus preconisationes alie fieri consueverunt. quod officii sint tali die et hora in tali loco ad audiendum sermonem quem predicator faciet de fide. et tradent episcopus et officiales quendam hereticum pertinacem brachio seculari. Aduentente autem die predicta ad feriendum sniam assignatas erunt episcopus et officiales in loco predicto ipso tradendo ibidem existentem alio clero et populo congregato ut eminetur ab omnibus videatur. ac presente potestate curie secularis stado ipso tradendo. Quibus lectis feretur sententia per hunc modum.

Os miseratioe diuina episcopus scopus talis ciuitatis aut iudex in terris talis dicit. **A**ttendentes quod tu talis de tali loco talis dyocesis fuisti nobis delator de tali heretica prauitate. Exprimantur. Et vellemus certiorari an ea que de te et pro te nobis dicta fuerant. veritate aliqua fulcirentur. et an tu ambulares in tenebris. aut in luce. descendimus ad nos informandi testes diligentius examinandum. teque vocandum ac interrogandum septimus medio iuramento defensionem exhibendum. ac ad omnia et singula faciendum que per nos scienda erant secundum canonicas sanctiones. Erunt

vellemus presentis tui negotium siue debito terminare solene iudicium. tam in theologica facultate quam in iure canonico et ciuili. coram nobis fecimus congregari et visis ac diligenter discussis processibus meritis et omnibus et singulis in presenti causa productis deductis actis et actibus predictorum presentium digesto pariter et maturo repertum contra te legitime probatum. quod fuisti tanto tempore infectus heretica prauitate. et iam reperimus quod fecisti et dixisti talia et talia. Exprimantur. ex quibus apparet manifeste. quod es legitime deprehensus in predictam hereticam prauitatem. Sane cum cuperem pro ut adhuc cupimus te veritate faciendo. resilire ab heresi antedicta et reduci ad gremium ecclesie sancte ac ad sancte fidei unitatem ut sic saluares. animam tuam et tam anime quam corporis mortem euaderes gehennalem. tam per nos quam per alios nostram diligetiam exercentes. ac prope longa opera expectantes tu in reprobum sensum datus contempsisti acquiescere nostro presentium sanctorum. imo persististi et persistis in negatiua pertinacia ac contumacia animo indurato. quod dolentes referimus et referendo plangimus ac dolemus. Verum cum ecclesia dei tanto tempore expectauerit. quatenus resistentes recognoscendo propriam tuam culpam. et nolueris neque velle. et non habeat ultra quid tibi grati faciat. ac mercedis. Et propter ut sis ceteris in exemplum. et alii ab huiusmodi heresibus arceantur. et tanta actio non maneat impunita. Nos episcopus et iudices in causa fidei merito. sedentes pro

tribunali more iudicum iudicantū
 sacrosanctis euāgelijis positis co-
 ram nobis. vt de vultu dei iudicij
 nostrū p̄odeat ⁊ oculi nostrī vide-
 ant equitatē. habētes p̄re oculis so-
 lum deū ⁊ sancte fidei gloriā ⁊ ho-
 nozem te talez in nostra p̄sentia cō-
 stitursi hac die hora ⁊ loco ad audi-
 diendā diffinituā sententiā assigna-
 tis diffinim⁹ declaram⁹ ac sententi-
 amus te esse hereticum impenitē-
 tem tradendū seu relinquēdum vt
 talem brachio seculari ac p̄ nostrā
 sententiem vt vere hereticū p̄tinacē
 ⁊ impenitentē a foro ecclesiastico
 te p̄uicim⁹ ⁊ tradim⁹ seu relinq-
 uim⁹ brachio seculari ac potestati
 curie secularis. Eandē cursam se-
 cularē efficaciter dep̄cātes q̄ten⁹
 ch̄ca te citra sanguis effusione et
 mortis periculum suā sententiā mo-
 deretur. lata est hec snia.

Oterūt autē ep̄s ⁊ iudices
 disponere. q̄ aliqui p̄robi
 viri fidei zelatores ip̄i reli-
 cto curie seculari nō ingratos s̄ fa-
 miliares ⁊ gratos associēt dicitū re-
 lictum dū curia secularis in eū suū
 officium exequet. qui eū cōsolētur
 ⁊ ad hoc inducāt q̄ fatendo verita-
 tem ⁊ recognoscēdo culpam suā re-
 siliat ab errorib⁹ suis. Et si forsan
 post sententiā ⁊ iā relic⁹ ad locū
 vbi est cōburend⁹ deduct⁹. dixerit
 se velle fateri veritatem. ⁊ recogno-
 scere culpā suā. ⁊ ita fecerit. ac pa-
 ritus fuerit. h̄mōi heresim ⁊ omnē
 illā abstinere. lz presumat q̄ hoc fa-
 ctat p̄l⁹ metu mortis q̄ amore veri-
 tatis. crederem q̄ ex miscōia posse
 recipi vt here. l. c. veniēs ⁊ p̄per
 imurari. Furta g. l. c. ad abolē-
 nam. s̄. p̄nt. ⁊ ver. c. u. l. a. ⁊. c. er.

cōscamus. ij. de here. q̄uis de rigo-
 re iuris nec tali p̄uersione ē magna
 fides a iudicib⁹ fidei adhibenda.
 imo ⁊ p̄pter dāna tp̄alia illata ip̄m
 semp̄ punire p̄nt.

Questio. xxxij. sup̄ p̄uictum sed
 fugitiuū vel se cōtumaciter absen-
 tantem.

Redecim⁹ ⁊ vl

tim⁹ mod⁹ processum fidel
 terminādi ⁊ sententiādi est.
 q̄n delatus de heretica p̄uicitate
 processus meritū diligēter discuf-
 sis cum bono p̄silio in iure p̄terito
 rum reperitur p̄uictus de hereti-
 ca p̄uicitate. est tamē fugitiu⁹ seu
 absens p̄tumaciter. sed p̄gruo tem-
 pore expectatus. Et hoc est in tri-
 bus casib⁹. Primus est q̄n delat⁹
 est dep̄hensus in heresim vel p̄fes-
 sione p̄pria. vel facti euidencia.
 vel testium productoe legitima. s̄
 fugerit vel se absentauerit ⁊ citat⁹
 legitime noluerit p̄pere. Secūd⁹ ca-
 sus est. q̄n aliq̄s ē delat⁹ ⁊ recept⁹
 aliq̄li informatoe p̄tra eū h̄r aliq̄l
 ter seu leuis suspect⁹. ⁊ sic cite⁹ re-
 sponsurus de fide. ⁊ q̄ renuit p̄tu-
 maciter p̄parē excōmunicat. ⁊ ex-
 cōmunicat⁹ sustinet illaz excōmu-
 nicationē animo p̄tinaci. ⁊ semp̄
 p̄tumaciter se absentat. Tertio ca-
 sus est. q̄n aliquis imp̄ediuit dire-
 cte sententiā seu p̄cessus fidei ep̄i
 vel iudicij. vel q̄ ad h̄ dederit auxi-
 liū p̄siliū vel fauorē. talis ē excō-
 catōis mucrone p̄cussus. quā si su-
 stinerit p̄ ānū aīo indurato extic
 est vt heretic⁹ p̄dē. l. c. p. c. vt in-
 q̄stōis. s̄. p̄hibem⁹. de here. l. i. vi.
 ⁊ p̄tumacit se absentauit. In p̄mo
 casu illi alē impenitēs. heretic⁹ cō

demnādu. iuxta. c. ad abolendam
 §. p̄sentf. In sc̄bo casu z tertio nō
 est hereticus impensitens iudican-
 dus sed tanq̄ seu vt pentēs here-
 ticus condēnādu. iuxta. c. cum cō-
 tumacia. z p. c. vt inq̄sitionis. §. p-
 b̄sbemus de here. li. vj. Etica quēll
 bet istoz talis practica est seruāda
 Talis em̄ p̄gruo tempore expecta-
 tus c̄tetur p̄ ep̄iscopum z officialē
 in ecclesia cathedrali illius dyoce-
 sis in quo deliquit z in alijs eccle-
 sijs illius loci vbi domicilliū cōtra
 hebat z specialiter vnde fugit z cl-
 tabit p̄ formam tenoris sequentis.

Ds. M. miseratone dñi
 n. na ep̄scopus talis ciuita-
 tis rē. aut iudex talis dno
 cessis sp̄ritū consilij sanctoris. Pre-
 terea cunctis nostre mētis deside-
 rabilibus illud potissimuz infigit
 cordi nostro tēporibus nostris in-
 dicta tali dyocesi vberē florentēz
 ecclesiam v̄neaz inquā domini sa-
 baoth quam summi patris dextera
 virtuosus cōplantauit quam eius-
 dem patris filius pp̄ij ac viuifici
 vnda cruozis vberi⁹ irrigauit quā
 spe almus sp̄ritus paraclitus mi-
 ris in effabilibusq; donis int̄mus
 fecundauit. quam tota ipsa incom-
 prehēnsibilis atq; inattingibilis tri-
 nitas brā grādissimis varijsq; pri-
 uilegijs sanctius dotauit pariterq;
 ditauit aper de alua qui est z dicit
 hereticus quilibet absorbeat z de-
 pascat fruct⁹ fidei vberis deuastā-
 do ac lacerātes heresim vepres pal-
 mitibus inserēdo serpēsq; tortuo-
 sus nostri im̄probis h̄ant gene-
 ris inimicus efflans virus q̄ est sa-
 thanas z dyabolus eiusde⁹ vinee
 dñice palmitēs inficiat atq; fruct⁹

virus prauitatis heretice immittē-
 do. Nec etiā ager ipse dñicus po-
 pulus in quā catholicus ad quem
 excolendū pariter z serendū descē-
 dit de summoz poloz arce dei pa-
 tris vnigenit⁹ atq; p̄mogenitus se-
 minauit miris sanctisq; p̄dicatōn-
 bus discurrit p̄ villas z castella do-
 cens non sine magnis fatigatiōn-
 bus. Elegit ap̄los viros vit. z ope-
 rarios in dūstruos ac p̄duxit vitās
 illos eternis retributiōibus expe-
 ctans ipse dei fili⁹ de agro isto ma-
 gno illa die iudicij extremoz vberes
 manipulos colligere z p̄ man⁹ san-
 ctoz angeloz recondere in celesti
 horreo sc̄to suo. Sampsonisq; vul-
 pecule incertate q̄ sicut p̄sone la-
 be heretica prauitate factes quidē
 habētes diuersas caudas s̄ ignitas
 ad inuicē colligatas. qz de variete-
 te flammę p̄uentūt in id ip̄m sege-
 tē dñicā iā albā ad messē splēdo-
 ribus fidei relucētē mosu amarū
 sumo demoliant ac discursu subti-
 lissimo pergant impetuz vald̄issi-
 mo accedāt pariter z accēdant dis-
 sipentz deuastāt sinceritatē sancte
 fidei catholice subtiliter z dānabi-
 liter subuertēdo. Ea p̄pter cū tu ta-
 lis incidēris in damnatas hereses
 maleficaz illas publice in tali loco
 practicādo seu taliter dicat. seu sue-
 ris p̄ testes legitimos p̄uictus d̄
 heretica prauitate sine pp̄ria depre-
 hēsus p̄fessione in iudicio per nos
 recept⁹ z post ea capt⁹ fuger⁹ me-
 dicinā refutās salutarē crauerim
 te vt de z sup his corā nobis man-
 festius respōderes t̄ q; duct⁹ ma-
 ligno sp̄ritu pariter z seductus rē-
 nueris cōparere heretic. Ea p̄pter
 cū tu talis delictis nobis de here-

etica prauitate recepta infor:atto
 ne cō: te als de eadē elles nobis
 suspect⁹ leuiter qm̄ fores infectus
 labe p̄dicta. Et tuūm⁹ te q̄tenus co
 ram nobis p̄sonaliter cōparens de
 fide catholica responsurus cūq; cō
 tatus renueris cōparere cōtumact
 ter excōmunicauim⁹ te ac excōmu
 nicatū fecim⁹ publicari. In qua
 steristi p̄ annū seu ānos tot animo
 pertinaci latitans z inde ita q̄ nūc
 quo te duxerit spūs malign⁹ igno
 ramus z cū te expectauerim⁹ mise
 ricorditer z benigne vt reuenteris
 ad gremiū sancte fidei vnitatē tu fa
 cere contempstisti in reprobū sen
 tiam datus. Sane volumus vt tene
 mur iusticia nos cogēte causaz tuā
 h̄mōi sine debito terminare. nec va
 leamus tam nephāda crimina p̄ni
 uētibus oculis tolerare. Nos ep̄s
 z iudices in causis fidelē supradict⁹
 te talem sepefariū latitante pfuguz
 z fugitiuū p̄ p̄sens nostrū edictum
 publicū req̄rim⁹ pariter citamus
 pemptorū. quatenus die tali talis
 mēsis de tali anno in tali eccl̄ia ca
 thedrali tal⁹ diocesis hora tertiariū
 cōpareas p̄sonalit corā nobis diffi
 nituā sententiā audiat⁹. Signifi
 cātes q̄ siue cōparuerit siue nō p̄ce
 demus ad nostrā diffinituā sentē
 tiam p̄ te. pur ius et iusticia suade
 bunt. Et vt p̄us n̄ra citatio pueniat
 ad tuū noticiā nec valeas ignorāte
 velamine te tueri p̄sentes l̄ras di
 ctas req̄sitionē z citationē n̄ras in
 se p̄tinētes volum⁹ z mādam⁹ affi
 gi in valuis publice talis p̄d̄cte ec
 clesie cathedralis. In q̄z testimo
 niū singulorū f̄c̄nes nostras libe
 ras imp̄ressionē p̄rox sigilloz
 iussimus cōmuniti. aram.

¶ Dueniēte autē die p̄fissa
 ad aud̄sdam diffinituaz
 sententiā assignata. Si p̄
 fugus cōparuerit cōfenserit publi
 ce omnē heresim abiurare humi
 liter p̄tēs admittit ad misc̄iaz po
 stulando si relapsus non fuerit ad
 mittetur. z si fuerit deph̄sus p̄pria
 confessione vel testiū legitima p̄
 ductiōe abstrabit z penitēbit vt he
 reticus penitēs fm̄ modū quo agi
 tur supra in octauo modo p̄cessum
 fidei terminādi vbi de talibus agit⁹
 sed si fuerit suspect⁹ v̄olēter ita q̄
 citatus responsur⁹ d̄ fide noluit cō
 parere et fuit ex hoc excōicatus et
 sterit in excōmunicatione p̄ annuz
 animo pertinaci z penitēbit admit
 tetur z abiurabit oēm heresim z pe
 nitēbit vt hereticus suspect⁹ de he
 resi v̄olēter. Penitēs fm̄ modū
 quo agitur supra in sexto modo p̄
 cessum fidei terminandi. Si autē
 cōparuerit z nō cōfenserit abiura
 re tradetur verus hereticus impe
 nitens brachio seculari per moduz
 quo dictū est supra agit⁹ in deci
 mo modo p̄cessum fidei terminan
 di. Si autē cōtumaciter renuerit cō
 parere. tunc for̄et sententiā p̄ mo
 dum tenoris sequētis.

¶ Os M. epus miseratone
 diuina talis ciuitatis. attē
 dētes q̄ tu talis d̄ tali loco
 talis diocesis fuisti nob̄ d̄ heretica
 prauitate fama publica referēte seu
 fide dignoz i sinuatōe delat⁹. Nos
 quib⁹ ex officio decūbit descēdīm⁹
 ad videnduz ac inquirēdū an cla
 mor q̄ ad aures n̄ras puenerat ve
 ritate aliqua fulciret. Verū cum
 in p̄fissa in heresi deph̄sum

Deponētibus p̄ra te q̄ pluribus te
 tibus fide dignis te coram nobis ad
 uocatum iussim⁹ detineri. dicat si
 tūc factum fuit. an vlcz compuerit
 ⁊ medio iuramēto interrogat⁹ fas
 sus fuerit vel nō. Sz post maligni
 sp̄ritus cōsilio ductus ⁊ seductus
 metuēs tua vulnera vino ⁊ oleo sa
 lubriter p̄fouerit. aufugisti. Aut po
 natur si ita est carcerem ⁊ arrestuz
 fragisti pariter ⁊ aufugisti latitās
 hinc ⁊ inde ⁊ quo te malign⁹ sp̄ri
 tus duxerit antefat⁹ totaliter igno
 ramus. Vel sic. Verum cū inue
 nissimus cōtra te taliter vt predicti
 tur nobis delatū de heretica prauit
 ate multa indicia. p̄pter que suspe
 ctum leuiter de heretica prauitate
 p̄dicta te merito habeamus citauim⁹
 mus te p̄ publicum edictū in talibus
 ⁊ talibus ecclesijs talis dyoce
 sis quatenus infra certuz terminū
 nobis p̄fixum coram nobis in tali
 loco p̄sonaliter comperes. In ⁊ su
 per p̄dictis contra te depositis. et
 alijs de fide catholica ⁊ eius articu
 lis respōsurus. tu vero insano con
 silio adherēdo renuisti cōtumaci
 ter comperere. cūq; iusticia exigente
 te excōmunicauerim⁹ ac fecerimus
 excōmunicatum publice denunciari tu
 medicinā refuras salutarē dictam
 excōmunicatiōē vltra q̄ p̄ annū susti
 nuisti ⁊ adhuc sustinēs in reprobū
 sensum datus inio p̄tinaci ⁊ p̄fy
 gus latitās hinc ⁊ inde. vt q̄ te ma
 lignus sp̄ritus duxerit ignoram⁹
 Sane cum. longo tēpore qz tanto
 die te expectauerit ecclesia sc̄ta del
 miscōster ⁊ benigne quatin⁹ ad ei⁹
 miscōdie gremiū euolares ab erro
 ribus resitendo. ⁊ iuxta fidem ca
 tholicam p̄fessam operādo ipsa

te clemētia vberibus enutriet. ma
 lignoz seductus cōsilio acquiesce
 re recusasti in tua p̄tinacia p̄seue
 rans. Verum cū vellemus put vo
 lumus ⁊ debemus iusticia nos co
 gente cām tuam sine debito p̄sen
 tentiā terminare citauimus te qua
 tenus hac die ⁊ hora ⁊ hoc loco cō
 pareres p̄sonaliter coram nobis dif
 finitiuā sententiā auditorus. ⁊ q̄a
 renuisti cōtumaciter comperere. me
 rito te ostēdis velle p̄petuo in tuis
 heresibus ⁊ errorib⁹ remanere q̄d
 dolentes referimus ⁊ referēdo do
 lemus Sed cum nō possumus nec
 velimus iusticiāz s̄berfugere. nec
 tantā inobediētiam ⁊ cōtumaciāz
 ad dei ecclesiā tolerare. Ad exalta
 tionem fidei orthodoxe ⁊ ad extir
 pationē heretice prauitatis. iusti
 cia exigēte ⁊ tua inobediētia ⁊ cō
 tumacia requirente hac die hora ⁊
 loco tibi in antea ad audiēdum dif
 finitiuā sententiā pemptoris assi
 gnatis p̄habito multoz cōsilio pe
 ritoꝝ tā in theologica facultate q̄ i
 iure canonico ⁊ civili p̄cessus me
 ritis visis ⁊ diligenter discussis se
 dētes pro tribunali more iudicium
 iudicētium sacrosanctis euāgelij
 positis corā nobis vt de vultu dei
 iudiciū osty prodeat ⁊ oculi no
 stri videat equitate. habētēsq; pre
 oculis solum dei ⁊ sancte fidei ir
 refragibile veritate contra te tales
 absentē vt p̄sentē beati Pauli apo
 stoli vestigia imitātes nūcūq; dif
 finitiuā taliter serim⁹ in his sc̄ptis
 xp̄i noīe inuocato. Nos epus ⁊ tu
 dices in causa fidei memorari. ane
 dentes in cā ista fidei ac p̄cessib⁹
 ande cōfectis or̄nē iuris fore ser
 uatū Antēdē. atq; q̄ legitime et

et itus nō cōparasti. nec p te nec p
 alium te equaliter excusasti. Atten
 dētes etiam q̄ in p̄fatis heresibus
 longo tēpore cōtumaciter p̄stitisti
 z adhuc etiā p̄nemas. ac excōmu
 nicationē p tot annos in cā fidei su
 stinuisti. put z nūc sustines anio in
 durato. Attēdentes etiā q̄ ecclesia
 sc̄tā dei nō habet vltra erga te quid
 faciat cum p̄sueres z p̄suerare ve
 lis in excōmunicatōe z heresibus
 p̄libatis. Ea p̄pter beati Pauli apo
 stoli vestigia sectātes declaramus
 diffinimus. ac sentētiāmus te talez
 absentē vt p̄sentem esse hereticuz p
 tīnacem z vt talem relinquēdū bra
 chio seculari. z p nostram sentētiāz
 diffinitivā te a foro ecclesiastico ex
 pellimus z relinquim⁹ potestati cu
 ri secularis. Eandē curiā affectuo
 se deprecantes. vt si quādo te habue
 rit in sua potestate erga te cūtra san
 guinis effusionē z mortis p̄iculum
 suā sententiā moderet. lata fuit hec
 sentētia r̄. Considerādum est hic.
 q̄ si iste pfugus z contumax fuerit
 deprehensus in heresi vel p̄pria con
 fessione vel testibus legitimis. z an
 te abfuratōem fugit. est p̄ sententiā
 verē hereticus impentēs iudican
 dus. z ita in sentētia ponendus est.
 Si autē aliter nō fuit deprehensus
 nisi q̄ delatus z suspectus habitus
 fuit citatus respōsurus de fide. z q̄
 renuit compere fuit excōmunicat⁹
 z in excōmunicatōe stetit vltra q̄ p
 arnū anio indurato. z tādē no
 luit compere iste nō est iudicādus
 hereticus s̄ vt hereticus z vt talis
 cōndēnandus z ita ponēdum ē in
 sentētia vt dictū p̄ prius.

Questio. xxxij. Inq̄ p̄sonam dela
 tam ab alta malefica incinerata vel
 incinerāda q̄liter sit sentētiāda.

Bartusdecim⁹

q̄ modus p̄cessum fidei termi
 nādī z sententiādī est. q̄n de
 latus de heretica prauitate p̄cessus
 meritis cūtra deponentem diligen
 ter discussis cum bono consilio i su
 re peritozum repitur de tali heresi
 ca prauitate tātūmō ab altera male
 fica incinerata vel incinerāda dela
 tus vel delata. z hoc contingere p̄
 tredecim modis. tanq̄ p̄ tredecim
 casus. quia sic delatus. Vel repitur
 immunis z absolendus totaliter.
 Vel repitur cuz hoc diffamatus de
 tali heresi generaliter. Vel repitur
 vltra infamiam questionibus expo
 nendus aliquidaliter. Vel repitur su
 spectus de heresi leuiter. Vel repit
 ur suspectus de heresi vehemēter.
 Vel repitur suspectus de heresi v̄
 olenter. Vel repitur diffamatus et
 suspectus insimul z cōmuniter. Et
 sic consequēter in alijs casibus. p̄
 ut in vicesima questione tactū est.
 vsq̄ ad tredecimā inclusiue. Pri
 mus modus sit q̄n tātūmō ab ipsa
 malefica detenta delatus est. z non
 cōfuitur nec cōfessione p̄pria nec
 testium p̄ductiōe legitime. nec alijs
 repuntur in cā. ex quibus verissī
 militer tanq̄ suspect⁹ iudicari pos
 set. talis om̄ino venit absolendus
 etiam per ip̄um iudicem secularē
 qui deponentē aut incinerauit. aut
 incinerare p̄pria auctoritate aut ex
 cōmissione ep̄iscopi iudicis ordina
 rij habuit. z absoluetur p̄ sententiā
 in primo modo processum fidei ter
 minandī circa p̄cessimā questionē

cōtentā. Scđus mod⁹ incidit. quādo vltra hoc q̄ a detēta delatus est etiā per totā illaz villam seu ciuitatem diffamata existat. ita q̄ t̄mōdo infamia p̄cise z sola laborauit sp̄ licet de post q̄ depositōez detēte malefice infamia sit aggrauata. Circa talē talis practica est seruāda. quia iudex p̄fiderādo q̄ vltra infamiam nihil in p̄riculari aduersus eam ab alijs fidedignis i villa aut oppido probat. licet forte detēta certa grauata aduersus eā deposuit. qz t̄m fide p̄didit abnegādo illā diabolo. vñ z difficulter ei⁹ dicitis a iudicibus fides adhibet. nisi ex alijs circūstantijs illa infamia aggrauaret. z tunc in terciū tā sequentē moduz incidet. 3o canonica purgatio erit tūc indicēda. z procedet per sententiā in secūdo modo p̄cessum fidelit̄ terminādi circa vicesimāsecūdā questionē cōtentā. Et si iudex ciuilis illā purgationem corā episcopo de decreuerit fieri. z solēniter in fines vt si deficeret vt tūc per ecclesiasticum z ciuilis iudices in exempluz alioz eo firmit̄ sententia puniret bene quidē fit. Si autē per se voluerit epequi. mādēt vt decet vel viginti cōpurgatores ordinis sui habeat z p̄cedat. vt in scđo mōdō sc̄tētiādi tales factū est. nisi q̄ vbi ex cōmunicādo esset q̄ tūc ad iū ordinariū recursum habeat. Et hoc contineret vbi se purgare nollēt. Terti⁹ mod⁹ incidit sup̄ talem delatū. vbi licet nō vincat p̄fessione p̄p̄ta nec testij productōe legitima. nec facti euidētia. nec etiā sunt indicia super aliquod factū in quo vnq̄ notatus fuisset ab alijs i inhabitatorib⁹ ville aut oppidi. nisi q̄ infamia factuz la-

borauit apud eos. aggrauat autē infamia ex detēte malefice depositione. vtpote qz asseruit illuz vel illā in omnib⁹ fuisse sociā z secuz in criminib⁹ p̄cipasse. hoc ip̄m t̄m sicut constāter delata negat. ita z alijs inhabitatoribus vñ nō est notū vñ de nulla nisi de honesta cōuersatione seu etiā p̄cipatōe ipsius cōstat. Circa talē talis practica seruatur. Primo q̄ adfrontare se habēt facte ad factem. z obiectōes mutue z respōsiones diligēt̄ sunt cōsiderāde. z si quidem varietas aliqua in verbis incidet. vñ iudex verisimiliter ex cōcessis z negatis p̄sumē potest ip̄am delatā merito questionib⁹ exponēdam procedat per sc̄tētiā in sc̄tō modo processuz fidelit̄ terminādi circa vicesimātertā questionē contentas ip̄am tormētis leuiter ex vñ nēdo adhibitis cautelis alijs q̄plurimis z necessarijs de quib⁹ circa principiū hui⁹ tertie p̄tis supra patuit ad longū. z ex quib⁹ p̄sumit talem esse aut innoxia aut ream. Quartus mod⁹ incidit vbi talis delat⁹ inuenit suspect⁹ leuiter. z vñ cōfessione p̄p̄ta vel depositōe alterius detēte. z sunt qui ad hāc lenē suspitōem reducūt illos q̄ ad procedendum mulieres maleficas cōsuluisent. vel vbi inter p̄ugatos odio se mutuo p̄sequentes amorē procurasent. aut etiā pro aliquo cōmodo tēporali apud maleficas laborassent. sed qz tales vtiq̄ ex cōmunicati sūt tanq̄ hereticoz credēt̄. iuxta p̄tulū ex cōmunicam⁹. 1. §. credentes libro. vi. de here vbi dicit. Credentes autē eozū erroribus hereticos similiter iudicam⁹. qz etiam ex factis p̄sumit de affectu. Ad hoc

ar. xxxij. questio. ij. qui viderit. sdo
 videretur qd acrius sint puniendi et
 sententia di qd illi qui de heresi leu-
 ter habentur suspecti. prout iudica-
 di sunt aliqui ex leuibus coiectu-
 ris. puta quia eis seruitia exhibuis-
 sent. litteras detulissent. eoz erro-
 bus sic nullam fidem adhibuissent.
 qd tamen illos non manifestassent
 alimonia ab eis accipissent. Sed si
 ne illi siue isti intelligatur hoc qd
 in consilio peritoz conclusum fue-
 rit super leuem suspitioez prosequen-
 dum erit a iudice p talem practica.
 talis em aut abiurabit. aut canoni-
 ce se purgab it. fm q in quarto mo-
 do processum fidei terminando sub
 questione vicesimaquarta tangit.
 Sed tamen quia potius videtur q
 abiuratio sit indicenda. z hoc pro-
 pter allegatu capitulu excomunica-
 mus. j. q. qui vero inuenti fuerint
 sola suspitione notabili zc. tamen no
 debent si relabatur pena relapsoz
 puniri. z procedetur put in quarto
 modo processum fidei terminando
 circa vicesimaquarta questione ta-
 crum est. Quintus modus incidit
 vbi talis delatus inuenitur suspec-
 tus vehemeter. z hoc simili modo
 vel confessione propria. vel deposi-
 tione alterius malefice vrente. et
 sunt qui ad hanc leuem suspitione
 reducunt impeditozes iudicium dire-
 cte vel indirecte eoz officiu inqui-
 rendo maleficas impediendo. dñmo
 do hoc scienter fecerint. ex. c. vt in
 assitiois negotium. li. vj. de here.
 Item reducunt omes qui impediē-
 tibus prestant. venter auxiliu con-
 silium vel fauore. Prt per allegatu
 capitulu vt inquis. Bis. Prt redi-
 unt qui ceteros ad capos hereti-

cos instruit de celanda veritate. z
 vt illam subiceat vel falsitatem as-
 serant. z hoc ex capitulo accusatus.
 z. s. fi. Item reducunt omes qui eos
 quos sciunt hereticos receptat scie-
 ter deducunt visitat vel associat mu-
 nera mittunt. seu fauorem impendunt
 que omnia in fauorem no persone s
 culpe sunt vbi scietur fuit. Et ideo
 dicunt q vbi delate persone partici-
 pat de premissis. z hoc p consiliuz
 ita iudicatum fuerit. Tunc iuxta qn-
 tum modum processum fidei termina-
 di sub questione vicesimaquarta sen-
 tentiadi est. taliter vt oem heresim
 sub pena relapsoz vbi recidiuaret
 habeat abiurare. Possum tamen. as-
 serere adiciendo q iudices respectu
 habeant sup vniuscuiusq malefice
 incinerate aut detente familiam. p-
 lem seu etiaz pgenlem. eo q vt plu-
 rimu tales reperiuntur infecte cum
 malefice etiam propozos infantes
 ex demouu informacione ipsis ha-
 bet offerre. vnde z indubie in quib-
 uscunq flagicijs informare. patet
 hec ex prima pte opis. Probatuz z
 ex eo q sicut in simplici heresi pro-
 pter agnitoz hereticoru familiarita-
 tem dum quis de heresi infamatus
 existit. etiam consequetur rone fa-
 miliaritatz est de heresi. vehemeter
 suspectus. ita z ibac heresi malefica-
 ru pfar aut asus pty in capitulo
 inter sollicitudine. extra de pur-
 ca. vbi apparet. q rone infamie de
 heresi fuit deeano cuidam in dicta
 purgatio canonica. Et rone famili-
 aritatis hereticoz ab iuratio publi-
 ca. z rone scandali. fuit pnuatus be-
 neficio quousq scandali sopretur
 Sextus modus incidit vbi talis de-
 latus efficitur suspectus violenter.

hoc autē fit nō ad simplicē vel nudam depositionē alterius malefice detente. sed ad indicia facti. que elicitur ex quibusdam verbis et factis a malefica detenta perpetratis et prolati. quibus ad minus delata asseritur interfuisse et operibus deponentis comunicasse. Pro quoz intelligētia aduertēda sunt ea que supra questioe decimanona tacta sūt precipue super violentam suspitionem quomodo ex violētibus et conuincētibus ortur cōsecturis. et qualiter iudex violētatur ad credēdūz ex sola suspitōe aliquem esse hereticum. qui tamen fortassis bonus catholicus in corde existit. Sicut canonicus exemplificat circa simplicē heresim de eo qui citatus in causa fidei ad respondēdum renuit comparere cōtumaciter. propter quam cōtumaciam excommunicat. in qua ubi per annū perseverauit. efficitur suspectus de heresi violēter. Quare et a simili circa talem delatam aduertēda sunt indicia facti. ex quibus efficitur violēter suspecta. et ponatur casus. detenta malefica asseruit illaz interfuisse suis maleficijs. que tamē delata cōstanter negat qd ergo faciet. utiqz opus erit cōsiderare an ex aliquibz operibz sit vehementer suspecta. et an vehemens suspitio in violentam valeat transire. sicut in prefato casu citatus respondurus ubi nō compareret. sed renuit cōtumaciter sit suspectus leuiter de heresi. etiam ubi citatus fuit in nō causa fidei. si autē in causa fidei citatus renuit comparere. et propter cōtumaciā excommunicatur. tūc fit suspectus vehementer. quia tūc lenis suspitio transit in vehementem. et si

per annū persistat. tūc vehemens transit in violentam. Ita cōsiderabit iudex si rōne familiaritatis contrahere cum detenta malefica sit delata vehementer suspecta. ut immediate in quinto mō incidendi tactū fuit. tūc opus erit considerare. an ipa vehemens suspitio in violentā transire possit. presumit em qz transire possit. i. qz flagicijs detēta ipsa delata interfuit. ubi familiaritātē cum ea frequēter habuit. Est ergo procedēdū iudici iuxta sextū modum processuz fidei terminādi. prout in vicesima sexta questioe tāgitur. Si si queritur quid faciēt iudex si adhuc talis delata ab altera malefica detēta oīno persistat i negatiua. nō obstantibus quibuscuqz indicijs aduersus eam productis. Rīdetur. Pāo iudex debet aduerrere sup negatiuas respōsiones. an ex vicio seu maleficio taciturnitatis pueniāt siue nō et qdem ut in primis questionibus questioe. xv. et. xvj. huius tercię partis paruit. iudex cognoscē pot si flere et lachrymas emittere nō valeat et ubi in questionibz quasi insensibilis reddatur. ita qz ad pristinas ut res facilliter redit. tūc quidē violenta suspitio aggrauat. et oīno nō est libere dimittēda. sed ut in sexto modo tenentiādi et processuz fidei terminādi paruit supra allegato. ppetuis carceribus ad penitentiā peragendam deputanda. Si vero maleficio taciturnitatis non sit infecta. ppter vehemētē et dolozosus in questionibus sustinet vere trealiter. cum tamē alie ex maleficio taciturnitatis quasi insensibiles redduntur ut dictū est. tūc vltimū refugiu iudex hic pot super canonic

purgationem que fit a seculari iudice indicitur dicitur vulgaris licita quia non de numero illarū purgationum vulgarium de quibus secūda. q. iiii. cōsuluisti. z ca. monomachia. tractatur. In qua purgatione si defecerit vt reus vel rea iudicabitur. Septimus modus incidit vbi delatus ipse non reperitur legitime deprehensus nec propria confessione nec facti euidentia nec testium legitima pro dectione. sed tū reperitur a detenta malefica delatus vt delata. z cum hoc reperitur in dicitia que ipsum reddunt suspectū leuiter vel vehemēter vtpote. qz solū modo habuit magnam familiaritatem cum maleficis tunc tali ratione infame est indicenda canonica purgatio. Iuxta ca. alle. inter sollicitudines. z rōne suspitionis heresim abiurare cum pena relapsorūz vbi reciduarer si vehemēter suspectus. vel sine illa si leuiter. z procedatur vt in septimo modo processus fidei terminando circa. xxvij. questionem tacrum est. **¶** Octauus modus incidit vbi sic delatus reperit confessus heresim illas sed penitēs z nunq̄ relapsus. Vbi notandum qz consequenter vbi agitur de relapsis z non relapsis penitentibus z non penitentibus. tales distinctio nes facte sunt ppter ecclesiasticos iudices qui de vltimis inferendis supplicijis nō se intermittūt. Ideo ciuilibs iudex super confessam siue peniteat siue non siue relapsa fuerit siue nō per ciuiles z imperiales leges pcedere. potest vt iusticia sua debeat. tūmodo recursum ad ipsos tredecim modos sententiandi habere potest z sū illos resoluerē vbi

aliquid ambigū interueniret.

¶ Questio. xxxiiij. super modum sententiandi maleficā maleficia tollentē. Insup etiā sup maleficas obstetrices z maleficos sagittarios.

¶ Videsdecim⁹

¶ q. modus processum fidei terminandi z sententiandi est quando delatus de heretica prauitate reperitur maleficia non inferentē sed tollentē. Circa istum talis practica est seruāda quia aut vtitur remedijs licitis aut illicitis z siquidem licitis non vt malefic⁹ sed vt xpicola est iudicādus de quibus licitē remedijs supra circa pncipium huius tertie partis ad longum patuit. Si vō illicitus. tūc dēstinguendum. quia aut sunt illicita simpliciter aut sū quid. si simpliciter adhuc dupliciter. quia vel nocumēto vtroqz tamē modo semp cū expressa demonū inuocatione. si vō licita sū quid pura. quia absqz expressa licet non absqz tacta demonum inuocatioe fiunt. talia iudicant vana potius q̄ illicita nominari a canonistis et certis theologis vt supra in prima questione huius vltime partis totius operē patuit. Iudex ergo quicunqz siue ecclesiasticus siue ciuilibs licet primos z vltimos non habeat rep. obare z signāter primos potius comēdare. z vltimos tolerare et prout canoniste auferunt licitū esse vana vantis cōtundere. Illos tñ q̄ cū expresse demonū inuocatioe maleficia auferunt nullo mō tolerare debet p̄cipue illos q̄ cū nocumēto p̄tinent talia cōmittūt. z dicunt cū nocumēto pro

ximl practicare quādo maleficium
 tra ab vno aufertur qđ alteri inferit
 Nec obstat si illa cui inferit sit ma-
 lefica p se siue nō z siue sit illa que
 maleficiū intulit siue non. z siue sit
 homo siue qđcūq; alia creatura. pa-
 tent super hec oīa acta z gesta i pri-
 ma questione supra allegata. dedu-
 cta Sed queritur quid faciet iudex
 vbi talis assertit se maleficia tollere
 p licita z nō illicita remedia aut q-
 modo possit talia veraciter iudex co-
 gnoscere. Respondetur q̄ citato illo
 interroget quib⁹ medijs vtatur nec
 tamē verbis suis standū erit. sed ec-
 clesiasticus iudex cui ex officio in-
 cūbit diligēter inquirat siue p se si-
 ue p plebanū aliquē. quia singulis
 parochianis exacte sub prestito lu-
 ramento qđ exigere potest pquirit
 quibus remedijs vtatur. z si qđ dem-
 inuēta fuerit prout cōmuniter inue-
 niuntur cum supstitiosis remedijs
 omīno nō sunt ppter horribiles pe-
 nas a canonib⁹ inlicitas. vt inferi⁹
 patebit tolerāde. Et si querit. vnde
 possunt remedia licita ab illicitis di-
 scerni. cū semp assertit se quibusdā
 ozariōib⁹ z herbarū applicationi-
 bus hmōi amouere. Respondetur.
 hoc facile foret dūmō diligens inq-
 sitio fieret. Itā quia necesse habent
 sua supstitiosa remedia occultare.
 eō vt nō reprehēdantur seu vt faci-
 litas mētis sin. plicia illaqueare va-
 leāt. 3do hmōi verbis aut herbarū
 applicationib⁹ insistūt. tamē ex qđ
 tuor supstitiosis eoz actibus tanq̄
 sortilege z malefice manifeste repre-
 hendūtur. Sic em̄ de occultis di-
 uinātes z ea que nō nisi malorum
 spiritūū reuelatōe scire possunt re-
 serātes. Exēplī grā. vbi pro santra-

te acqrenda frequētant a leſis can-
 sam leſionis aut maleficiū aperire z
 manifestare sciūt. vt si rōn alterca-
 tionis cū vicīna acciderit. vel aliq̄
 ex cā alia hoc ipm̄ perfectissime no-
 sciūt z indicare frequētantib⁹ sciūt.
 Secūdo vbi ad vni⁹ nocumēti seu
 maleficiū curā se intromittūt. alteri⁹
 vero minime. put in dyocesi Spi-
 rēsi malefica quedā in loco quodā
 zunhofen nūcupato existit. que li-
 cet plures sanare videat certos ra-
 men minie se posse curare fatetur.
 nullā iob aliā de causa. nisi vt ab in-
 colis ferrur q̄ maleficia talibus illa-
 ta sint tā fortiter ab alijs vt assertit
 maleficia impressa. z hoc vtiq; vru-
 te demonū qđ illa amouere nō
 leant. qz vicz demon nō semp demo-
 ni cedere pōt aut non vult. Tertio
 vbi sup hui⁹ maleficia illata sin-
 gulares exceptōes facere noscūtur. p
 ut in ipa ciuitate Spirēsi contigisse
 noscitur. dum quedā honesta pso-
 na maleficiata in rybijs hmōi diu-
 natricez ob sanitatis grā aduocaf-
 set. illa domū ingressa z eā dum in-
 tuita fuisset talem exceptō em̄ fecit.
 si inquit. squamos z capillos i vul-
 nere nō habueris. reliq̄ omīa extra
 here poterō. cām etiā leſionis ape-
 rust licet ex rure z ad duo mīllaria
 aduētasset dicēs. qz cum vicīna al-
 tercasti tali die tōo tibi accidit. pre-
 ter squamos etiam z pilos altas q̄
 plures diuerſoz generuz res extra-
 xit z sanitati restituit. Quarto vbi
 supstitiosis insistūt aut insistere sa-
 ciūt certimonijs. vt si ante solis or-
 tum vel alio dēterm. nario tēpore
 frequētari volunt. dicentes q̄ infir-
 mitates vltra angariā illatas sana-
 re nequeāt. aut q̄ tūmodo duas aut

tres personas per annū sanare valeant. licet nō sanādo s; a lesionib; cessand; sanare videātur. Possunt et addi q; plures alie cōsideratiōes circa talium personar; cōditiones. q; vt plurimū retroactis temporibus male et rephensibilis vite fuerūt diffamate seu adultere aut maleficarum superstites. Quā ex nulla scitrate vite hec grā santratis a deo collata. Incidentaliter reducitur et obsterrices malefice om̄s alias maleficas in flagitijs excedentes. de quibus et in prima pte operis deductū est. Quarū etiam tātus numer; vt ex earum cōfessionibus comptum est. q; non estimat; vllula vbi hmōi nō reperiat;ur existit. cui periculo vtiq; a p̄sidentibus foret in pte succurrēdum. vt nō nisi iura obsterrices a p̄sidentibus deputarentur cum alijs remedijs que in secūda parte operis tacta sunt. Incidit et de maleficis sagitarijs in contumeliam vtiq; xp̄iane religionis tanto periculosius detegentes q̄to et securiores habent in terris optimatū et principū receptatores fautores et defensores s; q; oēs tales receptatores fautores et cōmibus maleficis plerūq; in certis casibus damnabiliores existūt sic declaratur. Nam talium defensores a canonistis et theologis in duplici genere assignantur. Quidā namq; errorem alij vero personā sunt defendentes et hij quidā aut errorem dānabiliorē et ipsi qui errāt existūt. cum nō solum heretici imo heresiarche habendi sunt. vt p. 3. p̄t. iij. q. iij. quōt illorum. Et de his defensorib; cōmunitate nō loquit; iura. eo q; ab alijs

hereticis nō distinguuntur. In quib; etiā habet locum. c. ad abolendam. s. p̄sentis sepe allega. Quidam alij sunt qui licet nō defendūt errorem defendūt tamen personā erratē. vt pote q; resistūt viribus et potētia ne tales malefici seu quicūq; alij heretici veniāt ad manū iudicij fidei ad examinādum vel puniēdum. et similia. Similī mō etiā fautores talium sunt in duplici genere. Quidā namq; sunt qui publica fungūtur auctoritate. hoc est publice p̄sone. vt dñi temporales seu etiā sp̄iales. tēporalē iurisdictionē habentes. qui etiā fautores esse possunt duobus modis. obmittēdo et cōmittēdo. Obmittēdo scz facere ea circa maleficos vel suspectos. infamatos vel credētes. receptatores. defensores. et fautores. ad que ex eorū officio obligātur. cōtamen ab episcopis vel inquisitorib; vel eorum alteri requirūtur. vtpote si eos nō captāt vel captos nō diligenter custodiāt. vel infra districtum suū ad locum de quo eis mādatur nō deducāt aut executionem promptā de eis nō faciāt. et similia. vt patz in cap. Et inquisitionis. in principio. lib. vi. de hereti. Cōmittēdo autē vtpote si captos hmōi sine episcopi aut iudicis eius licētia vel mādato a carcere liberēt. vel processum iudicij et vel sententiā eorum directe vel indirecte impediāt. vel similia pagūt. vt patz. c. allega. vt officium. s. p̄hibemus. Bene talium in p̄cedentibus circa secundū principale huius operis. et circa finem vbi de maleficis sagitarijs et alijs armor; incantatozibus tractum est. declarate sunt. Ad presens sufficiat

¶ omnes tales ipso iure sunt excom-
 municati. xij. magnas penas incur-
 runt. patet extra de here. excomu-
 nicamus. primo. §. credentes. 7. c.
 alleg. vt inquisitionis. §. prohibe-
 mus. In qua excomunicatioe si p
 annu persisterint animo pertinaci
 extunc sunt vt heretici condemnan-
 di. vt eo. c. 7. §. allegato. Qui vero
 dicendi sunt receptatores an habē
 di sunt vt heretici. Responderetur q
 recipientes huiusmodi maleficos
 sagittarios aut quoscūq; armoz in-
 cantatores nigromanticos seu ma-
 leficos hereticos de quibus in to-
 toto opere tractatum est sunt in du-
 plici genere sicut etiam de eoz de-
 fensoribus et fautoribus tactum ē.
 Quidam namq; sunt qui non tm se-
 mel vel bis sed pluresz frequēter
 tales suscipiunt. z isti propriez fm
 ysm vocabuli dicūt receptatores.
 a receptando quod est verbum fre-
 quētatiuū. z tales receptatores qn
 doq; sunt sine culpa vtpote si igno-
 ranter hoc faciūt nec aliquid vnq;
 sinistri de eis suspicari sunt. Aliqñ
 sunt in culpa vtpote quādo eorum
 errores sciunt. z nō ignorant q ec-
 clesia tales sp persequit tanq; cru-
 delissimos fidei hostes. Et nihilo-
 min⁹ domin⁹ terrarū eos receptāt
 tenent. defendūt z tales pprie sūt
 z dicunt hereticoz receptatores. z
 de talibus et. az lo. quunt iura. z q
 sunt excomunicati iuxta. ca. excoi-
 camus. primo. §. credetes. Quidā
 autem non plures z frequēter sed
 tantum semel vel bis hmoi malefi-
 cos aut hereticos receperūt z isti
 non videntur proprie dici recepta-
 tores quia nō frequēter sunt sed re-
 ceptores quia eos receperūt. z nō

receptauerūt. Licet archidiacon⁹
 dicat cōtrarium in capitu. quicūq;
 super ver. receptatores. de quo ta-
 men nō est magna vis quia nō de
 verbis sed de factis curādum est.
 Nonit tamē differentia inter rece-
 ptatores z receptores. eo q domi-
 ni terrarum semp dicunt talium re-
 ceptatores. vbi simplices q eos ex-
 pellere nō habent nec possunt. z si
 receptores sint sunt tamen sine cul-
 pa. Ultimo autē de impeditoribus
 officij inquisitionis episcopoz cō-
 tra huiusmodi maleficos hereticos
 qui sunt z si heretici dicendi sunt.
 Ad quod responderet q huiusmodi
 impeditores sunt in duplici gen-
 re. Quidam namq; sunt qui impe-
 diunt directe vt qui captos pro he-
 reticis crimine a carcere propiaz
 meritate liberant vel processus in-
 quisionis lacerant. testes in cau-
 sa fidei pro eo quia testificati sunt
 vulnerant. vel si dominus tempo-
 ralis statuatur q nullus nisi ipse de h
 crimine cognoscat. Aut q nullus
 nisi sibi de h crimine accusari pos-
 sit nec testificari nisi coram eo z si-
 milita z isti impediūt directe iuxta
 notata per Job. andre. in capitu.
 statutu. super ver. directe libro. vi.
 de here. Et qui pcessum iudicum
 vel sententia in tali causa fidei dire-
 cte impediūt. vel qui ad hec agēda
 prestiterint auxiliū psillium vel fa-
 uorē. Et tales licet sint multū cul-
 pabiles. nō tm ex hoc hnt heretici
 iudicādi nisi aliter appareret q ef-
 sent psimilib⁹ erroribus maleficoz
 inuoluit cū pertinaci voluntate. sūt
 tamen ipso iure excofcationis mu-
 crone pculsi. iuxta. ca. Et inq; sitio-
 nis. §. phibem⁹. sic q si illa exco

municatione steterint per annum
 anio pertinaci extrunc sunt vt here-
 tici cōd. mñādi vt p. 3. c. 7. §. alleg.
 Quidā vō sunt q̄ impediūt indire-
 ctē vt p. tōte q̄ statūt q̄ nullus por-
 ter arma ad capiēdus hereticos nī
 si de familia dñi t. palis r. filia iuxta
 notata per Johan. andre. in. c. sta-
 tutū. super verbo indirecte. r. tales
 sunt mñn^o culpabiles q̄ p. imi. nec
 sunt heretici h̄ sunt excōicati. Iux-
 allega. c. Et in q̄sitionis. Et etiam
 p. stantes ad h̄ p. illiū. auxiliū. vel
 fauorē. taliter q̄ si steterint i illa ex-
 cōicatiōe p. annū aīo p. tinaci extrūc
 velut heretici sunt p. dēnādi. p. alle.
 .c. 3. §. p. hibem^o. Qd̄ sic est intelli-
 gi. idū q̄ heretici p. demnātur talit^r
 q̄ si volūt redire recipiūt ad in-
 tercordiā. errore p. abūrato. al-
 as vt impententes tradūtur curie
 seculari. vt p. 3. p. c. ad abolendā. §.
 p. senti. Ep̄ylogado malefice obste-
 rices. pur alie malefice maleficia
 inferētes fm̄ q̄litarē criminū con-
 demnātur r. sentēriant. r. a filii ma-
 lefice maleficia sup. stitiose vt dictū
 est ope d. aboli tollētes. cū nō dubi-
 um sit q̄ sicut auferre ita et inferre
 p. n̄t. vñ r. ex quodā pacto taliter ma-
 lefice ex demonū informatiōe pue-
 nsiūt. vt he q̄ dē ledere alie vō sana-
 re debeāt. sic eo facili^r m̄tes sim-
 plicū illa q̄ando suā p. fidā augmē-
 tant. Sagittarij vōz alij armoz in-
 cātatores malefici. cū nō nisi ex fa-
 uore defensōe receptatiōe p. siden-
 tū sustentant. oēs tales penis p. re-
 l. p. tis s. biacēt r. q̄ officiales q̄scūq̄
 p. tra h̄mōi male- cos aut eoz fauto-
 res r. in eoz officio impediēt s. si
 nō excōicati sūt. r. oibus penis vt
 fautores s. biacēt. v. p. vbi steterit q̄

annū in illa excōscatiōe aīo p. tina-
 ci. si redire voluerit ab. urāt impē-
 dimentū r. fautoriā r. ad miscōiam
 admittunt al. vt ipenitētes hereti-
 ci tradunt b. achio seculari. Et vbi
 nō stent p. annū nisi hominū con-
 tra impeditores h̄mōi pōt p. cedi
 vt cōtra fautores hereticor. ar. ca.
 accusatus. §. vltimo. Et qd̄ dictum
 est de fautorib^o defensoribus rece-
 ptatoribus r. impeditoribus super
 maleficos sagittarios r. idē r. per
 om̄ia intelligēdus ē erga quascūq̄
 maleficos aut maleficos hoibus iu-
 mentis r. terre frugibus varia no-
 cumenta inferētibus. Tertiū r. ipsi
 malefici quicūq̄ vbi in foro penitē-
 tie spiritu p. rito r. humiliato pecca-
 ta desētēs r. pure cōfiteutes veniā
 petierint. ad miscōiam recipiunt.
 alias vbi innotescit cōtra eos pro-
 cedere debent q̄bus ex officio in-
 cumbit citādo arrestādo capiēdo
 r. p. cedēdo in om̄ibus iuxta crimi-
 num qualitatē vsq̄ ad sentētiā diffi-
 nitiuam inclusiue vt tacuz est si et
 in q̄tum h̄mōi p. sidētes eterne dā-
 nationis laqueū p. p. excōscatiō-
 nem eis ab ecclesia inflicta r. euade-
 re velint.

Questio. xxxv. hufus vltime par-
 tis super modos sentētiandi male-
 ficos quoscūq̄ frivole aut etiā iu-
 ste appellante.

Ivero ad ap-
 s pellationis remediū fina-
 liter delarum p. fugere iu-
 dex cerneret. Notandus p. imo q̄
 hec interdum valida atq̄ iusta. in-
 interdum frivola atq̄ nulla decernit
 Cum em̄ in negotijs fidei summa-
 rse simpliciter de plano sit proce-

bendū vt ex precedētib⁹ sepe tactū
 est ex. c. multorum q̄rela. in cle. vbi
 r appellatōis remediū interdicit
 Attamē quia iudices interduz spō
 te propter negocij arduitatē liben
 ter ipsūm negogant r dilatant. Nō
 aduertere possunt q̄ vbi delat⁹ sen
 tiri se a iudice realiter r de facto
 ius r iusticiā aggrauatū vrpote qz
 cum ad se defendēdum admittere
 noluit. vel quia solus sine consilio
 aliorum vel etiam sine assensu ep̄i
 vel eius vicarij pronūctauit dela
 tum questionare cum aliis sufficē
 tes pbattones pro et cōtra habere
 potuissent r huius similia. tunc q̄
 dem appellatio foret iusta. al̄s non
 Secūdo notanduz q̄ iudex appel
 latione hmōi sibi presentata. tunc
 absq̄ perturbatione et motu debet
 petere cop̄sā appellatiōis prestā
 do verbo q̄ nō currat sibi tempus
 r cum ipse delatus tradiderit sibi
 cop̄sam appellatiōis aduertat q̄
 adhuc habet duos dies ad respon
 dendum r post hec duos adhuc tri
 ginta ad ap̄los exhibēdus. Et licet
 statim possit respondere r aposto
 los dare istos vel illos vbi sit mul
 tum expertus r p̄tus. tamē vt cau
 tius procedatur melius est aliquē
 terminum. x. vel. xx aut. xxv. dies
 eidem ad dandū pariter r recipien
 dum apostolos quales dare decre
 uerit assignare cum potestate pro
 rogandi. Tertio notandum est iu
 dici q̄ infra tēpus iuris r infra tē
 pus assignatum debet diligēter at
 tendere r discutere causas appella
 tiōis seu grauamina allegata. r si
 vider habito bono consilio p̄torū
 q̄ iniuste r indebite delat⁹ aggra
 uauit ad se defendēdū nō admi

do vel questionibus non debito tē
 pore exponēdo v̄l similia aduentē
 te termino assignato corriga. errorē
 suū r reducat p̄cessum ad punctus
 r statū in quo erat quādo defensio
 nes ille petiuit vel terminū ad in
 terloquendū assignauit r similia. r
 tollat grauamen quo ablato proce
 dat put ante. quia per amotionem
 grauamēns appellatio q̄ erat aliq̄
 sit nulla. Iuxta. c. cessante. extra de
 appella. Sed hic attēdat circūspe
 ctus r prouidus iudex. q̄ quedam
 sunt grauamina reparabilia r sunt
 illa de quibus iam dictuz est. r tūc
 habent locum ea q̄ dicta sunt. Que
 dam autem sunt reparabilia. vrpote
 si delatus fuerit questionat⁹ rea
 aliter r de facto r post euadēs ap
 pellat. Vel si l̄ lenodia r aliq̄ vit
 lia simul cum vasiōe instrumentis
 quibus malefici vtunt fuerūt rece
 pti r combusti r similia q̄ nequeūt
 reparari nec reuocari r tūc nō ha
 bet locum predictus modus. s. pro
 cēssum ad statum reducere in quo
 fuit grauamen huius irrogatum.
 Quarto notandū iudici est q̄ licet
 a die responsiōis habeat triginta
 dies ad ap̄los exhibēdū. iuxta. c.
 de appell. r possit petēti assignare
 vltimū diē iuris hoc est tricesimuz
 ad ap̄los recipiendum. tamē ne vi
 deatur q̄ velit vexare delatus r de
 veratiōe indebita reddat suspectū
 r ne videat confirmare grauamen
 sibi impositū propter quod extitit
 appellatum melius est q̄ assignet
 infra tempus iuris terminū cōpe
 tentem vrpote decimū diē vel vi
 cesimū r potest postmodū si expe
 dit. e noluerit adueniente termino
 r̄care. dicendo se fuisse alijs ne

gocij implicatū vel hōt. Quin-
to notandum iudici q̄ quando pre-
figit terminū appellanti z aposto-
los petenti q̄ non assignet solum
ad apostolos dandum, sed ad dan-
dum pariter z recipiēdum quia si
assignaret ad dandum tantum. tūc
iudex a quo appellaretur haberet
appellanti mittere. Assignabit er-
go et terminuz. hoc est talem diem
talis anni ad dandum etz recipiē-
dum a iudice apostolos tales qua-
les dare decreuerit. Sexto notare
debet q̄ in assignatione huius ter-
mini. non dicat respondēdo q̄ da-
bit apostolos negatiuos aut affir-
matiuos. sed vt plenius deliberare
possit. dicet q̄ exhibebit tales qua-
les tunc decreuerit exhibēdos. Et
sciat etiam q̄ in assignatiōe huius
termini appellanti vt tollatur oīs
cautela z astutia z malicia appellā-
tis assignet locum in specie diem z
horam vtpote q̄ assignet vicisimū
diem augusti anni presentis z ho-
ram vespereuz z cameram ipsius
iudicis in domo tali talis ciuitatis
vel loci sitam tali appellati ad dan-
dum z recipiendum apostolos ta-
les quales decreuerit exhibēdos
Septimo notat q̄ si decr. ut i ani-
mo suo detinere delatū crimine re-
quirere z iusticia exigente. In assi-
gnatione termini ponat q̄ assignat
talem terminū ad dandum vel reci-
piendū personaliter apostolos ipsi
appellant. assignetq̄ talem locum
eidem appellanti ad dandum eidē
z recipiendū ab eo apostolos. de
quo sit in potestate iudicis appel-
lantem libere retinere. datis tunc
¶ q̄n̄ statim apostolis negatiuis aut
non. De quo notat iudex ne aut

quid innouet circa appellatē ipm
capiendo vel questionando seu a
carcere liberando vel alias ab ho-
ra qua fuit sibi appellatio presen-
tata vsq̄ ad horā qua tradidit apo-
stolos negatiuos. Ep̄ylogando.
Nota sepe contingit q̄ delatus quā-
do dubitat q̄ extra eum feratur sen-
tentia. quia cōstat sibi de culpa sua
fr equenter recurrit ad appellatio-
nis remediū vt sic sberfugiat iu-
dicis sententiam vnde ab ipso ap-
pellat z causas friuolas assignat. vt
pote q̄ iudex eum captum tenuit z
cautionē idonee eum tradere nolu-
it z similia friuola colorata qua ap-
pellatione iudici presentata cop̄ia
appellatiōis petat. qua habita sta-
tim vel post duos dies responsiōe
diem horam z locum appellati ad
dandum z recipiendum apostolos
tales quales decreuerit p̄figat. in-
fra terminū tamen iuris. vtpote. x.
.xv. xx. vl. xxx. diem talis mensis.
infra quem terminum assignatum
iudex copiam appellatiōis z gra-
uamina seu causas p̄pter quas ap-
pellat diligenter discutat z cū bo-
no consilio iurisperitorum delibe-
ret an exhibeat appellanti aposto-
los negatiuos hoc ē responsiones
negatiuas appellatiōem non ad-
mittendo. ¶ affirmatiuas hoc est
responsione affirmatiuas z reue-
rentiales mittendas ad iudicēz ad
quem appellatiōi deferēdo. Si em̄
videat q̄ cause appellatiōis sunt
falsae vel friuole atq̄ nulle et q̄ ap-
pellans nō vult nisi iudicium sub-
tergere seu progare. ¶ apostolos
negatiuos siue refutatos. Si au-
tem videat q̄ grauamina sunt vera
et iustis sibi delataz non sunt repa-

rabilia vel dubitat si est ita vel al's fatigatus ppter maliciã appellãtis vult se a tanto onere liberare exhibeat appellãti apostolos affirmatiuos seu reuerentiales. Aduentente igitur appellãti termino assignato si iudex nõ duz formauit apostolos seu respõsio es. vel al's nõ est dispositus. pemptorie p̄t progare simul vel successiue. vsq; ad. xxx. diem qui est vltimus terminus iuris. ad exhibendum apostolos assignatos. Si autẽ formauit et est dispositus potest statim dare apostolos appellãti. Si igitur decreuerit dare ap̄los negatiuos seu refutatozios aduentente termino pemptorio assignato exhibebit p̄ moduz qui sequitur in scriptis.

Dicitur iudex respõdens p̄fate interfecte appellatiõni si dici appellatio mereat dicit q̄ tpe iuste et fm̄ canonicas sc̄ctiõnes seu etiam impialia statuta seu leges p̄cessit et p̄cedere intẽdit et a iuris vtriusq; tramite nõ discessit nec discedere intendit. minusq; ip̄m appellãtem aggrauauit nec aggrauare intendit aut intellexit. qd̄ p̄tz p̄ causas coloratas allegatas singulas decernẽdo. Non em̄ grauuat in hoc q̄ eum cepit et captum tenuit. qz cum sit sibi delatus de tali heretica prauitate. et testes multos habeat cõtra. vni. merito ip̄m tanq̄ p̄uictũ de heresi. vel sibi vehemẽter suspectũ captũ tenẽ debuit atq; debet. nec grauuat eũ qz dare ip̄m noluit cautioni. Nã cum crimẽ heresis sit crimẽ de maioribus. et ip̄e appellãs sit p̄uictus. et statim in negatiua nequaq; erat. nec est cautioni etiã maxime ad. s̄ est et

in carceribus detinẽdus. Et sic discurrat p̄ alias rõnes. Quo facto dicat sic. q̄re appet q̄ ip̄e iudex debite et iuste p̄cessit et a iuris semitẽ in nomine deuiauit. minusq; ip̄m in aliquo aggrauauit. s̄ ip̄e appellans p̄cã coloratas atq; fictas nititur subterfugere iudiciũ iniuste et indebitẽ appellãdo. ppter que eius appellatio est friuola atq; nulla. vtpote a nullo grauamine interfecta peccãt in materia et forma. Et cum appellatiõnibus friuolis nec iura deferant nec sit a iudice deferẽdum. Ido dicit tpe iudex q̄ interiectã appellatiõnem nõ admittit nec admittere intendit. nec ei defert nec deferre p̄ponit. Et hanc r̄sionem offert p̄cto tali sic indebite appellanti p̄o apostolis negatiuis. et mandat inferri statim immediate post appellatiõnem p̄dictã eidem p̄sentatã. Et sic tradat notario qui appellatiõnes eidem p̄sentauit.

q Albus apostolis negatiuis sic adhibitis appellãti. statim iudex continuãdo ip̄m suũ officium exequatur. mãdando eũdem capi seu detineri. vel ip̄um arrestando vel terminũ ad comparandum coram se eidem assignãdo vel aliquod simile. ppter quod appareat quod nõ desinit esse iudex. continuabitq; processum suũ contra appellantẽ quousq; a iudice ad quem est appellatus sit prohibitus ne procedat. Caveat tamen su. et q̄ nullã noustatem faciat cõtra appellãtem p̄sonam. Nec ip̄m capiẽdo nec si captus est a carcere liberando. nec iustas ab hora qua fuit sibi appellatiõ p̄sentata. quousq;

stolos ei tradiderit negatiuos. & ex
tunc vt pdicit poterit si iusticia hoc
requirit quousq; sit phibitus a iu
dice ad que fuerat appellatū. & tūc
cum processibus clausis & sigillaris
& cum fide ac tuta custodia idonea
cautōe si oportuerit remittat eū ad
iudicem antedictū. Si autē iudex
exhibere decreuerit apostolos af
firmatiuos & reuerētiales adueniē
te eidē termino pemptorio assigna
to ad bandū & recipiendū aposto
los. Exhibebit q; modum qui sequi
tur in scriptis.

E dictus iudex respōdēdo
e prefate interiecte appellati
oni si dicit appellatio merea
tu Dicit q; ipse iuste & p̄t debuit
in causa p̄sentis processum & nō als
nec dictum aggrauatū se appellat
se aggrauare intendit. qd̄ p̄t ad al
legatas rōnes singulas discurren
do. Nō em̄ ip̄m aggrauauit in hoc
q; dicit rē. discurrat p̄ cās singulas
appellatiōis meliori mō & cum vert
tate qua poterit respōdendo. Con
cludendo sic. q̄re apparet q; ipse iu
dex dictum appellatē nullatenus
aggrauauit. nec cām dedit ei de q; ap
pellanti metuens ne fm̄ eius dime
rita ad iusticiam procedatur. pro
pter qd̄ eius appellatio est fr̄uola
atq; nulla. q; a nullo grauamine in
tersecta. nec ei est iure a iudice de
ferendū. Verum propter reueren
tiā sedis apostolicę. ad quā extitit
appellatum. dicit ipse iudex q; di
ctā appellatiōem admittit eiq; de
ferre & deferre intendit. totū p̄sens
negotiū ad sanē iūmū dominiū no
strū papā & scrām sedē apostolicā.
remittēdo assignādo eidē appellā
ti certū tēpus. & res p̄tine

subsequētes. Infra quos cum pro
cessibus clausis & sigillaris sibi per
ip̄m iudicem tradēdas. vel als data
idonea cautōe de p̄sentado se i rho
mana curia. vel cū fide & tuta custo
dia eidem p̄ ip̄m iudicem exhibēda
habeat se in rhomana curia p̄senta
re dño nostro pape. Et hāc respon
sionē offert ipse iudex eidē appellā
ti pro apostolis affirmatiuis. & mā
datur eā inseri immediate post in
tersectā appellatiōem eidē p̄sentatā
& sic tradet eā notario q; appellatiō
nem eidē p̄sentauit.

a Tendat autē prudēs iu
dex q; mox vt ap̄los reue
rentiales appellanti exhib
uit in cā illa pro q; ille appellauit.
statim ipse desinit esse iudex. Nec
pōt āplius de illa cognoscē. nisi si
bi cā remissa per scripsimū dñm no
strū papā. q̄re de cā illa se amplius
nō intromittat nisi mittēdo dictū
appellatē per modū pdictū ad do
minū nr̄m papā assignādo eidē ter
minū p̄petē. vtpote vnus mēsis
duoz vel triū q̄ten^o interim possit
se ad eūde disponē & parare recipi
atq; ab eo de p̄pendo & se p̄ntādo i
rhomanā curiā infra eūde terminū
assignatū idonea cautōe. Vel si ap
pellās nō p̄t illā p̄stare. mittat cū si
de & tuta custodia. Vel obliget se
meli^o quo poterit q̄tin^o se infra ter
minū assignatū in rhomanā curiā
p̄ntabit dño nro pape. v̄l ip̄m nō
stabit. Si autē iudex h̄z cām aliā ac
procedit p̄ra eā in alia cā in q; dela
tus nō appellauit. In ip̄a illa cā iu
dex remanet prout ante iudex. Et
qm̄ si post admissam appellatiōē
& datis ap̄lis reuerētialet^o ipse ap
pellās accusat & denunciat iudici de

alijs heresis criminibus. de quib⁹
 nō agitur in causa pro qua appella-
 uit nō desinit eē iudex imo potest
 p se ad informandū z testes exami-
 nandū libere prout prius. Et finita
 prima causa in romana curia v̄ ad
 iudicē remissa pōt procedere libe-
 re in secunda. Aduertant autē iudi-
 ces q̄ pcessus clausos z sigillatos
 ad romanā curiā mittāt iudicibus
 assignatis q̄ iusticiā faciāt pcessus
 meritis acitatis. nec inquisitores
 sibi curent agere cōtra appellantes
 sed dimittāt eos p̄dictis suis iudi-
 cibus iudicādos. q̄ iudices si inq̄-
 sitores nolunt facere partē p̄tra ap-
 pellantes procedent ex officio ad
 procurationē appellantiū si volue-
 rint expediri. Aduertāt etiam iudi-
 ces q̄ si ad appellantiū instantiaz
 citent psonaliter z cōpeant. caueāt
 tñ omīno litem nō iurare. s̄ atten-
 dant pcessus exhibere z totaz cau-
 sam ad illos reducere pcurēt vt ct̄-
 ritus poterūt remeare ne sibi tedijs
 miserijs laboribusz expensis dam-
 nabiliter fatigent. sequunt nāq; dā

na ecclesie z heretici pfortant. z ex
 post nō inueniūt iudices tantū fa-
 uorem z reuerētiam nec timent. p-
 ut eoz presentia facit. Itē ipsi he-
 retici alij quicūq; v̄dētes iudices
 in romana curia fatigari z detineri
 erigēt sibi cornua z cōtēnēt ac ma-
 lignabūtur z audatius hereses se-
 minabūt. z vbi agit p̄tra eos simi-
 li modo appellabūt. Alij etiam iu-
 dices efficiunt debiliores ad nego-
 cia fidei psequēdū z ad hereticos
 extirpādum metuētes ne per simi-
 les appellationes tedijs z miserijs
 fatigent z hec omīa cedent in ma-
 gnum p̄tudicium fidei z ecclesie
 sancte dei a quibus singulis spon-
 sus ipsius ecclesie eam preseruar
 dignetur.

Anno dēstatis. Mcccc. xcvj. s̄-
 sens liber quem editor Malleum
 malleficarū intitulauit per Antho-
 nium Koberger Murēbergen. ci-
 uem est impressus et ad hunc finē
 pductus. xvij. die mēsis Ianuarij.

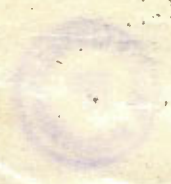

XV, 65

10/1/1607

316

LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
NEW YORK

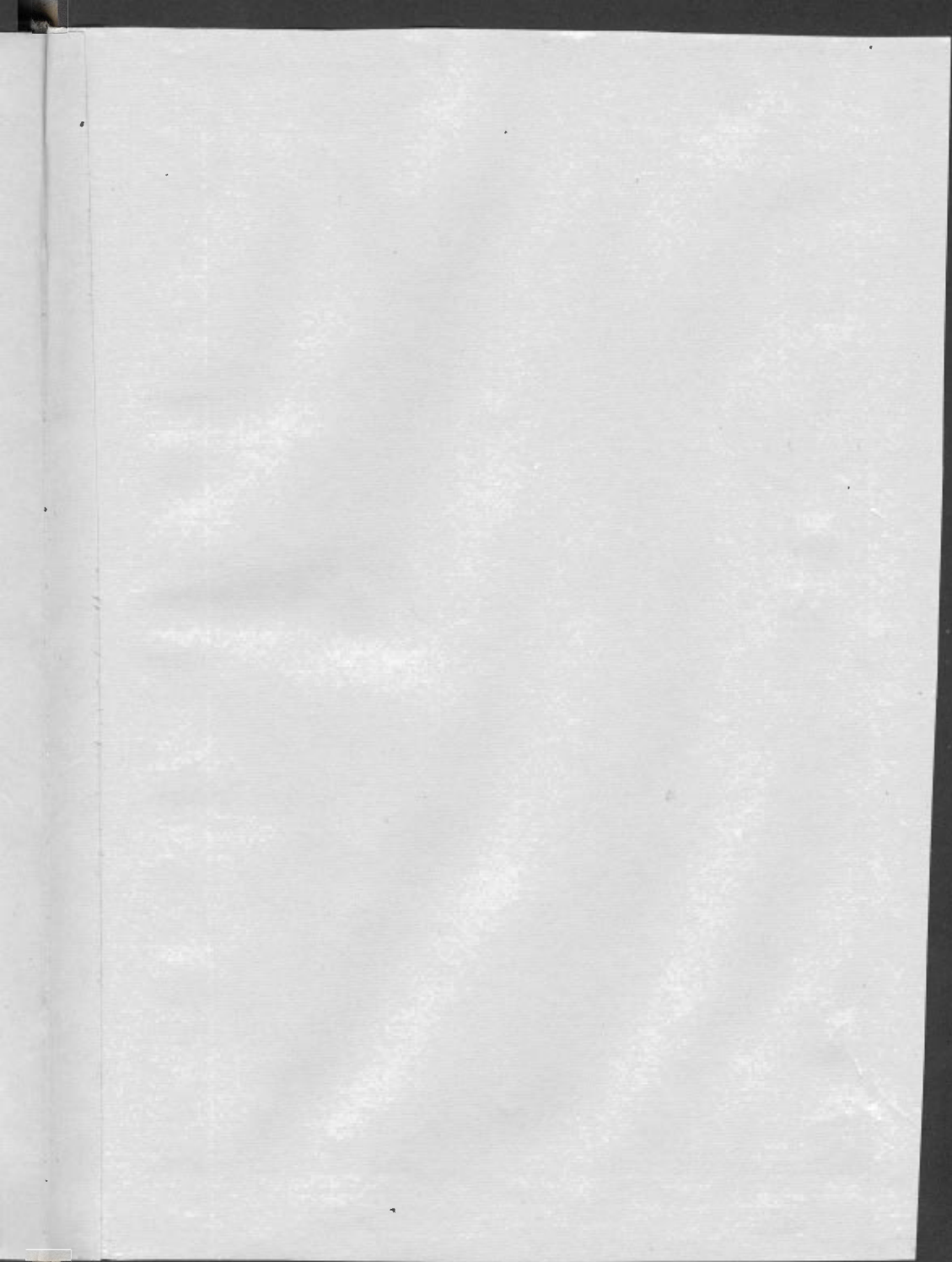

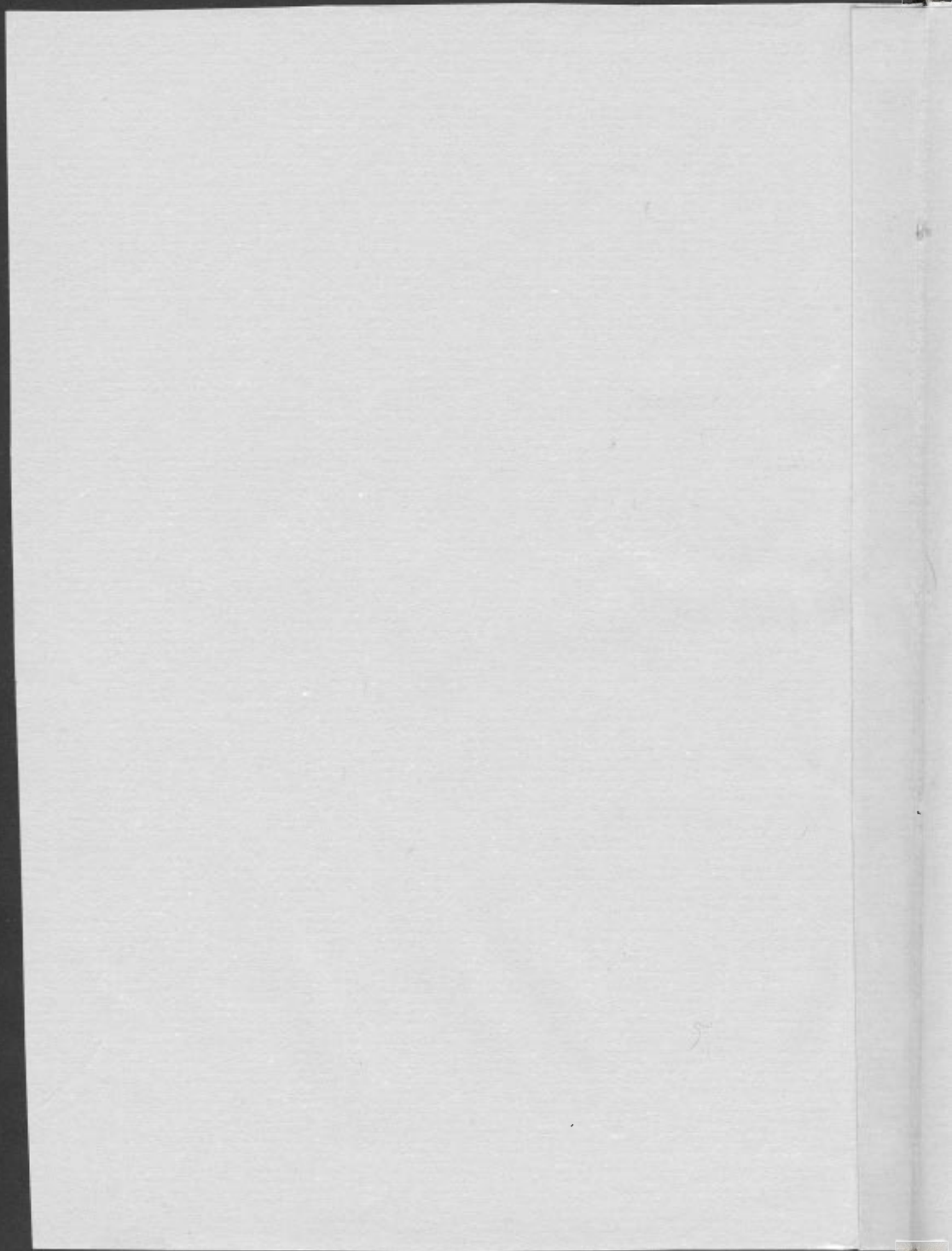
312

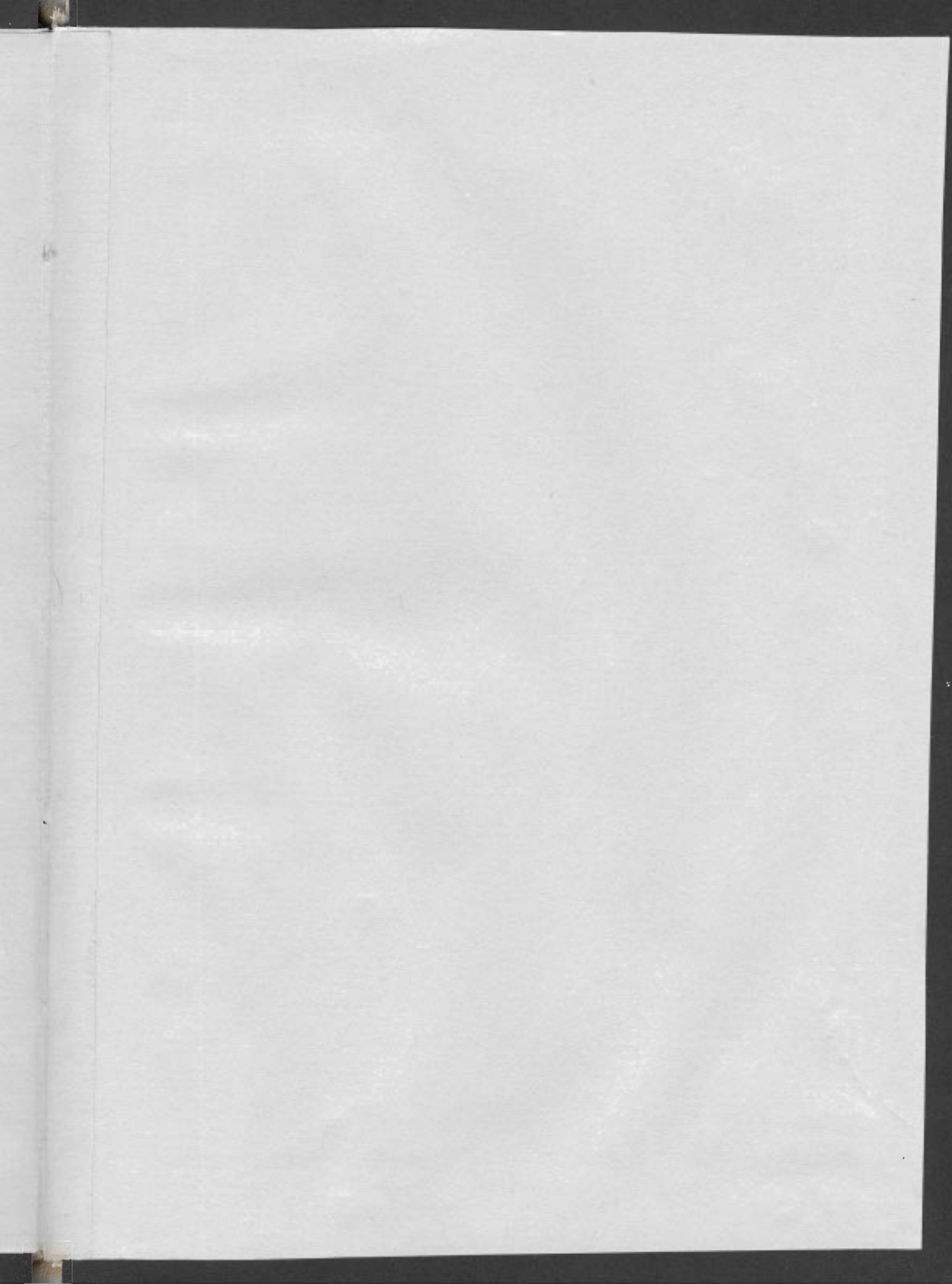

XV, 65

XV, 65

